KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

1/2022

5. ledna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
12. ledna 2022

Z obsahu

* *Yzop a myrta*
* *Právo a spravedlnost*

Heslo Jednoty bratrské na rok 2022

KDO KE MNĚ PŘIJDE, TOHO NEVYŽENU VEN.
JAN 6,37

Před několika dny jsme si připomínali vánoční příběh o narození Ježíše. Možná, že jste také zhlédli hru dětí nebo mládeže. Ten vánoční příběh je nesčetněkrát zpracován v různých variantách. A v těchto hrách se rozvíjí to, co krátce konstatuje evangelista Lukáš.

Maria svého prvorozeného syna *„položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou“*. A tak „svatá rodina“ v těchto příbězích tluče u dveří domů a hospod; ale nikde není místo. Všude, třeba i slušně, je vyženou. Není místo. A to platí vlastně pro celý Ježíšův život. *„Syn člověka nemá, kde by hlavu složil (sklonil)“* (Mt 8,20). Jediné místo je na kříži. *„Pak sklonil hlavu a skonal“* (J 19,30).

Jaký kontrast k tomu, co slyšíme od něj. *„Kdo ke mně přijde, toho nevyženu ven“*. Nikoho. Před nikým nezabouchnu dveře, nebudu dělat, že nejsem doma, nebudu lhostejný. Každý může být mým hostem. Každý u mne může najít domov. Jak to nazvat? Nekonečná milost, bezpodmínečné přijetí. To nám smí být posilou a radostí do nového roku.

Jistě se setkáme, také my, s nepřijetím, s odmítnutím, s lhostejností. U lidí ano. Ale ne u Krista. Tam je vždy otevřeno. Veliké povzbuzení pro víru.

Jsem ale přesvědčen, že toto Ježíšovo slovo musíme právě v této době číst s přihlédnutím ke konkrétní situaci našeho světa. Vždyť v tom vánočním příběhu šlo o konkrétní dveře, zavřené domy nebo zamčená vrata. Podle statistik je dnes ve světě na 80 miliónů lidí, kteří museli opustit své domovy. Kolik z nich nemá *„kde by hlavu složili“*. Žijí často v nelidských podmínkách uprchlických táborů, přespávají v lesích na hranicích, v touze po novém domově riskují životy na lodích v nejistých vodách.

Kristem povzbuzená víra k tomu nemůže být lhostejná, natož odmítavá. Takovým lidem nepomůže armáda posilující uzavření hranic. Dveře mají být otevřeny, ne opevněny. Jsem si jist, že jsme tímto Ježíšovým slovem voláni, a to nejen pro rok 2022, k otevřenosti, k posílení solidarity a k podpoře těch, kteří na konkrétních místech lidem hledajícím domov pomáhají.

Ondřej Halama
kazatel
Ochranovského sboru
při ČCE v Turnově

Nový rok – nový začátek?

Zatímco lidé na konci roku obvykle bilancují a přemýšlejí o tom, co udělali, nebo měli udělat, co získali, nebo měli získat, co jim uteklo mezi prsty... Nový rok by měl přinést nový začátek. Nový začátek se může týkat každého jednotlivce, ale i celé společnosti. Často si dáváme různá předsevzetí - přestanu kouřit, zhubnu, přestanu pít alkohol (to hlavně po Silvestru), budu se zdravěji stravovat (po žlučníkovém záchvatu)... Ze zkušenosti víme, že taková předsevzetí moc dlouho nevydrží. Společnost si předsevzetí nedává, zvlášť když doufá, že se všechno změní po volbách, po nástupu nové vlády, nového parlamentu, nového prezidenta... Málokdo asi zažil více rozdělenou společnost, než je ta současná. Mnozí si ještě pamatují, jak se před Vánoci stály fronty na jižní ovoce, na ryby, na stromečky, na dárky (i na knihy) i na televizory, rádia... Pravda je, že lidé i nadávali, občas se obořili na někoho, když se snažil předbíhat, ale nebyli agresivní. Dnes by takový "předbíhač" možná dostal i pár facek. Co se to s námi stalo?

Říkáváme, že náš národ drží pohromadě jen v neštěstí. Opravdu jsme potřebovali celosvětovou epidemii, záplavy, tornáda, nepřízeň počasí nebo jiné pohromy? Média nás zásobovala katastrofickými úvahami, jak ten rok 2022 bude hrozný - nebudeme mít peníze na energie, na potraviny, na léky, na zdravotní péči... A současně doufáme, že nás z toho někdo nebo něco "vytáhne". Nejlépe nějaký lidský "spasitel", který pak bude naším hrdinou. Možná budeme vzpomínat na to, jak jsme se kdysi měli mnohem líp, nebo budeme nadávat na toho, kdo to teď všechno způsobil. Není nic horšího než připomínat staré křivdy a obviňovat ty, co je způsobili. Pak se rozdělujeme doopravdy.

Zamysleme se spíš nad tím, že se objektivně většinou nemáme tak zle. Netrpíme hlady, máme většinou střechu nad hlavou, máme si co obléct... A ten nový začátek si tvoříme sami. Máme přece přátele, i když s námi nemusí ve všem souhlasit. Je lepší si společně zanadávat než se rozhádat. Mnoho lidí je teď v izolaci a nemá moc možností komunikace. Mobil nebo počítač to nevyřeší. Mysleme i na ně - na staré, nemocné, opuštěné lidi bez střechy nad hlavou... a dejme jim dárek - nový začátek bez hádek, obviňování, agresivity...

Helena Bastlová

Kdo neví, nevěz 1 K 14,38

Apoštolu Pavlovi došly z korintského sboru, jejž jako jeho zakladatel miloval, znepokojivé zprávy. Děly se tam různé nepěkné věci, dokonce až skandální. Bylo by bývalo zapotřebí, aby na místě osobně zasáhl, ale nebylo to možné. A tak adresoval sboru dva dopisy, první a druhou epištolu ke Korintským. Když je pročítáme, rozumíme, že Pavel měl věru důvody obávat se o pověst sboru, možná i o jeho rozštěpení. Zejména ho rmoutila činnost různých lžiproroků, kteří začali nenápadně "opravovat" apoštolovu zvěst, až se nakonec dostali někam úplně jinam, než jak Pavel při své

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: ZAJÍMAVÝ NOVÝ DOMOV PRO SENIORY

V Novém Městě na Moravě začne v březnu stavba domova se zvláštním režimem. Připravuje ji myslibořické středisko Diakonie Českobratrské církve evangelické. Domov Pomněnka s 30 lůžky bude pro lidi postižené demencemi. Na jeho vznik přispěje ministerstvo, město i kraj. ČTK to řekla ředitelka střediska Michaela Grmelová. Diakonie dokončila výběr stavební firmy. Domov postaví za 88,5 milionu korun bez daně.

Kruhovitý areál se střechou porostlou zelení, se dvorem umožňujícím klientům bezpečný pobyt na čerstvém vzduchu bude stát poblíž nemocnice. Na zakázku dostala diakonie podle věstníku veřejných zakázek 11 nabídek, smlouvu uzavřela s firmou RONELI Stavby SE. Stavební práce by měly být ukončeny v únoru 2024, doplnila Grmelová.

"Pro město je to naprosto zásadní věc," řekl starosta Michal Šmarda (ČSSD) ke stavbě domova. Město podle něj zvažovalo, jak službu zajistit, nabídku diakonie uvítalo. "Naši občané to potřebují. Například i v domě s pečovatelskou službou máme klienty, kteří by už potřebovali stabilní celodenní péči," řekl. V desetitisícovém městě je zatím komunitní dům pro soběstačné lidi ve věku nad 60 let a dům s pečovatelskou službou pro seniory, kteří už nějakou pomoc potřebují. Starosta považuje za dobré také to, že všechny objekty budou v území, z něhož je blízko do nemocnice i do centra.

Příslib dotace 35 milionů korun z ministerstva práce a sociálních věcí na nový domov získala diakonie loni, po předchozích dvou neúspěšných pokusech. Rozpočet stavby ale mezitím stoupl o několik desítek milionů. Novoměstští zastupitelé letos na žádost střediska rozhodli o zvýšení příspěvku na toto zařízení z pěti na osm milionů korun. Zastupitelé kraje schválili dotaci 14,2 milionu Kč minulý měsíc.

Do veřejné sbírky, která byla vyhlášená v roce 2021, podle ředitelky na domov přispěly i malé obce v mikroregionu. "Za to jsme moc vděční," uvedla. Zbývající náklady uhradí diakonie, i pomocí úvěru.

Diakonie Českobratrské církve evangelické má středisko v Myslibořicích na Třebíčsku. Jde o nestátní neziskovou organizaci poskytující sociální služby především seniorům, lidem s demencemi a zdravotním postižením.

(red)

Přání do roku 2022

**** Nereptej, že nedostáváš to, co chceš.***
**** Buď vděčnější, že nedostáváš to, co si zasloužíš.***
**** Raduj se, že ti Bůh dává plnost toho, co opravdu potřebuješ.***
**** Bůh ještě stále nemá dost od tebe, ale určitě dost pro tebe.***

Alena Naimanová

Z církví doma i ve světě

Evangelická Diakonie spustila projekt chytrých domovů pro seniory

Diakonie Českobratrské církve evangelické a technologická společnost Sigfox spustily v Česku projekt chytrých domovů pro seniory. Ve více než 150 zařízeních Sigfox postupně zavede čidla napojená na internet věcí (IoT). Ty budou sledovat kvalitu prostředí, bezpečí klientů i spotřebu energií. Uvedly to ve společné tiskové zprávě. Diakonie systém otestovala ve dvou domovech pro seniory na východní Moravě.

Diakonie je druhým největším nestátním provozovatelem sociálních služeb v České republice. Stará se o 21000 klientů. Její tým tvoří přes 2000 pracovníků a využívá také pomoci stovek dobrovolníků.

"Hledali jsme inovativní řešení, které posune naši péči o seniory a potřebné na další úroveň. Chytrá technologie zajišťuje vyšší komfort pro naše klienty a zároveň znamená úlevu pro personál, protože nahrazuje část jeho práce. Ten se pak může více věnovat činnostem, kde je člověk opravdu nenahraditelný," uvedl ředitel Diakonie Jan Soběslavský.

V chytrých domovech pro seniory je instalováno pět různých typů inteligentních čidel. Jde například o čidlo, které hlídá kvalitu vzduchu na pokoji. Ve chvíli, kdy se zvyšuje koncentrace CO_2, dává personálu signál, že musí vyvětrat. Součástí sady čidel je také kouřový a záplavový detektor, který hlídá budovu před vznikem požáru nebo havárií vody. Vedle zabezpečení budovy řeší chytrá technologie energetiku domova pro seniory. Důležitým zařízením, které může zachránit lidský život, je chytré tísňové SOS tlačítko.

Francouzská technologická firma Sigfox působí na českém trhu více než pět let, během kterých zde vybudovala infrastrukturu pro chytrou síť internetu věcí. V současnosti k ní je připojeno přes 100000 zařízení. Její síť podle informací společnosti využívají například Skupina ČEZ, pojišťovna Direct, Plzeňský Prazdroj, Veolia nebo Plzeňský kraj.

www.christnet.eu

V muslimském Bahrajnu otevřeli největší katolickou katedrálu v regionu

V Bahrajnu byla slavnostně otevřena nová katedrála Panny Marie z Arábie s kapacitou 2300 míst. Stojí v Aválí v centru ostrovního státu na pozemcích bahrajnské ropné společnosti a nedaleko mešity. V převážně muslimském Bahrajnu žije zhruba 1,7 milionu lidí a ke křesťanství se tam podle odhadu Vatikánu hlásí 80000 osob. Katedrála má být největším katolickým svatostánkem v regionu, napsala agentura AFP.

Stavba rostla od roku 2018, její součástí jsou dvě kaple a sedadla ve dvou patrech nad sebou. Má osmistranný půdorys, čímž připomíná stan, a zvenčí není vidět kříž ani jiné náboženské znaky, údajně z obav před znesvěcením. Z dálky je ale patrná velká zvonice. O asi 1,6 kilometru dál stojí mešita a v blízkosti jsou také těžební věže. "Máme radost, bude (stavba) sloužit duchovním potřebám a duchovnímu zdraví všech," řekl Charbel Fayad působící v Bahrajnu.

Katedrála mohla být postavena díky daru krále krále Hamada bin Ísy Chalífy, který dal roku 2013 k dispozici pozemek o výměře 9000 metrů čtverečních. Byl součástí zóny, v níž působí bahrajnská ropná společnost Bapco.

Bahrajn měl dosud jenom jeden kostel v Manámě a menší kapli na jejím předměstí, takže se komunita křesťanů potýkala s nedostatkem prostoru. Pro věřící se slavilo od pátku do neděle 25 bohoslužeb. Počítá se s tím, že katedrálu budou využívat křesťané z celého Arabského poloostrova - v Kuvajtu je jich údajně 350000, v Kataru přes 200000, v Saúdské Arábii je jich podle odhadů možná milion. Jedná se hlavně o zahraniční dělníky pocházející zejména z Asie. Mnozí jsou z Filipín, Srí Lanky, Bangladéše nebo Pákistánu a Indie.

podle ČTK

Univerzita představila výsledky nálezů v izraelském Tel Moca. Může jít o biblický Salamounův chrám

Evangelická teologická fakulta uspořádala 16. prosince 2021 ve spolupráci s Univerzitou Karlovou on-line tiskovou konferenci, na které představila výsledky dlouhodobé spolupráce s Univerzitou Tel Aviv. Zejména pak objevy v lokalitě starověkého chrámu Tel Moca.

Jde o víceletý mezinárodní výzkum v rámci Tel Moza Expedition Project (2019-2023), který klade prst na tep současnému bádání v oblasti archeologie, biblické vědy a dějin jižní Levanty. Díky nálezům v odkrývané lokalitě lze nově rozumět nejen geopolitickým souvislostem raných územních útvarů v regionu, dalekosáhlému přenosu architektonických tradic, ale také kontinuitě a transformaci náboženských zvyklostí v oblasti kultu.

Podle serveru iRozhlas.cz se čeští odborníci, jen několik kilometrů od centra Jeruzaléma, podílejí na objevu, který možná přepíše biblické dějiny. Pravděpodobné základy svatyně ze Šalamounových dob odpovídají biblickému popisu prvního jeruzalémského chrámu.

podle ČTK

V katedrále v Plzni je dárcovský terminál

Dárcovský platební terminál začal fungovat v plzeňské katedrále sv. Bartoloměje. Lidé mohou jeho prostřednictvím přispět na provoz a údržbu katedrály. Kromě klasické kasičky na mince mohou lidé věnovat peněžní dar i bezhotovostně.

Po poutním kostele v Neratově na Rychnovsku je plzeňská katedrála druhý kostel v Česku, kde dárcovské zařízení České spořitelny je.

Katedrála je otevřená denně a lidé si její interiér mohou prohlédnout zdarma. Na terminálu si zájemce o poslání daru vybere, jakou částku chce věnovat, a jen přiloží platební kartu nebo chytré hodinky.

(red)

Kdo neví, nevěz 1 K 14,38

Dokončení ze str. 1

misii učil. Jimi hlásaný Kristus už nebyl apoštolův Jezukrist. Někteří členové sboru se jejich výřečností, charismatem, nechali zmást a v jejich očích se prosté evangelium začalo jevit jako nedostatečně hluboké či - na druhé straně - bláznovské. Pavel se dostával se svou zvěstí na vedlejší kolej. Proto viděl nezbytnost uchýlit se k písemnému styku s bratřími, neboť nebezpečí bylo veliké.

Nás v tuto chvíli zajímá zvláštní verš (1 K 14,38), který zní v ekumenickém překladu: *"Kdo to neuznává, nedojde sám uznání."* (V předcházejícím verši 37. se totiž praví: *"Pokládáli se někdo za proroka nebo za člověka obdařeného Duchem, měl by poznat, že to, co vám píšu, je přikázání Páně"*.) Kralický překlad onoho 38. verše zní: "*Pakli kdo neví, nevěz"* (tj. ať tedy neví). Původní řecký text zní (v překladu): *"Kdo to neuznává, není uznáván"*, případně: *"Kdo to přehlíží, je přehlížen"*. Když toto místo překládal do latiny církevní otec Jeroným koncem IV. století (překlad se nazývá Vulgata, vlastně šlo o celkovou revizi dosud rozptýlených latinských překladů), vyjádřil to takto: "Kdo to neví, bude ignorován." To kralické znění, které jsme dali do nadpisu, vycházelo z pozdější, tak zvané wittemberské verze Vulgaty z r. 1529: *"Kdo to neví, ať neví"*.

Zřejmě si překladatelé původního řeckého textu kladli otázku: kým je, popřípadě má být ignorován ten, kdo neví nebo nechce vědět, že apoštol Pavel je hlasatelem, tlumočníkem přikázání Páně? Je to sbor jako takový, jsou to věrní apoštolovi, nebo je to Bůh sám, kdo neuznává nebo ignoruje?

Obávám se, že kralické znění: *"Kdo neví, nevěz"* v sobě nese pro dnešek nesmírně závažné, ba nejzávažnější, osudové poselství: jako by totiž říkalo: když nevíš, inu tak nevíš, co s tebou? Je už totiž jedno, jestli tě ignoruje nějaký jedinec, nebo nějaké společenství. Mnohem horší je, začne-li tebe, mne, nás, lidstvo jako celek ignorovat Bůh sám, protože my ignorujeme přikázání Páně, jak nám o něm svědčí apoštol Pavel. Hlubokomyslné úvahy, "doplňování" apoštolovy zvěsti a nové a nové vyumělkované "duchovní" nauky, ať se tváří sebepoučeněji, nám nepomohou ze slepé uličky, do níž jsme se dnes jako lidská pospolitost dostali, bude-li i nadále ignorován Ježíš Kristus. A nepomůže nám ani tisíckrát opakovaná formule: ve jménu Krista, našeho Pána, ani proklamace o křesťanském základu naší civilizace, ani mezináboženský dialog. Naše nevšímavost může vyvolat nevšímavost Boží. Nechceme si tuto možnost připustit. Ale co když je reálná?

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

Chléb po vodě

Moje matka byla věřící, ale nikdy jsem ji neviděla číst bibli. Inu, ona byla ze staré školy, v kostelech se mluvilo latinsky, a pokud bible, tak v kraličtině, která též nebyla moc srozumitelná. Je s podivem, že Bůh vložil častokrát mojí mámě do úst moudrost, která několikanásobně převyšovala mou nezralost a nevědomost.

„Chleba po vodě – no mami, jak by se mi vrátil? Proti proudu? A kdy a od koho?“

Matka neměla pohotově náležitou slovní zásobu. Její odpověď byla krátká, stručná a nevysvětlující: „Uvidíš.“ A tím naše teologická disputace skončila. Někde hluboko v sobě jsem ale cítila, že máma neříká žádnou hloupost. Asi má na mysli, že je dobré moc nepřemýšlet a dávat, když mám příležitost tam, kde je potřeba. Ten člověk mi to nikdy nevrátí, ale jiný dar dostanu já, od zcela jiného zdroje a z nečekaného směru. Tahle myšlenka se mi častokrát vracela především, když jsem byla překvapivě obdarovaná, aniž jsem to dopředu tušila.

Žiju ve světě chudoby i zbujelého bohatství, ve světě šťastných, strádajících, spokojených i věčných kverulantů. Všímám si, jestli je někde nějaká potřeba, jestli můžu něco udělat pro ty nejmenší.

Jistě, příležitostí je tolik, že se dost často modlívám a prosím za moudrost, abych své skromné majetky nerozdala zbytečně. Všímám si i toho, jakým způsobem se v tomto světě nezištně rozdává, kolik chlebů plave po proudu k potřebným. Dokud se nepídím po detailech, zdá se, že to se štědrostí lidstva není tak zlé. Jenže, někdy ty detaily moje nadšení poněkud přidusí.

Je nás hodně, kteří konáme dobročinné skutky, abychom se prezentovali jako slušní lidé. A nebo, abychom za své dary obdrželi patřičnou slevu na daních.

Někdy také dáváme dárky v očekávání, že od darovaných recipročně obdržíme něco jiného v přijatelné protihodnotě.

Ať věřící nebo nevěřící, mnozí máme představu, že se nám naše šlechetnost nějak vyplatí, tam „nahoře“ nám ji Něco nebo Někdo připočítá k dobru. Dokonce ti, kteří mají vždy po ruce Bibli rádi mluví i o tom, že si v nebi shromažďujeme poklady. Pohříchu se málokdy starají o to, aby pravice nevěděla, co dělá levice.

V jedenácté kapitole knihy Kazatel je přislíbeno: chléb, který posíláš po vodě, se ti jednou vrátí. Jednou. Po vodě. Jak nejisté!!! Jenže právě ta nejistota je jediná a zároveň postačující podmínka uvozující smysl dobrých skutků. Chléb je dobrý a životodárný. Pošlu-li ho „po vodě“, tedy cestou naprosto nejistou, proto, aby doplul do cíle (k potřebnému člověku nebo ptákům nebo rybám), dělám to ráda, a tedy z lásky, pokud mi tedy ten chléb do vody omylem neupadne. Dělám-li to proto, že mám chleba nadbytek a nevím, co s ním, nahoře se to taky nezapočítává. Možná by se nahoře mohlo započítat, když pošlu po vodě poslední krajíc... Ale upřímně – nebudu očekávat, že se mi těch krajíců vrátí aspoň deset?

Tady už je zase ve hře rozum a cit, možná i pýcha a předsudek. Bojím se, že jsme nepoučitelní.

Upírám oči proti proudu řeky života a čekám na ty své krajíce. Jenže za prvním veršem je ještě druhý. Vypadá takhle:

2 Rozdej svůj díl mezi sedm, ba i osm, nevíš, co zlého se na zemi stane.

Ale, Kazateli, který jsi autorem, ty jsi tenkrát, když jsi psal tuhle kapitolu netušil, že bude inflace, raketové zdražení energií, nezaměstnanost, nouze nejnuznějších a i chudoba těch, kteří ještě nedávno nestrádali. A pokud jsi to věděl, tak mi pověz, proč se mám zrovna já za ekonomické krize vzniklé pandemií a brutální lidskou hamižností zabývat úvahou, na kolik dílů rozdat co mi spravedlivě patří?

A co vlastně je v takové krizi ta pravá bohoslužba?

Obávám se, že brzy přijde chvíle, kdy se na prahu mého pohodlíčka zastaví Duch svatý a zeptá se, jestli vím o těch lidech, které On miluje stejně jako mě, a kterým se nedostává chleba. A já si uvědomím, že ano, nedaleko ode mne, po proudu jsou vyhladovělí lidé, vděční i nevděční a že jim jen chléb může zachránit život. A vzpomenu si, že i můj příběh je o tom, že mi někdo, kdo je pramenem i chlebem, zachránil život a nasytil mě, když jsem hladověla.

Delicie Nerková

Citát: Bible, kniha Kazatel
Kapitola 11
1 Pouštěj svůj chléb po vodě, po mnoha dnech se s ním shledáš.
2 Rozdej svůj díl mezi sedm, ba i osm, nevíš, co zlého se na zemi stane.

Nejkrásnější dárek

V jedné vánoční hře se vypravuje o malém pasáčkovi, který pospíchal za svými dospělými kolegy k betlémským jeslím a celou cestu uvažoval, co by mohl Děťátku on sám dát, když nic nemá. Když ostatní své dary předali, klesl na kolena a rozplakal se. „Nic nemám“, naříkal. Ježíšek se na něho prý podíval a řekl: „Jak to, že nic nemáš? Přišel jsi a dal jsi mi sám sebe, ten nejkrásnější dárek“. Někdy si nevíme rady, co krásného na Vánoce pro svého nejmilejšího sehnat a darovat. Vzpomeňme si na zmíněný příběh a zapamatujme si jako motto: DARUJ MI SÁM SEBE.

Alena Naimanová

Tajemství Vánoc. Nad knihou Timothyho Kellera

Nesejde příliš na tom, jak velkými superlativy bývá americký pastor, teolog a spisovatel Timothy Keller označován, např. C. S. Lewis pro 21. století. Podstatné je, že jeho teologické a meditativní texty jdou na hlubinu toho kterého duchovního motivu s odvahou a poctivostí, které se v čase – v němž bylo napsáno a řečeno už úplně všechno – ještě umí dotknout lidského srdce.

Kniha Tajemství Vánoc *(v originále: Hidden Christmas: The Surprising Truth Behind the Birth of Christ)*, která vychází pět let od původního vydání ve skvělém překladu Jana Sušera (a písňových textů Jakuba Lva Houdka), by neměla v českém literárním provozu rozhodně zapadnout. Proč?

Sladkobolných vyprávění o Vánocích, vycpaných patosem zářících svíček, z paměti lovených koled a sněhuláků, se nejen v křesťanském prostředí urodilo nepočítaně. Z velké poezie Vánoc a z umění, které se chtělo a dokázalo radovat z narození Spasitele, nezbylo mnoho, a textů o křesťanském fenoménu Vánoc, vytvářených současnou řečí a novými formami umělecké práce, je spíš poskrovnu, anebo u nás vůbec nejsou. Zarámováno pak do vánočních svátků coby oslavy živelného nakupování, připadám si s Kellerovou knihou, jako by mě někdo vystřelil na úplně jinou planetu. Mluví ke mně sice newyorský intelektuál, pokládaný za jednu z největších křesťansky orientovaných osobností své doby, ale mluví ke mně také křesťan, jemuž nikdy nebylo zatěžko se sklonit k těm, o něž o Vánocích zavadí jen málokdo.

Keller, jak jsme u něj již zvyklí, promeditoval, promyslel a uvážil tajemství Vánoc tak, jak se o to před ním pokusili velcí teologové a světci. Aby mohl říct k mystériu Kristova narození něco nového, povolal z říše za oponou ty postavy, které se v reflexi biblického vyprávění obvykle krčí kdesi v koutku. S opravdovou vášní a vírou, které lze ještě uvěřit, znovu vystavil příběh Spasitelova příchodu na zem, který v rázovitých krajích folklórního, anebo naopak akademického křesťanství, poněkud skomírá. Uvažte z názvu kapitol sami: Světlo v temnotách, Ježíšovy matky, Ježíšovi otcové, Kde je ten král?, Mariina víra, Pastýřská víra, Probodená duše, Teologie Vánoc. Keller nejde ve stopách vánočního rozněžňování se nad Ježíškem, které utichá spolu s vyhozeným stromkem a papírem z dárků. Zasazuje narození Slova do širších souvislostí, které čtenáře nenechají na pochybách, že příprava na Vánoce v jejich vážném duchovním smyslu trvá celý rok. Hovoří k lidem, kteří se z mnoha různých důvodů nedají odbýt půlnoční bohoslužbou, smaženým kaprem, televizní řachandou... Životní osudy těch, kteří byli Bohem povoláni, aby Ježíše provázeli na jeho cestě a stali se věčnou součástí Otcova spasitelného plánu, jsou pro porozumění toho, co se tehdy před dvěma tisíci lety vlastně stalo a děje, důležité. A autor jim bohudíky věnuje hodně prostoru a času.

Nesejde příliš na tom, že Kellerova pouť za tajemstvím Vánoc je zasazena spíš do americké kulturní tradice s jejími tradicemi vánočního slavení, od opulentního obdarovávání až po setkání lidí bez domova v kostele. Jsme na tom jako Evropané stejně. Keller razí ve značně atomizovaném a individualizovaném světě biblickou myšlenku, že i přes všechno lidské nasazení to není člověk, který by byl pánem a řešitelem světa, tím, kdo by byl Světlem svítícím v temnotách. Tuto víru a tento podvědomý pocit, uvažuje autor, zažívá mnoho lidí bez ohledu na kulturní a civilizační různost. Hledá se někdo, kdo by byl „světlem milosti“, které by tomu všemu, co je a přijde, dávalo smysl. To světlo nelze při všech civilizačních vymoženostech ani vymyslet, ani stvořit. Jediná možnost, jak tohle světlo najít, je říci mu skrze svoji touhu ano, přijmout ho jako dar – jako malé, nevinné, bezbranné dítě narozené ve stáji, k němuž se budou už napořád obracet oči celého světa.

Jdu knihou Timothyho Kellera a snad na každé stránce nacházím něco, co jsem dosud nikdy nikde nečetl. Proč? Jeho pozvání k tajemství Vánoc totiž nemíří jen k těm, kteří se nazývají křesťany a snaží se o to, čemu se říká život z víry. Autor na mnoha příkladech ukazuje, jak hluboko je v lidech zakořeněna touha po prosvětlení jejich životů. Na řadě biblických postav z Ježíšovy rodiny i na těch, kteří se jeho životem spíš mihnou, ukazuje, jak zásadní a zároveň těžké bylo postupně poznávat, že to malé děcko narozené v Betlémě je Syn Boží, a proč tomu Hospodin chtěl, aby se další kapitola jeho Zjevení odehrávala právě tak a přesně tam a tehdy, jak o tom čteme v Bibli. Hloubka vztahů, které vidíme u Boží rodiny, i pestrost osobností jeho rodu, otevírá vánoční příběh o narození Spasitele všem lidem bez výjimky. Není to jen doménou církevních hierarchů a teologů, aby v životní trajektorii Ježíše Krista, od jeho narození, smrt na kříži až po jeho vzkříšení, viděli v téže a jedné postavě Krále, jehož velikost spočívá v jeho dětské nevinnosti, pokoře, lásce, utrpení a smrti, kterou právě v lásce a svatosti přemohl. Poznat to mohou všichni. Ti, co jsou svým osudem Ježíšovi v jeslích nejblíž, pak možná mezi prvními a na samu dřeň. Je nádherné, jak protestantský kazatel mluví o Panně Marii, o níž řekl papež František, že je víc než apoštolové. Je útěšné, s jakou citlivostí, jednoduchostí a civilností mluví o Josefovi, o pastýřích a jejich víře i o výsostné teologii Vánoc, které nejsou v dosti velké konkurenci literárního a filmového průmyslu jen další pohádkou na dobrou noc a k uhlazení rozjitřeného svědomí.

Marně přemýšlím, kdy naposledy jsem četl knihu o tajemství Vánoc, která by se do mě otiskla tak jako ta Kellerova. V těžkých časech, které prožíváme, bych ji doporučil každému, kdo na vlastní kůži zažívá, jak bezcenný je pro někoho lidský život včetně toho dětského, a jak za poslední rok dva zhrubly vztahy mezi lidmi. Tajemství Vánoc je vzácnou pobídkou k uzdravení. Mám za to, že až to vánoční šílenství zase vypukne, můžeme i díky Timothy Kellerovi zahlédnout v tom všem balastu a velkých slovech světlo, tvář malého dítěte, kterou nelze minout bez povšimnutí, bez údivu, bez touhy být tomu malému dítěti nablízku a ku pomoci.

Z četby nabízím několik autorových myšlenek, které jsem si poznamenal. Třeba některého z čtenářů inspirují:

** Někdy to vypadá, jako by na nás Bůh zapomněl, právě teď ale připravuje všechno, co je potřeba, aby se jeho zaslíbení ve správný čas uskutečnila.*

** Pokud je pravda, že se Bůh skutečně stal člověkem, co je nemožného na tom, že by dělal zázraky, smazal hříchy světa nebo křísil mrtvé?*

** Když chcete kralovat, ale najednou se tu objeví někdo, kdo se také prohlašuje za krále, jeden z vás bude nakonec muset ustoupit. Na trůnu je místo jen pro jednoho.*

** Proč myslíte, že je tak těžké se modlit? Proč je tak náročné soustředit se na tu nejúžasnější bytost ve vesmíru? Proč, když jsou naše modlitby vyslyšeny, říkáme: „Pane Bože, nikdy na to nezapomenu,“ ale za chvíli už o tom ani nevíme? Kolikrát v životě jste si řekli: „Tohle už nikdy neudělám!“ a za dva týdny bác, a udělali jste to znova. I sám Pavel přiznává: „Sám nerozumím tomu, co dělám; vždyť nedělám to, co chci, ale to, co nenávidím“ (Římanům 7,15).*

** Celou dobu, co byl s nimi, učedníci na Ježíše dotírali: „Pane, kdy už se konečně chopíš moci a zachráníš svět?“ A on jim stále odpovídal: „Máte to obráceně. Já se musím veškeré moci vzdát a zemřít – abych zachránil svět.“*

** V čem spočívá křesťanství? Pokud máte za to, že jde hlavně o chození do kostela, vyznávání určitého kréda nebo dodržování určitých životních zásad, pak ve vás asi nebude ani stopa úžasu nad tím, že věříte.*

** Vánoční jesle nám mají být připomínkou, že když budete žít jako Ježíš, v leckterém hostinci se pro vás nenajde místo.*

** Anglikánský biskup J. C. Ryle, žijící v devatenáctém století, o křesťanech napsal: „Boží dítě se vyznačuje dvěma výraznými znaky… Na jedné straně je to vnitřní zápas – ale na druhé vnitřní pokoj.“*

Zdeněk A. Eminger
www.christnet.eu

„Obdržel jsem život jako osobní statek. Ale těch věřitelů!“
* * *
„Civilizace není přece jen nic víc nežli fasáda, která jakžtakž maskuje starou divočinu života.“
* * *
„Příroda kolem mne opsala kruh, který nemohu překročit. Sedím v něm a učím se milovat život aspoň pro jiné, když ne pro sebe.“

Karel Čapek
(9. ledna 1890 Malé Svatoňovice – 25. prosince 1938 Praha)

Křesťanství a horoskopy

Křesťanské církve, dle mého názoru, právem odsuzují nastavování a plánování lidských životů podle horoskopů, přitom se kolem dosti mizerných předpovědí točí velké peníze, které by měly směřovat do užitečných kapitol lidské civilizace, jenže termín „užitečný“ je neprávem považován za odsouzeníhodný archaismus, jenž nemá vůbec šanci v současném období celebrit a sexismu.

Právě horoskopy ještě více rozdělují lidi na mnoho znepřátelených táborů, když dennodenně vnímám nesmyslné a absurdní soudy, až už je málem trestným činem se s někým seznámit a založit tradiční rodinu.

Horoskopy mi připomínají nebezpečnou náboženskou sektu, jež imperativně určuje s kým ano, s kým zase ne ohledně partnerských a mezilidských vztahů.

„Mohl jsem být několikrát miliardářem, mohl jsem výrazněji pomáhat lidem, mohl jsem mít vztah, později svatbu, jenže se po dobrých věcech a jevech slehla zem!“

Myslím si, že jednání podle horoskopů by stálo za diplomovou práci, ale to by bylo nebezpečné i pro toho, kdo by to zpracovával a sepisoval!

Možná můžeme horoskopy považovat za umělecký styl okrášlený pohádkou o našich životech, jež se vůbec neplní, neboť existuje jiná cesta mnohem trnitější a náročnější dle zákonů Desatera a Nového zákona Písma svatého s cílem jistým, nádherným a báječným.

Václav Kovalčík

Klad a zápor čili čtení pro pesimisty

Chcete ještě jeden důkaz, že tento svět a zejména jeho lidstvo je něco špatného, nepovedeného a hříšného, a že v něm naprostou převahu mají různé vady, nedostatky a úhony? Nuže, o tolika lidech můžete říci, že jsou nemehlo, nešika, nemotora, nebo dokonce nekňuba; žádný však není mehlo, šika, motora nebo kňuba; patrně takových na tomto světě není. Kdo není zrovna nekňuba, je zase snadno nemrava, necuda či nestyda; ani jednou o někom neřeknete, že je cuda a styda a mrava, ani kdyby se tvářil sebesvětěji. Žádné dítě na světě není posedný zbeda; nenajdete člověka vrlého, mravů urvalých, schopného jen samých vázaností a pravostí, omaleného, odbytného, tečného a vůbec japného; člověka, který by byl dbalec, douk, cita a nasyta, duživec, mluvně a božák. Nikdo nemůže mít tolik duhů a mocí, jako má neduhů a nemocí. Vejdete-li ven, potká vás možná nehoda nebo nesnáz, ale nikdy hoda nebo snáz. Neboť lidé nejsou schopni vole, nýbrž jenom nevole, a umí-li každý na vás nevražiti, vražiti není s to nikdo. Marně byste se ohlíželi, kde je na světě nějaká lest nebo plecha či švar; vše je nešvar a neřest a neplecha. Potrefí vás neštovice, ale nikdy ne blahodárné štovice. I nebe je záporné, a jsou-li lži světa prostě nehorázné, není jediné mírné, přijatelné lži horázné. Budiž vám v této zdrcující převaze záporu nad kladem a špatností nad dobrem útěchou aspoň to, že můžete být stvůrou nebo naopak nestvůrou, a přitom na žádné straně nic neztratíte.

Karel Čapek, Lidové noviny 17. 11. 1922

Jednooký

Přísahám vám, že to, co zde napíši, nevyplynulo ze studia dokumentů, ze žádné historické heuristiky, kritiky, analýzy pramenů ani jiných učených vynálezů, nýbrž jen z několika historických tragédií a učených pojednání, která jsem ve svém hříšném laictví přečetl, a jak se mi nyní zdá, velmi nepozorně. Z řečených pramenů se dovídám, že Jan Žižka z Trocnova byl nejen velmi křesťanský, spravedlivý, lidský a politický muž, což vše zvyšuje můj podiv k němu, nýbrž i to, že vedl války, zvítězil a byl hrdinou jen z vyšších a vážných důvodů, jež učení vykladači rozdělují na důvody národní, státnické, náboženské a sociální. Dávají si dokonce velmi záležet na tom, aby dokázali, že tyto vážné důvody byly to jediné, co přimělo Jana Žižku, aby vzal do ruky palcát a dělal velké skutky; a že ty důvody byly dostatečně veliké a zralé, aby se Jan Žižka chtě nechtě rozhodl státi se vůdcem, vojákem a hrdinou.

A tady se počíná něco ve mně brániti; je to laická a historicky nevzdělaná víra v Jana Žižku, která se tím cítí dotčena. Rád bych totiž věřil, že Jan Žižka se narodil, nemaje k tomu vážných sociálních a jiných důvodů, a že stal se hrdinou prostě proto, že nemohl dobře být ničím jiným; bylo to zkrátka v něm. Rád bych věřil, že nejsilnější pohnutkou k Žižkovu hrdinství nebyly národní a jiné důvody, nýbrž jeho náramně osobní hrdinnost a schopnost znamenitě vojevodit. Jistě mu křivdil Eneáš Silvius neb kdokoli, kdo ho považoval za vůdce lupičů; ale nebude ukřivděno Janu Žižkovi, řeknu-li, že by byl statečný a skvělý, i kdyby byl vůdcem lupičů. Nevěřím, že Žižka se musil teprve nutiti k vojenskému hrdinství pod nátlakem vyšších důvodů; nýbrž věřím, že dal svou nezkrotnou hrdinnost ve služby vyšším důvodům, což není totéž.

Jsme divný národ; myslíme si, že musíme národní hrdiny jaksi omlouvat, že jejich statečnost nebyla jen tak, od Pána Boha neb od chlapského srdce, nýbrž že byla motivována vyššími důvody. Kdyby Homér byl českým poetou, nenapsal by, že Achilles sáhl po meči z vnitřního puzení, nýbrž že sáhl po něm jen proto, jelikož Trója ohrožovala dejme tomu sociální postavení spartského pasáka neb náboženskou víru v nějakou Diovu paternitu. Líčíme své hrdiny jako beránky, kteří se mění ve lvy teprve pod nátlakem utrpěného bezpráví neb ve jménu nového politického programu; ale snad by nebylo po mnoha stránkách špatné, kdybychom je líčili jako lvy, kteří se nadmíru musí přemáhat, aby byli tak trochu beránky práva, politického programu neb nějakých kompaktátů. Můžeme si myslet, že by Žižka mohl být stej-

Dokončení na str. 4

Jaroslav Bořita z Martinic

6. ledna 1582 – 21. listopadu 1649

Vzdělání získal u jezuitů, kde byl základ jeho nesmiřitelného postoje vůči nekatolíkům, kterým se vyznačovalo jen málo katolických rodin. Mnozí katolíci jej velebili a stoupenci podobojí naopak tupili. Jaroslav byl vzdělaný a měl mnohé dobré vlastnosti, ale nevyrovnal se svému vrstevníkovi Vilému Slavatovi. Roku 1603 byl jmenován královským radou, v letech 1609–1618 dvorským maršálkem, v letech 1617–1618 karlštejnským purkrabím a v posledních letech královským místodržícím. Již od roku 1603 se aktivně stavěl proti reformaci, ale do roku 1617 jeho nesnášenlivost pocítili hlavně jeho vlastní poddaní. Od roku 1617 dostával vojenské posily z Vídně a stal se útočným a krutým vůči svým oponentům. Byl jedním ze tří svržených z okna místodržitelské kanceláře při defenestraci 23. května 1618. Všichni tři incident přežili a Jaroslav Bořita následně uprchl do Mnichova a do Pasova, kde informoval o situaci v Praze. Jeho statky v Čechách zabrali stavové a on sám byl vyhlášen za nepřítele vlasti. Vrátil se roku 1621 a ujal se opět karlštejnského purkrabství, roku 1623 se stal dvorským maršálkem, roku 1624 nejvyšším sudím, roku 1625 nejvyšším komorníkem, roku 1628 nejvyšším hofmistrem a roku 1638 nejvyšším purkrabím.

Majestáty z 10. dubna 1621 a ze 6. ledna 1622 byl povýšen do stavu říšských hrabat. Majestáty ze 7. srpna 1625 a ze 6. ledna 1634 obdržel pro sebe a nejstarší z potomků důstojenství vladaře domu smečenského a místo po nejvyšších úřednících na sněmu. Majestátem ze dne 26. září 1633 obdržel palatinát, na jehož základě později udělil erb několika osobám. Konfiskace po Bílé hoře dovedl lépe zužitkovat než Slavata. Dočkal se konce 30leté války a roku 1648 při vzetí Hradčan byl poraněn a zajat Švédy. Zemřel 21. listopadu 1649. S celkem 4 manželkami zplodil více než 10 dětí, z nichž jen tři se dočkaly dospělosti, aby mohly dědit majetky a tituly. **(hb)**

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s Mezinárodním ekumenickým společenstvím (IEF) se připojuje k lednovým modlitbám a připravuje **Podvečer modliteb za životní prostředí a náš vztah k němu**. Kázáním poslouží br. kazatel Pavel Černý, zpěv povede br. Jan Knížek. Zveme k tomuto ekumenickému setkání, které se uskuteční

v úterý 11. ledna 2022 od 18 h

(předpokládaný konec do 19 h) v přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49.

(JNe)

* * *

Farní sbor Českobratrské církve evangelické Strašnice zve na lednové koncerty, pořádané ve svém sboru Kralická 1001/4, Praha 10 – Strašnice. Začátek koncertů je vždy v 17 hodin.

16. 1. 2022 - Matěj Bok – varhany, Karel Mužátko – trubka
(Bok Jr., Mužátko, Scriabin, Glasenapp – Volf, Dvořák)

23. 1. 2022 - Večer židovské hudby
Vojtěch Pospíšil – klarinet, Jaroslav Kulhan – violoncello, Barbora Baranová – zpěv, Tomáš Novotný – koncertina
(Novotný a jidiš písně)

30. 1. 2022 - Petra Benešová – flétna, Ana Brateljević – harfa
(Z. Folprecht, A. Piazzola, G. Bizet, F. Borne)

Datlová palma

Štíhlé a vznosné stromy, vysoké 20 až 30 m, z čeledi arecaceae, druh Phoenix dactylifera. Hebrejský název támar = palma byl užíván jako jméno místní nebo osobní.
Támar se jmenovala snacha Judova, která se po smrti dvou mužů, Judových synů, stala lstí, převlečena za prostitutku, ženou ovdovělého tchána (Gn 38,6-30).
Přes podivnost tohoto činu, bylo Támařino právo na mateřství uznáno nejen Judou, ale i samým Bohem:
Támar se stala pramátí krále Davida, a tedy i Mesiáše Ježíše.

Palma byla dávno vyšlechtěna, existují dva plané druhy, které jí snad daly původ. Jako ostatní palmy, nemá větve, ale z přímých nevětvených kmenů vyrůstají rovnou listy na dlouhých, pevných řapících. Listů je na jedné palmě 30 až 120, jsou 3-4 m (někdy až 8 m) dlouhé.

Listové úkrojky jsou uspořádány do dvoustranného hřebene (podoba velkého ptačího péra), jsou čárkovitě kopinaté, ostré, ke hrotu listu postupně přeměněné v ostré trny.

Palma je dvoudomá: samčí rostliny mají laty až o 10 000 prašníkových květů; samičí stromy mají mohutné laty o 4-6 tisících pestíkových květů. Opylení napomáhali pěstitelé již ve starověku tím, že odřízli zralá samčí květenství a zavěsili je do korun kvetoucích samičích palem. Plody - mandle (známe je hlavně sušené) jsou žluté až hnědé jednosemenné peckovice 3 až 7 cm dlouhé, jejichž dužina obsahuje značné množství cukrů. Byly a jsou jedním z orientálních sladidel.

V zemích pěstování se mandle pojídají čerstvé, vyrábí se z nich řada vařených nebo pečených sladkých pokrmů. Pro export se suší, jak je kupujeme u nás. Kvašením šťávy z naříznutých kmenů se vyrábí datlové víno. Z listů se pletou rohože, stěny i střechy obydlí, klobouky a koše. Z řapíků se dobývají pevná vlákna na provazy. Tvrdé dřevo je stavební materiál, ale i palivo.

Zprávy o pěstování datlové palmy v Egyptě a Asýrii jsou už ze 4. tisíciletí před Kristem. Daří se jí v suchých až pouštních oblastech s vysokými teplotami a suchým vzduchem, ale potřebuje hojnost spodní vody, k níž dosáhne svými kořeny (oázy s prameny nebo vodní toky, zavlažovací kanály).

Úsloví – snad arabské – to vystihuje: ***Palma má hlavu v ohni, nohy ve vodě***. Odtud asi jméno Phoenix, které připomíná egyptského bájného ptáka Fénixe, který byl symbolem nesmrtelnosti: žil prý vždy 500 let, pak se sám i s hnízdem spálil a povstal z popela znovu a omlazený.

V Izraeli se dařily palmy zvláště v údolí řeky Jordánu: Jerichu se říkalo Palmové město (2 Pa 28, 15).

Pro Izraelity putující pouštěmi do Kanánu značily palmy – bezpochyby datlové – odpočinek, osvěžení a pokrm v oázách: *Pak přišli do Élimu (= hebrejsky jiné slovo pro palmy). Tam bylo dvanáct vodních pramenů a sedmdesát palem. Tam při vodách se utábořili* (Ex 15, 27).

Na paměť táboření pod palmami slavili Izraelci každoročně veselou sedmidenní slavnost stánků, kdy se vystěhovali z domů a zase jako nomádi bydleli v chýších *„pod zelenou“* (Lv 23, 39-43).

Palma je v Bibli obrazem člověka, který čerpá Boží sílu z hlubokých zdrojů a zůstává věrný a užitečný i v duchovním suchopáru:
Je jako strom zasazený u tekoucí vody… (Ž 1,3);
Spravedlivý roste jako palma…Ti, kdo v domě Hospodinově jsou zasazeni, kdo rostou v nádvořích našeho Boha, ještě v šedinách ponesou plody, zůstanou statní a svěží… (Ž 92,13).

Palma byla také erbovním stromem prorokyně Debory, která vedla Báraka k vítězství nad kanánskými utlačiteli (Sd 4,5 n).

Emblémy palmových listů zdobily Hospodinův chrám, který v Jeruzalémě postavil král Šalomoun (1 Kr 6,29).

Palmové listy spolu s vinným hroznem a obilním klasem reprezentovaly Judeu na mincích.

Jestliže dáme palmový list na smuteční oznámení, nejednáme vlastně podle Bible, ale podle Koránu. Pro muslimy je totiž stromem smutku, pro židy a křesťany je naopak symbolem vítězství, míru a radosti: …*oblečeni v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou, volali velikým hlasem: „Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi“* (Zj 7,9-10).

Proto její listy stlaly cestu a vítaly Pána Ježíše při triumfálním vjezdu do Jeruzaléma (J 12,13 n).

Tato pamětní neděle se ve světě nejmenuje Květná, jako u nás, ale Palmová. Tak se stala datlová palma znakem vítězství našeho Pána nad smrtí i nad našimi hříchy.

Pavel Javornický

Jednooký

Dokončení ze str. 2

ně hrozným hrdinou ve vojště Zikmundově neb papežově; avšak on se hrdinně rozhodl pro tu druhou, selskou a českou vojnu a sloužil jí; což je krásnější podívaná, než kdybychom si ho byli představovali jako mírumilovný vzor občanských ctností, který se jen po zralé, tak říkajíc rádlovské úvaze rozhodl pro brachiální provádění jistého programu.

Jsme tak rádi, když najdeme motivaci hrdiny, že ani nevíme, že tím ztrácíme hrdinské epos. Stejně jako se Žižkou nakládáme s tažením legií, s dobrodružným dílem Masarykovým a s romantičností našeho převratu; domníváme se, že nejvíc uctíváme velké události tím, že z nich činíme strašně rozumově a ideově zdůvodněné podniky. Styděli bychom se doznat, že na historických událostech není to nejkrásnější program, nýbrž osobní zdatnost a odvaha pustiti se do toho; a že Žižka nám dává živější příklad tím, že rytířsky bojoval, než tím, že byl náruživým kališníkem. Nejsme nehrdinský národ; ale máme jakousi náklonnost omlouvat se pokorně za to, že jsme si tu a tam dovolili být mužsky stateční.

Karel Čapek,
Lidové noviny 12. 10. 1924

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

2/2022

12. ledna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
19. ledna 2022

Z obsahu

* *Ekumena, anonymní alkoholici a dno*
* *Granátové jablko*

2. neděle po zjevení Páně

Dotazujte se na vůli Hospodinovu a jeho moc, jeho tvář hledejte ustavičně. Ž 105,4

Výzva k dotazování se po Boží vůli, k hledání Boží tváře, k respektu vůči Boží moci je výzvou k naší lidské pokoře a uvědomění si svých limitů. Nehledáme Boží vůli proto, abychom se více rozmáchli, abychom byli mocnější, ale abychom se naopak podřídili moci vyšší, tomu, který je nad námi. Jedině v tom je naděje pro tento svět, protože jinak se člověk s velkou vervou řítí do záhuby a zmaru.

Stačí se podívat na to, kam míří člověk, když se neptá po Bohu. Na rovině osobní jedná sobecky. Odmítá respirátory i očkování. Chce mít víc než druzí. Přejídá se, pije moc alkoholu, kouří. Myslí si, že je pánem tvorstva. Nejedná s ohledem na druhé, nedbá na potřebné. Na rovině společenské je to snad ještě horší. Vladaři, kteří nad sebou nevnímají Boha, jednají svéhlavě a jen chřestí zbraněmi. Mráz z toho běhá po zádech, když si představíme, že za pár týdnů může vpochodovat ruské vojsko na Ukrajinu. Když nám dojde, na kolika dalších místech světa jsme blízko válkám. Nebo jak děsivě působí stav životního prostředí, které jsme vydrancovali pro svůj prospěch. Mocné často nezajímá Boží názor ani názor lidský. Jednají zcela svévolně a s ohledem na vlastní zisk.

Žalmistova výzva je proto nadějí pro svět i pro člověka. Je nadějí, že od Boha zaslechneme volání po právu, které platí pro všechny i volání po spravedlnosti, která má být pro každého. Budeme-li hledat Boží vůli, uslyšíme, jak jednat s ohledem na druhé, s ohledem na jejich zdraví, na jejich životy, na jejich prospěch. Budeme-li jednat s vědomím Boha nad námi, budeme žít v lepším světě. Pomůžeme druhým i sobě. Budeme žít ve světě, kde bude méně válek, kde bude prostředí více vhodné k životu, kde bude o poznání více lásky mezi lidmi i mezi různými národy či náboženstvími.

Dotazovat se na Boží vůli není pohodlné. Je potřeba si s tím dát práci. Nejen číst Bibli, ale také se nad přečteným modlit, a hlavně to chce hledat vnitřní smysl a obsah toho, co čteme.

Víme dobře, že mnoho zla přišlo do světa také skrze ledabylé porozumění Písmu – třeba upalování čarodějnic a jinověrců či odsuzování vědců, kteří přicházeli s novými teoriemi, které nesouzněly s aktuálním učením církve. Snad i proto žalmista píše: *„Jeho tvář hledejte ustavičně.“* Jen nepřestávající zápas o poznání pravdy může chránit člověka před fanatismem a neporozuměním. Jen neustálé dotazování po Boží vůli udržuje kormidlo života ve správném směru, abychom neproměnili darovanou víru za její ďábelskou karikaturu.

Michal Vogl
farář v Uherském Hradišti
a senior
Východomoravského seniorátu

Syn královského služebníka (J 4,46–54)

Asi se shodneme, že ten dnešní příběh je skutečně dramatický a Ježíšův zázrak vážně nutný. Jde o život dítěte.

Od chvíle, kdy jsem poprvé držela v náruči naši první dceru Miriam, tak od té chvíle jsem zažila jak zázrak daru a zázraku nového života, tak i veliký strach, že o ten dar přijdu, nebo, že mu nějak ublížím. A čím více dětí, tak tím i větší strach. Asi mé nejhorlivější modlitby byly právě ve chvíli, kdy bylo nemocné některé naše dítě. Rodičovství je spojené se strachem, s velikým strachem.

Proto se velmi dobře umím vcítit do otce, královského služebníka, který má nemocného syna a dělá všechno proto, aby jej zachránil.

Ježíš se vrací na místo, kde vykonal svoje první znamení, do Káně Galilejské. Ano zde proměnil na svatbě vodu ve víno, ve výborné víno. Proto snad zazní Ježíšova slova: Neuvidíte-li zázraky a znamení, neuvěříte. Je to výtka nebo narážka na první zázrak, který tu už vykonal, nebo už tuší, co bude násle-

Dokončení na str. 2

Aktualita: Nová kaplička na Brněnsku

Jako okno do okolní přírody působí nová kaplička, kterou dalo postavit vedení Veverských Knínic na Brněnsku. Autorem návrhu kapličky, kterou zasvětí farář Ludvík Bradáč svaté Ludmile, je Ondřej Skála. V dlažbě kapličky, která stojí v krajině nad vesnicí, je umístěn kámen z posvátné hory Ararat, u níž podle Bible přistál Noe se svou archou. O vzniku kapličky se hovořilo delší dobu, samotné postavení trvalo necelý půlrok, řekla ČTK starostka Veverských Knínic Zuzana Armutidisová (nez.).

"Samotný návrh kapličky jsme měli už od roku 2019, nejprve jsme ale museli stavbu dobře naplánovat, zjistit možnosti a do toho vše zkomplikovala i pandemie. Díky přípravě jsme ale zjistili, že máme spolupracovníky, kteří umí pracovat se speciálním betonem, který má zajistit větší odolnost kapličky. Společnost Colas, která u nás pracovala na opravě návsi nám sponzorsky, tedy zdarma, vybagrovala a vybetonovala základovou desku kapličky," konstatovala Armutidisová.

Kámen z hory Ararat přivezla starostka z pracovní cesty do Arménie, když bylo jasné, že se kaplička bude stavět. Zasvěcena bude svaté Ludmile, od jejíhož úmrtí loni uplynulo 1100 let.

"Kaplička je oknem do duše krajiny. Místo pro ni je nasyceno pozitivní atmosférou, jde o jeden z vrcholů horizontu nad obcí. Výhled do krajiny i do obce inspiroval nás i pana architekta," uvedla starostka.

Vybudování drobné stavbičky, která má být místem duchovního občerstvení, stálo obec přibližně 100000 korun.

podle www.christnet.eu

Posílení pro rok nový 2022

Jak málo potěšení se ti dostává od tvého stáda, Hospodine. Voláš své ztracené děti, aby se vrátily domů, a ony běží opačným směrem. Jsem jenom člověk a mám je rád, až mám pocit, že mi pukne srdce, když vidím, co lidé činí a čím se zaobírají. Hříchy a vlastní selhávání přehlížejí či dokonce vůbec nevnímají. O kolik větší je tvoje láska k nám nepokojným i nepoddajným lidem. Sahá hlouběji, je čistší, je svatá. Tvoje láska proudí jako živá voda, neviditelná, nad všechna naše chápání, pod povrchem toho, co vidíme a slyšíme. Víra naše se k ní natahuje a pije a pije, abychom mohli růst rovně a do síly, je stromem života pro nás všechny.

Ale netrpí Hospodin ještě víc? Ano, vždyť miluje své stvoření. Miluje nás, jako otec miluje dítě, jen ještě silněji.

Miloval jsem svůj pastýřský život, do kterého si mne povolal, Hospodine, k lidem tebou stvořenými, obyčejnými a přece neobyčejnými. Tak rád jsem býval sám na pastvinách, zabraný do tvého stvoření, a dohlížel na tvoje ovce a snažil se je chránit a jim pomáhat. Na rozdíl od života uprostřed lidského nepořádku a chaosu je ten život tady prostý. Lidé jsou velice složití, a přece prostí. Chtějí si však žít po svém! Vytvářejí si modly, o kterých si myslí, že jim dovolují vrhat se do temných vášní a sobeckého života. Tvůrčí schopnosti, které jsi jim dal, používají k vytváření nových bohů, kteří je nemohou trestat ani vysvobozovat. Nějaký čas jsem je vnímal jako ovce a vše kolem nich též. Ale oni jsou ještě pošetilejší než tato zvířata a víc umanutí se řítit do zkázy. Je tedy ta láska, kterou k nim cítím, alespoň zábleskem toho, co ty cítíš od začátku stvoření?

Ty jsi pastýř na nebesích a voláš k nám: „Pojďte domů! Vraťte se do ovčince, kde budete v bezpečí a zahrnováni láskou!“ A každý den skrze vítr, ptáky a zvuky noci zpívat písně o vysvobození.

Kdyby jen naslouchali.

To se nikdy nepoučíme, Hospodine? To se naše srdce nikdy nezmění? Musíš z nás udělat, prosím, nová stvoření, abychom šli za tebou?

Ty trpíš víc, Otče, protože tvoje láska je větší. „Ach, kéž se ti líbí slova mého srdce, Hospodine, protože ty jsi můj Pastýř!“

Josef Ptáček

Z církví doma i ve světě

V USA rychle přibývá lidí bez náboženského vyznání. Křesťané ale stále převládají

V USA rychle přibývá lidí, kteří se nehlásí k žádnému náboženství, vyplývá ze závěrů dnes zveřejněného průzkumu Pewova výzkumného centra. Zhruba 29 procent dospělých Američanů uvedlo, že nemá náboženské vyznání, zatímco před 14 lety, kdy centrum poprvé provedlo podobný průzkum, to bylo 16 procent. I tak se většina Američanů stále hlásí ke křesťanství. Informovala o tom agentura AFP.

V USA, které mají pověst země se silnou náboženskou tradicí, se podle průzkumu nyní 29 procent lidí považuje za ateisty, agnostiky nebo osoby bez konkrétního náboženského vyznání. Ke křesťanské víře se přihlásilo 63 procent lidí. V roce 2007 to přitom ještě bylo 78 procent lidí. Asi šest procent Američanů se přihlásilo k dalším náboženstvím - po jednom procentu k islámu, judaismu, buddhismu a hinduismu.

"Jasná sekularizace americké společnosti v 21. století nejeví známky zpomalování," okomentovalo závěry své studie Pewovo výzkumné centrum.

Dalším dokladem odklonu od víry je zjištění, že jen 45 procent dospělých se podle svých slov denně modlí oproti 58 procentům v roce 2007. Pewovo centrum zkoumá taktéž vliv vyznání na politiku. V závěrech své předchozí studie podtrhlo, že 84 procent bělošských evangelikálních křesťanů volilo v loňských volbách Donalda Trumpa.

(red)

Cenná Rubensova malba se z Národní galerie dočasně přesunula do Brna

Cenný obraz svatého Augustina od vlámského barokního mistra Petera Paula Rubense je ozdobou nové výstavy klášterního muzea augustiniánů na Starém Brně. O malbu pečuje déle než 100 let Národní galerie v Praze, vlastní ji však řád augustiniánů, pro který obraz také původně vzniknul. V Brně zůstane přibližně dva roky jako součást oslav dvou výročí. Příští rok uplyne 200 let od narození starobrněnského řeholníka Gregora Johanna Mendela, o rok později oslaví klášter 700 let od svého založení.

Olej na plátně z první poloviny 17. století vznikl původně pro pražský kostel svatého Tomáše. Podle odborníků ukazuje to nejlepší, co Rubens ve své pozdní tvorbě nabízel. "Pastelové tóny, práce s jednotlivými barvami v různých tónech a valérech, což je vystupňováno do téměř mystického účinku. Zprostředkovává divákovi řekněme klidnou a harmonizující scénu, která je ovšem pro augustiniánský řád a vůbec pro církevní dějiny zásadní," řekla novinářům kurátorka Lenka Stolárová.

Malba zachycuje setkání Augustina s dítětem, které na mořském břehu mušlí přelévá vodu do jezírka v písku. Biskup a učenec Augustin se tehdy věnoval otázce Svaté trojice. "Dříve já přeliji moře do tohoto jezírka, nežli ty pochopíš toto Boží tajemství," řeklo dítě Augustinovi podle legendy.

Výjev symbolicky vyjadřuje důležitost pokory a neustálého hledání, míní český provinciál řádu Juan Bautista Ignacio Provecho. Nemůžeme všechno pochopit, nemůžeme ale přestat hledat, uvedl provinciál.

Odborníci oceňují ztvárnění struktury látek, výšivek i dalších povrchů či zobrazení vzdouvající se mořské hladiny a dramaticky pojatou oblohu. Rubensovy obrazy podle Provecha patří k tomu nejhodnotnějšímu, co augustiniánský řád vlastní, a Mendel je nejvýznamnější postavou řádu v českých zemích. "Proto na jeho oslavu považujeme za příhodné Rubensův obraz svatého Augustina prezentovat právě v Brně, kde se kvůli tomu upravila celá expozice klášterního muzea, aby celý svět mohl toto dílo v unikátním prostoru našeho brněnského kláštera obdivovat," uvedl Provecho.

Muzeum starobrněnského opatství je nově ustavená instituce, která bude primárně pečovat o brněnské augustiniánské sbírky, současně se stane hlavním prezentačním prostorem pro celou českou provincii řádu. Součástí nové výstavy Poklady kláštera je také řada dalších cenných děl, zejména z vlámského prostředí. Zároveň je základem nové koncepce muzea.

V Národní galerii je obraz od roku 1891. Po brněnské výstavě se tam znovu vrátí. Národní galerie spravuje také další umělecká díla, která patří augustiniánům. Podle ředitelky Alicje Knastové počítá s další spoluprací s brněnským klášterním muzeem.

Podle ČTK

Více než polovina Nizozemců nevěří v existenci Boha, počty katolíků a protestantů klesají

Národní statistický úřad z Nizozemska zveřejnil nové údaje o religiozitě svých občanů. V tradičně protestantské zemi se v roce 2020 pouze 14,4 % obyvatel ztotožňuje s protestantským věrovyznáním. Toto číslo mírně kleslo ze 14,8 % v roce 2019. Počet katolíků také klesl pod hranici 20 % (19,8 %). Islám naopak z 5 % narostl na 5,2 %.

Skupina, která zaznamenává kontinuální růst, jsou lidé bez náboženské příslušnosti, když v roce 2020 dosáhli rekordních 55 % populace. Podle Evangelical Focus byl rok 2017 prvním, kdy se nevěřící stali většinou ve společnosti.

Nejnovější čísla ukazují, že 13 % populace navštěvuje bohoslužby, z toho 8 % každý týden. Osm z deseti navštěvuje bohoslužbu zřídka nebo vůbec.

Dále 33 % respondentů uvedlo, že věří v existenci Boha, a 24 % říká, že ne. Je zajímavé, že pouze jeden ze tří katolíků říká, že si je jist existencí Boha. Mezi protestanty toto číslo narostlo až na 61 %. Muslimové jsou těmi, kdo si jsou nejvíce jisti Bohem, když 92 % tvrdí, že věří bez pochybností.

Výzkum byl proveden mezi obyvateli Nizozemska ve věku 15 let a více.

www.krestandnes.cz

Syn královského služebníka (J 4,46–54)

Dokončení ze str. 1

dovat, a tak vlastně chválí víru královského služebníka? Nevím.

Dnešní zázrak totiž bude nejméně spekulativní a názorný. Děje se tak nějak mimoděk, žádná voda, žádný dotek, žádná velká akce kolem. Děje se na dálku. Zázrak, který není na očích. Zázrak, který se ukáže až ve chvíli, kdy otec dorazí domů. Je to zázrak, který je postaven na víře zoufalého otce.

Přiznám se, že to je v dnešním příběhu okamžik, který mě fascinuje a inspiruje. Chvíle, kdy královský služebník, otec, který má velmi nemocného syna uvěří. To je zlom celého příběhu. Okamžik, kdy otec odloží svůj strach. Tuší, že si to může dovolit, tuší a věří, že svůj strach a obavy může vložit do silnějších rukou, než jsou ty jeho. A v tom okamžiku jeho víra je zároveň důvěra. Nejprve věří, a pak teprve vidí. Královský služebník mě inspiruje nejenom jako věřící člověk, ale i jako rodič, otec, který dělá pro své dítě to nejlepší. Který ve správný okamžik dokáže svůj strach odložit, a tak nad ním i zvítězit a otevřít tak cestu uzdravení. Kéž bychom to dokázali i my v našem rodičovství!

Je taky zajímavé, jak je onen královský služebník pojmenován. V řečtině, v originále, zní, že nejprve za Ježíšem přichází královský služebník, je to někdo. Kdo má vliv, peníze, moc, ale má stejné trápení jako kdokoli jiný, má nemocné dítě. Musí ujít kus cesty, než k Ježíši dorazí, z Kafarnau do Káně je to pěšky 30 km a k tomu dost obtížný horský terén. Ta štrapáce mu ale za to stojí. A ve chvíli, kdy se pak s Ježíšem potká a s novou vírou a nadějí jej pak opouští, aby rychle spěchal za svým synem zpět. Tak pak už je jmenován jenom jako člověk. Před Ježíšem, před Bohem jsme si všichni rovni, není mezi námi rozdílu. K Ježíši může přijít každý, nezáleží na tom, co jsme dokázali, jak moc jsme byli dobří, k Ježíši můžeme přistoupit už jen pro to, že jsme lidé. Každý z nás, každý člověk má u Boha místo.

Na dnešním příběhu je zajímavý i samotný zázrak. Latinsky se to řekne creatio ex nihilo. Stvoření z ničeho, z ničeho, co by se dalo nahmatat, co by se dalo koupit nebo nějak jinak uchopit. Žádná voda, žádné bahno, pouze slovo. Tak jak nás na to upozorňuje začátek evangelia: Na počátku bylo slovo. Slovo, které pochází a začíná z ničeho, z nicoty, ze dna, z beznaděje. Právě tak se zoufalý otec mohl cítit.

Přesto se ale s tímhle Ježíšovým zázrakem chci poprat ještě víc a vážněji a otevřít i trochu debatu, když nás přepadnou pochybnosti. Naše děti jsou nemocné a máme kolem sebe rodiče, kteří neměli to štěstí, aby narazili na Ježíše, který řekne jen slovo a dítě je uzdraveno. Kolem nás jsou zoufalí rodiče i nemilované děti. Co s tím? Jak se máme poprat s realitou, ve které žijeme my? Co máme jen říct našim plačícím a jak utěšit naše smutky? Myslím, že to nejdůležitější, co nám chce dnešní příběh říci, platí i pro nás. Ježíš je ti blízko, můžeš za ním kdykoliv přijít a naložit na něj to, s čím si nevíš rady. A to je ta útěcha, kterou máme i my. Ježíš je útěcha. Boží blízkost a přítomnost platí napříč všemi národy i napříč veškerým časem, kdykoli a kdekoli. Naši beznaděj, naše plačící, naše smutky máme komu odevzdat a kam vložit, jak se zpívá v písni: můžeme je vložit do dlaní silnějších, než je mé doufání.

Bůh je nad každým smutkem a beznadějí, možná, že se zázrak uzdravení před našimi zraky konat nebude, ale to neznamená, že my útěchu nemáme nebo je nám odepřena. Příběh o zoufalém otci nám nechce dávat plané naděje, že každá nemoc bude uzdravena, ale ubezpečení o tom, že Bůh je nám blízko v každé naší životní situaci, v každé naší beznaději, v každé nemoci. Dejme prostor Božímu působení, pokoušejme se jako ten královský služebník odevzdat břímě našich strachů. Odevzdejme naše životy, ale i životy našich dětí do silnější náruče, než je ta naše. Jsem si jistá, že když tohle dokážeme vybojovat, tak se nám uleví. Žijeme v naději napříč beznaděje.

Milý Pane Ježíši, dávej nám dostatek síly se ti odevzdat. Pomoz nám odložit strachy a beznaděje, které máme. Daruj nám dar víry a naděje, ať se spolehneme na tvoje slovo, ať i my najdeme útěchu u tebe. Amen.

Ludmila Míchalová Mikšíková
farářka ČCE Strmilov

Podezření

Veliký a slavný rebbe Moše Lejb ze Sasova měl mezi chasidy pověst zázračného rabína. Všichni jeho žáci věřili, že každoročně po několik nocí kolem svátku roš ha-šana záhadně mizí, protože vystupuje na nebesa, aby tam vyslovil tajné modlitby a tím přivolal shůry milosrdenství, aby se svět nepropadl do temnoty a mohl z Boží milosti dál existovat.

Jednou právě před svátkem roš ha-šana přicestoval do Sasova univerzitní profesor, který chasidy pohrdal a jejich zbožnost považoval za tmářské pověry a za důsledek nevzdělanosti. Umínil si, že přijde na to, kam Moše Lejb vždycky v ony sváteční noci mizí, a že chasidy připraví o jejich hloupou pověru. Večer se nenápadně ukryl v Mošeho světnici v šatní skříni a čekal, co se bude dít.

Po chvíli přišel Moše Lejb domů, pomodlil se, ulehl do své postele a klidně usnul. O půlnoci se ale probudil, vstal, oblékl si na sebe selské šaty, vzal do ruky sekeru, přes rameno si hodil mošnu a vyrazil tichou nocí k lesu. Profesor se plný zvědavosti plížil za ním jako stín. Moše Lejb sekyrou posekal velkou náruč větví, svázal dřevo provazem a hodil si ho na záda. Zamířil ke zchátralému domku na kraji lesa, kde bydlela osamělá vdova. „A tak je to tedy", pomyslil si zlomyslně profesor, velevážený pan rabín chodí tajně v noci za ženskou! Profesor už se těšil, jaký skandál z toho hned zítra v Sasově udělá. Když se přiblížili k domku, všiml si profesor, že z komína se nekouří. Moše zaťukal na okno a zevnitř se ozval slabý ženský hlas: „Kdo to je?" „To jsem já, Vasil", odpověděl Moše Lejb, „mám tady pro vás nějaké dřevo na topení". „Ale já nemám, čím bych zaplatila", odpověděla slabým hlasem vdova, „už celé týdny churavím a došlo mi jídlo i peníze". „To nevadí", odpověděl Moše, „mám tady s sebou náhodou bochník chleba, sýr a trochu dřeva, a nic z toho nepotřebuji".

A právě v tomto okamžiku se profesor najednou hrozně zastyděl. Potichu se odplížil pryč a jeho zlomyslná zvědavost byla rázem ta tam. Stal se z něj velký stoupenec chasidismu.

Když později v jeho přítomnosti kdosi vyprávěl o tom, že Moše Lejb vždycky za nocí kolem svátku roš ha-šana vystupuje do nebe, aby vyprosil světu záchranu z temnoty, řekl profesor jenom: „Ano, do nebe. A ještě výš…"

Pavel Hošek: Chasidské příběhy

„Ano, mnoho se změnilo, ale lidé zůstali stejní; jenomže teď víme líp, kdo je kdo. Kdo je slušný, byl slušný vždycky; kdo byl věrný, byl věrný i teď. Kdo se točí s větrem, točil se s větrem i dřív. Kdo myslí, že teď přišla jeho chvíle, myslí vždycky jenom na sebe. Nikdo se nestává přeběhlíkem, kdo jím nebyl vždycky. Kdo mění víru, neměl žádnou. Člověka nepředěláš, jenom se ti vybarví."

* * *

„Nevěřte ve zlo, i když se zdá sklízet dočasné úspěchy. Dožijeme se toho, věřte, dožijeme se toho, že se na věky zhroutí Babylon lží a násilí; kolo dějin se nedá zastavit, celé lidstvo nezhrubne ani nezhloupne. A světu nebude vládnout nerozum a zlá vůle."

* * *

„Je potřeba jisté lenosti k plnému ocenění života. Člověk, který tuze spěchá, dojde jistě k cíli, ale jen za tu cenu, že se nepodíval na tisíceré věci, které cestou minul."

Karel Čapek

Mohutná klenba Boží lásky

Moji milí přátelé, jsme zas na prahu nového roku. Zdá se mi, že i když třeba přelom roku starého a začátek roku nového nijak zvlášť neprožíváme, přece jen se asi většiny z nás alespoň do nějaké míry zmocňuje očekávání. Přece jen je začátek roku jakýmsi bodem, v němž můžeme zakoušet určitý moment, kdy se celkem přirozeně rodí otázky ohledně budoucnosti. Co nás v novém roce čeká, co přinese? A s jakými pocity ho budeme za 12 měsíců hodnotit, až uplyne? Možná, že nový rok vyhlížíme plni energie, s touhou prožít nový rok nově, nechat za sebou věci, které se nepodařily, vymanit se z věcí, které nás svazují a obírají o životní elán, a pustit se s novou vervou do života. Možná máme velké plány, očekáváme významné změny a jsme plní chutě do toho všeho vstoupit. Anebo naopak vyhlížíme nový rok s obavami, možná třeba i úzkostí. Víme, že přijdou změny, ale spíš z nich máme respekt, nebo dokonce hrůzu, a snažíme se na ně nemyslet.

Řekl bych, milí přátelé, že jestli nás něco ten podivný minulý rok mohl naučit, pak přinejmenším to, že jsme si znovu, možná dokonce tak, jako nikdy před tím, mohli velmi silně uvědomit, že svůj život a budoucnost opravdu nemáme tak docela ve svých rukou. Že můžeme budoucnost vyhlížet, žít v určitých očekáváních, promýšlet své plány a vkládat do nich i množství energie, ale zároveň vlastně vůbec nevíme, co přijde. Vezměte si jen, jak to bylo před rokem touhle dobou. Sice jsme už slyšeli o jakémsi nebezpečném viru kdesi v Číně, ale bylo to takové to televizní nebezpečí. Dokonce i když se objevily první případy koronaviru v Itálii koncem ledna, pořád asi nikoho z nás ani náznakem nenapadlo, co to všechno přinese pro naši zem a pro celý svět. Nejsme tak docela pány svých životů. Jsme jako lidé odpovědní za svůj život, jak s ním naložíme, jsme odpovědní Bohu, lidem kolem nás i sami sobě. Ale nemáme svůj život ve svých rukou. Alespoň ne tak, jak si to často představujeme.

A možná druhá věc, již nám kladl, často až nemilosrdně, ten uplynulý rok na srdce. Totiž nové ohledání skutečností, na něž jsme v životě měli sklon spoléhat. Mnohé z našeho života se tváří v tvář drsné realitě ukázalo jako nepříjemně nestabilní, povrchní, možná dokonce prázdné. V mnoha oblastech jsme čelili novým výzvám. A leckdy jsme mohli dospět k něčemu mnohem lepšímu, než co jsme měli nebo uměli dřív. Nebo jsme si nově a s větší silou uvědomili, na čem v životě opravdu záleží, na čem nám záleží. A zase v jiných věcech jsme si uvědomili, že věci nuceně musíme dělat jinak, ale pomohlo nám to znovu se ptát, co je v tom všem podstatné. Možná mnohé z toho, co nám připadalo jako zcela nezbytné, se brzy ukázalo jako něco nepodstatného, bez čeho se i v lepších časech můžeme dobře obejít. A jiné skutečnosti našeho života mohly dostat nový rozměr. Možná jsme si nově uvědomili, že jsou nám velmi drahé a pro náš život podstatné, ale vlastně jsme je brali až příliš jako samozřejmost. Teprve, když jsme byli vystaveni té zátěži minulého roku, došlo nám, jak vlastně nesamozřejmé jsou. A jak je třeba o ně pečovat. Zbavit je zbytečného balastu a nově, čerstvě přijímat radost, již nám skrze ně Hospodin dává.

Žalm 117., který jsme četli, vyslovuje či vlastně vyznává jednu z takových pro život podstatných skutečností. Skutečnost, která, pokud ji nebudeme brát jaksi příliš běžně, lacino a samozřejmě, se nám může stát tolik potřebným pramenem naděje a radosti i v budoucnosti, o níž víme tak nepříjemně málo. Může se nám stát zdrojem povzbuzení a posily, pevnou půdou pod nohama uprostřed tekutých písků nejistých a možná i nebezpečných dnů, týdnů a měsíců, jež nás v novém roce čekají. A k tomu nás žalmista svými slovy poměrně energicky i dnes, na začátku roku, zve.

1. Pozvání ke zpěvu

Tento nejkratší žalm Bible patří do menší ucelené skupiny okolních žalmů, které se říká halel, nebo někdy také egyptský halel podle začátku 114. žalmu (Když vyšel Izrael z Egypta). Halel jsou žalmy 113-118, které se zpívají při mnoha svátečních příležitostech v rámci židovských bohoslužeb jako jeden celek. V onom slově halel asi slyšíme základ slova, které používáme i my a jež je i na konci žalmu: halelujah, tedy chvalte Hospodina. Tento halel či chvalozpěv zpíval také Ježíš s učedníky, např. i při poslední večeři, večeři velikonoční, když slavili hod beránka.

Slova toho našeho žalmu ovšem na první přečtení působí za situace, v níž nás začátek nového roku zastihl, jako poměrně náročná výzva. Sice i my jsme v rámci našich bohoslužeb zvyklí Hospodina chválit, oslavovat ho písněmi, ale úvodní verše žalmu nepůsobí, že by měly být určeny jen k liturgickému, bohoslužebnému využití. Vždyť uctívání a oslava Pána Boha v celém Písmu nejsou záležitostí jen časů, když se jako Boží lid shromažďujeme (nebo když se setkáme vzdáleně, online), tedy našich nedělí. Nebo dokonce jen svátečních časů. Ten žalm je výzvou ke zpěvu. Je to chvalozpěv, hymnus, radostná oslava. A zároveň pozvání, abychom se k této radosti, k této až jásavé chvále také připojili. Abychom i my, nejen v neděli, nejen ve svátek, ale v celém životě, zpívali. S radostí a veselím. Vždyť proto tu jsme, abychom Hospodina velebili. Abychom mu vděčně dobrořečili, oslavovali ho zpěvem.

Jenže, co si s těmito verši, s tou výzvou k oslavě a zpěvu, máme počít, jak se k nim postavit, když nám moc nebo vůbec do zpěvu není? Co dělat s tím zřetelným a přímočaře explicitním příkazem: Chvalte? Chvalte zpěvem. Všechny národy. Všichni lidé. Co když se nám to jeví spíš tak, že ke zpěvu nemáme žádný důvod? Co když vzhledem k okolnostem zakoušíme spíš dost důvodů ke starostem a obavám, nebo dokonce přímo zažíváme nemoc a únavu, bolesti těla i duše? Pochybnosti a neklid, co se týče budoucnosti, která je stále velmi nejistá a vyhlídky se moc nelepší. Starost o své blízké; všelijaké ekonomické tlaky. Napětí a nervozitu všude kolem nás.

2. Věrná a nezlomná láska

Ale v tom mi Písmo a biblická víra připadají nesmírně přitažlivé a silné. Ani v nejmenším nás nevedou k tomu, abychom nějak zavřeli oči a popírali realitu. Popírání reality je v těchto měsících úžasně rozvinutá a populární disciplína a má žel i svoje pseudokřesťanské varianty. Ale my tuhle disciplínu přenechme jiným. Pravda a skutečnost, jaká je, nikdy nejsou ohrožením pro víru. Naopak, víra, k níž nás vede Písmo, nás učí vidět realitu ostře a připouštět si ji v její plné a často i nepříjemné závažnosti. I v její nesrozumitelnosti, a třeba i záhadnosti. Učí nás žít v napětí, kdy mnohdy neznáme odpovědi. To není snadné a leckdy to bolí. Ale je to jaksi opravdovější a skutečnější postoj než sáhnout po snadných vysvětleních, byť by i měly jakýsi křesťanský nátěr. Vždyť to, že někdo v nějaké odpovědi použije dvakrát slovo Bůh a třikrát Ježíš nebo Boží vůle, ještě z té odpovědi nedělá pravdivou odpověď.

Tak ani žalmy nás nevyzývají k bezdůvodné radosti či oslavě. Nezvou nás k nějakému spirituálnímu výletu do nadzemských sfér, kam bolest a trápení nedosahají, k nějakému rádo by zbožnému úniku z neutěšených poměrů našeho života. Abychom se nějak promodlili nebo prochválili k něčemu radostnějšímu nebo šťastnějšímu. Nebo abychom nasadili nějakou vhodnou meditační či relaxační techniku. Žít vírou, nadějí a láskou neznamená za každou cenu, jak se říká, myslet pozitivně, být nad věcí, na všem zlém vidět něco dobrého. Nebo věřit, že když budu mít silnou víru, věci se změní tak, jak bych si přál.

Chvalte Hospodina, všechny národy, všichni lidé, chvalte ho zpěvem – neboť/protože se nad námi mohutně klene jeho milosrdenství. Hospodinova věrnost je věčná! Můžeme chválit Hospodina, dokonce i v těchto nesnadných a složitých a nejistých časech, protože máme důvod. Ta chvála, k níž jsme vyzýváni, radostná oslava, k níž nás žalm vede, ta chvála není bezdůvodná. Ani vlastně nemá za cíl něčeho dosáhnout. Není prostředkem k získání něčeho, co teď nemáme a moc bychom to chtěli. Není kouzelnou formulí, která změní okolnosti. Vlastně není vůbec žádným prostředkem.

Chvalte Hospodina, je výzva, abychom si nově připomněli, radostně ocenili a vděčnou modlitbou či zpěvem slovy vyjádřili, že Hospodin, náš Bůh, je úžasný. Máme důvod k radosti, máme naději, kterou ani prudce se měnící okolnosti našeho života nemohou zničit.

Mohutné/silné/pevné je nad námi Hospodinovo milosrdenství, tak bychom to mohli přeložit doslova. Hebrejské slovo chesed, jež je tu použito a jež ČEP překládá jako milosrdenství, je slovo nesmírně bohaté a jeho hloubka úchvatná, dech beroucí. Ještě přesněji bychom je asi mohli přeložit slovem láska. Neochvějná, nezlomná, pevná, stálá láska, kterou nic nemůže zničit, protože je založena na Hospodinově věrnosti. Je nezasloužená, proto se projevuje jako milosrdenství k těm, co by spíš zasloužili něco jiného. Sklání se milosrdně k nám a ujímá se nás laskavě a vlídně v naší nouzi, v našich potřebách. Boží láska je nad námi. Je tak mohutná a velká, že se nad námi rozprostírá, klene, jako klenba. Je věrná, pevná, spolehlivá, protože Hospodin je věrný a pravdivý. Jeho věrnost je věčná, její trvání dalece přesahuje všechny myslitelné obzory našeho života. To je zdroj naší naděje. Proto můžeme chválit a radostně oslavovat Hospodina – je nad námi Jeho věrná a pevná láska. I když se třeba všelijak potýkáme s nepříznivými okolnostmi života, i když čelíme křivdám nebo nespravedlnosti nebo nebezpečí, smíme vědět a s důvěrou se na to spoléhat: Nerozprostírá se nad námi Boží soud a spravedlivý hněv, ale Jeho mohutný chesed. Stálá láska, laskavost, vlídnost, milosrdenství.

Vždyť my navíc na rozdíl od žalmisty známe i pokračování a vyvrcholení toho příběhu Boží lásky. Víme, že v Ježíši Kristu se Boží láska stala člověkem. Připomínali jsme si to v Adventu i o Vánocích a slyšeli jsme to i v úvodu dnešní bohoslužby v těch slovech z 1. Janovy epištoly (4,9-10): V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného syna, abychom skrze něho měli život. A ještě mohutněji: V tom je láska, ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy. Mohutně se nad námi klene jeho milosrdenství. Jeho láska je mocně nad námi.

3. Mocná síla

Když ji s pokornou důvěrou přijmeme, stane se Kristova láska i naším zdrojem radosti. Důvodem ke chvále a radostné oslavě. Ale také pevnou půdou pod nohama. A mocnou osvobozující silou, která začne proměňovat celý náš život. Nejmocnější silou v celém vesmíru. Silou k životu, i když je třeba těžké žít. Silou k nové kvalitě vztahů, k odpuštění, k nové lásce, i když se zdá být všechno rozbité nebo prázdné a vyčpělé. Zdrojem překvapivé odvahy k novému a neprošlapanému, silou k novým začátkům, k novému vykročení. Pramenem žíznivé touhy po pravdě, kráse, dobru a spravedlnosti. Pramenem touhy po živém Bohu a slávě jeho království. A zmocněním k novým skutkům a projevům lásky a milosrdenství k těm, co je potřebují. Ke skutkům, které budou již nyní tady a teď přinášet chuť a vůni Božího království, které Ježíš přišel mezi námi nastolit. Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec, říká Ježíš v L 6,36. Milovaní, říká Jan (1 J 4,11), jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat.

Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly! A miluj svého bližního jako sám sebe! Tak Pán shrnul celý zákon (Mk 12,30)

A tak se na prahu nového roku dejme, milí přátelé, nově oslovit a naplnit Hospodinovou věrnou a pevnou láskou.

A dejme se pozvat a strhnout ke chvále – vždyť se nad námi mohutně klene Hospodinovo milosrdenství. Haleluja! Jeho věrnost je věčná. Amen.

Robert Hart

Právo a spravedlnost

První vyučovací den vešel profesor do posluchárny právnické fakulty a požádal o jméno studenta sedídího v první řadě.
"Jmenuji se Nelson", představil se student.
"Vypadni okamžitě z mé třídy a už se nikdy nevracej", nařídil mu profesor.
Nelson byl zmatený. A protože profesor se k němu rychle blížil, vmžiku si sbalil věci a odešel ze třídy.
Všichni byli vyděšeni a rozhořčeni, ale nikdo nepromluvil.
"Velmi dobře! Začněme. K čemu jsou zákony?", zeptal se profesor.
Studenti měli stále strach, ale pomalu začali odpovídat:
- Mít v naší společnosti pořádek
Ne, ne
- Aby lidé za chyby, které udělali zaplatili
Ne, ne
Zná někdo odpověď?
- Aby byla prosazena spravedlnost, nesměle promluvila mladá dívka.
Konečně! Spravedlnost Ale co je to spravedlnost??
Všichni začínali být z profesorova přístupu naštvaní. Odpovídali však dál:
- Chránit práva lidí
OK a co dál?
- Rozlišovat dobro od zla a odměňovat ty, kteří dělají dobro
Dobře ale udělal jsem správnou věc, když jsem vyhodil Nelsona ze třídy?
Všichni mlčeli, ale nikdo neodpověděl.
Chci jednoznačnou odpověď
- Ne!
- Dalo by se říci, že jsem se dopustil nespravedlnosti?
Ano!
A proč jste nikdo nic neudělal?
Proč chceme zákony a pravidla, pokud nemáme vůli je uplatňovat?
Každý z vás má právo i povinnost promluvit, když je svědkem nespravedlnosti. Všichni! Všichni už nikdy nemlčte!
A jděte pro Nelsona. Koneckonců vaším učitelem je on, já jsem z jiného období. Víte, když se nezastaneme svých práv, vytratí se důstojnost a o důstojnosti nelze vyjednávat.

(hb) podle Doris Carrierové

Z citátů Jana Amose Komenského

Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá: Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami!

* * *

Bůh zajisté chce, aby mezi námi byla namísto násilí láska, namísto hádek prostota víry, místo roztržek společná snášenlivost.

* * *

Světlo má moc zahnat tmu, ne naopak. Kdekoli totiž vzchází světlo, tam tma brzy buď řídne nebo mizí. A naopak tma nemá sil aby odstranila světlo.

Zklamal nás rozum?

Tohle je také jedno moto přítomné kulturní krize: že prý nás zklamal rozum. Neposkytl nám odpovědi na všechny naše mučivé otázky; nedal nám spočinout v jistotě víry a nespasil naši duši; nevede nás k jasnému a konečnému cíli, neokřídlí nás slepou a vášnivou odvahou, i budiž zavržen a nahrazen něčím jiným. Veď nás instinkt, vůle nebo víra: jen když budeme vedeni, jen když nebudeme váhat v nejistotách, jen když tady bude nějaká imperativní síla, která nám vykáže cestu.

Už bylo řečeno, že dnešní stav světa můžeme definovat jako krizi noetickou. Přeložte si to zklamání i tu potřebu něčeho imperativního do řeči politické, a bude to znít asi takto: Jsme zklamáni stavem, ve kterém se na nás žádalo, abychom podle své rozumové vyspělosti spolurozhodovali o věcech a zákonech a nesli za ně svůj díl odpovědnosti; nechať nás vede něco nebo někdo, kdo nám bude prostě přikazovat, co činit a za čím jít; my už nechceme myslet, nýbrž být vedeni. Jak vidíte, tato formulace je po čertech aktuální a není položena jenom na papíře.

Zklamal nás rozum opravdu? Kdyby nám někdo řekl, že ho zklamalo kladivo, jelikož jím nemohl požnout obilí nebo spravit díru v kalhotech, soudili bychom, že to zklamání je zbytečné a že kladivo není na to, aby se jím spravovaly kalhoty. Stěžujemeli si, že nám dejme tomu přírodovědné poznání nedalo odpovědi na všechny naše mučivé otázky, měli bychom se dříve zeptat, je-li opravdu na to, aby to činilo. Ale držme se ještě toho kladiva. Kladivo zklamalo, ale nezklamal technický a vynalézavý duch, který je stvořil; neboť udělal také jehlu a srp a hojnost jiných nástrojů a stvoří ještě jiné, bude-li jich třeba k zvláštním a nebývalým úkolům a dá-li si s tím náležitou práci. Sebevětší pokrok ve fyzikální chemii nám nepomůže rozřešit dejme tomu naše sociální otázky; ale není hloupě malomyslné se nad tím zachmuřit a prohlásit, že zklamala věda a selhal rozum?

Řekněme to tak: celý vtip rozumu je právě v tom, že ustavičně zklamává, že pořád naráží na své hranice, na nové otázky a nejistoty, na věci neobsažené v dosavadním poznání; čili že pořád musí hloubat a vynalézat a hledat nová a další řešení. Kdyby přestal zklamávat, byl by v koncích; kdyby nás obšťastnil dostatečnými jistotami a všemi žádoucími odpověďmi, mohl by jít na zasloužený odpočinek nemaje dál, co by dělal. Rozum je, abych tak řekl, od přírody vrták; musí vzít kus papíru a počítat, aby mohl postavit železnou konstrukci, kdežto pavouk konstruuje svou síť s pudovou jistotou. ... Instinkt je jistota v jednostrannosti; rozum je váhání mezi alternativami a zkoušení nových možností. Nebudeme na něm žádat slepou jistotu, ale také mu můžeme důvěřovat, že nás nezavede do slepých uliček. ...

Zklamání z rozumu může tedy znamenat dvoje: buď nás zklamává tím, že si ještě neví s něčím rady a nedává nám nástroje, kterými bychom ovládli danou situaci. Zklame nás lékařství, nemůže-li pomoci našemu dítěti; ale přesto obyčejně neprohlásíme: Tak dost, věda lékařská tímto dohrála a budiž nahrazena čáry a zaříkáváním; od nynějška chceme býti léčeni jenom zázraky. Nejsme tak ukvapeni, jde-li o naše zdraví; ale beze všech okolků takto reagujeme, jde-li o naši filosofii a o naše světové nebo politické názory. Rozum nám neaportoval hotové a dostatečné řešení, tož sem s nějakou vírou, sem s čarovným proutkem, sem s jakoukoliv absolutní jistotou! Kdybychom však chvilinku počkali, slyšeli bychom bručet rozum před nerozřešeným úkolem: Musím to zkusit znovu a dá to ještě zatrápenou práci; tak co, člověče, dáme se do toho?

Karel Čapek, Přítomnost, 11. 7. 1934 (úryvek)

Pozvánky

23. 1. 2022 - Večer židovské hudby
Vojtěch Pospíšil – klarinet, Jaroslav Kulhan – violoncello, Barbora Baranová – zpěv, Tomáš Novotný – koncertina
(Novotný a jidiš písně)

30. 1. 2022 - Petra Benešová – flétna, Ana Brateljević – harfa
(Z. Folprecht, A. Piazzola, G. Bizet, F. Borne)

Yzop a myrta

Yzop lékařský – Hyssopus officinalis je vytrvalý drobný polokeř z čeledi hluchavkovitých, podobný levanduli nebo dobromysli. Ve Středomoří je častý. Lodyhy jsou 50 až 70 cm vysoké, při zemi rozvětvené a dřevnatějící. Květy jsou

modrofialové a tvoří na vrcholu stvolu husté jednostranné klasy. Celá rostlina je silně aromatická a byla od starověku používána v lékařství proti onemocnění dýchacích cest, astmatu, křečím, bolestem žaludku, ale i k hojení ran – zastavuje krvácení.

Šalomoun se vyznal v botanice, a dokonce napsal dílo, které se nám, žel nezachovalo, *„o stromech, od cedru, který je na Libanónu, až po yzop, který roste na zdi“* (1 Kr 5,13). Yzop, rostlina suchomilná, která se vyskytovala i v pouštích a na skalách, se mohla uchytit ve spárách kamenných zdí. Měl také svoje úkoly při izraelských obětních bohoslužbách. Aby byl překonán zápach při celopalech, (zápach spalované srsti a kůže) pálil se s celým zvířetem yzop spolu s cedrovým dřevem (Nu 19,6). Stonky a listy yzopu jsou plstnatě ochmýřené, takže dobře drží kapky tekutiny. Svazkem yzopu kropil kněz vodou při obřadu očišťování ty, kdo se nějak dotýkali mrtvého člověka (Nu 19,18). Proto se modlí žalmista: *Zbav mě hříchu yzopem a budu čistý, umyj mne, budu bělejší nad sníh* (Davidův kající Žalm 51,9). Tato role yzopu při očišťování od hříchu a smrti byla zřejmě připomínkou události před vysvobozením Izraele z Egypta: *Zabijte velikonočního beránka. Potom vezměte svazek yzopu, namočte jej v misce s krví a krví z misky potřete nadpraží a obě veřeje… Až Hospodin bude procházet zemí, aby udeřil na Egypt, uvidí krev na nadpraží a na obou veřejích. Hospodin ty dveře pomine a nedopustí, aby do vašeho domu vešel zhoubce* (Ex 12,21-23).

Naplnění těchto starozákonních rituálů bylo dokonáno na Golgotě: Ježíš…proto, aby se až do konce naplnilo Písmo, řekl: *„Žízním.“* Stála tam nádoba plná octa (zřejmě levného kyselého vína); namočili tedy houbu do octa a na yzopu mu ji podali k ústům (J 19,28-29). Když tam nebyl žádný ochotný kněz, který by omočil svazeček yzopu krví pravého Božího Beránka, musel ho zastoupit pohan, římský voják. Utrhl stonek yzopu, zaklínil hubku nasáklou vínem do větévky, která právě v jeho vztyčené paži dosáhla k ústům umírajícího. Tu jistě několik kapek vzácné krve z Ježíšovy hlavy, rozdrásané trnovou korunou, steklo na yzop. Stará smlouva byla naplněna. Jenom yzop skropený Kristovou krví nás může očistit od každého hříchu a provinění.

V evangeliích Matouše a Marka je zapsáno, že byla hubka podána k Ježíšovým rtům na „rákosu, tyči nebo prutu“. Pouze Jan nám zachoval, že to byl yzop. Pozdější rukopisy Janovu zprávu zatemnily: přepisovači se domnívali, že tu má být hyssos (kopí) místo hyssop. Tak to vidíme na četných obrazech Golgoty. Souviselo to s představou, že římský kříž musel být vysoký. Nebyl, když dosáhl voják půlmetrovou rostlinou k ústům ukřižovaného. A navíc tu zmizelo krásné naplnění

obrazu obětní krve na yzopu, která zachránila prvorozené syny v Egyptě.

Myrta obecná – Myrtus communis roste původně ve Středomoří, je to stálezelený keř vysoký 1 až 3 metry, okrasný, pěstuje se od starověku. Má tuhé vstřícné lístky na líci lesklé, po rozemnutí aromatické. Kvete bíle nebo lehce narůžověle. Používán je jako léčivka, myrtový olej v parfumerii. Proslul především jako symbol vyznamenání, cti a životní volby – odtud dnešní používání větévek myrty na oděvech svatebčanů.

Hebrejský název myrty je hadas; původní jméno biblické Ester (Hvězda) bylo Hadasa. Zde je myrta připomínkou záchrany Izraelitů před genocidou v Persii. Jinak v Bibli tento keř symbolizuje Boží štědrost a mír pro Boží lid. V Izajášově vidění Hospodin slibuje: *V poušti dám vyrůst cedrům, akáciím, myrtě a olivám…* (Iz 41,19) - *Místo trní vyroste cypřiš, místo plevele vzejde myrta* (Iz 55, 13).

Prorok Zacharjáš zase zobrazuje návrat Izraele ze zajetí: *V noci jsem viděl, hle, muž sedí na ryzáku, stojí mezi myrtovím v hlubině… Muž stojící mezi myrtovím řekl: „To jsou ti, které vyslal Hospodin, aby procházeli zemí.“ Oni pak oslovili Hospodinova posla stojícího mezi myrtovím: „Procházeli jsme zemí a celá země si poklidně bydlí“* (Za 1,8-11).

Myrta je také mezi rostlinami, z nichž si Židé stavěli chýše pro radostný „svátek stánků“: *Vyjděte na hory, přineste větve oliv šlechtěných i planých i myrtové a palmové a jiných listnatých stromů, abyste mohli udělat stánky* (Neh 8,15). Mysleme na tato krásná zaslíbení ve starozákonních textech, až si budeme připínat větvičku myrty při svatbě vlastní nebo přátel. Je tu slib Božího požehnání i „poklidného bydlení“.

Pavel Javornický

Festival UNITED

UNITED je křesťanský open-air festival s dramaturgicky různorodým programem. Ten kromě hudebních vystoupení zahrnuje semináře, workshopy, službu modliteb a duchovního poradenství, divadlo, filmové projekce, dětskou scénu a sporty. Minulého ročníku se zúčastnilo na 2000 lidí. Nadcházející ročník festivalu je plánován v termínu 18. – 20. 8. 2022.

Aktuality a další informace ohledně příprav jsou zveřejňovány www.festivalunited.cz a na profilu sociální sítě Facebook.

(red)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

3/2022

19. ledna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde 2. února 2022

Z obsahu

* *Kristián David*
* *Dělejte si přátele*

Poselství k 3. neděli po Zjevení Páně

Zpívat Bohu po celý život
Žalm 104,33

Když chtěl Jan Amos Komenský jako biskup povzbudit své bratry a sestry – souvěrce, kteří procházeli nepřízní a časem zkoušek, tak jim dal do rukou dvojí – Bibli a zpěvník. Bible nám otevírá oči, abychom viděli, co pro nás Bůh činí ve svém podivuhodném díle stvoření a jak v náš prospěch jedná skrze svého Syna Ježíše. A zpěvník nám otevírá zase srdce a ústa, abychom ho za to chválili. Žalmista vyslovuje spontánně své přesvědčení, že chce a bude Boha trvale chválit a zpívat mu „po celý svůj život." To znamená zpívat Bohu v každé době, nejen když máme dobrou náladu nebo když to od nás někdo vyžaduje a přemlouvá nás, abychom něco zapívali.

Zpívat Bohu po celý život znamená, že mu v kterékoli chvíli a období našeho života vyjadřujeme duchovními písněmi a bohoslužebným zpěvem svůj žal i radost, úctu i otázky, sevřenost i prožitek vysvobození, prosby i vděčnost. Zpěvník bývá rozvržen tak, že v něm jsou písně pro celý liturgický rok, ale i pro nejrůznější příležitosti a situace. Takovou podobu měl i Komenského zpěvník, který obsahoval biblické žalmy a starší i nové písně.

Tak jako víra, tak i písně, zpívané z víry, mají prostupovat celým naším životem. Jak je pestrý náš život, tak jsou pestré i písně skládané a zpívané při nejrůznějších příležitostech. Zpěv je projevem hluboké vděčnosti Bohu za náš život. Tak to také vyslovuje žalmista: „Budu svému Bohu zpívat žalmy, dokud budu." Podobně v jedné písni zpíváme: „Kéž tě, pokud živ jsem, chválím, nechť se všeho hříchu vzdálím."

Výpověď žalmisty by mohla působit zdáním, že se jedná o projev sólisty, sólového zpěváka, který by si vystačil sám. Jsou přece někteří lidé, kteří by chtěli, obrazně řečeno, aby především jejich hlas byl vždycky dobře slyšet a aby lidé zpívali písničku podle nich. Ale věřící člověk nemá zpívat jen sólově, ale má se přidat ke společnému zpěvu, ke zpěvu společenství, ke zpěvu církve (Ef 5,19), ke zpěvu národů (Ž 148,11) a celé země (Ž 66,1). Tak to myslel i Komenský, neboť zpěv propojuje a spojuje lidské hlasy a tím i nás lidi mezi sebou navzájem. I když každý jednotlivý hlas je důležitý, jak zní. Přesto náš hlas má zaznívat spolu s ostatními, máme vytvářet s druhými soulad, napomáhat souzvuku a harmonii, jak při společném zpěvu v kostele, tak i v každodenním životě.

Tomáš Butta
patriarcha
Církev československá husitská

Pohádka o čemeřici

Hustě sněžilo. Byla zima. Na stromech ležel sníh jako krásná bílá ozdoba. Tu se pod jedním stromem potkal zajíc s myškou. Nebylo to jistě poprvé, ale myška byla velmi bojácná a zajíc jí připadal velký a nebezpečný jako tygr. „Pojď se mnou", oslovil ji. V lese je něco neobvyklého". Myška se nezaradovala, ale ulekla (byla přece bojácná). „Je to velké? Nebezpečné? Nese to s sebou katastrofu? Umřeme?" Začala se celá třást. Zajíc se usmál: „Neboj se," ale hned si uvědomil, že říkat někomu, kdo má strach, aby se nebál, není nejšťastnější začátek. Dotyčný bojácný tvor se chytí toho jednoho slova „strach" a nic dalšího už neslyší. „Víš," řekl tedy, „týká se to jídla." To už je něco jiného. O jídle každý rád slyší.

„Je to cukroví?" ptala se myška a hned si opakovala „je to cukroví, cukroví" a už se tolik nebála.

Po cestě potkali jelena. Neměl na ně náladu, byli pod jeho úroveň. Otáčel hlavou s krásným parožím a kochal se sám sebou. „Jelene," oslovila ho myška. „Zajíc objevil něco úžasného, výborného k jídlu. Pojď s námi, ale říkám ti, první sousto ochutnám já." Zajíc zakoulel očima – ta hloupá myš! Jelen si bude myslet, že se jedná o nějaké myší žrádlo, to ho nebude zajímat. K tomu se přece musí přistupovat jinak. „Je to něco mimořádného, co náš les dosud neměl. Nic krásnějšího jsem neviděl." To jelena trochu dopálilo. Kdo nebo co je nejkrásnějšího v tomto lese? Samozřejmě on, jelen, pán lesa se svou mimořádnou ozdobou, parožím, jemuž se nic nevyrovná. Hned se rozhodl podívat se, co je to v lese za konkurenci. „Když mne tak pěkně a úpěnlivě prosíte," řekl. „Půjdu se s vámi na to podívat".

Za malou chvíli potkali lišku. Myš i zajíc se rychle schovali za jelena. Věděli o lišce své a báli se o život. „Kampak tak spěcháte?" ptala se liška. „Nevím, o co jde", řekl jelen." Ti dva mne tolik přemlouvali, abych se šel podívat na něco velmi zajímavého, že jsem se rozhodl to prozkoumat. Zajíc je teď nějak potichu, tak nevím, jestli to má cenu, abych tam šel."

Zajíc pochopil, že je potřeba změnit strategii. „Je to nepředstavitelné. Dává to odvahu. Kdo to uvidí, promění se a už nebude mít nikdy strach." A myška dodala: „To by se ti určitě hodilo, nemusela by ses v lese nikoho bát …" Liška si pomyslela „Koho bych se já v lese měla bát? To je něco leda pro vás, bojácné. Ale prozkoumat to, to bych mohla." A šla dál s nimi. „Už jsme tady" zavolal zajíc. „Co? Kde to je?" ptali se ostatní. „Tak se podívejte pořádně. Co vidíte?" zeptal se jich. „Je tady nějaká kytka. Co má být?" ozvali se. „Ale tak se podívejte pořádně", nabádal zajíc. „Je to kytka, která teď v zimě ve sněhu kvete, není to jedinečné?" Všichni se podívali a zkoumali, co je na té kytce zvláštního. Jedno pochopili hned: co má ta kytka co kvést teď, v zimě? Jelen řekl „Kytko, co tě to napadlo? Kveteš ve špatný čas." Sice mu to bylo jedno, co kytky dělají, ale v lese se má všechno dít pořádně, ve správnou dobu. Myška radila, aby se kytka stáhla do země, že tam jí bude tepleji. „V zemi bych nebyla vidět" odpověděla kytka. „Já si chci kvést, když mám k tomu chuť. Chci kvést tenkrát, když je všechno kolem jakoby mrtvé. Chci kvést pro radost." Liška namítla: „To nemá smysl. Včely teď nelétají a nemohou opylovat tvé květy." Kytka odpověděla: „Smysl se neřídí podle toho, co nám připadá přiměřené. Nejdůležitější je naděje." Myška namítla: „Ale ty zmrzneš!" Kytka se usmála:" Je potřeba mít odvahu k naději. A tu já mám a nesu pro příklad druhým."

Alena Naimanová (podle Susanny Niemeyer)

Kázání o božském dítěti a Božím boosteru (a koledách podle Vergilia)

Milí čekající, milí nedočkaví, milí unavení, milí zmámení, milí zmatení, milí zmoření, vítejte v Nekostele. Pojďte se napít trochu vína moudrosti dávných staletí. Je to víno staré. Někomu jeho chuť přijde neobvyklá, cizí, palčivá.

Prosím, zkuste to víno chvilku trpělivě poválet po patře. Víno je to z vinice římského básníka Vergilia – Čtvrtá ekloga z jeho Zpěvů pastýřských:

Přišel poslední věk, jak kúmská hlásala věštba; velké pořadí věků, jak bývalo, počíná znova, již se zas vrací Panna a vrací se saturnská říše, nový již lidský rod nám posílá vysoké nebe.

Chraň jen, Lucino cudná, vždyť tvůj již panuje bratr, chlapce, jenž přijíti má: jím skončí železné plémě, zlatý však lidský rod zas povstane po celém světě.

Chlapec jak bůh už povede život a uvidí naše heroje, s bohy jak žijí, a s nimi i sám bude vídán, všechen pak usmíří svět, jímž povládne otcovou ctností.

Země ti prvé dárky, ó chlapečku, v hojnosti zplodí: líbezný akant a leknín a kozlík a zelený břečťan, který se po zemi plazí — a všecko to vyroste samo.

S vemeny plnými mléka se budou vracet kozy, samy, a velkých lvů již nebudou stáda se báti, sama ti kolébka tvá dá hojnost rozkošných květů,

zhynou jedoví hadi i jedové rostliny klamné zhynou a východní amom pak na všech poroste místech.

Motyk nebude zem již snášeti, vinice žabek, také mohutný oráč už býkům odváže jařmo, nebude učit se vlna, jak různými barvami šálit: sám teď na pastvě beran své vlastní zamění rouno za šafrán žlutavé barvy a za nach ladně se rdící, jehňata od sebe sám, hned na pastvě, ošatí červec.

Dokončení na str. 2

Aktualita: Novoroční ekumenická slavnost na téma přátelství

Tradiční ekumenickou novoroční slavnost přenášela Česká televize z kostela Krista Spasitele v Praze na Barrandově. Bohoslužbu zorganizovala Česká biskupská konference s Ekumenickou radou církví v ČR. Tématem bylo Přátelství. Nový kostel na pražském sídlišti Barrandov byl slavnostně otevřen v listopadu 2020. Minimalistická stavba vznikla podle návrhu architektů Jakuba Žišky a Pavla Šmelhause a zahrnuje také komunitní centrum se sálem, klubovnami a kavárnou. Prostory slouží nejen místní farnosti, ale všem obyvatelům Barrandova. Letošní slavnost byla zpestřena i přítomností koledníků v oblečcích tří králů, kteří dostali požehnání od plzeňského biskupa Tomáše Holuba, aby se mohli vydat na 22. ročník tříkrálové sbírky. Ta loňská vynesla 8,5 milionu korun. Letošní skončí 16. ledna a výtěžek je určen na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísni a dalším potřebným, hlavně v regionech v místě sbírky. Asi desetina výnosu sbírky je každoročně určena také na humanitární pomoc v zahraničí.

Přítomní představitelé církví (mj. biskup Jednoty bratrské Jan Klas, superintendentka Evangelické církve metodistické Ivana Procházková, synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný, patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta, předseda Rady Církve bratrské David Novák a další) se před ikonou Nejsvětější Trojice Andreje Rubleva modlili za nemocné, za starší lidi, za zdravotníky, za učitele... za ukončení pandemie Covidu 19.

(red)

Ještě je čas předplatit si evangelický týdeník Kostnické jiskry, jehož vydavatelem je Kostnická jednota. Stačí zaplatit 592 Kč na číslo účtu 2101709261/2010 s variabilním symbolem 111. Do e-mailu: et.kj@worldonline.cz napište jméno a příjmení s adresou předplatitele.

Z církví doma i ve světě

Zimní evropské setkání Taizé bylo přesunuto do on-line prostoru

Před vypuknutím pandemie koronaviru se na přelomu roku konala tradiční evropská setkání mladých lidí, která organizuje křesťanská komunita Taizé. Letošní setkání, původně již v roce 2019 plánované do italského Turína, je ale již podruhé odloženo a mělo by se uskutečnit v červnu 2022. Zimní setkání bylo přesunuto do on-line prostředí.

V roce 2014 přijelo až 25000 mladých lidí z celé Evropy do Prahy. Poprvé se v Praze konaly dny Taizé již krátce po sametové revoluci.

"Nikdy jsem v Taizé nebyl, ale vždycky pro mě tamní komunita znamenala něco, co bylo velmi přínosné pro poválečný svět," řekl tehdejší místopředseda Ekumenické rady církví Joel Ruml u příležitosti pražského setkání. Komunita Taizé je křesťanské ekumenické společenství klášterního typu. Sídlí ve vesnici Taizé v Burgundsku. Založil ji v roce 1940 bratr Roger, původně Roger Schutz-Marschau, který se na počátku druhé světové války usadil ve Francii. Po okupaci celé Francie strávil dobu do konce války v Ženevě. Do Taizé se vrátil v roce 1944 a během let se k němu přidalo několik mladých mužů. Na Velikonoce 1949 se zavázali k životu v celibátu, ve společenství a prostotě. Dnes komunita čítá stovku bratří z různých zemí i církví.

Snaha komunity Taizé o smíření a mír ve světě získala četná uznání a bratr Roger, který zemřel v roce 2005, dostal několik prestižních mezinárodních ocenění, mimo jiné Templetonovu cenu.

www.christnet.eu

Štědrý den v Chrástu pro Útočiště

Na Štědrý den 2021 sehráli místní ochotníci na farské zahradě v Chrástu už tradičně příběh o narození Ježíše Krista. Součástí Živého betléma byla letos benefice ve spolupráci s nadací Divoké husy pro projekt Útočiště místního evangelického sboru.

Putování Josefa s těhotnou Marií a jejich hledání noclehu v Betlémě, narození Ježíše v krmelci pro dobytek i andělské zjevení pastýřům pod širým nebem připomnělo ztvárnění vánočního příběhu žáky z literárně-dramatického oboru ZUŠ Chrást pod vedením Marcely Žandové Švejdové. Svatou rodinu zahráli manželé Dolejšovi s nejmladší dcerkou Barborkou ze sousední dýšinské farnosti. Do inscenace se zapojili i další dospělí a děti a poklonit se narozenému Spasiteli se zpěvem koled přišli s pastýři místní i lidé z okolí.

Inscenaci Živého betléma doprovázela sbírka evangelického sboru v Chrástu pro projekt Útočiště. Jejím cílem je získat finanční prostředky pro přístavbu zdejší fary, která by měla ve dvou samostatných bytových jednotkách pomoci najít dočasně střechu nad hlavou lidem, kteří hledají – podobně jako Josef s Marií – útočiště v náročné životní situaci. Sbírku se rozhodla podpořit také nadace Divoké husy, která podporuje projekty, které pomáhají druhým, a zdvojnásobuje výtěžek benefic. Výše částky na transparentním účtu, který evangelíci pro daný účel zřídili, by se tak díky darům měla brzy přehoupnout přes milion korun. O Velikonocích budou pro Útočiště konat sbírku také všechny evangelické sbory v ČR. Stavba, která vyjde zhruba na dva a půl milionu korun, by tak mohla začít již letos.

Více o projektu Útočiště na http://chrast.evangnet.cz/

Karel Šimr,

farář Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Chrástu u Plzně

Palestinský Betlém slavil Vánoce ve stínu pandemie

Palestinské město Betlém na Západním břehu Jordánu, které je podle Bible místem narození Ježíše Krista, slavilo již druhý rok za sebou Štědrý den ve stínu pandemie covidu-19. Kvůli zákazu téměř všech letů do Izraele opět nemohli do Betléma přijet žádní zahraniční návštěvníci, jak tomu bývalo zvykem. Úřady nicméně spoléhaly na to, že se tradičních oslav zúčastní alespoň místní křesťanská komunita, uvedla agentura AP. Podle starosty Betléma Antona Salmána město doufalo, že rok 2021 bude lepší než loňské Vánoce, kdy kvůli opatřením museli zůstat doma i místní obyvatelé. Na letošek Betlém plánoval opět tradiční průvody a pouliční oslavy. "Loni byl náš festival virtuální, teď se ale uvidíme tváří v tvář," dodal Salmán. Oslavy zahájil průvod skautů za zvuků píšťal, bubnů a dud. Jde o pozůstatek po Británii, která Palestinu do roku 1948 spravovala. Následně se očekával příjezd arcibiskupa Pierbattisty Pizzabally, římskokatolického administrátora jeruzalémského patriarchátu, který sloužil půlnoční mši v betlémské bazilice Narození Páně. "Doufám, že covid už skončí," uvedl Pizzaballa, když odjížděl z Jeruzaléma. "Potřebujeme poutníky, aby oživili naše komunity. Je velmi smutné, když vidíte jeruzalémské Staré Město téměř prázdné," dodal. Před pandemií do Betléma každoročně v tuto dobu mířily tisíce křesťanských poutníků z celého světa. Přiváželi s sebou jak sváteční náladu, tak i potřebnou finanční vzpruhu pro místní ekonomiku. Betlém je na cestovním ruchu závislý a mnoho tamních hoteliérů a prodavačů suvenýrů nyní bojuje o přežití.

podle ČTK

Zástupci tří světových náboženství v ČR uctili oběti covidu

Oběti pandemie nemoci covid-19 si 31. prosince 2021 připomněli čeští zástupci tří světových náboženství. Drželi minutu ticha za více než 36000 zemřelých s covidem-19, vyslovili se pro překonávání názorových rozdělení společnosti a vyzvali k jednotě a podpoře protipandemických opatření včetně očkování.

Setkání se konalo na ministerstvu zahraničních věcí v Trauttmansdorffském paláci na Hradčanech.

Věřící všech náboženství i nevěřící tak chtěli společně bojovat proti projevům stávající krize a hledat naději pro sebe i ostatní.

podle www.christnet.eu

Kázání o božském dítěti a Božím boosteru (a koledách podle Vergilia)

Pokračování ze str. 1

„Taková století předte!“ svým vřetenům pravily Parky, svorně, vždyť osudu vůle se nijak nemůže změnit.

Nastup na dráhu slávy, tak vznešenou, čas se už blíží, drahé ty božské dítě a velký potomku Jovův!

Viz, jak klenutý svět svou tíhou celý se chvěje, země i vysoké nebe i daleké prostory mořské, viz, jak příští ten věk zas plní radostí všecko!

Toto básnické proroctví o narození božského dítěte, které přinese zlatý věk, bylo vyřčeno roku 40 před Kristem. Bylo vyřčeno v Římě, kde stále ještě trvaly dlouholeté šílené občanské války, a lidé už přestávali doufat v mír, natož ve společenské usmíření. V latině se „vates“, „věštec“, říká básníkům obecně. Čtvrtá ekloga však založila pověst Vergilia jakožto věštce v silném slova smyslu – věštce, který se rovná tradičním a „státním“ římským věštkyním Sibylám nebo je s nimi v úzkém kontaktu; verš „kumská věštba“ odkazuje na Sibylu z města Kúmy u Neapole.

Kdo ale má nebo měl být oním božským dítětem, nositelem spásy a nového věku? Novodobé analýzy hledají původní smysl eklogy v dobově populárních náboženských a filosofických proudech, zvláště v novopythagoreismu nebo v egyptských rituálech. Římané se však brzy víceméně shodli na tom, že dárcem nového zlatého věku nemůže být nikdo jiný než pozemský vládce světa, římský císař. Proroctví eklogy bylo tak vztaženo nejprve na Augusta. Po něm se začal prohlašovat za dárce zlatého věku Nero a dokonce se nechal oslavovat verši, parafrázujícími Vergiliovu čtvrtou eklogu. Jen místo zlatého věku v blízké budoucnosti figuruje v těchto anonymních verších, nazývaných podle místa původu rukopisu Bucolica Einsiedlensia, zlatý věk jako díky Neronovi již nastalý. U následujících císařů sice nenajdeme tak přímou vazbu na čtvrtou eklogu, ale nárok na to, že právě oni přinášejí zlatý věk, se objevuje v různých podobách znovu a znovu. I důraz, s jakým císařové trvají na uznávání svého božství, může volně souviset s Vergiliovou čtvrtou eklogou: Nový věk přece může přinést jen bůh.

Mezitím však přicházejí křesťané a přinášejí s sebou nový výklad čtvrté eklogy: Nikoli císař! Božským dítětem je Kristus, vracející se Pannou jeho matka Maria:

Když tam byli, Marii se naplnil čas k porodu a porodila svého prvorozeného syna. Zavinula ho do plenek a položila do jeslí, protože v hostinci pro ně nebylo místo.

V tom kraji byli pastýři, kteří pobývali pod širým nebem a drželi noční hlídky u svého stáda. Vtom před nimi stanul Hospodinův anděl a ozářila je Hospodinova sláva. Hrozně se vyděsili, ale anděl jim řekl: „Nebojte se! Hle, zvěstuji vám velikou radost pro všechny lidi. Dnes se vám ve městě Davidově narodil Spasitel – váš Mesiáš a Pán. A toto vám bude znamením: najdete děťátko zavinuté do plenek, ležící v jeslích.“

A s tím andělem se hned objevilo množství nebeských zástupů takto chválících Boha: „Sláva na výsostech Bohu

a na zemi pokoj – Boží zalíbení v lidech.“

Jakmile od nich andělé odešli do nebe, pastýři si řekli: „Pojďme do Betléma! Podíváme se, jak se stalo, co nám Hospodin oznámil.“ (L 2,6–15)

Tento snad nejkanoničtější vánoční text evangelisty Lukáše odkazuje na naplnění starozákonních proroctví. Má však i dobový, římský kontext, totiž tvrdošíjný křesťanský odpor proti kultu božských císařů: *Boží syn, ne císař!* (A ano, i v Masarykově hesle *„Ježíš, ne Caesar“*, zní ozvěna tohoto prvokřesťanského odporu…)

Pokud ovšem křesťané vztáhli Vergiliovu Čtvrtou eklogu ke Kristu – celkem přirozeně začali považovat Vergilia za Kristova proroka mezi pohany. Nejen tedy „Mojžíš, Samuel s Davidem, Izaiáš s Jeremiášem“,

jak to zpíváme v rorátech, ale i Sibyla a Vergilius.

Toť ovšem věc sporná: Může pohanský básník nebo věštkyně prorokovat něco, co chystá křesťanský Bůh? Však také křesťané v antickém světě vedli spor: Žijí pohané totálně v temnotách modlářství – nebo i mezi ně Bůh rozesel, termínem svatého Justina Filosofa, „spermata logú“ čili „seménka poznání“?

Odpověď se vynoří, pokud se zeptáme, „kdo je křesťanský Bůh“. Kdyby to byl pouze Bůh židovského národa, pak by hledání „spermat logú“ u Řeků, Římanů a jiných „jiných“ bylo poněkud pošetilé. Zajisté, každý křesťan je svým duchovním dědictvím trochu Žid (a měl by být aspoň trochu i sionista). Ale současně nemůže být jenom Žid; i v tomto smyslu by měl křesťan být nebinární: i Žid i Řek, což je totéž co *„ani Žid, ani Řek“* (Ga 3,28). Proč by tedy Řekové a Římané a všichni ostatní národové – všechny ty *„ovce, které nejsou z tohoto ovčince“* (J 10,16) - nemohli být obdařeni svými proroctvími?

Tajemství Vergiliovy básně lze zajisté vysvětlit i bez božského zásahu: Vergilius žil v kosmopolitním Římě, kde žila i početná židovská komunita; a není nemožné, že se dostal k řeckému překladu hebrejské Bible, konkrétně k tomuto Izaiášovu proroctví, jež se tak podivuhodně shoduje se Čtvrtou eklogou: *Z Jišajova pařezu vyrazí proutek, výhonek z jeho kořenů přinese ovoce. Duch Hospodinův na něm spočine – Duch moudrosti a chápání, Duch rozhodnutí a odvahy, Duch poznání a úcty k Hospodinu; úctou k Hospodinu bude prostoupen.*

Nebude soudit podle zdání svých očí, nebude se řídit tím, co uslyší.

Spravedlivý soud přinese chudým, ponížených v zemi právo zajistí.

Holí svých úst bude tlouci zemi, dechem svých rtů zničí ničemy.

Na bedrech přepáše se spravedlností, věrnost ponese jako pás na bocích.

Vlk bude bydlet s beránkem, leopard ulehne vedle kůzlete; tele se bude pást spolu s lvíčetem a malé dítě je povede.

Kráva a medvědice budou na pastvě, jejich mláďata si lehnou společně a lev bude žrát slámu jako dobytče.

Nemluvně si bude hrát nad dírou zmije, batole sáhne do hadího doupěte.

Už žádná zloba, už žádná záhuba nikde na celé mé svaté hoře – země bude plná poznání Hospodina, tak jako vody naplňují moře! (Iz 11,1–9)

Zdeněk Neubauer, sám myslitel rovněž „nebinární“, neboť vášnivě katolický, a současně milující a vážně beroucí všemožné „pohanské“ kultury, přišel před časem s teorií, že to možná bylo i obráceně: Že totiž evangelista Lukáš, vzdělaný Žid se skvělou řečtinou a zřejmě znalý i latiny, znal Vergilia, tehdy kanonického autora latinských škol, a že svou verzi vánočního příběhu psal se Čtvrtou eklogou v hlavě.

Rozumějme přesně: Ne že Lukáš potřeboval pohanského básníka k tomu, aby psal o faktu narození Spasitele. Že však mohl použít inspiraci z pohanského básníka k tomu, aby oděl scénu tohoto narození do nového literárního hávu. Jediný Lukáš ze všech čtyř evangelistů totiž uvádí do příběhu betlémskou stáj s jeslemi a pastýře s ovcemi – neboli to, co vnímáme dnes jako neoddělitelné rekvizity betlémské scény. Uvádí pak Lukáš jesle a pastýře právě proto, aby oslovil své pohanské čtenáře: Ty, kteří znají Vergiliovu Čtvrtou eklogu. Ty, kteří si mají při četbě Lukášova evangelia říci: Hle, toto je naplnění věštby nám tak dobře známé už celé století! Vergiliovští pastýři v evangeliu – toť misie, toť inkulturace, toť otevírání židovsko-křesťanského světa „jiným“.

Leckteří antičtí křesťané byli pak v christianizaci Vergilia ještě radikálnější. Paní Fultonia Proba někdy kolem roku 350 rozstříhala a slepila Vergiliovy verše tak, že s jejich pomocí převyprávěla celý evangelní příběh Ježíšův. Nedělala to z hračičkářství (byť jistý prvek hravosti u ní patrný jest), nýbrž proto, aby dokázala Vergiliovu prorockou úlohu: Nejen čtvrtá ekloga, nýbrž celé Vergiliovo dílo, každý Vergiliův verš, je ve skutečnosti proroctvím o Kristu.

Na pokus paní Proby se pozapomnělo. Zato však nikdo, kdo v Římě vystoupá na vrch Kapitol, nemůže přehlédnout kostel Aracoeli, „oltář nebes“. Postaven je na památku legendární události: Císař Augustus prý viděl věštkyni Sibylu, jak mu na „oltáři nebes“ ukazuje Pannu, jak mu ukazuje Jezulátko: Toto je nový Bůh, tomu budou zasvěceny všechny chrámy světa! Augusta se Sibylou najdeme i u nás, například na středověké fresce v katolickém kostele v Libiši u Neratovic – ano, v té Libiši, která je známější pro svůj kostel evangelický, spojený s Janem Palachem a Jakubem S. Trojanem. Celá tato pevná víra v pohanské věštby o Kristu došla svého finále na Michelangelově stropě Sixtiny: Na jedné straně židovští proroci – na druhé straně Sibyly. Rovné s rovnými.

Ale to už mezitím přišla reformace a řekla: Dost! DOST! Základem zjevení je Písmo, ne Sibyly a básníci! A i ta reformace katolická stala se v reakci poněkud střízlivější a o „Vergiliovi proroku“ už nemluvila tak bezstarostně, respektive nemluvila o něm vůbec.

Zato vergiliovské dědictví kulturní vyvrcholilo teprve v katolickém baroku. Celá ta pastýřská krajina; celý ten život pod širým nebem, na němž jsou v noci vidět hvězdy běžné i hvězdy neobvyklé; celé to obcování s „nerozumným stvořením“, jak o něm opět zpívají roráty – to vše vstoupilo do poetiky „našich“ Vánoc. Stručné Lukášovo líčení betlémské scény nalezlo rozlehlý protějšek v celých Zpěvech pastýřských.

Německý jezuita Friedrich von Spee

Dokončení na str. 3

Jdi tam a ptej se po naději. Vrať se a nes naději. Zůstaň zde a odvaž se držet se naděje.
Carola Ritter

Ekumena, anonymní alkoholici a dno

V poslední době se mi spojily tři příběhy, které jsem poznal během mého kazatelského putování po církvi, které se nedávno završilo.
První příběh. V modlitebně jednoho severomoravského města se scházejí odděleně věřící dvou sobě velmi blízkých církví. Bratři faráři se domluví, že jednou přijede jeden, po druhé druhý. Vytvoří kompromisní bohoslužebný rámec. Dopadá to tak, že na bohoslužby přicházejí pouze věřící denominace právě sloužícího kazatele.
Příběh druhý. V malém, odlehlém městečku v Sudetech, stiženém nezaměstnaností, sociální patologií, vykořeněností, se ve stejném prostoru schází dvě společenství. Ani jedno nemá vlastního kazatele. Třikrát do měsíce jsou tam bohoslužby jedné církve. Jedenkrát do měsíce se konají bohoslužby církve druhé. Přičemž těchto bohoslužeb by se měli zúčastnit i věřící druhé de-nominace. Dopadá to tak, že věřící obou denominací jsou ochotni se účastnit pouze bohoslužeb vlastní církve.
Příběh třetí. V menším okresním městě se ob jednu ulici nacházejí dvě malá společenství dvou v ekumeně asi nejbližších církví. Budoucnost obou společenství je problematická. Jedno společenství si nemůže dovolit svého kazatele. To druhé k tomu spěje. V jednom společenství slouží kazatel, který předtím sloužil i v druhé církvi. Přijde návrh, aby se onen kazatel staral o obě společenství a aby obě společenství více spolupracovala. To však i přes vyznání, že věříme v jednu svatou všeobecnou církev a leuenberskou konkordii narazí na odpor nadřízených orgánů, které chtějí, aby pokračovaly dosavadní formy práce. Takže to dopadá tak, že v onom městě jsou ob jednu ulici dvě malá společenství, která nemají vlastního kazatele. Do každého z nich musí z okolí dojíždět kazatelé, kteří jsou už tak dost vytížení. Onen kazatel, který je ochoten sloužit oběma společenstvím, se vydává raději do civilního zaměstnání. Tato situace je poslední z řady absurdních zážitků, které v minulosti postihly jej a jeho rodinu.
O čem tyto příběhy svědčí? Nejsou církve v příliš velké míře samy sobě účelem ve své vlastní podobě a tradici? Nejsou příliš závislé na vnějších formách? Uvědomují si, že jim má jít o to samé – zvěstování evangelia především činy a když je potřeba tak i slovy a doprovázení potřebných?
Pokud jsou závislé na vnějších formách a zapomínají na obsah, který mají nést, jedná se o závislost. Závislost se dá definovat i jako porucha vnímání reality, řešení problémů nesprávnými prostředky. Nemělo by být účelem existence církví doprovázení oněch příslovečných vdov a sirotků, těch kdo hledají orientaci, duchovně hledajících? To církve svojí roztříštěností a neschopností spolupracovat nenaplňují. Potom to vypadá tak, že ve městě, kde je zastoupeno jedenáct denominací, páchají dva starší lidé společně sebevraždu kvůli strachu z osamělosti a utrpení v budoucnosti.
Nejsou tedy církve závislé na své vnější podobě, tradici, negativním se vymezování vůči odlišnostem? Pokud ano, jsou zde odborníci na závislosti. Velmi úspěšní jsou v léčbě závislosti, v tomto případě alkoholové, anonymní alkoholici. Ti pomáhají závislým lidem až poté, co padnou na dno. Je tedy možné, že církve a společenství trpící závislostmi čeká cesta na dno. Poté se snad zbaví závislosti na vnějších formách a na negativním se vymezování, lpění na vlastní domnělé jedinečnosti. Potom možná jednou nastoupí cestu ke spolupráci a věrohodnosti pro své okolí – cestu evangelia Ježíše Krista, který se skláněl k potřebným. Kolem nás je spousta duchovně hledajících a vyprahlých lidí, pro které je církev nesrozumitelná, nepřijatelná a tito lidé jsou pro církev samu často podezřelí vetřelci. Mám dojem, že pro církev jsou zajímaví pouze tehdy, pokud si je může přetvořit k obrazu svému.
Aneb jak pravila jedna mě velmi drahá osoba: „Je to hlavně o vnější fasádě."

Marek Ryšánek

Kázání o božském dítěti a Božím boosteru (a koledách podle Vergilia)

Dokončení ze str. 2

sepsal sbírku či kancionál s názvem Trutznachtigall, kterou pak jeho řádový spolubratr Felix Kadlinský volně převedl jakožto Zdoroslavíčka. Pastýři zde rozmlouvají o Kristu podle Vergiliových literárních modelů: Podle Čtvrté eklogy obdivují narozené božské dítě; podle Páté eklogy opěvají zesnulého a zmrtvýchvstalého pastýře Dafnida. Aby nikdo z čtenářů-zpěváků nedošel omylu, jasně jim autor oznamuje, že jde o „Píseň o Kristu Pánu, jehož měsíc oplakává pod jménem Dafnida". A co pro nás nejvíc překvapivé, pro leckoho možná šokující: Podle Druhé eklogy hovoří barokní pastýři o lásce k narozenému chlapci a o dárcích, které mu chystají. Jenomže u Vergilia nešlo o novorozeně, nýbrž o mladého pastýře, jemuž se pastýřští kolegové dvoří a o jehož erotickou přízeň soupeří oněmi dárky.
Vergilius: *Mám též mladé dva srnce, jež stěží jsem v nejisté rokli uchvátil: bílé skvrny až dosud na srsti mají; sají každý den z dvou oveček — tobě je chovám.*
Dávno mne Thestylis prosí, by mohla si domů je odvést: uvidíš, stane se tak, když ničím ti nejsou mé dary!
Spanilý hochu, pojď sem — jen viz, jak v košících plných nymfy ti lilie nesou a Nais bělostné krásy trhá ti violy žluté a krásné kvetoucí máky, narcis i anýzu květ, jenž libou vydává vůni, mísíc v to kasii vonnou a jiné květiny libé, něžného kosatce květ pak pestří měsíčkem zlatým.
Já pak ti natrhám kdoulí, jež jemné pokrývá chmýří, také ti kaštany dám, mé Amaryllidě kdys milé, přidám žlutavé švestky — i ty se líbiti budou.
Také natrhám tebe, ó vavříne, přidám i myrtu, neboť když budete spolu, své libé spojíte vůně.
Spee a Kadlinský: *Ecloga aneb Pastýřské rozmlouvání, kdež dva pastýři, Mavon a Davon, své dary vypravují, které Kristu Pánu obětovati chtějí Jáť dám narozenému dítěti beránka, rovného nemám jemu v svém stádu hovádka.*
Jest jako sníh bílička, však na levé straně má flíček červeníčký nápodobný k ráně.
A já mu ještě přidám pěkných věcí mnoho, co budu mít, to vydám pro stůl Pána toho: slivy, vořechy, višně, sejr, máslo, koláče, hrušky a jablka z Mišně přestaneť od pláče!
(…)
A ať nic nezustane, co bychme nedali, ejhle, přemilý Pane a anjelský králi, sami se ti dáváme!
Rač nás přijít vděčně a dej, ať s tebou máme radost v nebi věčně!
Odtud pak vede cesta až k ohranému koledníku *„a co my ti nuzní dáme, darovati co nemáme"*. Věru asi málokdo, kdo s libostí naslouchá, kterak dětské hlásky zpívají tyto „dárkovací" a „jezulátkoopěvací" koledy, tuší, že na počátku byla „pohanská", ve Vergiliových časech ovšem naprosto nepohoršlivá pastýřská erotika.
Ale ve výsledku už je to vlastně jedno; hlavně že tu máme Vánoce a koledy a idylu… ne? NE! Ne náhodou a ne nadarmo jsem vás na počátku oslovil: Milí čekající, milí nedočkaví, milí unavení, milí zmámení, milí zmatení, milí zmoření. Řeč o vánoční idyle je jen blábol – někdy komerční, někdy ideologický, někdy obojí. Vždyť jsme ve skutečnosti jak ti Římané za Vergilia, tedy za občanských válek; a to ty naše občanské války jsou, aspoň tady v českých zemích, ještě zpravidla nekrvavé.
Taky už jsme strašně unavení.
Taky čekáme, že se něco stane. Že něco přijde.
Na to by se mělo pravověrně křesťansky odpovědět: Ale vždyť už přišlo, tedy on přišel. Proto přece máme Vánoce. Jenže to nám z únavy příliš nepomáhá.
Řekové a Římané to měli snazší, protože věřili v kruhový čas. „Zlatý věk", „Saturnovo království", se vždycky vrátí, až bude nejhůř, jak dí citovaný Vergilius: *„velké pořadí věků, jak bývalo, počíná znova, již se zas vrací Panna a vrací se saturnská říše."*
Jak sladké bylo být pohanem! Stačí počkat, a všechno se nějak samo obnoví. Stačí počkat, až se narodí další božské dítě. Neboť božských dětí může být víc. Antičtí bohové jsou, jak známo, notoričtí cizoložníci. Jak sladké by bylo být znovu pohanem! Jenže jak si člověk jednou začne s Ježíšem, už to jaksi nejde. Ježíš je proklatě monogamní, a duchovní úlety s jinými božstvy opravdu nemá rád. „Božský" může být leckdo a leccos, až po „božského Káju". Boží syn je však jenom jeden. Židovství a křesťanství trvá na lineárním čase. Boží syn už přišel.
Přišel. Ale už je to dlouho, a my jsme jak ty svatební družičky, kterým dochází olej v lampě; a obáváme se, že už jsme spíš ty družičky bláhové, než ty družičky rozumné (Mt 25,1-13). Jsme čekající, nedočkaví, unavení, zmámení, zmatení, zmoření… Zmoření vším možným, nyní navíc i tou pandemií.
Proto i slovo do této doby si půjčme z pandemie:
Potřebujeme třetí dávku.
Potřebujeme „booster".
Nebudeme, nechceme, nemůžeme Pánubohu předepisovat, jak to má konkrétně udělat, koho nebo co má poslat. Jenom prosíme.

A tak to je.

Martin C. Putna

Kázání v Nekostele 14. prosince 2021

Informace a informace

Jsou informace a informace v soukromých a veřejných sdělovacích prostředcích, jak se to komu hodí. Tak proč se nadává na objektivitu a neobjektivitu těchto médií?
Jedni prorežimně mlží, jiní se snaží upozorňovat na nějakou pravdu. Média mezi sebou válčí, politici a občané též, vždyť informace se šíří různými žánry a způsoby. Někdo je pochopí, jiný zas odhodí, anebo přímo odsoudí, až zatratí.
Na první pohled komické, na druhé straně tragické, že je pravda relativní podle slavných a moudrých antických filosofů. Člověk by nejraději ihned schlamstnul celou pravdu absolutní, ale to není tak jednoduché.Jsou informace a informace, média a média, politici a politici, redakce a redakce. Jistě teď máme v naší republice i v Evropě jiné starosti než honit a pálit čarodějnice v 21. století!

Václav Kovalčík

Vánoční sbírka Krabice od bot shromáždila téměř padesát tisíc krabic

Vánoční sbírka Diakonie Českobratrské církve evangelické nazvaná Krabice od bot shromáždila skoro 48000 krabic s vánočními dárky. Pomáhá chudým dětem a rodičům samoživitelům a je podle zástupců diakonie největší tuzemskou vánoční sbírkou. Výnos finanční sbírky Krabice on-line je k 20. prosinci přes 2,5 milionu korun. Za diakonii o tom v tiskové zprávě informovala Petra Filsaková.
Do sbírky se zapojilo rekordních 157 mateřských a základních škol. Výukový materiál o chudobě pro učitele občanské výchovy si stáhlo 2330 lidí. Podle diakonie je v Česku chudobou ohroženo asi 13 procent dětí, tedy 250000.
V jedenáctém ročníku sbírky dárků na pomoc dětem a samoživitelům ohroženým chudobou se na 141 sběrných místech po celé zemi vybralo 47846 krabic s vánočními dárky, z toho 2700 krabic je určeno pro rodiče samoživitele. "Jsme vděční všem dárcům, kteří se zapojili, a dobrovolníkům, kteří i v této náročné době otevřeli sběrná místa a sbírali dárky pro ty nejohroženější. Novinkou letošního ročníku byla metodika o tématu chudoby pro učitele občanské výchovy. Zájem překonal naše očekávání – tento materiál si za pouhých 14 dní stáhlo 2330 pedagogů," uvedla Zdeňka Sobotová, manažerka sbírky Krabice od bot. Z výtěžku finanční sbírky Krabice on-line, která trvá po celý rok, financuje diakonie krizový fond pro přímou pomoc konkrétním ohroženým rodinám i jednotlivcům. "Velkou výhodou krizového fondu je, že finanční pomoc je skutečně okamžitá. Celý proces od žádosti po odeslání peněz se dá stihnout za jediný den," doplnil mluvčí diakonie Ivo Mareš. Jde podle něj o příklad toho, jak by se mohly v sociální oblasti doplňovat služby poskytované státem a nestátními organizacemi. "My jsme schopni poskytnout adresnou finanční pomoc rychle, ale krátkodobě. Stát naopak dlouhodobě, ale vyřízení dávek podpory trvá dlouho. Ideální model je tedy takový, že v první etapě se v krizové situaci o ohroženého člověka rychle a efektivně postará nevládní organizace a poté může dlouhodobější péči převzít a zajistit stát," vysvětlil Mareš.
Diakonie Českobratrské církve evangelické celorepublikově poskytuje sociálně zdravotní, vzdělávací a pastorační služby ve více než 279 zařízeních. Poskytuje i humanitární pomoc a zabývá se rozvojovou spoluprací v zahraničí. V přímé péči denně pomáhá tisícům klientů v nepříznivých životních situacích - od rané péče, pomoci rodinám s dětmi s po-stižením přes provoz nízkoprahových klubů, azylových domů, domů na půl cesty, chráněných dílen a pracovních míst, občanských poraden až po seniorská zařízení či hospice pro umírající.
Smyslem sbírky je nejen pomoci chudým, ale také ukazovat solidaritu, ukazovat dětem už od útlého věku, že existují i děti, které nemusejí pod stromečkem najít žádný dárek. Děti, které mohou, tak samy vyberou dárek a připraví ho pro jiné dítě.

www.christnet.eu

Několik vět o Husitské diakonii

Husitská diakonie navazuje na rozsáhlou sociální práci za první republiky a během druhé světové války. Už v roce 1924 byl zvolen sociální výbor a zřízeno Ústředí sociální práce Církve československé. Organizovaly se charitativní bazary, sbírky, plesy, divadelní představení apod. V r. 1933 se Ústředí sociální práce se stává samostatným spolkem. První předsedkyní byla Aurelie Procházková, později Berta Mildová – Bílková, dcera sochaře Františka Bílka. V r. 1937 byl zakoupen dům se zahradou v Jílovém u Prahy a vybudován první dětský domov „Dětský domov Dr. Karla Farského". V období 2. světové války byla veškerá pomoc zaměřena na přistěhovalce ze Sudet. Konaly se sbírky a byly zřizovány společné vývařovny. V pražské Michli vznikla tkalcovna, která poskytla práci evakuovaným tkalcům a handicapovaným – jakýsi první model chráněné dílny. V rámci péče o uprchlíky byla poskytnuta pomoc asi 16000 lidem. V r. 1942 vznikla soustavná ošetřovatelská a zdravotní služba v rodinách. V Praze byla zavedena stálá návštěvní služba v nemocnicích. V r. 1943 byla v Uhlířských Janovicích otevřena ošetřovna pro chudé z venkovských obcí. Na konci války se pomáhalo především zraněným na barikádách a vězňům propuštěným z koncentračních táborů. Zajišťovaly se vývařovny a zdravotní doprovod. V r.1945 byla otevřena první dětská ozdravovna v České Jívové u Olomouce. Od roku 1948 byla vlivem politických změn omezována sociální péče, zrušila se spolková sociální činnost a vznikl Akční výbor ústředí sociální práce. Ten byl zrušen v roce 1951. Diakonická práce v církvi pak probíhala jen v jednotlivých obcích. V osmdesátých letech na základě iniciativy Ondřeje Šika, faráře z Úpice, začala sbírka materiální pomoci na pomoc potřebným v zahraničí – v oblasti bývalé Jugoslávie a Ruska. Po záplavách i u nás. Pomohlo se i mnoha běžencům a znevýhodněným spoluobčanům.

(hb podle www.ccsh.cz)

Biskup a mučedník Jednoty bratrské

Jan Augusta

1500 v Praze – 13. ledna 1572 v Mladé Boleslavi

Jan Augusta pocházel z rodiny pražského kloboučníka Augusty, který byl utrakvistického vyznání, a vyučil se otcovu řemeslu.

Z rozčarování nad poměry v církvi podobojí se v době svého mládí během pobytu v Táboře, kam se dostal vandrem jako řemeslník, načas přidal k sektě tzv. mikulášenců, ačkoliv nadále zůstal ve spojení s utrakvistickými kněžími, od nichž přijímal svátosti. Na doporučení jednoho z nich se nakonec obrátil k Jednotě bratrské, do níž v roce 1524 vstoupil. Pobýval nejprve u Lukáše Pražského v Mladé Boleslavi a po určitý čas také v Turnově. V roce 1529 se stal jáhnem, v r. 1531 byl v Brandýse nad Orlicí ordinován knězem a ustaven správcem sboru v Benátkách nad Jizerou. Již v roce 1532 byl zvolen do úzké rady a 1537 biskupem. Oba tyto úřady vykonával do roku 1548 jako správce sboru v Litomyšli, který převzal po svém předchůdci Vavřinci Krasonickém. V roce 1547 se stal po smrti Jana Roha prvním mezi bratrskými biskupy, tzv. biskupem-sudím.

V Litomyšli, odkud Augusta pečoval o bratrské sbory v celých východních Čechách, naplno rozvinul své představy o sbližování Jednoty s utrakvisty, jež se snažil přimět ke vzájemné spolupráci, a také s postupující evropskou reformací. Korespondoval si s Martinem Lutherem, do Wittenbergu vysílal k rozhovorům s reformačními teology bratrské kněze a ke studiu na tamní univerzitě budoucí bratrské duchovní. Později se mu tyto kontakty staly osudnými. Jeho motivací bylo vyvést Jednotu z pozice pronásledované sekty, postavené mimo zákon. V jeho době sílila angažovanost významnějších členů Jednoty ve společenském a politickém životě a rozrůstala se skupina bratrské šlechty, která na svých panstvích umožňovala zakládání nových sborů. Jen velmi pozvolna se však v Jednotě měnil vztah k vyššímu vzdělání a k přijímání nových trendů (reformační humanismus), které zcela ovládly protestantské školství v jiných částech Evropy.

Po porážce prvního protihabsburského povstání a po obnovení Svatojakubského mandátu krále Vladislava Jagellonského proti pikartům byl Augusta 25. dubna 1548 z rozkazu krále Ferdinanda I. litomyšlským královským hejtmanem Sebastianem von Schönaichem zatčen, uvězněn a na Pražském hradě podroben mučení. Hlavním důvodem tohoto postupu bylo obvinění ze spiknutí se saským kurfiřtem Janem Fridrichem I. proti českému králi. Toto podezření bylo založeno na Augustových kontaktech s wittenberským reformačním centrem, avšak ani během mučení se k žádné činnosti proti králi nepřiznal. Poté, co se odmítl zřeknout svého vyznání a přestoupit ke straně podobojí nebo pod jednou, byl na 16 let uvězněn na královském hradě Křivoklátě. Jeho tamní osudy literárně vylíčil Augustův spoluvězeň a bratrský kněz Jakub Bílek.

Vedení Jednoty dokázalo prostřednictvím osob z hradního personálu i přes občasné výpadky s Augustou udržovat kontakt a zásobovat jej písařskými potřebami a knihami. Za těchto podmínek Augusta mohl navázat i na svoji dřívější literární činnost a zajistit z křivoklátské internace vydání některých svých spisů tiskem. Zároveň vzniklo mezi ním a vedením Jednoty napětí, neboť Augusta nebyl ochoten bez své účasti povolit volbu a svěcení nových bratrských biskupů. K tomu nakonec v letech 1553 a 1557 i přes jeho odpor došlo. Na začátku 60. let 16. století bylo Augustovi nabídnuto propuštění výměnou za jeho přestup k církvi podobojí. Zatímco vedení Jednoty tuto možnost vyloučilo, Augusta po delší době váhání a hledání vhodných formulací deklarace, kterou by se přiznal k utrakvistům, přijal. Jednota jej v reakci na tento krok vyloučila ze svých řad, ale po jeho propuštění z internace v roce 1564 a po vzájemném vyjasnění stanovisek jej opět přijala a navrátila mu i biskupský úřad.

Augustovo další působení v Jednotě poznamenaly nové konflikty, které vyplývaly z řady nedorozumění s novou generací bratrských biskupů. Z dochovaných pramenů je také zřejmé, že Augusta jevil malou ochotu podřizovat se kolektivnímu rozhodování úzké rady a jednal samostatně. Rozpory se projevily například v postoji k jiným konfesním skupinám. Zatímco vedení Jednoty během doby Augustova věznění opustilo dřívější tendence ke spolupráci s utrakvisty a vědomě posilovalo svou identitu v konfrontaci s jinými nekatolickými proudy, zejména luterány, Augusta se nadále snažil orientaci na utrakvisty prosazovat. Napětí přerostlo v otevřený konflikt, při němž byl Augusta na počátku 70. let 16. století zbaven biskupského úřadu a tím i veškerého vlivu v Jednotě. Jeho přání spojit různé proudy české reformace byly částečně naplněny tři roky po jeho smrti politickými událostmi motivovanými sepsáním České konfese, na jejímž vzniku se podíleli utrakvisté inspirovaní evropskou reformací a s určitými výhradami i zástupci Jednoty bratrské.

Většina Augustových literárních děl vznikla během jeho působení v Litomyšli, kde byla některá z nich Alexandrem Oujezdeckým vytištěna. Augusta napsal řadu zejména obranných spisů, ale i vášnivých a často nevybíravých polemik. Mj. také popsal volbu prvních kněží ve Lhotce u Rychnova nad Kněžnou v roce 1467. V roce 1571 podal návrh reformy pražské konzistoře podobojí, v níž měla být zastoupena také Jednota bratrská. Dílo zůstalo v rukopise, který se zřejmě záhy ztratil. Byl i autorem velkého množství duchovních písní, do Šamotulského kancionálu jich bylo přejato kolem sto padesáti. Mezi nejznámější texty patří Vítej, Jezu Kriste, Aj, jak jsou milí tvoji příbytkové či Pane Ježíši Kriste.

(hb)

Granátové jablko a „svatojánský chléb“

Plody známé jako „granátová jablka“ plodí strom **Marhaník granátový** – Punica granatum, který nemá s jabloní nic společného. V Kralické Bibli se jim říká **„jablka zrnatá“**. Dnes jsou běžně k dostání v marketech, takže jste je asi ochutnali – chutnala vám?

Plod má v průměru až 12 cm, tvrdou slupku, uvnitř 6 až 12 pouzder naplněných drobnými semeny v chutném, většinou červeně zbarveném rosolu, pro který se pěstují. Šťáva z něho je bohatá na minerály i vitamíny, lze ji užívat k prevenci a léčbě onemocnění dýchacích cest. Mluví se dokonce o prevenci rakoviny. Nealkoholický nápoj z dužiny je znám pod jménem **šerbet**. Marhaník pochází z Afriky, ale už ve starověku se rozšířilo jeho pěstování po celém Předním Východě. Dnes ho vyváží hlavně Irán. V těchto krajích – tedy i v Bibli – patřil k symbolům plodnosti, úrodnosti a blahobytu. Úroda granátových jablek byla znamením Božího požehnání a odpuštění, neúroda naznačovala Boží hněv a trest: *Ačkoli ještě není zrno na sýpce a vinná réva, fíkovník, granátovník a oliva nepřinesly dosud ovoce, od tohoto dne budu žehnat* (Ag 2,19).

Pro Izraelce byla granátová jablka mezi pochoutkami, na něž vzpomínali, že je měli v Egyptě a chyběly jim na poušti: *Proč jste nás vyvedli z Egypta? Abyste nás uvedli na toto zlé místo? Na místo, kde nelze sít obilí ani pěstovat fíky nebo vinnou révu či granátová jablka, ba není tady ani voda k napití* (Nu 20,5). Nezbývalo, než se na ně těšit v zemi zaslíbené: *Hospodin, tvůj Bůh, tě uvádí…do země, kde roste pšenice i ječmen, vinná réva, fíkoví a granátová jablka…* (Dt 8,7-8). *Proto je také přinesli zvědové z Kanánu spolu s velkým vinným hroznem a fíky* (Nu, 13,23).

Semena granátových jablek mají stálou váhu a užívala se jako závaží pro vážení drahých kovů: jednotka grán z latinského granum = zrno. Ale plody marhaníku daly původ i dalším slovům: vyschlý plod je hranatý, kulatý vypadá jako středověký granát, zrnitá hornina je granit = žula, cenný kámen rudého zbarvení je český granát. Latinský název punica odkazuje na původ od Punů, Féničanů, kteří ovládli kromě pobřeží Palestiny také Severní Afriku (Kartágo). Obraz granátového jablka byl na stříbrném izraelském penízi, šekelu ve 2. století před Kristem. Šťávy se používalo i jako barviva látek.

Často jsou marhaníky připomínány v biblické Písni písní, vůně jejich sadu připomíná básníkovu nevěstu: *Vydáváš vůni jako sad s jablky granátovými, s výtečným ovocem…*(4,13), *květy i plody jsou jako nabídka dívčiny lásky: Časně zrána pohledíme…zda rozkvetly granátové stromy. Tam tě zahrnu laskáním. Voní jablíčka lásky… Schovala jsem je pro tebe, můj milý* (7,13-14).

Rozšířená byla představa, že právě granátová jablka byla žádoucími plody stromu „poznání dobrého a zlého“ v Ráji, tedy „plod lidského hříchu“. Tomu však nenasvědčuje skutečnost, že byly určeny do výzdoby chrámu: (Šalomoun v chrámu) ke sloupům udělal dvě řady granátových jablek kolem každého mřížování, přikrývajícího hlavici na vrcholu sloupu (1 Kr 7,18). Toto použití nebyla Šalomounova zvůle, granátová jablka měla své zastoupení už ve Stanu Úmluvy. Podle Božího pokynu na obrubě velekněžské řízy byla …granátová jablka z látky fialově purpurové, nachové a karmínové dokola a mezi nimi zlaté zvonečky (Ex 28,33).

Snad to bylo také proto, že marhaníkový plod má zajímavou korunku tam, kde je na pravém jablku zbytek květu – „bubák“, takže byl považován za symbol vladařů, či dokonce vlády Hospodinovy. Zároveň symbolika granátových jablek ve svatyni vyplývala z rudě zbarvené šťávy, připomínky *krve, bez jejíhož „vylití nebývá odpuštění vin“* (Žd 9,22). To je pro nás asi nejcennější symbolikou tohoto ovoce. V křesťanství se někdy objevuje granátové jablko na obrazech v ručce malého Ježíše jako symbol Krále, Oběti i Vzkříšení.

Rohovník obecný nenajdete jmenovaný ve svých Biblích ani konkordancích. Ceratonia siliqua však byl a je strom v Izraeli a okolních krajinách běžný. Podobá se vzhledem u nás rozšířenému akátu, ale není s ním příbuzný. Má podobně zpeřené listy a jeho plody jsou tmavohnědé lusky dlouhé až 30 cm. Obsahují 50 – 60 % cukru, jsou tedy velmi sladké a pojídají se vcelku, sušené. Starší generace si snad vzpomene, že se tyto lusky u nás běžně objevovaly na předvánočních trzích a že jsme je jako děti rádi žvýkali. Ve Středomoří to býval potravinový doplněk chudých lidí. Některým křesťanům si asi nezdálo pravděpodobné, že by Jan Křtitel na poušti skutečně pojídal kobylky – hmyz (Mt 3,4) a tak přišli na nápad, že se živil právě lusky rohovníku: tak pro tyto sladké plody vzniklo jméno „svatojánský chléb“ nebo „kobylčí fazolky“. Jenomže kobylky, či spíše sarančata byla pro poustevníka mnohem přístupnější a také výživnější. Přitom kobylky patřily k „čisté“, košer stravě pro Žida: *Smíte jíst různé druhy kobylek…*(Lv 11,22).

Máme však novozákonní příběh, kde se vyskytuje řecké slovo keration = růžek, jak Řekové říkali luskám rohovníku, které se podobají rohům některých zvířat. Je to v podobenství o marnotratném synovi: Byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával (L 15,16). Zelenými lusky rohovníku přikrmovali palestinští hospodáři dobytek a zralé chutnaly vepřům. Takže marnotratný syn v nouzi nezáviděl prasatům, která hlídal, ani *„mláto“* (kral: vyvařený pivovarský slad) ani nějaké *„slupky“* (moderní překlady), ale právě *„růžky“* – sladké lusky rohovníku. Ale i ty mu byly odpírány, nehledě na to, že jejich sladká chuť se mu musela záhy zprotivit.

V Orientu se ze sladkých lusků rohovníku připravují také sirupy, vína a likéry. Pražená semena bývala náhražkou drahé kávy. Dříve byla vysušená semena používána podobně jako semínka granátových jablek. Také u rohovníku mají velmi stálou hmotnost, po vysušení asi 0,2 gramu, a byla užívána jako jednotková závaží v lékárnictví i klenotnictví – této jednotce se dodnes říká karát podle řeckého keration.

Tak tedy plody rohovníku byly potrava nejchudších, krmivo dobytka a vepřů – a na druhé straně sloužily k ocenění nejdražších klenotů. Není to obraz toho, jak se hmotné bohatství snadno změní v bídu, nebo toho, že bývá doprovázeno duchovní chudobou a zoufalstvím?

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

4/2022

2. února 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
9. února 2022

Z obsahu

* *Projekt „Bojovníci boží – 600 let“ mapuje 600. výročí událostí husitské revoluce*
* *Z ponorky na kazatelnu*

Poselství ke 4. neděli před půstem

A povstane a bude je pást v síle Hospodinově.
Micheáš 5,3a

5. kapitola Micheášova proroctví popisuje jakéhosi vládce. Co o něm lze zjistit?

Bude z Betléma, povládne v Izraeli, prastarého původu – dokonce od věčnosti! Vstoupí do těžké doby – vlast trpí! Vládnout bude pastýřsky; ne jako kruťas. Avšak v síle Hospodinově, ve svrchovanosti Hospodinova jména. Je slavný – znají ho všude! Stane se ztělesněním pokoje. Porazí Asyřany, až vtrhnou do izraelské země.

Část proroctví 5. kapitoly můžeme s mladou církví vztáhnout na Ježíše, jak nám ho líčí Nový zákon. Boj s Asyřany ne. Tak tomu u prorockých vizí bývá – nabízejí roli, do které třeba jednou někdo vkročí, aniž by musel využít celý scénář. Další verše se na Ježíše nehodí. Riskantní podnik, hloubat v proroctvích! Z básně také technický výkres nesestavíte, přesto zázračně sedí.

Micheáš znal slavné panovníky starověku. Věděl, jak vládnou Asyřané, Egypťané. Do boje proti nim postavil pastýře. Nemohl to být betlémský David; kde se jeho ryšavá

hlava objevila, určitě pokoj nevládl. Byl dávno po smrti.

Proč nás podobnost s Ježíšem fascinuje? Protože Ježíš vládne pastýřsky. Je ztělesněním pokoje. Nechová se jako králové.

Vládce „mocných“ zemí našich dnů by hned na letišti v kterékoli slušné zemi mohli zatknout a vsadit do vězení. Za vraždy odpůrců novinářů, popravy bez soudu, špinavé hybridní války, lži a bezcitnost vůči nevinným, smrt civilistů přes joysticky dronů. Chovají se jako vymahači výpalného – zobej z ruky nebo budou potíže. My s nimi ovšem sedáme při prohlídkách na tribuny, tetelíme se v jejich stínu, kupujeme ropu a solární panely, popíjíme plzničku. Protože jsme z politiky udělali ostrůvek „mimo dobro a zlo“ podle Nietzscheho nadčlověka. Na chudé lidi musí být přísnost, mocní odpovědnost nenesou.

Jsou a nejsou to „naši“ prezidenti, „naši“ vládcové. Caesarovi patří jen penízek s ksichtíkem. Co je Boží, Bohu. Pastýř, který je pokoj, říká: „Nechte je být, pokrytce, už mají svou odměnu.“ Prohráli. Dávno. Na celé čáře. Protože faleš už prohrála.

Nemylme se, netýká se to jen těch nahoře. Všech, samozřejmě. Jen to na nás, pokryteckých nýmandech, není tak vidět.

Vlk s beránkem, Vládce pokoje … Starozákoníci tomu říkají „mesiášský pacifismus“. Upozorňují, že o kousek dál redaktoři biblického textu vložili zase krev a válku, aby ta utopie tolik nevyčnívala. Ověřte si to.

Přesto Král – Pastýř a Pokoj inspiruje, dráždí a vábí. Bezmocné. A snad i některé mocné.

Michal Kitta
Sbor ČCE
Jindřichův Hradec

Shodou okolností a náhod

Na začátku nebylo vůbec nic. Najednou se ozval ohlušující rachot. V tu chvíli se začaly všemi směry zběsile řítit malilinkaté kuličky. A takhle to běží už nějakých čtrnáct miliard let. Mělo to všechno nějaký smysl?

To sotva, říkala nám soudružka učitelka, hrdá členka Komunistické strany Československa. Jenže ouha, do třídy se mnou chodil chytrolín Horák. Sledoval tehdy v televizi seriál Okna vesmíru dokořán, který moderoval Jiří Grygar. A začal dělat potíže. Soudružko učitelko, ptal se při hodině přírodopisu, proč se ty kuličky začaly zdrcávat do chuchvalců, když se přece měly rovnoměrně od sebe vzdalovat? Proč se kladně nabité kuličky začaly shromažďovat a tvořit jádra atomů, když se přece svým kladným nábojem odpuzují? Paní učitelka si nervózně pohrávala s ukazovátkem a Horák pokračoval: Soudružko, jakto že bylo na začátku hmoty a energie přesně tolik, aby se všechno vzápětí nesmrsklo nebo naopak nerozletělo tak moc, že by se už kuličky nikdy navzájem nepotkaly? Proč byla rovnováha přitažlivých a odpudivých sil mezi kuličkami přesně taková, jaká byla zapotřebí, aby jednou mohly vzniknout hvězdy a planety? Vždyť je to všechno strašně nepravděpodobné! A tehdy se soudružka učitelka uchýlila k lacinému kroku, který nám všem vyrazil dech, měli jsme ji docela rádi. Víš Horáku, řekla hlasem plným mocenské převahy, podle vývojové psychologie bys měl mít období urputného kladení otázky proč dávno za sebou. Ve třídě to zašumělo. Ve vzduchu se rozhostila soudružčina morální prohra, tak hustá, že by se dala krájet. Jenže chytrolín Horák se ve své infantilní zvídavosti nedal zviklat. Ale soudružko, tyhle otázky včera probíral pan Grygar v televizi. A ještě říkal, že všechny ty kuličky nejen že zhrudkovatěly, přestože neměly, ale zhrudkovatěly tak akorát, aby vůbec mohly vzniknout stabilní hvězdy a planety, dost daleko od sebe, aby do sebe v jednom kuse nenarážely. Měli jsme fakt neuvěřitelný štěstí, my lidi. A taky jsem četl, dodal Horák povzbuzen zírajícími spolužáky, že jádro uhlíku, který je základem živé hmoty, vůbec nemělo vzniknout. A že voda na rozdíl od ostatních kapalin mrzne kupodivu od hladiny, a jenom proto může existovat život. To už je trochu moc náhod najednou, ne? A tehdy se naše třída stala svědkem dějinného okamžiku. Výraz netrpělivosti v soudružčině tváři vystřídala směsice paniky a dojetí. A pak jsme jen s úžasem zírali na učitelku přírodopisu, jak s posvátnou bázní v hlase v dlouhé kostrbaté větě připsala všechny ty náhody moudré a prozíravé Matce přírodě.

Pavel Hošek

Dělejte si přátele

Mt 18,23–35; L 16,1–9

„To je zvěstování to, které jsme slýchali od něho, a zvěstujeme vám; že Bůh je světlo, a tmy v něm nižádné není. Dím-li, že s ním obecenství máme a ve tmě chodíme, lžeme, a nečiníme pravdu. Pak-li chodíme v světle, jako on je v světle, obecenství máme vespolek, a krev Krista Ježíše Syna jeho očišťuje nás od všelikého hříchu.“

Hledám jako člověk postrádající ovci nebo peníz. Hledám mezi odsouzenými veřejným míněním, mezi vyloučenými hledám ztracené. Čas se naplnil, Boží království je blízko, sem se obraťte s tím, co na vás žalují, čiňte pokání před jeho tváří a věřte. Věřte možnostem Božím, věřte evangeliu návratu, věřte cestě domů.

Člověk hledá, co ztratil. Ale Bůh? Co může Bůh ztratit? Slušné, celkem dobré věřící to pobuřuje. Odepsané lůzy jen tak vracet? Dívají se zákoníci po sobě. Jen tak otvírat dveře žaláře a rizikové brát zpátky mezi nás?! Jenže Ježíš nevyhlašuje paušální toleranci, ani všeobecnou amnestii. Hledá. Hledá ztracené, jako otec své děti, a názorně to vysvětluje. Jeho příběh otce a dvou synů ve venkovské domácnosti známe všichni. Jsou rozdílné povahy ti dva, ale otec má rád oba. Když se zaběhlý mladší vrátí, raduje se a slaví. Spořádaného staršího to roztrpčí a znepřátelí, a napětí mezi nimi trvá. Jak milující otec vůči oprávněnému výčtu škod pochodí, nechává vypravěč na posluchačích. Účet za bratrovu marnotratnost ohrožuje rodinu. Jak se známe, sotva kdo takový střet zájmů smíří. Sotva kdo živou vodou skropí zauzlované vztahy a bratry spřátelí. Schyluje se ke konfliktu. Jak to dopadne, Ježíš mlčí.

Dál bude zvát k pokání, a vírou v evangelium do království Ducha,

Dokončení na str. 2

Aktualita: První výsledky sčítání lidu církve příliš nenadchly

V České republice ubývá lidí, kteří se hlásí k nějaké církvi či náboženskému směru. Naopak přibývá nevěřících či věřících bez konkrétní církve či společenství. Ukázaly to první výsledky loňského sčítání lidu, které zveřejnil Český statistický úřad. Z údajů vyplývá, že Římskokatolická církev za poslední desetiletí přišla téměř o třetinu věřících, tedy o více než 340000. U dalších dvou největších církví Církve československé husitské a Českobratrské církve evangelické je situace podobná. Výsledky sčítání menších církví ještě nebyly zveřejněny. Potvrdil se také trend větší religiozity Moravy a jižních Čech ve srovnání se severozápadem republiky, kde se za věřící považuje nejméně lidí.

Sčítání se konalo loni od 27. března do 11. května 2021. Odpověď na otázku na víru byla dobrovolná. Kolonku se rozhodlo vyplnit zhruba 70 procent obyvatel republiky. V roce 2011 odpovídalo jen 55 procent lidí. Téměř milion lidí se považuje za věřící bez příslušnosti k církvi. Třetina obyvatel neodpověděla. K žádné církvi se před desetiletím nepřihlásilo 705400 osob. Loni jich bylo 960200. Tato skupina se ale považuje za věřící bez církevní příslušnosti. Bez náboženské víry je přes pět milionů obyvatel republiky, tedy zhruba o 1,4 milionu víc než v roce 2011. Celkem 3,16 milionu lidí si nechalo odpověď pro sebe. Reálný nárůst počtu nevěřících tak nemusí být o tolik vyšší.

(red)

Ještě je čas předplatit si evangelický týdeník Kostnické jiskry, jehož vydavatelem je Kostnická jednota. Stačí zaplatit 592 Kč na číslo účtu 2101709261/2010 s variabilním symbolem 111. Do e-mailu: et.kj@worldonline.cz napište jméno a příjmení s adresou předplatitele.

Z církví doma i ve světě

Papež kritizoval lidi, kteří si místo dětí pořizují domácí mazlíčky

Papež František kritizoval lidi, kteří místo dětí mají domácí mazlíčky. Podle něj současným společnostem chybí dostatek citu pro otcovství a mateřství. Současně podpořil mírnější pravidla pro adopce, uvedl deník La Repubblica. Papež již několikrát varoval před "demografickou zimou", která podle něj hrozí Itálii a dalším evropským zemím. "Dnes lidi nechtějí mít děti, ani jedno. Mnoho párů je nechce. Ale mají třeba dva psy a dvě kočky. Takže ano, psi a kočky nahradili děti," řekl papež při generální audienci. Podle něj v současných společnostech chybí dostatečný cit pro mateřství a otcovství a civilizace se tím stává "starší a bez humanity". František věnoval své vystoupení svatému Josefovi a otázce adopce. Uvedl, že v minulých společnostech byl institut adopce rozšířenější než v těch dnešních. "Mnoho dětí dnes čeká, aby se o ně někdo postaral," uvedl František. Vyzval státní instituce, aby zjednodušily pravidla pro adopce, aby osvojení bylo rychlejší. Páry pak vyzval, aby se nezdráhaly adopce využít a "vzaly na sebe riziko přivítat (mezi sebe) dítě".

O úpravu pravidel adopce se v mnohých evropských zemích snaží také sdružení LGBT lidí. K osvojení dětí ze strany stejnopohlavních párů se ale Římskokatolická církev nestaví příliš vstřícně. Papež František varoval o vánočních svátcích před "demografickou zimou", která podle jeho názoru hrozí Itálii a evropským státům. Podle něj nízká porodnost jde proti vlasti a budoucnosti. "Jeden muž se s úsměvem ptal, kdo zaplatí daně na můj důchod, když nemám děti. Smál se, ale měl pravdu, protože otázkou je, kdo se o mě postará," řekl dnes papež.

Podle ČTK

Pravoslavní věřící v Brně oslavili Vánoce v azylu u husitů

Brněnští pravoslavní věřící oslavili 7. ledna narození Krista v azylu, který pro vánoční liturgie získali v husitském Chrámu Spasitele. Do pravoslavného chrámu svatého Václava po sporech s vedením olomoucko-brněnské eparchie a odvolání kněze Jozefa Fejsaka nedocházejí. Chrám Církve československé husitské na Karáskově náměstí zaplnila více než stovka lidí včetně cizinců, mnozí přišli až po začátku liturgie, protože hledali cestu na nové místo. Liturgii vedl Fejsak, jemuž zůstala loajální velká část brněnských pravoslavných věřících. Vedení eparchie, což je obdoba katolické diecéze, dění v brněnské duchovní obci a Fejsakovo počínání odsuzuje. Ostrá kritika, včetně obvinění z rozkolnictví, se opakovaně objevuje na webu eparchie.

"Nikdy v životě bych si nepomyslel, že na sklonku své pastýřské a duchovní služby pro blaho věřících a ke slávě naší svaté Církve budu svědkem tak nechvalných útoků na svou osobu. A nejen to, nikdy bych si nepomyslel, že v naší eparchii, v naší farnosti budou věřící takovým hanebným způsobem pronásledováni za svou svatou víru, lásku a oddanost svým věrným pastýřům," uvedl Fejsak ve vánočním slovu k věřícím.

Během loňského roku přišel Fejsak po desítkách let o možnost působit v chrámu svatého Václava, který formálně převzal vikární biskup Izaiáš. Právě Izaiáš fakticky řídí eparchii, zatímco pětadevadesátiletý arcibiskup Simeon vzhledem k věku a zdravotním problémům žije v ústraní.

K situaci se arcibiskup vyjádřil alespoň ve videu zveřejněném na webu eparchie. Na adresu Fejsaka uvedl, že se bojí jeho horlivosti a vznětlivosti. "Je příliš horlivý a neuvází, kde jsou hranice, co může kněz a co už patří jenom biskupovi," zaznělo ve videu. Záznam je upravený, otázky směrem k Simeonovi jsou nově namluvené, údajně kvůli špatné kvalitě původního záznamu. Situace v Brně je patová, vedení eparchie pokládá Fejsaka za odvolaného, zatímco řada věřících jej stále vnímá jako svého kněze, kroky eparchie pokládají za neplatné a v minulosti marně usilovali o přímý přístup k arcibiskupu Simeonovi. Člen farní rady Michal Dvořáček věří, že situaci by mohl vyřešit posvátný synod tvořený arcibiskupy Česka a Slovenska. Členové brněnské obce si podle Dvořáčka přejí nápravu křivd a zastavení útoků proti svým duchovním

Zatímco katolíci slaví Vánoce v prosinci, ve většině pravoslavných církví se datum svátků narození Krista stanovuje podle juliánského kalendáře. Slavnostní liturgie tak připadá na gregoriánský 7. leden.

Podle www.christnet.eu

Synodu leuenberských církví v ČR předsedají poprvé pouze ženy

Tématem setkání odloženého 11. Synodu leuenberských církví v ČR, který se konal v Pardubicích byla mládež. Hlavní přednášku o možnosti práce s mládeží přednesl Pavel Hošek z Církve bratrské. Jako host se synodu účastnil také Pavel Hanych z Českobratrské církve evangelické, který představil nový evangelický zpěvník.

V závěru zasedání proběhly volby předsednictva synodu. Novou předsedkyní byla zvolena Jana Křížová z Evangelické církve metodistické, první místopředsedkyní Jana Hofmanová z Českobratrské církve evangelické a druhou místopředsedkyní Hana Tonzarová z Církve československé husitské). Poprvé jsou na všech třech postech předsednictva pouze ženy. Příští zasedání by mělo proběhnout v roce 2023 a bude jej hostit Církev československá husitské.

Synod leuenberských církví v ČR poprvé zasedal v roce 2000. Zahrnuje církve, které se hlásí ke Společenství evangelických církví v Evropě, které vzniklo v roce 1973 podpisem tzv. Leuenberské konkordie přijaté v roce 1973 ve švýcarském Leuenbergu (u Basileje). Vyjádřená shoda umožňuje vzájemné uznání církví nadále samostatných ve věrnosti svému vyznání a praxi. Vyjadřuje i uznání ordinace k duchovní službě, což je základem pro společenství kazatelny a stolu Páně. Evropské společenství inspirovalo podobné dohody v jiných regionech: Formula of Agreement v roce 1997 v USA nebo Amman Declaration v roce 2006 na Středním východě.

(red)

Dělejte si přátele

Mt 18,23–35; L 16,1–9

Dokončení ze str. 1

Bůh Duch je Bohem zázraků. Koná v Synu jak ráčí, ale těm lepším to nevoní.

„Ještě maličko, a svět mne víc neuzří, ale vy mne uzříte, nebo já živ jsem a i vy živi budete,“ ujišťuje Ježíš ty, které mu Otec dal, krátce před svým utrpením k smrti. „V ten den, v den mého posvěcení pro vás, v den života, poznáte, že jsem v Otci svém a vy ve mně a já ve vás.“ (J 14,19-20).

Žije dál ten příběh a činí jej výzvou lidské rodině vracejících se i těch druhých, kajícníků i zatvrzelých. Svou smrtí potupí naše neústupné vědění dobrého a zlého, odsoudí hůl Zákona mezi bratrem a bratrem (Ř 8,3). *„Máte mne na svědomí. Čiňte pokání. Jiné cesty není.“* Pohne tím k lítosti? Očistí krví svědomí člověka od skutků mrtvých k sloužení Bohu živému? (Žd 9,14)

Nebesa v úžasu hledí na to, co se bude dít brzy. SLOVO učiněné tělem, obraz Boha neviditelného, strašlivě umře vydán božstvu člověčiny, jak si je zatvrzelí nad starou Smlouvou svatosti tvoří, slepí pro slepé. Milost darovanou skrze Mojžíše, Zákon k sebepoznání v pokání, si osobili jako právo stíhat a trestat, a nyní milost osvícení pro PRAVDU Boží věrnosti Smlouvě Lásky v Ježíši Kristu ženou na kříž (J 1,17).

Mysleme v PŘÍTOMNOSTI Boží všechny možnosti, všechny alternativy toho, co se děje. Co s tím udělá? Co zvolí člověk?

Kdo z nich kdy prohlédne? Koho Bůh smíří s Bohem, jak se v Synu dává poznat, aby člověk našel cestu k člověku, a mocí lítosti i k tomu protivnému? Cestu Otcovy Smlouvy Lásky, Smlouvy věčné (Ez 37,26; Žd 13,20)?

Oblak svědků víry provází Ježíšův příběh od věků do věků. Dávní vidoucí prohlédají k bolesti Ducha Stvořitele (Gn 6,6), a přemáhá je Láska. Jeho hledání víry v naději vzklíčení duchovního života. Jeho láska do krajnosti sebe vydání trapičům v naději, že i oni prohlédnou k lítosti a spasitelnému pokání.

Nebesy otřásá, k čemu se schyluje. Hvězdná událost, která se záhy v plnosti času převalí do časoprostoru lidí, aby se posléze vracela s přidanou hodnotou nebo škodou (1 K 3,10) do slávy, kterou má Syn u Otce před ustanovením světa (J 17,5.24).

Zákoníkům a farizeům se mezitím hnutí v Galileji nezamlouvá. Svému přísnému a nekompromisně svatému Bohu litery Zákona, dluží vedle řádu a kázně i bdělost a ostražitost. Obzvláště vůči tomu z Nazaretu. Mluvčí, pravda, mocného slova i skutku, ale učí, co on to vlastně učí? *„Podívejte se na mě* (říká). *Kdo vidí mne, vidí Otce. On a já jsme jedno a mám pro vás jeho SLOVO. Jeho kralování je nad pomyšlení, ale ukážu vám, čemu se podobá.“* Vykládá svá přirovnání k panství otce. Jeho JMÉNO že není obávaným slovem mezi slovy. Boží JSEM, zjevené Mojžíšovi v ohni, ve vichru, mrákotě a bouři (Žd 12,18), činí známým láskou, s níž vstupuje do vírou otevřených srdcí. Poznání Otce má být novým životem. Kdo věří ve mne, má život věčný (J 6,47; 17,3). Duch Páně nade mnou, hlásá v synagoze (L 4,18), posvětil mne a poslal, jak napověděli proroci (Iz 61,1). JSEM tu s evangeliem chudým. Otvírám dveře žalářů, rozvazuju spoutané. Syn člověka má moc na zemi odpouštět hříchy (Mt 9,6; Mk 2,10; L 5,24).

Tady ovšem končí legrace. Vždyť sahá po výsadě Boží! Zacpávají si uši a ti lepší se rovnou chápou kamení (J 8,59; 10,31). Zjevně se rouhá. Mazaný léčitel posedlých, sám nejspíš posedlý (J 7,20; 8,48; 10,20). Kdeco rozkymácí, Mojžíše učí po svém, kdo vlastně je ten jeho Otec? Hospodin, Bůh náš, Pán jeden jest (Dt 6,4), takže pozor na ty, co se přitulej! Co se vám zdá o tom z Nazaretu?

Palcem si ukazují dolů, ale ještě je příběh otevřený. Ještě doznívá reptání v Zákoně kovaných. Zatím se stáhli kvůli zástupům, jimž Galilejský zas nasadil brouka do hlavy. Ovšemže Hospodin je shovívavý. Milostivá je tvář Boží, ale kdo je člověk, aby ze Zákona slevoval a z lítosti hříchy odpouštěl, že? A tak Ježíš bere ty své stranou: Poslyšte: *„Bohatý člověk měl šafáře, na něhož se doslechl, že ve svěřeném zboží jeho zájem poškozuje. ‚Co to slyším o tobě? Připrav předání, končíš.‘ Zanedbával? Rozkrádal? Možná škodí mizernou personální prací. Lidi honí, sráží, demotivuje, znechucuje…*

Mistr zřejmě mluví k věci. Jde mu o Boží kralování a správci lidu občas od něho slýchají: „Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Nic se neutají. Na PRAVDĚ Boží s tím nic nenaděláte, takže teď poslyšte kudy kam.“ Představuje i pro ně šanci příběhem jednoho, jemuž, jak se zdá, včas dochází, že to s ním takhle dál nepůjde.

„Co učiním?“ Doufal u pána v definitivu a nic jiného neumí. *„Kopat nemůžu, žebrat se stydím.“* Ještě je v úřadě, ještě má v ruce svěřené pánovo zboží a ví o dlužnících, kteří se v tom plácají, se vším všudy v exekuci. Sto korců pšenice? Kór za Flavia měl 525 litrů, takže bratru víc než padesát tun. A sto věder oleje? Batos (vědro) má kolem 40 litrů, tedy nejedna sklizeň olivového háje. Oba v platební neschopnosti a dluh narůstá, nikdo s nimi nechce nic mít, s autsajdry. Prodají jim všecko, co mají, ženu s dětmi odvedou handlíři s otroky (Mt 18,25)… Dosavadní vladař pojednou cítí strach bídy na vlastní kůži. Jak jen se v dané situaci přece jen trochu zahojit? Vyskakovat si nemůže. Je načase zkusit to s dobráckou tváří. Nestojí snad psáno: *„Pouštěj chléb svůj po vodě, nebo po mnohých dnech najdeš jej“* (Kaz 11,1)? On pustí. Pustí žilou pánovi. Vzpomíná, nechtěl-li on sám ve své dobrotě něco s tou mizerií udělat. Oddlužit může jen on. Ále co, beztak mám padáka. Svolá jeho dlužníky a přihřeje si vlastní polívčičku. Hlavu mi neutrhne, a chudáci si pomyslí, že mne vyhodil kvůli nim a nezapomenou.

Pán ovšem dobráka prokoukl. Přesto má pro šibalův populismus slůvko uznání. *„Inu šikulové tohoto světa jsou opatrnější než synové světla ve svých věcech,“* povzdechl si Mistr. Jako by říkal: I vy, které mi Otec dává, budete mít v církvi své publikány a hříšníky, o nichž správcové řeknou: *„S takovými ani nejezte“* (1 K 5,11). *Ale já pravím vám: „Čiňte sobě přátele z mamonu nepravosti, aby, kdybyste zhynuli, přijali vás do oněch věčných stanů“* (L 16,9), a radím: *„Nesuďte, abyste nebyli souzeni“* (Mt 7,1; L 6,37). Shovívavostí dojdete dál. Amen.

Modlitba:

Duchu svatý Bože, náš Otče v Pánu Ježíši Kristu, díky za možnost se shromáždit ve tvém jménu, ztišit se v mnohomluvném světě a zpozornět pro hlas tvůj. Osviť, prosíme, i dnes naši mysl pro svoji pravdu milostí k pravému pokání. Chraň nás ve svém JMÉNU, které jsi dal Ježíši z Nazaretu, abychom byli jedno, jako on v tobě a ty v něm. Jeho poznáváním nás obnovuj v lásce, ať vidíme své příležitosti k dobrému. Posiluj nás svědčit tomuto sofistikovanému světu o tobě, o tvém z mrtvých vstání, o vyjití z bludných kruhů, o spáse. Věčným zpřítomněním jsi se posvětil za nás, abychom v prostředí nejistot a zdání i my byli posvěceni v PRAVDĚ, účastni tvé milující věrnosti, zdroje nehynoucího života.

Odpusť nám, prosíme, když svého poslání nedbáme. Duchovně ohlušeni a oslepli tímto světem se za tebe stydíme. Očisti nás, své nehodné a zahanbené děti, k nové vnímavosti a ochotě se svým křížem jít za tebou. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Čemu Češi věří a nevěří

Koncem loňského roku zadala kreacionistická skupina Maranatha, která se jinak zabývá spíše snahou o diskreditaci evoluční teorie, výzkum společnosti Stem/Mark a. s. Výsledky krátce po zveřejnění sdílel třeba Český rozhlas na svých stránkách. Podívejme se nejprve na kritické části, tedy na ty, které se rozcházejí s mezinárodními průzkumy (např. PEW, Eurobarometr…). První údaj, který přímo udeří do očí, je procento lidí, kteří nevěří v žádnou vyšší moc. V případě Eurobarometru z roku 2005 to bylo 30 %. V případě výzkumů PEW nepřímo vychází 32 % obyvatel ČR, kteří vůbec nevěří v nadpřirozeno. A najednou tu máme údaj z výzkumu téměř o třetinu nižší. To je na zamyšlenou.

Když k tomu připočítáme to, že podstatná část věřících chápe svou víru politicky, vypadá to, že si zaděláváme na pořádný malér. Proč "politicky"?Mezi dotazy najdeme i otázku: Desatero a politika: Měli nebo neměli by čelní představitelé státu a významné osobnosti společenského života usilovat o to, aby byly v české společnosti více vyznávány hodnoty, které vycházejí z Desatera? Věřící zcela samozřejmě předpokládají, že by politici měli více vycházet z Desatera, jenže tu máme několik problémů. V první řadě jsou hned první dvě přikázání vztahující se přímo k víře v jednoho židovsko-křesťanského Boha, což jde v sekulárním státě přímo proti logice ústavy a zákonů. Nemenší problém je pak výklad zdánlivě nekonfliktních přikázání, jako je přikázání "nezabiješ". Tím je totiž zdůvodňováno přijímání antiinterrupčních zákonů, které zabíjejí mladé ženy.

Jedním z největších problémů je víra v "boží mlýny" či "spravedlivý vesmír", tedy víra, že se lidem jejich špatné skutky nějak vrátí. Můžeme předpokládat, že vzhledem k formulaci otázky mohla část dotazovaných zahrnout do své odpovědi i reakci společnosti. Přesto je 75 % lidí více nebo méně se spoléhajících na to, že se spravedlnost nějak zařídí sama, velmi na považenou.

(hb)

Jóbův zápas víry 1. část

Jóbova zkouška (1. - 3. kapitola)
Kniha Jóbova je zařazena do kánonu starozákonních knih, pravověrných spisů lidu staré smlouvy, do svazku knih mudroslovných. Oblastí mudrosloví byla ve staré době především Babylónie a Egypt. Mudrosloví v této oblasti se zabývalo často otázkami utrpení a jeho smyslu. Kniha Jóbova se však od těchto mudroslovných knih výrazně liší. Je v ní řeč o muži, který se jmenoval Jób. *„Byl muž v zemi Úsu jménem Jób!“* Jeho jméno zní v překladu „nepřátelsky napadán“. Jeviště, na kterém se celý příběh o tomto muži odehrává, je poněkud záhadné. Některé staré prameny staví tuto knihu hned za Knihy Mojžíšovy, tedy vedle praotců, do doby ještě před usídlením Izraele. Text ovšem ukazuje spíše na oblast Edomskou. Edomci byli nepřátelé izraelského národa! Jenže Jób mezi ně nepatřil. Čelil moudrosti svých přátel, jejichž jména měla skutečně edomský původ. Zvláštností je, že nikdo z Jóbových přátel nepoužíval pro označení Boha jméno Hospodin. Jób přes mnohé zoufalství a častou beznaději, která je v této knize podrobně líčena, nikdy neopustil rovinu upřímného vztahu k Hospodinu. I když se jeho přátelé chvílemi jevili podobně, když dovedli mnohé povědět o Bohu, stále se pohybovali na úrovni lidské moudrosti.
Kniha Jób před námi rozvíjí pohled na dva světy. Svět izraelský, svět Božího lidu a svět edomský, svět lidské moudrosti. Jakoby se obrazně řečeno před námi otvíraly dva pohledy. Pohled světa a pohled církve. Oba tyto světy však v této knize stojí v napjatém a vyhroceném rozhovoru. Nahlédněme do rozhovoru těchto dvou světů. Snad potom lépe pochopíme, proč byla kniha Jóbova zařazena mezi starozákonní kánonické spisy, do řady vzácných knih Písem svatých.
Jób byl zbožným mužem. Hned v první kapitole ho Písmo nazývá „bezúhonným a přímým“. Bál se Hospodina, Boha svého. Byl však velice bohatý. Měl sedm synů, kteří si žili jako princové ve vlastních domech. A také měl tři dcery, které žily patrně v otcovském domě. K tomu všemu měl i velké množství dobytka, podle kterého se tenkrát měřilo bohatství. Patřil tedy mezi vznešenější a bohatší lidi. Hody a hostiny byly v jeho domě běžné. A tak se při náhledu do jeho života můžeme ptát, zda v tom nepřeberném bohatství nalézal štěstí? Byl Jób mužem šťastným a spokojeným? Tato otázka se vnucuje proto, že je v textu zmínka o tom, že za každým bezmezným veselím a hodováním, Jób chodil obětovat Bohu. Jakoby ho tížilo svědomí. Jakoby se styděl za způsob svého života, i života svých dětí. Bál se snad, že se takové bezmezné veselí nemusí líbit Hospodinu? Je zajímavé, že se ho sám nezúčastňoval. Přesto všemu nechával volný průběh. Za všechno, co se dělo v jeho životě i v životě jeho dětí však cítil odpovědnost před Bohem. A pak náhle na něj Bůh dopustil tvrdou a těžkou zkoušku. Je zarážející, že přichází z iniciativy satana.
První stránky této knihy před námi otvírají úžasnou nebeskou scénu. Před Hospodina předstupuje satan, který ještě v této době nemá roli Božího odpůrce a nemá ani absolutní moc. Je jen jakýmsi Božím tajemníkem, který Bohu podává zprávu o Jóbově životě. Smí jednat pouze se souhlasem Hospodinovým, kterému je zcela podřízen! Přesto využívá dokonale svého prostoru k tomu, aby Jóbovi uškodil.
Role satanova je v tomto příběhu podobná roli revizora perských královských úředníků. Prochází zemí a obchází ji. Doslova se dá přeložit, že šmejdí po světě! A namlouvá Bohu: Kdyby Jób trpěl, určitě by přestal být tak zbožný! Je hezké chválit Boha, když se člověku daří a když má všechno, na co jen pomyslí. Ale kdyby přišla zkouška, kdyby Jób trpěl, potom by se teprve ukázalo, jak je to s jeho zbožností. Pak by teprve Bůh spatřil jeho pravou tvář! Možná, že by dokonce byl i schopen zlořečit Hospodinu, kdyby se mu nevedlo dobře. Je to satanova úžasná lest. Jenže klade před Hospodina zásadní otázku víry. Nevěří Jób v Boha ze zištných důvodů? Není za jeho vírou skryta určitá vypočítavost? „Cožpak se Jób bojí Boha bezdůvodně?“ Satan tím nepřímo Jóba obviňuje z toho, že jeho víra v Boha je zištná! Věří Jób proto, že si od toho něco slibuje? Nebo věří ze strachu? Ale satan nedá pokoj! Před Hospodinem pokračuje a ptá se: A co když si Jób řekl, že tebe bude chválit, a ty mu za to dáš zdraví, majetek, krásný a pohodlný život. Satan přes svou lstivost však upozorňuje na obrovské pokušení víry, kterému se věřící člověk někdy nemusí ubránit. Jób byl skutečně bohatým člověkem a jeho bohatství bylo darem od Hospodina. Jenže nabízí se otázka, zda toto bohatství neobdržel od Hospodina za svou zbožnost? „Dílu jeho rukou žehnáš a jeho stáda se na zemi rozmohla!“ Jenže Hospodin tyto pochybnosti o Jóbově víře odmítá. Zdají se mu absurdní. Proto se Jóba před satanem zastává. Nechce uvěřit tomu, že by snad člověk mohl takto víru zneužít! Přesto ponechává satanovi prostor a příležitost k tomu, aby se přesvědčil. Hospodin však nevydává Jóba do rukou satanových! Vydává do jeho rukou pouze majetek, rodinu a všechno co Jób má a co vlastní. Nad samotným Jóbem drží svou ochrannou ruku sám Hospodin!
Po úžasné nebeské scéně doléhá na Jóba postupně jedna rána za druhou. Přichází těžké životní období. Nejprve se dozvídá o ztrátě dobytka. Potom ztrácí voly a oslice, které zajali Šebovci. Následně přichází požár, který spaluje zbytek jeho dobytka. K tomu mu Kaldejci odhánějí velbloudy. A aby toho nebylo málo, jeho děti umírají pod troskami domu. Pod tíhou jednoho neštěstí za druhým je Jób smutný. Ovšem nepřepadá ho zloba ani hněv, ale padá k zemi a v pokoře se sklání před Hospodinem! Ví, že všechno od Boha přijal. Proto mu také všechno ve vší pokoře odevzdává. Tak činí muž hluboké víry. Zdá se, že Jóba první zkouška nezlomila. Všechno, co se dosud přihodilo v jeho životě, chápe a přijímá jako dar od Boha, jako Hospodinovo dílo. A uvědomuje si, že co by bylo člověku platné, kdyby i celý svět získal, ale své duši by uškodil! Ztráta pozemských a hmotných věcí bolela, ztráta dětí samozřejmě ještě mnohem a mnohem víc! Ale Jób všechno přijímal v životě od Hospodina jako dar. A tento Boží dar chápe zároveň jako Boží půjčku. Vždyť to nebylo jeho. Všechno přijal z Boží ruky. Proto na všechno má beze zbytku Hospodin nárok! Jób nepropadl mamonu. Neučinil si ze svého majetku, ani ze své rodiny modlu. I svoje děti, dcery a syny přijal v pokoře jak Boží dar. Je z toho všeho lidsky zarmoucený, ale přesto ve své pevné víře v Hospodina padá na kolena a všechno v slzách a pokoře zase všechno Bohu vrací zpět. Jak vítězně zní nad hmotnými věcmi, ale i nad dary nejcennějšími, svými dětmi, nádherné Jóbovo vyznávající slovo: „Jméno Hospodinovo budˇ požehnáno!“ Takto neumí reagovat každý člověk. Tak reaguje jen člověk hluboké a odevzdané víry v Boha. Je těžké se naučit cokoliv přijímat z Boží ruky a zase to do Boží ruky umět kdykoliv vrátit, a při tom zůstat Bohu za všech okolností věrný a vděčný. Je v tom obrovská síla a hloubka víry, která zná svého Boha nejen ve chvílích radosti, štěstí, v době úspěchů a slávy, ale i ve chvílích těžkého zármutku, bolesti a ztráty nejbližších. Jób v tom před Bohem skvěle obstál. Jenže tím všechno v jeho životě zdaleka neskončilo! Skoro by se dalo povědět, že tím vlastně všechno začalo. Satan z Jóbovy hluboké víry v Boha šílí a nevzdává se!
V pokračujícím textu knihy Jóbovy se před námi znovu otvírá nebeská scéna. V ní vystupují synové Boží, jako Boží pomocníci, v podobě andělů. A vedle nich opět přichází i satan, aby se spolu s ostatními postavil před Hospodina. Po první Jóbově zkoušce prohrál. Jenže tato prohra ho rozčílila. Hospodin nyní hovoří o Jóbovi jinak. Potěšilo ho, že přes zkoušku víry zůstal ve své upřímnosti a věrnosti! Stále činí Boží vůli a žije bohabojně, i když ty, satane, jsi mě proti němu popudil. Já, Hospodin, jsem ho bezdůvodně ničil. Ale satan se nejen brání, ale znovu útočí. Jób má rád nade všechno svůj život! „Jen vztáhni Hospodine na něj svou ruku a dotkni se jeho kostí a jeho masa, hned ti bude do očí zlořečit!“ Jen se dotkni jeho zdraví a spatříš jeho pravou tvář. A tak nakonec Hospodin pod satanovým tlakem připouští další zkoušku. Ale nepřestává držet nad Jóbem svou ochrannou ruku.
Na Jóba přicházejí vážné zdravotní problémy. Postihují ho vředy a boláky po celém těle. Ale Hospodin nedovoluje satanovi sáhnout na Jóbův život! Hranice jeho působení jakožto Hospodinova služebníka, je jasně vymezena! Brány života a smrti nemá satan ve svých rukou! Život Jóbův chrání sám Hospodin. On je jeho Pánem. On je Pánem nad životem i smrtí každého člověka.
Vředy a boláky po Jóbově těle způsobují Jóbovi hrozné bolesti a utrpení. K tomu na něj dolehlo ještě další pokušení od jeho vlastní ženy. Ta se každou chvíli přidávala na stranu satanovu. Místo péče, pomoci a pochopení se od Jóba odvrací a stává se mu dokonce svodem. Ale i tím svodem plní určitou funkci v Božím plánu.
Jeho žena ho vyzývá k tomu, aby zlořečil Bohu! Zpřetrhej s Bohem všechny svazky, protože vidíš, že je to všechno k ničemu! „Zlořeč Bohu a zemři!“
Z úst vlastní ženy se k Jóbovi nese pokušitelská a satanská rada. A bolesti stále sílí. Jenže satan k nim přidává ještě utrpení duševní.

Pokračování příště

Pavel Rybín

Židovské vyznání – ústřední modlitba judaismu

Židovské vyznání zní: „Šema Jisra´el, Adonaj elohejnu, Adonaj echad!“ „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný!“ (Dt 6,4…)
Tato věta představuje ústřední modlitbu judaismu. Považuje se za hlavní vyznání židovské víry. Jako taková se liší od našich křesťanských vyznání, která jsou obvykle vyjádřena vícerými prohlášeními: „Věříme…“ Naproti tomu židovské vyznání víry není tolik tvrzením ve smyslu „věříme,“ jako spíš nebeským příkazem slyšet, naslouchat hlasu Hospodina vzhledem k tomu, kým je – jediným pravým Bohem. Šema má natolik posvátný status, že pro mnoho rabínů se toto slovní spojení „Šema Jisra´el“ rovná samotnému jménu Božímu. Každý Žid by se měl modlit Šema alespoň dvakrát denně, když „uléhá“ (večer) a když „vstává“ (ráno). Židovští rabíni učí, že s každým přednesením modlitby Šema každý Žid přijímá jho Božího království.
Musíme si položit otázku: Má Šema nějaký význam pro nás jako křesťany a pro Církev? Odpověďpřichází přímo od Ježíše. Když byl dotázán na nejdůležitější přikázání Bible, odpověděl: *„První je toto: Slyš Izraeli, Hospodin, Bůh náš, jest jediný Pán; miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly!“* (Mk 12,29-30) Podle Ježíše měl tento biblický úsek pro jeho učedníky a všechny, kteří ho budou následovat, největší význam jako nejdůležitější biblické přikázání. Křesťané by si měli všimnout, že Bůh definuje svůj vztah ke svému lidu nejjasněji skrze sluch: „Slyš Izraeli“! Hospodin mohl svůj vztah k nám definovat jinými smysly. Kromě sluchu máme také chuť, hmat, zrak a dokonce i čich. Ježíš sám opakovaně své učedníky vyzýval, „aby přišli a viděli“. Dokonce si mohl jako určující verš našeho vztahu k Bohu vybrat třicátý čtvrtý žalm (v. 9): „Okuste a uzřete, že Hospodin je dobrý!“ Středověké katedrály – se svými nádhernými vitrážemi, zlatem pokrytými sochami, obrazy a vzduchem naplněným vůní kadidla – se dotýkaly přesně těchto smyslů. Sluch však přicházel žalostně zkrátka, protože kázání bylo v latině, v jazyce, kterému rozumělo jen velmi málo lidí. Dokonce i dnes často zapomínáme na to, že Boží království by mělo být méně „pro oko“ a mnohem více „pro ucho“, i když ostatní smysly to vhodně doplňují. Je zajímavé, že přesně s „naslouháním“ měl Izrael často potíže. Prorok Jeremjáš opakovaně káral Izrael, že nenaslouchá tomu, co Hospodin řekl: *„Uši mají, a neslyší.“* (Jr 5,21); *„…mluvil jsem k vám, nepřetržitě jsem mluvil, ale neposlouchali jste, volával jsem vás, ale neodpovídali jste…“* (Jr 7,13) Jeremiáš viděl jaké to mělo důsledky.
Řekněme si upřímně, nebyl to jen problém Izraele, stejný problém máme často i my dnes. Dokonce i učedníkům činilo potíže naslouchat a rozumět Ježíšovu poselství. To znamená, že musíme dbát na to, jak naslouháme. Takto napomíná Ježíš svoje učedníky: *„Dávejte pozor, jak slyšíte!“* (L 8,18) Znamená to, že Ježíš rozlišuje slyšení a pravé naslouchání. Můžeme slyšet, a přece ve skutečnosti nenaslouchat Božímu hlasu. Neustálá snaha naslouchat Bohu je pro nás jako věřící tou opravdovou výzvou. Přiznejme si, kolik kázání jsme vyslechli, kolika biblických seminářů jsme se zúčastnili, jak často čteme Bibli, a přesto jak málo se v našem životě změnilo. Příliš často si vybíráme, co chceme slyšet a co považujeme za nepodstatné. A co víc, často se nás při kázání dotkne Boží hlas, ale rušný životní styl nás okamžitě rozptýlí a jsou z nás „zapomnětliví posluchači“, jak to nazval apoštol Jakub. (Jk 1,25)
Šema Jisra´el pro nás neznamená jenom slyšet, ale také jednat. Naše naslouchání se musí promítnout do faktických změn v tom, jak jednáme se svými sousedy, životními partnery a dětmi, jak trávíme čas a utrácíme peníze. „Slyš Izraeli“ znamená, že celé naše bytí, naše síla, srdce a mysl jsou v lásce zaměřeny na Hospodina. Vzpomeňme si, že pro Židy znamená Šema Jisra´el přijmout pro sebe jho Božího království. Staví nás proto pod vyšší autoritu: Hospodin je Bůh, Bůh jediný! List Židům nám všem přináší následující povolání: *„Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce!“* (Žd 4,7) Buďme posluchači i činiteli slova Božího! Šema Jisra´el!

Dr. Jürgen Bühler, prezident ICEJ
Převzato z časopisu Slovo z Jeruzaléma

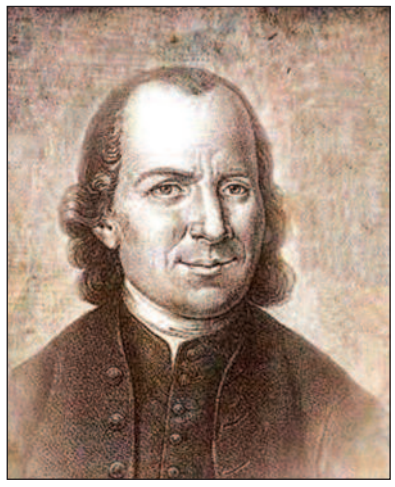
Literární soutěž

Českobratrská církev evangelická vyhlásila první ročník studentské literární soutěže s lidskoprávní tematikou. Žáci a studenti od 12 do 20 let se mohou formou eseje chopit letošního tématu „Nejsem rasista, ale…“ Úsilí o obhajobu lidských práv patří k zásadním úkolům církve ve společnosti. Evangelická církev již několik let pořádá akci Dáváme hlas ponižovaným. Jejím smyslem je veřejně připomenout, že lidé na mnoha místech světa či v různých sociálních skupinách zažívají útlak kvůli své víře, přesvědčení nebo světonázoru. Další ročník této iniciativy se pořadatelé rozhodli rozšířit o doprovodný program: studentskou literární soutěž. Nad soutěží převzal záštitu předseda Senátu Parlamentu České republiky pan Miloš Vystrčil. Jako forma soutěžní práce byla zvolena esej. Téma prvního ročníku je častá kontroverzní úvaha slyšitelná napříč společností: „Nejsem rasista, ale...“ Soutěž je vyhlášena ve dvou kategoriích (12-15 let a 16 - 20 let) a mohou se do ní přihlásit žáci či studenti z celé republiky. Přihlášky i samotný text práce (v rozsahu nejvíce 10 tisíc znaků s mezerami) je možné odeslat elektronicky na stránce www.e-cirkev.cz/soutez. Došlé práce ohodnotí odborná porota, tři vítězná místa v každé z kategorií budou ohodnocena finanční odměnou (1. místo 5 000 Kč, 2. místo 3 000 Kč, 3. místo 2 000 Kč).
Přihlášky a práce je nutno poslat nejpozději do 18. února 2022. Slavnostní vyhlášení vítězů proběhne 17. března 2022 v Senátu Parlamentu České republiky při příležitosti Mezinárodního dne boje proti rasismu.

Duchovní, misionář, tesař a básník

Kristián David

(17. února 1692 Ženklava – 3. února 1751 Ochranov)

Otec Kristiána Davida Jan David byl Čech (pocházel z Bernartic nad Odrou) a matka Rosina byla Němka. Kristián si zvolil za své povolání tesařství, kterému se učil v Životicích. V Holešově se jako syn katolických rodičů začal zajímat o protestantství. Tajně se stýkal s rodinami, které se hlásily k náboženskému odkazu Jednoty bratrské. Díky své neklidné povaze pracoval jako potulný tesař a nějakou dobu sloužil také v pruské armádě. Jako voják u proviantu byl přítomen obléhání Stralsundu roku 1715. Roku 1722 podnikl cestu do Horní Lužice na panství hraběte Nikolause Ludwiga von Zinzendorfa (1700–1760), německého protestantského šlechtice a významného stoupence pietismu, který mu slíbil, že dovolí, aby se pod jeho ochranou usídlily na jeho panství pronásledované bratrské rodiny z Moravy. David poté převedl do Horní Lužice prvních 10 bratří. Tam 17. června 1722 David porazil první strom, kterým pak položil základ k postavení osady, jež vstoupila do historie jako Herrnhut - česky Ochranov.

Na Moravu cestoval tajně dvakrát až třikrát do roka, často se zdržel několik týdnů a postupně převedl další bratrské rodiny. V roce 1723 například navštívil kunínské panství, kde se setkával s tajnými nekatolíky. Stěžovali si mu nejen na nátlak hospodářský, ale zejména na překážky, činěné jim v jejich víře, na znemožňování tajných schůzek a na nemožnost četby evangelické literatury. Důsledkem jeho návštěv bylo v Kuníně a v Suchdole nad Odrou zintenzivnění tajných schůzek a rozšiřování zakázaných protestantských knih, které David s sebou přinášel (kolem stovky výtisků Nového zákona). V roce 1724 přivedl David do Herrnhutu skupinku mužů ze Suchdola nad Odrou. Jedním z nich byl také David Nitschmann, který se o jedenáct let později stal prvním biskupem Obnovené Jednoty bratrské.

Úspěch Kristiána Davida v získávání evangelíků z Moravy se setkal se vzrůstajícím odporem rakouské vrchnosti. Situace hraběte Zinzendorfa se začínala komplikovat, protože to vypadalo tak, že sám osobně podněcuje rebelie v cizí zemi. Ve skutečnosti časté cesty Kristiána Davida byly proti jeho výslovnému přání. 12. květen 1727 se stal milníkem v historii Obnovené Jednoty bratrské, protože tento den byla oficiálně přijata nově vytvořená herrnhutská ústava (tzv. Statuta herrnhutského sboru). Prvním krokem byla volba 12 starších. Mezi zvolenými byl také Kristián David. Později byl dokonce i mezi čtyřmi, kteří byli vybráni za „Vrchní starší“. Vyvrcholením těchto událostí byla tzv. „Svatá Večeře Páně“, jež se konala 13. srpna 1727 a je obecně považována za duchovní zrození Obnovené Jednoty bratrské.

Po roce 1728 se Kristián David už do Čech nedostal, protože byl posílán do různých koutů světa. V dubnu roku 1733 byl vyslán společně s bratranci Stachovými do Grónska, aby tam založili bratrskou misii Neu-Herrnhut.

V Grónsku strávil David tři roky, poté byl vyslán do Švýcarska, kde navštívil Zurich, Bern, Lausanne a Montmirail. Kristián David zde kázal, psal dopisy a skládal bratrské písně. Byl také při zakládání osady Herrendyk v Holandsku a v roce 1729 poprvé navštívil baltské provincie (Livonsko), což byl začátek tamější početně největší diaspory. Při druhé a třetí návštěvě Grónska v letech 1747 a 1749 se spolupodílel na stavbách několika domů, jejichž stavebnicové díly byly do misie přiváženy po částech lodní dopravou. Slavnostním otevřením nového sborového domu byl pověřen Kristián David, který stavbu vysvěcoval v přítomnosti asi tří set místních obyvatel – Inuitů. Bratrské misie v Grónsku fungovaly až do roku 1900, kdy je Moravští bratři předali po státní reformě dánské národní církvi. Budova sborového domu v Noorliitu se nachází v historické části hlavního města Grónska Nuuk, do roku 2008 byla sídlem Grónské univerzity, později se stala sídlem ombudsmana.

Pod vlivem obnovené Jednoty byl také John Wesley (1703–1791) – anglický protestantský teolog a zakladatel metodistické církve (1729). Ten několikrát navštívil Herrnhut, kde slyšel kázat Kristiána Davida, který ho nadchl svým kázáním tak, že si ho podrobně opisoval do svého deníku. Ačkoli David neměl žádné vzdělání, měl pověst věhlasného kazatele. Po odchodu do exilu kázal v Halle, v Holandsku a také i v baltských zemích. Přičítá se mu zásluha, že položil základy moravskobratrské misionářské diaspory. V roce 1749 zamířil s tzv. „Třetí mořskou kongregací“ do Ameriky, kde taktéž pomáhal při výstavbě osad Nazareth a Bethlehem v Pensylvánii.

Historikové Moravské církve i mnozí čeští historikové se shodují v názoru, že bez apoštolského zanícení Kristiána Davida, by stoupenci bratrského učení nehledali svá útočiště v Lužici a Sasku, kde roku 1727 obnovili Jednotu bratrskou a začali pak misionářskou činnost, která je přivedla do Ameriky a o Vánocích roku 1741 vedla k založení osady a nynějšího ústředí církve Moravských bratří v Bethlehemu v Pensylvánii.

Kristián David zemřel v Ochranově 3. února 1751. Od roku 1890 byla umístěna na jeho rodném domku v Ženklavě (č. 43) německojazyčná, a od roku 1947 českojazyčná pamětní bronzová deska s tímto textem: *„Zde se narodil L. P. 1690 Kristián David, exulant, zakladatel Ochranova, spoluobnovitel Jednoty bratří, svědek evangelia mezi pohany. Jeden jest Mistr váš – Kristus, vy pak všickni bratři jste!“*

(hb)

Pozor změna úředních hodin redakce!
Od února budou nové úřední hodiny redakce, a to pondělí až čtvrtek od 9 do 15 h.

Vděčná vzpomínka

Od úmrtí Jaroslava Soběslavského, faráře farního sboru Českobratrské církve evangelické v Lanškrouně 1. února uplynulo 25 let.

Narodil se na Slovensku (tehdy Kerestur, dnes Križovany nad Dudváhom u Trnavy). To proto, že jeho otec a můj děda Václav, když se vrátil coby legionář z 1. světové války, kterou prožil v Rusku, uposlechl výzvy státních úřadů a odešel pomáhat na Slovensko. Stal se poštovním úředníkem. Po nějakém čase se přesunuli do Bratislavy, kde otcova rodina setrvala až do vyhlášení tzv. Slovenského štátu, kdy se, jako všichni ostatní Češi, museli vrátit do Čech. Skončili na Kladně.

Zde otec v červnu 1942 maturoval. Krátce po té došlo k lidickým událostem, kladenské gymnázium bylo uzavřeno a byly v něm zadržovány lidické ženy a jejich děti. To zřejmě otce silně ovlivnilo, a proto se přihlásil do kurzu, který pořádala v čase uzavření českých vysokých škol synodní rada a z jejího pověření vedl Doc. J. B. Souček, pro ty, kdo chtěli nastoupit do církevní služby (dodnes mám pro ten účel polotajně vydávaná skripta, včetně hebrejského slovníku).

Otec se tedy stal tzv. prozatímním diakonem a byl vyslán do Zruče nad Sázavou, kde nemalou část jeho služby tvořilo pěšky uskutečňované vyučování náboženství na školách v širokém okolí včetně později do dějin nedobře vstoupivší Číhoště.

V roce 1948 dostal pozvání do nově se utvářejícího sboru ve východočeském Lanškrouně. V tomto městečku, kde žilo cca 90 % německy mluvícího obyvatelstva, krátce po první světové válce vznikla kazatelská stanice evangelického sboru v Horní Čermné. Když se v Lanškrouně rozděloval lichensteinský statek, mezi těmi, kdo se k této půdě dostali, bylo i několik evangelických rodin, které vytvořily toto společenství.

Z počátku "putovali" po městě od místa k místu (celkem čtyřikrát), a tak se nakonec rozhodli, že si postaví malý kostelík. Tento záměr jim ovšem synodní rada zakázala a tehdejší "vládní evangelický architekt" prohlásil, že něco takového by bylo

Evangelický kostel v Lanškrouně (foto: Jiří Hofman)

ostudou církve. Leč lanškrounští neuposlechli a kostelík postavili. A tehdejší synodní senior byl tak rozhořčen, že odmítl kostelík otevřít.

V kostelíku se konaly nejenom české evangelické bohoslužby, ale i německé. V Lanškrouně byla totiž i kazatelská stanice Německé luterské církve v Čechách a na Moravě sboru v Zábřehu na Moravě (Hohestadt). Tyto vzájemně dobré vztahy přispěly k tomu, že kostelík byl v "provozu" i během druhé světové války, kdy počet členů české evangelické kazatelské stanice značně klesl a nebyl přebudován v kanceláře, jak tehdy někteří zamýšleli.

V roce 1946 byl Lanškroun "odněmčen" a do města začali přicházet noví obyvatelé, mezi nimi byla řada evangelíků (nejen českobratrských). Na štěstí u ilegálně postavené "ostudy církve" byla věžička, na které byl zdaleka viditelný kalich. A proto tito nově příchozí věděli, kde se "mají hlásit". A zakrátko zde bylo z houfečku čítajícího několik desítek členů společenství o "rozměru" čtrnácti stovek a požádalo o ustavení samostatného sboru.

Záhy věci dospěly až tam, že bylo třeba o svátcích konat dvoje bohoslužby, protože počet příchozích překonával "stávající kapacitu". Proto se v roce 1956 staršovstvo rozhodlo kostelík rozšířit a požádalo o stavební povolení. Přestože tento čas byl dobou stavění kravínů a podobného, byli „soudruzi" vzhledem k zveřejněnému kultu J. V. Stalina tak zmateni, že stavební povolení bylo uděleno.

A tak se začalo okamžitě stavět, především svépomocí. Členové sboru, jakmile přišli ze zaměstnání, vydali se stavět kostel. Přicházeli často i ti, kdo se sborem neměli nic společného. Když se "soudruzi" vzpamatovali a chtěli stavební povolení zrušit, bylo hotovo. A nechat zbourat novostavbu či zakázat užívat novou část kostela se neodvážili.

Pochopitelně tento "novotvar", společenství, které se tak rychle rozrostlo, upoutával pozornost jistých "zvědavců". A tak založili svazek nazvaný svérázně "Koniáš", kde shromažďovali zprávy o sboru a jeho faráři. Když jej člověk čte, neví, zdali se má smát nebo plakat. Kupř. jeden ze sousedů zapisoval za 50 Kč měsíčně čísla automobilů parkujících před farou (ne každý, kdo tam parkoval, měl s farou co společného). Jeden z těchto "odborníků" se "služebně" zúčastňoval biblických hodin, jiný nedělních bohoslužeb a podával "zasvěcené" zprávy, třeba jak farář Soběslavský vítá lety sovětských raket na Měsíc, které bude možno používat jako dopravní prostředek pro cesty misionářů na tuto planetu. A tak společenství "malých a skromných" začátků, které prošlo nejrůznějšími "napínavými" událostmi, dodnes žije a věřím, že není solí zmařenou.

Mám za to, že službu faráře Jaroslava Soběslavského charakterizovalo také toto: to, co zaznívá z kazatelny, má být všem srozumitelné (žádná teoretická moudra "vyšperkovaná" cizími slovy), sbor má být zřetelně uspořádán, což není svěrací kazajka, ale bezbřehá improvizace, kdy se neví, jak co proběhne a skončí, je evangeliu cizí, každý má mít ve sboru nějaké pověření (pak do sboru jenom "nechodí", něco pro něj dělá, je to "jeho" sbor).

Ondřej Soběslavský,
duchovní za zenitem a syn

Abrahámovské dohody

Možná my, dosti vzdálení od Izraele, si ani plně neuvědomujeme, jak důležité pro celou oblast Izraele a arabských a muslimských zemí, jsou dohody nazvané Abrahámovské, které normalizují vztahy mezi Izraelem a těmito zeměmi. Velmi dlouho tomu tak nebylo. Na podzim roku 2020 se však podařilo tyto dohody dojednat mezi Spojenými arabskými emiráty a Bahrajnem, což bylo velmi překvapivé pro ostatní muslimské země této oblasti. Brzo se přidal ještě africký Sudán a Maroko. Nedávno jsme však svědky zpráv z dalších arabských a muslimských zemí, které zvažují, že se přidají k těmto dohodám, které normalizují vztahy s Izraelem. K těmto zemím patří Saúdská Arábie, Malajsie, Omán, Tunisko, a dokonce i Irák. Abrahámovské dohody nesou jméno Abraháma, aby vzdaly úctu patriarchovi (praotci) tří hlavních náboženství světa – judaismu, křesťanství a islámu.

Izrael, jedna z nejinovativnějších zemí na světě a světový lídr v oblasti špičkových technologií, má těmto zemím co nabídnout. Obě strany z toho budou mít mimořádný užitek. Saúdové i ostatní monarchové z oblasti Perského zálivu si nakonec uvědomili, že mají s Izraelem společného nepřítele – Irán. Vidí, že Izrael je regionální silnou ekonomikou a vojenskou supervelmocí a vidí, že na rozdíl od Iránu nemá Izrael žádné regionální ambice a není pro ně žádnou hrozbou na rozdíl od Iránu. Ten se také netají tím, a i veřejně se k tomu přiznává, že jejich cílem je úplné vyhlazení Izraele a je překvapující, že hodně evropských zemí toto nebezpečí podceňuje a je ochotno s Iránem jednat o zrušení sankcí, které byly na Irán uvaleny kvůli jadernému programu.

Modleme se, aby tyto i jiné muslimské země vytvořily pokojné vztahy s Izraelem a vytvořily tak oblast pokoje a míru, a aby hrozby Iránu nemohly být uskutečněny, aby se tak mohlo naplnit slovo ze Žalmu 34,13.15 Chce někdo prožít šťastný život, chce někdo okusit dobré dny? Odmítej zlo a konej dobro, usiluj o pokoj a nech se jím vést.

Jan Trnka

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

5/2022

9. února 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
16. února 2022

Z obsahu

* *Recenze knihy: Bernd Radetzki: Hussinetz – Husinec – Gęsiniec 1749–2013*
* *Superčtenářství*

Poselství ke 3. neděli před půstem

„Kdo však snese den jeho příchodu? Kdo obstojí, až se on ukáže?“
Malachiáš 3,2a

Tak zní poselství blížícího se příchodu Božího posla – Mesiáše. Na jedné straně velké vítězství Božího Beránka – Ježíše Krista a na druhé straně to, co tvoří vážnou otázku vyslovenou proroky. Malachiáš důrazně a otevřeně připomíná *„Dies irae“* – den hněvu. Pán Bůh rozhodně není prezentován jako vše tolerující a bezzubý stařeček, jak si ho někdy představují lidová vyprávění. Bůh je Pánem vesmíru a celého stvoření. Bůh se nesnese s bezbožností, lidskou pýchou a antisociálním chováním.

Rádi si připomínáme povzbudivé texty z Písma, které nás pohladí a potěší. Nesmíme ale zapomenout, že Bůh se také hněvá. Takový obraz Boha není populární a rádi bychom jej přeskočili. Přesto i tato Boží tvář patří do Bible a tento důraz k tomu, co Bůh zjevil sám o sobě. I v tom je milost, že se smíme dozvědět, jak se Bůh hněvá na hřích a na všechno zlé a zkažené v lidských životech a vztazích. Bůh netoleruje zlé jednání, naši hříchem deformovanou mysl a zlá slova.

Prorocká otázka je významným zastavením. Kdo snese den příchodu Mesiáše? Těšíme se na něj. Vždyť s jeho příchodem nastane obnova nebe i země. S jeho příchodem dojde k všeobecnému vzkříšení k soudu. Protože den jeho příchodu znamená audit našich životů, je na místě si tuto otázku položit. Snesu den jeho příchodu? Obstojím, když se on ukáže?

V dřívějších dobách se více připomínal Boží soud a den hněvu. Možná to bylo až příliš a málo se podtrhovala milost. Dnes se zase spíše mnozí pohoršují nad tím, že by Bůh mohl být zároveň Bohem lásky a Bohem hněvu. Kristus ale nepřinesl svou oběť jen z pouhého rozmaru. Byla to Boží mise do tohoto světa, která naplnila dějiny spásy a stála strašnou smrt. Ježíš by neumíral na kříži, pokud by situace nebyla vážná. Bůh náš hřích nemůže tolerovat. To by bylo proti jeho svatosti a čistotě. Pro člověka je zde jediná možnost a tou je pokání a přijetí Ježíše Krista jako svého Zachránce. Je k dobrému, když nás Malachiášova otázka zastaví, abychom zkontrolovali směr své životní cesty a své zakotvení v Mesiáši. Den viditelného příchodu svatého Boha je možné snést toliko v Kristu. Středověcí mystikové to nazývali svatou výměnou. Já dám Ježíši Kristu svůj hřích a On mi dá svou svatost. Tak je možné snést setkání s Bohem pod ochranou Kristova díla spásy.

Pavel Černý,
kazatel Církve bratrské
v Praze 5 - Smíchově

Pomníček v Poříčí nad Sázavou - viz str. 4 (Foto: Jiří Motyčka)

Rozmluva s Nikodémem – semínka naděje

J 3,1–17

Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže dělat zázraky, které činíš ty, není-li Bůh s ním.“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ Nikodém mu řekl: „Jak se může člověk narodit, když už je starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“ Ježíš mu odpověděl: “Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího, co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: “Musíte se narodit znovu.“… Nikdo nevstoupil na nebesa, leč ten, který sestoupil z nebe, Syn člověka.

Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. Nebo tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.“ (J 3,1-17)

Řeč je o novém životě. Semínka naděje. Muž, který se ptá, který hledá. Týká se to i nás. Brzy na jaře se nám zdá, že všechno spí, nebo je mrtvé, nečinné, ale je to omyl, uvnitř vzniká život a ten, kdo se dobře vyzná, pohlédne na větvičku a podle pupenů ví, zda to bude list, květ nebo další větvička. Je to ukryté, ale už se to dere, nezastavíme to. Je to pro nás krásná naděje, protože ten,

Dokončení na str. 2

Aktualita: 400 let od generálního pardonu

Generální pardon vydal císař Ferdinand II. 3. února 1622 v Innsbrucku, zveřejněn byl 7. května. Omilostňoval účastníky českého stavovského povstání (1618–1620), pokud přiznali svoji účast. Zaručoval jim osobní svobody, ale nechránil jejich majetek. Následovala proto vlna konfiskací (zabavování) majetku povstalců. O hmotných trestech rozhodovaly konfiskační komitéty, jejichž předsedou v Čechách byl Karel I. z Lichtenštejna, na Moravě František z Ditrichštejna. Během půldruhého roku bylo odsouzeno 622 českých šlechtických rodin, z toho 166 byl majetek zabaven zcela, 45 rodin přišlo o dvě třetiny, 128 o polovinu, 215 o třetinu a ostatní o jiný podíl. O veškerý obecní majetek přišla též většina královských měst s výjimkou Českých Budějovic a Plzně. Zabavený majetek byl následně rozprodán příslušníkům dvorské strany. Novými majiteli se stali např. Lobkovicové, Valdštejnové, Lichtenštejnové, po roce 1627 majetek získala i cizí šlechta (např. Buquoyové, Gallasové, Piccolominiové). Po vzniku Československa v roce 1918 připravil československý zákon o pozemkové reformě Lobkovice o 80 % všech pozemků, které jim vyvlastnil za peněžitou náhradu. Po roce 1989 se někteří z Lobkoviců vrátili z emigrace a úspěšně zrestituovali část dříve zabaveného majetku. Součástí tohoto majetku kromě zámku v Roudnici je i zámek v Nelahozevsi, v němž je zpřístupněna slavná lobkovická sbírka i zámecké prostory. Rodině patří také hrad Střekov a Lobkovický palác, jediný soukromý palác v areálu Pražského hradu. Ten byl rodu vrácen roku 2002, následně podstoupil pět let trvající extenzivní rekonstrukci a finálně byl v roce 2007 znovu zpřístupněn veřejnosti. Hlavou křimické větve je Jaroslav Lobkowicz (1942), který od roku 1968 žil v Německu a po roce 1989 získal zpět pozemky a rodové sídlo v Křimicích. Po svém návratu se angažoval v české politice (v letech 1998–2006 byl poslancem parlamentu) a podnikal v zemědělství. Jaroslavův bratr František, který po studiu teologie působil v Československu od roku 1975 jako kněz, byl v roce 1990 ustanoven světícím biskupem pražským a v roce 1996 byl jmenován prvním biskupem nově založené ostravsko-opavské diecéze.* ***(hb)***

František Hýbl a Švédské šance

*Jakmile rok končí na pětku, srdce českých protestantů zjihnou a toho roku si častěji než v jiných letech připomínají smutné výročí smrti našeho milého mistra Jana Husa. Tak tomu bylo i v roce 2005. Začátkem roku jsem do věstníku spolku Exulant napsal svůj první článek, byl o husitské hudbě. Koncem května se v Jindřichově Hradci vdala moje sestra a den poté jsme s tatínkem jeli do Oráčova na Rakovnicku. V tamním sboru faráře Jana Jelínka, „českého Oskara Schindlera“, jak říkávají novináři, pořádal Exulant evangelizační shromáždění a literárně hudební pásmo s Husovými dopisy. Začátkem července jsme totéž pásmo „dávali“ na městské radnici v polském Lešně a v reformovaném kostele v Zelově. V polovině září Exulant navštívil Přerov a jeho široké okolí na autobusovém zájezdě po stopách Jednoty bratrské a J. A. Komenského. Skvělým průvodcem po přerovském muzeu nám byl jeho tehdejší ředitel PhDr. František Hýbl (*1941). Aby výčet akcí roku 2005 byl úplný, v říjnu jsme ještě pořádali konferenci o Janu Husovi u baptistů v Praze Na Topolce.*

Až navštívíte Přerov, zajděte si na vyhlídku na Školním kopci severozápadně od Přerova a podívejte se severovýchodním směrem do dálky. Do Ostravy sice nedohlédnete, ale od Přerova se k ní táhne rovinatý pás nazvaný Moravská brána. Není to náhoda, že právě tudy vede dálnice; tou samou cestou mezi vrchy vedla i prastará Jantarová stezka. Kdysi dávno tudy putovali mamuti a jejich pravěcí lovci. Jak nám vypráví Eduard Štorch, v Předmostí, severozápadní části Přerova, nějaký čas tábořila tlupa pravěkého chlapce Kopčema. Jiná tlupa tam do velkého hrobu pohřbila svých dvacet bojovníků, žen a dětí zabitých v jakési bitvě. Vítr celé to území zavál spraší a když tam lidé tuto spraš vhodnou k výrobě cihel těžili, nacházeli též kosterní pozůstatky pravěkých lidí a zvířat. Roku 1894 byl objeven i unikátní hrob těch dvaceti mrtvých. V přerovském muzeu se nachází stálá expozice nálezů z pravěku, včetně rekonstrukce onoho hromadného hrobu (dnešní archeologové se však domnívají, že mrtví byli do hrobu pohřbíváni postupně).

Jen o několik kilometrů dál, na druhém břehu Bečvy objevili archeologové jinou památku. Hrob ne; byly to základy tzv. duchovního centra Jednoty bratrské v Přerově. Ve druhé polovině 16. století tam stála modlitebna a bratrský dům se školou. V Přerově se narodil Jan Blahoslav (1523–1571), známý vzdělanec a biskup Jednoty. Ve svém spisu „Gramatika česká“ se zmiňuje o zdejších nálezech pravěkých kostí, což je o nich zároveň nejstarší písemná zmínka; považoval je za kosti obrů: „Ještě veliké kosti obrův v vršku pod skalkou Předmostskou vykopávají; zuby tak veliké jako pěst, jako hlava člověčí; žebra jako břevence.“ Po Bílé hoře se z modliteb-

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Kampaň proti alkoholu proběhne už po desáté

V únoru proběhne jubilejní desátý ročník tradiční zdravotně-osvětové kampaně, která pomáhá veřejnosti prověřit její vztah k alkoholu a změnit zaběhlé návyky. Loni se podle průzkumů zúčastnilo 10 procent dospělé populace. Informoval o tom Petr Freimann, ředitel neziskové organizace Suchej únor, která kampaň pořádá.

Dopad kampaně podle něj potvrdil průzkum Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti, který byl realizovaný na reprezentativním vzorku 3542 respondentů z populace ve věku 15+ let v roce 2020. Podle tohoto výzkumu deklarovalo účast v kampani v roce 2020 (8. ročník kampaně) celkem 6,2 procenta dotázaných. Přibližně třetina ze zúčastněných respondentů spotřebu alkoholu vlivem kampaně omezila dlouhodobě (celkem 2,1 procenta respondentů, z toho 0,4 procenta úplně přestalo pít alkohol). „Z výsledků je patrné, že kampaň v současné podobě má potenciál snížit celkovou spotřebu alkoholu u nás řádově o jednotky procent, přičemž největší dopad je vlivem redukce konzumace ve skupině uživatelů s frekvencí užívání alkoholu jednou až čtyřikrát týdně," uvedl k výzkumu Viktor Mravčík, jeden z jeho autorů a bývalý šéf NMS, nyní ředitel výzkumu ve Společnosti Podané ruce. Každý rok se kampaň snaží otevírat nová témata, která ve společnosti rezonují. Změny na trhu práce a v pracovním prostředí vůbec, stejně jako rostoucí poptávka českých firem po konceptu „zdravého prostředí pro zaměstnance" inspiruje i organizátory kampaně. „Letos chceme otevřít diskusi zejména o zdravém firemním prostředí ve vztahu k rizikovému užívání. Koneckonců, každý sedmý dospělý, kterého potkáme v práci, je potenciálně rizikový konzument. Stejně tak se pouštíme do tématu konzumace více či méně alkoholických nápojů dětmi," popisuje Petr Freimann. Česká republika se dlouhodobě drží v první pětce zemí s nejvyšší spotřebou čistého lihu na hlavu. Za hranicí rizikového pití se u nás pohybuje přes 1 000 000 lidí. Poslední srovnávací studie Světové zdravotnické organizace z roku 2018 nás ve spotřebě alkoholu na hlavu zařadila na třetí místo na světě. Průměrný obyvatel Česka podle této studie vypije 14,4 litru čistého lihu za rok. Poměr ve spotřebě mezi muži a ženami zůstává zhruba 4:1, to je 23,2 litru u mužů a 6,1 litru u žen. Společenské náklady nadměrného pití se u nás odhadují na více než 56 miliard korun ročně.

(red)

Papež František překvapil lidi v centru Říma

Papež František v úterý překvapil kolemjdoucí v ulici v centru Říma, když navštívil prodejnu s hudebními nahrávkami. Obchodu, který nedávno prošel renovací, papež požehnal a odnesl si cédéčko s klasickou hudbou.

Pětaosmdesátiletý papež, který je milovníkem vážné hudby, dorazil na neohlášenou návštěvu obchodu Stereosound v ulici Via della Minerva. Po asi deseti minutách v obchodě papež nastoupil do bílého Fiatu 500L a odjel.

Podle www.krestandnes.cz

Pozvánky

Seminář historické společnosti Veritas

Historická společnost VERITAS zve na seminář, který se koná na evangelické faře v Pardubicích 26. března v 10 h. Přednášku na téma Jiří z Poděbrad a jeho mírová iniciativa přednese Jiří Motyčka administrátor internetového portálu husitství.cz

Rozmluva s Nikodémem – semínka naděje J 3,1–17

Dokončení ze str. 1

kdo má naději tak už v malém semínku dokáže vidět velký strom, nebo krásnou květinu. Ten, kdo má víru, přijímá život i s jeho křehkostí s vědomím, že život smrtí nekončí, a tak si i my můžeme zasadit semínko a uvědomit si, že v tomto malém semínku, které vypadá, že je mrtvé, může vzniknout něco velkého, obrovského. Já bych vám moc přála, abychom tuto myšlenku v sobě nesli, že i věci, které vypadají beznadějně, spí, nebo, že jsou nějakým způsobem mrtvé, tak Bůh nám tu naději nebere. V Božích očích tu naději máme.

Vracím se k větě – verši šestnáctém: nebo Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. To byl můj konfirmační verš a pan farář říkal, že kdybychom vše zapomněli, tento verš si musíme zapamatovat. Tehdy jsem to plně nechápala, ale tak nějak tato věta v životě ke mně přichází a já ji víc a víc začínám rozumět a blížit se k ní. Ta věta mi připomíná, že je dobré mít dobré základy a říkám si mít dobré základy, jak pro dům, tak pro život, je tak důležité. Možná, že je teď doba, kdy ty naše základy víc prověřujeme a kdy možná s námi víc třese než kdy jindy a my si říkáme, co je to za pravý základ a na čem já svůj život stavím, jak to tedy je? Je dobré obhlížet své základy, na čem je můj život postaven, na čem stavím svou víru a co se mnou jen tak nezatřese.

Podívejme se na Nikodéma. Byl členem židovské rady, mohli bychom si ho představit jako velkého učence, ale také člověka, který měl velkou moc. Čteme, že on za Ježíšem přichází v noci. Zvláštní. Mohl mít několik důvodů. Nechtěl se ztrapnit, že chodí za Ježíšem, možná, že mohl být i tajný učedník, možná že se za to styděl, možná, že chtěl mít klid. Nevíme. Každopádně přichází v noci. Znovu provokativně tohle shrnu na nás. Kdy chodíme za Ježíšem my? Až když jsme v úzkých, když jsme na to sami? Nevím, ale je dobré si to říct kdy vlastně jdeme za Ježíšem, abychom se ho zeptali? Abychom u něj nějak setrvali. Ale, myslím si, nevadí kdy, ať je to ráno nebo večer. To úplně nejpodstatnější je, že Nikodém za ním přišel a byl to jediný ze židovské rady a že o to stál nějak s Ježíšem promlouvat. Tak si představuji, že to byl učený intelektuál, který přichází za Ježíšem. A zvláštní je, co jsem na začátku četla z evangelia, to by na nás mohlo působit, že se jedná o hluboké teologické pravdy. Ale přitom mám pocit, že to nejdůležitější, co chtěl v tom rozhovoru Ježíš vyjádřit bylo to, že mu řekl: „Nikodéme jsou věci o kterých je dobré hloubat, přemýšlet, zabývat se jimi, trávit hodiny a hodiny, abychom si je nastudovali, ale jsou určité věci do kterých, pokud se neponoříš, tak prostě nevyzkoumáš, nevyčteš. Jsou určité věci, do kterých musíš vstoupit dovnitř. Jsou určité věci, o kterých sebevíc čteš, tak pokud do nich nevstoupíš, tak o tom nic nevíš." Myslím si, že to je život s Bohem. Díky tomu se Ježíš snaží napovědět a díky tomu novému životu, všem těm obrazům, které Ježíš přináší mu říká: „Nikodéme, jestli mne chceš následovat, jestli chceš žít s Bohem, tak pojď do toho vstoupit, pojď do toho, odvaž se odložit všechny ty předsudky, a i když budeš vypadat jako blázen, protože jdeš za mnou v noci. Jestli skutečně za mnou chceš jít, tak se do toho musíš namočit úplně celý. Se vším všudy, celým tělem, myslí duší, se vším."

O některých věcech je dobré přemýšlet a o některých věcech je dobré přemýšlet, ale také i žít. A pak řekl tu větu, ke které se vracím. Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Hluboký výrok. Má nás zasáhnout právě tam, kde zrovna jsme, v tom, co zrovna prožíváme. Co to všechno pro nás znamená? Bůh miluje svět. Ne tak, že miluje jen duchovní věci, nebo že miluje, když jsme hodní. Ne. Bůh miluje svět. Miluje všechno živé na něm. Bůh miluje všechny lidi, vás i mne i ty, které nemáme rádi, úplně všechny, neboť všichni jsme stvoření Boží. Bůh miluje celý svět, tam kde jsme, všechny, všude. Když si to takhle představíme, tak v tom je ta Boží láska. Možná to ani neumíme pochopit, ale to nejlepší, co se nám může stát, že jeho láska dopadne i na nás. Bůh miluje i mne, v tom všem miluje i mne. A myslím si, že to je vlastně to, co Ježíš nejvíce chtěl Nikodémovi odhalit. Nikodéme, Bůh tě má rád, i tebe, i tebe stvořil, ale neporozumíš tomu, dokud to nezažiješ, dokud to nepřijmeš, dokud to nevezmeš jako něco, co si nezasloužíš, ale je to prostě tady. Dokud nenabereš odvahu a nevstoupíš do toho. Dokud se sám na sebe nepodíváš pravdivě, pokud to úplně stejně jako malé dítě, které vnímá lásku své mámy, táty a svého okolí. Stejně tak ty přijmeš, že Bůh tě má rád. Přiznám se, že ten dobrý základ je právě tato věta, o který bychom se měli opřít. Základ, úhelný kámen, na kterém je dobré stavět, od kterého je dobré se odrazit a ke kterému je dobré se vracet. A i když na začátku naší záchrany stál kříž, smrt, tak my se můžeme spolehnout na Boha, který má naději. Na Boha, který nabízí nový život. Na Boha, u kterého to smrtí nekončí. My se spoléháme na Boha, který miluje celý svět. Svět tady a teď. Říká se, že Boží láska je něco tak obrovského, že to úplně, bezprostředně dokáže vnímat a přijímat dítě, jako ten největší mystik. Tak bych nám, moc a moc přála, abychom se nechávali překvapovat tím novým životem. Abychom ten nový život také umožňovali a minimálně, mu nebránili. Abychom zasévali kolem sebe semínka naděje i my. Nechme v sobě taková semínka naděje vyklíčit a když jich budeme mít dost, dokonce je můžeme kolem sebe zasévat.

Pane Bože, ty miluješ svět, ty miluješ i mě i nás. Tak nám dávej, prosím, dostatek lásky, abychom svět milovali. Zasévej v nás naději. Amen

Ludmila Míchalová Mikšíková

František Hýbl a Švédské šance

Dokončení ze str. 1

ny stal katolický kostel, dvakrát vyhořel a už nebyl obnoven. Až v letech 2012–2013 zde při výzkumu archeologové odhalili základy oněch bratrských budov. Ve zdejším muzeu je též expozice Jednoty, stylizovaná bratrská třída a před muzeem stojí velký pomník Jana Blahoslava, dílo sochaře Františka Bílka z r. 1923.

Dalším nálezem z Přerova, který zmíním, je opět hromadný hrob, tentokrát více než desetkrát větší než ten pravěký. Bylo v něm 267 postřílených mužů, žen a dětí. K jeho vykopání došlo roku 1947 poté, co úřady začaly vyšetřovat okolnosti jejich zabití v červnu 1945. Nacházel se na Švédských šancích, jižně kousek od města.

S Jednotou bratrskou i s pátráním po masakru na Švédských šancích má co do činění už zmiňovaný dr. František Hýbl, historik, komeniolog a emeritní ředitel Muzea Jana Amose Komenského v Přerově. V 60. letech vystudoval tehdejší Pedagogický institut v Olomouci, na základních školách vyučoval český jazyk a dějepis a dálkově vystudoval pedagogiku na Filosofické fakultě Univerzity Palackého. Vstoupil do KSČ, odkud byl pro nesouhlas se sovětskou okupací vyloučen. Odešel ze školství, aby nemusel vyučovat „pokřivený dějepis" (cit. z článku na irozhlas.cz). Roku 1969 nastoupil do Vlastivědného ústavu dnešního Muzea Komenského. „Byl jsem podřadný pracovník, měl jsem nejnižší plat hned po uklízečkách. Doktorát jsem si dělal potají na Slovensku. Nicméně v muzeu jsem dával do pořádku archiv, a to mě těšilo. Měl jsem pracovnu, ve které se topilo v kamnech. Pro uhlí jsem chodil do sklepa, kde jsem objevil a zachránil spoustu cenných archiválií." Po roce 1989, v letech 1992–2008, byl dr. Hýbl v muzeu ředitelem. Shromáždil množství komenian i starých českých Biblí. Roku 2013 si v Praze u Salvátora spolek Exulant připomínal 400. výročí posledního vydání Bible kralické v Čechách a na konferenci přednášel též dr. Hýbl. Jeho poutavý text a fotografie českých Biblí vyšly následující rok ve sborníku „Bible v životě církve" (kniha vč. DVD). O zabitých na Švédských šancích se dr. Hýbl dozvěděl od své budoucí tchyně už začátkem 60. let minulého století. „Snažil jsem se všemožně pátrat, ale ne všichni o tom věděli – a ti, kteří věděli, se báli mluvit." Ke skutečnému pátrání, kdy hledal v archivech a mluvil s pamětníky, tedy mohlo dojít až po sametové revoluci. A pátrání, „to byla doba různých nenávistných telefonátů a dopisů."

Koncem roku 1944 byli ze slovenských Karpat do Sudet převezeni Němci, Maďaři a Slováci. Po válce byli převáženi zpět do obce Dobšiná a 18. června 1945 vlak zastavil v Přerově. Také tam zastavil vlak jedoucí z Prahy do Petržalky s příslušníky 17. pěšího pluku československé armády. Vojáci pod velením poručíka Karola Pazúra lidi z druhého vlaku odvedli na Švédské šance. V blízké obci Lověšice donutili asi 30 tamních obyvatel, aby vykopali velký hrob. 19. června časně ráno vojenské popravčí komando postřílelo všechny civilisty z vlaku. Kdo neumřel hned, toho K. Pazúr zabil výstřelem z pistole. „Stříleli kojence v náručích matek. Taková bestialita nebyla ani v Lidicích."

O dva roky později, ještě před Únorem 1948, začalo vyšetřování. Podílel se na něm prokurátor Anton Rašla. Mezitím však StB nechala těla exhumovat, muži byli uloženi na hřbitově v Přerově a ženy a děti byly spáleny. „Chtěli zahladit stopy, zničit důkazy o mrtvých ženách a dětech." Karol Pazúr, dříve člen Hlinkovy gardy, sám kolaborant, poté komunista, činu nelitoval a odvolával se na svou „vlasteneckou povinnost", protože to prý byli kolaboranti s nacismem. Když vyšlo najevo, že byly zabity i děti, na otázku soudu, proč zastřelil i kojence, odpověděl: „Čo som mal s nimi robiť, keď sme im postrieľali rodičov?" Byl odsouzen na 20 let, avšak brzy po komunistickém převratu byl propuštěn. Dostal několik vyznamenání a byl místopředsedou Slovenského svazu protifašistických bojovníků. Po vykonstruovaném procesu byl odsouzen prokurátor Rašla. „Rašla mi vyprávěl, že potkal Pazúra při oslavách 20. výročí Slovenského národního povstání. Pazúr mu chtěl podat ruku a prý prohlásil, že mu odpouští… Rašla, znechucený tou drzostí, se mohl jen otočit a odejít." Za těchto okolností není divu, že se těm, kdo něco věděli, nechtělo mluvit. Dr. Hýbl však připomíná výrok Jeana-Jacquese Rousseaua: „Vidíme-li nespravedlnost a mlčíme-li k ní, pášeme ji sami."

Na rozdíl od toho pravěkého hrobu víme, co se na Šancích stalo, a je to zásluha až detektivní práce dr. Hýbla. Povedlo se mu též odhalit, kam byl uložen popel spálených těl žen a dětí. Německý prezident mu za zásluhy o česko-německé usmíření udělil vyznamenání Kříž za zásluhy se stuhou Záslužného řádu Spolkové republiky Německo. Dále dr. Hýbl obdržel Stříbrnou jehlu od spolku karpatských Němců ve Stuttgartu a maďarský Zlatý kříž za zásluhy. V září 2021 mu byla udělena Cena Rudolfa Medka; na předání ceny byl pozván i spolek Exulant. Slavnost probíhala na Révovém nádvoří Klementina a dr. Hýbl tam v děkovné řeči velice pěkně mluvil právě o tom Rousseauově výroku. Za spolek Exulant jsem mu rád poblahopřál.

V létě roku 2020 jsem v Přerově strávil několik příjemných slunných dní. O Šancích jsem zpočátku nevěděl, až v muzeu u pokladny jsem si všiml útlé publikace „Tragédie na Švédských šancích v červnu roku 1945" od Františka Hýbla, jehož jsem znal z let 2005 a 2013. Hned v úvodu mě zaujal svou drsnou přímočarostí, cituje tam i „Epištolu k Sudetským Němcům" Karla Čapka, který se ptá „lidí z Kadaně a Liberce, lidí z Krnova nebo Trutnova … z Českého Krumlova nebo z Karlových Varů nebo Šumperku": „Chcete válku nebo mír?" Přečtené jsem to měl hned, a jak jsem se tak toulal Přerovem a jeho okolím, hlavně za lovci mamutů a Jednotou bratrskou, říkal jsem si, kolik je asi všude možně různých kostlivců, v hrobech i ve skříních, někdy se o nich špitá, jindy se objeví skoro nečekaně. Málo platné, tohle se Jeanu-Jacquesovi povedlo: „Vidíme-li nespravedlnost a mlčíme-li k ní, pášeme ji sami."

Pavel Čáp

Jóbův zápas víry 2. část

Pokračování z minulého čísla

Jóbova zkouška (1. - 3. kapitola)
Jób ví, že bez Boha není života. Pokud by ztratil pozemský život, ztratil by i život věčný. Ztratil by to nejpodstatnější, spojení s Bohem! Život člověka má smysl jen ve spojení s Bohem. Smrtí by došlo k přerušení kontaktu s Bohem. A toho se Jób velice děsí. Proto odmítá myšlenky své ženy. „Mluvíš jako nějaká bláhová žena!“ Dělat si z druhého blázna znamenalo ve starozákonní mluvě odsoudit ho a zpřetrhat pouta s Bohem. Jób byl sice zbaven svých synů a dcer, ale satan mu ještě zachoval manželku. Myslel si, že mu bude oporou. Jenže ona ho sráží a ve své nešťastné roli se nakonec z celého příběhu vytrácí.
Jób zůstává sám. Zdá se, že ani druhá zkouška ho nezlomila! Nezlořečil Bohu, jak mu jeho žena radila, protože věděl, že nejen věci dobré, ale i těžké přicházejí uprostřed života. A Bůh někdy může i v trápení, bolesti a utrpení zkoušet věrnost člověka, aby mu dokázal svou lásku, věrnost a blízkost v jeho trápení a ještě více ho nasměroval k sobě.
Uprostřed bolestí a utrpení navštěvují Jóba jeho dávní přátelé. Mají v úmyslu ho potěšit v jeho trápení. Na scénu vstupují Elífaz Témanský, Bildad Šuchský, Sófar Naamatský a později se k nim připojuje Elíhú. Otvírají ne příliš radostnou kapitolu Jóbova zápasu. Všichni o jeho utrpení, bolestech a trápení vědí, ale jen se ho snaží po celou dobu přesvědčit, že stávající utrpení ho postihlo jako důsledek jeho hříšného života! Vsugerovávají mu, že je to trest za hřích! Jenže Jób si to nemyslí a snaží se jim to vymluvit. Zpočátku se jejich rozhovor rozvíjí klidně a slibně, ale postupně se přiostřuje. Čím déle rozhovor trvá, tím více se objevují rozdílnosti v náhledech a myšlení. Zpočátku jde o dialog. Na konci několikakolového rozhovoru však dochází k přímé roztržce! Střetávají se dva duchovně diametrálně odlišné světy.
Elífaz vede zpočátku s Jóbem rozhovor takřka pastorační. Bildad je netrpělivější. Sófar je pak z nich nejtvrdší. Jenže z řečí všech čiší cizota. Nejsou schopni Jóba pochopit. Nejsou ho ani schopni potěšit. Nerozumí tomu, že by snad z lidské moci nebylo možné řešit a vyřešit všechny otázky života a smrti. Nechápou, že soužení nemusí být vnitřně spojeno s trestem za hřích! Jób jim to trpělivě vysvětluje. Jenže sám pod tlakem bolestí při tom zápasí o jistotu své víry. Je to pochopitelné, protože víra je celoživotní zápas. Není to jednou provždy získaná jistota. Samozřejmě, že někdy i kolísá a objevují se pochybnosti. Proto Jób svou víru v určitých chvílích těžko zvládá. Ale při odevzdanosti srdce Hospodinu lépe vždycky chápe a umí i konkrétněji odpovídat na otázky po posledních věcech člověka. V dramatickém líčení Jób naříká a svíjí se pod nesnesitelnou bolestí. Dokonce v určitých chvílích, kdy situaci nezvládá, se obrací na Hospodina s výčitkou. Ale to vždy v okamžicích, kdy se v jeho srdci ozývá hlubina opuštěnosti a zoufalství. I takové chvíle může věřící člověk prožívat. Jób připomíná den svého narození. Jakoby se do jeho myšlení promítala slova z Knihy Jeremiáše proroka 20,14-18 „Proklet buď den, v němž jsem se narodil!“ Jób dovede přejít dokonce i do mytologie. Jenže proti jeho výkřiku „budiž temno“ zní z Písma slavné Boží „budiž světlo!“ Bůh nepřipravil pro člověka tmu, ale světlo, které se zablesklo ve vší slávě v tomto světě. Jób ve chvílích zoufalství, omámen bolestí, dovede dokonce převrátit i stvořitelské dílo v chaos. Jakoby mu satan při nesnesitelných bolestech podsouval opak jeho víry a otáčel běh dějin. Jenže vzápětí si Jób uvědomuje, že by tím vlastně velkolepé stvořitelské dílo anuloval, stejně jako lidský život. Proto se ani pod tlakem bolesti nerozchází s Bohem a nezneužívá Boží slovo. Je zajímavé, že v určitých chvílích, kdy se ocitá na hlubokém dně svého lidského zápasu, není ani schopen vyslovit jméno Boží! Jakoby se snad ani nedalo vyslovit ve chvíli, kdy člověku bolesti a utrpení zatemní jeho srdce i spojení s Bohem. Kniha Jób krásně ukazuje, jak v takových okamžicích může být Bůh člověku vzdálený a neurčitý. Ale vrací se mu zase zpátky, po probojovaném zápase. A vrací se mu i Boží jméno a nakonec ve vší jasnosti a slávě se mu vrací i jeho hluboká víra a odevzdanost Bohu.
Jóbovým výkřikům je třeba rozumět jako chvilkovým selháním, které je způsobené ukrutnými tělesnými bolestmi a zoufalstvím. Tehdy se v jeho příběhu zjevuje kontrast oddanosti vůči Bohu a pocit vzdálenosti a opuštěnosti od Boha. A v oné vzdálenosti od Boha pak Jób dovede vyslovit i taková slova, jako „kdyby se tak raději nenarodil, byl by ušetřen této hrůzy.“ Jóba stále děsí představa vzdálenosti od Boha. Děsí ho, že by klesl do věčné temnoty. Děsí ho ztráta spojení s Hospodinem! A tyto myšlenky se mu znovu a znovu vynořují. Vyloučenost z obecenství Božího lidu, vyloučenost ze života, je pro něj totožná s vyloučením z obecenství s Bohem. Proto Jób cítí a vnímá, že všechny jeho bolesti a trápení ho odvádějí, odlučují a vzdalují ho od Boha i od lidí.
V pozadí Jóbova zápasu se objevuje myšlenka, že Pánu Bohu nikdy nesloužíme sami! K pravé bohoslužbě patří vždycky obecenství s druhými. Tato myšlenka se táhne celým Starým i Novým zákonem. Bez Boha člověk klesá do věčné noci. A proto než takto zahynout, tak se snad ani raději nenarodit. Protože narození znamená pro starozákonního člověka naději na věčný život. Narozením se stává člověk účastníkem zaslíbení, které Bůh dal lidem. Starý zákon zná hluboký smysl lidského bytí, které bylo vždycky zakotveno v obecenství s Bohem. Běžné narození znamenalo radost a jásot z nového života! Jenže zoufalý Jób ve chvílích utrpení stojí jakoby na opačné straně. Zdá se mu, že jeho dny jsou pohlceny chaosem.
Prorok Amos prozrazuje, že ve starozákonní době skutečně existovaly určité praktiky, které mohly odvrátit určité nešťastné dny. Zdá se, že se u Jóba objevuje něco podobného. Jakoby se počítalo s tím, že by kouzelníci mohli probudit chaotického draka Leviatana, aby pohltil všechno stvořené, pratemnotu i hvězdy. Na první pohled se Jóbovo vyjádření jeví jako projev zoufalce, který ztratil spojení s Bohem. Jenže za jeho slovy se objevuje otázka po samotné lidské existenci. Proč člověk vlastně žije? Žije pro smrt? To by přece nestálo za to! Otázka smrti se u Jóba často ozývá. Smrt přináší mír a klid zajatcům, vězňům a otrokům.
Ale když Jób hovoří o Bohu, tak z jeho slov vždycky vyzařuje, že nezná ateistické pojetí světa a života. Takové myšlení mu bylo cizí. On si sice ve svém životě často neví rady a neví kudy kam, ale i když je jeho výhled na chvíli rozostřen nebo zatemněn, přece jen stále cítí zvláštní Boží blízkost. A cítí ji dokonce i v tom, co musí nyní vytrpět. Ví, že Hospodin je svrchovaným Pánem, který se k němu nakonec přizná. Ví, že bez Hospodina se nemůže nic dít. Proto ani utrpení, ani smrt není možná bez něho. Proto se i v utrpení Jóbovi přibližuje Bůh. I utrpení počítá s Boží blízkostí. A i když třeba v určitou chvíli Božím plánům Jób lidsky nerozumí, přece mu je Bůh blízký, i když někdy tajemný a vzdálený ve svých plánech.
Rozumíme Jóbovu myšlenkovému zmatku i jeho otázkám? Můžeme před vším, i před bolestí, utrpením a smrtí uniknout před Bohem? Jób nám připomíná, že se Bohu a před Bohem nikdy člověku uniknout nedá! Kde je Boží láska? Jób ji zatím nenalézá.

Nepochopení přátel (4. - 7. kapitola)
Rozhovor mezi Jóbem a jeho přáteli pokračuje. Po Jóbovi se ujímá slova Elífaz. Kladně Jóba hodnotí a přiznává mu, že nežil pro sebe bez ohledu na druhé. Mluví i o jeho upřímnosti. Ovšem postupně jeho slova dostávají záporný akcent. Ptá se Jóba, zda si myslí, že upřímní a nevinní jsou trestáni? A líčí Jóbovi svůj sen, ve kterém měl zvláštní a ojedinělé vidění. K Elífazovi hovořil tajně duch, kterého nepoznal. „Stanul, ale jeho zjev jsem nerozeznal!“ To signalizuje, že s Elífazem nemluvil Hospodin, který by se mu ohlásil. V Písmu Starého zákona stojí proti všem duchům slovo Hospodinovo. Hospodin nikdy nepřichází k člověku v tajnosti. Vždycky mluví zjevně. Tajné mluvení ducha v sobě skrývá něco velice podivného a pokoutného. „Cosi se ke mně přikradlo“. Tak by mělo k člověku přicházet Boží zjevení, ptá se Jób? Elífazovo noční vidění se událo v myšlenkách, ve snu. Vzpomeňme v této souvislosti na druhou kapitolu První knihy Mojžíšovy, kde bylo žebro Adamovo vyňato tak, že člověk vůbec nevnímal. Spal tvrdým spánkem. Tady Elífaz také nebyl schopen vnímat. Přesto měl myšlenky. Obdoba takového vidění se nevyskytuje nikde jinde ve Starém Zákoně, dokonce ani u proroků, kteří byli vždycky ve stavu, kdy mohli vnímat. Elífaz ve své promluvě k Jóbovi uznává Boží svrchovanost a vyvýšenost. Uznává prach člověka, prach Adamův. Připodobňuje člověka k hliněným domkům, které se při rozpadu mění v prach a popel. Mluví tedy docela věcně, až by se mohlo zdát, že se pohybuje na biblické rovině. Jenže brzy se ukazuje, že všechny myšlenky staví Elífaz na lidské moudrosti a ne na moudrosti Boží. Hovoří o prachu a bídě, ve které se člověk rodí. Jenže v půdě a prachu je obsaženo cosi chaotického a proti božského. To proto, že po prvním pádu člověka byla půda prokleta.

Pokračování příště
Pavel Rybín

300 let první Bible hallské

Dostala-li se českému čtenáři po většinu dvacátého století do ruky Bible, nejspíše na titulní straně četl, že byla vytištěna „podle posledního vydání kralického z roku 1613“. A opravdu bylo vydání celé Bible z roku 1613 vydáním posledním na hodně dlouhou dobu. Na další se muselo čekat více než 100 let, až do roku 1722. Celé tři generace českých evangelíků, tak neměly reálnou možnost se k Písmům svatým dostat. Z tohoto pohledu snad můžeme chápat, proč pro tajné evangelíky bylo katastrofou, když jim Bible zděděné po předcích, byly při „misiích“ nenávratně zabavovány a třeba i páleny. Žádná náhrada nebyla.
Jan Karafiát na adresu pobělohorských exulantů, možná trochu s despektem napsal: *“Vyhnanci buď těch biblí kralických hojně s sebou odnesli, buď po slovu Božím ve vyhnanství valně netoužili. V sedmnáctém století nevydali aspoň ani jedné bible.“* (Rozbor kralického nového zákona, Praha 1878). Karafiát neměl ponětí o bídě a existenčních problémech exulantů a zřejmě nevěděl, že Bratři v Lešně připravovali vydání nejen kralické jednodílky, ale i šestidílky a biblické konkordance. Tragickým požárem Lešna všechny jejich plány skončily. V roce 1658 sice vydal J. A. Komenský v Amsterdamu Manuálník, ale celý biblický text to nebyl. I slovenští evangelíci měli v plánu Kralickou bibli vydat, sehnali dokonce i sponzora – šlechtičnu Kateřinu Sydonii Révay, která byla ochotná v roce 1682 vydání celé Bible uhradit. Byly to zase překážky válečné a neutěšená konfesní situace, které to ani v Uhrách neumožnily. Další pokus se rýsoval v roce 1700, kdy vydání celé české Bible podpořila Akademie ve Wittenbergu, ale opět z toho sešlo.
Bylo to až pietistické prostředí v Halle nad Sálou, které velké potřebě českých evangelíků vyšlo účinně vstříc. Významnou postavou, která se o vydání zasloužila byl Němec Heinrich Milde (1676-1739), nejprve žák potom i spolupracovník Augusta Hermanna Franckeho. Byl tak zaujat českou reformační minulostí a protireformační současností, že se dokonce naučil česky. Shromáždil kolem sebe schopné Čechy, Slováky a Slezany a společně připravovali a vydávali knihy, které exulanti a také pronásledovaní evangelíci ve vlasti tak postrádali. Od roku 1718 vedl Milde nakladatelství českých knih při hallském sirotčinci. V roce 1709 tam téměř po 100 letech vyšel znovu aspoň Nový zákon v kralickém překladu. Milde se však nepřestal usilovně snažit o to, aby byla vydána celá česká Bible. Finanční podporu našel u bratří Henkelů von Donnersmarck v Oderbergu ve Slezsku. Tito pietističtí šlechtici měli přátelské styky s exulantským kazatelem Janem Liberdou a měli také *„zvláštní náklonnost a lásku k českým evangelickým sborům“*. Zaplatili nejen papír a nakladatelskou práci, ale i výrobu zcela nových literek pro tisk. A tak mohla konečně v září 1722 vyjít v Halle v nákladu 5000 výtisků celá česká Bible. Editorskou práci při její přípravě vykonaly významné postavy slovenských dějin Daniel Krman starší a Matěj Bél. Pro vydání použili kralický text z roku 1613, který na některých místech upravili a před Pavlův list do Říma vložili Lutherovu předmluvu. Každý z nich k tomuto prvnímu hallskému vydání Kralické bible napsal svou předmluvu. Bél obsáhlou, Krman kratší na jejímž počátku stojí: *“Bůh všeho milosrdenství, pro dokonalou zásluhu a platnou přímluvu Ježíše Krista Syna svého, v němž se jemu dobře zalíbilo, dejž Tobě pobožný a nábožný Písem svatých čtenáři, aby na Tobě odpočinul Duch Hospodinův, jenž jest Duch moudrosti a rozumnosti, Duch rady a síly, Duch umění a bázně Hospodinovy, a aby Tě uvedl ve všelikou pravdu a v rozum i spasitelný prospěch Tobě dal ve všem.“* Korektorem textu byl Jan Moc, český exulant z Opočenska.
Daniel Krman (1633 – 1740), dnes oceňovaný jako jeden z nejvýznamnějších slovenských spisovatelů, byl ortodoxní luterán bez příchylnosti k pietismu a superintendent evangelické církve na Slovensku. Za sílící protireformace v Uhrách prošel tvrdým pronásledováním, v roce 1729 byl uvězněn na Bratislavském hradě a tam také zahynul. Matěj Bél, absolvent univerzity v Halle, byl naopak přesvědčeným pietistou. Jako polyhistor, encyklopedista, filosof, pedagog, spisovatel a průkopník osvícenství patří k největším osobnostem slovenských dějin. Na rozdíl od Krmana císařský dvůr vědeckou činnost Matěje Bél uznával, císař financoval vydávání jeho prací a byl dokonce vyznamenán zlatou medailí s portrétem papeže.
První Bible hallská byla „svící nohám a světlem stezce“ (Ž 119,105) českých a slovenských evangelíků v temnotách doby, ať to bylo ve vlasti nebo v exilu. Při jejím vydání se sešli Slováci, Slezané, Němci, Češi, nehledě na národnost, teologické směřování či společenské postavení. Mohl by to být dobrý příklad i pro dnešní všelijak znesvářenou společnost. A lze si jen přát, aby se Krmanova prosba z předmluvy k vydání Bible hallské naplňovala i při dnešních čtenářích Písma.

Jan Bistranin

I v novém roce 2022 vychází evangelický týdeník Kostnické jiskry. Všechna čísla budou k dispozici na www.evangelickytydenik.cz a předplatitelé je dostanou do schránek v papírové podobě. Pro starší čtenáře je často dost obtížné si webovou verzi v klidu a důkladně přečíst, proto jim můžete udělat radost, když jim týdeník předplatíte.
Je to velice jednoduché. Na email: et.kj@worldonline.cz napíšete jméno a příjmení a poštovní adresu obdarovaného a na účet vydavatele Kostnické jednoty: 2101709261/2010 pošlete roční předplatné 592 Kč.
Pokud jméno a příjmení připojíte k poznámkám a jako variabilní symbol uvedete 111, snadněji se nám podaří platbu spárovat. Starší čtenáře jistě tento dárek potěší víc než ponožky, papuče, nádobí... a další věci, které dostávají jako vánoční dárek a které jim jen zabírají místo a nevědí si s nimi rady.

Biskup Jednoty bratrské

Matouš Konečný

(1569 Strážnice – 8. února 1622 Brandýs nad Orlicí)

Matouš Konečný byl kněz a biskup Jednoty bratrské, správce mladoboleslavské bratrské diecéze a literát. Vzdělání získal na bratrské škole ve Strážnici. V roce 1589 byl spolu s Izajášem Konečným (poměr mezi oběma osobami zůstává z důvodu nedostatku pramenů nejasný) zapsán na univerzitě ve Vitemberku, kde se pravděpodobně seznámil s Abrahamem Scultetem. Po návratu na Moravu se v roce 1592 stal jáhnem a na budoucí dráhu bratrského duchovního se připravoval v Třebíči. Zde byl v srpnu 1596 ordinován na kněze, podobně jako další budoucí biskupové Jan Cruciger a Matěj Cyrus. V září 1604 byl na synodu v Žeravicích zvolen do úzké rady. Zřejmě již před tím působil jako správce sboru v Tuchoměřicích, z něhož byli obstarávání členové sboru Jednoty bratrské v pražských městech. Z roku 1607 se dochovaly soupisy členů obou těchto sborů, psané Konečného rukou. V roce 1609, který byl pro Jednotu bratrskou klíčový z hlediska vydání Rudolfova Majestátu na náboženskou svobodu, se Konečný aktivně účastnil jednání o nových řádech, které měly upravovat vzájemné soužití nekatolických společenství. Po smrti Bartoloměje Němčanského, byl Konečný v srpnu 1609 v Jaroměřicích zvolen biskupem se sídlem v Mladé Boleslavi, kde se 4. října téhož roku stal správcem sboru i místní bratrské školy. V rámci svých biskupských povinností dohlížel na kněžstvo mladoboleslavské bratrské diecéze a jako biskup-písař měl na starosti veškerou literární produkci Jednoty. Sám byl literárně činný. Vzhledem k množícím se zdravotním potížím byl Konečný na počátku stavovského povstání uvolněn ze správy mladoboleslavského sboru, který převzal jeho nástupce Jan Brož. Nadále však vykonával své biskupské povinnosti. V červnu 1620 byl v Praze přítomen předání přestavěného chrámu sv. Šimona a Judy pražským sborům. Po porážce povstání se spolu s jinými bratrskými duchovními uchýlil do Brandýsa nad Orlicí na panství Karla staršího ze Žerotína, kde v únoru 1622 zemřel. Do dnešních dní se dochoval jeho náhrobní kámen. Konečného žena Alžběta odešla do exilu a usadila se v Horních Uhrách. V roce 2006 byl při rekonstrukčních pracích v bývalém bratrském areálu na Karmeli v Mladé Boleslavi nalezen archiv Matouše Konečného, který je jedinečným svědectvím o životě Jednoty bratrské v době mezi vydáním Rudolfova majestátu a vypuknutím stavovského povstání.

Z díla:

Spolu se Samuelem Sylvestrem překlad spisu Amanda Polana z Polansdorfu: Gemmula partitivum theologicarum (1598, rkp.). Teologický spis, pojednávající v první části o víře, ve druhé o dobrých skutcích; Kniha o povinnostech křesťanských (tisk česky 1611 a 1612, německy 1616). Prakticko-teologický spis, poskytující jednotlivým dobovým sociálním skupinám poučení o jejich povinnostech vůči Bohu i vůči sobě navzájem; Pravda vítězící (tisk 1614). Polemický spis, vydaný na podnět úzké rady jako úřední odpověď Jednoty na anonymní nové a rozšířené vydání protibratrského díla Václava Šturma Srovnání víry, které vyšlo v roce 1613 z podnětu pražského arcibiskupa Jana Lohelia. Na Konečného polemiku literárně reagoval Jan Ctibor Kotva z Freifelsu. Theatrum divinum (tisk 1616 a tisková varianta v témže roce s titulem Theatrum mundi). Výklad o stvoření světa podle knihy Genesis. Z titulu svého úřadu se Matouš Konečný podílel také na redakčních úpravách jiných bratrských děl, vytištěných mezi lety 1609–1619, zejména na Bibli kralické (1613) a obou kancionálech z let 1615 a 1618.

(red)

Z ponorky na kazatelnu

(130. výročí narození pastora Martina Niemöllera)

14. ledna 1892 se narodil v rodině německého luterského pastora Heinricha Niemöllera, syn Martin v Lippstadtu, v blízkosti Elberfeldu. Po maturitě se Martin rozhodl pro životní dráhu u císařského námořního loďstva. Už jako mladý důstojník začal plout v ponorce ve vodách Středozemního moře. Jelikož začala první světová válka, musel i on nejprve jako kormidelník a potom i jako velitel a první důstojník na ponorném minovacím křižníku UC-67 účastnit všech válečných akci. V roce 1918 skončila první světová válka a na základě Versaillské smlouvy muselo ukončit císařské námořní loďstvo a jeho ponorková flotila svoji činnost. A proto lodě zůstaly potopené nebo dány do vraku, eventuálně odevzdány vítězným mocnostem. Jelikož Martin Niemöller odmítl současnou demokratickou vládu, rozloučil se s celým loďstvem a chtěl se stát zemědělcem. Pro nedostatek financí na koupi selského dvora od tohoto úmyslu odstoupil. Německá společnost byla v rozkladu, naprosto dezorientovaná a proto se Martin Niemöller rozhodl pro studium teologie a pro cestu návratu ke Kristovu evangeliu. Začal studovat teologii v Munsteru. I když začal pracovat v pravicových organizacích a doufal v obnovu monarchie a byl přesvědčeným voličem národní strany, nesouhlasil s weimarskou republikou a nacistickou vládou.

V roku 1931se stal farářem v evangelickém církevním sboru v Berlíne-Dahlemu. V nově postaveném chrámu "Ježíše Krista Církve", věrně konal službu. Brzy došlo k rozporům s "Německými Křesťany" (Deutschen Christen). Šlo totiž o zavedení takzvaného "árijského paragrafu", který se dotýkal i církevních úřadů. Při jednom setkání v říšské kanceláři došlo k přímé konfrontaci Niemollera s Adolfem Hitlerem. A právě na základě jeho kázání, došlo v roce 1935 k jeho prvnímu zatčení. Bylo vůči němu zahájeno až na čtyřicet soudních řízení a znovu byl v roce 1937 zatčen. Německo jako "nacionalistický stát" současně tímto rozsudkem Niemöllera kriminalizoval i "Vyznávající Církev" (Bekennende Kirche), na jejímž založení se Niemöller také podílel. I když se sbor v berlínském Dahlemu za osvobození Niemöllera modlil, přesto nebyl z vězení propuštěn, naopak gestapo ho zatklo a uvěznilo v koncentračním táboře Sachsenhausen. Jako osobní vězeň Adolfa Hitlera, byl vězněn a měl být popraven. Této popravě bylo zabráněno zásahem anglického arcibiskupa Georgea Allena Bella, přítele Dietricha Bonhoeffera, taktéž popraveného a spojenců "Vyznávající Církve". A to se stalo na základě uveřejnění v anglickém tisku. Niemöller byl přeložen v roce 1941 do koncentračního tábora v Dachau, který osvobodili američtí vojáci v roce 1945 a Niemöller se tak dostal z rukou gestapa a vrátil se v říjnu do svého sboru v Dahlemu. Po druhé světové válce se Niemöller angažoval v mírovém hnutí a stal se Církevním prezidentem evangelické církve v Hessensku - Nasavsku.

Už v roce 1953 na pozvání děkana evangelické fakulty v Praze Josefa Hromádky, navštívil Prahu a vykonal řadu přednášek na této fakultě, na kterých jsme se s velkým zájmem zúčastnili. Niemöller dostal mnoha ocenění: Cenu za mír, a medaile, např. Kříž za zásluhy. Zemřel 6. 3. 1984 ve Wiesbadenu.

Četné kostely, ústavy, školy, sněmovny, ulice a náměstí, nesou jeho jméno. S velikou úctou vzpomínáme na něho i my v českých zemích a na Slovensku jako na statečného Kristova svědka a věrícího křesťana.

Vlastislav Svoboda, farář v důchodu

Projekt „Bojovníci boží – 600 let“

mapuje 600. výročí událostí husitské revoluce

Instalace pomníčku na náměstí v Chrudimi

V roce 2019 uplynulo 600 let od výbuchu husitské revoluce. Protože za finále husitské epochy lze považovat **Basilejská (Jihlavská) kompaktáta** z roku 1436, každý následující rok počínaje rokem 2020 až do roku 2036 bude rovněž jubilejním. Jihlavskými kompaktáty se husitská revoluce stala vítěznou, protože na území Čech a Moravy bylo povoleno **přijímání pod obojí způsobou, tj. i z kalicha pro laiky.** Tím byl katolickou církví potvrzen jeden ze 4 pražských artikulů (článků), o nichž se jednalo na **Basilejském koncilu. Tohoto nadčasového vítězství, týkajícího se přijímání podobojí, museli husité bohužel vybojovat se zbraní v ruce.** Především **bylo třeba porazit pět křížových výprav**, ale i jiné intervenční vojenské vpády. Právě proto, že se jednalo o tak nadčasové myšlenky, pro okolní svět zatím nepřijatelné, museli se husiti chopit světského meče a přijmout obrannou válku.

Reformaci českou, jež by bez revoluce nebyla dotažena ke zdárnému konci, svým učením a dílem odstartoval **mistr Jan Hus, na jejím konci pak stanul Jan Ámos Komenský. Jednota bratrská,** kterou zrodila česká reformace, se stala **první reformační církví, neboť jako prvá odmítla apoštolskou sukcesi (posloupnost) a začala si sama světit své vlastní kněze i biskupy.** Jednota se tedy stala první církví nezávislou na Římu a z jejího humanistického poselství vycházel i náš první president Tomáš G. Masaryk.

Česká reformace byla také vítězně zakončena a to **Kutnohorským náboženským mírem z roku 1485.** Převratný dokument uzákonil náboženskou svobodu **(svobodu svědomí) pro katolíky podjednou i kališníky podobojí.** Království české se tak stalo jako první v Evropě zemí „dvojího lidu“, o rovných 70 let dříve než něco podobného deklaroval **Augšpurský mír z roku 1555.** Kutnohorským náboženským mírem -- v současnosti málo připomínaným – česká reformace hlasitě zabouchla dveře za středověkem a směle nakročila do novověku.

Při vědomí významu husitské epochy pro naše národní dějiny se realizační tým projektu, který byl příznačně nazván „Bojovníci boží – 600 let“, po zralé úvaze rozhodl, že začne v rámci tohoto významného jubilea na území naší vlasti rozmisťovat pomníčky a pamětní desky v lokalitách, kudy kráčely dějiny husitské epochy. Náš důraz je kladen na ta místa, kde žádné umělecky ztvárněné připomínky těchto událostí nejsou, včetně dnes opuštěných a neznámých lokalit. Důležité momenty husitské epochy se snažíme chápat i prezentovat vyváženě, nezávisle a pokud možno objektivně, bez prvoplánové a laciné adorace.

Moravská část realizační týmu ve složení Tomáš Kotas, duchovní otec projektu, a Zdeňka Kotasová se stará o instalaci pomníčků a pamětních desek, zprostředkovává jejich výrobu a sponzoring celého projektu. Autor tohoto článku jako další člen realizačního týmu pomáhá s PR projektu prostřednictvím webu „husitstvi.cz“ (mediální partner projektu) a stejnojmenného skupinového profilu na facebooku. V rámci svých možností vypomáhá při instalacích pomníčků a aktivně se účastní na slavnostních odhalováních, kam přispívá svými projevy k dané historické události spojené s místem, kde slavnost probíhá. Je též spoluautorem textů na pamětních deskách. Odborným garantem projektu je prof. Petr Čornej, čehož si nesmírně vážíme.

Realizační tým našeho projektu v letech 2019 až 2021 instaloval celkem 38 pamětních desek, resp. pomníčků. V letošním roce opět pokračují připomínky 600. výročí husitské revoluce událostmi, které se vztahují k roku 1422. V sobotu 8. 1. 2022 jsme v Havlíčkově Brodě a Habrech odhalili 39. a jubilejní 40. pomníček.

Přesto, že 600. výročí není jen tak ledajakým jubileem, byly předchozí tři roky názornou ukázkou toho, jak se v naší zemi připomínky tohoto výročí podcenily, či spíše rovnou ignorovaly. Města jako např. Třebechovice pod Orebem, Plzeň, Mladá Vožice, Tábor, Chotěboř, Chrudim, Poříčí n. Sázavou, Čáslav, zmiňované Habry a Havlíčkův Brod, také obce Sulice, Čejetice, Bojiště, Malý Bor, Klášter Hradiště nad Jizerou, Velké Petrovice aj. svým upřímným zaujetím pro věc tento politováníhodný nedostatek aspoň trochu napravují. Chrudim, věnné město českých královen, byla svědkem české premiéry v rámci projektu, kde jsme instalovali pamětní desku do dlažby na náměstí. S naším hlavním městem nebo Kutnou Horou, zapsanými do UNESCO, a některými dalšími máme bohužel opačné zkušenosti, tedy velice negativní.

Pro tento rok jsme připravili instalace a odhalení něco kolem deseti pamětních destiček i pomníčků a **I. etapa našeho projektu by měla skončit až v r. 2024,** kdy si budeme připomínat **600. výročí úmrtí Jana Žižky.** Nedílnou součástí pamětních desek jsou i malé schránky pro vzkaz příštím generacím, do nichž si příslušné město resp. obce, které s námi úspěšně spolupracují, mohou spolu s našimi vložit také svoje zprávy.

Mezi hlavní cíle našeho projektu patří pochopitelně propagace lokality s příslušnou událostí v souvislosti se 600. výročím. Důležitý by měl být ve spolupráci s danou obcí rovněž edukativní efekt a důstojné připomenutí této události. Propagace našeho projektu je realizována prostřednictvím internetu, případně jiných médií nebo vytištěním sborníku, či brožury.

Na portál „mapy.cz“ budou postupně doplňovány ikonky pomníčků a desek s fotografiemi příslušných lokalit tak, aby se o nich dozvěděl turista resp. návštěvník památek. Počítáme také s možností postupného umísťování QR kódů na reliéfní desky, v nichž budou obsaženy základní informace o události, historických postavách a konkrétním místu. Poskytneme též podklady informačním centrům, aby se o našich pamětních deskách a pomníčcích dozvěděla co nejširší veřejnost.

Do roku 2024 náš čeká ještě spousta nelehké práce a složitých jednání s příslušnými orgány samosprávy i dalšími. Je to však činnost, která nás těší i uspokojuje přesto, že cesta k vytyčenému cíli není jednoduchá ani přímočará.

© Jiří Motyčka
člen realizačního týmu projektu
„Bojovníci boží - 600 let“
www.husitstvi.cz
www.facebook.com/husitstvi.cz

Pozor změna úředních hodin redakce!

Od února budou nové úřední hodiny redakce, a to pondělí až čtvrtek od 9 do 14 h.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

6/2022

16. února 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
2. března 2022

Z obsahu

* *Recenze knihy: Bernd Radetzki: Hussinetz – Husinec – Gęsiniec*
* *Světový den modliteb 2022 připravily ženy z Velké Británie*

Poselství ke 3. neděli před půstem

Obnovit autentické vztahy
Genesis 26,4b

Za čtrnáct dní tu máme dobu postní a začne čas práce na opravdové proměně a obnově. Chceme se znova naplno nadechnout. Potřebujeme urovnat všechny své zmatky, obnovit autentické vztahy. Jenom naší lidskou vůlí a rozumem bychom to však nezvládli, musíme v sobě najít ochotu poslouchat Boží hlas a dovolit Bohu, aby nás proměnil. Opustit svoje cesty a kráčet po cestách Božích.

Dnešní biblický verš je ze starozákonní knihy Genesis a ukazuje ke druhé neděli postní. Hospodin nezapomíná na svá zaslíbení. Připomene Izákovi, že nadál platí, že mu požehná, tak, jak mu zaslíbil pro Abrahamovu věrnost. Navždy, i v dobách nouze, i když v zemi panuje hlad. Protože Abraham, otec víry, uposlechl jeho hlas, uvěřil a dbal na to, co mu Hospodin svěřil: na jeho přikázání a nařízení i zákony. Stane se otcem velkého národa, a zemi, kde je hostem, dostanou jeho potomci. A především: že v Izákově potomku dojdou požehnání všechny národy země.

Tímto Izákovým potomkem je Ježíš Kristus, skrze něj je Boží požehnání dostupné celému lidstvu, a tedy i nám. On se stal člověkem a přijal z lásky k nám vše, co s ním souvisí i všechny vady, které jsou s tím spojeny. Dokonce na sebe vzal prokletí smrti, které zničilo jeho pozemský život. Ale prostřednictvím jeho smrtí Bůh tu smrtící moc zbavil prokletí. Bůh Ježíše vzkřísil a Boží moc darovat život a požehnání se ukázala jako silnější než smrt.

My, církev Ježíše Krista, jsme dnes naplněním Božího zaslíbení, a víra, tento vztah důvěry k Bohu, který poprvé ve svém srdci prokázal Abrahám, je pro všechny věřící na celém světě skutečně pramenem požehnání. A nejsme v tom jen my. V Abrahámovi jsme spojeni židé, křesťané i muslimové, protože všichni jsme „potomci Abrahámovi“. Křesťané skrze Ježíše Krista, potomka Abrahámova, jak nám v jeho rodokmenu ukazuje evangelista Matouš a muslimové skrze Izmaela, syna, kterého měl Abrahám s otrokyní Hagar. U židů je to jasné.

Nám, křesťanům, ze srdce přeji, abychom si toto zaslíbení stále připomínali, abychom si byli stále vědomi láskyplného Boha, který se nám ve svém vtělení, Ježíši Kristu, ukázal. Abychom si to připomínali i ve chvílích, kdy se zdá, že vítězí nespravedlnost a že se mají lépe ti, kteří podvádějí a klanějí se novým modlám.

Postní doba je pro nás časem, kdy v sobě znovu vztah k tomuto Bohu obnovujeme a kdy si znovu uvědomujeme, že právě v Ježíši zvítězil nad světem, který se od Boha vzdálil.

Rudolf Göbel,
farář
Církve československé husitské
Moravská a Slezská Ostrava

Světový den modliteb letos pro zdravotního klauna

Pobyt v nemocnici jistě není pro nikoho příjemný, což platí dvojnásob u nejmenších pacientů. Strach z neznámého, cizí prostředí, bolest a osamění mají velký vliv na psychiku a celkovou pohodu malých pacientů. Někteří rodiče navíc nemohou z různých důvodů své děti v nemocnici doprovázet. Profesionální zdravotní klauni vyzbrojeni přirozenou empatií, hudebním nadáním a nevšedními improvizačními schopnostmi proto vyrážejí na svoji misi do nemocnic rozveselit, pobavit a potěšit malé i velké.

Věk je sice pouhé číslo, stáří však k životu patří stejně jako dětství. Řada seniorů se potýká se zdravotními problémy. Některým dokonce jejich stav neumožňuje zůstat v domácí péči. Mnozí z nich tráví podzim života pouze mezi stěnami domovů pro seniory, kde je jejich příbuzní buď nenavštěvují vůbec, nebo sporadicky. Zdravotní klauni návštěvami domovů bourají všední stereotyp, aby každý den nebyl stejný. Vlévají prarodičům do žil novou energii a životní elán.

Americký vizionář, herec, klaun a muzikant Gary Alven Edwards si uvědomil, že „nechce tento svět opustit, jako pouhý návštěvník, který jím jen prošel.“ Po hudebních studiích v Kalifornii získal stipendium na první americké akreditované klaunské škole Dell Arte School of Physical Theater.

Koncept nemocničního klaunství se v zahraničí začal formovat již v 80. letech a Gary Edwards se mu postupně začal věnovat po roce 1989, kdy se oženil a přestěhoval se natrvalo do České republiky. Začátky nebyly jednoduché. Své návštěvy financoval první tři roky zcela na vlastní náklady. V roce 2001 nakonec oficiálně založil občanské sdružení Zdravotní klaun.

Vystupoval na zdravotnických konferencích a vedl dialog s českým zdravotnictvím o významu humoru v nemocnicích. Sám osobně zastával pozici uměleckého (do roku 2011) a výkonného (do roku 2013) ředitele. V roce 2012 byl na návrh České pediatrické společnosti oceněn Českou lékařskou společností (J. E. Purkyně) medailí za dlouhodobý a významný přínos do zdravotnictví.

V současné době je předsedou správní rady Zdravotního klauna a konzultantem mezinárodní organizace Red Noses International. Ve volném čase skládá hudbu, maluje, píše...

Zdravotní klaun je dlouholetým aktivním partnerem mezinárodní organizace Red Noses International (RNI). Spolu s dalšími uměleckými organizacemi v síti RNI sdílí hodnoty a vizi - přinášet humor a smích lidem, kteří potřebují radost. Vsoučasné době je RNI největší organizací sdružující zdravotní klauny na světě. Jejím úkolem je budovat, monitorovat a podporovat mezinárodní partnerské organizace a současně rozvíjet a udržovat vysoce etické a umělecké standardy celé skupiny.

U nás už 86 zdravotních klaunů pracuje víc než dvacet let a potkáte je v 63 nemocnicích celé republiky, 8 geriatriích a dvou hospicích. Kromě toho pořádají pravidelné klauniády v zařízeních pro seniory a natáčejí pro lidi, k nimž nemohou osobně přijet, videa.

Profesionální zdravotní klauni umí přesně pracovat s náladou, věkem a potřebami jedince. Vědí, kdo si chce hrát, kdo má chuť si povídat, kdo chce poslouchat písničky, nebo si společně s klauny zazpívat. Být zdravotním klaunem je bez nadsázky tou největší životní rolí, za kterou se sice nedostávají zlaté sošky, ale úsměvy těch, kterým zrovna nemusí být do smíchu. A to je jednoznačně tím největším oceněním ze všech.

Helena Bastlová

Hodiny klavíru

Tento příběh píši na naléhání svých přátel. Jmenuji se Mildred Honor. Jsem bývalá učitelka hudby na základní škole v Des Moines ve státě Iowa. Vždycky jsem si přivydělávala výukou hry na klavír. Dělala jsem to tak přes 30 let. Během těchto let jsem zjistila, že děti mají mnoho úrovní muzikálního nadání. Přestože jsem se nikdy nesetkala se zázračným dítětem, učila jsem několik velmi talentovaných studentů.

Měla jsem ale i žáky, kterým muzikální nadání na-prosto chybělo. Jedním z takových žáků byl Robby. Bylo mu 11 let, když ho jeho matka (samoživitelka) přivedla na jeho první hodinu klavíru.

Mám raději, když studenti (zejména chlapci) začínají v mladším věku, což jsem také Robbymu vysvětlila. Ale Robby mi řekl, že to

Dokončení na str. 2

Aktualita: Starokatolická církev na Slovensku žádá o členství v ERC

Pvel Benedikt Stránský, biskup Starokatolické církve v ČR a biskup - delegát pro Slovensko, požádal oficiálním dopisem ze dne 19. 1. v rámci letošního Týdne modliteb za jednotu křesťanů (18. 1.-25. 1.) o přijetí do Ekumenické rady církví v SR. Biskup Stránský zastupuje starokatolické věřící na Slovensku, kteří se hlásí k Utrechtské unii, historickému společenství starokatolických církví v Evropě. "Ekumenická angažovanost patří k podstatným prvkům tradice starokatolických církví Utrechtské unie. Naše církve stály při počátcích ekumenického hnutí, jsme členy Světové rady církví, jakož i Konference evropských církví. A naše Starokatolická církev v ČR má své stálé místo i v Ekumenické radě církví v ČR, jejímž generálním sekretářem je již druhé období starokatolický kněz Petr Jan Vinš," uvedl biskup. Přijetí do Ekumenické rady církví v SR by ovšem vyžadovalo změnu statutu, protože současný Statut Ekumenické rady církví v SR umožňuje členství pouze církvím, registrovaným na Slovensku ve smyslu zákona 308/91 Sb. „Naši slovenští věřící se však nacházejí v patové situaci, protože registraci na Slovensku nemohou získat kvůli nepřiměřeně přísnému a diskriminačnímu zákonu, který pro registraci nové církve či náboženské společnosti vyžaduje jako jednu z podmínek předložit 50 000 čestných prohlášení dospělých členů. Takto přísný zákon podle našich vědomostí nemá v civilizovaném světě obdoby a de facto znemožňuje zaregistrovat malou či novou církev nebo náboženskou společnost," píše biskup Stránský v dopise. Za mnohem absurdnější považují starokatolíci skutečnost, že z 18 registrovaných církví a náboženských společností na Slovensku by podle údajů ze sčítání obyvatelstva v roce 2021 tuto podmínku splnily jen čtyři z nich. K dalším se přihlásilo méně než 10 000 lidí. V České republice přitom k získání registrace církve či náboženské společnosti stačí 300 podpisů, v Polsku 100, v Maďarsku dokonce pouze 10. Z uvedeného vyplývá, že velikost členské základny nemůže být hlavním kritériem pro uznání státem. Utrechtská unie starokatolických církví vznikla v roce 1889. Starokatolické církve v Nizozemsku, Německu, Švýcarsku a tehdejší Rakouské monarchii podepsaly toho roku tzv. Utrechtskou konvenci. Tak došlo k propojení několika nezávislých katolických církví, které se v různých historických fázích, zejména však po Prvním vatikánském koncilu (1869-1870), rozešly s Římem. Členskými církvemi se později staly i česká, polská a chorvatská starokatolická církev. Od roku 1931 tvoří starokatolické církve Utrechtské unie svátostné společenství s anglikánskými církvemi a od roku 2016 také s evangelickou Švédskou církví. Starokatolické církve v Nizozemsku, Německu, Švýcarsku a Rakousku udělují od 90. let 20. století kněžské svěcení i ženám. V České republice zatím působí jen diakonky.

(red)

Z církví doma i ve světě

Pravoslavní věřící podali na město Praha žalobu kvůli výpovědi z nájmu krypty

Pražská pravoslavná obec podala žalobu na Správu pražských hřbitovů kvůli vypovězení nájmu krypty na Olšanských hřbitovech, uvedl tento týden Český rozhlas Radiožurnál. Majitelem kaple s kryptou je hlavní město Praha. Církev si ji od města pronajímá k bohoslužbám a na nové podmínky užívání odmítá přistoupit. Žalobou se jí zatím podařilo výpověď z krypty oddálit. Správa hřbitovů vypověděla smlouvu s církví koncem minulého roku. Zdůvodnila to tím, že věřící hrobku ničili, udělali z ní sklad a přinejmenším v jednom případě v ní uspořádali hostinu. Správě hřbitovů se nelíbilo ani svěcení automobilů na hřbitově. Ukončení smlouvy napadla u soudu Pražská pravoslavná obec, která je samostatným právním subjektem. Její zástupce a kněz z Olšan Roman Hajdamačenko na dotazy Radiožurnálu k žalobě neodpověděl. Ředitel metropolitní rady pravoslavné církve Jan Beránek rozhlasu řekl, že o žalobě nic neví a nová nájemní smlouva se připravuje. Podáním žaloby je překvapena i pražská radní Milena Johnová (Praha sobě), pod kterou církevní záležitosti patří. "Měla jsem za to, že jsme vyšli vstříc," uvedla. Pravoslavnou kapli, pod níž je pochován mimo jiné první československý premiér Karel Kramář, užívala i s kryptou pravoslavná církev desítky let. Podle dřívějšího vyjádření ředitele Správy pražských hřbitovů Martina Červeného krypta zejména při několikadenních pravoslavných svátcích trpěla, dým ze svící poškozoval její vnitřní malby a kryptu zakrýval stan. Věřící se na hřbitově podle něj chovali nevhodně, což vadilo ostatním návštěvníkům.

Kaple s kryptou je postavena v typickém pravoslavném architektonickém slohu, její základní kámen byl položen 11. září 1924 a o rok později 22. listopadu byla vysvěcena. Výzdoba je dílem ruských umělců působících v Praze a v západní Evropě. Krypta je kulturní památkou.

www.christnet.eu

Diakonie v Broumově má ve světě unikátní třídicí linku textilu

Pracovníkům broumovské Diakonie pomáhá třídit textil unikátní linka, podle Českého rozhlasu jediná svého druhu na světě. Její vývoj trval tři roky. Třídění textilu je teď podle vedení sociálního družstva výrazně efektivnější. Na malém prostoru a s méně pracovníky, je možné oblečení třídit do téměř šesti desítek kategorií. „Tohle je naše nová třídící linka, která usnadní lidem práci. I ty nejpomalejší ženy zvýšily svůj výkon o 80 až 100 procent oproti normálnímu třídění," tak popisuje předseda sociálního družstva Diakonie Broumov Pavel Hendrichovský novou třídící linku. „Linka je unikátní nejen v Evropě, ale v celém světě. Dá se různě modifikovat na třídění plastů a jiných komodit."

Pavel Hendrichovský vysvětluje, v čem je tato nová třídící linka lepší a výkonnější oproti té původní. „Tato linka dokáže točit materiál dokola až do úplného vytřídění. Ženy se nemusí trápit s nakládáním pytlů a tříděním. Je to pro ně mnohem lepší a efektivnější." Stojí tu sedm pracovnic a linka jede pořád dokola. Až se z toho trochu točí hlava. „Je to takový kolotoč. Člověk si musí zvyknout na ten kruh a pohyb. Přijíždí pytle, přebírá se to a hází dolů. Na tom páse je to přehlednější, tím pádem je také větší produktivita práce. A hlavně je to lehčí," potvrzuje Šárka Řeřábková, pracovnice broumovské diakonie. Pavel Hendrichovský upřesňuje, že sama diakonie se na výrobě této třídící linky podílela. „Máme zkušenosti z běžných, rovných pásů, které používají konkurenční firmy, které na velkém prostoru třídí velké množství textilu. Ale my jsme to dokázali udělat na malém prostoru a je to efektivnější. Nevím o žádné takové podobné lince nikde na světě."

Diakonie Broumov nemá na kruhovou třídící linku patent, ale užitný vzor. To znamená, pokud by chtěl někdo z dalších výrobců jít stejnou cestou, musí se s diakonií spojit.

Diakonie Broumov, občanské sdružení, bylo z iniciativy faráře Církve československé husitské Ondřeje Šika založeno 15. 9. 1993 v Úpici jako dobrovolné, nezávislé, necírkevní a nepolitické sdružení, sdružující odbornou i laickou veřejnost v oblasti poskytování materiální pomoci sociálně potřebným lidem bez ohledu na rasu národnost, státní příslušnost, víru či politický názor. Již od svého založení začala uskutečňovat myšlenku sběru již nepotřebného ošacení, které by jinak skončilo jako odpad na skládkách. Navazuje průběžně až do dnešních dnů spolupráci jak s městy a obcemi, tak s různými charitními organizacemi, církvemi, spolky i jednotlivci po celé ČR k zajištění sbě-ru použitého textilu. Tuto činnost rozšířila od roku 2012 umisťováním kontejnerů na použité šatstvo do měst a obcí.

Od počátku své činnosti začala Diakonie Broumov provozovat ubytovny pro osoby, které se ocitly v tíživé životní situaci. Od roku 2007 poskytovala sociální služby, registrované podle zákona č. 108/2006 Sb., od konce roku 2012 je sociální činnost bez dotací, pokračuje z prostředků Diakonie Broumov dodnes. Od roku 1997 má Diakonie Broumov v majetku kulturní památku kostel Zmrtvýchvstání v Broumově, který dostala od Církve československé husitské darem. V letech 1999-2001 proběhla rekonstrukce, v dalších letech se prováděly potřebné opravy. V roce 2014 byly zahájeny práce na rekonstrukci fary. V roce 2006 byl zaveden v Diakonii Broumov systém řízení jakosti a životního prostředí, certifikace ISO 9001 a ISO 14001. V roce 2014 se změnila návazně na platnost nového Občanského zákoníku právní forma z občanského sdružení na sociální družstvo.

(red)

Pozvánky

Seminář historické společnosti Veritas

Historická společnost VERITAS zve na seminář, který se koná na evangelické faře v Pardubicích 26. března v 10 h. Přednášku na téma Jiří z Poděbrad a jeho mírová iniciativa přednese Jiří Motyčka administrátor internetového portálu husitství.cz

Hodiny klavíru

Dokončení ze str. 1

byl odjakživa sen jeho matky slyšet ho hrát na klavír. A tak jsem ho přijala. Na konci každé hodiny, kterou jsme měli každý týden, vždycky říkal: „Maminka si mě jednou přijde poslechnout.“ Mně to ale připadalo beznadějné, protože on prostě neměl žádné vrozené nadání. Jeho matku jsem znala jen od vidění, když přivezla Robbyho nebo když na něj čekala ve svém starém autě. Vždycky zamávala, usmála se, ale nikdy nepřišla dovnitř. Pak jednoho dne Robby přestal na hodiny docházet. Chtěla jsem mu zavolat, ale usoudila jsem, že se kvůli nedostatku nadání rozhodl věnovat něčemu jinému. Byla jsem i ráda, že přestal chodit. Byl pro mou výuku špatnou reklamou!

Za několik týdnů potom jsem poslala studentům pozvánku na recitál. K mému překvapení mě Robby (který pozvánku dostal) požádal, jestli by se mohl recitálu zúčastnit. Řekla jsem mu, že recitál je jen pro stávající studenty a jelikož on odešel, nemůže se zúčastnit. Řekl mi, že jeho matka byla nemocná a nemohla ho na hodiny klavíru vozit, ale on že po tu dobu cvičil. „Prosím, slečno Honor, já prostě musím hrát,“ naléhal.

Nevím, co mě vedlo k tomu, že jsem mu dovolila na recitálu vystoupit – možná to byla jeho neústupnost, nebo možná mi něco uvnitř říkalo, že to bude v pořádku. Nadešel večer recitálu a tělocvična střední školy byla plná rodičů, příbuzných a přátel. Zařadila jsem Robbyho na konec programu, těsně před své vystoupení, kdy jsem měla poděkovat všem studentům a zahrát závěrečnou skladbu. Říkala jsem si, že pokud by to nějak pokazil, bude to až na konci programu a já svým závěrečným vystoupením budu moci zachránit jeho špatný výkon. Reciál proběhl hladce. Bylo vidět, že se na něj studenti připravovali.

Pak přišel na pódium Robby. Měl zmačkané šaty a jeho vlasy vypadaly jako by si je učesal kuchyňským šlehačem. „Proč nebyl oblečen jako ostatní studenti?“ pomyslela jsem si. „Proč mu matka pro tento výjimečný večer alespoň neučesala vlasy?“

Robby si odsunul stoličku a já byla překvapená, když oznámil, že bude hrát Mozartův Koncert č. 21 C-dur. To, co jsem pak slyšela, mě vyvedlo z míry. Jeho prsty se zlehka pohybovaly po klávesách, dokonce po nich hbitě tančily. Přecházel z pianissima do fortissima, z allegra to virtuosa; jeho suspendované akordy, které interpretace Mozarta vyžadovala, byly úžasné! Nikdy jsem neslyšela někoho v jeho věku tak dobře zahrát Mozarta. Po šesti a půl minutách skončil velkým crescendem a všichni stáli a zuřivě tleskali!!! Ohromená a v slzách jsem vyběhla na pódium a ve velké radosti jsem Robbyho objala. „Robby, nikdy jsem tě neslyšela takhle hrát, jak jsi to dokázal?“

Robby to vysvětlil do mikrofonu: „Víte, slečno Honor, pamatujete si, jak jsem vám říkal, že moje maminka je nemocná? Měla rakovinu a dnes ráno zemřela. A víte… ona se narodila hluchá a dnes večer to bylo vůbec poprvé, co mě slyšela hrát. A já jsem chtěl, aby to bylo výjimečné.“

Ten večer nezůstalo v sále jediné oko suché. Když lidé ze sociální služby odváděli Robbyho z pódia, aby ho umístili do Fosterova ústavu, všimla jsem si, že i jejich oči byly červené a opuchlé. Pomyslela jsem si, o kolik se můj život obohatil tím, že jsem přijala Robbyho za svého žáka. Ne, nikdy jsem neučila zázračné dítě, ale tento večer jsem se já stala zázračným studentem … Robbyho. On byl učitelem a já byla žákyní, protože mě naučil, co je vytrvalost, láska a důvěra v sebe sama. A možná taky jak na někoho vsadit, i když nevíte proč.

O několik let později přišel Robby o život při nesmyslném bombovém útoku Alfreda P. v Murray Federal Building v Oklahoma City v dubnu 1995.

Poznámka k příběhu

Dnes si lidé přeposílají různé věci - někdy pro povzbuzení, jindy tzv. pro potěchu duše. Zvlášť internet je vhodné médium i pro lidi s minimálními zkušenosti s moderní technologií. V poslední době se mnoho lidí kvůli kovidu dostalo do izolace a uvítá každou možnost, jak se dostat např. i k adresám svých spolužáků ze základní školy, s těmi, kteří sdíleli jejich sny - stát se třeba herci nebo úspěšnými sportovci... Tato strana má však dvě mince - ta zlá využívá internetu k tomu, že snadno umožňuje šířit různé pomluvy a lži a co je ještě horší, že ti šikovnější umějí přidat virus, který slouží k vydírání třeba nemocnic, nebo záchranky i jednotlivců, kteří takovými informacemi disponují. Zrovna nedávno se “podařilo” zrušit projednávání dost důležitého zákona, protože někteří vybraní poslanci dostali falešnou zprávu od hygienické stanice, že jsou nakažení kovidem.

Pokud se chystáte přeposlat tuto zprávu, možná přemýšlíte, kteří lidé z vašeho adresáře nejsou pro takový druh zprávy těmi vhodnými. Člověk, který tuto zprávu poslal vám, je přesvědčen, že úplně všichni můžeme něčím přispět. Ve všech zdánlivě obyčejných interakcích mezi dvěma lidmi se nám vždy nabízí možnost si vybrat, jestli budeme jednat se soucitem, nebo si tuto příležitost necháme ujít. Vy si teď můžete vybrat jednu ze dvou možností: 1. Vymazat tuto zprávu, nebo 2. Přeposlat ji lidem, na kterých vám záleží. Děkuji, že jste si to přečetli…!!! Nechť vám Bůh požehná dnes, zítra a navěky. Pokud by s námi Bůh neměl nějaký záměr, nebyli bychom tady! Žijte prostě. Milujte velkoryse. Pečujte jak nejvíc můžete. Mluvte laskavě. Ostatní přenechte Bohu.

(hb)

K historii angažmá církví v pomoci potřebným

Církev československá (husitská) nevznikla odtržením od Římskokatolické církve, jak se dnes s oblibou tvrdí.

Jejím základem byli od začátku lidé, kteří si přáli žít v sociálně spravedlivém státě s novou církví, která nestaví na dogmatech ale na svobodě svědomí.

Už o Vánocích v roce 1919, kdy poprvé slyšeli české bohoslužby, a to nejen v Praze, ale i na řadě dalších míst, začali spontánně vybírat peníze a během krátké doby vybudovali nebo zahájili přes dvě stovky staveb. A nebyly to jen kostely a modlitebny, ale dětské domovy, útulky pro chudé lidi apod.

Už v roce 1924 byl zvolen sociální výbor a zřízeno Ústředí sociální práce Církve československé. Organizovaly se charitativní bazary, sbírky, plesy, divadelní představení apod.

V roce 1933 Ústředí sociální práce se stalo samostatným spolkem. První předsedkyní byla Aurelie Procházková, později Berta Mildová – Bílková, dcera sochaře Františka Bílka.

V roce 1937 byl zakoupen dům se zahradou v Jílovém u Prahy a vybudován první dětský domov „Dětský domov Dr. Karla Farského“.

V období druhé světové války byla veškerá pomoc zaměřena na přistěhovalce ze Sudet. Konaly se sbírky a byly zřizovány společné vývařovny. V pražské Michli vznikla tkalcovna, která poskytla práci evakuovaným tkalcům a handicapovaným – jakýsi první model chráněné dílny. V rámci péče o uprchlíky byla poskytnuta pomoc asi 16 000 lidem.

V roce 1942 vznikla soustavná ošetřovatelská a zdravotní služba v rodinách. V Praze byla zavedena stálá návštěvní služba v nemocnicích.

V roce 1943 byla v Uhlířských Janovicích otevřena ošetřovna pro chudé z venkovských obcí. Na konci války se pomáhalo především zraněným na barikádách a vězňům propuštěným z koncentračních táborů. Zajišťovaly se vývařovny a zdravotní doprovod.

V roce 1945 byla otevřena první dětská ozdravovna v České Jívové u Olomouce.

Od roku 1948 byla vlivem politických změn omezována sociální péče, zrušila se spolková sociální činnost a vznikl Akční výbor ústředí sociální práce. Ten byl zrušen v roce 1951. Diakonická práce v církvi probíhala v jednotlivých obcích. V osmdesátých letech na základě iniciativy Ondřeje Šika, faráře z Úpice, začala sbírka materiální pomoci na pomoc potřebným v zahraničí – v oblasti bývalé Jugoslávie a Ruska. Po záplavách i u nás. Pomohlo se i mnoha běžencům a znevýhodněným spoluobčanům.

V roce 1994 vznikla Diakonie a misie Církve československé husitské, která je registrována u Ministerstva kultury jako samostatná právnická osoba.

V roce 2016 dochází k přejmenování na Husitská diakonie. V čele stojí ředitel a správní rada. Husitská diakonie zřizuje jednotlivá střediska, která jsou řízena ředitelem střediska a střediskovou radou.

Poskytuje sociální a zdravotní služby, vytváří pracovní příležitosti pro handicapované, organizuje volnočasové aktivity pro děti, poskytuje poradenství a duchovní péči.

(hb)

Jóbův zápas víry

3. část

Pokračování z minulého čísla

Elífaz chce touto zmínkou vzít Jóbovi možnost, aby se nevymlouval na to, že byl stvořen *„z prachu země“*. Člověk byl podle něj zrozen k bídě. Jenže bída může souviset s Božím trestem, s vyhnáním z ráje. A člověk si nemůže myslet, že nemůže za to, že byl učiněný z prachu země. Člověk je prostě hříšný od přírody! Jenže na tuto Elífazovu myšlenku dává Písmo jasnou odpověď! Člověče, netvař se, že nejsi za nic odpovědný! Jsi plně a zcela zodpovědný za svoje jednání, chování, za svůj život před Bohem! Nevymlouvej se na to, že jsi hříšný tím, že jsi byl stvořen ze země. Pravdou ovšem zůstává, že tím, že jsme jako lidé ztratili ráj, jsme byli skutečně odsouzeni ke své bídě. Ale za to si můžeme sami!

„Člověk je zrozen pro trápení a jiskry, aby létaly vzhůru.“ (5,7) Jiskry jsou zde obrazem určitého neštěstí. Jsou jako ptáci, kteří přinášejí zlou zvěst. Elífaz tím chce trochu zamaskovat svůj útok na Jóba. Napomíná ho a těší ho, aby mu nakonec ukázal na zaslíbení pomoci, odpuštění a záchrany. Jenže jeho řeč je de facto obviněním Jóba z toho, že spravedlivý a bezúhonný člověk přece nemůže trpět. A pokud trpí, pak to má nějaký důvod. Trestem za hřích je smrt! Tímto odsudkem se Elífaz staví na stranu satanovu. Z textu je patrné, jak satan mocně doráží a využívá každého slova i myšlenky k útoku na Jóba! Až zaráží jeho rafinovanost a mazanost! Hloubku Jóbova zármutku ovšem nikdo nechápe.

Jób na Elífaze reaguje. Odmítá jeho pohledy, ale přece jen se u něho začíná ozývat strach. Cítí, jak se proti němu mobilizují proti božské síly a živly. Staví se proti nim, ale je sám. A trpí. Žádné potěšení ani ztišení bolesti nepřichází. Ze slov jeho přátel na něj dopadají jen tvrdá slova zákonického myšlení. A ta jeho bolest jenom zhoršují a vyvolávají nový nářek. Chvílemi se zdá, že je Jób na konci svých lidských sil. Cítí trest Všemohoucího. V Jóbových slovech se však objevují i určité obrazy, které se vyskytují mimo biblickou literaturu. Šípy a střely známe z oblasti aramejského božstva. Tam je bůh Rešev zobrazován se šípy, stejně jako pozdější bůh Apollo. A nyní ve stejné podobě jakoby tady vystupoval Hospodin. Jób si je vědom, že není možné zpřetrhat poslední nitky, které ho spojují s Bohem. Nechce ztratit jistotu Boží blízkosti! Jenže bolest se u něho stupňuje a s ní i úměrně nářek. Připodobňuje se bezmocnému trpícímu zvířeti a ptá se sám sebe: Copak člověk nemá právo na existenci? Nemá právo na život, který stojí za to žít? Jób zápasí z bezmocností a s upíráním práva na zmírnění bolesti. Místo pomoci, přichází od jeho přátel jen jakýsi „chrchel“ v podobě Elífazových slov, který Jób nemůže přijmout, protože by přiznal svou vinu. Proto se nechce ani dotknout Elífazových slov. Všechno, co bylo zákonem prohlášeno za nečisté, bylo Izraelcům zakázáno. Mezi jiným to byly i některé pokrmy, pohlavní styk, malomocenství, mrtvoly, ale také i o lidský výkal v jakékoliv podobě. Kdo by se ho dotkl nebo s ním jakkoliv přišel do styku, musel by se buď očistit, nebo být z Božího lidu vyloučen. Poskvrněný a nečistý člověk totiž už nemohl předstoupit před tvář Hospodinovu, nemohl sloužit Bohu. Proto se Jób tomuto Elífazovu „chrchelu“ brání. A navíc si uvědomuje, že v jeho zápase jde o zkoušku víry! Proto taková slova nemůže přijmout.

Myšlenka ztráty spojení s Hospodinem se Jóbovi neustále vrací, ale je v ní určitý vývoj. Připomeňme si, že na počátku Jóbova zápasu byla výzva jeho ženy, aby zlořečil Hospodinu a zemřel. Byla to výzva k věčnému zatracení. Ve Starém zákoně je obraz věčného zatracení spojený s obrazem pekla a smrti. Starý zákon výslovně nehovoří o věčném zatracení, ale o „připojení k otcům“. V Izraeli nerozhodovaly pokrevní svazky. Základním poutem rodiny byl jejich vztah k Bohu. Proto se mohl i otrok stát členem rodiny a dědicem svého pána. Takže pokud se člověk sám z duchovních svazků nevyloučil odpadem od Boha, potom ho nikdo jiný z Božího lidu nemohl vyloučit. Dokonce ani smrt! Lidský život je v Písmu zasazen do Božích plánů, proto ho ani smrt nemůže zmařit. Tak se starozákonní pojetí rodiny rozrůstalo až do nadčasových rozměrů. Jenže starozákonní člověk nespekuluje o tom, jaké to bude po smrti. Nepřemýšlí o tom, co je údělem člověka, který se zřekne Boha. Představy o pekle Starý zákon prostě nezná! Jób odmítá výzvu své ženy k věčnému zatracení, protože ví, že Bůh uzavřel se svým lidem smlouvu, která nekončí smrtí, ale jde dál. Jde přes hranice smrti, takže člověk zůstává v laskavé Boží péči i po své smrti.

Po těchto myšlenkách na Jóba dolehá další pokušení. Jakoby se u něho ozvala touha po tom, aby se vůbec nenarodil. Jenže kdyby se nenarodil, tak by ani nevstoupil do obecenství s Bohem a odpadla by věčná záhuba. Nedostal by sice život, ale nezasáhla by ho ani smrt. Takže zatím, co mu jeho žena radila věčnou smrt, Jób přemýšlí o jiné smrti. Touží po zbavení všech věčných útrap, které ho postihly, ale zároveň touží po Boží přítomnosti.

Jób při rozhovoru s přáteli zjišťuje, že jen obrana proti jejich útokům není možná. Proto přechází sám do útoku. Ten, který je ponořený do utrpení, si přece zasluhuje solidaritu! Jenže ta od přátel nepřichází. Pospolitost, závaznost, solidarita jsou na místě tam, kde dvě strany uzavřely smlouvu. Jde o čin, který odpovídá smlouvě a věrnosti k ní. Sám Hospodin si vyvolil svůj lid a svůj vztah milosti projevil smlouvou. Tato smlouva váže vyvolený Boží lid. Váže ho k věrnosti. Smlouva vytváří určitý svazek, jehož vzájemným vztahem je milosrdenství, láska a solidarita. A tato solidarita a milosrdenství se projevuje u Boha ve vztahu k člověku, přes jeho ustavičnou porušenost a hříšnost. Jenže solidarita neplatí jen pro Boha. Bůh učinil smlouvu se svým lidem, s celkem, se skupinou lidí, ne jen s jednotlivcem. A proto je i člověk vázán solidaritou k druhému člověku! A pokud tato solidarita nepřichází, potom Jób připomíná den Hospodinův. Tento den bude pro Izraelce radostným zážitkem. Bude to důvod k veselí. Ale tomuto dni bude předcházet den utrpení, kdy protivníci budou mít navrch. Den soudu je v pozadí Jóbových myšlenek. Proto varuje a napomíná svoje přátele. Volá je k potřebné solidaritě. Volá je k lásce, k pomoci a k pochopení, aby byli schopni účasti v radosti i v bolesti. Jenže v tom jeho přátelé zklamali. *„Moji bratří jsou věrolomní, nestálí jako potok, jak koryta potoků, které se vytrácejí.“* Obrazy vysychajících potoků jsou pro Izrael časté. Není divu. Po vydatných deštích protékaly krajinou často mohutné potoky, které v době sucha zase rychle vyschly. Jóbův útok je přesně zacílen. Jeho přátelé se děsí Jóbových ran, ale nedovedou se s ním solidarizovat. Ale příkaz zastání se druhého člověka by měli brát vážně! Každý člověk víry by ho měl brát vážně! Jenže oni se ani nepokoušejí pomoci nebo potěšit. Stále jen obviňují. Jób svým přátelům nic nedluží. Nemusí čekat, ani se spoléhat na projev jejich pochopení a pomoci. Jen hladoví po soucitu. Tak tomu často bývá, že opravdoví přátelé se poznávají až v těžkých situacích života, kdy se dovedou ponořit do bolestí a trápení druhého a jsou schopni zápasit s ním, podpírat ho, těšit ho a odevzdávat ho do Boží milosti. Proto Jób na jejich netečnost adekvátně reaguje: *„Metete los o sirotka, svého druha jste ochotni prodat.“* Jób zůstává sám. Přesto se pokouší prolomit hráze nedůvěry. A zkouší to znovu a znovu. Posuďte sami, jestli lžu! Vždyť víte, že to není pravda! A vyzývá svoje přátele, aby se sami změnili, aby to nakonec s nimi samotnými nedopadlo v den Božího soudu špatně!

Jóbovi přátelé od postiženého a nemocného nechtějí nic slyšet. Proto se Jób obrací přímo na Boha. K němu mluví, protože jen u něho skládá svou naději. U lidí nepochodil. Přemýšlí o svém životě, který však není životem v pokoji, klidu a štěstí, ale chápe ji jako „vojenskou službu“, boj ve službách Hospodinových (Izajáš 40,3). V boji ovšem číhá mnohé nebezpečí. Proto se v Jóbovi probouzí určitá nejistota a obavy. Nemá strach o sebe, ale o svou věrnost k Hospodinu! A z tohoto strachu má už jen krůček k touze po vysvobození z utrpení. Ví, že člověk bez Boha by dopadl špatně. Byl by navždy vyhnán z ráje a odloučen od Boha. Skončil by v Egyptě nebo Babylonii, v oblastech temnosti a útlaku. Jenže člověk není zase tak zcela svobodným tvorem v tom smyslu, že by si mohl dělat, co by chtěl. Život každého člověka je podroben někomu vyššímu. Je podřízen Bohu, Stvořiteli, Králi nebe a země, Pánu života i smrti. Je zcela v jeho rukou! A Jób také dobře ví, že život není jen procházka růžovým sadem, ale je to zápas, který člověk vede dnem i nocí. Proto Bohu předkládá svou konkrétní situaci, která se mu v dané chvíli jeví jako beznadějná. Přesto prosí Hospodina, aby si vzpomněl „na lidského červa.“ Jenže v tuto chvíli to už u Jóba není pláč a lkání, ale výzva, přání, prosba. Je to výzva k soudu a k rozřešení jeho sporu! *„Rozpomeň se, Hospodine Bože, prosím na mne!“*

Otázka smrti je složitá. Jóba trápí, protože ji chápe jako místo odloučení od Boha. Ale právě proto z jeho srdce tryskají slova, která míří až do kosmických dimenzí. *„Jsem snad moře nebo dračí netvor, že proti mně stavíš stráž?“*

Pokračování příště

Pavel Rybín

Superčtenářství?

Zatrženo v zahraničním tisku

„Držte se dále od Prousta.“ – Tak zakončuje Pilita Clarková návod, jak vstoupit do „klubu“ tzv. superčtenářů, kteří dokážou v kalendářním roce přečíst 52 knih a více. Upřednostňuje povrchní čtení („skim reading“). U literatury faktu doporučuje číst jenom úvod, závěr a pár stránek z každé kapitoly …

Za vzor dává borce, kteří po Novém roce umístili na sociální sítě 52 a více „minirecenzí“ publikací v uplynulém roce přečtených. A závidí těm, kdo se přitom mohli pochlubit nejpikantnějšími citovanými anekdotami (např. ze Stalinova životopisu od Stephena Krotkina). Ekonom Tyler Cowen dokáže prý někdy za noc prolétnout celých pět knih!

Před autory, kteří jako francouzský spisovatel Marcel Proust vyprodukovali díla vícesvazková či vícedílná, při honbě za množstvím přečtených titulů Clarková varuje. Vzato do důsledků, měli bychom se tedy podle Clarkové držet dále i od Bible – to je přece, jak zdůrazňoval prof. Amedeo Molnár, „celá knihovna“. A zde se ukazuje ošidnost hltavého až bulimického pročítání (sloužícího údajně čtenářovu „sebezdokonalení“, nepřiznaně ale spíše zdokonalení jeho sebeprezentace na sociální síti).

Na Pilitu Clarkovou leckdy dám, tentokrát s ní souhlasit nemohu. Přečtené je přece třeba náležitě vstřebat, strávit. Proto se z kazatelen v některých obdobích církevního roku káže zas a znova na tytéž biblické oddíly …

Řiďme se v daném ohledu Miroslavem Horníčkem či Ludvíkem Vaculíkem. „Čtenář by měl číst tak, jak spisovatel psal. Pomalu, důkladně, jeden třeba váhal před napsaným, druhý by měl váhat po přečteném. A vracet se k tomu. Tomu říkám pokora. Pokora autorova a pokora čtenářova. A teprve tam, kde se obě setkají, vzniká silný zážitek.“ (Horníček: Chvalozpěvy) „Šel jsem si lehnout a jako někdy sáhl jsem po Bibli … Otevřela se mi na knize Job. Pár vět, které jsem četl, musel jsem si hned jít zapsat.“ (Vaculík: Hodiny klavíru)

Místo horečnatého pročítání upřednostněme v roce 2022 i nadále důkladné čtení (deep reading) a (tam, kde to stojí za to) pozvolné, obnovované včítání.

František Schilla

Odkaz:

Clark, P.: Want to be a super reader? Here´s how to get through 52 books a year, The Irish Times 10.1.2022, s. 13

Vzpomínka na sestru Věru Hnilicovou z Peruce

Smrt přichází jako zloděj v noci, nevíme dne ani večera, kdy si nás Pán povolá k sobě.

Sestra Věra byla věrnou členkou náboženské obce Církve československé husitské v Peruci, kde docházela na bohoslužby několik desítek let téměř každou neděli jak v dobách požehnaných, tak i zlých. Bohu zůstala věrná až do konce svého pozemského života. Byla pilířem a duší zdejšího církevního společenství. Pamatovala si všechno, co se v něm v průběhu času odehrálo. Každého bratra i sestru znala, od členů náboženské obce vybírala církevní daň, spravovala účty a pokladničku. Její proslulá šetřivost a selská moudrost byla doslova požehnáním. Je až neuvěřitelné, že za jejího působení malá vesnická obec významně přispěla k renovaci místního židovského hřbitova, opravila fasádu na kapli Mistra Jana Husa i na faře, kde byla též opravena střecha a vybudován podkrovní byt. Kromě budování se náboženská obec snažila působit i diakonicky - zaměstnávala osoby, které se nemohly uplatnit na trhu práce a občasně vypomohla lidem v nouzi s bydlením. Funkci hospodářky neboli finanční zpravodajky sestra Věra vykonávala až do svých úctyhodných 80 let, kdy si ji Pán povolal na věčnost.

Dva týdny před smrtí vezu sestru autem na bohoslužbu, protože jí bolelo koleno. „Mohl by ses oholit, alespoň v neděli na bohoslužbu.“ Zněla její sesterská výtka. „Ale to se tak teď nosí, říká se tomu šedý vítr.“ odpověděl jsem. „Já ti dám šedý vítr, slušnost je se oholit.“ namítala sestra přísně.

Ona už byla taková - ze staré školy. Její smrt jako by předznamenala konec jedné éry. Kromě dvou ještě starších sester a jednoho mladšího bratra seniorského věku už není nikdo, kdo by duchovně pocházel z tradic prvorepublikové československé církve.

Sestra Věra byla také sokolkou a dokud mohla cvičila. Jela i na slet. Měla ráda dechovku. Příležitostné vystoupení místní dechové kapely Rodáci bylo čestnou výjimkou, kdy vynechala nedělní bohoslužbu. „Hlavně nezapomeň vypnout topení a zhasnout! Ať nedoplácíme elektriku.“ Na ta její slova vždy vzpomenu. Než skonala, ještě stačila uzavřít pokladnu a odnést peníze ze sbírek na poštu. Chtěla mít vše hotové, protože se chystala do nemocnice, kde se jí měli podívat na to koleno. Byla připravená a měla sbalený kufr. Snad by ještě žila, kdyby se do ní včas dostala, ale kvůli epidemii jí odložili nástup o týden. To se jí stalo osudným. Sousedům bylo divné, že sestra v noci svítila. Syn ji pak našel doma mrtvou. Zřejmě to přišlo rychle, ani si nestačila zavolat záchranku. Bylo to nečekané a zdrcující. Její náhlá smrt je pro náboženskou obec v Peruci velkou a bolestnou ztrátou, ale věříme, že již je v dobrých rukou Hospodinových očekávajíc vzkříšení z mrtvých a radost života věčného. Neboť Pán praví: *Neboj se. Já jsem první i poslední; ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu. (Zj 1,17b.18)*

Ivo Kraus

Eva Melmuková – Šašecí

25. února 2022 devadesátnicí

Před deseti lety jsem jako kurátorka telčského sboru připomněla osmdesátiny naší milé sestry farářky doc. PhDr. Evy Melmukové- Šašecí. Nyní jsme již o 10 let dále a tak využívám této vzácné příležitosti, abych napsala těchto několik řádek ke vzácnému jubileu - k jejím devadesátým narozeninám.

Jen krátce shrnuji, že naše sestra farářka (nyní emeritní) má za sebou velmi bohatý a naplněný život – a to již od jejího narození v italském Římě a jejího dětství a mládí prožitého v těžkých letech 2. světové války. Pak následovalo dospívání a absolvování studia na tehdejší Komenského evangelické bohoslovecké fakultě v Praze. Poté nastoupila Eva Šašecí do duchovenské služby v Praze na Smíchově a velmi brzy se znelíbila tehdejším komunistickým pohlavárům a ztratila tehdy nutný státní souhlas. Nezahořkla a prošla různými zaměstnáními, přitom v uvolněnějším období druhé poloviny 60. let vystudovala historický obor na jiné vysoké škole na UK v Praze (doktorát v r. 1968). To už se provdala, narodil se syn Petr a od šedesátých let minulého století žili Melmukovi ve Velké Lhotě a pak v Telči. Jen tak mimochodem si přitom sestra farářka doplnila i vzdělání v oboru potravinářské technologie, které v životě rovněž v jedné chvíli v konkrétním zaměstnání uplatnila. Jako jedna z mála v naší ČCE je výbornou znalkyní jak teologie, tak historie.

Zvláštním Božím řízením se v předdůchodovém věku navrátila i ke své první službě – duchovenské práci, a to v našem telčském sboru v r. 1986 (tehdy však jen na částečný úvazek pár let po mozkové mrtvici). Již v důchodovém věku se po r. 1989 stala i vysokoškolskou pedagožkou, kdy se v r. 1990 habilitovala. A aby toho nebylo málo, účastnila se intenzivně i občanského a politického života přímo v Telči. V prvních svobodných volbách po r. 1989 zde získala nejvíce hlasů a působila v prvním období i v Radě a pak v Zastupitelstvu Města Telče.

Vyvíjela i další iniciativy. Od devadesátých let jako moderátorka Historické společnosti pro aktualizaci odkazu české reformace Veritas stála u zrodu mezinárodní evropské spolupráce, kde se lidé napříč Evropou (bohužel, bez většího zájmu naší ČCE) vzájemně domlouvali o svých křesťanských reformačních kořenech. Dvě konference tohoto typu se konaly v České republice, jedna z nich dokonce v Telči a blízké Velké Lhotě. A právě ve Velké Lhotě stála sestra farářka u zrodu vybudování Evangelického tolerančního areálu. Lidé si tak i v našem telčském sboru mohli lépe uvědomovat, na co navazují a jak promýšleli svou víru naši předkové, jejichž předávání štafety víry se neztratilo ani v době pronásledování v pobělohorské době.

Pro nás je však asi to hlavní, že nám zůstala nablízku jako člověk, který nás má rád a snaží se být užitečný i ve chvílích, kdy by měla dávno právo být opravdu v důchodu. Kolikrát již naše milá sestra farářka posloužila při bohoslužbách, setkáváních při biblických hodinách, nacházela i cestu k těm nejmladším při vyučování náboženství, v době koronavirové dokázala povzbuzovat nádhernými slovy překladu z německé knihy o problémech stárnutí.

Překonávala přitom i leckteré zdravotní komplikace nezlomnou vůlí a pevnou vírou. S touto vírou se loučila před necelými 7 lety ve velkolhoteckém dolním kostele i se svým manželem, obětavým dlouholetým farářem ThDr. Jiřím Melmukem. Máme ji moc rádi a přejeme ji do dalšího období Boží požehnání i sílu pro zvládání různých situací, které život přináší.....

Dana Kameníková
kurátorka FS ČCE v Telči

Dá se žít na poušti?

U Izajáše 43,20 prohlašuje Hospodin: *„Já povedu pouští cestu, pustou krajinou řeky. Čest mi vzdá zvěř pole, šakalové i pštrosi; obdařil jsem poušť vodou a pustou krajinu řekami, abych napojil svůj vyvolený lid."* – V přímé Boží řeči v knize Jóbově je také několik vět o pštrosech: *Pštrosice mává křídlem, není to však peruť s brky čápa (zřejmě vyjádření nelétavosti pštrosů); svá vejce ponechává na zemi a vysedí je v prachu… Když se však vyplašena vymrští, je jí k smíchu kůň i s jezdcem* (Jób 39,13-14; 18).

Jako celá řada starozákonních textů se i Žalm 107,4-6 vrací k velké historii Izraele, k přechodu pouštěmi z Egypta do země zaslíbené: Bloudili pouští, cestou pustin… Žíznili a hladověli, byli v duši sklesli. A když ve svém soužení úpěli k Hospodinu, vytrhl je z tísně.

Byli jste někdy na poušti? Naše rodina před lety jen trochu ochutnala pouštní prostředí v tzv. **Údolí smrti v Nevadě, v USA**. Písečné duny a barevné skály se nám tam líbily, ale žít bychom tam nechtěli. Je tam hrozné vedro, a tak jsme při výjezdu z té krajiny uvítali, že u hotelu kropili trávníky automatickými postřikovači; ani jsme nesvlékali lehké oblečení a blaženě jsme se tam sprchovali. Mnohaleté putování Izraelců pouštěmi byl tvrdý Boží trest za jejich nevěru a nedostatek odvahy dobýt zemi zaslíbenou. Až na dva muže, Jozue a Kálefa, to čekalo na příští generaci, která asi měla beduínského pouštního života už plné zuby.

Všichni máme zkušenosti s obdobími našich životů, kdy jsme si i uprostřed krásné a bohaté české krajiny připadali jako na poušti. Ve dnech, kdy tohle píši, takový čas už přes rok prožíváme do různé míry všichni díky nepříteli zvanému **koronavirus**. Ne, že by bylo pořád horko, právě teď je za oknem krásně bílo od pořádné vrstvy sněhu. Ale jsme všichni nějak osamocení, omezení v práci i v docházce do škol, chodíme s obličeji napůl zahalenými jako beduíni – jenže ti to mají kvůli polétavému jemnému písku, my pro nebezpečí nákazy. Ve sboru už se dlouho pořádně nemůžeme sejít, shromáždění i debaty na počítačích jsou zajímavé, ale jsou to jen malé oázy v poušti osamění. Co nás obrní, abychom tuto poušť vztahů překonali?

A vidíte, jsou zvířata, ptáci i lidé, pro něž je poušť, ať písečná nebo kamenitá, životním prostředím. Stvořitel je vybavil i pro tak extrémní životní podmínky. Svěříme mu své přežití, když tak obmyslel živočichy a beduíny? V několika zamyšleních nad přírodou ve vztahu k Bibli jsme si už o některých

povídali. V pouštích mohou trvale žít jen živočichové, kteří vydrží dlouho bez vody a kteří snesou vysoké teploty ve dne a naopak nízké v noci.

Prorok Izajáš dokonce dva druhy takových živočichů jmenuje, **šakaly a pštrochy**. O pštrosech jsme už něco četli (nebo budeme číst) v článku Potřeba vytrvalosti. Pštros, kterého prorok rovněž uvádí, je zřejmě velký pštros dvouprstý, největší žijící pták (váha okolo 100 kg) a nejrychlejší dvounohý živočich na světě. Žije ve stepích a savanách, ale i v pouštních oblastech, snáší změny teploty během 24 hodin až o 40°C. Vydrží několik dní bez vody a vystačí často i jen s vodou v potravě. Ještě můžeme dodat, že husté řasy chrání oči pštrosů před pískem, jejich nozdry jsou ke stejného účelu uzavíratelné, jejich velká chodidla brání proboření nebo uklouznutí v sypkém písku. Nadýchané peří izoluje jejich těla před horkem.

Izajáš uvádí také šakala za pouštního obyvatele. Ten obývá spíše stepi a lesostepi. V Indii však žije v tzv. Thárské poušti. I stepi ovšem trpí nedostatkem dešťových srážek. V poslední době se objevují šakalové dokonce v Evropě i blízko našich hranic.

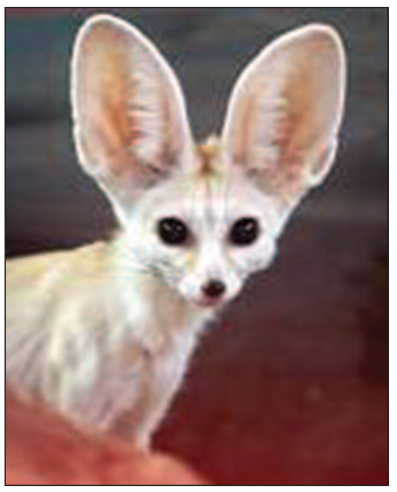
K typické fauně pouští patří např. velcí obrnění členovci štíři s velkými klepety a prodlouženým zadečkem, který končí jedovatým ostnem; vydrží prý rok bez potravy a zadržovat dech tři dny. Přežívají vysoké teploty i zmrazení.

Někteří hadi, např. jedovatí chřestýši (podle kostěného chřestítka na konci ocasu) jsou také dobře přizpůsobeni pouštnímu klimatu. Mezi plazy vyniká v australských pouštích ještěrka s velkými ostny

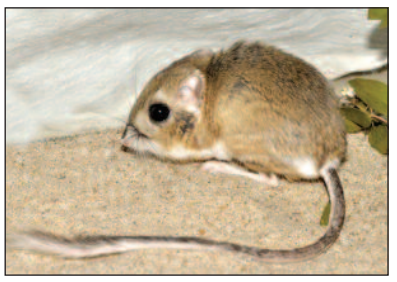

po celém těle, **moloch ostnitý**. Ostny jsou mu obranou proti predátorům a navíc tvoří žlábky, v nichž se sráží ranní rosa a stéká mu do tlamičky. To je užitečné použití zbraní, co?

V kapitole o starosti zvířat o mláďata jsme již zmínili nejmenší lišku, fenka: dospělí váží jen okolo 1 kg. Neobvykle velké ušní boltce jim neslouží jen ke sluchu, ale i k ochlazování. Fenci žijí v pouštích se stabilními písečnými dunami a řídkou vegetací trávy a keřů. Rostliny jim slouží především jako vystýlka nory, ale v nouzi i jako náhradní zdroj potravy a vody. Nemají-li odkud pít, získávají vodu ze zvířecí i rostlinné kořisti. Tyto roztomilé

lištičky tvoří velké rodiny i o deseti členech a rádi si spolu „povídají" štěkáním, vrčením a předením. Dokonce ve velkých norách někdy žije i více rodin. Jsou velice hbití, skáčí až 70 cm do výšky a přes metr do dálky. V nebezpečí se bleskově zahrabou do písku.

V amerických pouštích žije drobný roztomilý **hlodavec tarbíkomyš.** Živí se převážně semeny rostlin, jejichž obsah sacharidů mu dodává energii. Ale jeho metabolismus dokáže ze sacharidů dokonce vytvořit tzv. metabolickou vodu.

Pavel Javornický

Pozor změna úředních hodin redakce!

Od února budou nové úřední hodiny redakce, a to

pondělí až čtvrtek od 9 do 14 h.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451,
e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

7-8/2022

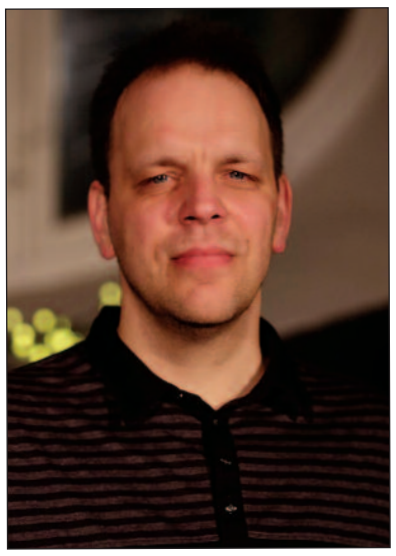
2. března 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
16. března 2022

Z obsahu

* *Filip*
* *Nuance proti obrazoborectví*

Poselství k neděli Invocavit

PAUZY HRAJÍ (ABAKUK 2,20)

„Pauzy hrají!“, říkala mi učitelka klavíru důrazně. „Ticho mezi hudbou je stejně důležité jako hudba sama.“ Říkala to často a – dlužno dodat – ne zrovna tiše; pauzy jsem totiž při hraní nerepespektoval. Chyběla mi trpělivost, cit pro muziku, pokora vůči autorům.

Jako začínající hudebník jsem se na pomlky v notovém zápisu díval jako na zbytečnou výplň, která zdržuje akci, ubírá skladbám na dravosti a barevné kráse. Spěchal jsem přes pomlky.

Že je náhlé ztichnutí hudebně významné, jsem objevil později. Pauza jen neodděluje, ale připravuje. Roste v ní očekávání a dychtivost po novém. Pauza také nechává doznít, co jsme před chvílí slyšeli. Pauza naplňuje významem. Při jazzovém „stoptime“ funguje pauza dokonce jako rytmický vtip, náhle zmlknutí, prostor pro kreativní představy a „sóla“ v myslích posluchačů.

O ztišení mluví výrok z proroka Abakuka: *„Hospodin je ve svém svatém chrámu. Ztiš se před ním celá země.“ (Abk 2,20) Je to dobré slovo, důležitá výzva pro postní období, do něhož jsme vstoupili. „Ztiš se“ (ČEP), „umlkniž“ (Kraličtí), „zmlkni“ (B21)!*

Potřebujeme se zastavit a soustředit, aby naplno doznělo to, čím jsme v posledním měsíci žili. Ztichnout a naslouchat hlasu srdce. Ztichnout před Svatým.

Půst je však také časem přípravy. Pomlkou, která naplňuje očekáváním. V liturgii nedělních shromáždění se mohou vynechat chvalozpěvy Gloria a Haleluja. Bohoslužbě i modlitbě v postu sluší málo slov a dlouhé ticho. Radost, která na chvíli zmlkne, ztratí punc něčeho samozřejmého či povinného. – Zastav se člověče, zmlkni, skloň se před tím, kdo je víc, než všechny naše řády a zvyky. „Hospodin je ve svém svatém chrámu“. Jistěže není snadné ztichnout v ruchu světa. Je to rys naší doby: každý z nás má neustále něco důležitého na práci a k vyřízení. Pauzy zdržují akci. Spěcháme přes pomlky, nikdy nic není dost rychle vyřízené. hladké a efektivní. Frenetický rytmus vnucujeme všemu kolem nás: svému zaměstnání, setkáním s přáteli i svému volnému času.

Abakukovo slovo však zaznívá nejen nad jednotlivcem, nýbrž nad zemí. „Ztiš se před ním, celá země!“ Prorok ve vidění (v první kapitole knihy) odhaluje dvojí pokřivenost a bezpráví. Temnotu, sociální nespravedlnost a pokrytectví v Božím lidu Izraele: „Doléhají na mne zhouba a násilí, rozrostly se spory a sváry. Proto je tak ochromen zákon a nikdy se neprosadí právo. Spravedlivého obkličuje svévolník… (Abk 1,3a-4a). Stejně kriticky však Abakuk – na rozdíl od jiných proroků své doby – vidí i stav vládců světa, Babylonu, který má Izrael z Boží vůle potrestat a zbořit. „Což bude svou síť vyprazdňovat bez přestání, bez soucitu vraždit pronárody?“ (Abk 1,17) Násilí civilizace dopadá na zvířata i na lidi.

Postní výzva ke ztišení proto neznamená, že máme mlčet k bezpráví uvnitř církve nebo světa, k ničení životního prostředí zvířat či lidí. Zmlknutí před Hospodinem, který „je svatý ve svém chrámu“ je uznání, že země i mé srdce patří svrchovanému Bohu, mému stvořiteli. Potřebujeme nespěchat přes pomlky, zastavit se a znovu naslouchat Božímu vábení. Potřebujeme kreativní „stoptime“.

Jen není jisté, jestli si na něj uděláme čas.

Jiří Bureš
evangelický farář, Boskovice

Světový den modliteb 2022 připravily ženy z Velké Británie

Anglie, Wales, Severní Irsko a Skotsko jsou čtyři části Spojeného království (United Kingdom). Leží na skupině ostrovů, které známe pod názvem Britské ostrovy. Irská republika je samostatný stát. Následující text se bude týkat Anglie, Walesu a Severního Irska, které společně připravují letošní bohoslužbu Světového dne modliteb. Tyto tři části Velké Británie mají své jazyky, kulturu i vlády. Spojuje je společná historie, kdy ostrovy obývali Keltové, v dobývání se střídali Římané, Anglosasové, Vikingové, Normané. Země zažívala jak pokojné časy, tak také boje, útisk a násilí. Od r. 1717 po dlouhé občanské válce se upevnil parlament a zákony o unii daly vzniknout konstituční monarchii, v jejímž čele je od konce 2. světové války královna Alžběta II. Zemi řídí vláda s premiérem a parlament. Britské impérium bylo až do svého rozpadu v r.1922 největší námořní a koloniální velmocí. Dnes spadá do Britského společenství národů 53 států (bývalá britská dominia a kolonie), 15 z nich uznává britského monarchu za hlavu svého státu (např. Austrálie, Nový Zéland, Kanada, Indie, Malajsie…).

Velká Británie má rozlohu 242 tisíc km² a je vymezena mořskými břehy: pobřeží jsou utvářena vodou, ovlivněna mírným Golfským proudem, který poskytuje vlhké ostrovní klima s mlhou a deštěm. Krajina je zelená a protíná ji mnoho řek, které zformovaly úrodnou zemědělskou půdu. Ta byla od starověku zúrodňována hospodařením. Avšak intenzívní pastvou, zejména v hornatých částech, zmizely velké plochy přirozeného lesa. V pozdním středověku patřila půda většinou bohatým feudálním šlechticům. V 18. a 19. století, kdy industrializace přetáhla lidi z venkova do rostoucích měst a aglomerací, se některé regiony vylidnily. Přesto zůstaly četné oblasti přírodních krás, přirozená jezera a vřesoviště, z nichž mnohé jsou chráněny v národních parcích.

Wales je svým charakterem venkovský. Krajina není hornatá, západní hranici tvoří pobřežní linie, na východě sousedí s Anglií. Jeho rozlehlé uhelné pánve na jihu hrály klíčovou roli v rozvoji měst Newport, Swansea a Cardiff.

Chloubou Severního Irska je Lough Neagh, jedno z největších sladkovodních jezer západní Evropy. Stejně okázalý je masiv čedičových sloupů, zvaný Giant´s Causewy na pobřeží Antrim, který vznikl vulkanickou erupcí.

Dokončení na str. 2

Interaktivní dílna Komenský 2020 – 2022

Termín konání: *sobota 12. března 2022 ve 14.30 h. Pro děti a mládež, dospělé nevyjímaje, všichni jsou srdečně zváni*

Interaktivní dílna Komenský 2020-22 je vzdělávací program pro základní a střední školy, v němž se studenti seznámí zajímavou a moderní formou s životem J. A. Komenského. Na příkladu Komenského si studenti vytvoří svou „timeline“ – časovou osu vlastního života – a uvědomí si základní lidské touhy. Seznámí se s největší touhou Komenského – touhou po nápravě lidstva.

Životní příběh učitele národů inspiruje k zamyšlení, jak překonávat překážky a nacházet naději za všech okolností.

Vyvrcholením programu je motivace studentů k zapojení se do skupinových "Projektů proměny" dle myšlenek J. A. Komenského. Tyto projekty budou součástí celostátní kampaně s účastí médií. Program naplňuje požadavky RVP pro dějepis, občanskou výchovu a základy společenských věd.

Interaktivní dílna Projekt proměny navazuje na Interaktivní dílnu Komenský 2020. Jejím prostřednictvím chceme motivovat žáky k tomu, aby v návaznosti na vizi Komenského navrhli a následně sami realizovali svůj vlastní projekt proměny v některé z těchto oblastí: rodina, vzdělanost, vláda, víra, podnikavost, umění a média. Cílem programu je aktivizovat mladé lidi k realizaci konkrétní „dobré věci“ ve svém okolí, ve své komunitě, v národě.

Jan Amos Komenský měl celoživotní sen. Toužil vidět nápravu celého lidstva. Vycházel z předpokladu, že věci lidské nejsou zcela v pořádku, ale nejsou také docela ztraceny. Celý život proto pracoval na svém stěžejním díle Obecná porada o nápravě věcí lidských, kde představil vizi a cestu k proměně

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: VĚŘÍCÍ SE POPRVÉ OD ZAČÁTKU PANDEMIE VRACÍ NA POUTNÍ MÍSTO V LURDÁCH

Po téměř dvou letech se poprvé na poutní místo ve francouzských Lurdách vrátili návštěvníci, kteří zde nebyli začátku pandemie covidu-19. K návratu došlo symbolicky, 11. února, protože v tento den v roce 1858 se zde poprvé údajně zjevila Panna Marie. Na slavnostní liturgii přišly 4000 lidí, informovala agentura AFP.

"Při tomto výročí (...) mohou poutníci opět vstoupit do jeskyně a učinit jedno z gest, která jsou pro ně tak důležitá: dotknout se této skály na znamení důvěry v Pannu Marii, položit na ni své radosti, smutky a úzkosti," řekl agentuře AFP správce svatyně Olivier Ribadeau Dumas.

Uzavření jeskyně se výrazně podepsalo na návštěvnosti jihofrancouzského města se 14 000 obyvatel, jehož rozpočet závisí z 90 procent na cestovním ruchu.

Ve městě je na 150 hotelů a část obyvatel tam žije jen během turistické sezony. Před pandemií do Lurd ročně zavítalo na 3,5 milionu poutníků. Hoteliéři teď doufají, že s koncem koronavirových restrikcí se sem turisté opět vrátí.

www.christnet.eu

Z církví doma i ve světě

Dokončení ze str. 1

společnosti. K praktické obnově přitom dle Komenského dochází prostřednictvím moudrého porozumění a správy sedmi klíčových oblastí: vzdělanost, rodina, vláda, víra, média, umění a podnikavost.

Projekt Komenský 2020-22 vznikl při příležitosti 430. let narození a 350. let od úmrtí učitele národů – Jana Amose Komenského (1592 – 1670). Cílem projektu, který se zaměřuje jak na studenty škol, tak na širokou veřejnost, je oslovit českou společnost s Komenského poselstvím, předat jeho nadčasový odkaz současné mladé generaci, a přizvat tak národ k navázání a dokončení Komenského porady o nápravě.

Porada o nápravě věcí lidských

Projekt k 430. výročí narození a 350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského (1592-1670). Připojme se ke Komenského nadčasové vizi a udělejme svět lepší!

Vzdělanost = Co je vzdělání? Vzdělanost? Co je smyslem školy? Úkolem školy není jen připravit studenty na budoucí zaměstnání, ale především rozvoj lidství každého člověka. Škola by měla člověku pomáhat stát se tím, kým má nebo může být. Má rozvíjet všechny složky lidství: poznávací, morální i duchovní.

Dobré vzdělávání nám pomáhá vyjít ze své sebeštědrnosti a učí nás žít v harmonii s ostatními lidmi i s přírodou. Vzdělaný je ten, kdo ví, co je dobré, chce dobré a dělá dobré — a to i když se nikdo nedívá.

„Takový je příští věk, jak jsou vychovávání příští jeho občané."

„Škola má být dílnou lidskosti, nikoliv mučírna ducha."

Rodina = Nikdo by neměl být sám. Proto se člověk rodí rodičům a do rodiny. Rodina funguje dobře, pokud je založena na lásce, věrnosti a úctě. Dobří rodiče milují své děti a starají se o ně. Dobré děti milují své rodiče a ctí je. Často to ale nefunguje. I nejbližším dokážeme ublížit. Proto je třeba učit se odpuštění.

„Nejlepším řešením výčitek je vzájemné odpuštění."

„Vše na tomto světě se dá napravit jen láskou, jinak je to nemožné."

Vláda = Člověku je dáno vládnout. Každý z nás máme nějakou moc — vládneme věcem, přírodě, někdy i lidem. Až příliš často ale vládneme nedobře. Moc, kterou získáváme, zneužíváme. Nebo bývame ovládáni, a to jak věcmi, tak lidmi. Jindy se zase neumíme vládě podřídit.

Umět ovládat sebe, to je nejvyšší moc. Vládnout druhým by měl jen ten, kdo umí ovládat sám sebe.

„Co chceš, aby ti jiní činili, čiň ty jim. To je souhrn zákona Božského."

„Kdo neovládá sebe, nemůže vládnout druhým."

Víra = Věci mají tendenci se kazit. Kazí se salám, kazí se banán, kazí se vzduch i zub. Ale co když se zkazí charakter? Člověka nelze opravit tak snadno jako porouchaný stroj. Člověk má rozum, vůli, srdce, vzpomínky, minulost… Komenský věří, že má také budoucnost, že člověka je možné napravit. Je-li příčinou pokažení skutečnost, že člověk ztratil vztah se svým Stvořitelem, Bohem, pak bude náprava spočívat v obnově tohoto vztahu.

Bůh sám jde člověku vstříc, získává jeho srdce láskou, obětuje se za vše, co kdy člověk pokazil. Člověk Bohu odpovídá prosbou za odpuštění. Jen bohorovný věří, že nikdy nic nepokazil. A ten, komu je odpuštěno, umí odpouštět druhým.

„Cílem veškeré zbožnosti je smíření s Bohem."

„Upokojení mysli naučil jsem se hledat v Bohu"

Média = Přestože máme řeč, ne vždy si rozumíme. Ačkoliv umíme překonávat jazykové bariéry, nezaručuje to, že budeme šířit pravdu. Častokrát se přímočaře obelháváme — jeden druhého i sami sebe. Ubližujeme si pouhým slovem.

Ale pokud bychom se vzdali úsilí o život v pravdě a vzájemném porozumění, přišli bychom o něco zásadního z našeho lidství. Porozumění přináší do lidských vztahů pokoj a radost.

„Ke všem buď vlídný, nikomu však nepochlebuj!

„Neříkej nic jiného, než jak to ve skutečnosti je."

Umění = Krása je pozoruhodná. Jak je možné, že ji dokážeme vnímat? Kde se bere? Jak se definuje? Jak se tvoří? Komenský věří, že svět je umělecké dílo božského umělce. Že o krásе víme, protože jsme pro ni byli stvořeni.

Každý člověk je umělcem. Každý umělec se snaží zachytit nebo napodobit krásu tohoto světa. Každý člověk může krásu tvořit: obraz, hudbu, zahrádku nebo charakter. Šíříme-li kolem sebe krásu, samotné nás to zkrášluje a rozvíjí.

„Všechno je spojeno jakýmsi překrásným všeobecným řádem."

„Nevidí-li kdo té krásy v světě, ten málo vidí."Podnikavost = Člověk je podnikavá bytost. Nicnedělání člověka ubíjí. Ať už člověk podniká cokoli, potřebuje, aby to dávalo smysl. Podnik je smysluplný tehdy, když přináší užitek jak podnikateli, tak i druhým.

Usilovat o osobní blaho bez ohledu na blaho celku je neudržitelné. „Každý má hledět ne pouze na svůj prospěch, ale na prospěch společnosti."

„Správně se dílo daří, když je poctivé a k Boží slávě."

Pozvánky

Vážení,
dovoluji si Vám zaslat pozvánku na duchovně kulturní setkání, při příležitosti 430. výročí narození Jana Amose Komenského „Komenský - posel porozumění", které se uskuteční ve čtvrtek 31. 3. 2022 od 10 do 17 h v prostorách ústředí Církve československé husitské, Wuchterlova 5, Praha 6-Dejvice. Program setkání je rozdělen do tří částí s příspěvky, recitací textů a hudebními vstupy:

1. Historicko-kulturní část – J. A. Komenský v historii a umění
2. Filosoficko-teologickou – Aktuálnost Komenského myšlení
3. Náboženstvo-pedagogickou část – Komenský ve výchovné praxi církve

V rámci setkání zazní písně z Amsterodamského kancionálu v podání souboru Dyškanti pod vedením Martina Horyny.

J. A. Komenský byl Církvi československé husitské od počátku blízký a inspirující. Je pro nás stále oslovujícím myslitelem víry, šiřitelem světla poznání a vytrvalé naděje i v naší nelehké době, kterou prožíváme.

Akci pořádá Církev československá husitská v rámci projektu Odkaz české reformace za podpory Ministerstva kultury ČR a ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského v Praze. Bližší informace: Mgr. Oldřich Nováček, e-mail: oldrich.novacek@ccsh.cz nebo tel.: 737 279 993

Světový den modliteb 2022 připravily ženy z Velké Británie

Anglie nemá mnoho atraktivních krajů, avšak zvláště na západě jsou obdivuhodné pobřežní útesy a na severu jezera, hory a velká území vřesovišť a lesů. Mnoho měst zdobí krásné starobylé budovy, katedrály a kostely, vybudované křesťanskými předky. Růst měst a aglomerací podpořila v 19. stol. průmyslová revoluce. Rozvoj Velké Británie nebývale ovlivnila mořeplavba, kterou provázel průzkum zemí, pirátství, obchod a kolonizace. Anglie byla mezi prvními na světě v rozvoji průmyslu, ve využívání vlastních ložisek uhlí, břidlice, cínu a později přírodního bohatství zemí, které kolonizovala. Anglie dala světu hodně vědeckých odborníků. Bohužel stoupající role britského impéria se negativně projevila např. v obchodu s otroky napříč světem. Technologický pokrok může ovlivnit klimatickou změnu.

Velká Británie má přibližně 70 milionů obyvatel. Londýn je devítimilionové velkoměsto, Belfast - (hlavní město Severního Irska) a Cardiff (metropole Walesu-) mají půl milionu obyvatel. Mnoho částí Anglie je poznamenáno urbanizací. Obrovské aglomerace jsou v oblasti Londýna, Manchesteru a West Midlands. Bývalá průmyslová centra s hustou dopravní sítí dnes zaměstnávají lidi zejména ve finančním a obchodním sektoru a ve službách. Soustřeďují se zde kulturní stánky a jiné atraktivní příležitosti. 95 % obyvatelstva hovoří anglicky s mnoha regionálními dialekty (velština, skotská gaelština, irská gaelština a kornština patří do keltských jazyků). 5 % tvoří jazyky migrantů (původ z jižní Asie, také Polska).

Obyvatelstvo Velké Británie zbohatlo za staletí při vlnách migrace (např. skotští protestanti utíkali za vlády Tudorovců do Irska, přicházeli také lidé z pevninské Evropy, pronásledovaní pro náboženské přesvědčení). Akademické vzdělání, diplomacie a obchod měly velký význam pro četné spisovatele, myslitele a politiky, a tak se britský vliv šířil i do zámoří. Během 20. století přicházeli do Velké Británie lidé z britského impéria zejména za prací ve veřejném sektoru (dopravní dělníci, zdravotní sestry apod.). Kolem měst jako Londýn, Liverpool, Cardiff se rozvinuly stabilní čínské a židovské komunity. Po 2. světové válce přicházeli imigranti převážně z Irska, Jamajky, Pákistánu a Indie. Imigrační politika v 80. letech nebránila ani svobodnému přistěhovalectví ze států Evropské unie. Legislativa Velké Británie více než v jiných státech umožňuje imigrantům výhody v příležitostech pro vzdělání, kariéru, zdravotní péči a pro lepší životní standard. Migrace však s sebou nese mnohé problémy, kterým nelze předcházet. Jsou to finanční obtíže, vedoucí až k bezdomovectví nebo k podezřelému obchodování některých etnických skupin, intoleranci, rasismu a segregaci. Integraci brání také jazykové bariery. Multikulturalismus však může společnost obohatit a vést k respektování různých kultur a etnických skupin.

Ve Velké Británii se 45 % obyvatel hlásí k anglikánské církvi, 13 % ke katolíkům. Další církevní společenství jsou pravoslavní věřící včetně syrských jakobitů a koptové z Egypta. Mezi protestanty jsou nejvíce zastoupeni skotští presbyteriáni, metodisté a další. Tak jako v celé Evropě i ve Velké Británii pozorujeme pokles hlavně v náboženských denominacích hlavního proudu. Navzdory tomu je církev na předním místě podpůrných a sociálních aktivit, jako jsou potravinové banky, útulky pro bezdomovce a práce v nich. Narůstající menšina muslimů čítá již 2,8 milionu a jsou zde početné minority hinduistů a sikhů z Indie a několik desítek tisíc Židů.

Vztahy Anglie, Walesu a Severního Irska nebyly vždy mírumilovné. Obyvatelé Walesu zakusili ve 13. století útisk a dobytí anglickým králem Edwardem I. Tudorem. Symbolizuje to linie impozantních hradů, která se táhne napříč severním Walesem. V novodobé historii snášel Wales útrapy od svého lidnatějšího souseda spíše na poli kulturním a jazykovém než vojenském. Školní děti musely až do začátku 20. stol. nosit okolo krku označení "welh not", pokud byly přistiženy mluvit svým mateřským jazykem. Narůstaly obavy, že se zánikem skloňování zanikne celý jazyk, ale po letech dohadů byla v r. 2011 welština učiněna jazykem oficiálním. Podle sčítání lidu mluví dnes ve Walesu mateřštinou asi 19 % obyvatel. Silný důraz se klade na waleské vyučování a vzmáhající se waleskou hudbu, media a kulturní průmysl. Během 19. a začátku 20. století hrál významnou roli v úsilí o zachování jazyka walšský překlad bible od Williama Morgana (r.1588) a její používání v církvích, které vznikly mimo hlavní proud.

Severní Irsko

Severní Irsko se utvořilo v roce 1920. Unijní většinou v provincii se rozhodlo, že zůstane ve Spojeném království (United Kingdom) a nespojí se s jednotným Irskem (United Ireland).

To vedlo k období občanských nepokojů a v roce 1968 vypukly ozbrojené konflikty. Složitá situace přetrvávala po 30 let s teroristickými útoky na pevninskou Británii, také na Irskou republiku a kontinentální Evropu. Tato doba je známa jako THE TROUBLES, během ní bylo zabito 3600 lidí a tisíce lidí byly poškozeny na zdraví a majetku. Během 70. let byli Nobelovou cenou míru oceněni Mairead Corrigan Miguire a Betty Williams za hledání cest ke konci násilí. Úmluva označená jako "dobrý pátek" v roce 1998 ukončila největší násilí a výsledkem byl tzv. Assembly (Shromáždění), složené z reprezentantů obou unií.

Ve Spojeném království hlasovali pro vládu, která po schválení plánu brexitu v r. 2020 vyčlenila zemi z Evropské unie. Mnozí pohlíželi na EU jako na bohatý klub Evropanů, který nedodržuje záruky a usnadňuje neomezenou migraci do země. V Anglii a Walesu hlasovalo 52 % obyvatel pro opuštění EU, ale Londýn hlasoval pro setrvání. Rovněž tak hlasovalo Skotsko a Severní Irsko. Někteří stále vidí Velkou Británii jako velmoc, panuje však nejistota v otázce jejího místa v dnešním světě. Částečně je to způsobeno povinností k dědictví impéria. Projevuje se nevraživost k pokračující popularitě královny Alžběty, ženy, která nemění svou tvář a vztah ke křesťanským hodnotám, která se léta odhodlaně zdržuje politické debaty. Velká část lidí se cítí být vyloučena ze zámožné společnosti. Zpráva OSN z roku 2018 uvádí, že 14 milionů lidí ve Velké Británii žije pod hranicí chudoby. Vláda hledá nové inovační cesty, týkající se globálního světa a zkouší jim porozumět.

Anglie, Wales a Severní Irsko mají každý svůj charakter a kulturu, ale i něco společného. Svědčí o tom posezení u báječného šálku čaje a také počasí je stálým tématem rozhovoru, protože je nepředpověditelné. Snaží se pevně držet tradic etikety a společenské zdvořilosti. Vtip a někdy sarkastický britský smysl pro humor stále proniká do světa ve formě knih, televizních show a filmů. Velkou Británii ovlivnila řada mimořádných talentů ve vědě, literatuře a v různých oborech umění.

Jocelyn Bell Burnell, severoirská astrofyzička objevila v roce 1967 pulzující radiový signál (jeden z největších astronomických objevů) a získala v r. 2018 Nobelovu cenu. Díla literátů a vědců se čtou a studují po celém světě. Také hudba klasická i tradiční je živoucí součástí kultury napříč národy a zaznívá na četných festivalech.

Obyvatelé Velké Británie jsou národem milovníků sportů – fotbal, kriket, golf, ragby, tenis – tyto všechny mají u nich svůj původ. Také cyklistika a atletika jsou velmi populární a provozují se i paralympijské hry. Ženský sport (fotbal a kriket) je vlivem televize a médií na vzestupu zájmu. Tradiční jídla se ve Velké Británii připravují často teplá. Po stovky let jsou oblíbeny dušené maso s přílohami, chipsy, horká paštika a sladké pudinky. Typický teplý nápoj je šálek čaje (Earl Breakfast nebo Earl Gray), rovněž káva. V místních "PUB" (public house) má silnou tradici pití piva. Naopak zdomácněla čínská a indická přejatá jídla. Mnoho místních specialit z Anglie se dostává do celého světa – patří sem sýr Cheddar, paštika a pudink. Není nic lepšího nežli sunday roast – nedělní smažené maso se smaženými brambory a výběr zeleniny a omáček.

Bohužel dobré a kvalitní jídlo není dostupné všem, část občanů se dostává do potravinové chudoby. Potřebné rodiny však nalézají pomoc v potravinových bankách.

Mnoho lidí ve Velké Británii se pokouší jíst zdravě, ale pro mnohé jsou pohodlnější tzv. JUNK potraviny s vysokým obsahem uhlohydrátů. Stoupá obezita a diabetes typu 2. Některé chudší komunity jsou označovány jako potravinové pouště, protože trpí nedostatečným příjmem čerstvé zeleniny a ostatních zdravých potravin. Určitá naděje je v tom, že úřady přidělují kousky půdy k pěstování ovoce, zeleniny a květin, rozvíjejí se komunitní zahrady. V průběhu 20. století výrazně zlepšila.

Světová pandemie covidu, omezila v r. 2020 setkávání SDM. Letos se snad podaří setkání napravit.

SDM

Jóbův zápas víry

3. část

Pokračování z minulého čísla

Elífaz chce touto zmínkou vzít Jóbovi možnost, aby se nevymlouval na to, že byl stvořen *„z prachu země“*. Člověk byl podle něj zrozen k bídě. Jenže bída může souviset s Božím trestem, s vyhnáním z ráje. A člověk si nemůže myslet, že nemůže za to, že byl učiněný z prachu země. Člověk je prostě hříšný od přírody! Jenže na tuto Elífazovu myšlenku dává Písmo jasnou odpověď! Člověče, netvař se, že nejsi za nic odpovědný! Jsi plně a zcela zodpovědný za svoje jednání, chování, za svůj život před Bohem! Nevymlouvej se na to, že jsi hříšný tím, že jsi byl stvořen ze země. Pravdou ovšem zůstává, že tím, že jsme jako lidé ztratili ráj, jsme byli skutečně odsouzeni ke své bídě. Ale za to si můžeme sami!

„Člověk je zrozen pro trápení a jiskry, aby létaly vzhůru.“ (5,7) Jiskry jsou zde obrazem určitého neštěstí. Jsou jako ptáci, kteří přinášejí zlou zvěst. Elífaz tím chce trochu zamaskovat svůj útok na Jóba. Napomíná ho a těší ho, aby mu nakonec ukázal na zaslíbení pomoci, odpuštění a záchrany. Jenže jeho řeč je de facto obviněním Jóba z toho, že spravedlivý a bezúhonný člověk přece nemůže trpět. A pokud trpí, pak to má nějaký důvod. Trestem za hřích je smrt! Tímto odsudkem se Elífaz staví na stranu satanovu. Z textu je patrné, jak satan mocně dorážel a využívá každého slova i myšlenky k útoku na Jóba! Až zaráží jeho rafinovanost a mazanost! Hloubku Jóbova zármutku ovšem nikdo nechápe.

Jób na Elífaze reaguje. Odmítá jeho pohledy, ale přece jen se u něho začíná ozývat strach. Cítí, jak se proti němu mobilizují proti božské síly a živly. Staví se proti nim, ale je sám. A trpí. Žádné potěšení ani ztišení bolesti nepřichází. Ze slov jeho přátel na něj dopadají jen tvrdá slova zákonického myšlení. A ta jeho bolest jenom zhoršují a vyvolávají nový nářek. Chvílemi se zdá, že je Jób na konci svých lidských sil. Cítí trest Všemohoucího. V Jóbových slovech se však objevují i určité obrazy, které se vyskytují mimo biblickou literaturu. Šípy a střely známe z oblasti aramejského božstva. Tam je bůh Rešev zobrazován se šípy, stejně jako pozdější bůh Apollo. A nyní ve stejné podobě jakoby tady vystupoval Hospodin. Jób si je vědom, že není možné zpřetrhat poslední nitky, které ho spojují s Bohem. Nechce ztratit jistotu Boží blízkosti! Jenže bolest se u něho stupňuje a s ní i úměrně nářek. Připodobňuje se bezmocnému trpícímu zvířeti a ptá se sám sebe: Copak člověk nemá právo na existenci? Nemá právo na život, který stojí za to žít? Jób zápasí s bezmocností a s upíráním práva na zmírnění bolesti. Místo pomoci, přichází od jeho přátel jen jakýsi „chrchel“ v podobě Elífazových slov, který Jób nemůže přijmout, protože by přiznal svou vinu. Proto se nechce ani dotknout Elífazových slov. Všechno, co bylo zákonem prohlášeno za nečisté, bylo Izraelcům zakázáno. Mezi jiným to byly i některé pokrmy, pohlavní styk, malomocenství, mrtvoly, ale také i o lidský výkal v jakékoliv podobě. Kdo by se ho dotkl nebo s ním jakkoliv přišel do styku, musel by se buď očistit, nebo být z Božího lidu vyloučen. Poskvrněný a nečistý člověk totiž už nemohl předstoupit před tvář Hospodinovu, nemohl sloužit Bohu. Proto se Jób tomuto Elífazovu „chrchelu“ brání. A navíc si uvědomuje, že v jeho zápase jde o zkoušku víry! Proto taková slova nemůže přijmout.

Myšlenka ztráty spojení s Hospodinem se Jóbovi neustále vrací, ale je v ní určitý vývoj. Připomeňme si, že na počátku Jóbova zápasu byla výzva jeho ženy, aby zlořečil Hospodinu a zemřel. Byla to výzva k věčnému zatracení. Ve Starém zákoně je obraz věčného zatracení spojený s obrazem pekla a smrti. Starý zákon výslovně nehovoří o věčném zatracení, ale o „připojení k otcům“. V Izraeli nerozhodovaly pokrevní svazky. Základním poutem rodiny byl jejich vztah k Bohu. Proto se mohl i otrok stát členem rodiny a dědicem svého pána. Takže pokud se člověk sám z duchovních svazků nevyloučil odpadem od Boha, potom ho nikdo jiný z Božího lidu nemohl vyloučit. Dokonce ani smrt! Lidský život je v Písmu zasazen do Božích plánů, proto ho ani smrt nemůže zmařit. Tak se starozákonní pojetí rodiny rozrůstalo až do nadčasových rozměrů. Jenže starozákonní člověk nespekuluje o tom, jaké to bude po smrti. Nepřemýšlí o tom, co je údělem člověka, který se zřekne Boha. Představy o pekle Starý zákon prostě nezná! Jób odmítá výzvu své ženy k věčnému zatracení, protože ví, že Bůh uzavřel se svým lidem smlouvu, která nekončí smrtí, ale jde dál. Jde přes hranice smrti, takže člověk zůstává v laskavé Boží péči i po své smrti.

Po těchto myšlenkách na Jóba dolehá další pokušení. Jakoby se u něho ozvala touha po tom, aby se vůbec nenarodil. Jenže kdyby se nenarodil, tak by ani nevstoupil do obecenství s Bohem a odpadla by věčná záhuba. Nedostal by sice život, ale nezasáhla by ho ani smrt. Takže zatím, co mu jeho žena radila věčnou smrt, Jób přemýšlí o jiné smrti. Touží po zbavení všech věčných útrap, které ho postihly, ale zároveň touží po Boží přítomnosti.

Jób při rozhovoru s přáteli zjišťuje, že jen obrana proti jejich útokům není možná. Proto přechází sám do útoku. Ten, který je ponořený do utrpení, si přece zasluhuje solidaritu! Jenže ta od přátel nepřichází. Pospolitost, závaznost, solidarita jsou na místě tam, kde dvě strany uzavřely smlouvu. Jde o čin, který odpovídá smlouvě a věrnosti k ní. Sám Hospodin si vyvolil svůj lid a svůj vztah milosti projevil smlouvou. Tato smlouva váže vyvolený Boží lid. Váže ho k věrnosti. Smlouva vytváří určitý svazek, jehož vzájemným vztahem je milosrdenství, láska a solidarita. A tato solidarita a milosrdenství se projevuje u Boha ve vztahu k člověku, přes jeho ustavičnou porušenost a hříšnost. Jenže solidarita neplatí jen pro Boha. Bůh učinil smlouvu se svým lidem, s celkem, se skupinou lidí, ne jen s jednotlivcem. A proto je i člověk vázán solidaritou k druhému člověku! A pokud tato solidarita nepřichází, potom Jób připomíná den Hospodinův. Tento den bude pro Izraelce radostným zážitkem. Bude to důvod k veselí. Ale tomuto dni bude předcházet den utrpení, kdy protivníci budou mít navrch. Den soudu je v pozadí Jóbových myšlenek. Proto varuje a napomíná svoje přátele. Volá je k potřebné solidaritě. Volá je k lásce, k pomoci a k pochopení, aby byli schopni účasti v radosti i v bolesti. Jenže v tom jeho přátelé zklamali. *„Moji bratří jsou věrolomní, nestálí jako potok, jak koryta potoků, které se vytrácejí.“* Obrazy vysychajících potoků jsou pro Izrael časté. Není divu. Po vydatných deštích protékaly krajinou často mohutné potoky, které v době sucha zase rychle vyschly. Jóbův útok je přesně zacílen. Jeho přátelé se děsí Jóbových ran, ale nedovedou se s ním solidarizovat. Ale příkaz zastání se druhého člověka by měli brát vážně! Každý člověk víry by ho měl brát vážně! Jenže oni se ani nepokoušejí pomoci nebo potěšit. Stále jen obviňují. Jób svým přátelům nic nedluží. Nemusí čekat, ani se spoléhat na projev jejich pochopení a pomoci. Jen hladoví po soucitu. Tak tomu často bývá, že opravdoví přátelé se poznávají až v těžkých situacích života, kdy se dovedou ponořit do bolestí a trápení druhého a jsou schopni zápasit s ním, podpírat ho, těšit ho a odevzdávat ho do Boží milosti. Proto Jób na jejich netečnost adekvátně reaguje: *„Metete los o sirotka, svého druha jste ochotni prodat.“* Jób zůstává sám. Přesto se pokouší prolomit hráze nedůvěry. A zkouší to znovu a znovu. Posuďte sami, jestli lžu! Vždyť víte, že to není pravda! A vyzývá svoje přátele, aby se sami změnili, aby to nakonec s nimi samotnými nedopadlo v den Božího soudu špatně!

Jóbovi přátelé od postiženého a nemocného nechtějí nic slyšet. Proto se Jób obrací přímo na Boha. K němu mluví, protože jen u něho skládá svou naději. U lidí nepochodil. Přemýšlí o svém životě, který však není životem v pokoji, klidu a štěstí, ale chápe ji jako „vojenskou službu“, boj ve službách Hospodinových (Izajáš 40,3). V boji ovšem číhá mnohé nebezpečí. Proto se v Jóbovi probouzí určitá nejistota a obavy. Nemá strach o sebe, ale o svou věrnost k Hospodinu! A z tohoto strachu má už jen krůček k touze po vysvobození z utrpení. Ví, že člověk bez Boha by dopadl špatně. Byl by navždy vyhnán z ráje a odloučen od Boha. Skončil by v Egyptě nebo Babylonii, v oblastech temnosti a útlaku. Jenže člověk není zase tak zcela svobodným tvorem v tom smyslu, že by si mohl dělat, co by chtěl. Život každého člověka je podroben někomu vyššímu. Je podřízen Bohu, Stvořiteli, Králi nebe a země, Pánu života i smrti. Je zcela v jeho rukou! A Jób také dobře ví, že život není jen procházka růžovým sadem, ale je to zápas, který člověk vede dnem i nocí. Proto Bohu předkládá svou konkrétní situaci, která se mu v dané chvíli jeví jako beznadějná. Přesto prosí Hospodina, aby si vzpomněl „na lidského červa.“ Jenže v tuto chvíli to už u Jóba není pláč a lkání, ale výzva, přání, prosba. Je to výzva k soudu a k rozřešení jeho sporu! *„Rozpomeň se, Hospodine Bože, prosím na mne!“*

Otázka smrti je složitá. Jóba trápí, protože ji chápe jako místo odloučení od Boha. Ale právě proto z jeho srdce tryskají slova, která míří až do kosmických dimenzí. *„Jsem snad moře nebo dračí netvor, že proti mně stavíš stráž?“*

Pokračování příště

Pavel Rybín

Superčtenářství?

Zatrženo v zahraničním tisku

„Držte se dále od Prousta.“ – Tak zakončuje Pilita Clarková návod, jak vstoupit do „klubu“ tzv. superčtenářů, kteří dokážou v kalendářním roce přečíst 52 knih a více. Upřednostňuje povrchní čtení („skim reading“). U literatury faktu doporučuje číst jenom úvod, závěr a pár stránek z každé kapitoly …

Za vzor dává borce, kteří po Novém roce umístili na sociální sítě 52 a více „minirecenzí“ publikací v uplynulém roce přečtených. A závidí těm, kdo se přitom mohli pochlubit nejpikantnějšími citovanými anekdotami (např. ze Stalinova životopisu od Stephena Krotkina). Ekonom Tyler Cowen dokáže prý někdy za noc prolétnout celých pět knih!

Před autory, kteří jako francouzský spisovatel Marcel Proust vyprodukovali díla vícesvazková či vícedílná, při honbě za množstvím přečtených titulů Clarková varuje. Vzato do důsledků, měli bychom se tedy podle Clarkové držet dále i od Bible – to je přece, jak zdůrazňoval prof. Amedeo Molnár, „celá knihovna“. A zde se ukazuje ošidnost hltavého až bulimického pročítání (sloužícího údajně čtenářovu „sebezdokonalení“, nepřiznaně ale spíše zdokonalení jeho sebeprezentace na sociální síti).

Na Pilitu Clarkovou leckdy dám, tentokrát s ní souhlasit nemohu. Přečtené je přece třeba náležitě vstřebat, strávit. Proto se z kazatelen v některých obdobích církevního roku káže zas a znova na tytéž biblické oddíly …

Řiďme se v daném ohledu Miroslavem Horníčkem či Ludvíkem Vaculíkem. „Čtenář by měl číst tak, jak spisovatel psal. Pomalu, důkladně, jeden třeba váhal před napsaným, druhý by měl váhat po přečteném. A vracet se k tomu. Tomu říkám pokora. Pokora autorova a pokora čtenářova. A teprve tam, kde se obě setkají, vzniká silný zážitek.“ (Horníček: Chvalozpěvy) „Šel jsem si lehnout a jako někdy sáhl jsem po Bibli … Otevřela se mi na knize Job. Pár vět, které jsem četl, musel jsem si hned jít zapsat.“ (Vaculík: Hodiny klavíru)

Místo horečnatého pročítání upřednostněme v roce 2022 i nadále důkladné čtení (deep reading) a (tam, kde to stojí za to) pozvolné, obnovované včítání.

František Schilla

Odkaz:

Clark, P.: Want to be a super reader? Here´s how to get through 52 books a year, The Irish Times 10.1.2022, s. 13

Vzpomínka na sestru Věru Hnilicovou z Peruce

Smrt přichází jako zloděj v noci, nevíme dne ani večera, kdy si nás Pán povolá k sobě.

Sestra Věra byla věrnou členkou náboženské obce Církve československé husitské v Peruci, kde docházela na bohoslužby několik desítek let téměř každou neděli jak v dobách požehnaných, tak i zlých. Bohu zůstala věrná až do konce svého pozemského života. Byla pilířem a duší zdejšího církevního společenství. Pamatovala si všechno, co se v něm v průběhu času odehrálo. Každého bratra i sestru znala, od členů náboženské obce vybírala církevní daň, spravovala účty a pokladničku. Její proslulá šetřivost a selská moudrost byla doslova požehnáním. Je až neuvěřitelné, že za jejího působení malá vesnická obec významně přispěla k renovaci místního židovského hřbitova, opravila fasádu na kapli Mistra Jana Husa i na faře, kde byla též opravena střecha a vybudován podkrovní byt. Kromě budování se náboženská obec snažila působit i diakonicky - zaměstnávala osoby, které se nemohly uplatnit na trhu práce a občasně vypomohla lidem v nouzi s bydlením. Funkci hospodářky neboli finanční zpravodajky sestra Věra vykonávala až do svých úctyhodných 80 let, kdy si ji Pán povolal na věčnost.

Dva týdny před smrtí vezu sestru autem na bohoslužbu, protože jí bolelo koleno. „Mohl by ses oholit, alespoň v neděli na bohoslužbu.“ Zněla její sesterská výtka. „Ale to se tak teď nosí, říká se tomu šedý vítr.“ odpověděl jsem. „Já ti dám šedý vítr, slušnost je se oholit.“ namítala sestra přísně.

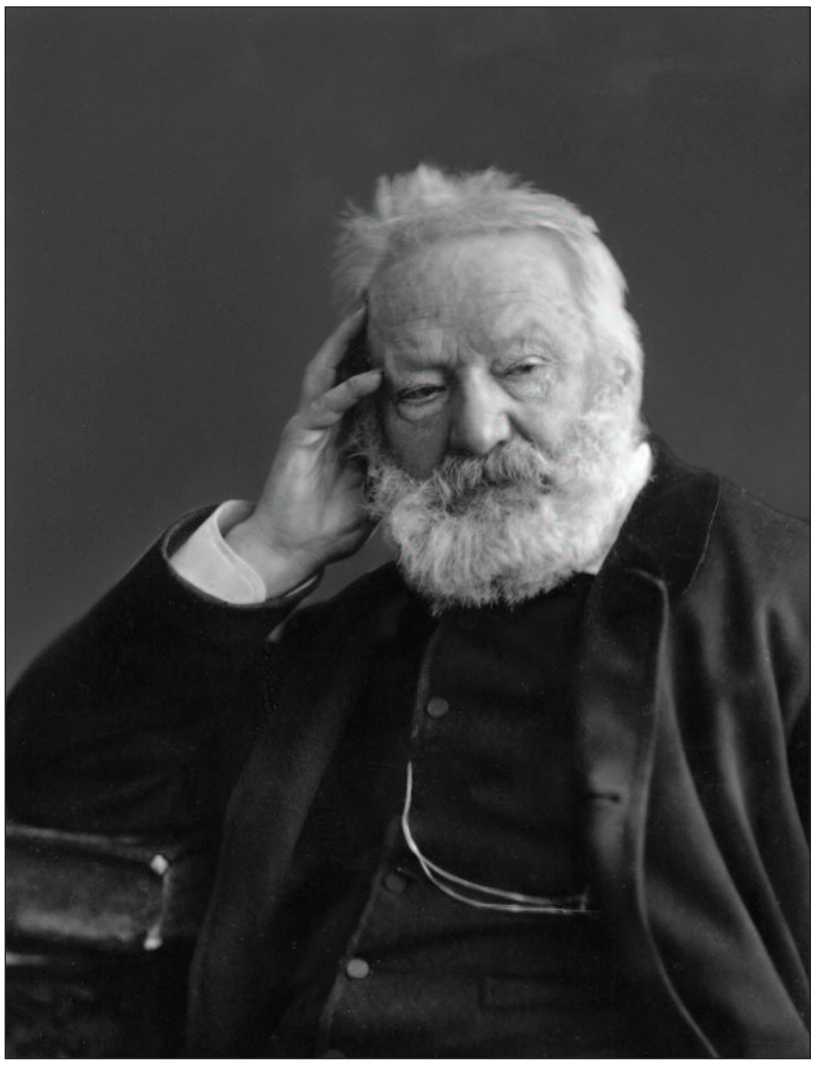
Ona už byla taková - ze staré školy. Její smrt jako by předznamenala konec jedné éry. Kromě dvou ještě starších sester a jednoho mladšího bratra seniorského věku už není nikdo, kdo by duchovně pocházel z tradic prvorepublikové československé církve.

Sestra Věra byla také sokolkou a dokud mohla cvičila. Jela i na slet. Měla ráda dechovku. Příležitostné vystoupení místní dechové kapely Rodáci bylo čestnou výjimkou, kdy vynechala nedělní bohoslužbu. „Hlavně nezapomeň vypnout topení a zhasnout! Ať nedoplácíme elektriku.“ Na ta její slova vždy vzpomenu. Než skonala, ještě stačila uzavřít pokladnu a odnést peníze ze sbírek na poštu. Chtěla mít vše hotové, protože se chystala do nemocnice, kde se jí měli podívat na to koleno. Byla připravená a měla sbalený kufr. Snad by ještě žila, kdyby se do ní včas dostala, ale kvůli epidemii jí odložili nástup o týden. To se jí stalo osudným. Sousedům bylo divné, že sestra v noci svítila. Syn ji pak našel doma mrtvou. Zřejmě to přišlo rychle, ani si nestačila zavolat záchranku. Bylo to nečekané a zdrcující. Její náhlá smrt je pro náboženskou obec v Peruci velkou a bolestnou ztrátou, ale věříme, že již je v dobrých rukou Hospodinových očekávajíc vzkříšení z mrtvých a radost života věčného. Neboť Pán praví: *Neboj se. Já jsem první i poslední; ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu. (Zj 1,17b.18)*

Ivo Kraus

Viktor Hugo

(26. 2. 1802 – 22. 5. 1885)

Je to již 220 let, kdy se narodil tento význačný francouzský spisovatel. Za velmi fascinující považoval Jaroslav Vrchlický Hugovu spisovatelskou univerzálnost. Podle něj se v Hugovi skrýval lyrik, epik, dramatik, satirik, romanopisec, ale i filosof. Patří tak mezi největší postavy světové literatury, které výrazně ovlivnily pozdější vývoj a tendence.

Měl velké sociální cítění, věřil v pokrok a mravní obrození. Proto se ve čtyřicátých letech věnoval politice, snažil se zlepšit životní situaci těm nejchudším požadavkem na jejich vzdělání a sociální spravedlnost, bojoval proti trestu smrti a hájil svobodu tisku. Zjistil však, že okolnosti jsou silnější, než si představoval, byl za své postoje, zvláště po nastolení Napoleona III, nucen odejít do exilu. Odešel 1851 na ostrov Guernsey v průlivu La Manche, který je blízko francouzského pobřeží, ale patří Anglii a strávil zde devatenáct let exilu. Bylo to jeho nejplodnější období. Napsal zde i snad své nejslavnější dílo Bídníci, které hned po vydání 1862 mělo obrovský čtenářský úspěch, a který má až do dnešní doby. Hugovo pojetí literatury je zcela humanistické; dílo, které má celistvě a všestranně zobrazovat člověka a svět, nehledá pouze Krásu, nýbrž i Dobro. Básník, jakožto prorok a vizionář, se stal průvodcem člověka v hledání pravdy, víry a etických hodnot v tomto nesnadném světě. Kromě jeho poezie a divadelních her můžeme si v češtině přečíst jeho slavné romány Chrám matky Boží v Paříži, Bídníci, Dělníci moře, Muž, který se směje, Devadesát tři aj.

Snad některé jeho citáty nám přiblíží jeho myšlení:

= Kdo čte, ten myslí, kdo myslí, ten uvažuje.
= Na světě není nic mocnějšího než myšlenka, která přišla včas.
= Nejvznešenější hymnus, jaký můžeme slyšet na této zemi, je svitoření lidské duše na rtech dítěte.
= Dokonce i ta nejtemnější noc skončí a vyjde slunce.
= Čím menší srdce, tím větší nenávist.
= Milovat krásu je vidět světlo.
= Zachovej si v sobě dvě věci, které naznačují nejkrásnější cestu člověka – přímost ducha a statečnost srdce.
= Nad spravedlností zákona je spravedlnost srdce.
= Malý skutek má cenu miliardy dobrých úmyslů.
= Život je nádherná kniha, ale má cenu jen pro toho, kdo z ní umí číst.
= Naděje je slovo, které Bůh napsal na čelo každého člověka.
= Smích je jako sluneční světlo, které vyhání zimu z lidské duše.
= Existují myšlenky, které jsou modlitbami. Jsou chvíle, kdy bez ohledu na postoj těla, je duše na kolenou.
= Hudba vyjadřuje to, co nelze říci.
= Ti, kdo žijí, jsou ti, co bojují.
= Velké skutky lásky jsou prováděny těmi, kteří obvykle provádějí malé skutky laskavosti.
= Moje hlava je bílá jako sníh v zimě, ale v mém srdci vládne věčné jaro.

Jan Trnka

Pozor změna úředních hodin redakce!

Od února budou nové úřední hodiny redakce, a to

pondělí až čtvrtek od 9 do 14 h.

Bernd Radetzki: Hussinetz – Husinec – Gęsiniec 1749–2013

Tuto publikaci vydal spolek Exulant ve zvláštní a napínavé době. Zvláštní proto, že souběžně s ní jsme v letech 2015 a 2016 připravovali naši zatím nejnáročnější třídenní mezinárodní konferenci „Exulanti, vyhnanci a uprchlíci“, a napínavou proto, že jsme byli napnutí, jestli to všechno stihneme a jak to dopadne. Tehdy však byla doba zvláštní a napínavá pro všechny Evropany. Na jih Evropy a přes západ až na sever se vlila veliká vlna migrantů (emigrantů, uprchlíků; každé z těch slov má poněkud jiný význam) z muslimských zemí. Bylo to zvláštní, protože to málokdo čekal, a napínavé je to do dneška: „Jak to dopadne?“ Souběžná četba o událostech z 18. století a z roku 2015 nutila k úvahám: co se vlastně od „člověka v pohybu“ očekává? Že si v novém prostředí ponechá svou identitu, anebo že se jí vzdá?

Knihu jsme vydali krátce před konferencí na podzim 2016 a je naším oblíbeným dárkem, když jednáme s německými a polskými partnery, neboť jsou to vlastně tři knihy v jedné. Tentýž text je tam zapsán německy, česky a polsky, kniha má celkem 160 stran. Pojednává o dějinách obce Husinec (dnes Gęsiniec), kterou v roce 1749 založili čeští exulanti a která se nachází v Dolním Slezsku v okrese Střelín (Strzelin) v dnešním Polsku. Jejím autorem je Bernd Radetzki, v Brémách žijící potomek pobělohorského exulanta Hradeckého. Knihu celou v němčině s týmž tématem autor vydal už v roce 2011, ta měla tehdy 500 stran. Vzbudila velký zájem u českých a polských potomků exulantů, a tak ji pan Radetzki zkrátil asi na desetinu a požádal dva překladatele o spolupráci. Polský překlad ohodnotit neumím (Irena Woźnicka), zato čeština JUDr. Pavla Jelínka je velice pěkná a kultivovaná.

Kapitoly jsou řazené chronologicky a každá se věnuje jistému dějinnému úseku. Nejdříve popisuje období před útěkem („Kdo chtěl zůstat věrný své víře, ten se musel vystěhovat.“) i politické okolnosti vystěhování: Marie Terezie byla donucena vzdát se Slezska, jež připadlo pruskému králi. Ten „sledoval cíl, aby na svá nově získaná území přivedl rolníky a řemeslníky. Zájemcům přitom sliboval náboženskou svobodu a zlepšení jejich hospodářské situace.“ Utečenci nejdřív žili v Minsterberku, roku 1749 si mohli založit Husinec (nazván podle rodiště Mistra Jana Husa). Čtenář se seznamuje s možnostmi povolání a obživy obyvatel i s úkoly českých sborů, jak postupně narůstaly: občanskoprávní spory, kdo má zodpovědnost za péči o sirotky, různé finanční záležitosti sborů apod. Dočítáme se o dalších českých obcích i o kazatelích, kteří tam působili. Tím prvním byl slavný kazatel českých exulantů Václav Blanický. Vztah vrchnosti k češtině a Čechům se během let měnil, byla období, kdy čeština byla zakázána. Po 2. světové válce „přišlo na přetřes mnoho otázek: Kde je naše vlast? Jsme Němci, nebo Češi?“ Husinec, resp. Gęsiniec stále žije, avšak ten český skončil už po válce; odsunem do Německa, „návratem“ potomků do Československa a rozplynutím mezi Poláky. Koncem 20. století tam jako kazatel působil i Mirosław Jelinek, potomek exulantů, nyní kazatel ČCE v Kateřinicích.

Autorova rodina kdysi v Husinci žila a on sám chtěl zjistit: „…co ti lidé prožili, čím se zabývali a co na ně působilo? Poté následovalo více než 30 let, během nichž jsem shledával a sbíral tištěné zmínky a napsal stovky dopisů.“ Jste zváni, abyste si přečetli, co autor vypátral. Avšak na otázku o nově příchozích si musí odpovědět každý sám: Nechat si svou vlastní identitu, anebo se rozpustit?

Pavel Čáp

„Zeď reformace“ v Żychlině

Polsko se stalo důležitým místem v historii českého náboženského exilu už v 16. století. Víme o prvním exilu Jednoty bratrské v roce 1548 i o exilu pobělohorském do Lešna v roce 1628, známe osady potomků českých exulantů v Zelowě a okolí. Exulanti a jejich potomci se museli vyrovnávat s místními zvyky, kulturou a také se vztahem k místnímu protestantskému prostředí.

Ačkoli dnes Polsko vnímáme jako jednu z nejkatoličtějších zemí, má velmi bohatou a zajímavou reformační historii. Reformační hnutí se tu rozvíjelo od druhé poloviny 16. století a velká část šlechty přistoupila k reformovanému vyznání. Později, v důsledku politických tlaků a s nimi spojenou protireformací, se však mnohé změnilo.

Pokud se vypravíme v Polsku po stopách reformace, neměli bychom minout Żychlin u Konina ve Velkopolsku. Poučíme se tu nejen o reformaci v Polsku, ale najdeme i stopy českých exulantů. Prohlédnout si můžeme klasicistní kostel z roku 1822, dřevěnou zvonici z roku 1788, evangelický hřbitov založený v roce 1811 a lapidárium s evangelickými náhrobky od poloviny 16. století do poloviny 20. století, které sem byly svezeny z celého Polska. Nejstarší je z roku 1556 a kromě dalších jsou tu i náhrobky z Velkého Tábora u Sycowa a z Kučova.

Sbor Evangelické reformované církve v Żychlině je jediným reformovaným sborem v Polsku, který nepřetržitě trvá od doby reformační až dodnes. Původní dřevěný evangelický kostel tu založili v roce 1610 majitelé panství Petr a Kateřina Żychlinští. Od té doby procházel sbor dobami klidnými, horšími i chvílemi kritického ohrožení. Tak tomu bylo například v době tzv. „barské konfederace“, která kromě jiného směřovala i k prosazení do-minace římského katolictví. Tehdy, v roce 1769, byl při útoku na faru zavražděn farář Joachim Samuel Majewski. V polovině 18. století přechází panství na jinou evangelickou rodinu – Bronikowskich. Ti převzali patronátní právo nad kostelem i sborem a vybudovali všechny dosud existující sborové nemovitosti.

V dlouhém seznamu kazatelů sboru nacházíme jména spojená s Jednotou bratrskou např. Tobian, Sitcovius, Cassius, Bitner, ale i jména potomků českých exulantů Vilém Fibich, Ludvík Zaunar, Emil Jelínek a současný kazatel Tadeusz Jelinek.

K připomenutí vlastní historie i dějin regionu vytvořili v roce 2021 żychlinští evangelíci „Zeď reformace“. Dílo bylo odhaleno ke „Dni reformace“ 31. 10. 2021 a nachází se na sborové budově, v ulici vedoucí od evangelického kostela k zámku Bronikowských, naproti místní základní škole. Inspiraci prý tvůrci čerpali ze staré rytiny „Reformátoři kolem stolu“ a z pomníku reformace v Ženevě. Na 33 metrů dlouhé a téměř 7 metrů vysoké zdi jsou zobrazeny významné osobnosti reformace a polské historie: Jan Hus, Huldrych Zwingli, Martin Luther, Jan Łaski, Jan Kalvín, Mikołaj Rej, Stanisław Lutomirski, Jan Amos Komenský, Fryderyk Chopin a také Múza a Bible brestská. Zmiňme v tomto článku něco aspoň k posledním třem zobrazením:

*Fryderyk Chopin (1810 – 1849) - zřejmě nejvýznamnější pianista své doby pobýval v Żychlině v září 1829, kdy se zúčastnil na zámku Bronikowskich evangelické svatby dcery majitele panství Melanie Bronikowské a Wiktora Kurnatowského. V současnosti se tu každoročně konají **„Chopinovské slavnosti“** a od roku 2010 je před zámkem bronzová socha mladého Chopina, sedícího na žulové lavičce.*

Múza – má symbolizovat ženy, které se zasloužily o żychlinský sbor a o protestantismus ve Velkopolsku. Je to Anna Memorata, dcera konseniora Jednoty bratrské v Lešně, vzdělaná básnířka ovládající latinu i řečtinu a v době, kdy ženy velice zřídka něco sepisovaly, člena lešenského kruhu básníků, jíž představitel tohoto kruhu Ch.T. Schlosser nazval Sapfó, desátou múzou; je to Kateřina z Ostrorógu, která se starala o zpřístupnění reformačních písemností a byla první ženou přestoupivší ve Velkopolsku k protestantismu; je to také její švagrová Barbara Stadnická z Ostrorógu, která bez souhlasu manžela požádala Jakuba Červenku, aby na zámku v Ostrorógu konal bratrské bohoslužby, když se Bratří v roce 1548 ubírali do exilu; je to Kateřina Żychlinská, která se v roce 1610 postarala o kazatele nového sboru; je to také evangelička Melanie Kurnatowská (Bronikowská), jejíž svatba byla příležitostí k pobytu Fryderyka Chopina v Żychlině…. A je to symbol mnoha a mnoha dalších i zapomenutých žen, které se zasloužily o polský protestantismus.

Bible brestská - v roce 2013 se, po sedmdesáti letech nezvěstnosti, vrátila do vlastnictví żychlinského sboru Bible brestská, či Radziwiłłovská, která sboru patřila už od jeho počátku. Je to první překlad celého Písma z původních jazyků do polštiny. Pořídili ho v Pińczowě zejména Grzegorz Orszak, Jan Łaski, Piotr Stoiński,a Francesco Stancaro, a byl vytištěn v roce 1563 v Brestu Litevském. Bible brestská byla jednou z inspirací i pro překladatele Bible kralické (Jan Blahoslav vydal svůj překlad Nového zákona v roce 1564).

„Zeď reformace“ v Żychlině nepřehlédnutelně připomíná místo protestantů v polské historii.

Jan Bistranin

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451,
e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Evangelický týdeník Kostnické jiskry

rejstřík ročníku 106 (2021)

Aktualita (A), Z církví doma i ve světě (CDS), Poselství k neděli (PO), Novinka (NO), Reakce čtenářů (RČ), K diskusi (KD), Recenze (RE), Článek v příloze (PŘ), Básně (B)

Andrš Václav – Nebojte se! (Ageus 2,5) ***(PO)*** 29
Asszonyi Petr – Hospodin otvírá oči... (Žalm 146,8) ***(PO)*** . . 26
Balcar David – Milosrdenství dnes (Žalm 119,76) ***(PO)*** . . 33
Bastlová Helena – Češi pro EXPO 2020 vymysleli oázu . . . 28
- Jací dnes jsme a kdo to zavinil? 7/8
- Jiráskův Hronov a naše tradice 24
- Laskavý a vlídný jezuita Jan Rybář (16. 7. 1931 – 14. 1. 2021) 4
- Nathanael Vodňanský z Uračova ***(PŘ 3)*** . . . 22/23
- Necháme se rozdělit? 27
- Pár slov o Kostnické jednotě a jejím zakladateli . . 18
- Pražské Staroměstské náměstí a jeho osudy . . . 19
- Sliby jsou zdarma a nikoho nezarmoutí 26
- Světový den modliteb 2021 z Vanuatu 5
- Unitář, který dal světu internet Sir Tim Berners – Lee 22/23
- Výročí staroměstské popravy připomněli i potomci popravených ***(A)*** 20/21
- Zástupné pokání, odpuštění a smíření 16
Bayer Tomáš František – Se vzděláním roste víra 7/8
Bistranin Jan – Před sto lety – potomci exulantů
- ve vlasti otců 17
- Spisovatel odsouzený k zapomenutí Havel Žalanský (1567 – 10. března 1621) 7/8
Blažek Jan – Rozloučení se statečným knihařem (Josefem Brchaňem) 34
Blažek Mojmír – Stanislav Kaczmarczyk (+26.4.2021) . . . 16
Bonhoeffer Dietrich *(přel. Pokorní Dagmar a Petr)* –
- O předivné tiché moci **(B)** 14
Brodský Petr – Z Moravy až do Velkého Střediště 11
Budzáková Eva – Koronaviruse,
- ve jménu Ježíše Krista, odejdi!!! 10
- Příběh vlakový, skoro pohádkový 22/23
- Strach a bázeň ***(B)*** 25
- Zaveršování adventní ***(B)*** 36/37
Čáp Pavel – Matematika + ... 27
- Setkání s Gedeonem 32
Čapek Karel – Několik slov o odpovědnosti
- (Lidové noviny 23.5.1926) 32
- Zkušenost (Kritika slov) 25
Čejka Aleš – Modlitba za domov vyzve...***(CDS)*** 27
Čejková Naděje – Píseň na neděli (Žalm 92,5) ***(PO)*** 16
Černý Pavel – Buďte milosrdní... (L 6,36) ***(PO)*** 1
- Teologie ve službě církve (reakce na článek ET-KJ č. 3/2021) ***(KD)*** 5
ČTK – Americký prezident Biden navštívil papeže... 32
- Covid připravil katolickou církev (***CDS)*** . . . 30/31
- Ekumenická bohoslužba pro Moravu ***(A)*** 25
- Pravoslavná církev dostala výpověď... ***(CDS)*** . . 32
- Pravoslavní věřící v Brně vyjádřili... ***(CDS)***
- Pravoslavný chrám hlídá policie (***CDS)*** 25
- Pravoslavný chrám svatého Václava v Brně spor není vyřešený ***(CDS)*** 30/31
- Průzkum k víře v Boha ***(CDS)*** 34
- Slovensko vyžaduje registraci na bohoslužbách s papežem... ***(CDS)*** . . 24
- Židovská obec v Praze má... ***(CDS)*** 1
dědeček – Předávání štafety o zvěsti Vánoc ***(PŘ 5)*** . . . 36/37
Dovala Juraj Jordán – Heslo Bůh je láska 17
- Nápis na kostele 14
Drápal Dan – Ještě k iniciativě smíření 18
Dvořáková Naděžda Zdeňka – Hlas krve ***(PŘ 3)*** 22/23
- Vzpomínka na kostely v Ratiboři u Vsetína . . . 25
- Vzpomínka nejtemnější ***(PŘ 3)*** 22/23
Ehmig Dušan – Klanět se Pánu 4
- Kristus jako Alfa a Omega dějin 25
- Očekávání 2020 3
- Pamatuj na Ježíše Krista 11,14
- Proti strachu 13
- Reakce na covidová opatření 5
Eminger Zdeněk A. – Hle, přijdu a budu jiný... . . . . .36/37
- Na ostří hrany svatosti aneb o dvou Juliánech . .3
- Ve víru Velkého tance Nad novou knihou Pavla Hoška 35
ERC v ČR – Prohlášení Ekumenické rady církví v ČR
- k 400. výročí popravy... 19
Erdinger Miki – Výzva do nepohody (Neh 8,10 K) ***(PO)*** 2
Fér Jaroslav – Smutný příběh Bílé hory 33
Freitinger Daniel – Bezmoc proti mocným (Žalm 82,3) ***(PO)*** 20/21
Freitingerová Lenka – Jak žít svou víru? (Izajáš 53,7) ***(PO)*** 28
Gerloffová Krista – Dobrý rok! 28

Grohman Martin – Bezbranný spoléhá na tebe (Žalm 10,14) ***(PO)*** 25
Grulich Tomáš – Šalba mamonu (Žalm 62,11) ***(PO)*** 11
Hart Robert – Cesta radosti v neradostné době 36/37
Havelka Ondřej – Sebe vědomá identita jako předpoklad mezináboženského dialogu 33
(hb) – Bible je nad vším a se všemi 34
- Bylo zvoleno nové vedení Ekumenické rady církví v ČR ***(CDS)*** 34
- Církev československá husitská bude volit patriarchu ***(CDS)*** 16
- Dřevěný kostel v Gutech vstal z popela 18
- Jak získat elektřinu ***(PŘ 4)*** 30/31
- Jaroslav Seifert 26
- Kostel v Hrádku n. Nis. kulturní památkou ***(A)*** . . . 2
- Mamutí solární farma... ***(PŘ 4)*** 30/31
- Na Novém Zélandu připravují... ***(PŘ 4)*** . . . 30/31
- Nejstarší a největší českou vysokou školu poprvé povede žena 30/31
- Není pieta jako pieta ***(A)*** 11
- Několik slov k říjnovým volbám ***(A)*** 22/23
- Nová abatyše... na Bílé hoře ***(A)*** 6
- Novoroční ekumenická slavnost... ***(A)*** 1
- Ochránce bratrské tiskárny Karel Starší ze Žerotína 29
- Parlament – náboženství světa ... ***(A)*** 32
- Římskokatoličtí věřící... přišli o časopis ***(A)*** 35
- Smutné zprávy (úmrtí Václava Lamra a faráře Jana Pokorného) 1
- Stánek k uctívání Boha v Berlíně ***(A)*** 9
- Světová výstava EXPO poprvé na Středním východě ***(A)*** 28
- Thomas Alva Edison (11. února 1847 – 18. října 1931) 30/31
- Zajímavosti o papežích 33
- Zakladatel české žurnalistiky a satiry Karel Havlíček (13. 10. 1821 – 29. 7. 1856) 32
- Zalévání stromů ke Dni Země... ***(CDS)*** 13
- Zemřel Miroslav Matouš (28.10.1921 – 1.4.2021) . . 12
- „Žhář" mariánského sloupu odsouzen ***(A)*** . . . 7/8
- 550 let od úmrtí Jiřího z Poděbrad 10
- 600 let od čáslavského sněmu 17
Hejzlar Samuel Jan – Bartimeus 19
- Dáme či nedáme?" 24
- Chléb 27
- „Modleme se" 22/23
- „Nejsi daleko" 13
- Piknik nové smlouvy 18
- Proč 34
- Slyšíme se? 11
- Událost Mesiáš 2
- „Uchem jehly" 16
Hejzlarová Hana – Česká křesťanská knížka vyšla v angličtině 9
Hlas mučedníků – Ozbrojenci v Súdánu... ***(CDS)*** . . . 20/21
- Rusko: Teologickým... (***CDS)*** 15
Holíková Pavla *(překlad)* – Joe Biden... 9
Holubec Tomáš – Dobrořeč má duše... (Ž 103) ***(PO)*** 24
Hošek Pavel – Bezdomovci 13
- Cesta do nebe 32
- Evangelium podle Jaroslava Foglara 34
- Fantazie 14
- I kdyby 9
- Jarní úvaha 11
- Křesťan a politika v současné době 27
- Na cestě 6
- Na líci lehký žal, hluboký v srdci smích 26
- Na svatbě 20/21
- Odvaha ke svobodě ***(RE)*** 14
- Prádlo a okna 24
- Tajemství života 33
- Živý nebo mrtvý? 16
Hromádka Josef – Malé ohlédnutí za velkou změnou po třiceti letech 29
- Oslava života zakotveného v Bohu 13
- Trvalá inspirace evangelia o „předních místech" . .28
Hrubý Ctirad – Tento Bůh... (Žalm 48,15) ***(PO)*** 13
Hrudka Jan – Proč ... (Jeremjáš 2,29) ***(PO)*** 3
Hübner Miloš – Dvě tváře Ameriky 11
- Radostný křesťan 22/23
ICEJ - Izrael se znovu připojil k Africké unii *(**CDS)*** 27
- Kýrova cena Hondurasu ***(CDS)*** 28
- Problémy lidí v Afghánistánu ***(CDS)*** 27
- Válka v Gaze a média ***(CDS)*** 27

Jacobea Alexandra – Samému Bohu...(2 Kr 5,17) ***(PO)*** 27
Javornický Pavel – Kdo chrání mláďata? 1
- Křesťan a životní prostředí ***(PŘ 4)*** 30/31
- Mořští savci 12
- Nejdůležitější tvor v Bibli 36/37
- Obdarováni smysly 7/8
- Pelyněk, mandragora a hořčice 16
- Pokus o remake Vánoc ***(PŘ 5)*** 36/37
- Pomocníci a mazlíčci 24
- Pověry a nepravdy o ptácích 15
- Pozoruhodné schopnosti mravenců 20/21
- Pšenice a plevel 2
- Ptačí zpěváci 18
- Rákos a šáchor 19
- Skočec a kolokvinta 22/23
- Spánek 35
- Tajemství roubů 26
- Trní a bodláčí 29
- Útočná vozba špačků 3
- Včela ví, co má dělat 13
- Vinná réva 25
- Z mála překvapivě mnoho 5
(jt) – Ivan Martin Jirous (23.9.1944 – 9.11.2011) 35
- Jeruzalémská rezoluce ***(CDS)*** 36/37
- Letošní cena Arnošta Lustiga ***(A)*** 30/31
- Sbor Církve bratrské v Havlíčkově Brodě 5
Jurok Jiří – Co v Čornejově Janu Žižkovi nebylo 17
- Ke 400. výročí Staroměstské... ***(PŘ 2)*** 20/21
Kaczmarczyk Stanislav – Důkazy, že se Ježíšova... 27
- Ježíš je světlo světa 19
- Juval Janaj: Jak jsem uvěřil 5
- Kdy prožil Petr proměnu? 18
- Kraluje ve mně Kristus? 25
- Lékař a vědec (Francis Collins) 4
- Pět zázraků Boží milosti 13
- Posvěcený život 15
- Tajemství jména Ježíš 26
- Tělo člověka jako Chrám? 6
- Vrchol radosti 15
- V uniformě Armády spásy 30/31
- Vzkříšení Ježíše – triumfální vítězství 12
Kaleta Bronislav – Čekáním k radosti 1
- Hledání Krále 1
Kaleta Jan – Jubileum...(pěveckého) sboru 20/21
Kallus Mojmír – Kulturou proti antisemitismu ***(CDS)*** . . . 11
Kašper Jan – Jiří Orten: Bílý obraz ***(B)*** 2
Kirschner Jan – Evangelická solárna 11
- Horský domov v Herlíkovicích 6
- Synodní rada Českobratrské církve evangelické – střídání stráží 35
- Život na cestách – Adrian a Bohdan Mikoláškovi 10
Klas Jan – Ať se zaraduje... (Žalm 105,3) ***(PO)*** 36/37
Kolárovský Ondrej – Nepohodlné myšlienky o cirkvi a COVID – 19 3
Kolářová Marie – Nový film Duna ***(RE)*** 33
Komrska Daniel – Uprostřed svého lidu... (Ez 39,7) ***(PO)*** . . . 35
Kraus Ivo – Od klimatu do normálu ***(RČ)*** 34
Kraus Jaroslav – Fiat iustitia, pereat mundus! 9
Kubín Stanislav – Kultura a křesťanství 7/8
- O odvaze k pravému půstu 6
- O pokoji a rozdělení 9
- Tichý král *(ze sbírky Klečící Bůh)* **(B)** 10
Kušnír Matúš – Modlete se *(PO)* **14**
Lange Christof – Čeho se mohu držet (Žalm 102,26) ***(PO)*** . . 5
Lapáček Miloš – Hospodin má zájem... (Izajáš 65,1) ***(PO)*** . . . 4
(Lf) - Papež František požehnal... ***(CDS)*** 35
L. K. – K výročí Tolerančního patentu 28
(-lž-) – František Žilka (1. června 1871 – 9. února 1944) . . 16
Majer Daniel – Vyuč mne ... (Žalm 86,11) ***(PO)*** 34
Matějovský Tomáš – Bůh ani dnes.... (Izajáš 48,13) ***(PO)*** 9
Matoulek Václav – Rozloučení s bratrem farářem... 4
Mikšíková Michalová Ludmila – Cesty víry 29
- Marnotratný syn – milosrdný otec 30/31
Mrázek Milan – Pokorným Hospodin... (2 Sam 7,18) ***(PO)*** . . 12
Naimanová Alena – Gonda 15
- Vánoční střípky ***(PŘ 5)*** 36/37
Nečas Jiří – Advent – doba očekávání 36/37
- Albert Einstein či apoštol Pavel? 30/31
- Čtyři rozměry lásky 35
- Chvála humoru 15
- Nebudeš mít jiného boha... ***(PŘ 4)*** 30/31
- Obohacení koronavirovou zkušeností 9
- Počátek 33
- Podobenství o podivuhodném plži 17
- Smírce dávno zvěstovaný ***(PŘ 5)*** 36/37
- Stalo se v Antiochii 28
Nerková Delicie – Advent 35
- Červenec 20/21

- Diář za časů korony 12
- Kde potkáš Krista? 1-2
- Princezna a Socka 4
- Rezavý den *(B)* 12
- Sluha dvou pánů 24
Neužil Zdeněk – Hospodin... (Iz 59,21) *(PO)* 30/31
Novák David – Covid – 19 a krize vedení 9
Novotná Jaroslava – Požehnání, pokoj... 2
Nývltová Rut D. – Ohlédnutí... 32
- Stále živá vzpomínka... 10
Ort Jiří – Poslušným zaslibuje... (Lv 26,12) *(PO)* 22/23
Orten Jiří - Bílý obraz 2
Pecková Alena – Máte chuť na rybí polévku? *(RE)* . . . 36/37
Plotěná Marie – Angelus ad Virginem 22/23
- Vítaný čas dovolenkový 20/21
Poslanci 3. zasedání 35. synodu ČCE –
Poselství synodu... 17
Potoček Josef – Stvoření a inteligentní plán 19
Procházková Ivana – Zaslíbení do každé doby
(Ex 33,14) *(PO)* 10
Prokůpková – Kocourková Lada –
Proč se některé věci dějí? 7/8
RaVat – Anglikánský biskup... přestoupil *(CDS)* 30/31
- Papež uznal ... *(CDS)* 4
RC Monitor – Křesťanské...prostředky na mešitu? *(CDS)* . . . 15
(red) – Apoštol indiánů David Zeisberger 9
- Církev československá husitská připomene... *(A)* . . 4
- Ekumenické týdny modliteb... jen on-line *(A)* . . 3
- Imám Al – Tajíb k papežské cestě:... *(CDS)* 9
- Iniciativa smíření – společné vyznání 16
- Město Benešov chce koupit ... *(CDS)* 9
- Metodisté mají superintendentku *(CDS)* 2
- Noc kostelů letos potřinácté *(A)* 17
- Novoroční ekumenická slavnost 2022 *(CDS)* . .36/37
- Nový evangelický zpěvník vyjde už letos *(A)* . . . 14
- Nový vyslanec EU pro náboženskou... *(CDS)* 16
- O granty EU v oblasti ekologie... *(CDS)* 20/21
- Ondrej Prostredník dostal... (*CDS)* 7/8
- Polské vyznamenání pro manžele... *(A)* 18
- Ruský kostel byl navrácen... *(CDS)* 10
- Vedení Českobratrské církve evangelické:
výtka na adresu ombudsmana (*CDS*) 10
- Výročí 20 let od podepsání Charty Oecumenica
připomene online... *(CDS)* 13
- Zemřel emeritní plzeňský biskup *(CDS)* 9
- Zemřel Zdeněk Svoboda 7/8
- Zemřeli dva evangeličtí faráři 12
- 160 let Protestantského patentu *(A)* 13
- 290 let Hesel Jednoty bratrské 12
Redakce World Israel News – Mladí američtí Židé více
tíhnou k náboženským tradicím... *(CDS)* 19
Ridzoňová Lenka – Čas zastavit se (Amos 8,11-12) *(PO)* . . 7/8
Rybín Pavel – Advent po celý rok 2-4
- Dej mi napít! 12
- Janovo svědectví o Boží touze po člověku 10
- Ježíšovi přátelé 5
- Plody víry v podobě zázraků lásky 16
- Všechny zachvátil úžas... 6
- Vzal na sebe způsob služebníka 36/37
Ryšánek Marek – Smutek z plotů mezi námi.... 29
Říčan Pavel – Evangelická zpověď 4,7/8
Seifert Jaroslav – Září *(B)* 26
Schilla František – A je „mše“ košer? 25
- Blahoslavení tiší, nebo „tišší“? 18
- Blues falešně přezpívané 15
- Být odevzdanější než muslimové? 28
- Jméno jako znamení 20/21
- Kultura, „morální policie“ a Hollywood 2
- Kytice 2021 10
- Marti proti Jobsovi 4
- Nepravé pohoršení 2021 24
- Omalovánky 2021 *(CDS)* 28
- „Putující evangelík“ čili „kněz“?! 13
- Pyrotechnik (nejen) marxismu 14
- Rychle, zběsile, písemně? 11
- Slovo proti žvástu 5
- Stručnomluva 3
- Trendy v nemocniční pastýřské péči 32
- Vše bylo zapomenuto ? 36/37
Sladký Jiří – Význam Lutherových tezí... 2
Slováčková Iva – Pozdrav z Nizozemska –
Do Betléma *(B)(A)* 36/37
Soběslavský Ondřej – Ocenění evangelického faráře
(Gottfrieda Kunzendorfa – Německo) *(CDS)* . . . 34
- 30 let křesťanské mateřské školy... *(A)* 24
Stejskal Vlastislav – Lidská pomíjivost (Ž 90,10) *(PO)* . . 15

Stejskal Vlastislav, Hudec Martin – Poděkování
za život stavitele mostů 30/31
Svoboda Vlastislav – K výročí Dne reformace 32
- Julie Kateřina Hausmannová 24
- Vzpomínka na bratra faráře Jana Trusinu 15
Synodní rada ČCE – Evangelická církev vyzvala... *(CDS)* . . . 5
- Vzkaz evangelické církve... *(A)* 10
Šeráková V. Martina – Velký je náš Pán, je velmi mocný,
jeho myšlení obsáhnout nelze. (Ž 147,5) *(PO)* . . . 19
Šrobár Štefan – Odpověď autora (na reakce
Pavla Černého na článek Žil vôbec Ježiš) 5
- Videli sme jeho hviezdu na východe 2
- Žil vôbec Ježiš? 3
Šusták Marian – Farizeus a celník 6
- Temnota přikrývá zemi, soumrak národy 12
- Vjezd do Jeruzaléma 10
Trnka Jan – Cesta světla (dle různých pramenů) 1
- Dělá radost druhým 6
- Dietrich Bonhoeffer (4.2.1906 – 9.4.1945) 14
- Jak zlepšit život miliónů chudých...? *(PŘ 4)* . . 30/31
- Jan Blahoslav 34
- Jan Jesenius (1566-1621) *(PŘ 3)* 22/23
- Jan Sokol – Credo 12,14,15,25,26,27
- Katolický křesťanský filosof
Jan Sokol (18.4.1936 – 16.2.2021) 9
- K výročí založení Mezinárodního vězeňského
společenství *(A)* 29
- Připomenutí 21. 6. 1621 . . . . . 20/21
- Temno 22/23
- Výročí Jesus Christ Superstar 32
Vik Bohuslav – Kvakerský kazatel George Fox
(červenec 1624 – 13.1.1691) 1
- Průkopník ekumenismu Nathan Soderblom
(15.1.1866 – 12.7.1931) 3
Vymětal Mikuláš – Květuše Tomášová z Berouna
(30. 8. 1930 – 8. 2. 2021) 9
- Naše slavné prohry... (Iz 58,1) *(PO)* 32
Vystavěl Kamil – Moje vděčnost... (Žalm 13,6) *(PO)* 17
www.cervenastreda.cz – Nové webové stránky 28
www.cirkev.cz – Ocenění pro obnovitele
Mariánského sloupu *(CDS)* 24
www.ekumenickarada.cz – Třetí Ekumenický Kirchentag
letos online *(A)* 15
www.husitství.cz – Ekumenická komise pro české církevní
dějiny 17. stol. vydala nový sešit *(A)* 19
www.christnet.eu – Arcibiskupství investovalo
100 milionů u zadlužené společnosti *(CDS)* 1
- Autoritativní Enzo Bianchi odvolán *(CDS)* 19
- Biskup Václav Malý dostal... *(CDS)* 35
- Brněnské biskupství koupilo... *(CDS)* 6
- Evangelická Diakonie spustila ... *(CDS)* 33
- Hlavním kaplanem na Harvardské univerzitě
se stal ateistický humanista *(CDS)* 25
- Jičín koupí od církve pozemky *(CDS)* 10
- Jsem agent Kremlu, vtipkoval farář *(CDS)* 14
- Královehradecké biskupství investuje
do výstavby v Praze *(CDS)* 4
- Kvůli pandemii se loni konalo
o čtvrtinu méně křtů *(CDS)* 12
- Ministr Petříček jmenoval
farářku Kopeckou, režiséra Stracha
a reportéra Rubeše
vyslanci Dobré vůle *(CDS)* 5
- Nakladatelství Biblion vykradli zloději... *(CDS)* . . . 3
- Nominantka za Českou biskupskou konferenci do
Rady ČT Hana Lipovská kandiduje za Volný blok
v Pardubickém kraji *(CDS)*. 22/23
- Papež František se setkal
s palestinským prezidentem *(CDS)* 33
- Papež jmenoval další ženy na významné
vatikánské posty *(CDS)* 5
- Papež se na Slovensku sešel s představiteli státu,
charity, židovské obce i s odvolaným
arcibiskupem Bezákem *(CDS)* 26
- Papež se v Maďarsku nechce sejít s Orbánem,
dá přednost Slovensku *(CDS)* 18
- Po čtyřiceti letech byl vydán nový
evangelický zpěvník *(CDS)* 36/37
- Prezident Černé Hory odmítl změny ve sporném
církevním zákoně *(CDS)* 3
- Řecká pravoslavná církev se nemíní podřídit
opatřením... *(CDS)* 2
- Sázava byla unikátním střediskem... *(CDS*). . . . 4
- Srbsko má nového patriarchu *(CDS)* 7/8
- Superintendentka ECM...
uvedena do funkce *(CDS)* 17
- Švýcaři těsně schválili zákaz zahalování
obličeje na veřejnosti *(CDS)* 9
- Vatikán: Očkování je přijatelné i přes využití
buněk plodu *(CDS)* 1
- V kostele v Neratově začal fungovat
dárcovský terminál... *(CDS)* 22/23

www.christnet.eu - V Tetíně u Berouna 17. a 19. září
vyvrcholily akce
k 1100. výročí mučednické smrti
kněžny Ludmily *(A)* 26
- Židům začal svátek chanuka... *(CDS)* 35
www.krestandnes.cz – Anglikánský biskup se rozhodl
přestoupit k římským katolíkům *(CDS*) 26
- Anglikánská církev v Keni láme bariéry,
do pozice biskupa byla vysvěcena žena *(CDS)* . . . 4
- Britská královna poděkovala BBC... *(CDS)* 29
- Britští duchovní odmítli očkovací pasy
za účast na bohoslužbách *(CDS)* 14
- Čarodějnictví v Ghaně způsobuje
vážné problémy 3
- Izraelští archeologové tvrdí, že mají důkaz
o biblickém zemětřesení *(CDS)* 24
- Křesťanská a misijní aliance zvažuje umožnit
ženám používat titul pastor *(CDS)* 16
- Organizace spojily své síly pro překlad Bible
do všech jazyků *(CDS)* 13
- Papež snížil kvůli covidové krizi platy
duchovním ve Vatikánu *(CDS)* 11
- Papež vyzval MMF a SB k novému modelu
v němž trhy budou sloužit
k obecnému blahu *(CDS)* 13
- Polská církev chce bořit předsudky
vůči muslimům *(CDS)* 4
- Pokračuje debata o asistované sebevraždě ve
Velké Británii a Itálii *(CDS*) 29
- Poprvé v historii se méně než polovina
Američanů hlásí k náboženství *(CDS)* . .12
- První střední škola Jednoty bratrské
po 400 letech *(CDS)* 17
- Rekonstrukce části Sázavského kláštera
se blíží k závěru *(CDS)* 19
- Šíření pandemie urychlilo rozpad některých
malých kongregací *(CDS)* 2
- V hlavním městě USA proběhl
Pochod za mučedníky *(CDS*) 28
- V Keni shořelo za jeden týden
pět kostelů *(CDS)* 6
- Známý americký teolog vzdal hold
Janu Husovi *(CDS)* 26
- Zoufalá situace v Barmě *(CDS)* 14
- Židovské hnutí v USA propustilo rabína
za kritiku očkování *(CDS)* 12
www.proglas.cz – V čele katolického hnutí Fokoláre
stanula Arabka *(CDS*) 5
Zemánková Marta – Hospodin praví, člověče, neboj se!
(Izajáš 43,5) *(PO)* 6
Zuštinová Martina – Co v životě hledám?
(Izajáš 55,6) *(PO)* 18
Žárská Eva – Velká učitelka
(Dobroslava Štěpánková) 26-28
Živný Petr – Jděte a kažte: výsledky šetření
v homiletice 22/23

Fotografie a kresby

Bastlová Helena - 1-36/37,
Blažek Mojmír – 16,
Javornický Pave1 -
2,3,5,7/8,12,13,15,16,17,18,19,20/21,22/23,24,25,26,28,29,35,
36/37,
Kaczmarczyk Stanislav – 4,
Kaleta Jan – 20/21,
Kašper Jan – 2,
Kirschner Jan – 6,11,
Plotěná Marie – 1,20/21,22/23,
Slováčková Iva – 36/37,
Svoboda Vlastislav – 32,
Synodní rada ČCE – 17,
Žárská Eva – 26-28.

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

9/2022

16. března 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde 30. března 2022

Z obsahu

* *Edita Štěříková: Johann Böhner*
* *Filip*

Poselství k třetí postní neděli Oculi

„Stále upínám své oči k Hospodinu“ Žalm 25,15

Oči se vždy upínají k tomu, co je pro nás nejdůležitější. Snadno nás prozradí, odhalí náš největší zájem. Žalm 25 hovoří o upínání očí, mysli i srdce k Hospodinu.

Rčení **„může na někom oči nechat“**, je velmi výstižné.

Milujeme-li někoho, stále ho očima hledáme, aby na něm naše oči spočinuly.

Na co upínám své oči? Oči jsou oknem do duše, jsou cesta k našemu srdci.

Jak ale upínat oči na někoho, kdo není očima vidět, jak s ním udržovat oční kontakt? Je to snad jen obraz pro náš duchovní zrak? Jak to žalmista dělal? Jak můžeme očima hledat Hospodina? Když upínáme svůj zrak na slova Písma, na Boží slovo a na to, k čemu nás v životě vede.

Rozpoznáváním Boha ve stvoření kolem sebe, v přírodě a jejích řádech. Také, když vidíme Krista v druhých lidech, v církvi, v bratřích a sestrách, v potřebných, ale i v těch, kteří jsou nám nesympatičtí a máme je za zlé. Byli stvořeni k Božímu obrazu a jsou padlým Božím obrazem, ale my také, a oni i my potřebujeme být vykoupeným a obnoveným Božím obrazem skrze kříž a vzkříšení našeho Pána Ježíše Krista, mocí jeho svatého Ducha! Mojžíš řekl Izraelcům: *„Na vlastní oči jste viděli, co učinil Hospodin v egyptské zemi faraónovi a všem jeho služebníkům i celé jeho zemi…“* (Dt 29,1)

Z očí mohou totiž stékat i slzy, které někdy znamenají radost, ale častěji bolest, smutek, zápas s něčím nebo o něco, třeba v půstu (Oculi je třetí postní neděle).

Stále upínat oči k Hospodinu je nelehký proces, má své výkyvy a slepá místa, každý den se to nově učíme.

Upínat své oči, znamená jít příkladem, nejen druhým nařizovat, pobízet je. Jít příkladem a tak upoutávat oči a pozornost druhých, ne na sebe, ale na Hospodina.

Upínat oči jako ti, kdo očekávají: *„Hle, jak oči služebníků k rukám jejich pánů, jako oči služebnice k rukám její paní, tak vzhlížejí naše oči k Hospodinu, našemu Bohu, dokud se nad námi nesmiluje.“* (Ž 123,2).

Je to tedy spojeno i s očekáváním na Hospodina, na jeho milost, jeho jednání a ochranu v našem životě, ve společnosti, ve světě, abychom nespadli do pasti.

Svýma očima můžeme sledovat to, co je náš úkol jako Božích služebníků v tomto světě, na konkrétním místě, pro konkrétní lidi a konkrétní den a k tomu se připojit.

Když to děláme stále, přináší to své ovoce, byť může dlouho dozrávat. Upínat svůj zrak na Hospodina je aktivní úkol, je to vlastně zkratka, heslo pro popis našeho života s Bohem a pro Boha.

Nebudeme před tím přeci zavírat oči!

Roman Cimbulka
druhý kazatel sboru
Církve bratrské v Táboře

Válka na Ukrajině

Sedmdesát sedm let po II. světové válce, se dnes 24. února 2022 stalo něco, co si nikdo neuměl představit. Prezident Putin zahájil válku, vojenský vpád do sousední země, na Ukrajinu a rozpoutal tak konflikt, který může mít nedozírné následky. Ukázal tak, o co mu jde, aby rozšířil své mocenské impérium o mírumilovnou zemi a jeho argumenty, nepochopitelně lživé, nemohou ospravedlnit tento čin a věřím, že bude za to jednou postaven před soud jako válečný zločinec, neboť z historie víme, že žádná taková agrese nikde trvale nezvítězila. Pro nás křesťany je to tím bolestivější, protože prezident Putin se opírá i o pravoslavnou církev, která mu zřejmě není schopna odporovat, nebo s ním dokonce i souhlasí a zrazuje tak poselství evangelia.

Je podivuhodné, že právě dnes v Heslech Jednoty bratrské je zvláštní, ale také i prorocký verš z Lukášova evangelia 1,72-75: *Hospodin se rozpomenul na přísahu, kterou učinil našemu otci Abrahámovi, abychom vysvobozeni z rukou nepřátel a prosti strachu jej zbožně a spravedlivě ctili po všechny dny svého života.*

Toto slovo nepatří jen lidu Izraele, ale vztahuje se všude tam, kde dochází k příkoří a násilí. Ten Zlý nemůže být vítězem. Modleme se za tuto situaci na Ukrajině, ale je také potřeba i jasných činů demokratického světa proti této agresi, neboť jak řekl prezident Zeman, ve svém projevu k národu, Rusko se dopouští zločinu. Věřím, že Ukrajina bude vysvobozena z rukou nepřátel.

Jan Trnka

T. G. Masaryk ve vzpomínkách Karla Čapka

Masarykovu všestrannou osobnost, jeho přísnou, leč laskavou mravnost, nesmírnou vzdělanost, moudrost, pevnou víru, vlídnou toleranci a neústupnou snahu vybudovat stát nejen demokratický, ale také sociálně spravedlivý, bychom si měli připomínat nejen při výročích jeho narození či jeho úmrtí. Mohl by nám svým příkladem a svými ideály i přes hranice času pomoci v našem současném tápání a zápolení politickém, společenském i mravním. Mohl by svými myšlenkami pozvednout etiku naší nepokojné, často rozvaděné společnosti. Mohl by připomínat svým odkazem pravý obraz vlastenectví, které neztrácí vlastní sebeúctu, zároveň je však prosté jakéhokoliv nacionalismu, bezohlednosti a sebestřednosti. Mohl by … *„Bez skutečné nápravy srdce a hlavy, bez nápravy myšlení a mravů můžeme revolucí odstranit ďábla, ale Belzebuba postavíme na jeho místo.“*

Číst záznamy, anekdoty, interviewe, rozpomínky, články Karla Čapka z Lidových novin o jeho mnoha nejrůznějších setkáních s naším prvním prezidentem, soustředěné později do knihy Čtení o T. G. Masarykovi, představuje nádherný osvěžující zážitek. Spisovateli se podařilo přiblížit čtenáři nejen Masaryka jako vrcholného státníka, myslitele a vědce, hloubavého filozofa, ale i Masaryka jako člověka všedních dnů. Na stránkách knížky se setkáváme také s laskavým otcem, milujícím dědečkem, někdy

Dokončení na str. 2

Aktualita: Pravoslavný metropolita vyzval k půstu a modlitbám za mír

Pravoslavný metropolita českých zemí a Slovenska vyzval duchovní a věřící této církve v obou zemích ke zvláštnímu půstu a modlitbám za mír na Ukrajině. V prohlášení uveřejněném na webu Pražské pravoslavné eparchie je i pravoslavná církev, k níž se hlásí mnozí ukrajinští věřící, připravena pomáhat podle svých možností. Solidaritu s lidmi ve válkou zasažené Ukrajině ihned po vpádu ruské armády vyjádřily tuzemské křesťanské církve i příslušníci dalších náboženských komunit. Církve vyhlásily sbírky a pomáhají s evakuací lidí z Ukrajiny. K modlitbám a postu za Ukrajinu, zejména na Popeleční středu vyzval nedávno i papež František a představitelé dalších církví. "Chceme doufat, že historické a duchovní vazby mezi Ukrajinou a Ruskem napomohou zúčastněným stranám vyřešit vzniklý konflikt ne násilím, bojovým pustošením a nesmyslnými ztrátami na lidských životech, ale právě naopak – úsilím o mír a připraveností jednat a hledat přijatelná východiska," uvedl pravoslavný arcibiskup Rastislav. "Dění na Ukrajině v posledních dnech sledujeme s bolestí a zármutkem. Svůj hluboký soucit s trpícími a soustrast vyjadřujeme všem, koho přímo nebo nepřímo zasáhly vojenské operace," napsal. Tuzemská pravoslavná církev se již dříve přidala k výzvě Ekumenické rady církví, aby se všichni věřící a lidi dobré vůle slovy, činy i modlitbami přidali podle svých sil k pomoci Ukrajině. V Praze se ekumenická modlitba za ukončení ruské agrese, odstranění nenávisti a utrpení, za všechny, kdo jsou válečným děním zasaženi, uskutečnila na Staroměstském náměstí.

(red)

„Je pravda, že svět jde od zlého k horšímu, ale zdalipak to napravíme svým strachováním?“

* * *

„Chceš, aby tvůj žák věděl mnoho a bezpečně? Uč jej mnohé pomíjet, totiž hlouposti, jimiž se zabývá dav.“

* * *

„Je věcí rozumnosti zdržovat se úsudku před plným poznáním věcí, zvláště pak slov a činů.“

* * *

„Komukoli prospěti můžeš, prospívej rád, možno-li celému světu. Sloužiti a prospívati je vlastnost povah vznešených.“

Jan Amos Komenský ***(28. března 1592 – 15. listopadu 1670)***

Z církví doma i ve světě

Husitská diakonie pořádá sbírku na pomoc Ukrajině

Husitská diakonie Církve československé husitské odsuzuje ruskou invazi a vyhlašuje veřejnou finanční sbírku na pomoc lidem zasaženým válečným konfliktem na Ukrajině. Peníze pomohou zajistit potraviny, léky, zdravotnické vybavení a další základní potřeby.

Situace na Ukrajině tento týden eskalovala a dnes vyústila v otevřenou válku, která bude mít tragické dopady na civilní obyvatelstvo. Husitská diakonie proto oznamuje vyhlášení veřejné finanční sbírky. Sbírka bude probíhat během bohoslužeb ve všech kostelech a náboženských obcích Církve československé husitské a také prostřednictvím sbírkového transparentního účtu diakonie.

„Jsme otřeseni ruskou invazí na Ukrajinu a soucítíme s lidmi v oblastech zasaženými boji. Válka nedaleko našich hranic se nás hluboce lidsky dotýká. Lidé na Ukrajině nyní potřebují naši podporu a pomoc,“ uvedla ředitelka Husitské diakonie Kateřina Klasnová. Finanční pomoc nyní bude směřovat především na zajištění základních potřeb – peníze pomohou zajistit potraviny, léky, zdravotnické vybavení, ošacení a další základní potřeby.

Finanční pomoc lze posílat na transparentní sbírkový účet Husitské diakonie: 2501867242/2010, variabilní číslo 500

Ekumenická rada církví vyzývá k modlitbám i k pomoci Ukrajině

Ekumenická rada církví odsuzuje ruský vojenský útok proti Ukrajině. Naše myšlenky a modlitby jsou v tento okamžik zejména s civilním obyvatelstvem, které je touto agresí postiženo. Vyzýváme k modlitbám za obnovení míru a apelujeme na církve ERC, věřící i všechny lidi dobré vůle, aby se podle svých sil a možnosti připravili na poskytnutí konkrétní pomoci válkou zasaženému obyvatelstvu.

Mgr. Tomáš Tyrlík
předseda Ekumenické rady církví v ČR
Mgr. Ivana Procházková, Th.D.
1. místopředsedkyně Ekumenické rady církví v ČR
Mgr. Marián Čop
2. místopředseda Ekumenické rady církví v ČR
ThDr. Petr Jan Vinš
generální sekretář Ekumenické rady církví v ČR

Pro bližší informace, prosíme, kontaktujte:
Petra Jana Vinše, generálního sekretáře ERC
mob. 734 641 687, e-mail: erc@ekumenickarada.cz

Moskevský patriarcha Kirill, který stojí v čele ruské pravoslavné církve, označil za "síly zla" oponenty Moskevského patriarchátu na Ukrajině

"Bože nedej, aby současná politická situace na Ukrajině, v naší bratrské a blízké zemi, byla využita tak, že síly zla převáží," řekl Kirill v kázání. Podle agentury AFP tak nejspíš podpořil ruskou invazi na Ukrajině. Mohl mít na mysli ale jen církevní rozkol mezi Moskvou a Kyjevem. Za "síly zla", podle překladu ČTK, označil totiž ty, kdo bojují proti jednotě ruské pravoslavné církve, která by podle Kirilla měla stát nad dalšími pravoslavnými z někdejší Kyjevské Rusi. Podporu ukrajinské pravoslavné církvi a Ukrajincům pak vyjádřil konstantinopolský patriarcha Bartoloměj, považovaný za nejvyšší autoritu pravoslavných věřících. Jeho role je ale spíše jen čestná a symbolická vzhledem k samostatnosti jednotlivých národních církví v rámci pravoslavného světa. Patriarcha Bartoloměj rovněž vyzval k ukončení války na Ukrajině, stejně jako to už dříve udělal papež František.

Ukrajinská větev pravoslavné církve se v 90. letech 20. století jednostranně odtrhla od moskevského patriarchátu. V roce 2018 konstantinopolský patriarchát zrušil třísetletou podřízenost kyjevských prelátů vůči Moskvě a sejmul klatbu, kterou moskevský patriarchát na ukrajinskou církev a její představitele vyhlásil. V roce 2019 pak Bartoloměj formálně udělil ukrajinské pravoslavné církvi autonomii, což moskevský patriarcha Kirill ostře odsoudil.

V roce 2019, když Volodymyr Zelenskyj vyhrál prezidentské volby na Ukrajině, patriarcha Kirill mu poblahopřál a vyzval ho k překonání církevního rozkolu. Kirill tehdy uvedl, že doufá v konec diskriminace ukrajinské pravoslavné církve moskevského patriarchátu. Ta se v roce 2018 nepřipojila k pravoslavné církvi kyjevského patriarchátu a ukrajinské autokefální pravoslavné církve, které se sloučily v nezávislou ukrajinskou církev. Válku na Ukrajině znovu odsoudil i papež František, který promluvil k věřícím na Svatopetrském náměstí, z nichž mnozí drželi ukrajinské vlajky. Papež rovněž vyzval k otevření humanitárních koridorů pro uprchlíky z Ukrajiny. Papež dlouhodobě vyzýval politiky k dialogu a odvrácení války. V pátek navzdory obvyklému protokolu osobně navštívil v Římě ruskou ambasádu. Podle některých zdrojů tam nabídl, že Vatikán bude prostředníkem jednání mezi Kyjevem a Moskvou. Ruský velvyslanec ve Vatikánu Alexandr Avdějev ale agentuře TASS tuto informaci popřel.

www.christnet.eu

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany.
Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám.
Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

T. G. Masaryk ve vzpomínkách Karla Čapka

Dokončení ze str. 1

až dojemně ohleduplným, prostým, skromným a obětavým spolubližním. Trápil se nad každým bezprávím a toužil je odstranit. Nikdo pro něho nebyl dost bezvýznamný, na nikoho nechtěl zapomenout.

„Vidím-li chudé dítě, vidím v tom dítěti celé lidstvo.“

Známé Čapkovy Hovory s T. G. M., vykládající uceleně prezidentův život, jeho činy a jeho myšlenky, je tak doplněno a obohaceno jen zdánlivě nepodstatnými, okrajovými střípky vzpomínek ze setkání na nejrůznějších místech, při nejrůznějších příležitostech, ze setkání letmých i dlouhodobých (např. při společném pobytu v Topolčiankách) a dotvářejí jedinečným způsobem prezidentův lidský profil.

Jak vlastně došlo k tomu, že mezi mladým spisovatelem a starým pánem se pozvolna rozvinulo přátelství, které otevírá své srdce s otevřeností a náklonností až zázvratnou? Vždyť je rozdělovalo nejen prostředí, v němž působili, ale byli si také vzdáleni věkem téměř dvou generací.

Ptal se ho někdo, proč zřídka vídá své staré přátele. Osmdesátiletý pokrčil maličko nosem. *„Já vám to řeknu. Mně moc zestárli.“*

Čapek ve svých vzpomínkách vypráví, že poprvé uviděl vlastníma očima T. G. Masaryka, až když vystupoval na Wilsonově nádraží z vlaku jako prezident republiky. K osobnímu setkání došlo o něco později, když byl při prezidentově návštěvě městského divadla představen hlavě státu jako zdejší dramaturg. Brzy poté dostal pozvání ještě s několika literáty na Hrad, na večeři. Bezprostředností, někdy až živelností rozhovorů u stolu, jimž Masaryk udával srdečný, vstřícný tón, byl silně osloven a jeho vlastní svázanost i tréma mizely jako kouzelným proutkem. Jeden z hostů během večeře prozradil, že u Čapka pořádají v pátky setkání většinou mladých básníků, spisovatelů a umělců. *„Řekněte jim, že bych někdy přišel, vezmou-li mne tam,“* projevil svůj zájem pan prezident. Netrvalo dlouho a obdržel pozvání nejen od Karla Čapka, ale ode všech zúčastněných pátečníků. Když první společná schůzka končila, prezident vstával skoro nerad po dobrých dvou hodinách; a když ho Čapek doprovázel, řekl: „Tož…přijdu zas.“

Přátelství mezi oběma osobnostmi tak bylo šťastně nastartováno na několika rovinách a vydalo své vzácné ovoce, neboť dlouhé rozhovory i tichá mlčení s TGM dovolily vnímavému, citlivému, vzrůstajícím obdivem naplňovanému Karlu Čapkovi jako málokomu poznat Masaryka z bezprostřední blízkosti. Zodpovědnost spisovatele ho pak přiměla, aby o svém hlubokém prožitku ze setkání s osobností tak inspirující a příkladnou zanechal trvalé svědectví pro přítomnost i budoucnost.

Poslechněme si ze zmiňovaného souboru závěrečná slova posledního článku nazvaného **Věčný Masaryk** (LN 14. 9. 1937). Karel Čapek v něm své střípky vzpomínek proměnil v ucelenou mozaiku, kterou oděl do slavnostních metaforických obrazů, neboť rozpoznal v našem prezidentu–zakladateli *„božího člověka, člověka krajně pravdivého, ale bez netolerance, opravdového, ale bez pedanterie, cudného, ale plného lásky … Někdy byl jako veliký chrám a jindy jako selská kaplička v polích, ale vždycky v něm sídlil Bůh.*

Věřím, že velikým tajemstvím Masarykovy vnitřní krásy a velikosti byla jeho zbožnost. Nebojoval za víru, ani nehlásal víru, nýbrž přijal poslání lidštější; bojoval, protože věřil, hledal pravdu, protože věřil, konal skutky lidské a dějinné, protože byl naplněn vírou. V tom byla jeho jistota, jeho hrozná pevnost, jeho démantová neporušitelnost; skrze svou zbožnost věřil v člověka, miloval člověka a odpouštěl mu, ctil jeho důstojnost a uznával jeho svobodu. Pravda, demokracie, humanita, všecko, co hledal i formuloval i konal, bylo u něho strašně hluboko zakotveno ve zbožné a posvěcující víře; ale i sám jeho život, vztah k lidem, práce i denní zájmy, vše bylo jako uloženo v rozměrech věčnosti a nesmírnosti. Pak mu, takto zakotvenému, pranic nevadilo být věcný a střízlivý, být chladně praktický nebo až dobrodružný ve své činné vůli. Někdy se jako filosof snažil zdůvodnit svou víru; ale ve skutečnosti víra zdůvodňovala v něm vše, jeho myšlení i jeho dějinné skutky. Nikdy nezapomeňme, že v základech našeho státu, pokud jej budoval Masaryk, nebyl žádný zázrak; bylo v nich něco víc; v základech našeho státu je Bůh.

My pamětníci, my vrstevníci vidíme v Masarykovi bojovnost i moudrost, krásu i velikost, klasický vzor muže a ducha; ale krásnější i hlubší bylo to, co on sám prožíval v sobě; byl to Boží řád, dětská důvěra, veliká láska a nesmírná zkušenost, moudrost a jistota víry.

Vše ostatní jsou veliké, zrovna nadlidské dějiny; ale muž, který je nesl, prožíval v sobě něco, co je zároveň krajní lidská pokora i hrdost; že je nástrojem v rukou Božích.

Milada Kaďůrková

Smrt Archimédova

Ona totiž ta historie s Archimédem nebyla docela tak, jak sepíše; je sice pravda, že byl zabit, když Římané dobyli Syrakus, ale není správné, že do jeho domu vnikl římský voják, aby plenil, a že Archimédes, ponořený do rýsování nějaké geometrické konstrukce, na něho mrzutě zavrčel: "Neruš mi mé kruhy!"

Předně Archimédes nebyl žádný roztržitý profesor, který neví, co se kolem něho děje; naopak byl od nátury pravý voják, který vymýšlel pro Syrakusy válečné stroje na obranu města; za druhé pak ten římský vojáček nebyl žádný opilý kořistník, nýbrž vzdělaný a ctižádostivý štábní setník Lucius, který věděl, s kým má tu čest, a nepřišel plenit, nýbrž vzdal na prahu vojenský salut a řekl: "Buď zdráv, Archiméde."

Archimédes zvedl oči od voskové deštičky, na které opravdu něco rýsoval, a řekl: "Co je?"

"Archiméde," děl Lucius, "my víme, že bez tvých válečných strojů by se tyhle Syrakusy nebyly udržely ani měsíc; takhle jsme s nimi měli dvě léta co dělat. Nemysli si, my vojáci to dovedeme ocenit. Skvělé stroje. Gratuluju."

Archimédes mávl rukou. "Prosím tě, na tom přece nic není. Obyčejné vrhací mechanismy – nu, taková hračka. Vědecky to nemá valného významu."

"Ale vojensky ano," mínil Lucius. "Poslyš, Archiméde, já jsem ti přišel říci, abys pracoval s námi."

"S kým?"

"S námi Římany. Musíš přece vidět, že Kartágo je v úpadku. Nač jim ještě pomáhat! Teď zatočíme s Kartágem, to budeš koukat. Měli byste jít raději s námi, vy všichni."

"Proč?" bručel Archimédes. "My Syrakusané jsme náhodou Řekové. Proč bychom měli jít s vámi?"

"Protože žijete na Sicílii, a my Sicílii potřebujeme."

"A proč ji potřebujete?"

"Protože chceme ovládnout Středozemní moře."

"Aha," děl Archimédes a pohlížel zamyšleně na svou deštičku. "A k čemu to chcete?"

"Kdo je pánem Středozemního moře," řekl Lucius, "je pánem světa. To přece je jasné."

"Copak musíte být pány světa?"

"Ano. Poslání Říma je, aby se stal pánem světa. A říkám ti, že jím bude."

"Možná," řekl Archimédes a smazával něco na voskové tabulce. "Ale já bych vám to neradil, Lucie. Poslyš, být pánem světa – to vám dá jednou ukrutné hájení. Škoda té práce, co s tím budete mít."

"To je jedno; ale budeme veliká říše."

"Veliká říše," mumlal Archimédes. "Když nakreslím malý kruh nebo velký kruh, je to pořád jenom kruh. Zas tady jsou hranice – nikdy nebudete bez hranic, Lucie. Myslíš, že velký kruh je dokonalejší než malý kruh? Myslíš, že jsi větší geometr, když nakreslíš větší kruh?"

"Vy Řekové si pořád hrajete s argumenty," namítl setník Lucius. "To my dokazujeme svou pravdu jinak."

"Čím?"

"Činem. Například jsme dobyli vašich Syrakus. Ergo nám Syrakusy náležejí. Je to jasný důkaz?"

"Je," řekl Archimédes a škrabal se s pisátkem ve vlasech. "Ano, dobyli jste Syrakus; jenže to už nejsou a nebudou ty Syrakusy jako dosud. Bylo to velké a slavné město, člověče; teď už nikdy nebude veliké. Škoda Syrakus!"

"Zato Řím bude veliký. Řím musí být nejsilnější v celém okruhu zemském."

"Proč?"

"Aby se udržel. Čím jsme silnější, tím víc máme nepřátel. Proto musíme být nejsilnější."

"Co se týče síly," mumlal Archimédes. "Já jsem tak trochu fyzik, Lucie, a něco ti řeknu. Síla se váže."

"Co to znamená?"

"To je takový zákon, Lucie. Síla, která působí, se tím

Dokončení na str. 3

Jóbův zápas víry

4. část

Pokračování z minulého čísla

Je si sice vědom Boží přítomnosti a vzácného Božího zaslíbení: *„Slituji se, nad kým se slituji!“*, ale jeho myšlenky se mu mísí s představami z mytologie, s představami o Božím stvořitelském zápasu. Bůh stvořil všechno z ničeho. Ovšem pojem *„nic“* se Izraelité báli nazvat „chaosem“. Jenže Hospodin do toho *„nic“*, co se vymyká lidským představám, zavedl řád. Staří Izraelité tomu rozuměli tak, že se tady stalo něco zcela mimořádného a jedinečného. Proto se v některých mladších částech Starého zákona, nebáli užívat mytologických obrazů o představách Božího zápasu s chaotickými mocnostmi, jakými bylo moře, velryby v něm, apod. A všechny tyto živly Bůh zkrotil a drží je na uzdě. Podobné představy jsou nám dnes cizí, ale jsou důležité k pochopení některých Jóbových myšlenek.

Čím déle trval Jóbův rozhovor s přáteli, tím menší prostor pro jeho existenci mu zbýval. Začíná však cítit, že už pro něj není žádné východisko. A v takovou chvíli mu satan předkládá ve své troufalosti i něco, co je ve Starém zákoně zcela ojedinělé, možnost sebevraždy. Jób ji ovšem zcela jednoznačně odmítá. Hospodin dovolil, aby se narodil. A i když si s mnohými věcmi v životě neví rady, nikdy nemůže sáhnout na Boží stvořitelské dílo. Na to nemá právo, protože v každé situaci života je v Božích rukou! Proto Jób říká, že nechť se s ním děje cokoliv, vždycky se při něm a na něm splní jen Boží vůle! Proto svůj život v žádném případě neníní mařit, i kdyby byl sebekrutější. Nepropadá pokušení sebevraždy ani na okamžik. Ani slůvkem se o ní nikdy nezmiňuje!

V určitých těžkých chvílích lidského života může nastat situace, kdy se člověk přestává kontrolovat. Ale právě v takových chvílích můžeme u Jóba vidět, na jaké hluboké duchovní rovině stojí, na rozdíl od svých přátel. Sice se ve vlnách ocitá na dně svého lidského zoufalství a beznaděje, ale nikdy při tom nezapomíná na toho, kdo ho z tohoto dna lidské bídy může vytáhnout. I když se mu chvílemi Bůh v mlze ztrácí, přes to v naději nepřestává vyhlížet k Hospodinu, který mu byl, je a bude, vždycky věrný.

Bůh se k Jóbovi v nejhlubších hlubinách vždycky přiznával. Bůh své věrné miluje! Vyvolil si Izrael za svůj národ, který vyvedl ze země protibožské, z Egypta. Lid porobený a zotročený byl Bohem vychvácen z útrob utrpení a nakonec byl vysoko vyzdvižen.

A stejnou naději má i Jób. Překonává beznaději a zoufalství. Spoléhá se na Boha a k němu obrací svůj pohled. A i když mu je někdy nepochopitelný, přesto mu zůstává Bohem milostivým a blízkým! Dobře ví o rozdílu mezi Stvořitelem a stvořením. Je si vědom Boží svrchovanosti. Ví, že člověk před Bohem nemá žádný nárok. Záslužnictví v pojetí Elífazově nemá žádného oprávnění. Jób zůstává věrným svědkem svému Bohu i v období těžkých bolestí, utrpení a nářku. A zprostřed těchto zápasů nazývá Boha „lidským strážcem“! Tak se Jób z nejhlubší bídy propracovává k úžasnému vyznání. Přes nesmírnou bolest, vyznává svou poslušnost vůči Bohu. Stojí na jiné rovině, než Elífaz se svými otázkami po dobru a zlu. Jób ví, že Bůh Písma svatého nemusí vždycky potrestat zlé a odplatit dobré. Lidský hřích nemůže ohrozit Boží svrchovanost. Ovšem jeho přátelé to nechápou. Lidská, edomská spravedlnost totiž vychází ze zásady: každému podle jeho zásluh. Ale Bůh Písma svatého ze své milosti říká něco jiného: „Smiluji se, nad kým se smiluji!“ (Ex 33,19) A v této milosti je naděje i u budoucího soudu pro ty, kteří Boha chválí v každé situaci života, spoléhají se na něj a odevzdávají se do jeho vůle. Všechny lidské činy jsou pod Božím drobnohledem. Jób se spoléhá na Boží spravedlnost, která je mu nadějí do dalších dnů. Tuto naději má, i když má strach, aby Bůh svým novým radostným navštívením, nezmeškal.

Jóbovo vítězství v Boží blízkosti

(38. – 42. kapitola)

V třicáté osmé kapitole této knihy se ujímá slova Hospodin. Až v tomto okamžiku je konkretizováno Boží označení a je použito v textu označení Hospodin, tedy označení Boha, kterého zná Starý zákon. Neozývá se Jobovi nějaké božstvo, ke kterému by lidé došli podle svých představ nebo svého rozumu, ale ozývá se mu zcela určitý Bůh, který se mu zjevuje ve své bezmezné moci a nepostižitelné moudrosti! A Hospodin k němu přichází tak, jako mnohokráte přicházel ve Starém zákoně, ve větrném mraku, který je symbolem Boží skrytosti a moci. Vyzývá Jóba, aby se připravil na setkání s Bohem, aby se postavil před jeho tvář ve vší pravdivosti. Job a jeho přátelé hodně přemýšleli a diskutovali o Boží prozřetelnosti a Boží spravedlnosti, i o tom, jaký má smysl utrpení věřících lidí a štěstí pyšných. Vyslovili mnoho myšlenek, kladli mnoho otázek, ale nenašli společnou odpověď. Na rovině lidských úvah a rozumového hledání asi není plné a pravdivé odpovědi. Jób to tušil už dříve, když se k Bohu obracel: *„Kéž bych měl někoho, kdo by mě vyslyšel?!“* (31,35) A nyní stojí tváří v tvář Hospodinu, tedy tomu, kdo jeho volání slyší! Jeho zápas víry vrcholí. Lidské hlasy dozněly a nyní mluví Hospodin. A ten dává najevo, že by měl Job umlknout v úžase před svatým Bohem a Králem této země, před Stvořitelem všeho, i lidského života, a že by měl nyní tomuto Bohu začít naslouchat! Přestaň se, Jóbe, točit v začarovaném kruhu svého přemýšlení. Nedívej se na sebe. Pozdvihni hlavu a vnímej projev úžasné Boží moci! Stojíš před Božím majestátem jako nepatrný lidský červíček!

Hospodin k Jobovi hovoří jasně a srozumitelně! Ani slovem se nezmiňuje o jeho utrpení. Job zpočátku se zatajeným dechem poslouchá, protože Hospodinova řeč začíná ohlášením Boží velikosti: *„Hospodin je velký a svatý, kdo by chtěl vinit z něčeho Boha?“* Ale potom na jeho slova reaguje ve vší pokoře a vyznává, že je chatrným člověkem! Hospodinova slova však pokračují a pronikají do Jobova srdce. Až před svatým Hospodinem Job postupně v plnosti poznává svou pravou mdlobu. Už ví, že se s Bohem nemůže přít, ani se s ním nemůže měřit, ale jen v hluboké pokoře svého srdce může vyznávat svou člověčinu: *„Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný. Kdo smí nerozvážně zatemňovat Boží posuzování? Ano, hlásal jsem, čemu jsem nerozuměl. Jsou to věci pro mě příliš divuplné, které neznám. Rač mě vyslyšet a nech mě mluvit: budu se ptát a poučíš mě. Jen z doslechu o tobě jsem slýchal, teď však jsem tě spatřil vlastním okem. Proto odvolávám a lituji všeho, v prachu a popelu!“* (42,2-6)

Tak Job přiznává svou slabost a bezmocnost. Cesta lidského já, která hledá svůj zájem, svůj prospěch a svoje ospravedlnění naráží na závoru. Vyvolává rezignaci i zármutek. Ovšem pokud je člověk k této závoře přiveden Bohem, Božím slovem, otázkami, které mu klade sám Hospodin, pak se jeho trpká, bolestivá a takřka neúnosná situace stává novým počátkem. Z Boží milosti se mu otvírají oči a před ním i nová cesta, která vede přes meze ohraničeného lidství až k poznání Boží moci a Božího milosrdenství. Jób nakonec přestává hovořit o sobě, o své bolesti, o svém trápení, o svém osudu. Jeho ústa se zavírají v úžasu před Božím majestátem. Jób vyznává svou chatrnost a poznává, že konec jeho lidské cesty může být začátkem něčeho zcela jiného, jedinečného, nové cesty v moci Boží lásky a Božího milosrdenství.

Tak hluboce skloněn před Hospodinem Jób vyznává a dává tím i satanovi jasnou odpověď! A Hospodin se k němu po těžké životní zkoušce zase laskavě obrací. Nejprve s ním však hovoří. Obrací se na Jóba s řadou otázek a ten jen ztěžka je na ně schopen odpovídat. Na mnohé věci neumí odpovědět. Jen cítí a silně vnímá, že iniciativa je v Božích rukou. Vidí, jak Bůh jedná. Zjevuje se Jóbovi tak, že láme jeho opovážlivost, odkrývá trhliny jeho lidské moudrosti, nedává se uplatit žádnou záslužností Jóbova života, ale přichází jako Bůh soudu. Jenže setkání s Hospodinem tváří v tvář je zároveň Jóbovým omilostněním a úžasným obdarováním. Hospodin je svrchovaným pánem nade vším! Job Hospodina nemůže volat k odpovědnosti, protože co Bůh činí, to je vždycky dobré! Jób je jeho slovy přemožen. Boží moc a Boží spravedlnost nemůže v plnosti pochopit. Chápe ale, že určitou hranici nemůže překročit a nemůže si dovolit posuzovat Boží rozhodování. Může jen vyznat svoje poblouzení.

Jób v tuto chvíli cítí daleko hlouběji než kdykoliv dříve svoje provinění. Od začátku svého utrpení si myslel, že přemýšlel, mluvil a jednal správně. Svou bezúhonnost vyzdvihoval i proti Bohu. Svůj pěkný život uplatňoval jako svůj nárok před Bohem, dohadoval se o něm se svými přáteli, dokonce opřen o svůj nárok útočil i na Boží spravedlnost, svoje utrpení falešně chápal jako projev Božího nepřátelství. A to všechno ho vedlo k tomu, že se vzpínal přes hranice svého lidství a vnikal do oblasti Božího posuzování až do chvíle, než se mu Bůh sám zjevil! Pak tváří v tvář Boží svatosti poznal, jak moc se mýlil. Při setkání s Bohem prožil soud nad vším tím, co chtěl uplatnit ze svého lidského přesvědčení. Zároveň ale okusil, jaká je v tom úžasná milost, když ho Bůh dovede osvobodit od jeho vzpoury, a kdy dovede přivést jeho rozbouřené srdce k pokoji a mlčenlivému očekávání na Boží milosrdenství. V setkání s Bohem prožil Jób proměnu svého srdce.

Pavel Rybín

Pokračování příště

Nuance proti obrazoborectví

Zatrženo v zahraničním tisku

„Kateřina Medicejská a její synové předem naplánovali masakr (tzv. bartolomějské noci) a nesou odpovědnost za smrt tisíců protestantů.“ – Tento několik staletí panující názor začal být zpochybňován zhruba před třiceti lety. Historik Jérémie Foa shrnuje ve francouzské revui Télérama výslednou historickou rehabilitaci Kateřiny Medicejské jako královny zasazující se za smíření francouzských katolíků a protestantů, jež bartolomějskou noc neplánovala a byla do značné míry zaskočena a převálcována radikálními katolíky.

Foa tak činí v rozhovoru o své monografii, kde vyvražďování protestantů probíhající od noci z 23. na 24. srpen 1572 a v následujících dnech v Paříži (a 31. srpna v Lyonu a v říjnu v Toulouse) rekonstruuje hodinu po hodině. Přitom identifikuje konkrétní „hrstku vrahů“ (proti představě neorganizovaného „lidového výbuchu“) i způsoby, jimiž část katolické populace akci sabotovala. Neběželo o „blesk z jasného nebe“, nýbrž o vyvrcholení letitého obtěžování protestantské menšiny, jež se nejprve jevilo jako jeho prosté pokračování (další díl „obvyklých“ potíží). Důvody k radikálnímu vystupňování (až k vraždám) byly i ekonomické (majetek dosud naloupený nehodlali pachatelé vracet; smůlu měli zejména v Paříži protestanté nejznámější a nejmajetnější) …

Historie přináší podobné nuance, tj. jemné odstíny. Na sociálních sítích je naopak dopřáváno stále více místa povšechným odsudkům minulosti podle dnešních „morálních“ hledisek. Odtud novodobé obrazoborectví. Radikálové chtějí pranýřovat – nejen Kateřinu Medicejskou, nýbrž rod Medicejských či aristokracii (šlechtu) vůbec …

V pozoruhodné intuici vložil spisovatel Milan Kundera do závěru svého románu Slavnost bezvýznamnosti epizodu, kdy Stalin „v nejslavnějším francouzském parku“ ustřelí nos soše jedné z Medicejských (Marii) a vandalský čin úspěšně obrátí ve šprým. (Vzápětí zazní opodál z dětských úst francouzská hymna.) V narážce na výrok aristokrata z Černých baronů jako by Kunderův Stalin ve „společnosti spektáklu“ zadával davům nové, programově plebejské heslo strategie „třídního“ boje: „Noblesa a nuance jsou naším společným nepřítelem.“

František Schilla

Odkaz:

Foa, J.: La méchanique du massacre. La Saint-Barthélemy à la lumière des archives. Propos recueillis par Gilles Heuré. La Télérama č. 3752 (11.-17.12.2021), s. 39-41

Smrt Archimédova

Dokončení ze str. 2

váže. Čím budete silnější, tím více svých sil na to spotřebujete; a jednou přijde chvíle –”

“Co jsi chtěl říci?”

“Ale nic. Já nejsem prorok, člověče; jsem jenom fyzik. Síla se váže. Víc nevím.”

“Poslyš, Archiméde, nechtěl bys pracovat s námi? Nemáš ponětí, jaké ohromné možnosti by se ti otevřely v Římě. Stavěl bys ty nejsilnější válečné stroje na světě –”

“Musíš odpustit, Lucie; jsem starý člověk a ještě bych chtěl vypracovat jednu nebo dvě ze svých myšlenek. – Jak vidíš, zrovna si tady něco rýsuju.”

“Archiméde, neláká tě dobývat s námi vlády nad světem? – Proč mlčíš?”

“Promiň,” brumlal Archimédes nad svou deštičkou. “Co jsi řekl?”

“Že člověk jako ty by mohl dobývat světovlády.”

“Hm, světovláda,” děl Archimédes zahloubaně. “Nesmíš se zlobit, ale já tady mám něco důležitějšího. Víš, něco trvalého. Něco, co tu opravdu zůstane.”

“Co to je?”

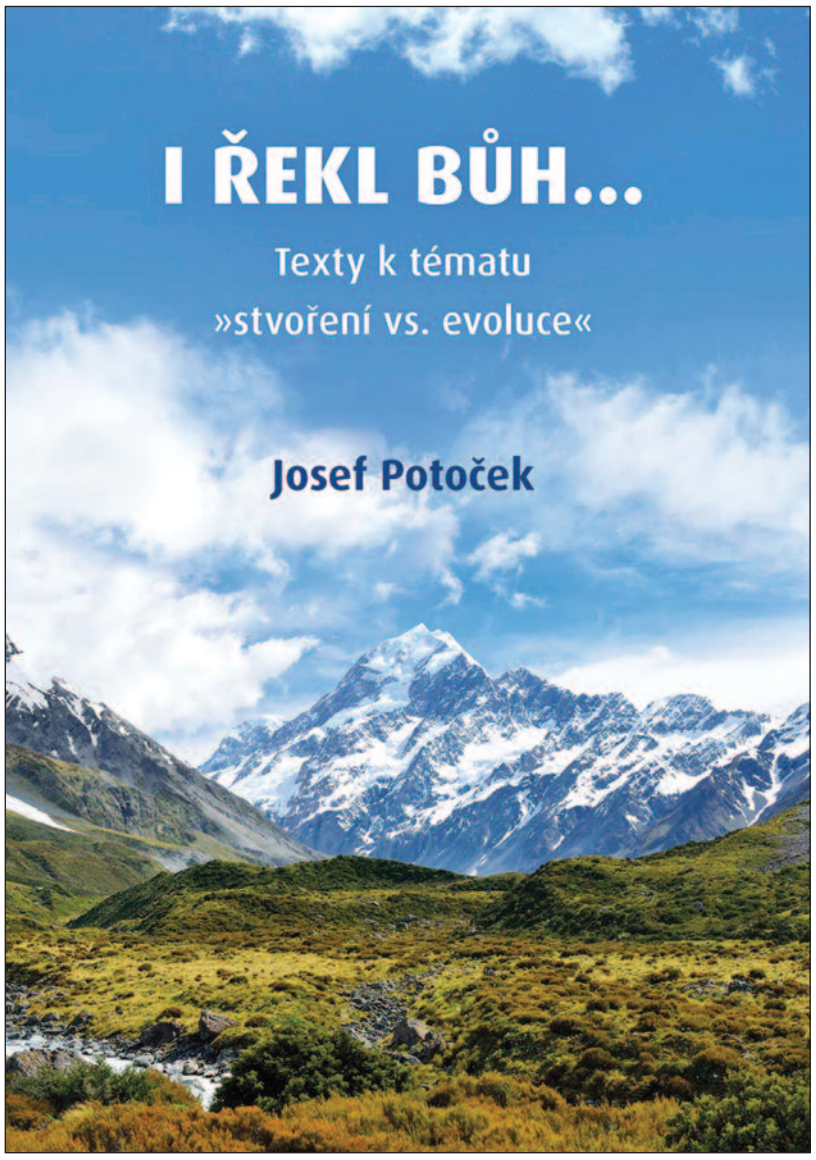
“Pozor, nesmaž mi mé kruhy! To je způsob, jak se dá vypočítat plocha kruhové výseče.”

Později byla vydána zpráva, že učený Archimédes přišel o život náhodou.

Tohle je také jedno moto přítomné kulturní krize: že prý nás zklamal rozum. Neposkytl nám odpovědi na všechny naše mučivé otázky; nedal nám spočinout v jistotě víry a nespasil naši duši; nevede nás k jasnému a konečnému cíli, neokřídlí nás slepou a vášnivou odvahou, i budiž zavržen a nahrazen něčím jiným. Veď nás instinkt, vůle nebo víra: jen když budeme vedeni, jen když nebudeme váhat v nejistotách, jen když tady bude nějaká imperativní síla, která nám vykáže cestu.

Karel Čapek

I řekl Bůh…

Knihou I řekl Bůh… navazuje Josef Potoček na svoji předchozí knihu Mýtus evoluce (Juda 2021). Jedná se o soubor textů na téma »stvoření vs. evoluce«, které byly uveřejněny v různých časopisech za posledních třicet let, tj. od doby, kdy politická změna v naší zemi otevřela nové možnosti i v této oblasti. V chronologicky pojatém sborníku se stovkou příspěvků (několik je i od jiných autorů) podává informaci o vývoji a obsahu diskuse ve světě, s důrazem na dvě věci zásadního významu pro naše chápání života: Z hlediska poznání vědy se jedná o důraz na informační základ života, který nutně vede k úvahám o skrytém původci a který nakonec vyústil do teorie inteligentního plánu. Ten v podstatě říká, že vykládat život bez Boha je podobné jako psát historii katedrál s vyloučením architektů. Druhá věc na to navazuje a týká se přesahu do oblasti teologie a víry: Na základě biblického pohledu na původ člověka a na problém utrpení a smrti je odmítnut koncept teistické evoluce, jako nepatřičný a matoucí kompromis. Součástí sborníku je i přes třicet recenzí na knihy, které v uvedeném období vyšly u nás i v zahraničí, zejména v Německu a v anglosaské oblasti. I to má význam z hlediska lepší orientace o povaze diskuse, která je na toto téma vedena v současné době u nás i ve světě.

Jaroslav Bajer
ředitel Brněnské tiskové misie

Josef Potoček, I řekl Bůh… Texty k tématu »stvoření vs. evoluce«. Křesťanský život, Český Těšín 2021, 276 str.

Kdyby v tuto chvíli někdo zazvonil u mých dveří a já mu šel otevřít a byl to Kristus na své pouti světem; kdyby mi řekl: "Jak vidíš, jdu ještě jednou spasit lidstvo,"
– jistě bych zaplakal zdrcen svou nevírou a malostí, ale jistě bych řekl (nebo si aspoň myslel):
"Pro Ježíše Krista, nedělej to, není to k ničemu dobré. Kdyby to bylo sebekrásnější, sebeúžasnější – Lidstva nelze spasit; snad proto, že vlastně žádného lidstva není, že je jen tolik lidí.
Lidstva nelze spasit; ale člověku lze pomáhat. Snad je to nízký ideál, jenom pomáhat, místo spasit; pomáhat jen někomu, na tomto místě, v tomto ubohém okamžiku, místo rázem spasit navěky celý svět.
Snad je to maličký ideál, jen krejcarový podnik spasení, ale jak možno zachránit svět, není-li vše v pořádku tady, na dosah ruky?"

Karel Čapek

Pozor změna úředních hodin redakce!

Od února budou nové úřední hodiny redakce, a to

pondělí až čtvrtek od 9 do 14 h.

Open Doors – více než 65 let zastánci pronásledovaných křesťanů po celém světě

Misijní a občansko-právní organizace Open Doors slouží pronásledovaným křesťanům na celém světě. Organizace Open Doors už více než šedesát pět let podporuje pronásledované křesťany téměř v sedmdesáti zemích světa prostřednictvím různých projektů pomoci.

Díky síti spolupracujících církví se kromě oficiálních údajů dozvídáme informace o počtu křesťanů, do jaké míry jsou v současnosti v jednotlivých zemích pronásledováni a diskriminováni.

Podle odhadu v minulém roce bylo asi 360 miliónů křesťanů pro-

následováno, ale tlakem veřejnosti je možné otázky náboženské svobody a základních lidských práv řešit.

Jak má konkrétně pomoc organizace Open Doors vypadat ?

Dobře víme, že rozhodující je při tom zápas o děti. Totiž: v některých zemích je v oblasti školství a vzdělávání co dohánět.

Klíčové je, jaké vzdělání děti dostávají, a co všechno je ovlivňuje. Toto je pro nás velice důležité.

Chceme zakládat křesťanské školy a více je podporovat. Vychovávat děti ke křesťanským hodnotám, jakou je právě láska k bližnímu.

Organizace Open Doors, jak mi často píše Markus Rode z německého Kelkeimu, pořádá tato organizace podnětné zájezdy do mnohých rizikových zemí i v čase pandemie.

Každého roku cestují křesťané do Svaté Země, aby navštívili pamětihodnosti Izraele. Je potřebné, aby účastníci těchto cest poznali na palestinském území velmi živý, ale utiskovaný "sbor Ježíšův".

Mnozí křesťané v evropských zemích ještě vůbec neslyšeli o palestinských křesťanech, o jejich intenzivním životě.

Na závěr, bratru řediteli Open Doors, Markusovi Rodemu, vroucně děkujeme za jeho aktivní misijní činnost a přejeme mu hojnost Božího požehnání

Mgr. Vlastislav Svoboda,
emeritní farář

Jiří z Poděbrad – král dvojího lidu

Jiří z Poděbrad (23. dubna 1420 – 22. března 1471 Praha), byl jediným českým králem, který nepocházel z panovnické dynastie, ale z panského stavu domácí šlechty. Vládl v zemích Koruny české od svého zvolení českou šlechtou roku 1458 do roku 1469, dále pak až do své smrti v roce 1471 však udržel faktickou vládu pouze v Čechách. Byl nazýván „husitským králem" nebo též „králem dvojího lidu". Jako umírněný podobojí usiloval o pokojné soužití kališnické většiny národa s katolickou menšinou podle basilejských kompaktát. Jeho návrh na vytvoření mírové organizace evropských křesťanských panovníků předběhl dobu o několik století a je považován za jednoho z ideových předchůdců Charty OSN.

Jiříkovým otcem byl husitský válečník Viktorín z Poděbrad, jako jeho matka bývá uváděna Anna z Vartemberka. Jisté není přesné datum jeho narození a zejména místo. V úvahu připadá Bouzov a Litice (sídla pana Viktorína), tradují se Poděbrady (které však byly v držení Viktorínova bratra Hynka). V souladu s nepodloženou tradicí, že Jiřímu byl za kmotra sám Žižka, se uvádějí také Horažďovice či Hořovice. Po Viktorínově smrti byl jediným dědicem poděbradské větve Kunštátů (měl pouze dvě sestry, Markétu a Alžbětu). Poručníkem sedmiletého sirotka se stal (snad až po smrti strýce Bočka) příbuzný Heralt z Kunštátu z líšnické větve. S ním se Jiří jako čtrnáctiletý v roce 1434 pravděpodobně zúčastnil bitvy u Lipan na straně koalice umírněných kališníků a katolíků.

Do veřejného života vstoupil v 17 letech, kdy již zasedal na zemském soudu jako "kmet" (tato funkce byla v jeho rodu dědičná). Politicky se přidal k tzv. polské straně prosazující kandidaturu polského krále proti Albrechtu Habsburskému. Zapojil se přitom i do bojů o Tábor, který Albrecht v roce 1438 neúspěšně obléhal. Po vzniku východočeského landfrýdu v roce 1440 byl zvolen jedním ze dvou hejtmanů Boleslavského kraje. Po Ptáčkově smrti převzal vedení celého seskupení východočeských kališníků, které se nadále nazývalo Jednota poděbradská. V r. 1448 využil nepřítomnosti vůdce katolické opozice Oldřicha z Rožmberka v zemi a jako nejvyšší hejtman jednoty zorganizoval ovládnutí hlavního města. Do Prahy se tak mohl vrátit Jan Rokycana jako správce veškerého duchovenstva podobojí.

Pokračování příště

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451,
e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

10/2022

30. března 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
6. dubna 2022

Z obsahu

* *Píše se v Bibli o strašidlech?*
* *Toto všechno ti dám*

Poselství k neděli Judica

Bože, zjednej mi právo
Žalm 43,1

Modlitbu žalmisty v těchto dnech doplňujeme o přímluvy za všechny utlačované. Na klidu nepřidává napjatá situace několik stovek kilometrů od nás na východ. Zřejmě nezjistíme, na co myslel žalmista, když vyslal svůj žalozpěv. Kraličtí přeložili: Suď mne, ó Bože, a zasaď se o mou při; od národu nemilosrdného, a od člověka lstivého a nepravého vytrhni mne.

Tento text užíváme týden před nedělí Květnou, o neděli Judica. Co ve starozákonním dávnověku znamenala žádost o právo, o spravedlivý soud, o zastání, o vyřešení pře? Žalmista se rozezpíval: Bože, zjednej mi právo, dopomoz mi, suď mne, rozsuď nás.

Každý, kdo se dostane do nějaké pře, touží domoci se práva, získat příznivý rozsudek. Někdo, kdo na soudu vyslechl rozsudek, odchází s radostí a úlevou, že se podařilo zastavit zlo a nepříjemnosti. Podařilo se věci narovnat. Jak jinak vyjádřit to, o čem žalmista mluví a zpívá. Domnívám se, že neměl šanci, aby obstál. Jeho protivníci si u soudu asi zjednali skvělé advokáty, které dobře zaplatili a ti je z problémů vysekali. A žalmistu potopili! Zřejmě to nebylo úplně fér. Odvoláním k vyšší instanci se snaží žalmista získat příznivější vývoj své pře. Bože, zjednej mi právo! Nepochybně věřil, že on sám je v pořádku, v pohodě.

Jak rozumíme slovu právo? V případě žalmisty nejde o něco, nač by měl nárok. Možná se ani nejedná o nějakou konkrétní záležitost, která by se měla vyjasnit a narovnat. Staro- i novozákonní slovo právo je třeba v první řadě pochopit jako život podle spravedlivých pravidel. Mišpát může skutečně v hebrejštině znamenat pravidlo. U proroků se ukazuje, že např. výsledek soudní činnosti Boží mezi národy je uvedení pokoje na zem.

Bůh chce uvést do pořádku narušené vztahy mezi národy, obnovit řád. Řád je porušen, když jsou utiskováni chudí. „Soudit chudé“ může znamenat „pomáhat chudým“, přinést jim vysvobození. Sem patří i Ž 43,1.

Právě úsilí o každodenní život podle Božích pravidel je předmětem našich jednání i modliteb ve jménu Spasitele Krista. Nejen o neděli Judica prosíme: Bože, vysvoboď od lidí a celých národů úskočných, ukrutných a podlých (překlad Slovo na cestu).

Josef Červeňák, farář
Evangelické církve metodistické
ve Slaném

Vrabec polní (málokdo ví, že měl 20. března Světový den - hrozilo mu vyhynutí)

Modlitba, ruská válka na Ukrajině a souvislost se Svatou zemí

Guy Cohen

Srdce nás Izraelců – národa čelícího po celá desetiletí hrozbám – s hlubokou účastí vycházejí vstříc miliónům Ukrajinců, na něž útočí rakety a armáda vetřelců. Mnozí členové mesiánských sborů v Izraeli se do této země přistěhovali právě z Ukrajiny a to, co se děje, sledují se stále hlubší osobní bolestí. My jsme příliš mladí, než abychom si to mohli pamatovat, svět však už dříve podobné pustošení Ukrajiny zažil. Před více než sto sedmdesáti lety stála jedna taková ruská válka na Ukrajině život statisíce lidí. Modleme se nyní za milost a úlevu. Za to, ať se mezi národy děje vůle Páně a za to, aby se zoufalé davy v pokání a pokoře obrátily k němu.

Zvláštní je, že ten dřívější konflikt měl přímou souvislost se Svatou zemí. V roce 1853 vypukla válka mezi ruskou a osmanskou říší (podpořenou Francouzi, Sardinci a Rakušany). Hlavní bojiště bylo na jihu na poloostrově Krymu - na Ukrajině, o kterou se dnes bojuje. Válka vypukla proto, že muslimský osmanský sultán znovu ovládl cesty přes moře, jichž se předtím zmocnili Rusové, a kvůli jeho sporným územním požadavkům. A byl tu ještě jeden přímý důvod – spor o nadvládu nad posvátnými místy ve Svaté zemi. Muslimští Osmané utlačovali pravoslavné křesťany v chrámě Svatého hrobu a v Betlémě, což vedlo ke střetům mezi katolíky a pravoslavnými. Ruský car požadoval oprávnění zapojit se do střetu ve Svaté zemi, aby mohl chránit pravoslavné křesťany. Žádal právo ordinovat hlavu pravoslavné církve, stejně jako ji získali katolíci díky vztahům s Francouzi, a navrácení klíčů k chrámu Narození Páně pravoslavné církvi. Vyčerpávající válka byla ukončena roku 1856 v Paříži na základě žaloby, jíž se míru domáhalo Rusko. To souhlasilo s uvolněním námořní blokády Besarábie (dnešní Moldavsko) a vzdalo se náboženského požadavku být strážcem pravoslavných církví. (V letech 1877-1878 proběhla další válka mezi Ruskem a Osmany, po níž došlo k dohodě o vytvoření statu quo pro chrám Božího hrobu, který platí dodnes.) Rychle se přenesme o půldruhého století dále… V roce 2014 vtrhlo Putinovo Rusko po moři na týž Krymský poloostrov – a v únoru 2022 zaútočilo na Ukrajinu: vše ve snaze o obnovu stavu, který by vyhověl jejich tvrzení, podle nějž tato země a lid patří Rusku.

Musíme věnovat pozornost jedné otázce: kde je v této situaci místo Izraele? Když náš stát po vypuknutí současné války vyjádřil podporu Ukrajině, požadovala ruská delegace v OSN na oplátku odsouzení plánů Izraele týkajících se Golanských výšin. Jejich zpráva zněla: „Působí nám starost ohlášené plány Tel Avivu rozšířit osídlovací úsilí na Golanských výšinách, které je v rozporu s Ženevskou úmluvou z roku 1949. Rusko neuznává svrchovanost Izraele na Golanských výšinách, které jsou součástí Sýrie.“ V říjnu 2021 Izrael oznámil plán postavit na Golanských výšinách sedm tisíc rodinných domů. Válka mezi Ruskem a Ukrajinou by žel mohla mít dopad v Izraeli. Uvědomte si, že: Rusové mají v Sýrii své vojenské síly; podle formulace své zprávy neuznávají Jeruzalém, proto místo toho mluví o Tel Avivu. Izraelský parlament a hlavní vládní budovy jsou postaveny na území patřícím pravoslavné církvi, které Izraeli v roce 1951 pronajala na devětadevadesát let; i nepatrný problém s chrámem Svatého hrobu by vyvolal velmi nedůtklivé reakce. Rusko má pevné dohody se Sýrií i Íránem; podle Ruska Golany nepatří Izraeli, nýbrž Sýrii. To vše by mohlo vést ke scénáři času konce. V září 2018 syrská obranná střela, jejímž cílem byl izraelský bitevník, náhodně sestřelila ruský vojenský letoun s vojáky na palubě, což vyvolalo v ruské armádě velmi zuřivé reakce. Situace se urovnala díky vztahům Putina s Netanjahuem.

Mezi nynější Izraelskou vládou a Putinem panuje menší míra porozumění, což vede k napětí s Ruskem, které se sbližuje s Íránem a dalšími mocnostmi na severu. Jak stojí psáno u Jeremjáše 1,14: *„Od severu se přivalí zlo na všechny obyvatele země.“*

Filip

Jednou ze zvláštností Janova evangelia je, že v různých oddílech popisuje duchovní růst některých osobností. Zmínky o nich jsou vpleteny do hlavního toku vyprávění, zároveň když tyto zmínky sesbíráte, potom dostanete velmi inspirativní obrazy o vývoji těchto osobností. Zajímavé je ale i to, že o většině z nich toho víme jen málo, spíše z nějakého výroku, nikoli z nějakého celkového obrazu. Jiná věc je, že Jan popisuje růst těchto lidí. V Janově evangeliu je nejčastější slovo víra a Jan spojuje víru s růstem, tedy jedná se u něj o cosi dynamického, o procesu, nikoli pouze nebo především o intelektuální souhlas s nějakým vyznáním víry. Několikrát slovo víra Jan nahrazuje slovem následování a i to ukazuje na jeho pojetí víry.

Dnes budeme hovořit o jednom z dvanácti apoštolů, který se jmenoval Filip. O Filipovi je zmínka v několika oddílech. První se týká jeho povolání, pak jeho poznámka, že nelze nasytit 5000 lidí, další výrazná pasáž je v okamžiku, kdy lidé chtějí vidět Ježíše a Filip je k němu přivádí. I z těchto několika oddílů se pokusíme sestavit určitý obraz.

1. Povolání Filipa: Druhého dne se Ježíš rozhodl vydat na cestu do Galileje. Vyhledal Filipa a řekl mu: *"Následuj mě!"* Filip byl z Betsaidy, města Ondřejova a Petrova; Filip zase vyhledal Natanaela a řekl mu: *"Nalezli jsme toho, o němž psal Mojžíš v Zákoně i proroci, Ježíše, syna Josefova z Nazareta."* Natanael mu namítl: *"Z Nazareta? Co odtamtud může vzejít dobrého?"* Filip mu odpoví: *"Pojď a přesvědč se!"* J 1,43–45

Filip pocházel z malé rybářské vesnice, která byla na severním břehu Galilejského moře. Betsaida známe-

Dokončení na str. 2

Aktualita: Vláda Severního Irska se oficiálně omluvila

Vláda Severního Irska se v pátek oficiálně omluvila lidem, kteří byli v minulém století zneužíváni v sirotčincích a dětských domovech. Instituce spravovaly charitativní organizace, církve a stát, připomněla agentura AP.

Ministři všech pěti severoirských politických stran přečetli omluvy obětem, které se shromáždily v budově parlamentu. Lidem, kteří zneužívání přežili, se omluvili také zástupci šesti institucí, kde k týrání docházelo. „Zanedbávali jsme vás, odmítali jsme vás, cítili jste se nechtění,“ řekla ministryně školství Michelle McIlveenová z Demokratické unionistické strany (DUP). „Nebyla to vaše vina. Stát vás zklamal,“ dodala. Vláda se formálně omluvila více než pět let poté, co tento krok doporučila zpráva o zneužívání v severoirských institucích. Dlouholeté vyšetřování zjistilo šokující míru fyzického, sexuálního a psychického zneužívání v ústavech provozovaných státem, církvemi a charitativními organizacemi v období od roku 1922 do roku 1995.

Ministr financí Conor Murphy z irské katolické republikánské strany Sinn Féin uznal, že omluva trvala příliš dlouho. „Měli jsme vás chránit, ale neudělali jsme to. Je nám to líto,“ řekl Murphy.

„Ublížili vám ti, kteří se o vás měli postarat. Je nám to líto. Řekli jste pravdu, a přesto vám nikdo nevěřil. Je nám to líto. Jsme za to zodpovědní. A je nám to moc, moc líto,“ prohlásil politik.

V sousedním Irsku dospěla čtyři státem financovaná vyšetřování v letech 2004 až 2011 k závěru, že katolická církev po desetiletí systematicky kryla zneužívání dětí svými představiteli.

Úřady v Severním Irsku v současné době vyšetřují také zneužívání v domovech pro svobodné matky a jejich děti.

(hb podle www. krestandnes)

Z církví doma i ve světě

Téměř 300 zástupců Ruské pravoslavné církve podepsalo protiválečné prohlášení

Prohlášení duchovních Ruské pravoslavné církve s výzvou ke smíření podepsalo téměř 300 ruských kněží a dalších zástupců církve. Zdrojem českého překladu, který uvádíme v plném znění, je facebookový profil Jaroslava Kypriana Poláka. V textu je místo slova válka použito slovo <Roskomandzor>, což je ruská Federální služba pro dozor v oblasti telekomunikací, informačních technologií a masmédií, která v Rusku řeší cenzuru a aktuálně zakazuje použití slova „válka". Původní text v ruštině byl publikován na portálu www.pravmir.ru. ČTK pak informovala o nedělním kázání moskevského patriarchy Kirilla, dopisu předsedy ČBK do Moskvy i o mezináboženském prohlášení českých představitelů církví a dalších náboženských společností k ruským křesťanům.

Alexandr Sasha Flek pak na svém facebookovém profilu píše o podobném protiválečném prohlášení více jak 400 ruských protestantských pastorů. Pastoři mimo jiné uvádějí, že žádný politický zájem nebo důvod nemůže ospravedlnit smrt nevinných lidí. Invazi na suverénní Ukrajinu pak považují za porušení práva na svobodné sebeurčení jejích občanů.

Ohledně údajů v textu: Neděle o strašném soudu, tj. neděle syropustní, byla 27. 2. gregoriánského kalendáře, Neděle všeobecného smíření byla 6. 3. a po ní začne v pravoslaví postní období před Paschou/Velikonocemi. Podle pana Poláka pravoslavní po masopustní neděli (20. 2.) mají zakázáno jíst maso, a po neděli syropustní začíná úplný půst od všech živočišných produktů včetně mléka, sýrů a vajec.

* * *

My, kněží a jáhni Ruské pravoslavné církve, každý svým jménem, apelujeme na všechny, na nichž závisí zastavení bratrovražedné <Roskomandzor> na Ukrajině, s výzvou ke smíření a okamžitému zastavení palby.

Tuto výzvu posíláme po Neděli o strašném soudu a v předvečer Neděle všeobecného smíření.

Poslední soud čeká každého člověka. Žádná pozemská autorita, žádní lékaři, žádní strážci neochrání před tímto rozsudkem. V obavách o spásu každého člověka, který se považuje za dítě Ruské pravoslavné církve, nechceme, aby se k tomuto soudu dostavil, nesouc těžké břemeno matčiných kleteb. Připomínáme, že Krev Kristovu, kterou Spasitel prolil za život světa, přijmou ve svátosti přijímání ti lidé, kteří dávají vražedné rozkazy nikoli k životu, ale k věčným mukám.

Truchlíme nad událostmi, kterým byli nezaslouženě vystaveni naši bratři a sestry na Ukrajině.

Připomínáme, že život každého člověka je neocenitelným a jedinečným Božím darem, a proto přejeme návrat všech vojáků – ruských i ukrajinských – do jejich domovů a rodin v bezpečí a ve zdraví.

Hořce přemýšlíme o propasti, kterou budou muset naše děti a vnoučata v Rusku a na Ukrajině překonat, aby se opět začaly navzájem přátelit, respektovat a milovat.

Respektujeme Bohem danou lidskou svobodu a věříme, že lidé na Ukrajině by se měli rozhodnout sami, nikoli se zbraní v ruce, bez tlaku ze Západu nebo Východu.

V očekávání Neděle všeobecného smíření připomínáme, že brány ráje se otevírají každému, i těžce hříšnému člověku, pokud požádá o odpuštění ty, které ponižoval, urážel, jimiž opovrhoval, nebo ty, kteří byli zabiti jeho rukama, resp. jeho příkazem. Není jiné cesty než odpuštění a vzájemné smíření.

„Hlas krve bratra tvého volá ke mně z země. Protož nyní zlořečený budeš i od té země, kteráž otevřela ústa svá, aby přijala krev bratra tvého z ruky tvé." řekl Bůh Kainovi, který svému mladšímu bratrovi záviděl. Běda každému člověku, který si uvědomí, že tato slova jsou adresována jemu osobně.

Žádné nenásilné volání po míru a ukončení <Roskomandzor> by nemělo být násilně potlačováno a považováno za porušení zákona, protože takové je Boží přikázání: „Blahoslavení tvůrci pokoje."

Vyzýváme všechny válčící strany k dialogu, protože neexistuje žádná jiná alternativa k násilí. Jedině schopnost slyšet druhého může dát naději na cestu z propasti, do které byly naše země během několika dní uvrženy.

Dovolte sobě i nám všem vstoupit do Velkého půstu v duchu víry, naděje a lásky.

Zastavte <TO>.

Kněží a jáhni Ruské pravoslavné církve, kteří chtějí dopis podepsat, mohou napsat na russianpriestsforpeace@gmail.com a tak na ruském zdroji textu petice přibývají další jména.

podle www.christnet.eu

Inzerce a oznámení

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany.
Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám.
Více na: **www.realitniodbornik.cz/prokrestany,**
nebo volejte +420734640054

Inzerát
Nabízím zachovalý nábytek (skříně a knihovničky).
Tel. 608363274.

č. 1

Oznámení
V ET-KJ č. 5 nabízel Samuel Jan Hejzlar svoji novou knihu "Na tahu". Výnos z prodeje knihy bude věnován sboru CB v Neveklově na opravu střechy a stropu této modlitebny.

(dle přání autora red)

Filip

Dokončení ze str. 1

ná dům rybolovu. Zajisté se jednalo o chudou oblast Galilei. Ze stejného města byli Ondřej, Petr a zřejmě i Jakub a Jan.

Když Ježíš začal veřejně působit, rozhodl se vydat na cestu do oblasti Galileje. Snad bychom čekali, že půjde do Jeruzaléma, protože tam by našel vzdělané lidi, navíc získat pro sebe Jeruzalém, znamenalo získat celý Izrael. Nebo by mohl jít rovnou do Říma, protože získat Řím by znamenalo získat svět.

Když jsem začal pracovat s AVA, tak hlavní strategie byla oslovit vrcholové sportovce, protože svědectví od např. Baroše by ovlivnilo více lidí, než svědectví fotbalisty z okresního přeboru. Myslím, že na tomto myšlení je leccos zajímavého, zároveň na podobnou taktiku – tedy především oslovit a získat významné a vlivné lidi, přišel i kdejaký člověk zabývající se marketingem. Tedy jedná se o celkem logický a moudrý marketingový tah a není třeba ho nijak spojovat s Pánem Bohem. Ježíš se zde chová zcela nemarketingově. Místo aby šel do Jeruzaléma, nebo jiného města či metropole tehdejšího světa, jde do zcela bezvýznamné vesnice kdesi na břehu Galilejského moře. My si to zřejmě až tak neuvědomujeme, ale čtěme tento text očima dneška. Zní to asi jako kdyby Obama po svojí inauguraci odešel do obce Podlesí a tam si našel svoje klíčové poradce. Kdybyste nevěděli, kde tato obec je, potom vězte, se nachází „v okrese Ústí nad Orlicí a ke dni 2. 10. 2006 zde žilo 249 obyvatel…".(mapy.cz)

Pochopitelně Ježíš Galileu znal díky svému původu, ale přesto je zvláštní koho a kde si vybírá svoje učedníky. Jedna věc je, že se za svoji volbu modlil a konzultoval ji se svým otcem, druhá věc potom je, že vzdělání, vliv a další věci nebyly tím, co na Ježíše nějak zásadně působilo. Ježíš si vybíral svoje učedníky podle jiných kritérií. Jednalo se o věrnost, ochotu se učit a ochotu následovat svého mistra. Ježíš si tedy vybere Filipa a Jan nám zaznamenává přímočarou výzvu – následuj mě. Všimněme si, že Ježíš nehovoří, věř mi, ale následuj mě. Byl to D. Bonhoeffer, který napsal útlou knížku „Následování", která však měla a dodnes má vliv na mnoho křesťanů. Bonhoeffer dává následování do souvislosti s milostí. Píše o tzv. laciné milosti, kdy laciná milost je milost bez následování. Naopak drahá milost je drahá tím, že volá k následování Krista. Ježíš jaksi automaticky spojuje víru a následování Krista. Jakoby říkal, že víra ve mně znamená život se mnou. Zároveň víra ve mně znamená jít tam, kam půjdu já. Někdy člověk prožije silně Boží přítomnost nebo moc, někdy se jedná spíše o duševní pohnutky. Až čas a právě ochota následovat Krista ukáží, z jakého ducha bylo setkání s Kristem. Ukážu to na jednom příkladu – konkrétně na svědectví P. Dessena, jednoho z blízkých přátel F. Nietszcheho: *„Když přistupovali konfirmovaní po páru k oltáři, aby přijali na kolenou posvěcení, klečeli jsme s Nietzschem vedle sebe jako nejbližší přátelé. Velmi dobře si pamatuji na svatou, povznesenou náladu, ve které jsme byli v týdnech před konfirmací a během ní. Byli bychom se hned docela ochotně rozloučili se životem, abychom byli u Krista, a naše veškeré cítění, myšlení, konání bylo prozářeno nadzemským jasem"*. Asi není třeba dodávat, že N. tato slavnostní atmosféra brzy opustila…

Víra totiž není klečení před oltářem, fantastický pocit při chválách, nebo úžasný pocit z toho, že mě oslovilo kázání. Určitě i tyto okamžiky do života víry patří, ale nejen ony. Učedníci prožili horu proměnění, zároveň ne vždy se jim vedlo dobře. Filip uslyší jasnou výzvu – následuj mě… a poslechne. O svém povolání ale nemlčí a ovlivňuje svého známého. Vyhledá Natanaele a jakkoli je o něm napsáno, že v něm není lsti, zde Natanael dává Filipovi nepříjemnou lekci. O co jde? Natanael zpochybňuje Filipovo svědectví tím, že mu sdělí, že z Nazareta prostě nic dobrého vzejít nemůže. Několikrát jsem zažil, že jsem byl z něčeho velmi nadšený a jaksi jsem předpokládal, že všichni musí moje nadšení sdílet. Jenže najednou „prásk" a reakce ve smyslu „ale mě je to jedno" nebo „mě to nezajímá" nebo „nejsi tak trochu mimo"? Člověk se cítí jako opařený. Přece jsem dělil tak super věc! Poznal jsem Krista nebo něco jsem dokázal… a ono to skoro nikoho nezajímá nebo mi nevěří. Filip nám ukazuje důležitou lekci – nenechá se skepsí druhých odradit a navíc reaguje slovy: „Pojď a přesvědč se". Natanaeli, přestaň sedět a filosofovat, co může nebo nemůže vzejít z Nazareta, raději se jdi přesvědčit, jak to je. Nemluv o Ježíši, ale zkus promluvit s Ježíšem. Natanael dá na Filipovo svědectví a skutečně za Ježíšem jde. Jinými slovy naše svědectví má význam. Neznáme veškerou pravdu, ale svědčíme jako *„svědkové"* – tedy o tom, co jsme viděli, poznali a zažili.

2. Opět následování: Někteří z poutníků, kteří se přišli o svátcích klanět Bohu, byli Řekové.

Ti přistoupili k Filipovi, který byl z Betsaidy v Galileji, a prosili ho: *"Pane, rádi bychom viděli Ježíše."* Filip šel a řekl to Ondřejovi, Ondřej a Filip to šli říci Ježíšovi. Ježíš jim odpověděl: *"Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka. Amen, amen, pravím vám, jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek. Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný. Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce." "Nyní je má duše sevřena úzkostí. Mám snad říci: Otče, zachraň mě od této hodiny? Vždyť pro tuto hodinu jsem přišel.* J 12,20–27

Další úsek, kde se o Filipovi více píše, je v okamžiku, kdy jsme svědky růstu Ježíšovy popularity a kdy se mnozí chtějí s Ježíšem setkat. Nevíme proč, zřejmě se ale neutajilo, že přichází další „super-star". Děj, který jsem četl, se odehrál krátce po vzkříšení Lazara a tak není divu, že dav chce Ježíše vidět. Stejně bychom reagovali i dnes. Jakkoli do srdcí těch, kdo Ježíše chtěli vidět, nevidíme, můžeme předpokládat, že je k němu hnala i zvědavost. Dostávají se však jen k Filipovi, který žádost davu komunikuje Ježíšovi. Následně dostane spolu s Ondřejem přímou odpověď. Místo aby slyšeli a viděli Ježíše kochajícího se v slávě, slyší podobná slova, jako když je Ježíš Kristus povolal. Ježíš opět hovoří o následování. Když je Ježíš oslavován, tak Filip slyší, že přišla hodina, aby byl oslaven, ale jinak, než čekali. Ježíš Kristus hovoří o smrti, o ceně následování nebo ceně učednictví. Přirovnává život následování k zrnu, které musí nejdříve zemřít a až pak může dát ovoce. Pro Ježíše Krista toto konkrétně znamenalo cestu na kříž, pro nás jeho slova znamenají umírání samo o sobě. Má-li vzniknout život, něco musí zemřít. Možná to bude znamenat zemřít své sebestřednosti, lenosti, sebelítosti, některým špatně nastaveným hodnotám atd. Cesta za Ježíšem se neobejde bez oběti. Řekl bych, že zde Filip mohl dostat další zpražení. Místo fantastického pocitu a vyhřívání se ve slávě svého mistra slyšíme slova o umírání.

3. Trapný závěr. Jsme v poslední části a čekali bychom nějakou zásadní změnu, proměnu myšlení. Místo toho vidíme text, který nás spíše šokuje a který jaksi popírá téma, které jsem zvolil – tedy Proměny.

Ježíš mu (Tomášovi) odpověděl: *"Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho již znáte, neboť jste ho viděli."* Filip mu řekl: *"Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme!"* Ježíš mu odpověděl: *"Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce. Jak tedy můžeš říkat: Ukaž nám Otce? Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec je ve mně? Slova, která vám mluvím, nemluvím sám od sebe; Otec, který ve mně přebývá, činí své skutky. Věřte mi, že já jsem v Otci a Otec ve mně; neli, věřte aspoň pro ty skutky!"* J 14,5–11

Jak může Filip skoro na konci Ježíšova přebývání na této zemi položit takovouto otázku? Ježíš několikrát spojoval poznání Otce s poznáním jeho osoby. Toto byl jeden z hlavních důvodů, proč měl být ukřižován – tedy že se staví Bohu na roveň. Na Filipovu otázku Ježíš reaguje slovy – Filipe tak dlouho jsi se mnou, a stále to nevíš, resp. stále mě neznáš? Nebo řečeno slovy této série: Tak dlouho mě znáš a stále kde je nějaká proměna? Popravdě neznám opověď, spíše mě udivuje, že Jan i pozdější redakce Bible podobné zmínky nevypustili a nezatajili se. Zároveň vidíme, že i po úžasných zkušenostech s Ježíšem, člověk vůbec nemusí mít ve všem jasno. Přesto však Ježíš s námi – stejně jako s Filipem jedná a neláme nad ním hůl. Je zvláštní, že v příběhu už nic víc o Filipovi nečteme. Nevíme tedy, jak reagoval, jak moc pochopil, co mu Ježíš řekl. Podle pozdější tradice byl ukřižován, nicméně toto v Písmu nečteme. Poslední rozhovor mezi ním a Ježíšem nás ponechává trochu na rozpacích. Čekali bychom nějaký happy-end, ale ten se nedostaví… Jenže tak to někdy ve vztahu s Ježíšem je – ptáme se špatně, někdy něco nepochopíme, někdy něco nepochopíme nikdy, někdy odpověď nenajdeme. Jenže na tom naše jistota nestojí ani nepadá. Ta stojí na Kristu více než na naší dokonalosti, a v tom je nám i příběh Filipa inspirací…

Přál bych vám všem, abychom víru proměňovali v následování, abychom nepodléhali skepsi i když nám naše okolí ohledně naší víry nemusí rozumět, abychom se nebáli umírat sami sobě a aby naše jistota více než ve správných odpovědích, jakkoli jsou důležité, byla postavena na Kristu.

David Novák

Jóbův zápas víry

5. část

Pokračování z minulého čísla

Poznal, co je Boží blízkost, Boží svrchovanost a Boží svatost. V pokání přijal Boží milost. Tak se získává vítězství v Boží blízkosti! Z milosti, která Joba zvláštním způsobem přivedla až před Boží tvář, může začít novou kapitolu života. *„Hospodin změnil Jobův úděl, poté co se modlil za své přátele a dal mu všeho dvojnásob, než míval!“* (42,10) Takovým úžasným způsobem končí Jobův příběh. Končí Boží milostí, kterou udílí jen Hospodin! Hospodin požehnal Jóbovi a přidal mu sedm synů a tři dcery. A Jób byl potom ještě dlouho živ!

Tak Jób v Boží blízkosti mohl začít žít zase nový život. Vítězství víry v Boží blízkosti a z Boží milosti mu otevřelo možnost, stát se prostředníkem této milosti, které se mu dostalo. Mohl ji předávat dál. Tuto Boží milost mohl předat i svým přátelům. Proto se za ně modlí, aby na ně nedolehl Boží soud. Jeho přátelé sice mluvili pobožně, ale jejich myšlenky byly stále jen pokusem zmocnit se Boží skutečnosti prostředky lidské moudrosti. Nedovedli se sklonit ve vší pokoře před tajemstvím Božího vedení. Ale Hospodin jim skrze Joba nabídl smíření.

Kniha Jóbova od počátku směřuje k Boží milosti. Z Boží milosti došlo k obnově Jobova života, jeho majetku i jeho rodiny. Nejde tedy jen o šťastné zakončení všech Jóbových trampot, bolestí a neštěstí! Obnova Jóbova nového života nebyla jen odměnou za Jóbovu věrnost, ani splácením jeho nároků, které uplatňoval za bolesti a utrpení, které prožil. Obnova jeho života v plnosti byla především darem svobodné, ničím nezasloužené a ničím nepodmíněné Boží lásky a milosti. *„Smiluji se, nad kým se smiluji a slituji se, nad kým se slituji!“* (Exodus 33,19) To je slovo Hospodinovo, které září i nad Jobovým příběhem. Bůh se k Jobovi přiznává. Sám ho ospravedlňuje ze svého svobodného rozhodnutí, ze své milosti a lásky k němu, aby z něj učinil prostředníka smíření pro druhé, aby i oni mohli být přivedeni do Boží blízkosti.

Věčné otázky a nesnadné odpovědi

Letmým pohledem do Knihy Jóbovy jsme narazili na řadu problémů, které před námi tato kniha otevírá. Jsou to otázky po smyslu života a smrti, po utrpení a jistotě víry v něm. Jób se ptal ve svém zápase, když se ocitl na dně, kde zůstává Boží spravedlnost? Proč se mají bezbožní lidé dobře a lidé víry trpí? U proroka Jeremjáše 12,1-2 čteme: *„Proč je úspěšná cesta svévolníků? Všichni, kdo se dopouštějí věrolomnosti, si žijí v klidu! Zasadil jsi je a oni zapustili kořeny, vyrůstají a nesou plody. Jsi blízko, mají tě v ústech, ale daleko jsi jejich ledví!“*

Jenže na takové otázky a mnoho jiných, se ptali nejen starozákonní proroci, ale ptají se i mnozí věřící i nevěřící lidé dodnes. Proč se nemají ti, kteří se bojí Boha lépe? Bezbožným, jak se zdá na první pohled, se dostává štěstí! Páchají mnohou nespravedlnost a násilí, Boha proklínají a přesto se jim nic neděje. To samozřejmě vyvolává i otázku, zda se bezbožným lidem někdy dokonce nevede lépe než Božím dětem? A na základě Jóbova zápasu se můžeme také ptát, zda se vůbec vyplácí vést a žít život zbožný, život víry a z víry? Proč je tedy na světě tak mnoho lidí, kteří se bojí Hospodina a při tom nespravedlivě trpí? Při pohledu do dějin počátků první církve až mrazí! Proč mnozí bezbožní jsou zde na zemi vzdáleni jakékoliv nehodě? Job je nám příkladem. I když byl po lidské stránce hluboce věřící a bezúhonný, ocitl se v situaci ponížení a hlubokého zoufalství. Bůh ho zkoušel a on i v těžkém životním zápase zůstal věrným Božím služebníkem! Jeho víra v Boží spravedlnost zůstala nakonec neotřesená. Musím se ptát, zda i my máme takovou neochvějnou důvěru v Boha a jeho vedení? Je opravdu bohatým bezbožným lidem co závidět?

Člověka obklopuje na této zemi mnohá špatnost. Lidé, kteří jsou zmrzačení, narazili v životě na mnohé překážky, bývají často necitelně zapuzováni. Poctivci se často dožívají jedné rány za druhou. Pracovití a upřímní lidé bývají někdy využíváni, osočováni a přehlíženi. Na druhé straně násilníci, lidé bez svědomí, ranaři, tvrdí srdcem a charakterem, lidé bez páteře, bohatnou, žijí v hojnosti, získávají mnohé podvodem a silou. Ale při tom se vysmívají druhým a žijí v hojnosti. Někdy dokonce docházejí velkého vlivu a hojného uplatnění. A mnozí to cítí jako nespravedlnost a jsou z toho zatrpklí. Někteří potom všechno svalují na Boha. Jenže ti, kteří všechno svalují na Boha, jen ukazují na nedostatek svého porozumění Božím záměrům. Ničemu nerozumí, protože právě skutečnost, že zde na zemi je tolik nespravedlností, svědčí o tom, že přijde soud!

O soudu nerad hovořím, ale je třeba ho mít v tomto případě na mysli. Myslím na soud, při kterém budou všechny nespravedlnosti srovnány. Tak nám to Písmo na mnohých místech ukazuje. Ve Starém zákoně je řada míst, která ukazují, že Hospodin je spravedlivý Bůh, Pán a Soudce. Dokonce i Nový zákon v evangeliích připomíná Boží soud (Lukášovo evangelium 16,25). Připusťme, že i my a naše lidská spravedlnost často po takovém soudu touží. Jenže Písmo také připomíná, že štěstí bezbožných je vrtkavé a krátké, protože jim Bůh připravuje velké zklamání a zkázu. *„Bůh je dobrý k těm, kdo jsou čistého srdce. Ale ti, kdo se Hospodinu vzdálí, zhynou. Mně je však v Boží blízkosti dobře, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště, proto vyprávím o všech jeho činech!“* Tak vyznává žalmista v žalmu 73. navzdory všemu, co kolem sebe vidí! Písmo nám ukazuje, že moudrý člověk se nenechává přivést až na okraj nevěry jen proto, že se bohabojným nedostalo práva nebo že se bezbožným vede dobře. Moudrost člověka spočívá v pochopení Božího řízení a v pohledu na konec nespravedlivých. I nám zůstává Jóbova útěcha: *„Poznáte soud Všemocného!“* (19,29) A pak se miska vah začne pomalu překlápět k otázce: Proč se budou mít trpící přece jenom lépe? Ti, kteří trpí pro Boha, novozákonně pověděno i pro svědectví Kristovo, nemusí litovat. Samozřejmě, že pohled na pozemský život člověka nemusí působit nijak přesvědčivě, pokud jde čistě o viditelné bytí. Někdy se nám skutečně zdá, že v dávných zaslíbeních, daných věřícím lidem, něco nesouhlasí. Apoštol Pavel píše do Korintu: *„Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, pak jsme nejubožejší ze všech lidí!“* (15,19)

Proč to takto Pavel uvádí? Protože život v Kristu a s Kristem na této zemi vždycky znamenal a bude znamenat společenství s jeho potupou, solidaritou, utrpením a smrtí (List apoštola Pavla Židům 13,3; První list apoštola Pavla Korintským 15,13). Ale apoštol Pavel ví, že křesťané jsou zachráněni nadějí! A tato naděje je jistou nadějí na budoucí život ve slávě! Proto dále píše, že *„neklesáme na mysli, i když navenek hyneme, vnitřně se den ze dne obnovujeme. Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné!“* (Druhý list Korintským 4,16-18).

Problematika soudu úzce souvisí i s otázkou, proč vlastně také bezbožní lidé přijímají z Boží ruky všechno dobré? Písmo jednoznačně odpovídá: Protože Bůh má rád každého člověka! Bůh stvořil člověka a miluje ho. Touží po obecenství s ním. Projevuje laskavost ke všem! Můžeme se pochopitelně ptát, co tím Bůh sleduje, když i nehodným činí dobře? Nepodporuje tím zlo a nebere odvahu poctivým? Proč se špatným dostává dobrého, na místo trestu? Domnívám se, že je to proto, že Bůh chce svou láskou a svým dobrodiním přivést bezbožné k pokání! Mám nyní na mysli příklad Jonáše, který šel do Ninive zvěstovat zkázu pro zlé činění mnohých v tomto městě! A přece je v Písmu napsáno, že Bůh Ninivské nezahladil, ale ještě na určitý čas k nim obrátil svou milostivou tvář! Nás by to nemělo zlobit, protože v evangeliu čteme, že Bůh i bezbožným dává *„déšť, který posílá na spravedlivé i nespravedlivé!“* (Matoušovo evangelium 5,45)

Nepohoršujme se nad tím! I my přijímáme na každý den od Pána Boha tolik darů, kterých si ani nezasluhujeme. Navíc Ježíš jasně pověděl, že zemřel za každého člověka! Tedy i za toho, který o Bohu smýšlel nepřátelsky. Krásný příklad máme i v životní dráze apoštola Pavla. Samozřejmě, že není snadné učit se všechny lidi milovat, prokazovat všem lidem bez rozdílu lásku a dobro. Jenže v tom je právě ten Boží impuls, který skrze náš postoj může mnohé nasměrovat k jinému způsobu myšlení i jednání a nakonec je přivést k Bohu. I mnozí lidé kolem nás si mohou uvědomit, že všechny dary, které na každý den přijímáme z Boží ruky, nemusí být ani pro ně náhodné. Pokud ale i potom zůstanou zatvrzelí ve své zlobě a nenávistnosti vůči Bohu, podle Písma mohou zakusit něco i z Božího hněvu. Ale v žádném případě není na nás, na našem úsudku nebo našem přání, ale je jen a jen na Boží milosti a na Božím soudu. I pro nás křesťany platí, že *„Bůh se smilovává, nad kým se smilovává!“* Vždycky je na Božím rozhodnutí, na Božím posouzení, na Božím pohledu, který je v mnohém jiný, než náš lidský!

Jóbův zápas víry nás vede k zamyšlení nad naším životem i nad smrtí. Jenže přemýšlení o těchto věcech není vůbec snadné. Proto se mu raději vyhýbáme. Život člověka je Božím darem. A aby byl náš život na této zemi šťastný, potom musí mít před sebou jasný a krásný cíl. Jen tak nachází člověk cestu k jeho dosažení.

Pokračování příště

Pavel Rybín

Příští válka

Odpověď k anketě Daily News

Když mně byla položena otázka, je-li v budoucnu možna válka, byla má první reakce, že pokud to záleží na mně, je válka naprosto vyloučena. Potom jsem si uvědomil, že to bohužel na mně vůbec nezáleží. Myslím, že zdrcující většina všech lidí na světě je, pokud jde o tuto otázku, ve zcela stejné situaci. Zdá se, že ta zdrcující většina lidí nemá na řečenou možnost vlivu.

Položil jsem tu otázku jiným; ptal jsem se vojáků, je-li válka možná. “Není,” řekli opatrně, “ale musíme být na ni připraveni.”

Ptal jsem se básníka, který býval aktivním antimilitaristou a za velké války obyčejným vojáčkem na frontě. Zarmoutil se tou vyhlídkou a řekl: “Válka by už neměla být, ale vojáci být mají.”

Ptal jsem se veteránů našeho sibiřského tažení, kteří dělali válku dobrovolně. “Válka je nesmysl a zvířectví,” mínili, “ale války budou.”

Konečně měl jsem příležitost zeptat se prezidenta Masaryka. “Divím se,” pravil, “že lidé pořád malují čerta na zeď. Jakápak válka! To už by mělo být překonané stanovisko. Dnes už lidé nemají na válku peněz ani chuti. Ty sporné otázky, které dřív vedly k válkám, ty se dnes dají vyřídit po dobrém u zeleného stolu. Bylo by lépe nemluvit o válce a raději řešit ty konkrétní otázky. Myslím, že by stačil jediný prostředek, aby se předešlo válkám: rozumná politika.”

Věřím, že tato odpověď je nejlepší, protože dává nejvíc naděje.

Avšak nesporný fakt, že nikdo rozumný si války nepřeje, ještě nevyřizuje otázku, je-li válka možná. Je tomu deset let, co jsme uzavřeli zkušenost s největší válkou, jaká kdy byla; ta zkušenost byla dosti hrozná, aby dala výstrahu lidstvu pro celá staletí, a přece za těch deset let jsme viděli dobrý tucet nových zápletek a slibných zárodků války v různých končinách světa. Ani tak těžká a rozsáhlá zkušenost neudělala konec válkám. Zdá se, že ty milióny mrtvých padly poněkud nadarmo.

Za války jsme udělali také jiné zkušenosti, aspoň my u nás: například že je možno vést válku proti vůli a proti svědomí celých národů do války vedených; že válka je možná, i když je to válka všemi zatracovaná. Viděli jsme, že je možno vést válku i za nejzoufalejší hospodářské tísně; i když už není co jíst, čím se oblékat a čím zatopit v kamnech, je možno ještě vést válku. Sebehorší hospodářské poměry nemohou učinit válku nemožnou.

Někteří lidé vyslovují naději, že by při vyšší civilizaci a morálce nebyly války možné. Zatím dějiny ukazují, že válčily národy věřící v civilizaci a ve jménu civilizace; věřící v morálku a ve jménu morálky; věřící v Boha a ve jménu Boha.

Posléze je ještě jedna lidská zkušenost: že mezinárodní smlouvy, konvence a pakty mohou válce zabránit; a že mezinárodní smlouvy, konvence a pakty mohou být válkou porušeny.

Tyto zkušenosti ukazují, že válka je možná.

* * *

Právě proto, že je válka možná, uvažuje se o prostředcích, jak jí předejít. Táže-li se redakce Daily News, jakými prostředky lze zabránit válce, odpovídá tím pesimisticky na otázku, je-li válka možná. Avšak pravíme-li, že je válka možná, vyslovujeme tím implicite, že je velmi těžko jí zabránit.

Mám za to, že nežijeme ve stavu divošství a že každý civilizovaný tvor považuje zabíjení, a tedy i válku, za prostředek barbarsky; je-li přesto v našem světě otevřena možnost nových válek, doznáváme tím, že dosud nemáme bezpečných prostředků, jak se zbavit toho barbarského argumentu.

Jsou utopisté, kteří očekávají od vědy, že zabrání příštím válkám. Věda prý dá příštím armádám tak strašlivé a hromadné prostředky k zabíjení lidí, že už tím budou války nemožné. Obávám se, že věda splní aspoň část tohoto snu: že opravdu vynalezne nové a strašné prostředky k zabíjení lidí; ale tím se nedosáhne ničeho více, než že lidé budou zabíjeni novým a účinnějším způsobem.

Nekonečně moudřejší a snad jediná dnes schůdná cesta je hledět zabránit válce tím, že se zajistí mír; pro mne a mé krajany je to metoda ministra Beneše. Bylo by iluzí věřit, že mezinárodní smlouvy učiní každou válku nemožnou, ale věříme, že učiní daleko nesnazším porušit mír. Zhruba řečeno, spíše je možno trvale zajistit mír než trvale zamezit válku. To není otázka slov, nýbrž otázka metody.

Posléze je třetí cesta, jak předejít válce: předejít příčinám a pohnutkám válek. Zdá se, že nelze narazit příčiny válek na jedno kopyto; jsou příčiny hospodářské, nacionální, sociální a bůhví jaké ještě: může jich být několik najednou.

Bývá-li příčinou válek nacionální antagonismus, je v moci civilizovaného lidstva přemáhat tento stupidní antagonismus.

Bývá-li příčinou válek export nebo koloniální otázky nebo hospodářská soutěž, je v moci civilizovaného lidstva organizovat lépe tyto skutečnosti a nenechat je v rukou několika interesovaných jedinců.

Každé jednotlivé příčině lze čelit spíše nežli válce. Neměli bychom myslet jenom na válku, nýbrž na příčiny válek.

Nehledá se medicína proti neštovičné vyrážce, nýbrž proti neštovičné nákaze.

Vznikne-li někdy ještě válka, nebude vyřízena argumenty, nýbrž vojáky; ale příčiny válek žijí mezi námi: to je vnitřní fronta, ve které každý může hledat své místo.

Karel Čapek, Májový list, 1929

„Nejdůležitějším úspěchem německé zahraniční politiky po druhé světové válce, je skutečnost, že se nám podařilo získat důvěru svobodných národů tohoto světa.“

Konrad Adenauer (1876 – 1967)

Jiří z Poděbrad
– král dvojího lidu

Pokračování z minulého čísla

Nejvyššího purkrabího Menharta z Hradce, který se předtím přidal ke katolíkům, Jiří internoval na Poděbradech.

Novou aktivizaci katolické strany vyvolala smrt Menharta z Hradce, který na Poděbradech onemocněl a po svém propuštění zemřel. Poděbradská jednota tak musela čelit nově vzniklé Jednotě strakonické, k níž se připojili i Jiříkovi nepřátelé Jan Kolda ze Žampachu a Bedřich ze Strážnice. Jako vůdce jednoty čekaly Jiřího i další boje, proti Fridrichu Saskému, který držel některá města a hrady v severozápadních Čechách. Nicméně vojenská převaha i diplomatické aktivity nakonec vedly k uklidnění situace: Strakonická jednota byla 4. června 1450 poražena v bitvě u Rokycan. Vyjednávání s císařem Fridrichem III. o vydání budoucího krále, nezletilého Ladislava Pohrobka, do Čech, sice nepřineslo okamžitý úspěch, ale císař Jiřího uznal za zemského správce. (Na jednom z těchto jednání na sněmu v Benešově v roce 1451 se poprvé setkal Jiřík s Eneášem Silviem, pozdějším papežem Piem II.). 27. dubna 1452 pak na svatojiřském sněmu v Praze zvolili Jiřího z Poděbrad zemským správcem na dva roky i zástupci české šlechty. V průběhu roku ho uznala většina země. Před Jiříkovým vojskem bez boje kapituloval i Tábor, jehož církevní představitelé se odmítali podřídit Janu Rokycanovi. Uvězněním Mikuláše z Pelhřimova a Václava Korandy dosáhl Jiří sjednocení utrakvistů.

Teprve v roce 1453 bylo dosaženo dohody ohledně přijetí Ladislava Pohrobka za krále a jeho příjezdu do Čech. Protože na rozdíl od moravských stavů, které ho uznávaly za dědičného krále, vyžadovaly české stavy volební kapitulaci, vypravil se Jiří z Poděbrad za Ladislavem do Vídně. Ladislav se zavázal k zachování zemských svobod a uznání kompaktát a přislíbil, že bude usilovat o potvrzení Jana Rokycany arcibiskupem, jak bylo požadováno. Jiří složil králi přísahu věrnosti a získal potvrzení své správcovské funkce na šest let. Ladislav Pohrobek byl 28. října 1453 v Praze korunován českým králem, avšak výkonnou moc si po dobu královy nezletilosti udržel Jiří z Poděbrad, kterého Ladislav také ustanovil nejvyšším hofmistrem. Přestože jejich vztahy byly dobré (nazývali se "otče" a "synu"), Ladislav, který byl formálně pánem nejen zemí Koruny české, ale i Rakouska a Uher, již v následujícím roce Čechy opustil. Jiří jako zemský správce usiloval o konsolidaci českého království, rozvráceného husitskou revolucí. Pro upevnění královské moci se snažil se alespoň částečně restaurovat královský majetek. K tomu, ale i k zajištění pořádku v zemi, byla zřízena komise k revizi pozemkové držby. Jiří předsedal zemskému soudu a rovnal šlechtické spory, staral se o zlepšení bezpečnosti v zemi, podporoval rozvoj obchodu, v Kutné Hoře byla obnovena těžba. Nadále se snažil udržovat rovnováhu mezi kališnickým a katolickým panstvem. Některé ze svých mocnějších odpůrců (např. Rožmberky) získal na svou stranu udělením významných úřadů, mimo jiné i ve vedlejších zemích Koruny české, které zůstaly katolické.

Na podzim roku 1457 se Ladislav Pohrobek vrátil do Prahy, kde se měla konat jeho svatba s dcerou francouzského krále. Nepobyl zde ani dva měsíce a nečekaně zemřel ve svých 17 letech. Podivné okolnosti jeho smrti (teprve po 500 letech expertíza odhalila, že zemřel na akutní leukémii) vyvolaly podezření, že byl otráven. Jiříkovi nepřátelé ihned začali šířit pověsti, že za jeho smrt může Jiřík, případně jeho manželka Johana. Uprázdnění českého trůnu vyvolalo (podle Karlovy Zlaté buly) potřebu volby nového českého krále. Byla zde řada uchazečů z příslušníků jiných panovnických dynastií: vážný zájem projevil saský vévoda Vilém III. Saský a také francouzský král pro svého syna, v úvahu připadali císař Fridrich III. Habsburský a polský král Kazimír. Pak však, teprve v únoru 1458, oznámil svou kandidaturu sám Jiří. Český sněm zasedal několik dní v Praze na Staroměstské radnici: nakonec byl 2. března 1458 Jiří z Poděbrad jednomyslně zvolen českým králem.

Pokračování příště

Edita Štěříková: Johann Böhner (1710–1785):
moravský exulant, misionář mezi indiány a černými otroky

Zatímco E. Štěříková v knize věnované misionářům v Karibiku o pirátech nemluví, ve filmové sérii Piráti z Karibiku se misionář vyskytuje. Bohužel je to postava rozpačitá a stereotypní, na rozdíl od skutečných misionářů hraběte Zinzendorfa. – Tuto knihu známé historičky loni na jaře vydal spolek Exulant.

Johann Böhner na karibských ostrovech působil 42 let, což byla výjimečně dlouhá doba. Plavby lodí a podnebí byly natolik nebezpečné, že většina misionářů tam nevydržela více než deset let, buď zemřeli na moři, na nemoc anebo odešli; někdo zemřel krátce po příjezdu. Mottem J. Böhnera byl citát z knihy Ester *„Zahynu-li, nechť zahynu.“* (Est 4,16); a pro jeho činnost to byl citát neobyčejně výstižný.

Jeho původem německá, luterská rodina žila na Šumpersku v městečku Krumperky; dnes je to Podlesí, část obce Malá Morava. *„Pak ale přišel čas, kdy se všichni museli stát katolíky.“* To bylo ještě v předchozích generacích.

E. Štěříková velice citlivě popisuje, jak se katolické rodiny scházejí, povídají si o Bibli, o kázáních a postupně odhalují svá tajemství, že vlastně nejsou tak docela katolické. Ba dokonce i jednotlivci, kteří se sami za katolíky považovali, najednou zjišťují, že je více oslovuje jiný typ zbožnosti. To se stalo Johannovi ještě v pubertě a jeho touha po *„zbožném životě“* ho zavedla vskutku daleko. Lidé kolem něj toužící po svobodě svědomí postupně mizeli za hranicemi u hraběte Zinzendorfa v Herrnhutu a nakonec tam zmizeli i Böhnerovi.

Hrabě je svou pietistickou zbožností dostatečně znám. V Novém světě, ve státě Georgia, jehož východní hranici tvoří Atlantský oceán, chtěl založit bratrskou „kolonii“. Obával se totiž, *„že moravští bratří v Evropě nebudou dlouho trpěni. Kolonie v Georgii se měla v takovém případě stát jejich novým útočištěm a zároveň měla sloužit jako zázemí pro misionáře mezi indiány.“*

J. Böhner tam spolu s ostatními odešel roku 1735; zpočátku jako řemeslník, který to umí se dřevem při stavbě domů. Nicméně i misionáři běžně pracovali manuálně, aby misii zajistili.

Misionáři nejdříve působili u indiánů, tamní anglický generál však jejich misii nepřál. Bál se totiž, že by se od nich indiáni naučili odmítat zbraně, což by se mu nehodilo, neboť indiáni byli dobrými vojáky proti Španělům. Svou činnost misionáři postupně přesunuli na černošské plantáže na třech karibských ostrovech. Někteří majitelé plantáží s otroky zacházeli bezohledně, jiní vlídně. Někteří misii vítali, protože se domnívali, že misionáři naučí otroky poslušnosti, jiní misii odmítali, protože se naopak báli, že se otroci naučí vzdoru. Hrabě Zinzendorf do misie zapojoval i ženy, a ty si braly za muže misionáře, přičemž sňatky byly uzavírány na doporučení. První manželství J. Böhnera trvalo pouze 18 dní, protože při plavbě lodí došlo k bouři, během níž jeho žena zemřela. Jeho druhá žena na ostrovech působila 26 let.

V nejútlejší knize E. Štěříkové se toho dozvídáme mnoho; autorka nechává v citátech promlouvat postavy samotné, vysvětluje politickou situaci a organizaci misijního života. – Byli misionáři úspěšní? A co je to vlastně „úspěch“ v misii? Snad jen v náznaku ze závěru knihy, kde se autorka nad často kritizovanou křesťanskou misií zamýšlí. *„Měnit koloniální společenský řád neměli (misionáři) v úmyslu, ale ve skutečnosti se mu vymykali už tím, že považovali původní obyvatelstvo i černé otroky za sobě rovné bratry a sestry… otroci, kteří uvěřili evangeliu, se učili vnímat svou Bohem stvořenou osobnost sebevědoměji.“*

Pavel Čáp

Výzva Pavla Černého – emeritního předsedy Ekumenické rady církví v ČR

Historie ruské pravoslavné církve je velmi pestrá. Krásné chvíle se střídaly s periodami selhání a korupce. Samozřejmě nelze vinu svalit na celou církev, když se její vedení dá zkorumpovat a svést na scestí. Švýcarský reformovaný teolog Leonard Ragaz označil Velkou říjnovou socialistickou revoluci z roku 1917 za Boží soud nad církví. Byla to doba, kdy církev hromadila bohatství a moc a neplnila úkol péče o své lidi. Na střechách kostelů se svítil zlatý plech a jinde vykořisťovaní lidé živořili či umírali hlady. Není divu, že Lenin, Stalin a další komunističtí vůdci církev přímo nenáviděli.

Časem přišlo nadějnější období. Ve chvíli, kdy bylo Rusko napadeno Hitlerem, bylo zapotřebí nakupovat zbraně z USA a Velké Británie. Tehdy Ruská pravoslavná církev začala dávat zlato na nákup zbraní a podporovat stát. Těmito dary a nasazením v obraně země se částečně před sovětskou mocí rehabilitovala. Naneštěstí se v jejích strukturách po válce začala znovu opakovat a plíživě šířit nákaza cézaropapismu. Do struktur této církve pronikal vliv KGB.

Pro ekumenické hnutí měl tento vývoj velké dopady. Uprostřed studené války se v roce 1961 konalo v indickém New Delhi 3. Valné shromáždění Světové rady církví (dále SRC). Na jeho začátku černé limuzíny přivezly ze sovětského velvyslanectví delegaci Ruské pravoslavné církve. Tato církev byla s velkou pompou přijata do světového ekumenického hnutí. Každému soudnému člověku muselo být jasné, že něco nebylo v pořádku. Dobře to věděli i zástupci tehdejších československých církví a mnozí další. Mezi delegáty Ruské pravoslavné církve byli agenti KGB – sovětské tajné služby, která plnila úkoly špionáže, kontrašpionáže a tajné policie. Někteří členové vedení této ruské církve byli tajnou policií vysláni k vystudování pravoslavné teologie a postupně se se jim pak otevírala cesta na vyšší pozice v hierarchické struktuře. Arcibiskup Nikodim se stal členem Ústředního výboru SRC. Existuje dostatek důkazů, že právě on byl jedním z nasazených agentů KGB ve strukturách SRC a samozřejmě nebyl jediným. KGB mělo jasný plán a usilovalo o proniknutí do struktur SRC. Tak se jedině dá vysvětlit, že všechny protesty proti zbrojení byly vždy namířeny proti západním zbraním, ale proti rozmístění sovětských raket s atomovými hlavicemi ve východní a střední Evropě se nesmělo mluvit. V této době SRC začala finančně podporovat různé revoluce a opatřovat zbraně pro bojující gerily v různých zemích světa. Tento kurz byl později zastaven. Na těchto aktivitách se podílela např. Křesťanská mírová konference založená profesorem J. L. Hromádkou v Praze. Vydatně ji na katolické straně přizvukovalo hnutí katolických duchovních Pacem in terris, kterým komunistický režim prosazoval svou politiku do katolické církve. Některé zmíněné trendy doznívaly v ekumenickém hnutí ještě i po revoluci v roce 1989. Například v roce 2006 navštívila delegace české církve Kubu, aby zjistila potřebu podpory pronásledovaných křesťanů na Kubě. Došlo i k setkání s hnutím „dámy v bílém“, což jsou manželky vězněných pastorů a pracovníků církví. V české ekumeně probíhaly finanční sbírky na podporu pronásledovaných na Kubě. Následně přijela do Ekumenické rady církví referentka SRC a tvrdila, že také jejich delegace byla na Kubě a žádnou perzekuci křesťanů nezaznamenala. Tuto slepotu vytvářely ideologické brýle, kterých se SRC pomalu a těžce zbavovala.

Z minulých let je známo, že Ruská pravoslavná církev je v ekumeně stále velmi vlivná a často je třeba jí ustupovat. Současný moskevský patriarcha Kirill se rád fotí se svým příznivcem Putinem, který ho zahrnuje přízní. Oba zřejmě věří v hodnotu opětovného spojení trůnu a oltáře, církve a státu. Putin exemplárně políbí v kostele ikonu a vedení církve mu za to vyjádří přízeň a podporu putinovského režimu. V současné rusko – ukrajinské válce se v plné nahotě projevil tento úděsný svazek. Současná válka má, žel, i náboženskou dimenzi. Ruská pravoslavná církev by opět chtěla pohltit Ukrajinskou pravoslavnou církev, která v roce 2019 dostala uznání své samostatnosti od ekumenického patriarchy z Istanbulu. Patriarcha Kirill je z různých stran vyzýván, aby vystoupil proti agresivní invazi ruských vojsk na Ukrajinu. Zatím to neudělal a udržuje povědomí, že jako hlava církve souhlasí se šíleným prezidentem Putinem. V této situaci není možné, aby Ruská pravoslavná církev byla dál členkou Světové rady církví. Vylučte ji ze svých struktur! Je třeba, aby pravoslavná církev v Rusku dostala zpětnou vazbu, mohla se probudit z falešného snu a touhy po moci a nestala se trvale ***spoluviníkem největší válečné a humanitární katastrofy od druhé světové války.***

(PČ)

	Denní čtení 2022		Kázání Kristus v žalmech	Biblické studium Křesťan v žalmech
9. 3.	Ž 1	Mt 1,1-25		
10. 3.	Ž 2	Mt 2,1-23		Ž 1: Kořeny blaženosti
11. 3.	Ž 3	Mt 3,1-17		
12. 3.	Ž 4	Mt 4,1-25		
13. 3.	Ž 5	Mt 5,1-20	Mt 4,1-11 a Ž 91: Synovská pokušení	
14. 3.	Ž 6	Mt 5,21-48		
15. 3.	Ž 7	Mt 6,1-34		
16. 3.	Ž 8	Mt 7,1-28		Ž 6: Na lůžku
17. 3.	Ž 9	Mt 8,1-34		
18. 3.	Ž 10	Mt 9,1-34		
19. 3.	Ž 11	Mt 9,35 – 10,15		
20. 3.	Ž 12	Mt 10,16-42	Mt 13,33-35 a Ž 78,1-8: Hádanky dávnověké	
21. 3.	Ž 13	Mt 11,1-30		
22. 3.	Ž 14	Mt 12,1-21		
23. 3.	Ž 15	Mt 12,22-50		Ž 16: Není nad Hospodina
24. 3.	Ž 16	Mt 13,1-35		
25. 3.	Ž 17	Mt 13,36-58		
26. 3.	Ž 18	Mt 14,1-36		
27. 3.	Ž 19	Mt 15,1-20	Mt 21,1-17 a Ž 8: Návrat krále	
28. 3.	Ž 20	Mt 15,21-39		
29. 3.	Ž 21	Mt 16,1-28		
30. 3.	Ž 22	Mt 17,1-27		Ž 24: Jak uvítat Krále
31. 3.	Ž 23	Mt 18,1-35		
1. 4.	Ž 24	Mt 19,1-30		
2. 4.	Ž 25	Mt 20,1-34		
3. 4.	Ž 26	Mt 21,1-22	Mt 21,33-46 a Ž 118,19-26: Zavržený kámen	
4. 4.	Ž 27	Mt 21,23-46		
5. 4.	Ž 28	Mt 22,1-22		
6. 4.	Ž 29	Mt 22,23-46		
7. 4.	Ž 30	Mt 23,1-39		Ž 32: Kajícníkovo štěstí
8. 4.	Ž 31	Mt 24,1-22		
9. 4.	Ž 32	Mt 24,23-51		
10. 4.	Ž 33	Mt 25,1-30	Mt 22,41-46 a Ž 110: Syn Davidův	
11. 4.	Ž 34	Mt 25,31-46		
12. 4.	Ž 35	Mt 26,1-29		
13. 4.	Ž 36	Mt 26,30-56		Ž 39: Bolesti lidství
14. 4.	Ž 37	Mt 26,57 – 27,10		
15. 4.	Ž 38	Mt 27,11-50	Mt 27,35-50 a Ž 22,1-20: Opuštěn Bohem	
16. 4.	Ž 39-40	Mt 27,51-66		
17. 4.	Ž 41	Mt 28,1-20	Mt 28,16-20 a Ž 22,20-32: Král pronárodů	

Když jde o pravdu a lásku, vynášíme je do nebe. Ježíš nás ale dnes trochu zastavuje, abychom je pustili také sem k nám… na zem.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451,
e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

11/2022

6. dubna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
13. dubna 2022

Z obsahu

* *Nedělejte si starosti*
* *„… oči mají a nevidí …“ (Jr 5,21)*

Poselství ke Květné neděli

Budu očekávat Hospodina, ačkoli skryl tvář před domem Jákobovým, s nadějí budu na něho čekat.
Izajáš 8,17

Když se přiblížili k Jeruzalému, Betfage a Betanii u Olivové hory, poslal Ježíš dva ze svých učedníků a řekl jim: „Jděte do vesnice, která je před vámi, a hned, jak do ní vejdete, naleznete přivázané oslátko, na němž dosud nikdo z lidí neseděl. Odvažte je a přiveďte! A řekne-li vám někdo: „Co to děláte?“, odpovězte: Pán je potřebuje a hned je sem zas vrátí,“ Vyšli a na rozcestí nalezli oslátko přivázané venku u dveří. Když je odvazovali, někteří z těch, kteří tam stáli, jim řekli: „Co to děláte, že odvazujete to oslátko?“ Odpověděli jim tak, jak Ježíš přikázal, a oni je nechali. Oslátko přivedli k Ježíšovi, přehodili přes ně své pláště a on se na ně posadil. Mnozí rozprostřeli na cestu své pláště a jiní zelené ratolesti, které nařezali v polích. A ti, kteří šli před ním i za ním, volali: „Hosana! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně, požehnáno buď přicházející království našeho otce Davida. Hosana na výsostech!“ Ježíš vjel do Jeruzaléma a vešel do chrámu.

Marek 11,1-11

Představme si, jak to mohlo být. Scéna první. Ježíš vjíždí do Jeruzaléma. Všichni netrpělivě postávají a připravili se na to, mají palmové ratolesti a dávají si dobrý pozor, má totiž přijet král. Pomalu se blíží osoba, krásná osoba, spanilá tvář, září i jeho plášť, je královský, skutečný král. Ten obraz trochu kazí to, že jede na oslu. Ale co, někteří proroci přece říkali, že to tak má být. Dobře, je to osel, ale je to náš král.

Druhá scéna. Hlouček odvážlivců stojí před branami Jeruzaléma. Prý má přijít král a neví, kdy a jak vypadá. Čekají, a protože mají dlouhou chvíli a zrovna poblíž raší zelené ratolesti palem, tak si je nařezali, aby se mohli ovívat a také je možná mohou použít na přivítání toho, kdo přijde. Pozor, blíží se nějaká postava, ale jede na oslu a vypadá docela unaveně, utrmáceně a ten jeho plášť je celý zaprášený po dlouhé cestě. Tak toho máme vítat? Je to vůbec on?

Ale jeden z odvážlivců zvolá Hosana synu Davidovu a ostatní se nechají strhnout a začnou volat také – je to on.

Proč jsem to popisovala? Dvě scény. Možná tak jak vnímáme Ježíše v určitých chvílích a okamžicích našeho života. Někdy ho chceme mít jako toho mocného na kterého se těšíme, který, prostě se vší svou krásou a slávou přijde. Nebo je to ten pokorný poutník, který nám ukazuje, jak to v životě je. Jak to tedy je? Je to víc slavný mocný král, nebo pokorný člověk, který přišel k nám? A je zajímavé, že církev má obě tato znázornění, jak Ježíš vjíždí do Jeruzaléma. Máme obrazy i ikony, které znázorňují a je představen jako mohutný, krásný, slavný král spanilé tváře. Ale stejně tak církev ukazuje Ježíše jako poutníka. A tak se pojďme podívat na Ježíše jako pokorného poutníka, pokorného Ježíše, který přijíždí na oslu. Jestli i v tom není ta jeho moc. Já si říkám, čím je tak mocný. Jistým způsobem až provokuje svou bezmocností, tou svou pokorou, král, který nevypadá královsky, který nemá vznešené šaty, který nemá vojsko. Čekali bychom, že když je to král, že přijede na koni, nebo že si vezme něco pořádného a on si vezme osla. Mocný král ve své bezmoci. Slavný ve své neslavnos-

Dokončení na str. 2

Válka na Ukrajině je o náboženství

Pokud jde o ruské pravosloví, Kyjev je v podstatě Jeruzalém. Zatímco sekulární média se snaží uhodnout motivy války Vladimira Putina na Ukrajině, jeden důležitý aspekt současné situace je z velké části ignorován: náboženství.

Nejsem odborník na východoevropské dějiny, ale moje studium církevních dějin nabízí tento pohled na události na Ukrajině.

Ve skutečnosti je svět svědkem nové verze starého příběhu – snahy znovu vytvořit imperiální křesťanský stát, novostředověkou „Svatou říši římskou“ – spojující politickou, ekonomickou a duchovní moc do entity, která ovládá pozemský a nebeský osud evropských národů.

Snem, který zachvacuje některé části Západu, je koalice, která by sjednotila náboženské konzervativce v jakési nadnárodní neokřesťanství.

Teorií je vytvořit partnerství mezi americkými evangelikály, tradicionalistickými katolíky v západních zemích a pravoslavnými národy pod záštitou Ruské pravoslavné církve ve společné frontě proti třem nepřátelům – dekadentnímu sekularismu, rostoucí Číně a islámu – za účelem slavného znovuzrození mravní čistoty a křesťanské kultury.

Ve Spojených státech je trumpistické náboženství nejčastěji rámováno jako „křesťanský nacionalismus“. Je to skutečně tak. Ale je také více – je to americký partner tohoto většího úsilí o křesťanský internacionalismus. Nikdo to nevyjádřil jasněji než Steve Bannon, který navzdory svým právním problémům zůstává významnou silou jako jakýsi filosofický apoštol v pravicových křesťanských kruzích pro neokřesťanství.

Na cestě k této rozporuplné naději na opětovné ustavení křesťanské římské říše však došlo k několika překážkám.

Je zajímavé (a nechám to na budoucích historicích, aby si to vyřešili), že američtí evangelikálové se do tohoto novostředověkého projektu ve velkém angažovali, protože byli svou zálibou v rasových a genderových hierarchiích připraveni na krajně pravicový nacionalismus.

Nejdemokratičtější forma protestantismu evidentně zaprodá svou duši, aby udržela černochy a ženy na jejich „místech“.

Nejtěžším partnerem k náboru do neokřesťanství byla katolická církev. Volba papeže Františka v roce 2013 se ukázala jako hlavní kámen úrazu pro vznik pravicového globálního politického řádu. Nový papež se všem takovým plánům vyhnul ve prospěch otevření církve chudým, vyvržencům a marginalizovaným se sociální vizí, která zpochybňuje kapitalismus a destrukci Země.

Novostředověcí katolíci – často označovaní jako „tradiční katolíci“ – to nepřijali dobře a postavili se k odporu vůči Františkovi, který může vyvrcholit v něco jako avignonské schizma ve čtrnáctém století. Zatím ale zůstává ve vedení papež František.

Až donedávna se zdálo, že Vladimír Putin úspěšně kooptoval pravosloví do tohoto globalistického triumvirátu, čímž došlo k překvapivému souznění lásky mezi americkými evangelikály a ruským diktátorem.

Právě tento týden bývalý ministr zahraničí a oddaný evangelikál Mike Pompeo Putina chválil.

Vnější pozorovatelé by si mohli myslet, že Putin pevně kontroluje budoucnost pravosloví vůči neokřesťanství.

Až na to, že tomu tak není. Ukrajinští pravoslavní měli jiné představy.

A to je skutečný problém. Protože pokud jde o ruské pravosloví, Kyjev je pro ně v podstatě Jeruzalém.

Před více než tisíci lety, v roce 980, pohanský princ Vladimir z Kyjeva sjednotil Rusy dnešního Běloruska, Ruska a Ukrajiny do jediné říše.

Dokončení na str. 2

Ještě nejsme “za vodou” ani s covidem

Už na začátku covidového ohromení a pak i ochromení, o němž jsme netušili, že potrvá tři roky, se mezi prvními hlášenými příznaky objevily kromě ztráty chutě a čichu, teploty, extrémní únavy, kašle apod. i bolesti hlavy a "mozková mlha". S ní spojený pocit únavy, nesoustředěnost, zhoršení paměti a někdy i vidění nejednou přetrvávaly dlouho i po odeznění jiných symptomů.

To všechno jsou známá, chronicky opakovaná fakta... Nyní britští vědci ze světoznámé Oxfordské univerzity ve své nové studii, kterou zveřejnil stejně prestižní odborný časopis Nature, tvrdí, že i mírný průběh nemoci může na mozku zanechat prokazatelné změny. Díky rozsáhlé Britské biobance vědci získali zdravotní údaje a skeny mozků z vyšetření magnetickou rezonancí z doby krátce před vypuknutí pandemie od 785 dobrovolníků – lidí, kteří souhlasili nejen s využitím starších dat, ale i s dalším monitoringem.

Respondenti byli starší lidé ve věku 51 až 81 let. Přibližně polovina z nich překonala mírnou infekci, druhá polovina se virem SARS-CoV-2 do konce sledovaného období nenakazila. Přestože odborný článek vyšel až nyní, samotný výzkum se uskutečnil v roce 2020, tedy v době prvních virových variant, kdy navíc ještě nebyly dostupné vakcíny. Takže studie ve výsledcích nezohledňuje vliv Omikronu a očkování... Jaké specifické účinky mírné covidové infekce na strukturu a funkci mozku vědci díky magnetické rezonanci a kognitivním testům odhalili? U těch, kteří v průběhu pěti měsíců před novým vyšetřením byli nemocní, došlo ve srovnání s jejich předcovidovým MRI skenem k ztenčení mozkové tkáně v několika oblastech mozku v rozmezí od 0,2 % do asi 2 %, což v závislosti na stáří a neurologickém zdravotním stavu odpovídá jednomu až šesti letům normálního stárnutí mozku... Nejvíce postiženou strukturou byl parahipokampální gyrus (část šedé mozkové kůry, která obklopuje hipokampus a souvisí s pamětí) a orbitofrontální kůra, která se nachází v přední části mozku, a kromě jiného přijímá podněty z primární čichové kůry, chuťové kůry a sekundární somatosenzorické kůry. Na rozdíl od té „necovidové“ skupiny MRI skeny u té „post-covidové“ potvrdily i celkové zmenšení velikosti mozku a pozorovatelné změny mezi různými oblastmi související s čichem a chutí. Hůře dopadly i testy pozornosti a duševní flexibility, což je spojeno se snížením objemu v části mozečku související s čichem a sociálními vztahy...

hb podle OSEL
(Objective Source E-Learning)

Aktualita: Pravoslavná církev v Amsterodamu přerušila styky s Moskvou

Ruská pravoslavná církev v Amsterodamu kvůli ruské invazi na Ukrajinu přerušila styky s moskevským patriarchátem. Moskevský patriarcha Kirill, nejvyšší představitel ruské pravoslavné církve a spojenec prezidenta Vladimira Putina, odmítl odsoudit útok na Ukrajinu. Podle deníku The Guardian je nizozemská církevní komunita první v západních zemích, která se takto razantně distancovala od vedení církve. "Duchovní jednomyslně oznámili, že již není možné, aby působili v rámci moskevského patriarchátu a poskytovali našim věřícím duchovně bezpečné prostředí," uvádí se v prohlášení zveřejněném na internetu. "Toto rozhodnutí je pro všechny zúčastněné nesmírně bolestné a těžké."

Farnost svatého Mikuláše z Myry, která je jednou z největších ruských pravoslavných kongregací v Nizozemsku, požádala ruského arcibiskupa nizozemské diecéze, který sídlí v Haagu, o vystoupení z církve. Duchovní farnosti uvedli, že požádali o připojení ke konstantinopolskému patriarchátu se sídlem v Istanbulu. Konstantinopolský patriarcha je vážen jako neformální hlava pravoslavného světa.

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Pravoslavný kněz z Ruska byl zatčen za protiválečné kázání

Pravoslavný kněz Ioann Burdin z obce Karabanovo (poblíž města Kostroma a Jaroslavi severozápadně od Moskvy) byl zatčen za kázání proti válce na Neděli všeobecného smíření (6. března), píše ruský server www.pravmir.ru. Již následující den, v pondělí 7. března, se měl jeho případem zabývat Krasnoselský okresní soud v Kostromské oblasti. Kněz byl odveden policií krátce po konci liturgie v chrámu Kristova vzkříšení. Je obviněn dle Zákoníku Ruské federace o administrativních (správních) narušeních, oddíl 20. 3. o propagaci a demonstraci na veřejnosti atributů a symboliky nacistické nebo extremistické povahy nebo jiných zákonem zakázaných atributů a symboliky, konkrétně dle paragrafu 1 článku 20.3.3 *"Veřejné akce zaměřené na diskreditaci jednání Ozbrojených sil Ruské federace za účelem ochrany zájmů Ruské federace a jejích občanů a udržení mezinárodního míru a bezpečnosti"*. Tento zákon vstoupil v platnost teprve 10. března a kněz tak má být jedním z prvních, který bude na jeho základě souzen. Předmětem obvinění je dle protokolu – diskreditace ozbrojených sil Ruské federace za přítomnosti farníků a právě: "falešné informování farníků o přítomnosti ruské armády na Ukrajině a ostřelování ukrajinských měst (Kyiv, Odesa, Kharkiv...), vraždy občanů Ukrajiny (bratrů a sester v Kristu) a také zveřejnění informací s agitačními obrázky na webu".

Kázání bylo také zveřejněno na webu farnosti s odkazem na petici proti vojenské agresi na Ukrajině. Petice obsahovala mimo jiného tato slova: *"My křesťané nemáme právo zůstat stranou, když bratr zabijí bratra, křesťan zabijí křesťana. Nemůžeme si stydlivě zakrýt oči a nazývat černé – bílým, zlo – dobrem, říkat, že Ábel pravděpodobně neměl pravdu, protože vyprovokoval svého staršího bratra"*. O této petici již informoval magazín Christnet.

Kněz později poskytl rozhovor serveru Novaja Gazeta, což je jedno z posledních nezávislých medií fungujících v Rusku. Portál Forum 24 zveřejnil překlad části rozhovoru, ve kterém Ioann Burdin uvádí, že pouze citoval při svém kázání z Bible a nejednalo se o protiválečný text. Protože obvinění spadá pod administrativní zákoník, ne trestní, kněz Ioann Burdin může být odsouzen k pokutě od 30 do 50 tisíc rublů jako fyzická osoba anebo k pokutě od 100 do 500 tisíc rublů jako osoba právní nebo veřejný činitel. Průměrná mzda kněze v Rusku je 25 tisíc rublů, což dnes není ani 5 tisíc korun.

www.christnet.eu

Cena Jana Amose Komenského pro Tomáše Halíka

Český filosof a teolog Tomáš Halík 12. března v Naardenu převzal nizozemskou Cenu Jana Amose Komenského. Byla mu udělena již v roce 2020, ale v uplynulých dvou letech nebyla předána kvůli pandemii. Spolu s Halíkem cenu pro rok 2022 převzala v kostele Grote Kerk v Naardenu nizozemská historička Beatrice de Graafová.

Halík je první českou osobností, která cenu obdrží, většina držitelů jsou Nizozemci. K jejím mezinárodně známým laureátům patří bývalý belgický premiér a někdejší předseda Evropské rady Herman van Rompuy.

Třiasedmdesátiletý Halík je podle poroty, která o ocenění rozhodla, jedním z nejvlivnějších duchovních a nezávislých myslitelů dneška, který naplňuje Komenského myšlenkové dědictví v moderním a podnětném duchu.

www.krestandnes.cz

Aktualita: Pravoslavná církev v Amsterodamu přerušila styky s Moskvou

Dokončení ze str. 1

Moskva s historickými ambicemi třetího Říma má ale s Konstantinopolí i Římem vlažné a často napjaté vztahy. Patriarcha Kirill před týdnem v nedělním kázání řekl, že jedním z důvodů války na Ukrajině jsou průvody homosexuálů pořádané na Západě. Válku na Ukrajině patriarcha vykreslil jako "mnohem víc než jen politiku", jde podle něj o střet dvou pojetí světa a náhled na to, co je a není porušováním božích pravidel. Ruský postoj k válce vyvolal znepokojení mezi některými ruskými pravoslavnými kněžími, kteří mají námitky proti invazi. Více než 280 ruských pravoslavných kněží a dalších církevních představitelů podepsalo otevřený dopis, v němž vyjádřili svůj nesouhlas s ruskou invazí na Ukrajinu a vyzvali k zastavení války. V dopise se uvádí, že "věčná muka" čekají na ty, kteří vydali "vražedné rozkazy".

Agentura CNA informovala o Teologické fakultě ve švýcarském Fribourgu, která pozastavila až do odvolání výkon funkce řádného profesora metropolity Hilariona (Alfejeva), vedoucího oddělení vnějších církevních vztahů moskevského patriarchátu a stálého člena Svatého synodu. Důvodem je skutečnost, že se nebyl schopen postavit proti porušování mezinárodního práva ze strany Ruska i vůči tvrzením patriarchy Kirilla (která pronesl v kázáních 27. 2. a 6. 3.), ve kterých ospravedlňuje válku Ruska proti Ukrajině (jako "metafyzickou bitvu").

Univerzita naopak vyzdvihla některé kněze, jáhny nebo laiky, kteří v dnešním Rusku veřejně protestují proti Putinově válce, i když se musí více obávat než nejvyšší církevní vedení, které se jím nechává namlouvat. Teologická fakulta ve Freiburgu chce pak být i nadále místem porozumění a setkávání s různými pravoslavnými církvemi a mezi nimi. "Mlčení, kdy je třeba mluvit nahlas, však není součástí prorocké tradice křesťanství, která je významná pro naši fakultu, "stojí v prohlášení švýcarské univerzity.

www.christnet.eu

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám. Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

Poselství ke Květné neděli

Dokončení ze str. 1

ti. Král, který se narodil ve chlévě nebo jeskyni, působil jako potulný kazatel, neměl ani střechu nad hlavou a celé to bylo zakončeno jeho popravou. To není moc přitažlivé. Ježíš přijíždí na oslátku, přichází k lidem pokorně a nějak se nevnucuje, ale také nikomu neuhýbá. Přichází za lidmi tam kde jsou, teď jsou v Jeruzalémě, tak přichází do Jeruzaléma. A to, že přijíždí na oslátku tak je to jakási tajná šifra z proroka Zachariáše, který tento obraz předpověděl, předpověděl, že právě takto má Mesiáš přijít. Ježíš si nevolí oslátko z nouze, ne on to tak chce, je to jeho záměr. Běžte tam, odvažte ho, a kdyby se ptali řekněte to a to a přesně tak se to stane. Oni to řeknou a ti lidé jakoby věděli, není vůbec zmínka, jaký Pán, proč ho potřebuje a prostě oslátko vydají. Možná je to i pro nás ponaučení, že Ježíš přichází jinak a jedná jinými způsoby, než si představujeme nebo jinak, než bychom možná i chtěli. Dokáže předvídat a volí si cesty ke člověku, které nás ani nenapadnou. Na tom oslátku zatím nikdo nejel, tak to je krásný symbol toho, že když se oslátko začíná zaježďovat, tak se musí naučit všechny pokyny, musí se naučit, jak se řídit. Ježíš na ně nasedá, a to oslátko ví kam má jít - do Jeruzaléma. Vchází do davu a ukazuje tím jakési skryté Boží jednání. Možná nás napadne, že nad takovým králem je lehké zvítězit. Takového krále bez vojska jde rychle porazit. Ježíše jde lehce odmítnout, vysmát se mu. S Kristem ale jde zvítězit. Apoštol Pavel říká, že zvítězit lze jen tak, že s ním prohrajeme. Jestliže jsme spolu s Kristem zemřeli, věříme, že spolu s ním budeme žít. Zvláštní. Co to je? Vlastně v tom tkví i ta Ježíšova veliká moc. Zástupy možná čekaly jiného krále a vítali ho jako krále Izraele a on je král. Ježíš svojí pokorou a láskou ukázal svoji moc, jak se mění dějiny, jak se skutečně zachraňuje. Přijíždí na oslátku a začínají se psát první řádky pašijového příběhu a ví, že mnozí, kteří kolem něho stojí a zrovna volají Hosana, za pár dní mnozí z nich budou volat ukřižuj ho. Ale přesto jede. Vede k pokoře a ukazuje nám cestu, jede k nám, kvůli nám, k naší záchraně. Říkám si, že to je krásné poselství pro dnešní dny, pro to, jak máme na tyto Velikonoce myslet, že máme začít, jak se jimi oslovovat. Možná, že někdy máme pocit, že ty skutečné Velikonoce si musíme dělat sami. Myslíme si, že skutečné Velikonoce jsou, když všechno nachystáme, napečeme, když si uděláme i pěkné bohoslužby, to přece k Velikonocům patří. A je to vážně takhle? Není to tak, a nezapomněli jsme na to, že Ježíš to dal vše do pohybu? To Ježíš vešel dneska na oslátku do Jeruzaléma, aby to všechno začalo. Velikonoce jsou jeho, to on píše scénář Velikonoc. To my jsme naopak pozváni do Jeruzaléma, abychom slavili s ním. Máme někdy dojem, že co si neuděláme, to nemáme. Ne, Velikonoce jsou tu pro nás. To jsou naše Velikonoce podle Ježíše. Přiznám se, že i pro mne samotnou jsou Velikonoce trochu jinak. Možná, že jsem z toho trochu unavená, ale Ježíš to ví. Ví o našich jiných Velikonocích, ale jeho pozvání, jeho záchrana platí pro nás všechny. Možná právě víc než kdy jindy. A tak dnes, dnes je ten den, kdy máme přivítat Krále, který přináší pokoj, tichou radost, naději, kterou nám nikdo nevezme. Také ukazuje nové cesty, nové cesty, jak k nám přichází, a tak mu dejme prostor a nechme se vést. Amen.

Ludmila Míchalová Mikšíková
farářka
Českobratrské církve evangelické
Strmilov a YMCA
a nemocniční kaplanka

Válka na Ukrajině je o náboženství

Dokončení ze str. 1

Když mu jeho vyslanci podali zprávu o slávě křesťanské Konstantinopole, Vladimir konvertoval k jejich náboženství, přivedl svůj lid do byzantské církve prostřednictvím hromadného křtu a oženil se s křesťanskou císařskou princeznou.

Za jeho vlády se Kyjev stal prosperujícím a mírumilovným městem v srdci nové křesťanské říše, doplněné kostely, soudy, kláštery a školami a také občanskými programy péče o chudé. Známý jako Vladimír Veliký byl nakonec svatořečen jako sv. Vladimír a jeho památku oslavují východní ortodoxní křesťané, katolíci, anglikáni a někteří luteráni.

**Ve 13. století však Kyjev utrpěl řadu útoků od soupeřících ruských knížat a mongolských útočníků. Mnoho Rusů se přestěhovalo na sever a na východ do novějších měst Vladimir a Moskva, kde se za carů nakonec ruská církev stala jednou z nejbohatších a nejmocnějších církví v pravoslavném světě. S tímto posunem se pravoslavná tradice původně založená pod záštitou Konstantinopole stala církví pod pravomocí patriarchy v Moskvě. To po staletí vytvářelo napětí mezi Ukrajinou a Ruskem, v sovětském období určitým způsobem vyvrcholilo, když se soupeřící formy pravoslaví buď rozhodly vzdorovat komunismu, nebo spolupracovat s Moskvou. Když se Sovětský svaz zhroutil, měla Ukrajina několik různých pravoslavných církví, z nichž pouze jedna byla v úzkém vztahu k Moskvě. V r. 2018 se dvě z těchto ukrajinských církví a některé z moskevských pravoslavných farností spojily v unii a vytvořily nově sjednocenou ukrajinskou pravoslavnou církev, plně nezávislý národní církevní orgán, který nepodléhá žádné kontrole z Moskvy, s hlavou ve starobylém sídle pravoslaví v Kyjevě. Putin a moskevské úřady ruské pravoslavné církve protestovaly. Prohlašují 1000 let kyjevského křesťanství za své – v podstatě si přivlastňují ukrajinskou církevní historii – až do té míry, že mimo Kreml postavili gigantickou (a kontroverzní) sochu svatého Vladimíra. Putin chce na své straně váhu tradice a svatý Vladimír potvrzuje jeho náboženské i politické aspirace. Nemělo by být pochyb o tom, že Putin se považuje za svého druhu Vladimíra Velikého II., kandidáta na svatost, který obnovuje duši Svaté Matky Rusi. Ukrajinci by naopak rádi Rusům připomněli, že byli rodištěm pravoslaví i politické jednoty ve východní Evropě. Putina dále rozhořčuje skutečnost, že konstantinopolský ekumenický patriarcha uznal ukrajinskou pravoslavnou církev jako nezávislý orgán. I když je tento boj mezi Moskvou a Kyjevem vnitřně významný pro Rusy a Ukrajince historicky, má také větší globální důsledky pro budoucnost. Katherine Kelaidis z Religion Dispatches vysvětluje: „*Na jedné straně konfliktu stojí ekumenický patriarcha Konstantinopole, kulturně a jazykově řecký duchovní, který si historicky nárokuje vedení pravoslaví. Větší část století se patriarcha Konstantinopole posunul směrem k Západu a pravděpodobně k mnoha jeho hodnotám. Dnešní nositel na apoštolském trůnu svatého Ondřeje mluví jazykem lidských práv, náboženské svobody a důvěry ve vědu. Tato pozice vychází z nemalé části z nejisté role patriarchátu jako představitele menšinového náboženství v Turecku.*"

Zároveň moskevský patriarcha, který získal zpět velkou část bývalého politického vlivu svého postu v postsovětském Rusku, se postavil do čela nejen tradicionalistické ortodoxní věci, ale působil jako podpora a symbol pro náboženské konzervativce po celém světě.

Konflikt na Ukrajině je celý o náboženství a o tom, jaký druh pravoslaví bude formovat východní Evropu a další pravoslavné komunity po celém světě (zejména v Africe). Náboženství. Toto je křížová výprava, znovuzískání Svaté země ruského pravoslaví a poražení pozápadněných (a dekadentních) heretiků, kteří neohýbají kolena před duchovní autoritou Moskvy. Kdo se těmto cílům nechce podřídit, toho je třeba k tomu přinutit.

Kdo bude ovládat geografický domov, „Jeruzalém", ruské církve? Moskva? Nebo Konstantinopol?

A co znamená nárokování si tohoto území pro pravoslaví po celém světě? Přikloní se globální pravoslaví k pluralističtější a otevřenější budoucnosti, nebo bude součástí autoritářského neokřesťanského triumvirátu?

Nevíme, jak se to bude vyvíjet. Ale – zde je klíčový bod – ekonomické sankce pravděpodobně nebudou fungovat, pokud si myslíte, že vaše strana je kvůli Bohu sankcionována. To je to, co si Putin myslí, že má: Boží schválení.

Víme jen, že chce oslavit Velikonoce – tyto nebo příští – v Kyjevě.

Diana Butler Bass (24. února 2022)

Diana Butler Bass je americká historička křesťanství a obhájkyně progresivního křesťanství. V současné době je nezávislá vědecká pracovnice, která píše o americkém náboženství a kultuře. Je autorkou řady knih, z nichž mnohé získaly americké i mezinárodní ceny za výzkum...

Jóbův zápas víry

6. část

Toto všechno ti dám, budeš-li se mi klanět

Pokračování z minulého čísla

A nás rozradostňuje a nastartovává k dalším krokům v životě touha a naděje, snaha a hledání vyšších životních horizontů. A my máme před sebou cíl! Pán Bůh nám ho zaslíbil. Jenže naše stálá cesta vpřed vnáší do našich srdcí často jakýsi posvátný nepokoj. Je to ve víře touha po domově, který je před námi jako Boží dar. A tato základní životní dynamika je stálým motorem naší životní i duchovní aktivity. V žádném oboru lidského života nestačí to, čeho jsme dosáhli. K životu patří cesta, která vede dál. A Bůh připravil těm, kteří ho milují, cestu náročnou a svým způsobemi dobrodružnou, na které ovšem nelze přešlapovat na místě nebo se na ní vracet zpátky. Proto jsme jako věřící lidé v ustavičném pohybu. Směřujeme k cíli, k oné zaslíbené koruně života. Běžíme k cíli, na jehož krásu ani nemůžeme pomyslet. A na této cestě nejdeme sami. Doprovázejí nás i všichni ti, kteří spolu s námi směřují ke stejnému cíli. Takže náš častý neklid patří k podstatě člověka a jeho života. A tento náš neklid může ztišovat jen Pán Bůh sám, svým pokojem, kterým nás zbavuje strachu a ujišťuje nás o Boží věrnosti. My lidé jsme ovšem svou povahou těmi, kteří stále hledají. Stálý pohyb je život a cesta, která vede k cíli. A my na této cestě musíme také přemýšlet, abychom nezabloudili. Musíme se umět soustřeďovat na Boží pokyny, které vyrozumíváme z Božího slova i z jemných doteků Boží lásky uprostřed života. Někdy nás ale Bůh vede k tomu, k čemu vedl i Joba, abychom uměli v určitou chvíli zmlknout a naslouchat Bohu a vnímat jeho pokyny. Ztišení a naslouchání Božímu hlasu je uprostřed našeho života nesmírně důležité! Znamená správnou orientaci. Jenže my cíle nemůžeme dosáhnout jen svou vlastní aktivitou, ale přijímáním Božích impulsů, vnímáním Božích příslibů a Boží milosti. *„Všechno mohu v tom, kdo mě posiluje, tedy v Kristu Ježíši!“, napsal apoštol Pavel.* (Filipským 4,13)

Svou cestou jsme si jisti proto, že jsme ji nenaplánovali sami, ale že ji naplánoval sám Bůh. Není to cesta snadná. Každá lidská touha, i každá naše cesta, se skládá z mnohých protikladů. O cestě protikladů v našem každodenním zápase víry hovoří i apoštol Pavel: *„Nechápu, co dělám. Vždyť nekonám to, co chci, ale dělám to, co nenávidím. Dobrou vůli sice mám, ale nedovedu ji projevit. Já nešťastný člověk! Kdo mě vysvobodí? Je to možné jen skrze Ježíše Krista, našeho Pána!“* (List apoštola Pavla Římanům 7,15-25)

Takže naše smysluplná cesta životem s jasným cílem má naději jedině tehdy, když budeme spolupracovat s Pánem Ježíšem Kristem, který nás předchází, vede nás a jde stále před námi. Jób musel poznat, že Pánu Bohu není možné klást žádné podmínky. Boží stálou výzvou je, abychom ho poslouchali, jeho pokyny plnili a v Božím Synu ho následovali. Boží volání nemůžeme přeslechnout! Kdo by zůstal nerozhodně stát, ten se může ocitnout mimo, zůstal by stát opodál, protože Pán se svými věrnými by už poodešel dál.

Jobův příběh nám připomíná také to, že před Bohem nebude rozhodovat naše snažení, co jsme nashromáždili, čeho jsme sami ze svých sil dosáhli nebo kam jsme se ze své zbožnosti dostali. Všechno co jsme a co máme, dostáváme jako dar z Boží milosti. I to, co jsme se rozhodli přijmout jako svůj velký životní cíl, je Božím darem. A tento cíl, zaslíbený domov v nebi, je pro nás tím větším, čím rozhodněji a odvážněji jsme ochotni jít v životě s Kristem. Takže náš lidský život je cestou za štěstím, na které sice riskujeme, ale která vede k vítězství v síle Ducha svatého. Naše životní dráha směřuje do Božího království, na kterou nás Boží Syn pozval. A on nás vede cestou, která směřuje ke svatbě Beránkově. Tam se už těší na všechny věrné nebeský Otec se svým Synem! My žijeme v tomto světě a dobře víme, že to často není procházka růžovým sadem. Přicházejí mnohé problémy, těžkosti, doléhají nemoci, trápení, utrpení. A to všechno nás strhává do hlubin. A tyto hlubiny mohou být nejrůznějšího druhu. Je ovšem jedna hlubina, kterou si musí každý člověk při všech osobních rozdílech probojovat sám. A to je hlubina, na které se dokonává poslední zápas člověka v zemi živých. Život se dívá na smrt a ke smrti spěchá. Jobův zápas víry je zápasem o poslední věci člověka. Apoštol Pavel připomíná, že *„každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud!“* (List apoštola Pavla Židům 9,27) I se skutečností smrti se musíme umět vyrovnat.

Písmo hovoří o „údolí stínu smrti“ jako o krajině tmavé, o zemi stínů. S tímto faktem smrti zápasil i Jób. V hlubinách svého utrpení se mu stále vracela myšlenka o tom, proč se vlastně narodil (3,12). Jeho přítel Elíhu mu do jeho myšlení vnesl trochu světla. Připomněl mu, že Bůh vykupuje duši člověka, aby nešla „do jámy“. Ale přesto jeho život smí hledět ke světlu. „To činí Bůh dvakrát i třikrát, aby odvrátil jeho duši od jámy a přivedl ji ke světlu, do světla živých.“ (33, 28-30) Bůh vykupuje život člověka, aby spatřoval při všech nebezpečích světlo! Bojuje o člověka dvakrát, třikrát, nesčetněkrát o jeho zachování, protože ho miluje. Stojí svou blízkostí mezi všemi nebezpečími, které na člověka číhají. Stojí mezi nárazy života, na jejichž konci by mohla být smrt.

Mezi všemi nástrahami vede úzká cesta Boží milosti, ochrany a péče, která nás zachovává a chrání nás. Tak to s námi činí Bůh silný, aby odvrátil naši duši „od jámy“, abychom mohli být znovu ozářeni světlem života, světlem Boží lásky! Takže náš život je ustavičným balancováním na hraně života a smrti. Ale za naším zápasem je i Boží úmysl, Boží ruka, která nás vede ke světlu života a chrání nás od smrti. Vždyť před sebou máme jasný cíl. Ale přesto, že směřujeme do Božího království, nás často trápí problematika smrti. Jak se s ní máme vyrovnat?

Z Písma víme, že život nekončí smrtí. Co nám k tomu Písmo říká?

Podle Písma není člověk jen živočichem mezi ostatními. Je tvorem, který je Bohem, Stvořitelem povolaný k odpovědnosti a ke svobodnému zvládání života. Je povolaný k Božímu obrazu! Proto i smrt člověka je něco velice důležitého a závažného. Je to zcela něco jiného, než smrt živočicha. Protože být člověkem, jak to kdysi formuloval profesor J. M. Lochman, je cosi zcela jedinečného a neopakovatelného. A jakýkoliv pokus vidět člověka jen jako předmět nebo exemplář svého druhu, je odlidšťující. I ten poslední z lidí nese Kristovu tvář! A to je důvod, proč žádný člověk nesmí být pokládán za něco, nad čím se dá mávnout rukou. Písmo nás učí zakládat naději věčného života jinde než v samozřejmé nesmrtelnosti. Nedělí člověka na dvě části. Vidí ho jako celek. Tělo a duch spolu souvisí. Proto apoštol Pavel říká, abychom oslavovali Boha svým tělem i svým duchem, protože obojí jsou věci Boží! Život věčný, nebeský domov, který je naším cílem, ovšem není protikladem našeho pozemského života. Náš život tady na zemi je úžasným Božím darem. Proto svůj život žijeme ve vděčnosti Pánu Bohu s nadějí, že nebude zlikvidováno to, co na zemi my lidé prožíváme. Evangelia nám sdělují, že hrob není poslední tečkou za člověkem. Náš pozemský život má svůj základ, který se nepohne.

Apoštol Pavel ve svém prvním listu do Korintu připomíná, že *„v tomto životě všechno vidíme jen jako v zrcadle, tedy v určité hádance, potom však uzříme všechno tváří v tvář.“* (13,12) Tady na zemi poznáváme skutečnosti jen nedokonale, ale jednou nám všechno Bůh v plnosti odhalí. Náš celoživotní shon jednou skončí smrtí. Přestane naše budování. Skončí naše sny a my pokorně odevzdáme do Božích rukou všechno, co jsme vytvořili.

Dokud jsme na tomto světě, tak žijeme v jakési dvojí životní křivce: vnější a vnitřní. Vnější životní křivka, je náš tělesný růst. V ní postupně dospíváme, specializujeme se ve své práci, podrobujeme si svět, dozráváme. Jenže na vrcholu svých životních sil se naše křivka, která měla dosud vzestupnou tendenci, obrací a začne pomalu sestupovat. A my začínáme pomalu vyhodnocovat, kolik šancí jsme nevyužili, kolik šancí jsme ztratili a začínáme se s tím vyrovnávat. Jenže v našem životě se vytváří i druhá křivka, vnitřní. Jde o naši energii, kterou potřebujeme k životu a která se pomalu proměňuje v niternou hodnotu, určitou zralost a hloubku myšlení, duchovní dozrávání a růst víry. A čím více se blíží smrt, tím více tento vnitřní člověk dorůstá k životnímu vrcholu a je schopný se optimálně rozhodnout pro budoucnost: buď pro nebeský domov, v touze po účasti na svatbě Beránkově nebo pro jiné řešení. Jenže čím více se toto období blíží, tím více jsme zvědaví a stále přemýšlíme, jaké to bude po naší smrti. Z Písma víme, že věčný život není prodloužením našeho pozemského života. Apoštol Pavel zlehka poodhaluje toto tajemství, když říká: *„Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují!“* (První list apoštola Pavla Korintským 2,9)

Takže z Písma se nedozvíme žádné podrobné informace o věčném životě. Písmo nám neříká, jaké to bude. Jen zvěstuje naději! A ta naděje spočívá v tom, že život nebude zmařen smrtí, protože Boží láska překonává smrt! Bůh nám daroval život a my nemáme právo ho brát na lehkou váhu! Jób nás dokonce upozornil i na to, že nemáme právo si sahat na život. Je třeba žít svůj život poctivě, věrně před Boží tváří, s radostným výhledem k věčnosti.

Pokračování příště

Pavel Rybín

Kdo má odolnou povahu, popř. smysl pro pořádný bizár, může na Youtube zhlédnout klip Vpřed Rusko. Kromě prezentace síly, odvahy, odhodlání využívá i náboženské symboly. Krásná vizuální prezentace, mužný zpěvák s ostře řezanými rysy a úderným hlasem. Úspěchy, úsměvy, emoce, dojetí. Spousta dětí a mladých lidí, všichni šťastni, rozzářeni, odhodlaní. Přesně takto vypadá ráj na zemi. Klip názorně ilustruje, jak lákavé je uvěřit nabídnutém pozlátku a zavírat oči před celkovým kontextem.

Některé křesťanské konzervativní kruhy dlouhodobě vzhlížely k Putinovi jako k obhájci křesťanských hodnot. Líbila se jim nejen Putinova kritika dekadentního Západu ale též všechny jeho kroky uvnitř Ruska směřující zdánlivě k podpoře křesťanských hodnot, jako byla např. podpora rodiny, výchovy dětí, vlastenectví, a také ochrana náboženského cítění věřících. Putin zjistil, jak efektivním nástrojem opory moci se stává spolupráce s Ruskou pravoslavnou církví, jejíž patriarcha Kirill si s Putinem notoval v stejném způsobu zacházení s mocí. Srdce mnohých jeho zapálených fanoušků nepochybně zaplesalo při přijetí zákona umožňujícího uložit až tři roky vězení za hanobení víry, stejně jako zákona proti terorismu. Klip funguje stejně jako satan v pokušení na poušti, ukazuje lesk a krásu žití v Rusku, stačí jen následovat pokušitele bez zbytečných otázek. Ve filmu Drazí soudruzi, odehrávajícího se v roce 1962, se hlavní hrdinka, vysoce exponovaná soudružka obrací na svého přítele: „Napadají mě otázky.“ On se na ni něžně zadívá a odpovídá: „Dostáváš příděly pro straníky?“ – „No a,“ pokrčí rameny. Přítel se usměje: „To je proto aby tě žádné otázky nenapadaly.“ Stejná odpověď platí i pro obdivovatele prezentovaného ráje na zemi. Nemějte žádné otázky. Báťuška car se o vás postará. Zařídí, aby platily ty správné zákony, které si došlápnou na narušitele našeho ráje. Nepátrejte po tom, co se doopravdy odehrává v této zemi, proč někteří lidé byli zavražděni, zemřeli za podivných okolností, zmizeli, proč jsou ve vězení.

Křesťanské hodnoty se neprosazují přijetím jednotlivých zákonů přikazujících či zakazujících určité chování. Jsou vyjádřeny v principech chránící důstojnost člověka stvořeného k obrazu Božímu, tedy v lásce, spravedlnosti, soucitu, respektování svobody svědomí a dalších základních lidských svobod. Křesťané se modlí, aby byli schopni správně rozlišovat. Bez modlitby, jak víme, je marná láska lidská námaha, ale naše vlastní přičinění je stejně neodmyslitelnou součástí odpovědného rozlišování. Rozlišování se neobejde bez předchozího pečlivého poznávání. Slovně deklarovaná podpora křesťanských hodnot může sloužit jako zástěrka pro obsah, který nemá s křesťanstvím nic společného. Naopak, projev, který nám svou vnější podobou nekonvenuje, může být výrazem bolestí nad velkou nespravedlností, útiskem, pošlapáváním práv.

Pro křesťany je nejen zcela legitimní, ale je jejich povinností, aby zkoumali, co se ve skutečnosti odehrává v daném prostoru a čase, aby kladli otázky, aby ověřovali hodnověrnost svých zdrojů, zasazovali jednotlivé poznatky do vzájemného kontextu a souvislostí. Každý jen trochu všímavý věděl, že Rusko není rájem na zemi. Vysoký počet rozvodů, potratů, domácího násilí, korupce, ale též pronásledování politických odpůrců, vraždy novinářů, omezování svobody slova a činnosti zahraničních médií, a rozsáhlé restrikce ve sféře občanských iniciativ, to vše sloužilo jako naléhavé varování. „Po jejich ovoci je poznáte.“ (Mt 7,16)

Naopak některé vnější projevy mohou pohoršit. Při vzpomínce na legendární vystoupení punkerek ze skupiny Pussy Riot v moskevské katedrále se leckdo může ošívat. Pod tím drsným obalem se však neskrýval útok na víru, ale na poměry v Rusku. Katedrála jistě není vhodným prostředím pro prezentace tohoto typu, ale které činy ve výsledku více zraňují. Punkerský protest nebo výroky patriarchy Kirilla dlouhodobě podporujícího Putinovo upevňování moci a potlačování svobod.

Líbivý kabát ochrany náboženského života nespočíval v podpoře církví proti nenávistným útokům, ale paradoxně v dohledu na svobodou vyznávání víry. Pružné paragrafy umožňují v Rusku jak stíhání různých projevů kritiky pravoslavné církve, včetně vtipů na její adresu, tak i omezování aktivit dalších křesťanských církví, jejichž působení není pravoslavnou církví podporováno. Problémy proto měli členové církví, na jejichž veřejné působení rovněž dopadly gumové paragrafy protiteroristického zákona. A to nemluvím o zákazu svědků Jehovových. I když některé jejich postoje jistě vykazují sektářský charakter, k teroristům mají na míle daleko. Co na nich nejvíce provokuje, je jejich jistá zaťatost. Stačí si vzpomenout na jejich statečné odmítání povinné vojenské služby za komunismu. Je pak lépe pochopitelné, proč jsou v Rusku nežádoucí.

Výzva k bdělosti zahrnuje zkoumání a porovnání slov a činů. Jako měřítko neslouží příslib prosazení toho či onoho zákona, ochrany před údajnou zkažeností Západu, ale jak daná společnost garantuje spravedlnost, férové podmínky pro všechny, jak dokáže být sociálně soudržná a podporující ty, kteří jsou z nejrůznějších důvodů oslabeni. Je nesmírně bolestné sledovat údajného ochránce křesťanských hodnot, který se dopouští válečných zločinů. Stejně jako mlčícího patriarchu Kirilla. Jejich sladké řeči umíchaly nesmírně hořký nápoj.

Marie Kolářová
(z magazínu www.Christnet.eu)
Autorka je právnička

Šalomounovy modlitby měly v základě jedno téma: modlil se, ať Bůh uzdraví všechny problémy, s nimiž se lid potýká. V každém problému, ať se týkal zdraví, ekonomiky, zemědělství nebo vojenství či kterékoli jiné oblasti, viděl následek hříchu nebo trest za něj. Bude-li se lid z hříchu kát, Bůh jim ho odpustí a zruší trest. Vyřeší se tím každý problém.

2 Pa 6,24–27

Jiří z Poděbrad
– král dvojího lidu

Dokončení z minulého čísla

Není známo, co Matyáš kromě zastavení dalších bojů přislíbil, nicméně Jiří ho propustil i s vojskem. Matyáš se však dva měsíce poté (3. května 1469) nechal katolickou šlechtou zvolit v Olomouci za českého krále. Matyášova volba byla uznána nejen moravskými pány, ale i zástupci vedlejších zemí Koruny české. Jiříkovi tak zůstala vláda pouze nad kališnickou částí Čech. Za této situace Jiří rezignoval na vytvoření vlastní dynastie a předstoupil před zemský sněm s návrhem nabídky české koruny Vladislavovi, synovi polského krále (měl si vzít za ženu Jiříkovu dceru Ludmilu, což se však neuskutečnilo). Válka i různá vyjednávání pokračovaly se střídavými úspěchy obou stran. Citelnou ranou pro českou stranu bylo posléze zajetí Viktorína z Poděbrad v červenci 1469 po tzv. bitvě u Veselí nad Moravou. Na jaře 1471 se však Jiříkův zdravotní stav výrazně zhoršil a 22. března zemřel. Pohřben byl v královské hrobce v chrámu sv. Víta. Jeho srdce a vnitřnosti byly uloženy v Týnském chrámu na Starém Městě, vedle hrobu Jana Rokycany.

„V noci na sobotu ve dvě hodiny zemřel Jiří, král český, stálý milovník kalicha Páně. Na to v pondělí v hlavním kostele na Pražském hradě byl pohřben a střeva schována v Týnském kostele podle mistra Rokycany.“ (Mikuláš Dačický z Heslova)

Utrakvismus se v zemi udržel až do nástupu protireformace, která nastala po roce 1620.

„Tento Jiří nikoliv zbraněmi, nýbrž moudrostí a přičinlivostí, jež mu nechyběly, získal si přízeň co nejvíce lidí.“(vratislavský kronikář Petr Eschenloer)

Jiří z Poděbrad byl velmi ctižádostivý člověk, od mládí cílevědomě posiloval svou moc. Jeho hlavním zájmem se stala politika a řízení věcí veřejných, stal se schopným diplomatem a státníkem. Již jeho současníci, a to i protivníci, oceňovali jeho schopnosti, moudrost a velkou pracovitost. Dovedl se obklopit schopnými lidmi. Byl také dobrý hospodář, mimořádně skromný a šetrný. Na bradě a přední ploše dolní čelisti vlevo je kostní zesílení tvaru cibulové slupky, oproti okolí ostře ohraničené s nepravidelnými okraji. Toto zjištění svědčí pro osifikaci poměrně rozsáhlého krevního výronu pod okosticí dolní čelisti. Dokládá to Jiříkův portrét na zámku v Častolovicích. Na obličeji je dobře zřetelná oploštěná levá lícní krajina a zbytnělá víčka s výraznou podočnicovou rýhou, což je známý poúrazový stav; věrně je zachycena i asymetrická brada. Byly zjištěny též zlomeniny obou lýtkových kostí, jež mu však dobře srostly. Jiříkovi potomci založili vlastní dynastii minsterberských knížat, Hynek byl znám jako básník, Viktorínův syn Bartoloměj z Minstrberka byl významným diplomatem.

Po Jiřím z Poděbrad byla pojmenována řada náměstí a ulic v českých městech, v Praze nese jeho jméno kromě náměstí také stanice metra v jeho blízkosti.

(hb)

Stále živá vzpomínka

Troufám si napsat, že ti, kteří znali Boženku Jelínkovou z Pardubic, budou s nadpisem tohoto článku souhlasit.

Dnem odchodu sestry Jelínkové byl 28. leden 2021. V podobných případech v současnosti cítím velkou lítost nad tím, že se s těmi, kterých jsme si vážili a měli je rádi nemůžeme osobně rozloučit.

Pomalu ubývá těch, kteří vědí, že sestra Jelínková a Herlíkovice prostě patří dohromady; to spojení trvalo celých 27 let od roku 1960 do roku 1987. S mou sestrou Světlou jsme tam pravidelně v kuchyni pomáhaly od roku 1970, mohla jsem tedy prostředí a atmosféru v Horském domově vnímat zcela zblízka. Mohu tedy i říci, že tím základním pojítkem, proč lidé do Herlíkovic tak rádi jezdili, byla především rodina Svatoňova z Prahy a rodina Jelínkova z Pardubic. Nebyla to jen výborná Boženčina kuchyně, ale naprosto přirozené zapojení všech členů obou rodin tam, kde bylo zapotřebí.

Vždycky jsem říkala, že ses. Jelínková by dokázala vařit z ničeho. O těch někdy nelehkých okolnostech hovořila před léty v rozhovoru se sestrou Zdeňkou Moravcovou.

V takovém zařízení jako byl Horský domov je samozřejmě dobrá kuchyně jednou z nejdůležitějších věcí, ale ani to by nebylo nic platné, kdybyste se nesetkali s upřímností, laskavými pohledy, s pochopením. I když nás už od šesti hodin ráno čekal perný den (někdy až do pozdního večera), těšila jsem se vždycky na setkání a společnou práci, na pěkné rozhovory u oběda poté, co jsme nakrmili „hladové krky“ v jídelně.

Jsem šťastná, že se tehdejší celková atmosféra v Herlíkovicích podepsala na obou našich dětech (a jistě i na jiných v jejich věku), které ta herlíkovická období považují za jedna z nejkrásnějších ve svém životě. A na tom měla velkou zásluhu i Boženka Jelínková. Víra a láska – to bylo to, co z ní tak neokázale vyzařovalo.

D. Rut Nývltová

Pozvánka

Kulturou proti antisemitismu

Neděle 10. dubna 2022, Praha 14 h Staroměstské náměstí
15 h Valdštejnská zahrada

Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ ČR) pořádá pod záštitou předsedy Senátu PČR Miloše Vystrčila a předsedkyně Poslanecké Sněmovny PČR Markéty Pekarové Adamové 19. ročník projektu, který připomíná památku obětí holocaustu a upozorňuje na projevy současného antisemitismu.Hlavním hostem programu bude Eva Erbenová, která přežila holocaust a dnes žije v Izraeli. Setkání se dále zúčastní velvyslankyně Státu Izrael Anna Azari, herec Jan Potměšil a další významné osobnosti politického a kulturního života.

Jestliže si také myslíte, že antisemitismus je nákaza, která znovu ohrožuje civilizaci, přijďte a připojte se tak k těm, jimž to není jedno.

www.vsichnijsmelidi.cz

Píše se v Bibli o strašidlech?

Chci si s vámi všimnout dvou zmínek o tajemných bytostech, nazvaných Kralickými „příšery“, překladateli Ekumenické Bible „běsové“. Tyto bytosti poskakují na rozvalinách Babylona a pokřikují na sebe ve zpustošeném Edomu.

Oba texty pocházejí od Izajáše: *Divá zvěř tam bude odpočívat, v jejich domech bude plno výrů, přebývat tam budou pštrosi, běsové tam budou poskakovat* (Iz 13,21) - *Bude se tam setkávat divá sběř s hyenami a běsové budou na sebe pokřikovat* (Iz 34,14).

Podle toho poskakování a pokřikování se pravděpodobně jednalo o opice, nejspíše o silně chlupaté paviány, kteří mohli Izraelitům připomínat nějaké čertovské bytosti.

Jejich dováděním je obrazně završen triumf nad poraženými mocnými nepřáteli. Paviáni ovšem v přírodě západně od řeky Eufratu neží. Možná kdysi unikli ze Šalomounovy zoologické zahrady. Tento poněkud marnivý král choval také opice: Zámořské lodě přijížděly jednou za tři roky a převážely zlato a stříbro, slonovinu, opice a pávy (1 Kr 10,22 a 2 Pa 9,21). Hebrejsky je opice kof. V Izraeli se v přírodě zřejmě nevyskytovaly a nevíme, jaký rod opic král pěstoval. Snad to byli paviáni nebo hanumani, kteří jsou v Indii uctíváni jako vtělená božstva. Opice jsou v dodávkách pro krále Šalamouna jmenovány spolu s pávy vedle drahých kovů a dodnes vysoce ceněné slonoviny; obchod s ní v naší době málem vedl k vyhubení afrických slonů. Tyto dodávky do Izraele nám ukazují Šalomouna jako člověka, který si liboval v přepychu. Okoukal to zřejmě u okolních pohanských velmožů. Bible za to krále neodsuzuje, ale je pravděpodobné, že si tato jeho záliba vynutila vysoké daně, jež způsobily v další generaci osudné rozdělení národa.

Další záhadou biblické zoologie vedle běsů (snad paviánů) jsou jednorožci. V hebrejském originále jsou nazýváni re'ém, což prý znamená divoké zvíře mimořádné síly. Bylo nezkrotitelné: *Bude ti chtít jednorožec sloužit či nocovat u tvého krmelce? Připoutáš jednorožce provazem k brázdě (orba), bude snad za tebou doliny vláčet? Důvěřuješ mu, protože má tak velkou sílu? Ponecháš mu výtěžek své práce?* (Jb 39,9-11). - *Je plný důstojnosti jako prvorozený býk, jeho rohy jsou rohy jednorožců* (Dt 33,17). Zdá se, že bližší určení tohoto zvířecího siláka je dílem překladatelů Bible. Starý latinský překlad tu má behemót, kterého v kapitole Vzpomínky na Egypt ztotožníme s hrochem. V textu: *Bůh, který jej vyvedl z Egypta, je mu jako rohy jednorožců* (Nu 23,22) překládá latinská Bible Vulgata mnohem pravděpodobněji rohy nosorožců. Nevím, zda tomu tak bylo již v původním překladu Jeronýmově z přelomu 4. a 5. století po Kristu; nosorožec je blíže skutečnosti než jednorožec našeho Ekumenického překladu, který se přidržel Kralické Bible.

Jednorožec je bájné, nikdy nenalezené zvíře. Mělo se podobat bílému nebo černému koni s dlouhým rovným špičatým rohem vybíhajícím z čela. Podle zobrazení těch rohů se zřejmě jednalo o roh mořského kytovce narvala. Ten lidé nacházeli vyplavený na břeh, živého narvala tehdy neznali. Ve starším překladu Bible do latiny je bájné zvíře skutečně nazváno unicornis, což je překlad řeckého monokéros , tedy jednorožec. Později však je bájné zvíře nahrazeno pravděpodobnějším jménem siláckého rohatého tvora, nosorožcem.

Pavel Javornický

Nevšední lázeňský zážitek z Teplic nad Bečvou

Milá redakce, po dlouhém zvažování jsem se odhodlal podělit se s vámi o své zážitky z lázní Teplice nad Bečvou. Vím, že žádný člověk tu není sám pro sebe. Naším úkolem je tu být jeden pro druhého. Je to dar velkého obdarovávání a upevnění společných pout i vzájemných vztahů. Teď vám popíšu svými slovy, já Honza Opletal, co krásného jsem prožil v lázních. Po operaci jsem dostal poukaz. Bylo to v době, kdy se šířil covid a lázně musely udělat opatření. Moc se mi tam nechtělo, tak jsem se začal modlit, abych tam potkal spřízněnou duši. Pán na mně opravdu nešetřil. U jídla tak přemýšlím, kam a jak se dostat v neděli do kostela. U stolu jsme mohli sedět jenom dva. Byl to nejenom Honza jako já, ale i věřící z Písečné. Na chodbě k pokoji jsem pak potkal bloudící paní Lýdii, která potřebovala pomoci. Bez váhání jsem jí pomohl a nakonec se z nás stala nerozlučná dvojice po celou dobu lázní. Lýdie žije v Boskovicích a je z Církve bratrské. Spojoval nás jeden Bůh, o kterém jsme si povídali celé dny, ale ani to nám nestačilo a začali jsme se scházet každý večer. Tam se k nám postupně přidali jak Honza, tak i Radka z Valašského Meziříčí, Emílie z Těšetic, Lída ze Svitav a někdy i někdo jiný. Najednou přišel ten správný čas na společnou modlitbu, na čtení z písma svatého, které nám promlouvalo do srdcí, na duchovní písně a básně tak nádherně znějící. Nakonec přišlo něco, na co jsem se vždycky nejvíc těšil. Osobní zážitky s Bohem a lidmi, které nám slabým, nemocným a hříšným poslal do cesty. Přitom s jakým zaujetím a jak horlivě o Bohu vyprávěli, se jejich tvář změnila. Jako by štěstím zářila. Proto pokaždé jsme se na večer těšili. Pro mě to byl zážitek, jak velkoryse umí náš Pán reagovat na modlitby. Sešli jsme se tam z různých částí země, věku, pohlaví a také církví. Přitom jako jedna rodina co má společného Otce. Všem tímto chci od srdce za vše poděkovat. Hlavně pak našemu Bohu.

S pokorou a úctou váš spolubratr ve víře Honza Opletal

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451,
e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

12/2022

13. dubna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
20. dubna 2022

Z obsahu

* *„Námořnický luteránský kostel“?*
* *Velkopáteční událost, my a svět kolem nás*

Poselství k velikonoční neděli

„Byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.“
Zj 1,18

Velikonoční neděle! Nejradostnější den křesťanského kalendáře. Až na to, že také působí největší rozpaky. Ježíš Kristus byl vzkříšen. Vyznáváme to v Credu, víme, že je to to klíčové, snad to nejdůležitější, ale popravdě si s tím nevíme úplně rady, dobře tomu nerozumíme, před nekřesťany se za to možná i trochu stydíme.

A podobně na tom můžeme být s knihou Zjevení Janova. Je v Bibli, sem tam se v ní najde pěkný verš, ale jinak se jeví podivně, nesrozumitelně, pro naši dobu a chápání nepoužitelně. Třeba hned ta první vize: někdo jako Syn člověka, celý oslnivý, s bělostnými vlasy, plamenným pohledem a z úst mu vychází meč (Zj 1,13–16). Takhle si asi většina z nás Ježíše nepředstavuje. Co si s tím máme počít?

Naštěstí ta podivná a nám tolik vzdálená postava z Janova vidění promluví: „Byl jsem mrtev - a hle, živ jsem na věky věků.“ (Zj 1,18). To už není nic složitého, nic zašifrovaného, není to řečeno žádným zvláštním „církevním“ jazykem, ani nejde o nějaké obrazy, jejichž hluboký smysl je třeba nejprve odhalit. Ježíš říká: „Byl jsem mrtvý – a hle, žiju a už nezemřu.“ Takhle jednoduché to je. A to je vzkříšení. „Byl jsem mrtvý.“ Ježíš šel tou cestou, kterou jde každý z nás, a došel po ní až do konce. Až do toho bodu, který každého z nás čeká, a přece je každému z nás, kdo žijeme, dosud neznámý. Ježíš Kristus zemřel a měl zůstat v hrobě, zavalen naší vinou, která ho tam přivedla, i tíhou definitivnosti, kterou si smrt nárokuje. Smrt znamená konec. Dál už není o čem mluvit.

Jenže Ježíš v hrobě nezůstal. „Hle, živ jsem.“ Boží moc se ukázala být silnější než smrt, Ježíš žije a mluví k nám, třeba ze stránek Zjevení Janova: „Mám klíče od smrti i hrobu.“ Ježíš nejenom smrt přemohl, on jí sebral klíče. To je, pravda, trochu obrazná řeč, ale nijak složitá. Kdo nemá klíče, nemůže nikoho držet ve své moci. Cesta ze smrti je volná, smrt už neznamená konec.

A tím je také zlomena její vláda nad našimi dny i nocemi, Ježíš má klíče i od pout, kterými by nás, v této době zvlášť silně, chtěla spoutat. Neboť smrt má stále ještě moc děsit. Bojíme se o svůj život, bojíme se ztráty svých blízkých, bojíme se dnes zániku všeho živého. Proti tomu však platí to jednoduché Ježíšovo slovo: „Já mám klíče.“

Nečeká nás smrt, nýbrž život. Takhle jednoduché to je. To znamená vzkříšení. A proto: Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal, smrt již nemá práva, vítěz tys a král!

Mirjam Marková, vikářka
Českobratrská církev evangelická
Mladá Boleslav

El Greco (vlastním jménem Doménikos Theotokópoulos): Vzkříšení
(1. října 1541, Herákleion, Řecko - 7. dubna 1614, Toledo, Španělsko)

Nedělejte si starosti!

(Text: Mt 6,19-34. Čtení: Fp 4,4-7.)

To je vzkaz pro nás, pro celý náš život. Ale i zde se vnucuje to ironické: Dobrá rada nad zlato! Radit umí každý. Ale jak to udělat? Ten, kdo má chytrou radu pro každou situaci a zároveň tu naši nepohodu (či jak říkáme pořádné bryndě – „nepřízeň osudu“) neprožívá, takový radil, nám dokáže jít pěkně na nervy. - A jak je to s radami od Ježíše Krista z Matouše 6. kapitoly? Nepůjdou nám jeho rady jako každý hotový návod také na nervy? Podívejte se na ptactvo nebeské. Neseje, nežne, nesklízí do stodol a Bůh je sytí. Anebo takové polní lilie; ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako ty rostliny, jako polní tráva. Copak vy nejste vzácnější než ty ptáčci? A když Bůh obléká tak krásně polní kvítí, neobleče tím spíše vás? Tak proč si děláte starosti a říkáte, co budeme jíst a čím se budeme odívat? Cožpak život není víc než pokrm a víc než oděv?

To je řeč, která mě dráždila od začátku mého křesťanského života. Může se člověk na všechno (s dovolením) „vykašlat“? I v prvním velkém zápalu pro věci duchovní, který přichází po obrácení, lehce zjistíme, že bez práce nejsou koláče. A navíc, když čteme Bibli dál, narazíme na slovo apoštola Pavla, které říká: „Kdo nechce pracovat, ať nejí“. Ale dnes nám asi nehrozí nějaké blouznilství, ve kterém bychom snad čekali, že nás Pán Bůh nasytí a obleče zadarmo, bez práce. Víme a počítáme s tím, že pracovat se musí. Ale přesto, starosti si dělat umíme, starosti máme. Někdo má nízký plat, jiný má malý důchod a další třeba je nemocný, marodí, potýká se s nemocemi a peníze docházejí. A navíc se všechno zdražuje. A k tomu všemu přichází to neskutečné zdražení energií. Kdo by se nebál, kdo by si nedělal starosti? - Starosti měli už předchůdci dnešních lidí. Co jiného dokazuji malby

Dokončení na str. 2

Aktualita: Vrchlabští evangelíci startují Otevřenou faru besedou o Sýrii

Ve vrchlabském evangelickém sboru jsme připravili nový cyklus besed, přednášek, filmových projekcí a dalších setkání, nazvaný Otevřená fara. Už názvem k nám chceme lidi hlavně pozvat. Naše fara i náš sbor jsou otevřené a my se na všechny příchozí těšíme. Cyklus Otevřená fara také navazuje na naši Otevřenou farní zahradu, jejíž „hřiště U Piráta“ vrchlabští rádi užívají už řadu let, a kde loni ve spolupráci s vrchlabským Střediskem Světlo Diakonie ČCE vznikla krásná terapeutická zahrada. Cyklus Otevřená fara byl otevřen v úterý 15. března besedou s českou válečnou reportérkou Markétou Kutilovou o jejích zkušenostech z války v Sýrii i o jejích důsledcích pro nás v Evropě.

Markéta Kutilová už jako studentka projevila svou odvahu jako reportérka webu Ekolist.cz z pouličních nepokojů při zasedání Světové banky a Mezinárodního měnového fondu v Praze v roce 2000. Po studiích byla reportérkou Lidových novin. Šest let pracovala na zahraničních misích společnosti Člověk v tísni. V roce 2008 zakládala misi Člověka tísni v DR Kongo, sužované občanskou válkou, zabývala se především projekty pomoci znásilněným ženám a dětem. Jako novinářka pracovala v Kongu, Ugandě, Makedonii, Řecku, Švédsku, Srí Lance, Gambii, Senegalu, Libérii, Kambodži atd. Spolu s Lenkou Klicperovou podnikly 12 cest do Sýrie, 5 do Iráku, jednu do Libye a tři do Náhorního Karabachu. Na pomoc lidem ze syrského města Kobani založily sbírku a obnovily školu, do níž chodí 295 dětí.

V příštích měsících nabídneme další zajímavé hosty a filmy. Těšíme se na vás.

Jakub Kašpar, kurátor FS ČCE ve Vrchlabí

Z církví doma i ve světě

Biskup pověřil ženy udílením svátosti křtu

Německý portál domradio.de uvedl, že essenský biskup Franz-Josef Overbeck udělil v sobotu 12. března při slavnostní bohoslužbě v essenském dómu mimořádné pověření k udílení svátosti křtu laickým pastoračním referentům. Z osmnácti nově pověřených je sedmnáct žen. Všichni nově ustanovení pastorační referenti obdrželi pověřovací listiny. Biskup Overbeck při bohoslužbě připomněl, že křest původně udělovali jen biskupové, ale časem tuto úlohu převzali kněží a jáhni. V současnosti jsou jí pověřováni i neordinovaní, sestry i bratři.

Ustanovením mimořádných udělovatelů reagovalo biskupství na pastoračně "obtížnou situaci" vzniklou nedostatkem kněží a jáhnů. "Církev během dvou tisíc let stále reagovala na vnější okolnosti," řekla podle sdělení uvedeného na stránkách biskupství Theresa Kohlmeyerová, vedoucí oddělení pro víru, liturgii a kulturu. "Dnes máme za prvé méně kněží než dřív, ale za druhé máme zvýšenou potřebu individuálního doprovázení rodin a přípravy jejich křestních bohoslužeb. Na tuto potřebu v biskupství Essen reagujeme." Pověření nových udělovatelů je zatím platné na tři roky a je řešeno v rámci mimořádného církevně-právního opatření.

V katolické církvi je udílení křtu vyhrazeno klerikům; v nebezpečí smrti může platně pokřtít kdokoliv. Církevní právo navíc povoluje další výjimky. Kodex kanonického práva stanoví, že "není-li řádného udělovatele nebo jeli tomuto udělovateli překážkou zabraňováno křtít, uděluje dovoleně křest katecheta nebo jiná osoba pověřená touto funkcí místním ordinářem. V případě nutnosti může křtít každý člověk, který má správný úmysl." (CIC, kánon 861). V rakouské diecézi Linz nebo ve švýcarské Basileji tak mohou např. křtít farní asistenti nebo laici pověření vedením farnosti.

www.christnet.eu

Papež vyhlásil novou konstituci, otevřel laikům, včetně žen, cestu do čela vatikánských orgánů

Papež František po letech příprav vyhlásil apoštolskou konstituci Praedicate Evangelium (Hlásejte evangelium) ukotvující reformu ústřední správy Římskokatolické církve, známé jako kurie. Nový dokument, dostupný zatím pouze v italštině, vymezil pro římskou kurii větší misijní strukturu tak, aby mohla lépe sloužit místním církvím a evangelizaci. Nová pravidla také stanovují, že posty v čele vrcholných orgánů Vatikánu nemusí zastávat duchovní, ale mohou v nich působit i pokřtění laici včetně žen. Františkův 54stránkový text nahrazuje předchozí konstituci Pastor bonus (Dobrý pastýř) vydanou papežem Janem Pavlem II. v roce 1988. Nová pravidla vstoupí v platnost 5. června, na slavnost Seslání Ducha svatého. Text byl zveřejněn přesně devět let poté, co byl současný nejvyšší představitel katolické církve uveden do funkce. Agentura AP uvádí, že při zvolení Františka papežem sehrál zásadní roli jeho slib reformovat „objemnou a neefektivní vatikánskou byrokracii", která dohlíží na chod církve. Na dokumentu se podílela Rada kardinálů, jejíž zasedání probíhala od října 2013 do letošního února, a pokračovala pod papežovým vedením s různými příspěvky církví z celého světa. Části tohoto projektu už vycházely najevo v průběhu posledních let, dnešní zveřejnění ovšem přináší jakési oficiální dokončení procesu.

V současnosti hlavní úřady a další orgány Vatikánu, označované jako dikasteria, vedou mužští duchovní, většinou kardinálové. Podle nové ústavy, může dikasterium vést „kdokoli z věrných", když papež usoudí, že je daná osoba kvalifikovaná a jmenuje ji. Dokument přitom nijak nerozlišuje mezi muži a ženami. „Papež, biskupové a další vysvěcení duchovní nejsou jedinými evangelizátory v církvi," napsal František. Laici by podle něj měli mít větší zodpovědnosti. Dosavadní pravidla stanovovala, že v čele předních orgánů Vatikánu mohou být jen kardinálové a biskupové.

Papež František už během svého úřadování jmenoval do relativně významných pozic i několik žen. Nejvýše postavenou ženou ve Vatikánu se podle Reuters loni stala sestra Raffaella Petriniová, která získala druhý nejvyšší post ve správě městského státu. Praedicate Evangelium zavádí pro římskokatolické duchovní a řeholníky ve službě v Římské kurii pětiletý mandát, který může být obnoven na druhé pětileté období, po jeho uplynutí se mají vracet do svých diecézí a společenství.

Mezi další novinky obsažené v konstituci patří sjednocení dikasteria pro evangelizaci (bývalé Kongregace pro evangelizaci národů) a Papežské rady pro podporu nové evangelizace, ty nové povede přímo papež. Oba vedoucí dikasterií se stávají pouhými proprefekty.

Nově je zřízeno i Dikasterium pro službu charity, reprezentované Úřadem papežské charity (Elemosineria Apostolica), které tak získává významnější roli v ústředním administrativním orgánu Svatého stolce: „je zvláštním vyjádřením milosrdenství a počínaje volbou pro chudé, zranitelné a vyloučené vykonává v kterékoli části světa dílo pomoci a podpory vůči nim."

www.christnet.eu

Zastavte krveprolití, vyzvali náboženští lídři Jeruzaléma moskevského patriarchu

"Zastavte utrpení, zastavte krveprolití," vyzvali náboženští vůdci ve Svaté zemi, kteří se shromáždili 21. března před ruskou pravoslavnou katedrálou v Jeruzalémě. Na její zeď vyvěsili otevřený dopis moskevskému patriarchovi Kirillu I., aby se zasadil o ukončení ruské agrese na Ukrajině.

Moderátor setkání, britský rabín David Rosen připomněl nadcházející židovský svátek pesach s oslavou vysvobození Izraelitů z egyptského otroctví. Vyjádřil naději, že se podaří "obměkčit tvrdá srdce současných faraonů" a dosáhnout usmíření v rusko-ukrajinském konfliktu. Další rabíni se odvolávali na biblický příslib univerzálního míru pro všechny národy.

K apelu se připojili také katolický patriarcha Svaté země Pierbattista Pizzaballa, který zdůraznil solidaritu s lidmi trpícími válkou, či zástupci drúzů. Místní představitelé ruské pravoslavné církve se k shromáždění nepřipojili.

podle ČTK

Nedělejte si starosti!

Dokončení ze str. 1

na stěnách jeskyň? Známe ty obrazy zvířat. Tehdejší lidé plánovali lovy, vzývali všechno možné. Možná matku přírodu, možná matku zemi - anebo i samotné duchy těch zvířat, které toužili zítra ulovit. Dělali rituály, lili krev na skálu jako na oltář, aby přežili, aby zahnali strach z hladovění.

A co jiné strachy dnešních lidí? Jejich obavy o své blízké, o partnery, o děti, o dobré přátele? Je tolik nástrah, tolik nebezpečí, které jim hrozí: drogy, počítačová demence, přepracovanost… - Tuto oblast u Matouše sice Ježíš Kristus nezmiňuje, avšak to neznamená, že to sem nepatří. -Takže, suma sumárum - musíme se ptát: Je vůbec v lidských silách, nedělat si starosti? Žít volně jak ten pták? Ale Ježíš neříká, že je špatné, mít starosti. To podstatné, co máme slyšet, je, že si nemáme dělat starosti o zítřek, do budoucna. „Každý den má dost svého trápení", čteme. A zítřek? „Zítřek bude mít své starosti". Zkrátka starosti jsou a starosti budou. Ale nemáme se bát dopředu. - Je zbytečné bát se nemoci, kterou nemám a nejspíš mi ani nehrozí. A bylo by až legrační, děsit se myšlenky, jak budu žít v domově důchodců, když mě tam nikdo nechce odložit. (Tedy zatím.)

No a ty věci běžného života? Jistě to lopocení, zápas o obživu, nelze jenom tak lehkovážně hodit za hlavu. „V potu tváře budeš dobývat svůj chléb". Tento úděl celého lidského rodu zůstává. Ale má se dít bez stresu, bez nadměrné úzkosti. Nemůžeme se posichrovat víc, než je nám dáno.

„Kdo z vás si může třeba jen o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat?" - Takto se nás Ježíš Kristus ptá! A my v té otázce cítíme až určitou tvrdost. Ať děláme, co děláme, svůj úděl, svůj osud nezměníme. Svůj život nějak nezajistíme, neprodloužíme. Marný boj. Když to takto vezmeme, tak si řekneme: To jsou mi věci! To je pěkné poselství, které nás má provázet celý život.

Ale to jistě není všechno, co si máme z dnešního textu vzít. (Pokud nechceme být jako pohané.) Po tom všem, co budou jíst a pít a čím se budou oblékat, *„se shánějí pohané"*! - A co my, věřící lid? My, věřící lidé, kteří máme jiný základ, kteří – snad to tak můžu říci za nás za všechny - kteří víme o Bohu? Jsme na tom stejně? Anebo, že by přece jen jinak? To záleží na tom, jak moc s Bohem počítáme. Je to náš Bůh? A jsme my „Jeho"? Pokud víme, každý sám za sebe, že „nejsem sám svůj" a že máme Boha jako Otce v nebesích, nemusíme se strachovat a děsit. Ježíš říká: *„Vždyť váš Otec v nebi přece ví, že to všechno potřebujete"*. A pak Ježíš Kristus doplňuje svoje ujištění takto: *„Ale hledejte nejprve Boží království a jeho spravedlnost. A toto všechno vám bude přidáno."* - Přidáno, jaksi samozřejmě Bůh ví. Bůh ví, co potřebujeme a nehází nás přes palubu. Vede nás tak, aby se nám dostalo pomoci v pravý čas. Otázka je: Věříme?... Věříme Bohu? Věříme, že se na něj můžeme spolehnout? Čteme verše z Matoušova evangelia a najednou zjistíme, že před sebou nemáme ty obávané hotové návody, ale naopak – jen otázky. Zatím bez odpovědí. Odpovědět si musíme sami.

Podobně jak všechno zaznamenal evangelista, to vidí i apoštolové Pavel a Petr. Jistě to nejenom takto hlásali, nýbrž tak i žili. Oba jsou velkým příkladem toho, že Bůh nás provází, podpírá a otvírá nové cesty. Proto si Pavel i Petr dovolí do sborů napsat: „Všechnu svou starost vložte na něj, neboť on má péči o vás". Všechny své žádosti předkládejte Bohu."

A jak je to s těmi našimi, řekněme, většími starostmi? S velkými obavami o naše blízké a milé? Často se bojíme o své děti, případně o vnoučata. Samozřejmě míváme strach i o své partnery, o lidi nám drahé. - I do této oblasti našich zápasů zasahuje výzva apoštola Pavla, která zní: „Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a překládejte své žádosti Bohu."- Netrapte se žádnou starostí. To zní hezky. Jen jedna věc by nám v záplavě myšlenek neměla uniknout. - S předkládáním našich žádostí a proseb je spojeno děkování. Děkování? „Za co?", zeptá se někdo. Za co? No hlavně za to, že Bůh nás slyší a naše volání přijímá. I volání „přímluvné". Totiž prosby za ty, na které nemůžeme přestat myslet, protože nám leží na srdci. Ty přijímá také.

Bohu není nic skryto. A i zde platí, jak říká žalmista: „Ještě nemám slovo na jazyku a ty, Bože, už víš všechno". - Ještě jsem se nezačal za někoho modlit a Bůh už ví. A Bůh, troufám si říct, už i koná!

„Předkládejte své žádosti Bohu a děkujte". A Pavel pokračuje: *„A pokoj Boží převyšující každé pomyšlení bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Pán je blízko, radujte se v Pánu, opět pravím, radujte se. Pán je blízko"*.

Marian Šusták

Kázání a extrémismus

Rozhovor s ruským knězem Ioannem Burdinem odsouzeným za protiválečné kázání

„Musím říct, že moje první kázání proti bratrovraždě bylo právě v Kostromské katedrále, před sedmi lety, kdy došlo k další eskalaci situace na Donbasu. V podstatě jsem tehdy řekl to samé, co teď:

— Bratři a sestry, je to bratrovražedný masakr. Křesťan nemá právo zabíjet jiného člověka, tím spíše bratra v Kristu.

Po tomto kázání ke mě přišel jeden farník a trochu rozpačitě požádal o požehnání: *"Musím jet na Donbas"*. Víte, nemohl jsem jeho žádost odmítnout. Požehnal jsem ho a řekl: *"Ochraňuj vás Bůh"*. Cítil jsem, že to jsou různé věci, být proti válce a být zodpovědný za člověka, který může být zabit a který možná nejedná z vlastní vůle.

V tom tkví tragédie situací, které trhají duši zevnitř. Nevybíráme mezi dobrem a zlem, ale jen mezi zlem větším a menším."

O současné situaci s pokutou za protiválečné kázání v obci Karabanovo se otec Ioann vyjadřuje takto:

„To, že se mě po mém nedávném kázání v Karabanovu snaží zobrazit jako extrémistu, mi přijde jako něco očekávané. Nejvíce extremistická kniha na světě, v jistém smyslu, je Bible. Ještě extremističtější knihou je Evangelium. Když člověk upřímně mluví o Kristu, dříve nebo později začíná říkat věci, které se nelíbí těm, kdo vládnou tomuto světu. Je to jednoduché. Takže když jsem se ráno 24. února probudil a přečetl zprávy, zavřel jsem messengery a aplikace smazal z mobilu. Den a noc jsem se snažil nemluvit, na nic nemyslet, nic nečíst a nepsat. Potřeboval jsem čas, abych si dal myšlenky dohromady. Ve věku 50 let není jednoduché přežít něco podobného, je to silný šok. Ten svět, který jsme znali, je pryč. Přichází ten nový. Jak v něm žít? Jak mluvit s lidmi? Jak přijít do chrámu? Jak vést kázání? Nevěděl jsem.

Měl jsem čas přemýšlet až do 6. března, kdy bylo kázání. Byl jsem nemocný covidem, ještě předtím jsem pohřbil matku. Nakonec jsem dospěl k následujícím závěrům. Když ponecháme ty detaily, o kterých se nyní spekuluje, že diskreditují ruskou armádu, je ta myšlenka jednoduchá: člověk nemá právo prolévat krev jiného člověka. Křesťan by neměl zabíjet křesťana. Za krev, která se teď prolévá, neseme zodpovědnost my všichni.

Považoval jsem za důležité otevřeně vyjádřit své myšlenky ne kvůli tomu, že jsem chtěl kázat. Vybral jsem okamžik před zahájením bohoslužby, protože věřím, cítím a vím: během bohoslužby stojím před Bohem. Nechci tím říct, že cítím, jak na mě schází nějaký oheň, nebudu lhát, neschází. Ale věřím, že Bohu nesmíme lhát. A tvářit se, že se ve světě nic nestalo - to je lež před Bohem. A jakákoliv lež je mu hned zřejmá. Proto jsem řekl, co jsem řekl. Vyjádřil jsem svoje přesvědčení před Bohem, který se vždy ptá člověka: Kdo jsi? Stejně tak člověk, který mě udal policii, vyjádřil svůj postoj. A za vyjádření svého přesvědčení nemůžeme nikoho vinit, nemůžeme odepřít člověku svobodu, kterou mu dal Bůh. Ano, taková svoboda může být i tragickou, ale jen tak může vůbec existovat.

Soud Boží - to není tribunál v Haagu. To je prostě konfrontace člověka s celým jeho životním příběhem. A vlastně tento soud probíhá pořád v hlubinách naší duše, proto se nemůžeme před ním ospravedlnit.

Ale můžeme alespoň pochopit, k čemu jsme přišli ještě předtím, než bude jasné, kým jsme se stali.

Jak říkal Dostojevskij, zatvrzelých darebáků je málo. Hřeší obyčejní lidé, kteří se nechají ovládnout nenávistí. A tahle posedlost nenávistí - to je to nejhorší, co se s námi teď může stát".

"Vlastně zkušenost s výslechy mám už z dětských let"

V rozhovoru s novinářem „Novoj gazety" kněz Ioann Burdin vypráví také o své cestě k víře a o tom, co

Dokončení na str.4

Jóbův zápas víry 7. část

Pokračování z minulého čísla

Ale Pán Bůh nám všechno neodhaluje. A je to asi dobře. Věřící člověk má vědět, že smrt není to poslední. Kde toto neví, nebo toho nedbá, omezuje a oklešťuje svůj život. Ovšem ztrátou výhledu k nebeskému domovu se často bortí mezilidské vztahy. Proto nás Písmo volá k životu, který bychom měli žít v radostnosti, naplno při vědomí Boží lásky a Boží milosti, i kdyby byl naplněný mnohými utrpeními a bolestí. Máme ho žít s pohledem k nebi a pamatovat na to, že utrpení může někdy sloužit také k naší určité výchově. Mnohdy je dokonce paradoxně výrazem Boží přízně, výrazem nakloněné Boží lásky a Božího milosrdenství. První křesťané to dokonce chápali tak, že komu utrpení chybí, ten je v určité nevýhodě, protože *„přísná výchova se ovšem v tu chvíli nikdy nezdá příjemná, nýbrž krušná, později však přináší ovoce pokoje a spravedlnosti těm, kdo jí prošli!“* (List apoštola Pavla Židům 12,11) Trpící křesťan proto nemusí být litován! Takže i utrpení může být výchovným Božím prostředkem, které potvrzuje to, že patříme svému Pánu, že jsme Božími dětmi. A my lidem, které máme kolem sebe, můžeme zvěstovat na základě poselství Písma, že to, *„co žádné oko nikdy nevidělo, co žádné ucho nikdy neslyšelo, nač žádný člověk nikdy ani nepomyslil, to všechno Bůh připravil pro ty, kteří ho milují!“* (1. Korintským 2,9). To je tedy základem naší křesťanské naděje! Vyjadřuje onen cíl našeho života, směřování do nebeského domova, jako dovršení všech našich lidských snah a tužeb. Už ve svém pozemském životě čas od času zakoušíme určité náznaky nebeské radosti a štěstí. Tušíme proměňující se a dotýkající se Boží přítomnost. Ale jednou všechno spatříme ve své kráse.

Trápení, bolesti, utrpení v našich životech je někdy tak silné, že nás to strhává až do hlubin. Na základě Jobova svědectví víry se ale můžeme ptát, zda takový osud trpícího člověka svědčí o Boží velikosti? Existuje mnoho lidí, sice zbožných, ale Písma málo znalých, kteří za každou nepřízní osudu hledají jen skryté hříchy. I Jóbovi přátelé ho stále obviňovali z nevěry! Neznalost Písma by snad ani neměla tak tragický dopad, kdyby takoví postižení tím ještě více netrpěli. Když nemocnému člověku bude stále někdo říkat, že jeho nemoc ho postihla a pokračuje jen proto, že nemá dostatečnou víru, nebo že je to důsledek jeho hříšného způsobu života, že stačí jen věřit a pak se uzdraví, potom to může být zavádějící. My totiž takového člověka můžeme uvádět do ještě většího zoufalství, kdy se jeho nemoc ještě zhorší. Není nic horšího, než beznadějné zoufalství! Toho si Job užil až příliš! Písmo nás volá ke službě a pomoci druhým. Máme potěšovat druhé, podpírat je, pokoušet se jim porozumět a stát vedle nich se svým pochopením! Mějme na mysli v každé takové situaci slova apoštola Pavla. Bůh neodnímá rány člověka proto, že by nedostatečně věřil, ale jak Ježíš říká: „stačí, když máš mou milost!“ (Druhý list apoštola Pavla Korintským 12,9) Kristova milost a Boží láska je lékem a potěšením v každé situaci života.

Bohabojný Jób trpěl nešťastným myšlením svých přátel. I oni se domnívali, že utrpení, které prožívá je nutným následkem a důsledkem jeho hříchu! Jenže mnohé utrpení slouží také k Boží cti a Boží slávě! Stejně však platí, že Bůh tím, že na člověka neseslal žádné neštěstí, mu ještě nevystavil automaticky dobré vysvědčení za jeho způsob života! (Lukášovo evangelium 13,2) Každá trampota života je ovšem bez Boha velice těžká. Končí často ve smutku, úzkosti, zoufalství a prázdnotě. Jinak je tomu u těch, kteří svou naději skládají v Bohu. Pokud se naučíme vnímat Boží péči a Boží lásku a na ni se budeme pokoušet také odpovídat, potom ať budeme v životě prožívat cokoliv, ať přijde nemoc, bolesti, trápení či jakékoliv jiné utrpení, přesto to nebude v našich životech nic tragického, protože to všechno budeme vnímat z pohledu Božího, v jistotě Boží lásky, ve víře a naději, že jsme cele v Božích rukou. Apoštol Pavel nám připomíná, že *„všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha!“* (Římanům 8,28) Tedy všechno! Věci radostné i bolestné! Je důležité umět přijímat svou lidskou ohraničenost a vnímat ji u sebe i u druhých. Je důležité přijímat ji ve víře, v pochopení a porozumění, s láskou k Bohu. Musíme se učit dávat Bohu prostor pro Boží milost, pro Ducha svatého ve všem, co prožíváme, co nás v životě potkává. Naším bohatstvím je Bůh ve svém Synu, Ježíši Kristu, co v nás a s námi koná v síle svého Ducha. To, s čím v životě zápasíme, co v bolestech, trápeních a nemocech překonáváme, nekoname ovšem nikdy ve své síle. Ta síla není z nás! To Pán Bůh sám se k nám přiznává, sklání se k nám, stojí vedle nás a bere nás za ruku a skrze naši lidskou křehkost, slabost a člověčinu zjevuje svou slávu. Pán se vždycky staví vedle nás a pomáhá nám všechno v životě unést. On zná naši slabost. A ta naše slabost, mdloba, častá bezmocnost, křehkost je pro nás jen do té míry neštěstím, do jaké v ní není přítomný Bůh. Ale skrze víru může být každá naše životní situace zvládnutelná, i kdyby byla sebetěžší. Jen se musíme učit žít na rovině víry.

Poselství a svědectví Písma nás ujišťuje o tom, že tentýž Bůh, který všechno stvořil, je Bohem věčným. Je Pánem a Králem nad životem i nad smrtí. A v tom spočívá i náš křesťanský radostný výhled k věčnému životu, k onomu cíli, ke kterému směřujeme. Naděje věčného života je krásně vyjádřena Jóbovými slovy: *„Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad (mým) prachem!“* (19,25) Otázka věčného života byla ve Starém zákoně živá. U Jóba jsme viděli, jak hrob byl pro něho obrovským problémem, protože šlo o odloučení od Boha, o zpřetrhání všech svazků s Hospodinem. Starozákonní člověk věděl, že žije časný život, ale že je stále ohrožován smrtí. I my jsme každodenně ohrožováni smrtí, takže jsme na tom podobně. A přece starozákonní člověk, ve své víře docházel k jistotě naděje! Nevím, jestli k takové jistotě naděje ve své víře docházíme i my. Tato naděje není založena na nás. Má svůj základ mimo nás! Písmo nezná žádnou jinou nesmrtelnost kromě Boha. Proto Jób i jeho přátelé stále připomínali, že my lidé jsme jen prach a hlína. Nikdo z nás není pánem smrti. A přece nám z Písma zní, že ani smrt nemá poslední slovo! Job mnohé tušil. Ale až z evangelijního poselství víme, že je smrt podřízena Kristu, Pánu života i smrti! Proto naše naděje je a ve víře zůstává v Bohu živém! Evangelijní poselství o dni vzkříšení je centrálním křesťanským poselstvím, které jde k samotným kořenům života. Dotýká se *„jámy nejhlubší“*, nad kterou se zmítal Job a která ohrožuje nás všechny.

V lidském mraveništi umírají každou hodinu stovky lidí. Každý úder našich hodinek znamená, že dotlouklo někde ve světě lidské srdce. Dnes si ovšem lidé před smrtí zacpávají uši a nechtějí o ní nic slyšet. Žijí ze dne na den. Chtějí si užívat života. Mnozí se v něm pachtí a honí se za vším možným. Utíkají před smrtí, jen aby se tím rychleji k ní přiblížili. Jenže lidé se ke smrti budou vždycky blížit s jakýmsi vnitřním nesouhlasem, odporem nebo snahou smrt překonat a nad ní zvítězit. Všichni dobře víme, že je to zcela marný boj. A přece nám Písmo do této situace říká, že zápas se smrtí není beznadějný. Dokonce může být i zápasem vítězným. To proto, že velikonoční evangelium nám do naší beznaděje vnáší světlo života. Faktem Kristova vzkříšení Písmo potvrzuje, že *„jáma smrti“* není posledním místem pro člověka. Není ani poslední kapitolou života člověka.

V závěru Knihy Jóbovy je zmínka o tom, že Bůh *„vykoupil jeho duši, aby nešla do jámy“*. Bůh vykoupil Jóbův život, aby mohl spatřit nové světlo života! Takže Job svůj život neprohrál, protože se spoléhal na Boha a cele mu důvěřoval! Z Jobova příběhu k nám zní naléhavá výzva: Věř a důvěřuj v Boha a otevře se ti cesta ke vzkříšení, cesta k věčnému životu, cesta do nebeského domova. A na tuto cestu tě přivádí víra. Toto vědomí může mít při sobě jen ten, kdo se spoléhá na Boha, kdo obrací svoje srdce i svůj zrak k Bohu živému a milostivému.

Velikonoční evangelium zvěstuje radostné poselství o tom, že náš Bůh, na kterého se spoléháme, je Pánem života i smrti. Smrt je jeho služebnice. A tak stůjme v jistotě víry a volejme spolu s Jobem ve vší upřímnosti: *„Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví (nad mým) prachem.“* (19,25) To je víra, která otvírá cestu k nebeskému domovu. I když naše zchátralá těla přijdou vniveč, můžeme uzřít Boha! Naše oči ho mohou spatřit! Od této živé, hluboké a upřímné víry v Boha, z života hluboce zakořeněného v Bohu, se můžeme blížit ke vzkříšení Kristovu. Pak se i pro nás stane vzkříšení nutností. Pak i nám bude jistotou, že náš život, který má jasný cíl v Kristu Ježíši, který je položen na hlubokých základech víry ve vzkříšeného Božího Beránka, který přemohl smrt, bolest a hřích svou oddaností a láskou k člověku, neskončí v prachu této země. Pak nám svitne nová naděje, že Boží Beránek zemřel i za naše viny, a vstal z mrtvých i pro naše ospravedlnění.

Dokončení příště

Pavel Rybín
emeritní farář ČCE
a kazatel CB

„…oči mají a nevidí…“ (Jr 5,21)

Zatrženo v zahraničním tisku, se vzpomínkou na prof. Josefa Smolíka

Po ruském vojenském vpádu na Ukrajinu jako by některým spadly šupiny z očí: afinitu k tzv. kleptofašismu prokázal prezident Putin už v roce 2014 (při okupaci Krymu), ba dokonce v roce 2008 (vůči Gruzii) ... Signály šlo „číst“ dříve!

Dyslexie čili porucha čtení představuje latentní společenský problém. Matt Hancock se s ním odhodlal vyjít na veřejnost jako britský ministr. A ejhle – v tehdejším kabinetu se k němu vděčně připojil další kolega! Podle Hancocka má poruchu čtení (nejednou ve spojení s dalšími poruchami) přibližně desetina populace. A čtyři z deseti významných podnikatelů. Tentýž typ „neurologické diverzity / rozmanitosti“ (jak zní Hancockem prosazovaný „korektní“ termín) obnáší totiž zpravidla vyšší tvořivost. Dyslektik, bráno ad optimam partem (z té nejlepší stránky), má bytostný sklon hledat řešení problému „mimo standard“…

V burcujícím článku v deníku The Daily Telegraph v prosinci 2021 prohlásil Matt Hancock za skandál, že depistáž dyslexie není prováděna na základních školách. Nediagnostikovaní dyslektici vynakládají nemalou část umu, dodejme, na zastření svého specifika, někdy způsoby agresivními. To je může časem vynést vzhůru. Nosívají v tornistře příslovečnou maršálskou hůl …

Na vojně jsem jako písař sloužil (od jara 1981 do jara 1983) pod velitelem roty, který dyslexií trpěl. Do předinfarktového stavu jsem jej uvedl reakcí na výtku, jak to, že v (mnou psaném) rotním rozkaze stojí to a to: „Podepsal jste to? Podepsal.“ Na internetu jsem dodatečně zjistil, v roce 1992 jej kupodivu stále ještě infarkt neskolil. Naopak, tehdy měl již hodnost podplukovníka a funkci velitele praporu. (Lze to beze zbytku vysvětlit politickým převléknutím kabátu?) Ve vleku averze jsem se nejspíš – přinejmenším v úsudku o inteligenci dotyčného – mýlil… (B. Viennotová, autorka monografie o Trumpově jazyku, tvrdí, že výše uvedeným stylem se jiný nediagnostikovaný dyslektik propodpisoval až do funkce amerického prezidenta.)

A jak je to s dyslexií ve vztahu ke zjevení, konkrétně k Písmu? **Prof. Josef Smolík (27. 3. 1922 - 4. 2. 2009)** vícekrát vyjádřil přesvědčení, že pokud církev něco podstatného zanedbá / přehlédne / ignoruje, může se stát, že „Pán Bůh si povolá nějakého teologa, který s tím přijde a nedá pokoj“.

Podle Iegora Grana by, nebýt nenechavé „věrchušky“, mohla být díky surovinovému bohatství jejich země prosperita řadových Rusů dávno srovnatelná s prosperitou řadových Norů. Ze setrvávání na duchovním dně mohou církev vytrhovat, jak připomínal prof. Josef Smolík, prorocké hlasy „disentujících“. Hlavně mít oči k vidění a uši k slyšení …

František Schilla

Odkazy:

Hancock, M.: My dyslexia wasn´t spotted until university, The Daily Telegraph 7.12.2021, s. 20
Gran, I.: Le kléptofascisme a l´assaut de l´Europe, Libération, 28.2.2022, s. 13
Viennot, B.: La langue de Trump. Les Arenes 2019

Židovský svátek Purim podivuhodně aktuální

Tento svátek patří mezi nejradostnější židovské svátky. Nechybělo mnoho, a naopak mohl to být jeden z nejtragičtějších okamžiků v židovských dějinách. Tyto známé události se odehrávají za vlády perského krále Xerxa (5. stol. před n. l.) Nejvyšší králův hodnostář Haman nenávidí všechny Židy, kteří tvoří v té zemi silnou diasporu, navíc židovský představitel Mordokaj mu odmítá vzdávat poctu a přesvědčí krále, že je nutno je vyhladit. Král dává Hamanovi plnou moc, aby s nimi, královým jménem naložil, jak uzná za vhodné. Haman losuje, který den by byl nejvhodnější k provedení této genocidy a vychází mu třináctý den měsíce adar. Los = pur od toho slavnost purim (losů) a rozesílá po celém království příkaz k tomuto krveprolití. Královnou však je už v této době schovanka Mordokaje Ester, která však zatajila, že je židovka. Když se Mordokaj dozví hrozný Hamanův plán, žádá královnu Ester o pomoc. Královně Ester se podaří velmi promyšleným způsobem zmařit všechny úklady proti Židům. Král však už nemůže zrušit svůj předchozí rozkaz, ale dá svolení, aby Mordokaj napsal nové nařízení a dal právo židům v onen den třináctého měsíce adaru se shromáždit a postavit se na obranu svých životů i právo zničit jakékoliv ozbrojence, kteří by je napadli. Židé byli velmi odhodlaní a ubránili se a na oslavu tohoto vysvobození slaví Židé do dnešního dne slavnost purim. Letos je to 17. března.

Dnes jsme svědky, že ukrajinský národ, byl nemilosrdně napaden mnohem větším nepřítelem, který si myslel, že bleskově, podobně jak si to představoval Haman, v jednom dnu, budou Židé vyhlazeni, budou i Ukrajinci podrobeni. Ukazuje se však, že obrovské odhodlání ukrajinského národa bránit svoji svobodu, nezávislost a hodnoty demokratického světa může zvrátit megalomanské plány krutého diktátora, který se neštítí ani těch největších zločinů i když je zahaluje do vznešených a dokonce biblických slov. Naopak evangelium Matouše nás varuje: Střezte se lživých proroků, kteří k vám přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci. Po jejich ovoci je poznáte, a to hrozné a děsivé „ovoce“ skutečně vidíme.

Věřím, že Ukrajinci budou jednou také slavit svůj radostný svátek „Purim“, protože budou vysvobozeni z rukou nepřátel.

Jan Trnka

Volba kněží Jednoty bratrské (26. 3. 1467)

„Hodné jest odtrhnouti se od poslušenství kostela římského.“ Slova napsaná bratřími králi Jiřímu dodnes neztrácejí punc rozhodné odvahy. Odhodlali se „vyjít z Babylona“, oddělili se i organizačně od církve. Nebyl to krok horkokrevně ukvapený. Předcházel mu dlouhý duchovní zápas, bolestné hledání i pronásledování. Vnitřní tlak, jejž první bratří zakoušeli vlivem živého Slova, jim ale nedovolil jít dál cestou kompromisu: *„Núze spasení našeho nás k tomu připudila…,“* napsali husitskému arcibiskupu Rokycanovi. V bázni Boží nemohli jinak. Malé společenství pro opravu církve zapálených křesťanů vzniklo pod Rokycanovou kazatelnou vlivem jeho ostrých, namnoze protiřímských kázání. Obracel se proti antikristovskému zavedení církve, mechanickému a sebeklamnému svátostnému provozu a zlým kněžím. Tak na posluchače dolehla nouze spasení. Ptají se, jak dojít spásy a žít zbožně podle Písma. Hledají věrné společenství. Poznávají však nejen úpadek v církvi. Shledali, že sami nemají víru, jež by je zachránila. V této své „núzi“ se však setkali s milostí Ježíše Krista.

Zjara 1458 odcházejí pod vedením bratra Řehoře do Kunvaldu v Orlických horách. Nalezli tu faráře Michala, k němuž získali důvěru, a chtějí tvořit společenství *„na gruntech apoštolského učení“*. Brzy se připojují další a Jednota spojuje různé skupiny podobně smýšlejících. „Svolením“ z roku 1464 získávají jednoduché vyznání a řády. Problémem však zůstává otázka pravého kněžství. Poznávají, že římské svěcení (jež měli i kněží husitští) nepřináší užitek z hlediska spasení, protože nebere v potaz nové narození z Ducha. Tak nemá moc Ducha svatého k službě. Představuje sepětí s Antikristem a světem. Puzeni svědomím bratří nejprve hledají církev s lepším řádem, ale neúspěšně. Proto se rozhodli pro svou cestu. Nejprve si uložili čas k modlitbám, zda nastoupený směr je správný. Poté opět s modlitbami a posty hledali vhodné kandidáty. 26. 3. 1467 se pak sešli ve Lhotce u Rychnova. Zvolili dvacet starších a potom vybrali devět, z nichž měli být losem vyvoleni tři kněží. Bylo taženo z 12 lístků – 9 prázdných a tří s nápisem „jest“. Hned napoprvé byly vytaženy všechny tři kladné lístky, což bylo přijato jako další Boží potvrzení.

Zvoleni byli krejčí Tůma Přeloučský, mlynář Eliáš z Chřenovic a sedlák Matěj Kunvaldský, jenž byl ustanoven na první místo. Tak se Jednota definitivně oddělila. Následky na sebe nedaly dlouho čekat. Rokycana se jich zřekl okružním listem jako kacířů a záhy vypuklo tvrdé pronásledování…

(Psáno pro časopis Církve bratrské Brána)

Robert Hart

Kázání a extrémismus

Dokončení ze str. 2

ovlivnilo jeho rozhodnutí stát se pravoslavným knězem.

„Jak jsem přišel k víře, to je docela zajímavý příběh. Stalo se to ještě v raném dětství, když ještě byl Sovětský svaz. Narodil jsem se vlastně v roce 1972 v Oděse, ale tam jsem žil jenom týden. Moji rodiče byli chudí studenti, tak nejdřív jsem žil u jedné babičky a když mi byly tři roky, přestěhoval jsem se k jiné, do města Bolgrad v Oděské oblasti, na samé hranici s Rumunskem. Ta babička byla zdravotní sestrou, a spolu s ní jsem chodil k pacientům. A tak nějak asi když mi bylo šest, jsem pochopil, že jsem se stal křesťanem.“

Kněz Ioann Burdin dále vypráví, že se to tak stalo v mnohém díky vlivu věřících lidí, se kterými se potkával, a s osudy, které byly živým svědectvím o dějinách XX. století. Mezi nimi byla například Marie Ivanovna Skadovskaja. Tu popisuje jako člověka nezlomné vůle a tragického osudu. Její otec se stal knězem už po revoluci, aby pomohl pronásledované církvi, později nepodpořil kompromis mezi částí církevních hodnostářů a sovětským vedením, byl zatčen a popraven. Stejný osud potkal i jeho ženu. Osiřelá Marie se musela od malička a po celý život potýkat s pronásledováním, ale své víry se nezřekla. Dodnes, když se otec Ioann rozhoduje, jak se zaachovat, často přemýšlí, co by na jeho místě udělala Marie Skadovskaja.

„Ale byla také jedna příhoda, o které určitě musím povědět. Když mi bylo šest, učil jsem se v přípravné třídě. Učitelka si mě zavolala k sobě a zeptala: "A ty věříš v Boha?" Vylekal jsem se. Odpověděl jsem: "Ne". Zapřel jsem. I když jsem byl ještě úplně malý, dlouho jsem se tím potom trápil. Cítil jsem se strašně zahanbeně, velice jsem se trápil, ta vzpomínka mě potom provázela po celý život, i když jsem se naštěstí dokázal polepšit. Minuly dva roky, a zase si mě zavolala k sobě učitelka, tentokrát už jiná, a zeptala se: "Ty věříš v Boha?". A odpověděl jsem "Ano".“

Jak vzpomíná Ioann Burdin, poté ze strany učitelů cítil neustálý tlak, ať už ve formě posměchu nebo vyptávání, od koho se naučil chodit do chrámu a kdo ho ovlivňuje. „Takže vlastně zkušenost s výslechy mám už z dětských let“.

Rozhodutí: stát se knězem

K myšlence stát se knězem Ioann Burdin přišel už v roce 1991, hned po pádu Sovětského svazu, ale nejdřív se dost dlouhou dobu učil a pracoval.

„Vystudoval jsem univerzitu, oženil se v roce 1994. Nastoupil do práce učitele ve venkovské škole. Neměli jsme s manželkou dost peněz, proto jsem se rozhodl dodatečně požádat o práci hlídače na stavbě v Kostromě. Když jsem tam přišel, nespatřil jsem na místě vedoucího stavby, a tak jsem šel zpátky přes město. Šel jsem kolem kanceláře krajských novin “Severnaja pravda” [Severní pravda] a pomyslel si, že pro jistotu se ohlásím i tady. Šéfredaktor se mě zeptal:

— Burdin?

— Burdin.

— Já vás znám, váš otec pro nás píše vlastivědné poznámky. Ale práci máme jen na zkrácený úvazek, 180 rublů.

To bylo neuvěřitelné! Moje mzda učitele na plný úvazek byla jen 120 rublů. Znělo to fantasticky, zejména poté, co se hlavním jídlem u nás staly těstoviny s máslem.

Dlouho jsem pracoval jako novinář, byl jsem editorem, dokonce jsem vydával vlastní časopis *“Kostromskoj buchgalter”* [Kostromský účetník]. Všechno to se zdá náhodou. Ale v určitý okamžik jsem se zamyslel, možná je to čas udělat něco dalšího, kromě těchto náhod? Postavil jsem dům, pak jsem onemocněl zápalem plic a skončil v nemocnici. Čtrnáct dní jsem tam ležel a mluvil s Bohem. Řekl jsem: — Pane, už jsem udělal něco pro sebe. Možná teď bych měl sloužit tobě.

Nejprve jsem šel k jednomu z biskupů. Bylo vedro, proto jsem byl v tričku, ale zdálo se mi nějak trapné jít k Bohu takto oblečen. Proto jsem nahlédnul do secondhandu a koupil si žlutou košili. Tak jsem přišel. Biskup se na mě podíval, velký zájem ale neměl. Během času se nám metropolitní biskup změnil. Přišel jsem už k němu: chci se stát knězem. Zeptal se mě jen, mám-li rád pivo, odpověď byla, že ne. A nějak se to vyřešilo.

Po vysvěcení na kněze v roku 2015 jsem sloužil v katedrále v Kostromě. Pak jsem se dostal do chrámu Kristova vzkříšení v obci Karabanovo, doporučující dopis mi napsal jeho tehdejší kněz Georgij Edelstein*. Znám ho od čtrnácti let, učil jsem se v jedné škole s jeho synem. Rodiče samozřejmě otce Georgije taky znali. Mimochodem byl to právě on, kdo nás s mou ženou oddával v kostele a kdo potom křtil moji dceru. Je to člověk nepochybně úžasný, jedinečný. Teď už je v důchodu, je mu devadesát let. Jsem knězem v chrámu, kterému on zasvětil mnoho let svého života, a sloužím tam posledních sedm let.“

Poznámka překladatelky:

**Georgij Edelstein (nar. 20. července 1932, Kyiv) - bývalý kněz ruské pravoslavné církve, účastník disidentského hnutí v Sovětském svazu, člen nejstarší z nyní působících organizací na ochranu lidských práv v Rusku — Helsinské skupiny v Moskvě. Autor knih “Poznámky venkovského kněze” (2005) a “Právo na pravdu” (2017). Otevřeně odsuzuje hierarchy ruské pravoslavné církve, které obviňuje ze spolupráce s KGB, včetně patriarchů Alexeje II. a nyní působícího Kirilla.*

Přeložila Alena Rezvukhina

Původní ruská verze článku: https://novayagazeta.ru/articles/2022/03

Pozvánky + Inzerce

Ekologická sekce České křesťanské akademie a akademická farnost u Nejsvětějšího Salvátora zvou na bohoslužbu ke Dni země, která se bude konat v úterý 26. dubna 2022 od 18 h v kostele Nejsv. Salvátora v Praze 1. Kázat bude Dušan Hejbal, biskup Starokatolické církve. Zpěvem bohoslužbu doprovodí sbor Gabriel. Po bohoslužbě bude následovat beseda o Nové dohodě vytvořené platformou pro sociálně-ekologickou transformaci.

(JNe)

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám. Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

Životní příběh Joni ovlivnil miliony lidí

Když Joni EarecksonTada poprvé napsala monografii s názvem Joni, kde podrobně popisuje, jak jí její víra dala sílu jít dál poté, co při skoku do vody ochrnula, nikdy si nepředstavovala, jak její příběh ovlivní miliony lidí po celém světě.

„Tu knihu jsem napsala, když mi bylo 20 let, jen osm let po zlomenině krku. Co jsem tenkrát věděla?

Dívám se zpět a říkám si: Proč jsem si myslela, že bych mohla napsat knihu?“ řekla Tada listu The Christian Post. A u příležitosti 45. výročí od vydání svého bestselleru, který byl od té doby přeložen do více než 30 jazyků a zpracován do celovečerního filmu, vydala 72letá baptistka, která se v roce 1982 provdala za Kena Tadu, aktualizovanou verzi s novými fotografiemi a doslovem popisující její dnešní život.

Dnes je Joni autorkou více než 48 knih, rozhlasovou moderátorkou, zpěvačkou a zakladatelkou organizace Joni a přátelé, která od roku 1979 rozvíjí službu pro osoby se zdravotním postižením a mění církev a komunity po celém světě.

„Lidé vždy zapomínají na tu druhou část; že Bůh zamýšlí dobré věci, které mohou vzejít z našeho utrpení, pro záchranu mnoha dalších životů,“ řekla americkým křesťanským novinám. „Stále jsem ohromena, když pomyslím na neuvěřitelné množství lidí s postižením, konkrétně na ty, kteří byli posíleni postřehy, které jsem sdílela v této knize… když pomyslím na to, jak Bůh použil tento příběh k záchraně mnoha životů, jsem absolutně ohromena.“

Kromě toho, že čelí každodenním problémům spojeným s ochrnutím, Tada dvakrát bojovala s rakovinou a nedávno s covidem. Ale navzdory jejím přetrvávajícím zdravotním problémům autorka nadále sdílí svůj příběh víry i přes všechno utrpení. Spočinutí v Boží suverenitě, ať se děje cokoliv, řekla Tada, jí umožňuje mít „hlubokou, neotřesitelnou radost“ tváří v tvář „strašlivým útrapám a bolesti“. Boží suverenita pro ni „není nějakým doktrinálním, nadpozemským, teologickým konceptem věže ze slonoviny, o kterém mluví akademici, ale nikdy byste nevěděli, jak jej uvést do praxe“, ale „důvěra v jeho slovo; Dá se mu věřit, Písmo je věrné.“„Když mě něco bolí, což je často, zvláště v noci, když nemůžu spát… mluvím ke své bolesti a říkám jí: Navzdory všemu zůstanu klidná. Nedonutíš mě se bát. Budu dýchat, klidně, klidně. Vstoupím do tebe, bolesti, jako bych byla Šadrach, Méšach a Abednégo, kteří vcházejí do ohnivé pece, a najdu Ježíše, Syna Božího, jak se mnou prochází uprostřed ohně.“... „Na Západě, dokonce ani my křesťané, nevíme, co dělat s utrpením a bolestí. Snažíme se to omámit, léčit, uniknout tomu, rozvést se. Pokud je to dítě s postižením, institucionalizujeme ho. Děláme všechno, ale učíme se s tím žít. Nechci s tím žít s nechutí, ale žít s tím s jistotou, že všemocný Bůh nás má rád.

(hb) podle www.krestandnes.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

13/2022

20. dubna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
4. května 2022

Z obsahu

* *Svatý tandem*
* *Nenápadný hlasatel radosti…*

Poselství k neděli Quasimodogeniti

Veleben buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději.
1 P 1,3

Vzkříšení se týká nejen Ježíše Krista. Týká se nás. Nejde tu o to, co se stalo s Ježíšovým mrtvým tělem. Jde tu o to, co se stalo a může stát s námi. Nejen až jednou. Už nyní. Z velikého Božího milosrdenství. Vzkříšením Ježíše Krista. Apoštol doslova říká, že nás Bůh znovu zplodil k živé naději. Život víry, lásky a naděje je v nás z Boží moci. Proto mu nikdy nedojde zdroj. Tohle ujištění patří k té živé naději.

Apoštol otvírá svůj dopis tímto chvalozpěvem. I když mu zřejmě samotnému nebylo do zpěvu. Ani těm, kterým to psal. Tak jako my dobře znali velikonoční evangelium. Přesto taky potřebovali tohle povzbuzení a ujištění. Tuhle živou vodu křesťanské naděje.

Vnímám ji jako živou ve trojím smyslu. Za prvé je to naděje živá ze vzkříšeného Pána Ježíše. Proto je to něco jiného než naše „bude líp“ nebo „všechno dobře dopadne“. Taky to ale není naděje, o které se říká, že umírá poslední. Protože tahle naděje už díky Bohu neumírá.

S tím úzce souvisí to druhé. Tahle naděje je živá i tam, kde už jiné naděje není. Nebo kde my ji nedokážeme vidět. Už se ukázala jako silnější než každý náš hřích. Než útoky zoufalství, nicoty, zmaru a zkázy. Než definitivnost smrti a tím i každého trápení. Proto je tu vždycky z Krista živá naděje na nový život.

Do třetice je tato naděje živá v tom smyslu, že je žitá. Že se chce ukázat a dosvědčit jako živá v našem životě.

Vnímáme, jak je téhle živé naděje třeba. V tom, co se děje. V těch třeba jinak potřebných odhadech, statistikách a prognózách. V našich lidských nadějích, optimismech, a ještě víc skepsích a úzkostech. Do nich vstupuje a promlouvá tahle živá naděje, které se můžeme otvírat.

Chce se dostat k lidem. A k tomu potřebuje nás - lidi živé naděje. I když máme často sami se sebou co dělat. A sami k ní potřebujeme povzbuzovat a znovu povstávat. Děje se to. Vzkříšením Ježíše Krista. Díky velikému Božímu milosrdenství.

Petr Pivoňka, farář
Českobratrské církve evangelické
Brandýs nad Labem - Stará Boleslav

Velkopáteční událost, my a svět kolem nás

Ukřižovaný Ježíš bývá většinou zobrazován s trnovým věncem na hlavě. V metafoře se tu mluví o trnové koruně, symbolu jeho utrpení. Evangelijní záznam sděluje, že trny na hlavě v podobě koruny byl především výsměch, vedle utrpení.

Vojáci, kteří mu tento do bolesti přeznačený symbol královské moci nasadili na hlavu, se mu především vysmívají. Navlékli Ježíšovi purpurový plášť, nasadili trnovou korunu, a doplnili třtinovým klackem jako žezlem. Výsměšně jej zdravili, teatrálně před ním klekali, nejspíše opilí, nejen mocí. Prokletí výsměchu a ponižování, neopustilo lidstvo až po dnešek, nejen v armádách a věznicích světa atd.

Ti vojáci tu předvádějí komické divadlo, protože Ježíš přece nebyl žádný vítězný vojevůdce, který by se vrátil z válečného pole, aby byl oslavován. Tak to znali u svých mocipánů. Spíše to vypadá jako by svou bitvu právě prohrál. Pilátovi dokonce neodpověděl ani slovo.

Evangelisté netají, že se Ježíšovi posmívali také prostí lidé, kteří procházeli kolem jeho kříže a také na něj pokřikovali. Jako i představitelé židovstva. Řečeno dnešním termínem tehdejší celebrity národa. Vykřikují provokační hesla: „Jiným pomáhal, ať si nyní pomůže sám.“ To vše mělo vyústit až do zázraku, aby sestoupil z kříže a tímto divem fascinoval vlastní národ i okupanty. Ježíš jen mlčel, nechal se ponížit, nedal se vyprovokovat.

V Bibli je řada svědectví o tom, že lidé bývali často vystaveni posměchu a pohrdání. Někdy i od svých nejbližších. V Žalmu 22. čteme: „Všem, kdo mě vidí, jsem jen pro smích, potřásají hlavou a říkají: „Svěřil se Hospodinu (ten hlupák), ať mu tedy pomůže‘.“ Žalmista, který se také ocitl v tomto vichru posměchu, nakonec jen tiše volá: „Hospodine, má sílo, nebuď mi vzdálen, pospěš mi na pomoc.“ Na posměch a pohrdání našel odpověď a východisko jen v tiché modlitbě, v žádném siláckém gestu.

Nebylo tomu jinak ani v Ježíšově příběhu. Ani slovo o hněvu, vzteku a pomstě. Když s ním rozjaření vojáci prováděli to potupné divadlo, mlčel. Když na něj všichni ti zvědavci procházející kolem jeho kříže hanlivě pokřikovali, mlčel. Starozákonní prorok celá staletí před touto událostí popsal trpícího služebníka přímo básnicky mistrným obrazem, který se obětuje za jiné, když píše: „Jako beránek k zabití veden byl a neotevřel úst svých.“ Na všechny způsoby hanobení: „Sestup z kříže“, „zachraň sám sebe“ – neodpověděl. Pozlátkový zázrak pro oči, který by člověka přivedl k tomu, aby „šel do kolen“, nic takového se neudálo.

A přece ti zhrublí a opilí vojáci měli pravdu, když Ježíše poníženého uctívali jako krále a klekali před ním. Byla to, jak se dnes říká, absurdností přeznačená pravda. Ježíš Kristus se vskutku stal vítězem a králem pro utrpení, které bylo korunováno smrtí. S odstupem několika let o něm píše největší křesťanský misionář apoštol Pavel, že se před Kristem má sklonit každé koleno a každý jazyk jej má vyznat Pánem.

A pravdivá je i druhá výpověď, že vždy a všude zachraňoval jiné. Na každém místě, kam vstoupil. Hanobitelé říkají hlubokou pravdu o Ježíši. Jejich omylem je pouze to, že vidí důkaz slabosti v tom, co je symbolem síly. Vidí ztroskotání v tom, co je vítězstvím lásky. Vidí důkaz směšnosti v tom, co je naprosto vážné.

Dokončení na str. 2

Smiluj se, Hospodine

Text: Mt 15,21-28. Čtení: Ž 25,1-11, introit: Iz 40,25-29.

Text pro dnešní neděli je oddíl z Matouše 15, o ženě z okolí Týru.

Reminiscere. - To slovo vlastně dobře známe. Často používáme termín reminiscence – ohlédnutí, vzpomínání; vzpomenutí události, která minula, ale která nám stále něco říká. Je to důležité zvlášť v životě víry a obzvlášť tehdy, když procházíme nějakým sevřením, sklíčeností. Tehdy je dobré, ba víc než dobré, vybavit si dřívější Boží pomoc. Myslet na někdejší Boží potěšení, posílení a ochranu, které se nám dostalo. Připomínáme si těžké období a ovšem i to, že jsme jím prošli - i když se nám uprostřed toho trápení po nějakou dobu zdálo, že je to nad naše síly. Ale zkouška skončila a my jsme ji s Boží pomocí zvládli.

K takovému rozpomínání, k takové reminiscenci, nás vyzývá i Písmo. U Izajáše proroka jsme četli, jak Pán Bůh povzbuzuje svůj lid - unavený a už téměř bez naděje. *„Proč říkáš, Jákobe, proč mluvíš, Izraeli, takto: Má cesta je Hospodinu skryta, můj Bůh přehlíží mé právo! Copak nevíš? Copak jsi neslyšel? Hospodin, Bůh věčný, Stvořitel končin země, není zemdlený, není znavený. Jeho rozumnost vystihnout nelze. On dává zemdlenému sílu a dostatek odvahy bezmocnému.“* (Iz 40, 27-29). - A to je důležité! I nás se Bůh ptá, když klesáme na mysli: „Copak nevíš? Copak jsi neslyšel? Což si už nevzpomínáš? Mysli. Mysli a rozpomeň se.“

Jistě, není to tak jednoduché. Nic se v duchovním světě neděje automaticky! Mluvíme o hlubokých vnitřních zápasech.

Příklad žalmisty je velmi výstižný. Žalmista volá: *„Pane, rozpomeň se na své slitování, na své milosrdenství“* a volá tak s vědomím vlastních chyb a vin. Říká Bohu: „Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti!“ A také říká: *„Pro své jméno, Hospodine, odpusť mi mou nepravost, je velká“*. Vidíme, že žalmista nejenom

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: Ruská dělostřelecká palba poškodila památník holokaustu na Ukrajině

Ruské jednotky poškodily již druhý památník obětem holokaustu na Ukrajině, uvedl na svém webu list Ukrajinska pravda s odvoláním na sdružení židovských obcí a ukrajinské ministerstvo obrany. Dělostřelecká palba poškodila pomník v podobě menory při vstupu do památníku v rokli Drobickij Jar. Za druhé světové války zde nacisté zavraždili podle odhadů asi 15000 až 20000 Židů z Charkova na východě Ukrajiny. Pomník byl odhalen až více než po šedesáti letech 13. prosince 2002 ukrajinským prezidentem Leonidem Kučmou. V dobách Sovětského svazu nebyla místa spojená s obětmi holokaustu příliš připomínána.

"Nacisté se vrátili. Přesně po 80 letech," okomentovalo střelbu po památníku obětem holokaustu ukrajinské ministerstvo obrany. Ruský prezident Vladimir Putin útok na sousední zemi odůvodnil potřebou "denacifikace" Ukrajiny. Ruský útok raketami z 1. března na kyjevskou televizní věž, který si vyžádal pět mrtvých a pět raněných, zasáhl i přilehlý památník v rokli Babí Jar, kde za druhé světové války německé okupační jednotky za přispění ukrajinských kolaborantů zavraždily desetitisíce Židů, Romů, Ukrajinců i Rusů. "Proč po 80 let opakovat 'už nikdy více', když svět mlčí, když bomby letí na Babí Jar? Dějiny se opakují," prohlásil tehdy ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj.

www.christnet.eu

Z církví doma i ve světě

Slavnostní liturgie „Výjevy z Apokalypsy“ v katedrále sv. Mikuláše

Monumentální tapiserie obrazového cyklu „Výjevy z apokalypsy“ budou zdobit presbytář českobudějovické katedrály sv. Mikuláše. Autorem tapiserií je celosvětově uznávaný slovinský umělec, teolog a jezuita Marko Ivan Rupnik, S. J. V pátek 18. března 2022 nové umělecké dílo – za účasti autora – požehnal Vlastimil Kročil, biskup českobudějovický.

Tapiserie byly vyrobeny v tkalcovské umělecké dílně Roberta Goloba (Lublaň, Slovinsko). Každá ze šesti tapiserií (376 cm x 235 cm) zobrazuje jeden ústřední motiv z knihy Zjevení sv. Jana (Apokalypsa) o rozměrech 282 cm x 234 cm. Hlavní motiv je vždy doplněn třemi menšími výjevy (94 cm x 78 cm) ze Starého či Nového zákona. Žádný z výjevů obrazového cyklu není osamocen, všechny dohromady utvářejí jeden organický celek a vyjadřují způsob vidění „jednoho v mnohosti“. Dílo Marko Rupnika je zcela originální jak teologickým obsahem, tak výtvarným zpracováním. Obrazový cyklus propojuje a opticky sjednocuje celý prostor presbytáře a v rozměru časovém duchovně propojuje minulost, přítomnost i budoucnost. „Presbytář má pro každý kostel naprosto zásadní liturgický význam a nelze jej jen jednoduše esteticky vyzdobit libovolným uměleckým dílem. Na počátku procesu tedy bylo nutné určit ústřední téma, kterým se stala kniha Zjevení sv. Jana. Z mnoha vynikajících výtvarníků byl nakonec vybrán otec Rupnik,“ popisuje celý proces děkan katedrály Zdeněk Mareš. „Tímto dílem lze považovat celý interiér katedrály za dokončený a prostor presbytáře tak nabývá ještě vyššího duchovního významu a stává se ústředním místem evangelizace a stálé liturgicko-spirituální výchovy pro všechny příchozí,“ dodává Zdeněk Mareš.

podle www.cirkev.cz

V Budějovicích pomáhá desítkám Ukrajinců denně i Řeckokatolická církev

Desítkám Ukrajinců denně pomáhá Řeckokatolická církev a její charita v Českých Budějovicích. Radí jim s úřady, bydlením i prací, obrovský zájem je o kurzy češtiny v klubu maminek. Římskokatolická diecézní charita, kterou zřizuje budějovické biskupství, eviduje nabídku 700 lůžek pro uprchlíky, zatím ubytovala 275 lidí. Přes 60 Ukrajinců se přihlásilo do kurzů češtiny, poptávka roste. ČTK to řekli zástupci církví. Řeckokatolická církev posílá pomoc přímo na Ukrajinu. Jezdí také pro uprchlíky k hranicím. V Budějovicích jim radí, jaké dokumenty potřebují, pomáhá hledat školy, práci, bydlení, tlumočit. "Máme klub pro maminky s dětmi, to jsou desítky lidí, plus nabízíme kurz češtiny, zájem je obrovský. Nejvíc lidí je z jihu Ukrajiny," řekl ČTK řeckokatolický farář Ruslan Zassiedko, který pochází z ukrajinského města Ivano-Frankivsk a 30 let žije v Česku.

Při bohoslužbách se modlí za vojáky, za oběti i za celou zemi. Věří, že Ukrajina zvítězí. "Rusko proti takovému svobodomyslnému lidu nemá šanci. Těžké je, když se dozvídáme o smrti, ale teď ještě potřebujeme zachraňovat životy. Období smutných věcí si necháme na druhý den po vítězství," řekl 49letý kněz.

Klub ukrajinských maminek funguje dva dny v týdnu. Před válkou sdružoval asi deset matek. Využívá křesťanské rodinné centrum Petrklíč, jež poskytla komunita bratří petrinů. Ženy se teď hlavně učí česky, děti mohou být v herně. "V kurzech češtiny se poslední týdny jen učíme číst, s maminkami, které teď přicházejí, začínáme od písmenek. Čeština jim jde docela dobře, jsou všechny mladé, umí anglicky. Diakritika je horší, všem dělá potíže (písmeno) ř. Pokud budou aktivní a nezavřou se doma, tak za rok a půl budou poměrně schopné fungovat, domluvit se kdekoli i pomoci dítěti s nástupem do školky. Nesmí ale zůstat doma, musí pořád někam chodit, aby dítě češtinu vnímalo jako druhý jazyk," řekla ČTK Natalja Prokipová, jež se o klub stará. Ženy, které přišly v prvních dnech, teď už pomáhají třeba s žádostmi na úřadu práce uprchlicím, jež dorazily později. "Je krásné vidět, jak ta síť funguje, jak se dobro šíří dál. Hlídají si navzájem děti," doplnila Prokipová.

Pomáhá i Římskokatolická církev. Diecézní charita dostala nabídky na 700 lůžek, z toho 176 v církevních budovách, zbytek v soukromých. Lůžka se zaplnila zatím asi ze 40 procent. Diecézní charita provozuje i poradnu pro cizince a migranty, ta od začátku války pomohla téměř 350 lidem. Nabízí rovněž kurzy češtiny, zdarma, jak sdělil mluvčí biskupství Petr Samec.

Společenství kolem Řeckokatolické církve v Budějovicích čítá kolem 500 lidí. S pomocí má zkušenosti v Kaplici a v Budějovicích provozovala dříve aktivity pro ukrajinské rodiny s dětmi. Pro Zassiedka byl ale 24. únor, kdy začala válka na Ukrajině, zlom. "Jako bychom před tím nežili. Všechno je jiné. Málo spím, musíme bojovat o to, abychom se sami nezhroutili, protože jsme na pokraji sil. Jinak je to velmi zajímavé období, potkávám hodně lidí, kteří ze sebe dostávají to nejlepší," řekl Zassiedko.

Největší křesťanské svátky, Velikonoce, letos prožije jinak než dřív. Postní doba je podle něj k pomoci příhodná. "Půst je okamžik, kdy je člověk schopen se něčeho zříci a může to věnovat někomu dalšímu. Jakýkoli projev pomoci, jen když podáme sklenku vody, má i duchovní rozměr. Neskončí to válkou, protože budou sirotci, mrzáci... Možná právě válka nám připomene křesťanský pohled na člověka, který umírá, aby zachránil jiného. Je to Ježíš, ale je to zároveň ukrajinský voják," řekl Zassiedko.

www.christnet.eu

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám. Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

Smiluj se, Hospodine

Dokončení ze str. 1

žadoní a naříká. Ne. On se staví před Boží tvář jako před tvář Soudce. Přiznává svoji vinu a neutíká před ní. Ale přichází a vyznává s nadějí. Rozumí všemu jediným možným správným způsobem: Pokud může být otevřená nová cesta, tak tu cestu otvírá jenom Hospodin. A to Pán Bůh dělá právě svým slitováním.

Rozpomeň se, Hospodine, reminiscere Domine! To je volání nejen pro postní dobu. A také platí - a na to nelze nemyslet - že to je volání i pro nynější těžkou a nebezpečnou dobu. Válka je za dveřmi a z Putina jde strach. Jde z něj strach, protože je z našeho pohledu a podle způsobu našeho uvažování nevypočitatelný. Do poslední chvíle jsme si říkali, že prostě Ukrajinu napadnout nemůže. A vidíte. Stalo se. Dnes si říkáme, že jaderné zbraně si použít nedovolí. Jen aby.

- Náš velký pan prezident prohlásil, že Putin je šílenec. Asi není šílenec. Má jen jinou šachovnici před sebou, než vidíme my a všichni západní politici, a dělá tahy, které vypadají dobře jen na jeho plátně. - Tragédie je v tom, že na základě těch jeho rozhodnutí umírají lidé, umírají tisíce nevinných obětí. A z toho jde právě ten strach, že nevíme, co udělá.

Každý se bojíme jinak. Někdo pociťuje jenom jakýsi temný chlad v žaludku. Druhý nebo druhá pláče. Další osoba třeba slzu neuroní, ale stres jí mění barvu obličeje a vidíte úzkost v očích. Co teď?

Viděli jsme v televizi, jak se starší žena křižuje a spolu s modlitbami přivolává šéfovi Kremlu smrt. A není sama. Někteří ale naopak zase říkají: „Putin je dobrý křesťan“. Je mnoho veřejně činných osob, i mnoho duchovních, kteří mluví o tom, že Putin představuje zlo. A zlu, které rozsévá smrt a utrpení, se má bránit. Má být zastaveno! Jenže jak?

V běsnění 2. světové války vznikaly skupiny připravující atentát na Hitlera. Do jedné ze skupin se zapojil i německý farář a teolog Dietrich Bonhoeffer. Skupina byla odhalena a Bonhoeffer byl popraven.

- Co se děje v zákulisí dnešní politiky, nevíme. Ale strach trvá.

- Co máme jako křesťané dělat? Pušky asi nevezmeme a do zákopů nevyrazíme. Ale můžeme jako ta kananejská žena volat: *„Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův!“*

Ve vážných a někdy až vypjatých obdobích se učíme znovu modlit. Učíme se znovu duchovně zápasit. Neříkáme jen jako ta starší paní z Ukrajiny: „Ať chcípne“. Vedeme svůj boj dál, proti zlu jako takovému.

Tak nám to silně připomíná apoštol Pavel: „Vedeme svůj boj proti neviditelným silám zla“. (Efezským 5 a 6, 12 obd.)

Základní otázkou je, když se obracíme k Bohu a modlíme se, co chceme, za co se modlíme? Jde o Putina? O pomstu proti němu? A když by byly pomstěny ty tisíce obětí, bude tím nastolen mír? Za co se modlíme?

- Umíme na to odpovědět? Kananejka to věděla jasně: „Pane, Synu Davidův, smiluj se nade mnou. Má dcera je zle posedlá“. Vidíme, že i tato matka zápasí proti silám zlým, proti démonským mocnostem.

- A to je podle apoštola Pavla i náš boj. Když se ubližuje, zabíjí, když se vrší utrpení, tak to nemůže pocházet od dobrého Boha, ale je to jenom od toho zlého. Když se střílí do lidí, včetně matek a dětí, když padají bomby na školy, porodnice a nemocnice, tak je u díla ďábel, ten „vrah a lhář a otec lži“. (Jan 8,44).

A z toho musíme vycházet, když se ptáme, za co se modlit a jak se modlit. I náš zápas je boj proti tomu neviditelnému zlému! I my voláme jako ten žalmista: „Rozpomeň se, Hospodine, na své slitování, na své milosrdenství“. Rozpomeň se a pomáhej zastavit řádění smrti! A v analogii s nešťastnou matkou prosíme: „Smiluj se nad námi, Pane, Synu Davidův, někdo tam na východě je zle posedlý!“ Pane, pomoz!

Situace na Ukrajině a kolem Ukrajiny je velmi vážná a nebezpečná. Mnoho lidí obchází strach. Mnozí trpí a umírají. Evropané jsou solidární s lidmi zasaženými válkou. Lidé se dávají dohromady. Dávají dohromady své hlavy, své ruce i materiální prostředky. Snad se nám podaří dát dohromady i naše modlitby a prosby.

Možná se stane zázrak a šéf Kremlu se jednou obrátí ke Kristu a třeba i on řekne podobné „Reminiscere, Domine“ – jako ten lotr na kříži: „Vzpomeň si na mne, Pane, až budeš ve svém království.“ Kdyby se to stalo, byl by to zázrak. (Otázkou ale je: Kdyby se ten zázrak skutečně stal, zda bychom to uměli přijmout, zda bychom Putinovi záchranu před věčným zahynutím přáli). Takový zázrak ovšem nemůžeme předvídat a už vůbec ne nějak lehce očekávat. Avšak smíme jednu věc. Smíme prosit, aby se Pán Bůh rozpomenul na své slitování, na svá mnohá milosrdenství, a pomáhal zastavit zlo. Tak prosit nejenom smíme, ale také máme. Pane, smiluj se! Amen.

Marian Šusták

Velkopáteční událost, my a svět kolem nás

Dokončení ze str. 1

Vidí převráceně svět a život mizerným kaleidoskopem své omezenosti. A Ježíš k tomu všemu, tak to dokládají evangelisté, mlčel.

Myslitelé a zakladatelé římského soudního práva formulovali zásadu, která zdomácněla v dějinách práva a spravedlnosti, a která praví: DUM TACET, CLAMAT. Což znamená, to mlčení přímo volá. Ježíšovo mlčení je velikým výkřikem pro celé lidstvo, který zní už dva tisíce let na křesťanské cestě v dějinách. Takovou podobu má jeden prvek Velkopáteční události o Ježíši Kristu.

Vyřizuje Velký Pátek něco důležitého i člověku dnes? Velice prosté sdělení. Člověče, teď už záleží jen na tobě, jak do hloubky tomuto příběhu s Ježíšem porozumíš. Je to tvůj a můj problém a úkol, jak najít právě dnes hodnotu pravdy, lásky, služby, respektu k lidství, úcty k spravedlnosti pro smysluplnou cestu života. Je to tvůj a můj problém a úkol, jak najít naději uprostřed slepých uliček současného dění. Je to tvůj a můj problém a úkol, jak se postavit za skutečnou cenu života, jeho smysl a cíl, když se lidský život stal tak laciným zbožím na tržišti světa, kterému vládne růst růstu a nekontrolovatelný zisk, který okrádá druhé. A možný a schůdný dialog nahrazuje konfrontace.

Kristův životní příklad je trvalým zrcadlem pro člověka všech dob a všech generací, aby do něj alespoň nahlédl. Možná jen o Velikonocích, když mu jinak nezbývá čas. Ano čas, ta darovaná osnova našeho života, kterou nevlastníme. Ale ať tak či onak, aby rozpoznal, kde se sám nachází na cestě k cíli svého života. To připomínají Velikonoce trvale.

Kde se tedy nacházíme my? Buď mezi posmívanými s Kristem, nebo v postavení sebevědomě lhostejných, kteří i pohledem minou jeho kříž? Nebo hanobitelů, kteří tu byli, jsou a budou? Je zvláštní, že budou dusit život, který má své těžisko ve vztahu k Bohu a k člověku. Třeba také i dnes opilí svou mocí, touhou po vlivu a prosazení, jako římští vojáci v Ježíšově procesu. Nebo obavami o ztrátu moci, jako Pilát. Tak se to stále opakuje v lidských dějinách.

Dnes navíc musíme myslet na to, při tyranii zákeřného teroru v celém obydleném světě, kolik už bylo prolito krve od zabití toho prvního spravedlivého Ábela a Krista. Kolik trápení napořád působí lidské sobectví, netolerance, domýšlivost o vlastnění „jediné pravdy“, kterou vnucujeme jiným i silou. Písmo svaté zřetelně sděluje, že to stále způsobuje lidský hřích. Rozumí dnešní člověk vůbec tomuto slovu?

Právě proto nás Velký Pátek, v našem evropském světě snad ještě prostoupeném a poznamenaném křesťanstvím, přivádí o Velikonocích pod Kristův kříž. A tak sebereflexe je jen a jen na nás.

Na pomoc k takové úvaze a poznání a rozhodnutí je volána křesťanská církev ve všech jejich historických variantách od samého počátku. Tento úkol dostala od Krista Vzkříšeného: „Jděte ke všem národům…“

Vydatným dílem k tomuto úkolu přispěla také básnická a hudební tvorba v kulturním kontextu Evropy. Myslíme-li alespoň na díla J. S. Bacha, G. F. Händla, našeho A. Dvořáka a další. Přibližují toto biblické poselství univerzálním jazykem hudby, jemuž by mohl naslouchat i porozumět současný člověk, náboženský či nenáboženský. Ať v chrámě či mimo něj, když dnes chrám už nebývá pravidelným místem jeho občerstvování. Proč si to myslím? Protože zdravější a nadějnější východisko nenajde pro svůj život ze současného bolestného stavu, který pomáhá sám tvořit.

Snad objeví toto poselství, aby se občerstvil a posílil jeho jádrem na cestu dál. Je shrnuto v nejznámějším slovu bible: „Neboť (právě) tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného syna, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ Toto jedinečné sdělení jde s námi stále dál dějinami. Protože Kristova mlčenlivá oběť volá a rozléhá se v celém světě o každých Velikonocích. Jen zaslechnout.

Josef Hromádka

Jóbův zápas víry

8. část

Dokončení

A jestli jsme, jak říká apoštol Pavel, *„zemřeli vpravdě s Kristem“*, potom také „s ním budeme i živi“. Víra vyplněná konkrétní nadějí nás na každý den uprostřed všech zápasů života povede k tomu, abychom se pokoušeli bojovat, zápasit a vést život pod zorným úhlem věčnosti. *„Bojuj dobrý boj víry, abys dosáhl věčného života, k němuž jsi byl povolán a k němuž ses přihlásil dobrým vyznáním před mnoha svědky!“* (První list apoštola Pavla Timoteovi 6,12)

Mnozí Ježíšovým slovům nerozumí. Ale my se můžeme chopit Kristova poselství, které je určeno všem lidem: „Já jsem živý, i vy živi budete!“ Kdo věří v Ježíše Krista, nezahyne, ale přejde ze smrti do života. Toto slovo nás volá k následování Kristovy cesty víry a lásky, kde zároveň svítá naděje, že až dobojujeme svůj pozemský zápas, že z Kristovy milosti a s ním také zvítězíme! Korunu života můžeme získat jen tehdy, když budeme mít odvahu se o něho cele opřít. On, živý Pán a Král je vítěz. A jeho vítězství nám dává do každodenního života naději! Ukazuje nám, že náš život nekončí smrtí, ale že nachází hluboký smysl v životě věčném, který následuje po naší pozemské smrti. Prázdný hrob, který našli učedníci den po sobotě, je i pro nás velkým tajemstvím. Kristův kříž nás vede přes hrob k radosti, k životu s Bohem, k životu věčnému, k radosti a veselí na svatbě Beránkově.

Je mnoho situací v našich životech, kterým nerozumíme, které nechápeme a možná ani nikdy zcela do konce svého života nepochopíme. Tady je však prostor pro naši víru. Jsme-li věřící lidé, pak to znamená, že v situacích, které nechápeme, nastupuje naše víra. Není to víra v osud! Je to víra v to, že Bůh v Kristu Ježíši ve své lásce, kterou nám všem dokázal na kříži a svým zmrtvýchvstáním, zná naši konkrétní situaci života a přispěchává nám vždycky ochotně ku pomoci. Ježíš stírá naše slzy a pozvedá nás znovu k životu. Dává nám sílu a předchází nás ve všech situacích života. Čeká jen, jestli k němu budeme mít plnou důvěru. Takovou, jakou měl Jób k Hospodinu. Bůh nás volá, abychom se na něho cele spolehli a měli oči upřené na vítězného Božího Beránka, který kráčí před námi a razí nám cestu ke konečnému vítězství. On, živý, Pán a Král našich životů, nás vede a dovede až ke konečnému vítězství v branách nebeského domova!

Pavel Rybín
emeritní farář ČCE
a kazatel CB

Malý národ

Karel Čapek: *Řekl jste, že k státu a k církvi přibyl v novější době také národ jako hlavní politický činitel.*

T.G.M.: Ano, ale hodně pozdě. Nacionalism a socialism jsou nejmladší politické síly; proto je v nich ještě tolik kvasu. Dřív nebývalo národnostních otázek – církev svým univerzalismem pojila všechny národy; státy byly dynastické a teritoriální, ale ne národní. Pravda, byla xenofobie – už u našeho Dalimila ji najdete, ale vědomý nacionalism je dítětem teprve minulého století. Dnes jsou všechny státy v podstatě nacionální; dnes už, aspoň v Evropě, není palčivý problém národů svobodných a nesvobodných, ale národů velkých a malých, států mocných a početně slabších.

Vím, kvantita u národa znamená mnoho. Počet vojáků a jeho váha je nasnadě; také hospodářská síla závisí na počtu pracujících. Všecka práce, tělesná i duchovní, dá se při větším počtu rukou a mozků líp rozdělit; to má vliv na kvantitu i kvalitu výroby, na schopnost soutěže a tak dále. A konečně velikost území – také výhoda znamenitá.

Ale počet přece jen nerozhoduje ve všem. Máme dost příkladů, že menší státy vzdorovaly úspěšně větším a porážely je; stejně v literatuře a v umění, vůbec v celém oboru práce kulturní nezávisí kvalita jen na početní síle. Ukazuje se na význam měst italských nebo německé hanzy, na staré Athény, staré Židy a tak dále. Také byla položena otázka, zda národy veliké nebo malé jsou šťastnější; srovnávají se Holandsko, Dánsko a jiné s Ruskem, Čínou, Indií. Ale kdo a čím může měřit štěstí lidské?

Je v Evropě pět velmocí, velikých národů, dva jsou prostředně veliké a skoro třicet malých; abych to řekl jedním slovem: běží o to, aby ti velicí dali těm menším a malým pokoj! Už před válkou mě poutal osud malých národů; viděl jsem pro ně jedinou cestu – politickou součinnost a vzájemnost hospodářskou i kulturní. Za války, to se mně rozumělo samo sebou: máme-li být osvobozeni my, musejí být osvobozeny všechny utlačené národy; otázka malých národů mně byla právě otázkou světovou. Řekl bych to tak: veliké státy a národy jsou světové svou vlastní silou a početností; menší národy musejí být světové právě pro svou relativní malost a slabost. Dobrý příklad toho, co myslím, je Malá dohoda, dnes už také Balkánská dohoda a jiné.

Důležité je pochopit, že moderní pocit nacionalismu se vyvinul zároveň s pocitem mezinárodnosti. Národnost a mezinárodnost se nevylučují, ale vyvažují se. Národové nejsou ohroženi mezinárodností, nýbrž druhými nacionalismy, jak jim říkáme, výbojnými. Moderní mezinárodnost, jak ji představuje Společnost národů a jiné organizace, je významným prospěchem právě po stránce národní.

Velké a malé národy – to konečně není dáno s platností nezměnitelnou; ti velcí se časem mohou stát relativně malými, malí většími až velikými. Máme dnes už slibné začátky vědecké populacionistiky; statistika podává státním správám, státníkům i historikům důležité číslice. Dnes už se administrativa a politika nemůže provádět nazdařbůh; musíme počítat s tím, kolik je obyvatel a jakých, kolik nezaměstnaných, kolik obyvatel se může ročně vystěhovat, a tak dále. Pociťujeme už, že Amerika nepřijímá naše emigranty jako dřív; na Itálii, Japonsku, Německu vidíme, jak působí obavy z přelidnění. Dnes se žádný státník a administrátor nemůže vyhnout problémům populacionistickým – i etikové, duchovní a lékaři se jimi zabývají. Další doklad k tomu, že politika, ať chce, nebo nechce, musí se stát politikou vědeckou.

Před válkou se počítalo, kolik přibude jednotlivých národů za padesát, za sto let. Francouzové byli prohlašováni za národ početně upadající. Dnes statistikové, a právě němečtí, ukazují, že počet německého národa také už klesá; budoucí Evropa prý bude většinou slovanská. Pro nás je důležité, že na Slovensku bude obyvatelstva rychleji přibývat než v historických zemích; naši Němci jsou o něco méně plodní než Čechové. To všecko má pro nedalekou budoucnost značný politický význam, a prozíravé vlády budou na to pamatovat. Opravňuje ten početní růst Slovanů program panslávský?

Pozor na to slovo: program. Obyčejně bývá hrozně neurčitý – už Nerudovi se nelíbilo “slovanské žvanění”. Je přece tolik rozporů mezi slovanskými národy; i my je máme. Dnes jsou všichni slovanští národové až na Lužičany svobodní, budeme se tedy každý starat především o povznesení národa svého. Jako samostatný stát budeme usilovat o přátelství se Slovany; k tomu nás nutí i to, že máme společné odpůrce. Nepodceňuju citovou hodnotu slovanské vzájemnosti; ale vidím v ní stupeň k vzájemnosti širší a nejširší. Už Kollár hlásal vedle vzájemnosti slovanské také vzájemnost s národy neslovanskými!

Karel Čapek
Hovory s T.G.M.

Úroveň, tak zvaná úroveň. Máme u nás v umění ustavičný strach o to, abychom byli na evropské úrovni. Cítíme se periferií i tam, kde bychom jí ani nemuseli nutně být. Máme na úroveň poněkud chybný pohled: myslí se, že úrovní je jedině to poslední, nové, co přichází dnešní poštou z Paříže. Ale nejenom avantgardismus – stejně přece i konzervatismus, ba reakce mohou býti úrovní, mohou se pohybovat na úrovni. (Hynais přece byl také úrovní.)

Úroveň u nás snadno vždy brávala do sebe tendenci přerůstati, přecházeti osobnost, samorostlejší a svobodnější umělecké individuality, snadno vždy si osobovala na jejich místě a místo nich historické poslání a tvořivou funkci v národním kulturním životě. Proto také vždycky tíhnula k oficialitě, k ovládání, určování, disponování v kulturních statcích i úlohách, k uměleckým úřadům i poctám – a také této oficiality pravidelně dosahovala. Úroveň je trochu i kulturním nebezpečím: je hladinou, která by někdy ráda chtěla pohltiti, setříti, přejíti to, co nějak z ní vybočuje, ji přečnívá.

Josef Čapek, Psáno do mraků

„Námořnický luteránský kostel“?

K české verzi románu Richarda Forda Kanada

Německý literární kritik Marcel Reich-Ranicki zaznamenává v monografii o třinácti amerických spisovatelích a spisovatelkách (s. 292) konfliktní moment. Román Richarda Forda *Verdammtes Glück* z roku 1989 (česká verze nese název *Z pekla štěstí)* odmítl kritik Ulrich Greiner zrecenzovat, neboť *„překladatel zjevně neumí anglicky a určitě neumí německy… Načež nakladatelství knihu stáhlo z trhu a nechalo ji přeložit ještě jednou.“*

Následně jako by se Ford na německém knižním trhu (druhém největším na světě) těšil přednostnímu zacházení. Do očekávání spojených s překlady dal nahlédnout v „trialogu“ s redaktorkou Claudií Voigtovou a překladatelem Frankem Heibertem otištěném pod názvem *„Příliš zdvořilosti ztěžuje spolupráci“* v týdeníku Der Spiegel. Ford tvrdí, že *„některé ze základních ambicí románu lze uskutečnit pouze prostřednictvím překladu: například ukázat čtenářům, kolik toho máme my lidé společného“*. V rozhovoru též zaznělo, že *„vposledu jsou překladatelé rovněž autory románů“*, přičemž dle Heiberta *„kompletní obsah, tón a styl jazykového utváření jsou jeho (tj. Fordovy); já píšu německý román zcela ve službě jeho románu“*. Nebo že mezi autorem a překladatelem *„přátelství a osobní blízkost nejsou na překážku, avšak nejsou opravdu důležité. Rozhodující je text.“*

A jak si Richard Ford stojí u nás? Nahlédněme do české verze jeho románu ***Kanada*** z nakladatelství Paseka. ***„Bylo tam … kino, šest kostelů (například moravský, katolický a námořnický luteránský),“*** (s. 229, zvýrazňujeme) čteme ve výčtu budov na hlavní ulici kanadského městečka Fort Royal. Fort Royal je zapadákov v hlubokém vnitrozemí. Kdepak by se tam vzal námořník?! (V celé Fordově knize se neobjeví ani jeden.)

„There was … a movie house, six churches (including a Moravian, a Catholic and a ***Bethel*** Lutheran)“. (Canada, s. 298, zvýrazňujeme) ***„Bethel“*** (hebrejsky „Bét El“ čili „Dům Boží“) je prostě název. V odkazu na Genezi (srov. Gn 28,19) tak bylo nazváno několik měst v Novém světě. Také pár dobročinných zařízení, i u nás. První úskalí ve výčtu kostelů překladatel jakž takž zvládl (přimhouříme-li obě oči; sám bych dal ovšem místo „moravský“ přednost výrazu „ochranovský“), druhé nikoli …

Aby se Ford zbavil nálepky „jižanského“ (tedy provinčního) autora, z Jihu se odstěhoval. Co do relevance náboženského rozměru (jež je u autorů amerického Jihu tradičně vysoká) nicméně své jižanské kořeny sotva zapře. Dynamika děje ***Kanady*** je dána tím, že hrdinův otec, byť dlouho společensky etablován, posléze přece jen zrealizuje svůj sebezničující potenciál. (V pozadí některých pasáží cítíme kalvínské pojetí dvojího předurčení.)

Podle Marcela Reicha-Ranického *„Richard Ford zachází se slovy nápadně úsporně… To rozhodující se nachází mezi řádky… Ford četl pravděpodobně také Prousta – a jeho próze to opravdu neuškodilo.“* (s. 298) Zmínka o **„námořnickém“ kostele** v kanadském prérijním zapadákově Fordovy univerzalistické autorské ambice shazuje, maří, *„zazdívá“*…

Můžeme se nadít opravy citovaného místa ve druhém vydání? Snad až se vyprodá celý náklad vydání prvního … Čtyřsetstránková kniha ***Kanada*** nositele Faulknerovy a Pulitzerovy ceny, která před osmi lety sklidila sborový chvalozpěv tuzemských recenzentů, je toho času k mání v Levných knihách za 29,- Kč (slovy: dvacet devět korun). Paseka.

František Schilla

Odkazy:

Ford, R.: Canada. Bloomsbury Publishing Plc. London 2013 (paperback edition), 516 s.

Ford, R.: Kanada. Přeložil Jiří Hrubý, redakce textu Dominika Křesťanová, odpovědný redaktor Milan Macháček. Praha – Litomyšl Paseka 2014, 400 s.

Ford, R. – Heibert, F.: „Zu viel Höflichkeit erschwert die Zusammenarbeit“. Spiegel-Gespräch, Der Spiegel 42/2020, s. 123-125

Reich-Ranicki, M.: Über Amerikaner. Von Hemingway und Bellow bis Updike und Philip Roth. Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH u. Co.KG München 2006, 320 S.

Budiž světlo!

I řekl Bůh: „Buď světlo!“ A bylo světlo“. Tento zdánlivě velice jednoduchý verš z knihy Genesis přináší řadu otázek k zamyšlení, neboť samo světlo je již fenomén. Předně se můžeme ptát, jaké to bylo světlo, když světla na nebeské klenbě tvoří Pán až v pozdějších verších. Jedná se snad o nějaké jiné světlo než o světlo sluneční či měsíční? Můžeme ho považovat za světlo Boží?

V Písmu se praví, že na počátku nad propastnou tůní byla tma. Ale astronomické poznatky o velkém třesku prý předpokládají, že raný vesmír byl doslova celý zaplněn světlem a že tma se nejspíše objevila až posléze. Tedy v opačném pořadí. Jde snad o rozpor vědy s vírou, kvůli kterému máme považovat biblickou zprávu o stvoření za pouhý hymnus zdůrazňující Boží velikost? Nebo Písmo myslí tím prvotním světlem právě to, čím Stvořitel vlastně začal? Tedy to, že dal nicotě nějaký smysl a řád? Že je vítězem nad temnotou, jakousi černou dírou, kterou skrze osvícení uvedl v život?

Světlo má ovšem nejen svůj symbolický význam, nýbrž i praktický. Všimněte si, jak jsou naše vesnice stále osvětlenější. Pravda, na oko to vypadá krásně. Například halogen sálá proudy světelných částic na kostel, který doslova září a je vidět na hony daleko. Osvětlené ulice vypadají civilizovaně a lidé se nemusí venku bát. Mně osobně se ale někdy téměř stýská po takové té echt venkovské tmě, kdy se dříve lampy po 12 hodině vypnuly a krásně se spalo. Zato dnes se mnohde svítí celou noc až mi z toho chybí to oddělení světla od tmy. Umět zhasínat je pravděpodobně dobré, i když se někdy děsíme tmy. Myslím, že to má nějaký smysl, když to Bůh takto určil.

V zásadě však jak praví kazatel, světlo dává větší užitek než tma. Duchovně vzato, vyplatí se žít ve světle evangelia, než abychom chodili v šeru náboženské

Dokončení na str.4

Výročí roku 2022

v Heslech Jednoty bratrské

Vloni jsme si s tísní v srdci připomínali neblahé následky bělohorské bitvy, staroměstské exekuce. V roce 1622 ale upevňování císařské moci, zakotvené v jediné vůdčí římskokatolické ideologii, zdaleka nekončí. Již není souzeno několik desítek vůdčích osobností povstání, je souzený celý národ. Zasedají soudy, konfiskují se majetky celých rodin i celých měst, v Čechách i na Moravě. Navrátivší se jezuité přebírají celou Karlovu univerzitu. Její poslední utrakvistický rektor **Jan Campanus Vodňanský** se ji snažil bezúspěšně zachránit, ale nakonec zcela zdrcen v témže roce zemřel.
Ono nechvalně známé "spojení oltáře a trůnu" se stalo osudným nejen pro většinu obyvatel naší země, kterážto vyznávala jinou než "státem uznanou víru", ale jako bumerang se nám v dějinách stále znovu vrací.

* * *

V Brandýse nad Orlicí zemřel 8. února 1622 bratrský senior **Matouš Konečný**, o jehož předchozím působení v Mladé Boleslavi jsme se více dozvěděli až nálezem truhliček na mladoboleslavské Karmeli před patnácti lety.

* * *

Jan Amos Komenský v roce 1622 vydává *Přemyšlování o dokonalosti křesťanské; dedikuje* jej své první manželce Mandaleně Vizovské s oslovením *Manželko má milá, klénote můj po Pánu Bohu nejdražší! Podepsán Tvůj věrný manžel do smrti J. A.* – asi netušil, že smrt přijde tak záhy: Ještě téhož roku mu jeho Mandalena v Přerově zemřela i s dvěma malými synky na morovou epidemii. Po deseti letech (1632), v naději na návrat exulantů do vlasti, v Lešně vydává *Haggaeus redivivus* – ale jeho naděje záhy padá. Když se Komenský nakonec loučí s Jednotou bratrskou svým *Kšaftem* (1650), asi už nedoufá, že i Jednota se jednou znovuzrodí a obnoví.

* * *

17. června 1722 **Kristián David** (1692–1751) pokácel první strom k výstavbě Ochranova. Podobně jako Ježíš byl vyučen tesařem, záhy se stal kolportérem Nových zákonů na svou rodnou Moravu a zpátky do Ochranova tajně převáděl další bratrské rodiny. O pět let později byl zvolen jedním z dvanácti ochranovských starších, potom dokonce jedním ze čtyř vrchních starších. Je znám jako zanícený kazatel, po roce 1728 byl jako misionář posílán do různých koutů světa: Působil v Grónsku, Holandsku, Švýcarsku, Livonsku a v roce 1749 zamířil do Ameriky, kde pomáhal při výstavbě osad Nazareth a Bethlehem v Pensylvánii.

* * *

Ochranov (Herrnhut) na panství hraběte Mikuláše Ludvíka von Zinzendorfa (1700–1760) je vzdálen asi 250 km od Halle nad Sálou, kam předtím Mikuláš Ludvík chodil do školy. Byla to jen náhodná shoda okolností, že zde ve stejném roce 1722 vychází *reedice Bible Kralické* z roku 1613? Nakladatelem je hrabě **Erdmann Heinrich Henckel von Donnersmark** (1681–1752). Halle tehdy bylo centrem pietismu a obě hrabata byla jeho stoupenci. 5000 exemplářů tohoto prvního vydání Hallské bible bylo vytištěno v tiskárně sirotčího domu (Druckerei des Waisenhauses), kterou spolu s dalšími charitativními institucemi založil pietista, filantrop a mecenáš **August Hermann Francke** (1663-1727). Ukázku jejího tisku – heslo letošního roku z Janova evangelia 6,37 – jsme vybrali na obálku letošních Hesel:
Wssecko což mi dáwá otec, ke mně přigde: a toho kdož ke mně přigde, newywrhu wen.
Byla to velká podpora pro množství českých a moravských exulantů. Historickou předmluvu k třetímu vydání napsal **Jan Teofil Elsner** (**Bogislaus Ignatius**, 1717–1782), překladatel a vydavatel starší bratrské literatury, senior Jednoty bratrské.

* * *

Padesát let po založení Ochranova, 5. října 1772, zemřel první biskup obnovené Jednoty bratrské a misionář **David Nitschmann**, rodák ze Suchdola nad Odrou, ordinovaný **Danielem Arnoštem Jablonským**, vnukem J. A. Komenského. Zemřel v pensylvánském Bethlehemu, kteroužto osadu společně s Zinzendorfem a dalšími ochranovskými misionáři založili.

V připomínání dalších úmrtí bychom mohli dále pokračovat. Zdaleka nejde jen o oplakávání významných osobností – vždy vítězí vděčnost nad požehnanými lety jejich životů, ve kterých mohli působit.
Mírou vrchovatou to platí i o **Miroslavu Matoušovi**, který se narodil 28. října 1921 v Nevráticích a zemřel loni 1. dubna 2021 v Čerčanech. 99 let jeho života bylo bohatých. Poté, co po únoru 1948 opustil studium na komunisty vedené Filosofické fakultě a musel si odkroutit vojnu, začal jako učitel náboženství a později kazatel Církve československé (husitské). Když v roce 1958 přišel o státní souhlas pro výkon duchovenské služby, musel se jako dělník živit všelijak, třeba na stavbě radotínské cementárny. Teprve v roce 1967 mohl nastoupit jako kazatel Jednoty bratrské v Dobřívi. Celý život byl velmi literárně činný: jako redaktor, básník, překladatel, spisovatel. Až do nejzazších let svého života mu vycházela každým rokem aspoň jedna knížka – nepočítaje v to jeho mnohaletou práci na našich **Heslech Jednoty bratrské**. Známé je jeho přebásnění básnické sbírky *Cherubský poutník* od Angela Silesia. V posledních letech jej velmi zaujal Silesiův předchůdce, slezský mystik **Daniel Czepko** (1605–1660). Z jeho sbírky *Sexcenta Monodisticha Sapientium* stihl Mirek před svou smrtí přebásnit polovinu, tj. 300 dvojverší v alexandrínech.

Petr Heřman

Budiž světlo!

Dokončení ze str. 3

vlažnosti či v tmách odpadlictví. Nepřejeme si, aby nad naším nemastným, neslaným učením i nad námi samými zapadlo slunce a nastala tma tmoucí Božího hněvu. Bohužel, tuším, že v současnosti převládající liberální teologie v některých svých aspektech možná připomíná falešné proroky, jež postihla noc bez vidění a tma bez věštby. Církev bez moci Ducha svatého často tolerující hřích je, hádám, k ničemu. Jak známo, svévolníku není nikdy žádná tma dost temná, před Bohem se nikdo neskryje. Ti, jenž budou obdařeni věčností, budou žít ve světle, zatímco mrtví budou ležet v tmách a nikdy světlo nespatří.

Ivo Kraus

Smutná vzpomínka na rok 1939

Jak se přiházejí největší události? Nečekaně a naráz. Ale když jsou zde, shledáváme vždycky, že nejsme překvapeni. V člověku je vždycky nějaké tušení a vědění věcí příštích, které je jenom přehlušeno rozumem, vůlí, přáním, strachem, shonem a prací. Jakmile zůstane vteřinu člověka duše nahá a zbavena všeho mimo své tajemné cítění, ví naráz: věděl jsem to. Ne nadarmo chodí dnes tolik lidí a vykládá: já jsem to tušil, já jsem to říkal. Věřím jim. Všichni jsme to tušili a kdybychom byli pozorně naslouchali hlasu svého srdce, když jsme třeba sedávali sami doma, nebo když jsme se unaveni probouzeli za svítání, kdybychom dovedli odívat slovy pocity, které jsou pravé a nikoli jenom myšlenky, které jsou často pokřivené, byli bychom říkali: čekáme to. Ale v logice věcí je současně i nelogika věcí. Každý člověk čeká v životě nějakou podivuhodnou událost: štěstí, bídu, nemoc, hlad, smrt. Ale když přijde, nepoznává ji. Jediné, co o ní ví, je, že se ho zmocnila celého, neponechávajíc mu ani času, ani možnosti jednání.
Když v úterý ve čtyři hodiny ráno zvonil telefon, když volali kamarádi a přátelé, když začal vysílat Český rozhlas, vypadalo město pod našimi okny jako každou jinou noc. Sestava světel pod okny měla tentýž obrazec, křižovatky tvořily tentýž kříž. Jen se postupně od tří hodin začala rozsvěcovat světla: u sousedů, naproti, dole, nahoře, pak v celé ulici. Stáli jsme u okna a říkali jsme si: už to vědí. Budili jsme lidi telefonem: víte to? Odpovídali: ano. To kalné svítání nad střechami, pobledlý měsíc pod mraky, nevyspalé tváře lidí, hrneček horké kávy a pravidelné hlášeni rozhlasu. Takhle chodí k lidem velké události: tiše a znenadání.

•

V německých novinách byla reportáž o německých vojácích, kteří přijížděli ku Praze: tiché město v předjarním svítání, řada německých vozů a na nich muži s bušícím srdcem: jaké to bude uvnitř? Jak se budou chovat lidé v těchto cizích ulicích? Zastavují na předměstí prvního chodce, dělníka, který jde do práce.
Poznávají na první pohled, že všechno ví. Chová se klidně, tiše a pokojně ukazuje cestu.

•

Jako vždycky, když se dějí velké věci, chovají se Češi výtečně. Českému rozhlasu budiž dík za stručnou věcnost, se kterou vytrvale a trpělivě hlásil každých pět minut: německé vojsko postupuje od hranic ku Praze. Chovejte se klidně. Jděte po práci. Pošlete děti do školy. V půl osmé ráno nastoupil zástup dětí cestu do školy, jako jindy. Dělnictvo a úřednictvo se rozjelo do práce, jako jindy. Elektriky byly plné, jako jindy. Jenom lidé byli jiní. Stáli a mlčeli. Nikdy jsem neslyšela tolik lidí mlčet. Na ulicích nebyly vůbec hloučky. Lidé vůbec nerokovali. V úřadech ani nezvedli hlavu od svých stolečků. Nevím, odkud přichází toto jednotné a shodné chování tisíců, odkud najednou vytryskne souhlasný rytmus tolika duší, sobě neznámých: v půl deváté a pět minut dne 15. března 1939 přijelo říšskoněmecké vojsko na Národní třídu. Po chodnících proudily zástupy lidí, jako jindy. Nikdo se nedíval, nikdo se neohlížel. Německé obyvatelstvo Prahy říšské vojáky vítalo.

•

I oni se k nám chovali slušně. Je vůbec podivné, jak se změní věc, rozpadne-li se nějaká formace na jedince a stojí-li člověk před člověkem. Na Václavském náměstí potkala česká dívka skupinu německých vojáků — a protože to bylo už druhý den, protože jsme měli všichni už nervy trochu unavené a protože druhý den teprve člověk chápe lépe a myslí víc - vyhrkly jí po tvářích slzy.
A tu se stalo něco podivného: přistoupil k ní německý voják, prostý a obyčejný vojáček a povídal: Aber Fräulein, wir können doch nichts dafür...!
Řekl to, jako by chlácholil malé dítě. Měl německou tvář, trochu pihovatou, vlasy trochu nazrzlé a německou uniformu, jinak se ničím nelišil od českého ucha, muže prostého, své vlasti oddaného. A tak tu stáli proti sobě dva lidé, »und könnten nichts dafür...« A v té prosté, hrozně obyčejné větě je klíč ke všemu.
V jednom voze pouliční dráhy udála se jiná věc: český mladík s nějakou páskou na rukávě měl mnoho řečí: co jako teď uděláme a komu teď napráskáme a jak to jako teď skoncujeme a jak teď se světem zatočíme. Mimo tu pásku na rukávě měl také odznak hákového kříže na klopě kabátu.
A když už ty řeči zapadaly do velkého ticha celého vozu, vstal najednou německý důstojník, který seděl v koutě a přistoupil k chlapci, oslovuje ho česky:
»Vy jste Čech?«
Chlapec se nakohoutil a náramně sebevědomě řekl: »Ano, já jsem Čech.«
A tu mu ten důstojník vyndal odznak hákového kříže z kabátu a řekl velmi klidně a velmi důrazně: »Pak nemáte právo nosit něco podobného.«
Vidíte, jsou chvíle, kdy by člověk chtěl přistoupit k německému důstojníku a říci mu: Děkuji vám, pane.
Mluvila jsem před několika dny s Němcem, samozřejmě s národním socialistou. Mluvil velmi dlouho a velmi uvážlivě o postavení Čechů a o výhodách, kterých podle jeho mínění se nám dostalo, i o nevýhodách, které sám nahlížel. To celkem není zajímavé, protože jsou všechny věci dnes ve zrodu a i dobře informovaní lidé nemohou říci více než pouhé mínění. Zajímavé je však jeho mínění o Češích, ptal se mne skoro plaše: »Jak mi vysvětlíte, že k nám chodí taková spousta Čechů a zdraví Heil Hitler?«
»Čechů? To je určitě omyl.«
»Není to omyl. Chodí k nám do úřadu, zvedají pravici a říkají Heil Hitler. Proč? Mohl bych vám vyprávět o jednom spisovateli, který se usilovně stará o to - už teď a honem - aby jeho dramata byla provedena na berlínském jevišti. Mohl bych vám vyprávět o mnoha lidech, kteří dělají víc než musí, přehorlivě, upachtěně. Víte, každý Němec pochopí národní hrdost a národní páteř. Ponížené chování vzbuzuje v dnešním Němci jenom útrpný úsměv, věřte mi.«

•

Za dva dny se změnil obraz města k nepoznání. V lokálech jsou muži v uniformách, které neznáme ani z obrázků. Ulicemi projíždějí vozy, které jsme nikdy neviděli. Jezdí sem a jezdí tam, vždycky vědí, co mají dělat, chovají se naprosto rozhodně a cílevědomě. V knihkupectvích se nakupují mapy Prahy a francouzské a anglické knihy. Hloučky vojáků chodí ulicemi, zastavují se před výkladními skříněmi, prohlížejí, hovoří. Při tom se však nezastavilo ani jediné kolečko, ani jedno pero, ani jeden stroj.

•

Na Staroměstském náměstí je hrob Neznámého vojína. Dnes z něho není nic vidět, jen obrovská hromada sněženek. Podivuhodná síla, která tajemně řídí kroky lidí, přivádí sem zástupy Pražanů, každý položí kytičku sněženek na tento malý hrob velké vzpomínky. Lidé stojí kolem a slzy jim kanou po tvářích. Ne ženám a dětem, ale i mužům, kteří nejsou slzám zvyklí. A zase je to nějak vysloveně české: není to vůbec naříkání, není to ani strach, není to zoufalství, není to křeč žádného pocitu. Je to jenom smutek. Někudy ten smutek musí ven, několik set očí musí jím zvlhnout. Takhle asi vznikají národní zvyky, tohle jsou asi první kvádry dlouholetých tradic. 15. března budou chodit české matky s českými dětmi a budou klást kytičku sněženek na hrob neznámého vojína. Vryje se to do mysli lidí jako velký čin obětní.
Za zády tohoto zástupu viděla jsem projít německého vojáka, který se postavil a zasalutoval. Díval se do pláčem zrudlých očí, do kapek slz, na zasněžené hory sněženek, viděl plakat lidi, kteří plakali proto, že on je tady.
A zasalutoval.
Zřejmě porozuměl, proč jsme smutni.
Dívajíc se za ním, přemýšlela jsem o Velké Ilusi: budeme vskutku jednou žít vedle sebe - Němec, Čech, Francouz, Rus, Angličan — aniž bychom si ubližovali, aniž bychom se musili nenávidět, aniž bychom si činili navzájem bezpráví?
Budou si skutečně říše jednou rozumět tak, jako si rozumí jednotliví lidé?
Padne jednou hranice mezi zeměmi, jako padá ve styku s lidmi?
Jak by bylo krásné dožít se toho!

Milena Jesenská:
Praha, ráno 15. března 1939.
Přítomnost. 22. 3. 1939 (str. 11-12)
Dostupné zde:
www.pritomnost.cz/archiv/cz/1939/1939_22_3.pdf

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

14/2022

4. května 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
11. května 2022

Z obsahu

* *O církvi aneb trocha nevědecké fantazie*
* *„Luteránský kněz“?*

Poselství k neděli Jubilate

Kdo je v Kristu,
je nové stvoření.
Co je staré, pominulo,
hle, je tu nové.
2. Korintským 5,17

Když se rozhlédneme všude kolem sebe v těchto dnech, vidíme naději přicházejícího života. Na stromech se zvětšují pupeny, které slibují listí. Ovocné stromy pomalu začínají kvést a v jejich květech můžeme vyčíst slib budoucího života a plodů, z nichž se budeme moci radovat a občerstvit za pár měsíců. Už to raší, už se to blíží, už to začalo, ale ještě to tu není v plnosti. Stejně tak je to s Božím královstvím. Boží Království už začalo kvést, někdy už přináší první plody, ale na čas sklizně si ještě budeme muset počkat. Už je tady, ale ještě tu není. A stejně je to i s životem. První život už je tu, jsme na světě, máme tělo, můžeme se procházet po světě, dýchat a obdivovat krásu prvního stvoření, a přitom můžeme v srdcích toužit po životě, který sem již probleskuje, ale ještě zde není v plnosti. Naše duše jsou neklidné než spočinou v plnosti nového života, který k nám přichází shůry.

Náš pozemský život je dar, díky Bohu za každý den, který nám dává. Ještě můžeme dýchat, jíst, potkávat se s blízkými. Dar života jsme si ničím nezasloužili, zrodili jsme se z lásky, naši rodiče se měli rádi a chtěli nás tu mít - a v těch případech, kdy tomu tak nebylo, se můžeme radovat z toho, že jsme se narodili pro lásku Boží, to On nás tu chtěl mít. Jak čteme v listu Koloským: vše bylo stvořeno skrze Krista a pro Krista, proto se můžeme utěšovat, že jsme na světě pro Lásku. Nejsme tu náhodou. To je ten první život, život pomíjející. Tráva usychá a květ vadne.

Je ovšem život, který nevadne. Ten život nám vydobyl Kristus, když jako první prošel tím pomíjejícím, aby stvořil nepomíjející. Když přemýšlíme nad životem věčným, který začíná zde na zemi, můžeme se přistihnout, že najednou začneme počítat zásluhy. Co musím udělat, abych měla život věčný? Věřím, že zde platí totéž, co o životě vezdejším. Rodíme se z lásky, pro lásku Boží i pro lásku Kristovu. Dar toho života se děje jaksi bez nás, prostě nás tu někdo chtěl mít. Ten život tu je, ta cesta tu je, jakkoli skrytá. Tu cestu nám otevřel Nový Adam, tedy Kristus. Otevřel dokořán a zve nás do života, který se začal dávno bez nás, než mohli jsme ho velebit a chválit jeho dílo.

Až tedy v následujících týdnech půjdete kolem rozkvetlých ovocných stromů, vzpomeňte na nový život, který nám byl darován. I my jsme jako ty květy. V Kristu nám začal nový život, už je tady, ale na plody si ještě musíme počkat.

Eliška Geislerová,
farářka
Českobratrská církev evangelická
Frýdek-Místek

Mamince

Tvou ruku beru do dlaní
snad zahřejí se spolu
hladím tvou tvář
není moc vrásek na ní
na těch osm desítek let
a přece každá vráska
co tvé tváře laská
svědčí o prožitku
jehož slzy
vyryly rýhy
v brázdě tvého života až sem
do plnosti i samoty tvých dnů
i do tvých snů…
A zas některá vráska
jako ta nezbednice, kráska
krouží kolem tvých úst
při úsměvu
kde není stopy hněvu.
Ano – byla tu radost
i bolest
ty chodívají spolu
či jedna míjí druhou
a rozechvělou strunou
brnkají jen tak
a přece však
do rytmu…
Ať píseň příštích dnů
je píseň radostná
plná naplněných snů

Lydie Trnková

Svatý tandem J 5,1–18; J 8,46–59

„Já jsem tě oslavil, Otče, na zemi. Dílo jsem vykonal, které jsi mi dal, abych činil… Oznámil jsem JMÉNO tvé lidem, které jsi mi dal ze světa.., dal jsem jim tvé SLOVO… Posvětiž jich v PRAVDĚ své… J 17,4.6,14.17

Někdy mezi naším zářím a říjnem (patnáctého dne měsíce tišrí) se schyluje k podzimnímu svátku stánků, k poslední ze tří velikých slavností v roce: První je **svátek Fáze – Beránek Velikonoční** s následujícím týdnem přesnic, po padesáti dnech pak **svátek prvotin** – žně, a konečně **svátek stánků**, slavený sedm resp. osm dní mimo domácí pohodlí v provizorních přístřešcích z větví, svátek díkůčinění a štědrosti. Každý dospělý Izraelita se měl v Jeruzalémě těchto tří společných oslav účastnit.

Ježíš se skupinou svých věrných prochází krajem svého dětství a mládí, káže v Galilei. V Judsku mu usilují o život. Nejen že ruší sobotu, a odmlouvá starším: *„Otec můj až dosavad dělá, i já dělám.“* Ale Otce svého praví být Boha, rovného se čině Bohu (J 5,18). Takovou nehorázност trestáme kamenováním.

„Ty se nechystáš?“ obrátil se na něj Jakub. Velké svátky odmalička prožívají s rodinou. „S tím, co předvádíš, se nemáš co skrývat,“ přidávají se ostatní. „Vypadni tady z té Horní Dolní a ukaž se světu, ať tvá parta, tví učedníci, ať vidí a slyší ten aplaus.“

Mít Boha v rodině? Světlo tak zblízka? Na to si jeden nezvykne. Brácha je brácha. Odmalička s tátou u hoblice, to není málo. Má to trochu pomotané, ale mají ho rádi, jako on je. Věřit v něho? Co to je? Ani bratři jeho nevěřili v něho.

„Vy běžte. Vám je slavností každý den v pohodě se všemi. Pro sebe to zatím nevidím. Jdou po mně. Veřejně jim sahám do svědomí.“ Bojí se o život?

„Dělej, jak myslíš, Ježíši.“ Pouštějí se Zajordánim, přidávají do kroku k Velikému dni smíření Jom hakkippurim. Ke dni pláče a radosti, poká-

Dokončení na str. 2

Aktualita: Registrovaných církví v České republice přibývá

Ministerstvo kultury (MK) posuzuje návrh na registraci uskupení, které si dalo název Protestantská církev Svaté korony. Odbor MK, který se zabývá registrací církví a církevních společností v Česku, eviduje návrh od loňského 22. prosince. "Správní řízení stále probíhá a rozhodnutí bude vydáno ve lhůtě, kterou stanoví správní řád," sdělila na dotaz ČTK Iva Awwadová z tiskového odboru MK. Zakladatelem společenství je advokát Norbert Naxera, který dlouhodobě vystupuje jako odpůrce protipandemických opatření a očkování proti koronaviru. Na svém blogu oslovuje své případné příznivce jako "odpůrce koronafašismu". Uvádí, že až bude církev zaregistrována, budou se moci její členové při obraně svých práv odvolávat na víru. "Proto vznikla Protestantská církev Svaté korony. Protestantská proto, že protestujeme proti novému náboženství Covidismu. Protestantská církev Svaté korony je církev svobodných lidí, kteří chtějí sami rozhodovat o svém zdraví a o jakémkoliv zásahu do svého těla, stejně tak jako o zdraví svých dětí. Církev je pojmenována po Svaté Koroně, patronce epidemií," uvádí se ve stanovách sdružení. Protestantská církev Svaté korony se podle svého zakladatele staví proti veškerým náboženským proudům v křesťanském světě, "které namísto víry v jednoho Boha, Ježíše Krista, uctívají satanské náboženské rituály". Tím podle něj jsou bezdůvodné zahalování tváře a přijímání vakcín do těla "namísto přijímání těla Páně". Podle zákona je dnes v ČR registrováno 44 církví, zatím posledními byly v lednu Křesťanská církev esejská a Slované – náboženská společnost. Ani ty registrované v poslední době, ani ty, které na uznání státem teprve čekají, ale již nemají a nebudou mít nárok na státní příspěvek na činnost ani na finanční část restitucí.

Podle www.christnet.eu

Čtenáři pozor! Důležitá informace!

Všichni dostávají náš časopis pravidelně do schránek, ale je mnoho těch, kteří (věřme, že jen omylem) neuhradili předplatné ve výši 592 Kč.
Víme, že má mnoho lidí problémy s hrazením bydlení, energií, mnozí z nich mají starosti s náklady na stravu… My však nemůžeme dávat všem zájemcům časopis zadarmo.
I když jsou naše náklady minimální, musíme zaplatit tiskárně, distribuční firmě, která Vám časopis zabalí a dopraví ho na poštu. Ta Vám včas dodá časopis do schránky.
Zaplaťte, prosíme, předplatné co nejdříve.

Číslo účtu:

2101709261/2010

Pokud neznáte variabilní symbol, napište 111, my si platbu podle adresy dohledáme.

Z církví doma i ve světě

Vrah v ukrajinské Buče dostal požehnání od pravoslavné církve

Civilizovaný svět je stále otřesen, když se objevují další důkazy o ruském masakru v ukrajinské Buče. Odpovědný má být podplukovník Asatbek O., velitel 514. jednotky 64. motorizované brigády altilerie, který podle šýcarského listu "Blick" dostal před masakrem požehnání od pravoslavné církve. Jednotka byla umístěná mimo město Chodorovsko na východě Ruska. Chodorovský biskup měl podle deníku "The Sun" dokonce sloužit za jednotku i mši.

(red) ze zahraničního tisku

Pápež sa modlil za obete na Ukrajine, poukázal na bezmocnosť OSN

„Sme svedkami bezmocnosti OSN", poznamenal pápež František pri generálnej audiencii v stredu 6. apríla s poukázaním na vojnu na Ukrajine, ako aj v iných častiach sveta. V rukách so zástavou prinesenou z Buče pozval k sebe na pódium ukrajinské deti, vyhnané vojnou z ich vlasti. V katechéze sa vrátil k svojej apoštolskej ceste na Maltu, ktorej motto poukázalo na hodnoty pohostinnosti a ľudskosti. V Aule Pavla VI. boli aj štyri desiatky pútnikov zo Slovenska.

* * *

Vedúci pápežských misií: „Snívam o misijnom hnutí v Európe"

„Niet jednoduchých odpovedí, či riešení," hovorí páter Anh Nhue Nguyen. „Ja snívam o novom misijnom hnutí v Európe vrátane Holandska, kde začíname s malými skupinami, vedenými Duchom Svätým. Ide teda o misie, ktoré sa obnovujú z počiatkov a sú také životne dôležité ako dýchanie, ktoré je základom života."

Páter Dinh Anh Nhue Nguyen, OFM je generálny sekretár Pápežskej misijnej únie. V Holandsku sa stretol s diecéznymi riaditeľmi misijných diel, aby hovorili o osamelosti katolíkov a o ťažkostiach mladej generácie s jazykom Cirkvi. Páter v príspevku o charizme Pápežských misijných diel a ich poslaní v Európe povedal: „Misia znamená byť vyslaný evanjelizovať, hlásať Evanjelium. Každý pokrstený má túto úlohu, ktorú Ježiš zveril učeníkom. Misie a evanjelizácia sú dielom Ducha Svätého, my ľudia sme iba jeho nástrojom. Neexistuje nejaká misijná stratégia. Máme iba svoje srdce, s ktorým môžeme hovoriť a oheň Ducha Svätého."

* * *

Parížska arcidiecéza sa dištancuje od „feministickej omše"

Parížska arcidiecéza sa zásadne dištancovala od „feministickej omše". Vo vyhlásení z 5. apríla arcidiecéza uvádza: „Omša, ktorá sa slávila 3. apríla z iniciatívy spolku ‚Feminizmus v cirkvi' bola zorganizovaná bez informovania a bez podpory Parížskej arcidiecézy či Farnosti St. Pierre-de-Montrouge. Okrem toho sa na plagáte bez povolenia použilo logo farnosti bez informovania arcidiecézy či farnosti. Parížska arcidiecéza a farár zo St-Pierre-de-Montrouge sa môžu o tejto iniciatíve, ktorá opúšťa jednotu cirkvi a spoločenstva vyjadriť iba s poľutovaním."

Cirkev vo svete 14/2022

Spolek Kašpar odehrál ve velikonočním týdnu Pašije

Spolek Kašpar ve svém divadle v Celetné ulici v Praze uvedl ve velikonočním týdnu jako rodinné představení jeden z nejznámějších příběhů světa, Pašije. Spolek hru o utrpení a smrti Ježíše Krista nazkoušel v covidové době.

Pašije vycházejí názvem z latinského slova passio, tedy utrpení a označují se tak buď přímo evangelijní vyprávění nebo divadelní hry či hudební skladby, které se utrpením Ježíše inspirují a téma zpracovávají. Pašijové hry se uvádějí ne jako připomínka dobrovolně podstoupené smrti, ale oslava vědomě svobodného života zbaveného strachu ze smrti.

Tradice pašijových her sahá do 13. století, což je úzce spjato s těžkými životními podmínkami poddaného lidu. Víra se jim stávala často východiskem z utrpení. Prostý lid spojuje své utrpení s utrpením Krista a věří, že také pro něho nastane vzkříšení, že nastanou lepší časy. Lidé hledají dobro a zlo a snaží se je zobrazit v lidových hrách, které se nesou v náboženském duchu a souvisí s dobou, ve které vznikaly. Jejich popularita se nejdéle udržela na venkově, kde se postupně staly tradicí.

V Česku tradice pašijových her žije přes 200 let v Hořicích na Šumavě. První písemné doložení tamních pašijových her se datuje k roku 1816. Původně byly spojeny s cisterciáckým klášterem ve Vyšším Brodě. Rozšířily se v 19. století. Hry byly zrušeny za druhé světové války a snahu tradici po válce obnovit zhatil komunistický režim. V roce 1990 vznikla společnost pro obnovu pašijových her.

Pašije zpracovávali také hudební skladatelé. Všechna čtyři pašijová vyprávění zkomponoval například Johann Sebastian Bach, inspiraci v nich nalezl i Bohuslav Martinů.

Spolek Kašpar představil Pašije jako vizuální podívanou, plnou nejen živých, ale i výtvarných obrazů, projekce a choreografie. To vše doplněné živou hudbou kapely Ondřeje Švandrlíka a textem Václava Renče z Popelky nazaretské. Tuto mariánskou báseň složil Renč ve vězení v Leopoldově, kam byl na začátku 50. let ve vykonstruovaném procesu s katolickou inteligencí odsouzen na 25 let. Vězni ale tehdy neměli k dispozici papír a tužku a tak si pasáže básně uchovávali v paměti spoluvězni.

www.christnet.eu

Pozvánka

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu **"Palmový olej (čím je nám tak blízko a proč má smysl mu věnovat pozornost)"**. Do tématu uvede Petr Kohout, environmentální aktivista a člen Koalice proti palmovému oleji. Beseda bude v úterý 10. května 2022 od 17.30 h (cca do 19 h) v přízemí Emauzského kláštera, Praha 2, Vyšehradská 49.

(JNe)

Svatý tandem

J 5,1–18; J 8,46–59

Dokončení ze str. 1

ní a odpuštění, smíření a odhodlání. Pět dní před estrádou veselí a rozvernost velekněz vejde s krví do svatyně, očistí i oltář a posvětí shromáždění. Pět dní máš, člověče, na usebrání před tváří toho, který zná všecko, aby tvá radost pak vytryskla z čistého srdce… *„Se mnou se nesmíří. Mne nenávidí, pokrytci. Já ještě nepůjdu k svátku tomu. Můj čas se ještě nenaplnil,"* zůstává Ježíš v Galileji a po týdnu se vydá za bratry. Snad třetího či čtvrtého dne té slavnosti se vmísí v chrámě do rozveseleného zástupu. Syn Otce, s nímž si učitelé lidu ruku nepodají. Nenávist vůči němu, nenávist svého pravověří nakonec vyhrotí do krajnosti.

Ale zatím v tanečním dovádění na nádvoří, zpěvu a jásotu, si ho málokdo všímá. Až hloučku několika svých otevře svou paměť Písem, a nad společným veselím pozvedne hlas ke staré naději: *„Obživí nás po dvou dnech, dne třetího vzkřísí nás," jako by odkazoval k vyvrcholení osmého dne k velikému dni svatého shromáždění popozítří."* …a budeme živi před obličejem jeho tak, abychom znajíce Hospodina, více poznávati se snažovali, neboť jako jitřní svítání je vycházení jeho, a přijde nám jako déšť jarní a podzimní na zemi (Oz 6,2-3). Nad zakřiknutou veselicí zní slova dávného Ozeáše. *„Ne, nejsme u konce v poznání Otce,"* poznamenal ke slíbenému smyslu vší té radosti. *„Dne třetího vzkřísí nás,"* myslí na Otce.

„Odkud to má, galilejský? Umí, ale z našeho soudku to není?," ošívají se někteří. „Proč právě teď ten ranní hlas procitlého z úzkosti: Pojďme, navraťme se k Hospodinu? Jsme snad mimo? Kdo ho pozval číst nám levity ve chvíli výskání a žertů? Krapet faux pas, Nazaretský, což?"

„Mé učení není mé, ale toho, který mne poslal. Kdo se ptá po jeho vůli, vyzná se. Nemám to ze sebe, jako ten, kdo hledá potlesk a uznání. Komu jde o toho, který jej poslal, o jeho slovo a jméno, ten sebe zapomíná a mluví pravdu. Od Mojžíše máte Zákon. Kdo z vás mu činí zadost? Nenaplňujete ho žádný, a mne hledáte zamordovat?

„Kdo tě tu chce zabít? Šálí tě stihomam? Ďábelství máš…"

„Pro jeden skutek jste se na mne všichni osopili. Avšak Mojžíš vám stvrdil po otcích řád obřízky. V pátek narozené syny v přespříští sobotu obřezujete, abyste ustanovení osmého dne zachovali. Rušíte tím den sváteční, ale na mne jste se rozlítili, že jsem celého člověka uzdravil v sobotu. Nehleďte na osobu, ale suďte spravedlivě. Syn člověka je Pánem i dne svátečního" (L 6,5; Mt 12,8; Mk 2,28).

„Poslyšte, není to ten hledaný? Co po něm starší jdou?" ozvali se jeruzalémští. „A nic mu neříkají. Poznali snad, že přece jen je Kristus? Jenže tenhle je z Nazaretu. To zrovna nesedí."

„Znáte mě, odkud jsem víte, ale nepřišel jsem sám od sebe. Nevynáším svou osobu jako řečníci. Poslal mne Pravdomluvný, jehož vy neznáte, ale já jej znám, od něho jsem přišel. Nesu odpovědnost za to, co mi svěřil. Žádný nepřichází k Otci než skrze mne."

„Tak dost. To stačí." Radní odcházejí a bičicům ukazují, koho sebrat, jenže mnozí v zástupu šeptají Kristus, Kristus a troufají si stále hlasitěji.

„Přijde-li, vytoužený bude snad konat větší divy než tento?"

„Nejvyšší čas ho umlčet," sledují přední kněží s obavou, cvrkot v lidu. Jenže zástup mu fandí. Slouhové couvají, a on opakuje to své Otec, Otec.

„Sám od sebe nemluvím, ale Otec, ve mně přebývaje, on činí skutky.

Ještě maličký čas jsem s vámi. Potom odejdu k tomu, který mne poslal, a marně se budete po mně ptát."

„Dnes! Dnes nás obživí," všech oči se obracejí k němu. „Dne třetího (řekl včera) dne třetího vzkřísí nás, šeptají si prosťáčci stále v naději, o níž mluvil Křtitel, že je pokřtí Duchem svatým a ohněm.

„V poslední tedy den ten Veliký svátku toho stál Ježíš a volal: Žízní-li kdo, pojď ke mně a napij se. Kdo věří ve mne, jakož dí Písmo, řeky z břicha jeho poplynou vody živé." (J 7,37-38).

„Není on ten prorok?" už nahlas provokují mnozí. „Tenhle Ježíš je Kristus," přitakává jeden druhému, a opět přišli farizejští slouhové zkrátka. „Nikdy tak člověk nemluvil, jako tento člověk." Posel pravdy a lásky, říkají. Zástupy jsou toho plné, a my? My ho nechceme. Jenže nic na něj nemáme. Ovšem co je pravda, že? A co láska? Zákon je Zákon.

Neřekla si málo za to něco, co u dámičky její pověsti aby pohledal. Ale nám to za nějaký ten stříbrňák stálo. Napadlo ji, že újma cti a tak dále, a tak podobně, najednou nevěděla, co si za to říct. Není divu.

„Postižena při skutku, když cizoložila?"

Zachytila jeho pohled a vcítila se do role.

„Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co ty na to, Ježíši?"

Zatímco to holka prožívá až k slzám a trapně přehrává, dlouho nic. Pak se ozvala pravda a láska: Táhne to před Boží tribunál, a my? Jsme takhle malí. Najednou víme, že on ví… Stáhli jsme to.

Stáhli jsme to nohama. Zůstala tam sama stát jako podvodnice, ovšem bez žalobce není soudce.

„Jdi… Jdi, ani já tě nesoudím. Nehřeš více," říká jí laskavě, přátelsky jako brácha a ne sudí.

Jako by si v té ostudné chvíli všecko řekli, a on jí odpustil. Holkám, co s ní šlapou chodník, o něm říká, že je Kristus. Prostě vyhozené peníze, a Nazaretský má o učednici víc.

Je po svátcích. Už se zas každý stará o sebe. Každý se s něčím schovává, jen on u pokladní síně na nádvoří žen, kde jsme se po ránu tak ztrapnili, stojí a volá: „Já jsem světlo světa," a lidi se zastavujou. „Kdo jde za mnou, kdo mě následuje, nebude chodit v temnosti, ale bude mít světlo života" (J 8,12).

„To si foukáš, Ježíši," zvedáme obočí.

„Zdá se vám to příliš, takhle smýšlet o sobě, takhle se nabízet? Ale vím, odkud jsem přišel a kam jdu. Vím, co vy nevíte. Vy soudíte podle těla, já nesoudím žádného, ačkoli nejsem sám. JSEM já a ten, který mne poslal, Otec. Svědectví dvou je pravé."

„Kde máš toho svého Otce?" – „Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Jdu, a budete se po mně ptát. Kam jdu, vy beze mne nepřijdete. Přisáti k této časnosti ve svém hříchu zemřete. Nebudete-li věřit, že já JSEM, zahynete ve svých hříších.

Řekli mu: „Kdo jsi ty?" – „To, co vám říkám od začátku. Svítím. Svítím člověku do duše i na cestu. Mnoho mám o vás vypovídat a soudit, ale ten, který mne poslal, je pravdomluvný. Na světě mluvím, co slyším od něho. Až mne povýšíte, poznáte, že já JSEM. Ten, který mne poslal, je se mnou. Neopustí mne Otec. Já, co se jemu líbí, to činím vždycky."

Tak mluvil Ježíš u chrámové pokladnice a mnohé zaujal, mnohé si naklonil i z nás, ale…

„Zůstanete-li v tom, co říkám, budete moji učedníci. Poznáte pravdu a pravda vás vysvobodí." (Připomeňme, že Ježíšova pravda je Otcovou věrností Smlouvě Lásky).

„Jsme Abrahamovci, Mistře, zakládáme si na své svobodě. Jak můžeš říct: Budete svobodní?"

„Každý, kdo činí hřích, hříchu slouží (sám hřeší nebo hřích obsluhuje). Služebník (ani kněz nejvyšší) v domě nezůstává navěky. Syn zůstává navěky. Jestliže vás Syn vysvobodí, budete opravdu svobodní.

Vím, že jste símě Abrahamovo, ale přemýšlíte jak mne zabít, protože nesnášíte, co říkám. Co jsem viděl u Otce, mluvím. I vy, činíte, co vidíte u otce svého."

„Abraham je náš otec," trváme rozhodně.

„To byste jednali jako on, ale hledáte mne zabít, člověka toho, který jsem vám mluvil pravdu. To Abraham nečinil. Vy jednáte podle Otce svého."

„Jasně. Před tisícem let Abraham nebyl v naší situaci, ale jednoho Otce máme s ním, Boha."

„Kdyby Bůh byl váš Otec, milovali byste mne, protože jsem z Boha povstal a přišel jsem. Nepřišel jsem sám od sebe, ale on mne poslal. Proč moje mluvení nechápete?" přemýšlivě vrtí hlavou. „Ani slyšet nemůžete, co říkám. Bůh Duch jest, ale i překážeč Boží je duch. Člověka v těle Bůh sobě stvořil jako bytost duchovní k tandemové existenci. Duch je otcem skutků, a skutky jsou svědectvím ducha, jemuž děláte místo, s nímž přebýváte. Jste z otce ďábla," vlídně vysvětluje diagnózu. „Rozhodujete se podle něho. On byl vrahem od počátku a v pravdě nestál, protože v něm pravdy není. Když mluví lež, mluví z vlastního. Je lhář a otec lži. Proto pravdu, kterou vám říkám, nesnášíte. Kdo je z Boha, Boží slovo slyší. Proto vy neslyšíte, že z Boha nejste," jako by říkal: Něco s tím dělejte. Zkuste to tudy: „Amen, amen pravím vám: Bude-li kdo zachovávat má slova, smrti neuzří navěky."

„Teď jsme poznali, kdo tu má ďábelství," okřikli jsme ho zle: „Jsi snad větší než otec náš Abraham, který umřel, i proroci umřeli. Co ty ze sebe děláš?"

„Co já. Jestliže chválím sám sebe, pak na tom nesejde. Otec, o němž vy říkáte, že je váš Bůh, on je mou chválou i zastáním. Abraham, váš otec, se těšil, že spatří můj den. Viděl a radoval se."

„Padesát let ti není," šklebíme se „a Abrahama jsi viděl?"

„Amen, amen pravím vám, (svědkem je mi Bůh) dřív než byl Abraham, já JSEM."

Záblesk Boží PŘÍTOMNOSTI jsme nesnesli. Chápeme se kamení. (Upalování si oblíbili až křesťané.) Ježíš se skryl. Prošel mezi námi a opustil chrám. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Velikonoční drama lásky a víry Jan 20,1–18

Vzali Pána z hrobu! To je zvolání Marie Magdalény, která hledá, ale nemůže najít „miláčka svého srdce“! Ten, který zemřel rukama nepřátel, byl pohřben přáteli nejbližšími a nejvěrnějšími, kteří ho milovali. Ale teď není v hrobě. Nedělní velikonoční ráno je obrovským překvapením! Je tu prázdný hrob. Jak to, že tam Pán není, když jsme ho tam položili?

Prázdný hrob je předpokladem křesťanské víry, která nevidí úděl člověka ve smrti, ale ve vzkříšení. *„A jestliže Kristus nevstal, tak je marné naše kázání, marná je naše víra“*, říká apoštol Pavel Korintským (1. Korintským 15,14). Jestli si ze svého „já“ udělám počátek a cíl všeho, potom je pro mě ovšem zcela zákonitě smrt konec všeho.

Člověk je tady na této zemi jen po určitý čas, po určitý počet let a dní. Je tělesnou bytostí, která má svoje omezení v prostoru a čase. Ale tento omezený prostor, který člověk dostal od Boha, nemá být místem, kde by stále s někým bojoval a s něčím zápasil. Má být šancí pro člověka. Má být prostorem ke smlouvě s druhými lidmi. Omezení času a v čase není konec všeho. Je to počátek, vytvoření prostoru v čase ke společenství a obecenství lidí navzájem. A to je ta nejkrásnější interpretace života a smrti.

Janovo evangelium, které nám líčí neobvyklé překvapení, kterého se dočkala Marie Magdaléna, je zcela jiné, než ostatní evangelia. Každý evangelista má svou zvláštní optiku, která nám ve čtyřech dimenzích umožňuje **podhled** na křesťanské tajemství. **Evangelista Marek** chce přivést k víře ty, kteří poslouchají Slovo, setkávají se přímo s Pánem, který v tomto Slově mluví a působí v něm to, co říká. **Evangelista Matouš** už tento základ víry zná a předpokládá ho. Osvětluje proto hledisko společenství a obecenství, to znamená, že nás Slovo Pána Ježíše Krista všechny spojuje, sjednocuje a činí z nás ve víře bratry a sestry.

Evangelista Lukáš podtrhuje misii a říká, že bratrství nás otvírá pro všechny lidi, pro Židy i pohany bez rozdílu.

Evangelista Jan byl posledním z těch, kteří Ježíše viděli. Proto vyzdvihuje víru bez předchozího vidění! Připomíná, že každou událost, zcela jedinečnou a neopakovatelnou vidí svýma očima a srdcem jen ten, kdo je jí v určitém čase a prostoru nablízku. Ale Slovo toho, kdo o takové události vydává svědectví, ji zpřítomňuje i tomu, kdo o ní jenom slyší. Proto v centru této 20. kapitoly Janova evangelia je vztah mezi *„viděním a vírou“*! Člověk je tvorem, který umí číst realitu, skutečnost, kterou prožívá. A každá událost v jeho životě je pak znamením, které má ovšem význam jen pro toho, kdo mu rozumí. Víra není slepá. Víra je poznání, které zachycuje v životě určité skutečnosti a uvědomuje si, proč takové jsou a proč nejsou jiné. Víra tedy čte skutečnost! První Ježíšovi učedníci v něho uvěřili nejen proto, že viděli vzkříšeného. Ale uvěřili v něho proto, že zakusili sami na sobě, co to pro ně znamená, že Ježíš byl vzkříšen.

My, kteří k této evangelijní zvěsti přicházíme s odstupem dlouhého času, jsme uvěřili na základě svědectví a slov apoštolů. Přijímáme jejich svědectví do svého srdce. Pokoušíme se dívat na tyto události jejich očima. Ale každý kdo věří, ať už Ježíše viděl nebo neviděl, prochází stejnou skutečností: s láskou se odevzdává Vzkříšenému Pánu a žije z jeho Ducha!

Evangelista Jan se staví mezi ty, kdo viděli a slyšeli. Je mezi těmi, kdo se dotýkali „Slova života“. Ale staví se i mezi ty, kdo vidí a dotýkají se Pána skrze jeho Slovo.

Ve všech evangeliích je Ježíšův příběh popisován jako sestupování a vystupování, ponížení a vyvýšení, pokoření se a oslavení. U evangelisty Jana je sestupováním okamžik, kdy se Slovo stává tělem. Následně líčí celý Ježíšův život jako vystupování Syna k nebeskému Otci, které vrcholí ve zjevení jeho slávy. Vyvýšení na kříž je začátkem posledního dne, který pro nás pokračuje v setkání se Vzkříšeným, v přijetí jeho svatého Ducha a ve svědectví, které i my poneseme světu, ve kterém žijeme. Dvacátá kapitola Janova evangelia nám líčí drama osobní lásky a víry v Pána Ježíše Krista. Marie Magdaléna, stejně jako učedníci Petr a Jan Ježíše milovali. Patřili mezi jeho nejbližší přátele. Jenže cesta víry byla u každého z nich jiná.

Vyprávění o Marii Magdaléně u hrobu je vyprávěním o hluboké lásce, která je silnější než smrt. Ježíšovou láskou se Marii Magdaléně jako první otvírají oči, aby viděla vzkříšeného Pána! Evangelista Jan připomíná tuto ženu, která stála u kříže (19,25), vyjádřeno slovy Písně písní, která byla Janovi předlohou při tvorbě evangelia, leží *„pod stromem, kde ji ženich probudil“* (Píseň písní 8,5b). Připomíná ženu, která v Betánii viděla Boží slávu (11,4.40) a pomazala Ježíše vonným olejem (11,2; 12,1-8). Marie Magdaléna je líčena symbolicky jako nevěsta, která získala ženichovu svrchovanou lásku. Když ho viděla vyvýšeného, hledá ho tam, kde ho uložili. Ztratila ženicha. Nevidí ho, ale hledá ho! Zahalená temnotou událostí posledních hodin si nese v srdci bolest po jeho ukřižování. Ale tato bolest ji žene dál v jejím hledání. Je vyjádřením její lásky, její touhy po milovaném, protože si život bez něj nedovede představit.

Proto prvního dne po sobotě, někteří překládají prvního dne v týdnu, když ještě byla tma, tedy velmi brzy zrána, běží k hrobu. Je současně světlo i tma. Slunce už sice pomalu začíná osvětlovat obzor, ale ještě se neobjevuje na zemi. A to je přesně její vnitřní stav, který prožívá. Jde se podívat za svým ženichem ke hrobu, protože v jejím srdci září stále světlo jeho lásky. Jenže je trochu zmatená z toho, co se stalo.

V prvních deseti verších evangelista Jan připomíná sedmkrát hrob. Jakoby chtěl vyprovokovat vzpomínku na smrt, která mnohým nahání hrůzu a někdy je zotročuje po celý život. Jenže hrob je pro Marii Magdalénu místem, kde se potkává se vzkříšeným Ježíšem.

Nejprve nachází odvalený kámen od hrobu. Už v příběhu o Lazarovi nechal Ježíš nejprve odstranit kámen z Lazarova hrobu. Tady evangelista ukazuje na skutečnost, že kámen, který nás dělí od života, je definitivně odstraněn. Jenže tento odvalený kámen Marii Magdalénu vyděsil! „Vzali Pána z hrobu!“ A v reakci na to utíká k Petrovi a Janovi, aby jim to sdělila. Stává se první zvěstovatelkou neuvěřitelného poselství! Jenže prázdný hrob, který byl zpočátku tajemstvím, se stává zároveň poselstvím naděje a vede ještě k usilovnějšímu hledání milovaného! Když to Marie pověděla Šimonu Petrovi a Janovi, tak se všichni společně vrátili zpátky k hrobu. Šimon Petr je následně uveden jako ten, který vstoupil do hrobu jako první. Jakoby ho evangelista záměrně zařadil mezi první, kteří zakusili to, co z nich dělá učedníky. Zakusil Ježíšovu věrnost ve své vrtkavosti a ve své časté tvrdohlavosti a nevěrnosti. Ale evangelium zmiňuje i druhého učedníka, Jana, který byl v Ježíšově blízkosti u poslední večeře i při jeho procesu. Jiný ze dvou! Je to zvláštní důraz. Měl v Ježíšově klíně a na jeho prsou hlavu, viděl ho probodeného a je řečeno, že ho Ježíš miloval. Jan byl miláček Páně. Byl jeho nejvěrnějším přítelem. Přátelství je však o vzájemné lásce. Ježíš svoje učedníky nazývá *„přáteli“* jestli nebo pokud plní jeho přikázání (15,14). Takže přátelé jsou ti, kteří se navzájem milují tak, jako je miluje Ježíš! Jinak řečeno, kdo miluje Ježíše, může se potkat se Vzkříšeným a uvěřit v něho, protože „přešel ze smrti do života“ (První list Janův 3,14).

Zajímavá je poznámka evangelisty, že učedníci na cestě k hrobu patrně z netrpělivosti běželi. Láska dává křídla! Ten druhý byl rychlejší a přiběhl k hrobu jako první. Ježíšův přítel, který Ježíše miloval tak, jak byl jím i on sám milován, předběhl toho, který byl mezi učedníky nepsaným předákem. V životě je však důležité prvenství lásky!

Ten, kdo doběhl první, jen nahlédl dovnitř, ale hned nevešel. Vešel až ve chvíli, kdy doběhl i Petr, kterému mladší Jan dal přednost. Počkal na něj, aby vstoupil spolu s ním. Roušku, jako závoj smrti, kterou byl obvinut i Lazarův obličej, je složená a uložená zvlášť, na jiném místě. Je znamením toho, že Pán nebyl ukraden. Vstoupí tedy nejprve Petr, po něm i Jan. Ale jen Jan když vidí složenou roušku, položenou zvlášť, vidí v tom zvláštní znamení. Spatřil všechno a uvěřil. Uvěřil v Ježíše jako Pána a Krále svého života, i když ho fakticky neviděl. Jan v tu chvíli viděl srdcem. Láska se stala u něho počátkem víry, která mu dala život. O Petrovi se tu neříká nic. Byl však evidentně zraněn zkušeností svého zapření. Evangelista Jan na základě tohoto vyprávění odkrývá dva světy. Svět Petrův s objektivním pohledem víry, která vidí, že hrob je prázdný a tělo nebylo přeneseno jinam. A svět Janův se subjektivním pohledem víry, jehož láska vidí znamení v podobě závoje, a uvěří ve vzkříšeného Ježíše, aniž by ho potřeboval fyzicky vidět. Jan neviděl Ježíše. Spatřil znamení, které dostal od něho a uvěřil v něho.

Ze zkušenosti víry víme, že lidé, kteří jsou hluboce zraněni, mají často cestu k víře a k plnosti lásky složitější. Proto ani nepřekvapuje určitá Petrova odtažitost. Láska je tím, co otvírá oči pro milovaného. Láska je tím, co probouzí mysl a touhu po jeho tajemství. Ježíš nás miluje láskou, která je silnější, než smrt. A touží po tom, abychom i my jeho milovali, toho, který vstal z mrtvých a už neumírá!

V Marii Magdaléně, po které později přicházejí i další učedníci, zvláště Tomáš a jemu podobní, je zobrazena zkušenost víry těch, kteří předávají to, co prožili a viděli. Tedy předávají zvěst o vzkříšení na základě toho, že viděli vzkříšeného a že se ho dotýkali.

Prázdný hrob, který vyvolal údiv, zmatek a zděšení u Marie Magdalény i u obou učedníků, není sám o sobě důkazem zmrtvýchvstání. Ale vede ke Vzkříšenému. Vede k setkání s živým Pánem. Prázdný hrob vyvrací veškeré lidské představy o cíli a smyslu života. Smrt nemá poslední slovo! Vysvětlením všeho je pokračováním tohoto příběhu, tedy líčení osobního setkání se Vzkříšeným!

Velikonoční ráno, jak nám ho popisuje evangelista Jan, bylo plné překvapení pro všechny aktéry příběhu. Ale především pro Marii Magdalénu.

Evangelium nám líčí, že učedníci Petr a Jan se potom vrátili domů. Šli každý svou cestou. Petr do hrobu svých beznadějností, i když už tušil, že Pána v nich nenajde. Jan šel zase do světla, které uviděl, protože uvěřil lásce svého Pána. Jenže Marie Magdaléna zůstala u prázdného hrobu! Hledala vzkříšeného, dokud ho nenašla. A tady začalo hledání lásky, které ji nakonec přivedlo k setkání s živým Pánem, s dárcem života, se svým ženichem!

Evangelista Jan tuto scénu barvitě vykresluje. Marie pláče. Pláč je svým způsobem forma její modlitby. Ale u Marie Magdalény to byl pláč vytrvalý, jako byla vytrvalá její láska k němu. Když se naklonila do hrobu, uviděla dva anděly v bílém rouchu. Byli oblečeni do symbolů světla a vítězství nad tmou, nad životem ve stínu smrti. Poprvé slyší z úst andělů: Proč pláčeš? Pláče, protože je nemocná láskou. Jenže vzápětí slyší stejnou otázku, ale jiným, jí už známým hlasem! Obrátí se, ale nepoznává, o koho jde. Myslí si, že vidí zahradníka. Ježíš byl tím zahradníkem. Byl to ženich, který sestoupil do své zahrady, aby se v ní setkal se svou sestrou, nevěstou a opojil ji láskou! (Píseň písní 5,1). Ve vodách smrti strávil noc. Proto bylo jeho tělo smáčené rosou a na jeho kadeřích byly noční kapky. Nyní je tam, u své milé, a klepe (Píseň 5,2), aby otevřela oči a poznala ho. Zahrada se svými vůněmi tvoří scénu Písně písní. Pro ženicha je zahrada sama nevěsta, která je plná vůní *„s myrhou a aloí a všemi nejvybranějšími vůněmi“* (Píseň písní 4,12-16). Také ženich je pro ni *„váčkem myrhy a vinným hroznem“* (Píseň písní 1,13n), je pro ni jabloní mezi lesními stromy“ (Píseň písní 2,3).

A Marie Magdaléna tomu zahradníkovi říká: Pane, jestli jsi ho ty odnesl, pověz mi, kam jsi ho položil!? Právě on, ženich, kterého má před sebou, *„v noci odnesl své tělo a ponořil ho do šeólu, a tím podal důkaz své lásky, která je silnější než smrt!“* (Píseň písní 8,6b) Marie se tedy ptá jediného, který jí byl schopen dát skutečnou odpověď. A když jí Ježíš oslovil jménem aramejsky Mariam zcela nezaměnitelným hlasem, pak Marie poznala „hlas svého milého“ (Píseň písní 2,8a).

Jméno je příběh každé osoby. V hlasu Pána, který Marii oslovil jménem, objevila, kým pro ni je. „Ty jsi pro mě a já jsem pro tebe!“ Tak se nevěsta obrátila k zahradníkovi a poznala podle hlasu Ježíše. Odvrátila se od hrobu, od smrti a nasměrovala svůj obličej i svoje srdce k Ježíšovi. Pán vždycky stojí za zády. Přichází k nám, protože nás hledá. A když i my ho hledáme, pak se musíme zastavit, obrátit se, abychom se mohli jím samotným nechat nalézt. Mistře, Rabbi. Tak Marie poznala svého Pána, Mistra, ženicha. A setkání s Ježíšem ji vzkřísilo, dalo jí novou sílu a naději do života. Teď už ho vidí! Už ví, kdo a kde je její Pán. Už ví, že jeho místo není v hrobě, ale na každém místě, kde je nějaký bratr, s kterým vstupuje ke svému Otci a k našemu Otci, ke svému Bohu a k našemu Bohu.

Naše oči ho nevidí, protože jsou často obrácené k hrobu. Ale on neleží v hrobě. On stojí vzpřímený mimo hrob. Je vítězem nad smrtí. Tak Marie Magdaléna začala pomalu rozumět tomu, že Pán přebývá v lásce a životě, který nás všechny spojuje a přitahuje k němu. Přešla od pozorování situace kolem hrobu, k vidění Pána. Oko je branou do srdce. Skutečnost je pro člověka taková, jakou ji vidí. Marie svou láskou viděla Ježíše. Otevřely se její oči k vidění pravdy.

Evangelista Jan popisuje v tomto velikonočním příběhu svou životní zkušenost, kterou udělal při cestě k Ježíšovu hrobu. A úžasně vystihuje i rozdílnost lidských zkušeností. Ukazuje na víru Marie Magdalény, která je láskou, která vidí a slyší samotného Pána. A ukazuje i na vidění Jana, který spatřil znamení, která mu umožnila vidět Ježíše a uvěřit v něho. Marie viděla Pána. Jan přechází od vidění znamení, které vyvolalo jeho víru, až k vidění Pána, které toto znamení učinilo hodnověrným. Společným motivem Marie i Jana byla láska. Láska se stává zakoušením vzkříšeného. Láska zpřítomňuje a zjevuje milovaného tomu, kdo ho miluje. Vidět, je výsada Marie, spatřit znamení a uvěřit je výsada Jana. Dotknout se je pak výsada Tomáše a prvních učedníků. A my se můžeme ptát, jaká je naše výsada? Spočívá v tom, že na základě evangelijního svědectví můžeme okoušet duchovní a zářivou přítomnost našeho Pána, který po vystoupení ke svému nebeskému Otci nám dává svého Ducha a v něm s námi žije a my žijeme v něm. Tak pokračuje dílo Kristovo v jeho následovnících, v jeho přátelích.

Velikonoční ráno bylo plné úžasných překvapení. Ale od té chvíle jsou i pro nás veškerá rána, která prožíváme se Vzkříšeným a živým Ježíšem, plná překvapení. V hrobě, který symbolizuje smrt, je život. Ve tmě září světlo. V tichu hrobu se ozývá hlas. Místo strachu zní poselství radosti. A kdo slyší, ten se potkává se Vzkříšeným. To je poselství evangelia. Cesta každého z nás začíná hledáním. Mnohdy pokračuje touhou po tom, abychom se setkali s tím, koho milujeme, s kterým si přejeme být. A po čase v životě nastává z Boží milosti ten nejdůležitější okamžik: uposlechnutí Božího slova. Jen skrze poslušnost Božímu slovu se setkáváme s tím, který žije. A pak s ním můžeme prožívat každé ráno a každý den svého života. On proměňuje všechno všední, co ve svých životech prožíváme. On nás převádí ze smrti do života. A od té chvíle potom smíme všechno ve svém životě prožívat s ním. Všechno smíme prožívat v něm, v jeho lásce a v síle jeho Ducha, s nadějí na věčný život a radost bez konce.

Pavel Rybín

Nenápadný hlasatel radosti…

Vzpomínka na Michaela Greena (1930–2019)

Málokdo pomohl tolika lidem na cestě ke Kristu; málokdo tak posílil protestantské církve jako Michael Green. Nejstručnější frází vystihující tuto osobnost by byla: plodný evangelista a přední světový teolog. Jen výjimečně se najdou tato dvě obdarování v osobě jednoho člověka. Michael Green je jedním z nich. Letos uplynou tři roky od úmrtí tohoto v Českém prostředí neznámého nicméně světového velikána evangelického křesťanství. Je proto vhodné ho formou osobní vzpomínky krátce představit.

Green se narodil v roce 1930 jako jedináček do rodiny venkovského kazatele v oxfordském hrabství v Anglii. Stal se znovuzrozeným křesťanem jako student na lukrativní Clifton College v Bristolu. To se stalo na jednom z legendárních mládežnických víkendových pobytů v Iwerne Minster, které organizoval dodnes ani v Anglii téměř neznámý, ale neuvěřitelně vlivný Rev. E.J.H. Nash, přezdívaný „Bash". Byl to právě Bash, který přivedl ke Kristu a následně celá desetiletí duchovně doprovázel a mentoroval dalšího mladíka jménem John Stott. Michael Green vystudoval na Oxfordské univerzitě klasická studia a totéž na univerzitě v Cambridge, oboje s vyznamenáním. V Cambridge navíc získal i vzácný titul BD (Bachelor od Divinity), který se považuje za ekvivalent Ph.D. Další dva doktoráty pak získal za svoji badatelskou práci v novozákonních studiích, včetně oblasti Evangelizace v rané církvi (Evangelism in the Early Church). Green byl pak kazatelem v Holy Trinity, Eastborne, lektorem na London College of Divinity, ředitelem teologického semináře St. Johns's College, Nottinham, kazatelem v St Aldates Church v Oxfordu, profesorem vlivné teologické školy Regent College, Vancouver, kde pět let vyučoval evangelizaci, aby se pak vrátil do Velké Británie sloužit v mnoha dalších vedoucích rolích v oblasti sdílení křesťanské víry. Byl pak ředitelem programu Evangelizace a apologetiky na Wycliffe Hall v Oxfordu. To je okamžik, kdy jsem Michaela Greena poznal osobně. Od té doby jsme spolupracovali v rámci aktivit studentské misijní organizace IFES (International Fellowship of Evangelical Students), v ČR známější pod zkratkou UKH (Univerzitní křesťanské hnutí). Právě v České republice Green několikrát sloužil jako hlavní řečník studentských misijních týdnů na Univerzitě Karlově v roce 2014. Při této příležitosti posloužil též jako řečník na Evangelikálním fóru.

Michael Green byl neuvěřitelně produktivní autor, který za sebou zanechal přes padesát titulů. Žádný z nich se zatím nedočkal českého vydání. Za klasiku jsou považovány publikace Evangelism in the Early Church a Evangelism through the Local Church. V nich se Green podrobně, ale čtivě věnuje principům šíření dobré zprávy zejména v církvi v Antiochii. Green vyniká mimořádnou citlivostí, srozumitelností a zároveň důvtipem i při zpracování rozdělujících témat, jako je práce a povaha Ducha Svatého (v knize I Believe in the Holy Spirit) či křest (kniha Babtism). Z dřívějších publikací měly velký misijní dopad knihy Man Alive, Runaway World, You Must Be Joking nebo To Corinth with Love, která vyšla nedlouho po premiéře nové bondovky „From Russia With Love". Z tohoto výčtu celoživotního díla Michaela Greena začíná být zřejmé, že jeho vliv na evangelikální svět je enormní. Nezmínili jsme jeho hlavní podíl na architektuře Lausanských závazků, jeho poradenskou činnost v oblasti evangelizace Biskupa z Canterbury či jeho službu jako dvorní kaplan královny Alžběty II. Mentoroval další vlivné postavy evangelikálního světa včetně Alistar McGrathe, který dle svých slov začal psát na popud Michaelova silného povzbuzení. Také Greenův vliv v Severní Americe je větší, než bychom si troufli odhadnout. Timothy Keller označuje Michaela Greena jako jednoho ze tří lidí, kteří formovali jeho duchovní život. Zbylí dva jsou John Stott a J. I. Packer. Když Michael Green vyučoval Evangelizaci na Wicliffe Hall, jednou ze studentek byla holywoodská producentka Carrie Boren Headingron. Michael jí vytvořil příležitosti pro rozvíjení svých evangelizačních darů a o rok později se Carrie vrátila do Dallasu, kde založila seminář pro evangelisty s osmdesáti studenty každý rok! V její diecézi je i díky tomu nyní největší počet Alfa Kurzů v USA. Neméně velký vliv měl Green na proměnu evangelizace v Evropě. Byl hlavním řečníkem na stovkách misijních přednášek jak ve venkovském, městském tak i univerzitním prostředí. Právě v prostředí vysokých škol byl Michael Green v posledním desetiletí svého života nejvíce aktivní. Mnoho mladších řečníků i vedoucích malých skupinek obdivovalo Michaelovu schopnost zaujmout o 60 let mladší posluchače! V jeho projevu byla vždy přítomna nebeská rovnováha milosti a pravdy, o které si čteme v Mk 10,21: „Ježíš na něj (mladého bohatého muže, kterého zajímalo, jak získat věčný život) s láskou pohleděl a řekl: jedno ti schází…". Právě takový pokojný a milosrdný hlas a pravdivé poselství přivedlo mnoho posluchačů k věčnému životu. Jedním z nich byla Tereza, studentka VŠE v Praze: „Uvědomila jsem si, že mi něco schází."

V roce 2008 pomohl založit Fellowship of Evangelists in the Universities of Europe (FEUER), díky kterému se za deset let podařilo ze dvou evropských zemí rozšířit rytmus univerzitních misijních přednášek do celkem čtyřiceti, včetně Běloruska či balkánských zemí. Stejně jako ovocem své služby, ohromil mě Michael Green svojí pokorou. Ačkoliv člověk jeho formátu mohl před večerní přednáškou odpočívat, zahlédl jsem ho sedět u stolu a skládat ubrousky pro občerstvení.

Nemohu uzavřít tuto vzpomínku jinak než slovy kaplana Oxfordské univerzity, Rev. Bruce Gillinghema, které najdeme v knize Michael Green by his friends.

„Je mnoho dalších významných počinů Michaela Greena, které nejsou zaznamenány v této knize. Tyto ale byly napsány, abyste věděli, že byl průkopníkem v praktikování teologie evangelizace, a aby následováním jeho příkladu mnoho dalších lidí našlo věčný život v Kristu Ježíši, našem Spasiteli a Pánu."

Tomáš Uher
Ředitel UKH
(Univerzitní křesťanské hnutí)

Jablko z ráje

Hned na počátku Bible čteme, že člověk trhal a jedl plody ze stromu, který mu Stvořitel zakázal (Gn 3). Bible neuvádí o jaký strom a ovoce „uprostřed zahrady" se jednalo ze sadařského hlediska. Židovská tradice má za to, že to byl ETROG, tedy plod citrusové rostliny Citrus medica. Nese prý *„krásné ovoce"* přetrvávající na stromě z roku na rok. Rostlina hrála svoji úlohu i při sedmidenních svátcích po žních, kdy Izraelité měli bydlet v provizorních chatrčích z větví stromů – svátek stánků. Ale posvátná kniha talmud nabízí pro osudný rajský strom i jiné možnosti, např. vinnou révu, fíkovník a jiné. V křesťanské tradici a umění se ujaly JABLOŇ a JABLKO. Snad proto, že v latině jsou dvě stejná slova lišící se pouze přízvukem, která mají zcela odlišný význam: *MALUS znamená špatný, zlý, nešťastný a zároveň jabloň; MALUM znamená zlo, neštěstí, utrpení a zároveň jablko.*

Osudný strom z ráje tedy nemůžeme ztotožnit ani s marhaníkem granátovým, jehož výborným plodům s červenou dužinou plnou semen říkáme v češtině granátové jablko. Jsou to červené koule velikosti běžných jablek se zvláštní korunkou na vrcholu. Jak už jsme uvedli na závěr sešitu *„Kdo stvořil…"*, byly tyto plody symbolem lásky (Píseň písní) a byly také využity k výzdobě jeruzalémského chrámu a kněžských rouch.

Lidská fantazie si spojila výběžek na přední straně krku u mužů (u žen jen nepatrný) s vyprávěním z biblického ráje a nazvala ho *„Adamovo jablko"*. Tedy vlastně zbytek jablka, ohryzek, který prý uvízl Adamovi v krku a my ho po něm dědíme. Ve skutečnosti to je výběžek štítné chrupavky, která podepírá důležitou hormonální štítnou žlázu.

Asi už se nedovíme, který strom a jeho ovoce se staly lidstvu osudným, které znamenaly konec rajského období a Boží blízkosti. Možná, že to ani žádné reálné ovoce nebylo, snad se jedná spíše o přirovnání. Jako by tu Tvůrce vyprávěl dětem, co to znamená neposlechnout a být zlý. A když by to nebyl skutečný strom a ovoce, tak tíhnutí nás všech k nedobrému jednání a naše odcizení od Boha – a důsledky toho všeho – ty jsou, žel, velice reálné. Můžeme říci, že jejich vyvrcholením byly odjakživa války a zabíjení lidí, mučení a upalování „kacířů" ve staré době. Jaderné zbraně, jedovaté plyny, umělé šíření nákazy a koncentrační tábory „moderní" doby jsou pokračující příšerné skutečnosti zla a odcizení lidí Bohu.

Scéna o pokušení a prvním hříchu v ráji byla mnohokrát zachycena na obrazech nebo pracích sochařů od 2. a 3. století po Kristu. Je tu řada známých jmen, jako Lucas Cranach, Michelangelo Buonarroti, Jan Breughel, Peter Paul Rubens, Lucas van Leyden, Albrecht Dürer, z novodobých Gustav Klimt, Mikoláš Aleš, Emil Horálek, sousoší Olbrama Zoubka a další.

JABLOŇ je rod opadavých listnatých stromů z čeledi růžovitých. Dnešní pěstované odrůdy vznikly křížením více druhů. Jsou to zpravidla dlouhověké stromy, běžně se mohou dožít 60 až 80 let, ale i více než 100. Dnes se pěstují hlavně jako zákrsky pro pohodlné roubování, prořezání i sklizeň, původně pěstované druhy dorůstají až 15 metrů výšky. Jejich květy jsou pětiplátečné, bílé nebo narůžovělé. Dužnatý plod různých barev zvaný jablko je malvice s více semeny v jádřinci; dozrává zpravidla v srpnu a září. Rod malus má asi 35 druhů a velký počet pěstěných kříženců a odrůd.

Pěstování jabloní se datuje asi od roku 300 před Kristem, u Římanů byly jabloně už roubovány a jejich ovoce bylo velmi oblíbené. U nás se pěstují asi od 9. století po Kristu. V řecké mytologii se vypráví o jabloni se zlatými plody, které se staly jablky sváru a přispěly k mnohaleté trojské válce. V pohádkách, např. Sněhurka a sedm trpaslíků, se vyskytuje pokus o vraždu otráveným jablkem. Příběh o zakázaném ovoci a prvních lidech nám může připadat pohádkový nebo prostě mimo soudobou realitu. A přece je tu řada oblastí, před kterými nás Bůh varuje v Bibli a Ježíš Kristus to zdůraznil: NECH TO BÝT, NEDĚLEJ TO, NEZÁVIĎ TO DRUHÝM! Přiznejme, že jsme utrhli a snědli všelijaké „jedovaté ovoce", které pokazilo život nám a dalším lidem. Jedinou cestou z toho ven, je Boží odpuštění našich zlých činů a slov pro oběť Ježíše Krista. On nám otevírá cestu zpět do Ráje, jak to vyjádřil Jan ve svém Zjevení: *Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji (2,7). To vítězství není triumf mé a tvé pevné vůle a charakteru. Ty nám připravily řadu ošklivých porážek a selhání. Jak se zařadit mezi ty, o nichž je psáno: Blaze těm, kdo si vyprali roucha, a tak mají přístup ke stromu života i do bran města (22,14)?* Ten očistný proces je popsán v téže novozákonní knize (Zj 7,14): *To jsou ti, kteří…vyprali svá roucha a vybílili je v krvi Beránkově.* Tento popis očistného procesu našich duší a konkrétních činů ukazuje, že to není nic přirozeného, nic v našich možnostech: VYBÍLIT V KRVI! Je to zázrak Boží lásky, který se uskutečnil křížem Pána Ježíše Krista. My jistě musíme přiložit ruku k dílu a bojovat, ale nespoléhejme na své síly a občasná vítězství. Hlavně se nevyhýbejme té *„Boží prádelně"*, která ruší každou jemu vyznanou vinu a hřích od toho zrádného stromu v Ráji až dodnes.

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

15/2022

11. května 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
18. května 2022

Z obsahu

* Čisté srdce
* Ochránce na cestě

Poselství k neděli Cantate

„Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci.“ Žalm 98,1

V našich církvích zpíváme. Zpěv je jednou z nejnápadnějších charakteristik křesťanského společenství. Zpěv je totiž zároveň modlitbou. Dokonce je zachován výrok, který se připisuje Aureliu Augustinovi a k němuž se údajně rád vracel i Martin Luther: Qui corde cantat, bis orat (Kdo ze srdce zpívá, dvakrát se modlí).

Křesťané ale nezpívají jen tak, činí tak proto, že jsou na cestě. Na cestě k nebeskému Jeruzalému. Společně. Kdo se účastnil nějaké pouti a zakusil, jaká síla je ve společném zpěvu a ve společném cíli, tak to snadno pochopí. Ostatně i velmi oblíbená pouť do Compostely má svůj popěvek, z něhož uvedu aspoň sloku: *Každé ráno se dáváme na cestu, každé ráno jdeme dál. Den za dnem nás volá naše pouť, jdem za hlasem Compostely. Dál, dál, výš a výš! Bůh nám pomáhej!*

Církev Staré i Nové smlouvy je příznačně nazývána „společenství poutníků“. To není samozřejmé. Dánský evangelický teolog a filosof Søren Kierkegaard (1813-1855) upozornil na to, že občanská společnost v jeho době, která se ještě nazývala křesťanskou, spěchá někam úplně jinam než do Jeruzaléma (a tak přestala zpívat, dodávám):

„V dnešní době se nikdo nezastaví na víře, ale jde dál. Bylo by možná šílené ptát se, kam to vlastně jdou. Pokládá se za znamení slušnosti a dobrého vychování, budu-li předpokládat, že všichni už uvěřili, protože jinak by to byla divná řeč, že šli dále. Za starých časů tomu bylo jinak, tenkráte byla víra úkolem pro celý život; mělo se totiž za to, že se zkušenost ve víře nezíská za den či týden. Když se kdysi zkušený stařec blížil smrti, měl již dobrý boj za sebou a víru zachoval; jeho srdce však bylo natolik mladé, že dosud nezapomnělo na úzkost a chvění, jež ho jako mladíka ukázňovaly a jež pak jako muž opanoval, jimž však přece žádný člověk tak docela neodroste - ovšem jestli se mu zatím co nejdříve nepodaří – jít dále!“

Hodně ironické. Jako by si v nové době lidé chtěli ulehčit námahu. Jako by se vyhýbali cíli, který by vyžadoval celého člověka. Ježíšovi učedníci se ptají Pána: *„Jak bychom mohli znát cestu?“* On jim však odpověděl: *„Já jsem ta cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“* (Jan 14,6). Ježíš je náš cíl i průvodce na cestě, on je naše spása. To je důvod, proč Aurelius Augustin nabádá: *„Zpívej, ale kráčej dál! Tak jako zpívají poutníci. Zpěvem se těš v nouzi, nebuď rozmrzelý. Zpívej a kráčej dál!“*

Martin T. Zikmund
Evangelický farář
v Karlových Varech

Čmelák na květu lípy srdčité

O církvi aneb trocha nevědecké fantazie

Končí jaro léta Páně 2222, slovy dva tisíce dvě stě dvacet dva. Před honosnou budovou Všeobecné církve všekřesťanské spořádaně stojí hlouček bezvadně, ale bezradně vyhlížejících farníků. Kdyby to neodporovalo novodobým společenským normám, snad by přešlapovali, nebo se, ó hrůza, drbali za uchem, či dloubali v nose! „Copak jednou s tímhle barákem budou dělat?“ Řečnickou otázku pokládá dáma středních let, která, když ještě vládla honosnému paláci, v pozadí mívala vždy poslední slovo. „Prosím, ovládejte se,“ je napomenuta kýmsi z hloučku. Další trapné ticho. „Všechno to stojí za ---!“ Poněkud avantgardně oblečený mladík s příliš bujnou kšticí se přece jen zarazil, ale i tak se dočkal od dámy, která většinou neříkala nikdy nic, tichoučkého napomenutí. „Snad byste nechtěl být sprostý?“ „To víte, madam, že bych chtěl!“ Člověk si něco najde, nějakou tu --- naději!“ „Vždyť tu jsme našli všichni. Všeobecná, všesvětová, všeduchovní idea.“ Dáma vytahuje z modré kabelky brožurku a podává ji i chlapci. „Děkuji, nechci, to nám vtloukají do hlavy všude, ani šéf v práci nedá pokoj.“ „Měl bys mne s ním seznámit, Péťo,“ hned je aktivní dívčina v uniformě všesvětové armády. „To už je starší ženatý pán, slečno!“ V rámci všeotevřenosti je to přece jedno,“ nedá pokoj vojínka, „podstatná je jeho uvědomělost.“ Další pauza, připravená pro dámu s posledním slovem: „Tenhle všespojenej svět je lautr naruby, úplnej všeblbákov! Krást už není co, tak se aspoň smilní a lže! Navíc zítra může být válka třeba proti Austrálii.“ „Pokud se nepřizpůsobí všeobecným zájmům, pak samozřejmě ano. Bojujeme ovšem nejen proti nepřizpůsobivým zemím, tím více však proti nechápajícím jednotlivcům!“ Nejspíš

Dokončení na str. 2

O pleveli mezi pšenicí — Mt 13,24–30

Někdy si klademe otázku, zda je svět dobrý nebo zlý. A také se ptáme, kde se bere zlo. Na jedné straně si opakujeme, že Bůh všechno stvořil jako dobré. Naproti tomu ale v Bibli nacházíme mnoho informací o tom, že ve světě pracuji zlé síly, že ďábel narušuje Boží dílo. - Had v zahradě Eden a vyhnání z ráje... Ábel a Kain a vražda Ábela… Jidáš a zrada Ježíše Krista...

To jsou ty nejznámější případy z Bible, které nám ihned vytanou na mysli při myšlence na působení toho Zlého. Ale je toho mnohem víc. Například král David. Byl a je pro starozákonní Boží lid snad nejslavnější a největší postavou. A přece o něm čteme, že mu satan vnukl, aby provedl sčítání lidu. A z Nového Zákona u apoštola Petra, který byl, jak velmi dobře známe, základním kamenem Kristovy církve, nacházíme scénu, kde ho Ježíš okřikne slovy: *„Jdi mi z cesty, satane, tvé myšlení není z Boha, ale z člověka“.*

Celé stvoření je poznamenáno působením toho „Zlého“. Dobří lidé jsou často svedení k nerozumnému jednání či myšlení. - Jak je to možné? Odpověď je jednoznačná. Je to vliv toho, kdo chce škodit. A tak je tomu i v dnešním podobenství. Hospodář zasel dobrou sadbu, ale ten nepřítel tajně nasel do dobrého díla koukol, plevel. Prostě setbu zlou. Zprvu obojí roste spolu. Nic nápadného se neděje. Později se však ukáže že některé rostliny přinášejí plody špatné dokonce jedovaté (jílek mámivý?) a překážejí dobrému růstu. Obilí ubírají prostor, světlo a živiny. Škodí a nemají tam co dělat! Nedivíme se služebníkům hospodáře, že chtějí ty škodlivé rostliny vytrhat. Jenže to nejde. Kdyby se do toho pustili, vytrhali by z kořenů i obilí, které za chví-

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: RUSKO CHCE “SVŮJ” POZEMEK V JERUZALÉMĚ

Ruský prezident Vladimir Putin v dopise zaslaném izraelskému premiérovi Naftalimu Bennettovi vyzval Izrael, aby předal Moskvě církevní areál v jeruzalémském Starém Městě. Napsal to web deníku The Times of Israel.

Moskva se už několik let snaží pod svoji správu získat takzvaný Alexandrův dvůr, církevní areál poblíž chrámu Božího hrobu v Jeruzalémě. Její plány ale nedávno zkomplikovalo rozhodnutí izraelského soudu, který nároky Ruska na komplex neuznal.

V dopise Putin podle izraelských médií zdůraznil důležitost, jakou Moskva záležitosti přikládá. Jeruzalémští představitelé se obávají, že by spor mohl zvýšit napětí ve vztazích s Moskvou, které v nich panuje kvůli invazi ruských vojsk na Ukrajinu, ale podle ruského analytika Alexe Tencera se Izrael obává předat Moskvě majetek v době, kdy mnoho západních zemí uvalilo na Rusko kvůli válce na Ukrajině sankce.

Pozemek v Jeruzalémě, který si Rusko nárokuje, koupil v roce 1859 car Alexandr II., a nechal na něm postavit Alexandrův dvůr, známý také jako kostel Alexandra Něvského. Areál spravovala až do bolševické revoluce v roce 1917 vláda ruského impéria. Bývalý izraelský premiér Benjamin Netanjahu v roce 2020 schválil opětovné předání Rusku, ale proti tomuto kroku se objevila řada námitek.

Izraelský soudce posléze rozhodl, že s ohledem na mnohé náboženské a politické aspekty o záležitosti může rozhodnout jedině izraelská vláda. Izraelský premiér Bennett loni zřídil pro tuto otázku speciální komisi, ta se však zatím nesešla.

(red)

ČTENÁŘI POZOR! DŮLEŽITÁ INFORMACE!

Všichni dostávají náš časopis pravidelně do schránek, ale je mnoho těch, kteří (věřme, že jen omylem) neuhradili předplatné ve výši 592 Kč.
Víme, že má mnoho lidí problémy s hrazením bydlení, energií, mnozí z nich mají starosti s náklady na stravu... My však nemůžeme dávat všem zájemcům časopis zadarmo.
I když jsou naše náklady minimální, musíme zaplatit tiskárně, distribuční firmě, která Vám časopis zabalí a dopraví ho na poštu. Ta Vám včas dodá časopis do schránky.
Zaplaťte, prosíme, předplatné co nejdříve.

Číslo účtu:

2101709261/2010

Pokud neznáte variabilní symbol, napište 111, my si platbu podle adresy dohledáme.

Z církví doma i ve světě

František zakončil velikonoční vigilii zvoláním "Kristus vstal z mrtvých" v ukrajinštině

Papež František neodsloužil na Bílou sobotu večer v bazilice svatého Petra velikonoční vigilii, která křesťanům připomíná zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Stalo se tak podle vatikánských médií kvůli bolesti kolen, kterou papež v poslední době cítí. Obřadu se ale účastnil a pronesl kázání, ve kterém znovu připomněl válku na Ukrajině, uvedly světové agentury. "Mnozí spisovatelé popsali krásu nocí osvětlených hvězdami. Válečné noci místo toho křižují kondenzační stopy smrti," uvedl papež. Vyzval věřící, aby i v této válečné době konali "činy míru", snažili se o usmíření a poskytli pomoc potřebným. Papež měl původně odsloužit jeden z nejvýznamnějších obřadů v katolické liturgii osobně. Nakonec se pouze zúčastnil, pronesl kázání a pokřtil sedm dospělých.

Bohoslužby se zúčastnili i starosta Melitopolu Ivan Fedorov, který strávil několik dní v ruském zajetí, spolu se skupinou ukrajinských zákonodárců. Delegace předtím jednala se šéfem vatikánské diplomacie kardinálem Pietrem Parolinem. "V této tmě, kterou zažíváte, pane starosto a páni členové parlamentu, v této hluboké tmě války a násilí se my všichni s vámi dnes noci modlíme," řekl papež a uzavřel kázání zvoláním "Kristus vstal z mrtvých" v ukrajinštině.

Papež musel už v minulých týdnech kvůli akutní bolesti kolen zrušit některé body svého programu. Na potíže si postěžoval i při cestě na Maltu na začátku dubna. Velikonoční vigilie se zúčastnilo ve svatopetrském chrámu přibližně 6000 lidí.

www.christnet.eu

"Prosím, nezvykejme si na válku!" vyzval papež ve velikonočním poselství

Papež František vyzval světové vůdce, aby vyslyšeli prosby lidu o mír na Ukrajině. Ve svém tradičním poselství Urbi et Orbi (Městu a světu) dnes nepřímo zkritizoval Rusko za to, že Ukrajinu zatáhlo do krutého a nesmyslného konfliktu. Letošní Velikonoce označila hlava katolické církve za "Velikonoce válečné". Konfliktu na Ukrajině věnoval viditelně unavený a ustaraný 85letý papež většinu svého poselství, ve kterém se tradičně zaměřuje na konflikty na celém světě. Ukrajina je podle papeže "těžce zkoušena násilím a destrukcí kruté a nesmyslné války, do které byla zatažena". "Viděli jsme příliš mnoho krve, příliš mnoho násilností... přestaňte s ukazováním svalů, když lidé trpí," dodal František. Poděkoval rovněž těm, kteří uprchlíky z Ukrajiny přijali.

Moskva tvrdí, že na Ukrajině 24. února zahájila "speciální vojenskou operaci", papež ale tuto terminologii již dříve odmítl, hovoří o válce a již několikrát použil termíny jako neoprávněná agrese a invaze, poznamenala agentura Reuters. Rovněž během své nedávné návštěvy Malty nepřímo kritizoval i ruského prezidenta Vladimira Putina, když hovořil o "potentátovi", který konflikt podněcuje kvůli svým nacionalistickým zájmům. Velikonoční liturgie a následné poselství se letos poprvé po dvou letech odehrály přímo na Svatopetrském náměstí, v předchozích letech papež mši sloužil kvůli pandemii covidu-19 v omezeném režimu uvnitř Svatopetrské baziliky. Na Svatopetrském náměstí a v přilehlém okolí Františkovým slovům naslouchalo nejspíš až 100000 lidí, uvedla agentura AP. Papež během svého poselství, stejně jako již několikrát v minulosti, rovněž vyjádřil obavy v souvislosti s možným jaderným konfliktem. Tentokrát citoval z manifestu filosofa Bertranda Russella a fyzika Alberta Einsteina z roku 1955: "Skoncujeme s lidskou rasou, nebo se lidstvo zřekne války?"

Kromě Ukrajiny zmínil papež krátce i další dění, na které podle něj nemůže a nechce zapomenout. Vyzval k usmíření mezi Izraelci a Palestinci a rovněž mezi obyvateli Libanonu, Sýrie, Iráku, Libye, Barmy a Konga, které má v červenci navštívit.

www.christnet.eu

Pozvánka

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám. Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

O pleveli mezi pšenicí

Mt 13, 24-30

Dokončení ze str. 1

li mohlo mít plné klasy a přinést užitek. Hospodář svým dělníkům takové předčasné třídění zakazuje. Mnoho režimů a mnoho vládců se v minulosti pokoušelo rozdělovat lidi na správné a špatné, na vhodné a nebezpečné. Vždy to končilo tragicky. Bohužel se toho dopouštěla kdysi i církev. Ale Ježíš Kristus k tomu říká „ne". Vždyť by na smetišti podle tohoto podobenství skončily i rostliny s klasy a v případě nás, myslících tvorů, i lidé, s kterými Bůh počítá a očekává od nich ovoce. - Smutnými příklady jsou křížové výpravy proti kacířům, upalování lidi. Smutné je násilné šíření křesťanství a hrozné je masové vyvražďování Židů.

Nejednou vidíme věci zlé i v dnešním současném světě, ve světě kolem nás. Nepřátelské jednání, pomluvy, udavačství (nedávno), násilí... S lumpárnami se setkáváme i v církvích. - Ptáme se: nebylo by lepší tu špatnou setbu vytrhat a zavést například přísnou kázeň v církvích?

Někdy vidíme špatné dílo, ba přímo zlé dílo, i mnohem blíž. Ba nejblíž. Totiž při nás! Bůh sází dobré věci, ale ďábel roznáší tu špatnou setbu i do našich hlav a do našich srdcí. - Nebylo by lepší tu špatnou část z pole vytrhat? Možná ano. Ale jak to udělat? Jak to udělat tak, aby se nezničily i užitečné věci, užitečné rostliny, v reálném světě poctiví lidé? A jak takovou operaci udělat při nás?

Podle vzoru všech ochotných likvidátorů, nejspíš patříme na popraviště také. Jenže Ježíš Kristus říká „ne"! Bůh, jak čteme, nechává své slunce svítit na dobré i na zlé. Na lidi, kteří jasně jednají proti jeho řádům, i na ty, kdo o hledání jeho vůle usilují, ale, jak vidíme, někdy podlehnou tomu špatnému našeptávači. Jako Petr, když zapřel Krista, jako Jidáš, když Krista zrazoval... A Bůh nechává svítit své slunce i na nás.

„Nechte to růst spolu až do žní." Dobrá setba s Boží pomocí vydrží. Plevel ji nezničí. Než konec všeho nastane (a s ním i oddělení toho, co půjde do Boží stodoly a co na hnůj), do té doby dává Bůh čas pro pokání. Protože on je milosrdný a dlouhoshovívající.

Podobně to píše i apoštol Pavel: *„Nevíš snad, že dobrota Boží tě vede k pokání?"* (Ř 2,4)

Pokání dělal David. Pokání dělal Petr, když zapřel a pak hořce plakal. A když Jidáš vrátil 30 stříbrných, nebylo to také pokání? - U Jidáše se ovšem musíme ptát ještě dál. Když potom šel a oběsil se, nechtěl právě tímto zoufalým činem dát najevo, že se od takového jednání totálně odděluje?

Písmo nás zchlazuje. U Jakuba čteme: *„Buď rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu."* - Jistě, proti zlu se má člověk z pravidla ohradit a nazvat věci pravým jménem. A když se ubližuje druhým, proti zlu se má i postavit!

Ale při tom všem zároveň nemáme zapomínat na to Ježíšovo: *„Nesuďte a nebudete souzeni"*.

Marian Šusták

O církvi aneb trocha nevědecké fantazie

Dokončení ze str. 1

znavena vlastními výkřiky odbíhá vojínka beze slova rozloučení ke svému miniletadlu. „To teda bylo dusno!" Za nezbytným posledním slovem mrtvé ticho. Majitelka téhož hlasu však neunese tíhu pasivity: „Což takhle vyrazit někam na čerstvý vzduch?" „A to předpokládáte", šeptla tichá dáma, „že tam není všeposlech?" „To samozřejmě nevím, ale škoda jít domů. Můžeme si na starém známém místě udělat táborák."

„Jak vidím," ozval se dosud mlčící rozvážný starý pán, „mají zde první i poslední slovo ženské, tedy až na Petra. Ten jistě rád souhlasí s vycházkou. Já s vnučkami jdeme také!" Odcházejí. Někteří k letadélkům či autům, jiní se vydávají pěšky za město.

„Je nás jedenáct, skoro jako apoštolů," medituje posledněslovná dáma." „Ale mohlo by to stačit na fotbal, kdyby se našel soupeř," hned napadlo Petra. Trapná pauza. Ovšem šli, když se jim ještě nechtělo rozejít.

Všichni najednou zůstali stát: dvě dámy, divoch Petr, starší muž, se dvěma křehoučkými dospívajícími vnučkami a dalších pět, s nimiž se brzy seznámíme. Ustrnuli před velikánským bilboardem. „Představte si, on už tam dneska bude koncert, velká všeobecná schow. Buď tam pustí lezoucí všebarevné virtuální hady a k nim všehudbu, či jak se tomu říká, nebo zatancují úplně nahatí pánové a slečny pro změnu živí! Já to znám," rozhořčil se starý pán." No a my, co jsme se na to všecko léta skládali, jdeme na procházku do lesíčka." „Ale svatbu si můžeme udělat i tam," pravila štíhlá dívčina. Celou dobu s chlapcem mlčeli, drželi se za ruce. Sami dosud nechápou, proč nezmizeli někam hodně daleko letadélkem, které nechali bez dozoru stát před palácem, ale putují pěšky s ostatními. A tři poslední? Mladý kazatel se ženou a pětiletým chlapcem. Mlčeli do této chvíle také. Včera kazateli oznámili, že dnes musí provést závěrečnou pobožnost, předat klíče a jít. Církev, stejně jako všechna ostatní sdružení, třeba turisté, není v zájmu všeobecného individualismu nutná. Budovy budou patřičně prospěšně využity. Kazateli pak nabídnuto buď nevolitelné místo v Městské radě, nebo nezaměstnanost bez podpory. Lehkým klepnutím do všekomunikátoru zrušil první možnost, ale teď neví: udělal správně? Třeba by v Městské radě někomu prospěl a kdo ví, který dareba to vezme, když odmítl on. Chlapec je zatím jedináček, ale přáli by si doma hrst dalších dětí. A tolik rád by jednou vzal celou rodinu na plachetnici poznat moře. Co teď? Jde se svými, město už mají za sebou.

Vstupují do krásného čisťoučkého lesa, skoro parku. Vše vypreparované, nevonící, chemicky ošetřované, ale je to les skoro jako ze starých fotografií. A zde je staré známé odpočivadlo: Pár laviček se stolky, vše po zimě pěkně natřeno, z trubky laskavě crčí pramínek čisté studené vody. Všichni tiše usednou, váhají. „Bratře kazateli, je to teď na tobě," laskavý ochránce dvou křehoučkých vnuček, jakoby stále z něčeho vystrašených. Tiskly se k němu doslova jako kuřata ke kvočně. „Většinou jsme na začátku zpívali," s podtónem marnosti v hlase pravil kazatel, „ale vše se tam muselo nechat, i zpěvníky." „A co s tím budou dělat," nechápavý dotaz posledního slova. „To teda nevím, snad to dají do muzea tmářství nebo co. Moudrosti poklad s nebe ale známe." Dvě první sloky se váhavě vznesly do korun stromů, dál nikdo neuměl.

Už bez dalších komentářů zahájil kazatel úvodní modlitbou: „Bože, byl jsi s námi v mnoha šťastných chvílích, prosíme, neopouštěj nás v časech možného pronásledování. Vše co budeme prožívat, má být nejspíš tiché a nenápadné, ale možná těžší, než mnohá předešlá trápení. Ale víme, že ani teď nás, svou církev, nenecháš osamocené." Mnoho toho tehdy řekl mladý kazatel v onom dokonalém lese. Zapomněl na probdělou noc i na vtíravé pokušení kompromisu. Ještě, když stáli před honosným kostelem se lehce dotkl komunikátoru v kapse a v poslední vteřině hodlal přijmout nabídku divné politické kariéry. Ovšem najednou, snad se nezbláznil, přestal mít strach z nejisté budoucnosti.

„Jsem si jist, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost ani žádná moc ani výšiny ani hlubiny ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu. To z ničeho nic (po mnoha kazatelových větách) zacitoval starý muž, na ramenou drobné ruce vnuček.

Tihle tři zůstali ve společenství na vlastní nebezpečí. Rodiče na kosmické stanici a doma čeká opatrovnice s jediným správným názorem.

Na tento den nikdy nezapomenou. Takové bohoslužby ještě nezažil nikdo z nich. Slova z konce osmé kapitoly Listu Římanům jistě slyšeli a četli víckrát, ale že by mohla tolik říct přes hranice tak mnoha staletí? Přímo se koupali v úžasu z nového začátku. Ani Petr by si nemohl přát lepší křest. Snil o ponoření do bazénu v suterénu sborového skoro zámku, teď mu stačila hrst krůpějí z umělého pramene. A snoubenci, kteří plánovali svatbu za týden, si také odnášejí požehnání do dalších let. Do jakých? Nikdo neví.

„Asi nás tady našli," všimla si jako první tichá dáma. Nad stromy zakroužilo letadélko. Pak slyšeli lehoučké přistání mezi stromy, po něm pláč. Někdo klečel za stromem, brečel a brečel. „Pojď za námi, Elo," zavolal na ni kazatel. Vojínka, momentálně v civilních šatech, stála mezi nimi a utírala si oči. „Prosím, nezlobte se, že jsem byla proti vám. Bavilo mne občas ze zvědavosti přijít. Nebylo těžké najít něco špatného, vždyť kolem mne byla hrstka chybujících lidí. V historii jsem toho taky našla víc než dost. Ale teď vím, komu jsem uvěřila." Už sedí mezi nimi, ostatní sestry brečí s ní. Poslední slovo má stará (mladá) dobrá kostelnice: „Opravdu je nás jako apoštolů!" A ještě dovolte autorce zakončit tuhle exkurzi do (cožpak víme jaké) budoucnosti modlitbou: *„Díky ti, Bože, za církev, která vypadá přečasto na brzký konec, ale přes to z trosek lidských nedokonalostí znovu povstává. Je za co děkovat a z čeho se radovat, ač zdánlivě není v co doufat. Prosím tě také, abychom rozuměli a byli snášenliví, ale nedovol uprostřed postmoderní názorové kaše zapomínat, komu jsme* uvěřili. Amen."

Eva Budzáková

Jsou tu Velikonoce – svátky života, který vítězí nad smrtí. A na Ukrajině teče krev

Křesťanství mnoho lidí odmítá kvůli ukřižování. Jak by mohli věřit Bohu, který prohrál?

Žijeme v chaosu, v nejistotě, nevíme, co bude, jestli se válka z Ukrajiny, ze země, jež na svých bedrech "nese náš kříž", nerozšíří dál do Evropy. Jestli ji tam nerozšíří Putin. V tomto nevýhledu, v obavách, co nás čeká za týden, za rok, přichází její Velikonoce. Církevní rok vnáší do chaosu řád a pravidelnost, nabízí něco jako nosnou kostru.

Obranou proti strachu a ztrátě orientace se nejen pro křesťany stává opakování, návrat ke známému, k zažitému, ale taky ke kontemplaci, rozjímání. Pro věřící, kteří jsou událostmi na Ukrajině, úprkem z Ukrajiny, běsněním ruských vojáků a žoldáků vyděšeni, pak návratem či obratem k víře. Návrat ke světu, který v posledku neovládají lidé, natožpak lidé jako Putin, i když mají obrovskou moc, ale kterému vládne ten, kdo svět stvořil.

Zní to pěkně - nad Putinem, nad běsem války se vznáší vznešený stvořitel všeho, co známe. Kosmu, života i nás samých. Ale jak je pak možné, že tenhle omnipotentní – všemohoucí vládce nechává Rusko mordovat Ukrajinu? Vrací se po staletí opakovaná otázka "jak to Bůh může dopustit"? Obvykle se neklade v jiné formě, tedy "jak to Ježíš může dopustit". Proč? Nejspíš kvůli Velikonocům. Protože Ježíše každý z nás už stokrát, tisíckrát potkal, jak visí na kříži. Ježíš je nám bližší, vnímáme ho víc jako oběť než jako Boha či Syna Božího. Představu Boha máme strašně zatíženou, zatemněnou, naivní, pantheonální.

Návrat k ukřižovanému, pokořenému, obětovanému a obětujícímu se Ježíši představuje až nesnesitelný paradox. Proč takového, z našeho pohledu tak slabého Boha vyznávat? Jak se o toto sdělení, zvěstování opírat? Kvůli Ježíši mnoho lidí nevěří. Jak by mohli věřit tomu, kdo prohrál?

Když s přicházejícím Velkým pátkem, s přicházejícím ukřižováním Ježíše, sledujeme hrůzu na Ukrajině, nemohou se nám nevybavit slova, která podle části evangelií vyřkl Kristus, než umřel. Slova z biblického, novozákonního Markova evangelia: O třetí hodině zvolal Ježíš mocným hlasem: *"Eloi, Eloi, lema sabachtani?"*, což přeloženo znamená: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Dále se píše, že Ježíš vydal mocný hlas a skonal.

Jistě si řada věřících na Ukrajině podobně opakuje: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Lidé ve sklepích v Mariupolu, lidé, které ruští vojáci mučili. Ženy, které ti ze řetězu urvaní násilníci znásilňovali, zabíjeli. Ukrajinci na útěku. Staří lidé, kteří už nenalézají sílu utéct a čekají, až na ně spadne bomba, staří, kteří se báli nebo nemohli vyjít z domu a umírali hlady a žízní, si možná zoufale opakovali: Bože můj, Ježíši můj, proč jsi mě opustil? A křesťané třeba u nás nebo v Polsku i jinde se asi zklamaně v duchu tážou: Bože můj, Bože můj, proč jsi je opustil?

V čem se pak ten "opouštějící" Bůh liší od západního světa, který přece do značné míry taky Ukrajinu opustil? Má k tomu ovšem řadu výmluv, a dokonce i řadu pádných důvodů, aby vojensky na Ukrajině nezasáhl. Chce zabránit použití atomových zbraní, bojí se, že by je Putin zahnaný do rohu vystřelil, že by pak nebylo cesty zpět. Mnohem méně opravdu pádných důvodů už má západní svět pro to, aby dál platil Putinův teror. V čem se tedy ten hodný, křesťanský Bůh liší od hodné post-křesťanské Evropy a Ameriky?

Jak může Bůh dopustit Putina?

A jak může nechat vraha Putina chodit do pravoslavných kostelů? Jak může patriarchu Kirilla, civilním jménem Vladimira Michajloviče Gunďajeva, nechat biskupem Ruské pravoslavné církve, patriarchou moskevským a veškeré Rusi? Vždyť je to stejné, jako když měli nacističtí vojáci na pásních "Gott mit uns", Bůh s námi. Proč si Bůh neudělá pořádek aspoň ve vlastních církvích? Ha? - Pochopit, že máme svobodu organizovat si svět není snadné.

Za zvuku těchto otázek křesťanů i nekřesťanů projdeme pustem až do Velkého pátku, kdy vzpomínáme na smrt Ježíše - Boha. Na to, jak jsme ho my, lidé, přibili na kříž, zabili. Možná se pak pohled na Boha mění, musíme ustoupit z naší vlastní představy všemohoucího a všemohoucnosti a přijmout, nebo aspoň přemýšlet o úplně jiné představě. O Bohu, který se obětuje, který nezneužije síly, aby prosadil svou, aby nás násilně změnil nebo "denacifikoval". O Bohu, který ukazuje jinou cestu a zve k jiné cestě. Mě i Putina i Kirilla i Okamuru i Babiše i Zemana i Ovčáčka i Mynáře… Popravdě, v čem by se Bůh od nás lišil, k čemu by nám byl, kdyby použil síly? Jak by ho asi vnímali ti poražení?

Pro věřící křesťany, ale i pro nevěřící občany pak Velký pátek vyústí v neděli, ve vzkříšení, ve sdělení, kterému lidé buď věří, nebo nevěří: že Bůh má moc nad smrtí. Je důležité, že se symbolem víry křesťanů stal Ježíš na kříži, a ne Ježíš vycházející z hrobu. Protože Ježíš na kříži je naše věc, naše práce, naše Ukrajina, kdežto Ježíš vycházející z hrobu už s naší realitou, naší činností nesouvisí.

Díky Ježíši na kříži chápeme slovo oběť. Křesťané učí, že se Bůh obětoval za nás, za naše viny. Neobětoval se jako masochista, ani aby nás zahanbil, ale protože lidi miluje. Velikonoce jsou křižovatkou, každý rok znovu, dokonce každý den znovu, dávají možnost si vybrat, v jaké říši chci žít, jestli v říši lásky a oběti, nebo v říši moci a síly.

Kam vede ta první říše, to vidíme na péči o ukrajinské uprchlíky. Málokdo pochybuje, že pomáhat jim má hluboký smysl. Psychologové popisují, jak člověku, jeho mysli, duši, prospívá pomáhat. Zřejmě proto, že se vrací ke svému smyslu, k tomu, proč byl stvořen. V pomoci uprchlíkům najdeme obojí, lásku i oběť. Kdo po roce 2015 vyjel do Německa, viděl tam, v jejich péči o syrské a další běžence, jak vypadá ta první říše, ježíšovská, velikonoční.

A každý z nás dnes může na ukrajinské apokalypse made in Russia, made in Putin, vidět, pokud nemá zrak zastřený nenávistí a dezinformacemi, kam vede ta druhá říše. Do nesmyslného zmaru, do nelásky a nenávisti. Pro ty první a pro zabíjené Ukrajince se nabízí Ježíš na kříži, Ježíš, který jako oni prošel peklem, podsvětím, smrtí. Nabízí se jim ale i prázdný Ježíšův hrob. Mohou věřit a doufat ve spásu. Bůh, který trpí, jim stojí nablízku.

Pro ty z druhé říše je ukřižovaný Bůh nesmysl, cenu má jen ten omnipotentní, když není, tak ho oni zastoupí, oni si na něj hrají a vždycky nakonec prohrají.

Martin Fendrych

„Luteránský kněz“?

K české verzi nejrecenzovanější knihy roku 2021

„Objevila se nová hračka. Všichni se jí vysmívali, ale pak se rozneslo, že byla navržená pro autisty, a najednou se jí nevysmíval nikdo. Místo toho se teď každý vysmíval těm, co se předtím vysmívali jí. Potom někdo kdesi v muzeu natrefil na kamennou verzi starou miliony let, což se bralo jako důkaz čehosi. No a pak se ukázalo, že je původ hračky nějak spojený s Izraelem a Palestinou, a začala platit nepsaná dohoda, že se o ní nebude nikdy mluvit. A k tomuhle všemu došlo během nějakých čtyř dní.“ – Frapantně nastavuje zrcadlo světu tzv. sociálních sítí Patricia Lockwoodová v knize Nikdo o tom nemluví (s. 18n).

Nejen v důsledku covidu se dnes po světě obtížně dýchá! Za vyslovení názoru *„příliš vybočujícího“* lze se (zejména v zemích s *„pružnějším“* trhem práce) v řádu hodin ocitnout v řadách nezaměstnaných, potažmo nezaměstnatelných. Platí-li (jak shledal australský soud před pár lety), že nezařazení člena pracovního kolektivu mezi *„přátele“* na Facebooku je diskriminací, panuje ze strany všech oněch vnutivších se „přátel“ i volky nevolky přibalených „přátel přátel“ o to větší sociální kontrola.

Zoufalství z vnucování „ideologické čistoty“ v umění vykřičela vícekrát spisovatelka Chimamanda Ngozi Adichie (nařčená loni svým „nebinárním“ kolegou Akwaekem Emezim z tzv. transfobie, tj. patologického vztahu k lidem změnivším pohlaví), naposledy prostřednictvím listu The Washington Post. Podle Adichie je tlak na konformitu takový, že v příštích 10 až 15 letech bude v Americe vydávána pouze literatura, kde jednotlivé postavy budou patřičně názorově vyprofilované (aby autora ukazovaly v optimálním světle).

Oproti Adichie je Lockwoodová o pár identitárních bodíků „slabší v kramflecích“ (je sice o pět let mladší, má však světlou pleť). Tím obdivuhodnější je, jak si „dovoluje“! Zejména v první části knihy, sestávající z dojmů a postřehů influencerky ohledně „portálu“ (internetu), klasických médií i reálného života. Druhá část je drsná a krásná zároveň. Detailně zachycuje půl roku trvající život nevyléčitelně nemocné neteře (dcerky influencerčiny mladší sestry), též předchozí vývoj plodu i následné truchlení.

Jedna z vrcholných pasáží je věnována filmu Sloní muž – o člověku s diagnózou, jakou měla influencerčina neteř: „… Když Sloní muž konečně promluvil, bylo to jako její snění o malé: z úst mu vycházely biblické verše, Shakespeare, Milton, poezie. Doktor k němu vtrhne právě ve chvíli, kdy dořikává žalm: *„„ … všemi dny mého žití,“ deklamuje celý napřímený, „do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů.““* Další odstavec – ty jsou v knize graficky odděleny na způsob „tweetů“ ke zdůraznění útržkovitosti – řeší problém: „Kde je ten dům, do kterého se znovu a znovu vracíme v tom věčném do nejdelších časů?“ (s. 176, zvýrazněno v textu) Nejpozději zde se písmák zarazí.

V komentáři k českému ekumenickému překladu se praví: *„Žalm 23 patří k nejznámějším žalmům (srov. i Dvořákovy Biblické písně). Přesto skýtá překladatelské i vykladačské potíže… Závěr v. 6 byl předmětem rozpaků už ve starověku.“* Žalmový citát v české verzi bestselleru Lockwoodové (údajně *„nejrecenzovanější knihy roku 2021“*) se neshoduje se zněním kralickým, ekumenického překladu ani Bible21. Čemu tedy odpovídá? Tato otázka měla být zodpovězena v poznámce pod čarou nebo v doslovu.

Doslov místo toho zklame hned prvním souvětím: Lockwoodová prý vyrůstala *„v rodině luteránského kněze, který konvertoval ke katolicismu“*. Termín *„luteránský kněz“*, pro jistotu zopakovaný na přebalu, je protimluv v přívlastku. (Luther hlásal všeobecné kněžství všech věřících.) Seriózní anglosaské zdroje charakterizují původní profesi autorčina otce jako *„a Lutheran pastor“* – luterský duchovní. Zatímco v anglikánském (potažmo episkopálním) prostředí se katolicizující pojmy jako *„kněz“*, *„mše“*, *„diecéze“* apod. používají běžně (anglikánská High Church, tj. *„vznešená církev“*, je dokonce upřednostňuje), v luterském nikdy. Prof. A. Molnár ironicky kvitoval *„už jenom to, že jsme si nechali vnutit pojem farář“*. (Zobecňující označení *„a Protestant priest“* v anglosaském kontextu jakž takž ujde; jeho doslovný převod *„protestantský kněz“* v českém kontextu už méně; překlady nicméně působí terminologické rozostřování.)

Petr Kamberský v červnu 2012 v Lidových novinách konstatoval: *„Můžeme se … sice utěšovat, že máme do češtiny přeloženou skoro celou anglicky psanou klasiku – musíme se ovšem smířit s tím, že dobrá čtvrtina či polovina z těchto překladů má úroveň, při níž si kvalitu anglicky psaného originálu můžeme jen představovat.“* U pojmosloví náboženského navíc, dodejme, platí v překladové literatuře jeden z Parkinsonových zákonů: *„Co se může pokazit, to se pokazí.“* Jsem jediný, komu to vadí?

František Schilla

Odkazy:

Charles, R.: Adichie talks about what cannot be written about. The Washington Post, 26.1.2022, s. C2 (Book World)
Lockwood, P.: Nikdo o tom nemluví. Euromedia – Odeon Praha 2021, 200 s

Římskokatolická církev sází na průmysl

Na pole u železničního nádraží v Mikulově by se v budoucnu měla rozšířit průmyslová zóna. A skladovací hala, která zde má vyrůst, bude mít neobvyklého majitele. Prostřednictvím nově založené firmy zde rozšiřuje své podnikání Římskokatolická církev. Pozemky sousedící s betonárnou získala společnost s ručením omezením IZ-Mikulov před pár měsíci. V jejím čele stojí ekonom brněnského biskupství Petr Zelenka, jediným společníkem je pak společnost Urbanon, jejímž místopředsedou představenstva je Pavel Konzbul, pomocný biskup brněnský a generální vikář brněnské diecéze. Ve vedení obou firem pak působí ještě člen KDU-ČSL a brněnský podnikatel Petr Prokš, jehož oborem je pronájem komerčních prostor či pomoc s výstavbou nových a správa nemovitostí. „Společnost IZ-Mikulov vlastní v katastrálním území Mikulova několik pozemků, pro které v současné době zvažuje nejlepší využití, aby při dobré ekonomické výnosnosti byl projekt co nejlépe a nejcitlivěji začleněn do regionu Mikulovska,“ uvedla bez bližších podrobností mluvčí brněnského biskupství Martina Jandlová. Jak však vyplývá z dokumentů, které právě procházejí posuzováním vlivu na životní prostředí EIA, pro pozemky u nádraží už firma využití našla. Na půdě, která je dnes zemědělsky využívaná, má v plánu postavit skladový a administrativní areál. Plánuje se i výstavba dvoupodlažní administrativní budovy se sociálním zázemím a parkoviště pro 98 aut. Záměr cílí na široké spektrum obchodních a výrobních společností. Objekt bude obsahovat přibližně 16 tisíc metrů čtverečních pronajímatelné plochy, kterou lze flexibilně rozčlenit dle potřeb konkrétních klientů,“ popisuje Petr Prokš. O jak rozsáhlý projekt jde, svědčí i odhad, že práci by tu mohlo najít 512 lidí v administrativě a 288 ve skladu. Mezi místními projekt nadšení nevyvolává. „Podle mého názoru to bude pro Mikulov bez přímého napojení na dálnici naprostá katastrofa,“ napsal na sociálních sítích Mikulovan Miroslav. Chybějící dálnici D52, jejíž výstavba je stále v nedohlednu, považuje za zásadní problém. „Velikost této zóny má být asi pět hektarů. Vzhledem k tomu, že nebude mít přímé napojení na dálnici, lze předpokládat, že tato lokalizace přitáhne další kamionový provoz do Mikulova a okolí.“

(red)

Až já budu velká

Až já budu velká
uplatím vládu
a koupím si pořádný kus
oblohy

A na tom mém kusu oblohy
nebudou žádné rakety
žádná letadla s bombami

ani družice
které by nás mohly pozorovat
při milování

Na mém kusu oblohy
budou jen hvězdy slunce a
měsíc
a také andělé na žebříku
opřeném o milovanou zemi

Věnováno Ukrajině 2022

Delicie Nerková

Hlasy z rozvalin

Výzva představitelů ukrajinských teologických vzdělávacích institucí k válce Ruské federace proti Ukrajině

„Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny“ (1 K 12,26). *„Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země“* (Gn 4,10).

Od chvíle, kdy 24. února 2022 začala invazí v plném rozsahu další fáze rusko-ukrajinské války, jsme my, představitelé ukrajinských teologických vzdělávacích institucí, svědky masivních válečných zločinů, včetně množství projevů násilí, iracionální krutosti a nelidského zacházení s civilisty, ničení měst, poprav pokojných civilistů, znásilňování, drancování a rabování.

Vyjadřujeme křesťanskou solidaritu s oběťmi ruského vpádu na Ukrajinu.

Po příkladu Krista, který na sebe ve vtělení vzal plnost lidské existence, se ztotožňujeme s oběťmi agrese a odmítáme stát tiše stranou a tvářit se, jako by se nic nedělo. Truchlíme spolu s těmi, kdo přišli o své blízké v Irpini, Buči, Hostomelu, Mariupolu, Charkově, Izjumu, Černihivu, Sumách, Kramatorsku a mnoha dalších ukrajinských městech. Pláčeme s oběťmi násilí a nelidského jednání ruských vojsk a společně s nimi požadujeme, aby už teď, ještě než rozsudek vynese spravedlivý Soudce, posloužily spravedlnosti pozemské soudy. Modlíme se za miliony vyhnaných lidí a za uprchlíky, za rodiny, které teď nemohou být spolu, za rodiny padlých vojáků i za lidi, kteří přišli o svůj domov a teď si neumějí představit, jak bude vypadat jejich budoucnost. Jako členové křesťanských společenství budeme dělat všechno pro to, abychom vaše utrpení zmírnili. Jsme s vámi!

Odsuzujeme válečné zločiny ruských okupačních sil na Ukrajině.

Odsuzujeme válku vedenou Ruskou federací jako neopodstatněný, zákeřný a útočný akt agrese proti svrchované Ukrajině a jejímu lidu. Této agresi předcházelo mnoho let dehumanizace Ukrajinců ve veřejném mínění ruských občanů, podněcování k nenávisti vůči Ukrajině i jejím občanům, jejich vykreslování jako nebezpečných nepřátel, popírání práva Ukrajinců zvolit si směr svého národního a civilizačního vývoje. Tato propaganda se stala základem pro zahájení útočné války. Výzvy k „denacifikaci“ a „demilitarizaci“ jen zastírají skutečné motivy ruského vedení: pohlcení Ukrajiny Ruskem jako pokorného vazalského státu a rozpuštění ukrajinské identity v „ruském světě“. Odsuzujeme ruské metody vedení války: odmítání poskytovat civilistům humanitární koridory, popravy bez řádného soudu a zabíjení civilistů, ničení občanské infrastruktury, využívání civilistů jako lidských štítů a používání zbraní s nepřímými účinky.

Důrazně odsuzujeme, jak ruští křesťané k válce s Ukrajinou mlčí, zůstávají k ní lhostejní nebo ji dokonce otevřeně podporují.

Hluboce nás rmoutí reakce ruských evangelikálních věřících na válku Ruska proti Ukrajině. Řada církevních vedoucích, pastorů a členů společenství zůstává zticha. V nejlepším případě opatrně mluví o modlitební podpoře a pomoci uprchlíkům, ale úplně odmítají zhodnotit válku a válečné zločiny ruské armády z biblického a morálního hlediska. Nehledáme teologické a historické důvody, proč ruští křesťané ztratili prorockou vizi a schopnost zdravého morálního úsudku a vyjádření solidarity s ukrajinskými křesťany, kteří se stali oběťmi války. Ať už jsou tyto důvody jakékoli, chceme připomenout, že se neviditelné tělo Kristovo musí projevovat viditelným způsobem: *„Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny“* (1 K 12,26). Utrpení bratří a sester v Kristu vyžaduje veřejné ztotožnění se s nimi.

Vyzýváme ruské křesťany k pokání ze své podpory vedení Ruské federace. Důrazně odsuzujeme ty církevní „vedoucí“ a církevní společenství či církevní denominace, jež otevřeně podporují agresivní kroky nejvyššího vedení Ruské federace. Ať už vědomě, nebo ne, uznali císaře jako svého „pána“ a zřekli se raného křesťanského vyznání, že „Ježíš je Pán“. Tímto projevem odpadlictví vyměnili soucitnou jednotu s ukřižovaným tělem Kristovým za osobní bezpečí a blízkost k politické elitě státu. Vyzýváme je k pokání z jejich výslovné i skryté podpory ruské nesnášenlivé imperiální politiky, ideologie „ruského světa“ a útočné války proti Ukrajině. Vybízíme je, aby se ztotožnili s oběťmi agrese. Zároveň je naléhavě žádáme, aby hledali sílu Ducha svatého k praktickým krokům, které by ovlivnily veřejné mínění v Rusku ohledně války proti Ukrajině a nejvyššího vedení jejich země. *„Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání“* (Mt 3,8).

Vyzýváme mezinárodní partnery, aby nezůstávali lhostejní k ruské agresi vůči Ukrajině.

Je pro nás velkým zklamáním, že někteří mezinárodní partneři, organizace a svazky církví popisují válku neutrálními pojmy jako „krizi“, „konflikt“, „situaci“ a „násilí“. Vyhýbají se tak pojmenování agresora a nepodávají biblické a morální hodnocení projevů agrese. Žádáme, aby objektivně hodnotili invazní válku a válečné zločiny armády Ruské federace a nenaslouchali jen mluvčím ruské propagandy a těm, kdo jejich slova opakují v náboženském prostředí, ale aby naslouchali také svědectvím ukrajinských křesťanů, kteří na sobě zakoušejí skutečné cíle a prostředky této války. Vyzýváme k solidaritě s miliony ukrajinských uprchlíků, tisíci zabitými a zmučenými civilisty a s těmi, jež ruská okupace ohrožuje na životě nebo jsou v předních liniích války. Zároveň vyjadřujeme hlubokou a upřímnou vděčnost těm církvím, misijním a humanitárním organizacím, které se ze všech sil snaží zmírnit utrpení Ukrajinců, těch, kdo se stali uprchlíky v sousedních zemích, i těch, kdo jsou dosud na Ukrajině a nesou břemeno války. „Kdokoli vám podá číši vody, protože jste Kristovi, amen, pravím vám, nepřijde o svou odměnu“ (Mk 9,41).

Autoři výzvy:

- Olexandr Gejčenko, rektor Oděského teologického semináře (Ukrajina)
- Roman Solovij, ředitel Východoevropského teologického institutu (Ukrajina)
- Taras Dyatlik, oblastní ředitel pro východní Evropu a střední Asii v misijní organizaci Overseas Council-United World Mission, prorektor pro rozvoj a mezinárodní spolupráci Východoevropského teologického institutu (Ukrajina)
- Olga Dyatliková, pomocná oblastní ředitelka pro východní Evropu a střední Asii v misijní organizaci Overseas Council-United World Mission (Ukrajina)
- Ivan Rusin, rektor Ukrajinského evangelikálního teologického semináře (Ukrajina)
- Valentin Sinij, rektor Tavrijského křesťanského institutu (Ukrajina)
- Xenia Trofimčuková, projektová a programová manažerka Východoevropského teologického institutu (Ukrajina)

Následují další podpisy tohoto otevřeného dopisu. (překl. A. Š.)

Zajímavosti z ptačí říše

Z oken našeho bytu u řeky Metuje v Náchodě-Bělovsi jsme často pozorovali volavku popelavou, která si vybrala jeden vysoký strom na lesním břehu řeky jako své odpočívadlo. Občas jsme ji vídali, jak se brodí mělkou vodou a snaží se harpunovat rybu dlouhým ostrým zobákem. Rybáři z ní nemusejí mít strach, její způsob rybolovu asi není příliš účinný. Jedno léto si pronajal k odpočinku spodní patro téhož stromu také statný pták **kormorán**. Vždy, když po lovu usedl, rozpažil, a tak sušil svoje křídla. Ten prý je jako rybář velice výkonný, potápí se a rychle plave pod vodou. Věřím, že hejno kormoránů dokáže „vybílit“ chovný rybník. Tito lovci prý chytají i hbité vlaštovky, které letí těsně nad hladinou.

Na druhé straně našeho paneláku byla sadová úprava s velkým jeřábem, stromem, který měl na počátku podzimu korunu červenou jeřabinami. Jednoho dne zapadlo do jeho koruny velké hejno kropenatých ptáků. Když po nějaké době strom opustili, červená krása jeřábu byla skoro pryč. Určili jsme si ty loupežníky jako drozdy kvíčaly. Jejich bratranec drozd brávník, i když není o moc větší než kos, prý zuřivě brání své hnízdo, zahání i kočky a napadá dokonce blížícího se člověka.

Za nejinteligentnější ptáky jsou pokládání **krkavcovití: havrani, vrány, krkavci a kavky**. Asi jste už

četli o japonských vránách, které nedovedou rozlousknout tvrdé ořechy. Tak je házejí na frekventované ulice, aby jim je rozmáčkla kola aut. Dokonce si všimly, že auta v některých chvílích nesmějí na pruhované přechody, a tak těm dávají přednost a motají se pak mezi nohama chodců a sbírají svou oříškovou žeň. Můj milý příbuzný hovořil s lesníkem, který si všiml, že když má přes rameno pušku, odlétávají před ním havrani do uctivé vzdálenosti. Zkusil mít na rameni klacek podobný pušce. Ten však chytří ptáci ignorovali. Šedočerné drobnější kavky i dvoubarevné straky s dlouhými ocasy mají prý zálibu v lesklých předmětech a dávají si je do hnízd. Pozor, mohly by vás třeba na zahradě připravit o odložený šperk nebo hodinky! Kavky napodobují zvuky a v zajetí i lidská slova – jedna na nás volávala z klece v pražské zoo: „máňo, na!“.

Čápi bílí vynikají zase vrozeným navigačním smyslem, mladí letí napřed do afrických zimovišť, rodiče je později následují. V Africe mají čápy rádi, říkají jim *„požírači sarančat“*. Sarančata stěhovavá (kobylky) jsou pohromou tamních polí. Svá obrovská hnízda si čápi vystýlají vším možným, i papíry nebo prádlem spadlým ze sušících šňůr. Nedávno jsme se pobavili s příbuznými pozorováním vzácného hosta, čápa černého, který zřejmě lovil rybky ze sousedova zahradního bazénku.

Labuť velká, která je jedním z nejtěžších létajících ptáků, ztrácí pelichámím křídel na určitou dobu schopnost letu. Aby to neodnesla mláďata, střídají se: nejprve přepelichá samice, samec teprve, až je manželka opět schopna letu. V Anglii si ornitologové všimli, že nápadně ubývá labutí na vodních tocích, které si oblíbili sportovní rybáři. Další výzkum ukázal, že labutě jsou citlivé na obsah olova ve vodě a mohou se i otrávit. Koncentrace olova se zvyšuje díky olověným závažím na rybářských udicích. Ochránci přírody vymohli zákaz používání olova na tato závažíčka.

Nemálo druhů ptactva mizí z našich krajů vlivem modernizace zemědělství i jiné lidské činnosti. Jako malý kluk v Praze jsem vídával roztomilé ptáky, zvané podle jejich pernaté ozdoby hlavičky **chocholouše obecné**. Živili se zbytky ovesných zrn v koňském trusu – kobližkách. Kde jich ve velkoměstě tolik sehnali? Tehdy nebyla výjimkou koňská spřežení u některých vozů, třeba pivovarních. Ale největším zdrojem koňských kobližek byly lehké vozy poštovních dodávek, tažené vždy jedním krásným koněm. Prý tehdy hrabě Kinský rušil svůj chov koní v Praze a zvířata velkoryse věnoval Československé poště. Rád jsem se díval, jak pošťák při delší zastávce uklidnil svého tahouna tím, že mu na hlavu natáhl pytlík s ovsem. Měl se kůň a měli se i chocholouši.

Nakonec historická zajímavost: První ptačí rezervace vznikla na Faerských ostrovech už v 7. století po Kristu. Prosadil ji tam poustevník Cuthbert hlavně na ochranu **kajek** z čeledi kachnovitých. Vždy totiž byl velký zájem o jejich prachové peří, které jedinečně udržuje teplo v peřině i spacím pytli. A tak se tam směl ten skvělý izolační materiál jen odebírat z vystýlky opuštěných kajčích hnízd.

Připomněli jsme si několik zajímavostí o ptácích ze zkušenosti nebo z literatury. Jistě byste mohli mnohé přidat. Autor žalmu má rád zpěv drobných zpěváčků, ale obdivuje také architekty hnízd: *Hospodine, prameny vysíláš do potoků… Při nich přebývá nebeské ptactvo, ozývá se v ratolestech… A tam hnízdí ptactvo, na cypřiších má domov čáp* (Žalm 104, 10,12 a 17). V jiném žalmu (74, 19) jsou vztahy mezi ptáky obrazem násilí mezi lidmi a vedou k modlitbě: *Nevydávej život své hrdličky dravci, na život svých ponížených nikdy nezapomeň.* Hrdlička patří k hlasatelům příchodu jara, času lásky, ukončení chmurného období: *Hle, zima pominula, lijavce přešly…. Po zemi se objevují květy…hlas hrdličky je slyšet v naší zemi* (Pís 2,11-12).

Pojďme si zazpívat z Písniček na cestu č. 43: *Kdo ptáčkům dal odvahu k létání a zpívat je učil tak jemně, kdo naplnil studánky pod strání a zavlažil řekami země?...to Otec náš laskavý stvořil. A tážeš se, proč to učinil?...K radosti naší tak slavně on vše učinil!*

Jestli se chcete dozvědět mnohem víc o ptácích, jejich životě i ochraně, navštivte stanici „A Rocha (= Skála) – Křesťané v ochraně přírody“ na Krupárně, Dobré u Dobrušky 85. Stanici vede kazatel Pavel Světlík, od mládí nadšený ornitolog. V tomto krásném zákoutí Podorlicka je k zhlédnutí menší muzeum se spoustou materiálu o ptácích i jiné přírodě, je možno posedět v kryté pozorovatelně ptačích krmítek, ale především slyšet zasvěcené výklady a odpovědi na otázky především o ptácích a jejich ochraně. Několikrát jsme už měli bratra Světlíka v našem Klubu pohody seniorů ve sboru Církve bratrské v Náchodě a vyslechli jsme i viděli od něho i jeho spolupracovníků mnoho zajímavého. Doporučuji!

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

16/2022

18. května 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
1. června 2022

Z obsahu

* Povolání rybářů
* Světlo života
* Ochránce na cestě

Poselství k neděli Rogate

Požehnán buď Bůh, že mou modlitbu nezamítl a své milosrdenství mi neodepřel.
Žalm 66,20

Neděle Rogate - „Modlete se“ nás zve k modlitbě, jakou máte zkušenost s modlitbou? Vyslyšel vždy Bůh vaše modlitby? Je potřeba se modlitbě nějak naučit? V dětství a mládí jsem slýchával, že dobrou učebnicí modlitby jsou žalmy. A opravdu, když si člověk pročítá třeba ten 66. žalm, tak si uvědomuje, že v modlitbě se setkáváme s někým, kdo nás přesahuje, svou moudrostí i schopností vnímat nejenom nás a naše starosti, ale i břemena celého světa kolem. A přesto s ním můžeme hovořit zcela bezprostředně a osobně, a také mu naslouchat, když k nám promlouvá svým slovem, ale někdy také vyslyšenými, či nevyslyšenými modlitbami.

Svou zkušenost s tím měl i sám Ježíš, vzpomeňme na jeho modlitby v Getsemane *„Otče, chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň.“* L 22,42. I nevyslyšená modlitba může být Boží odpovědí, někdy to pochopíme až později v širších souvislostech. Možná se opravdu potřebujeme modlitbě naučit, ale ne ve smyslu jakési opakující se mantry, modlitba není kouzelné zaříkadlo, kterým dosáhneme to, co chceme. Modlitba vzniká jako rozhovor, spontánně, tak jako jí učil Ježíš kdysi své učedníky, když ho prosili aby je naučil se modlit. Tehdy jim poskytl jakousi názornou pomůcku, příklad modlitby, dnes ji známe jako „Otče náš“. Obsahuje vše, na co bychom při modlitbách neměli zapomínat: Upřímné oslovení, úctu, touhu, prosby za běžné každodenní potřeby i za odpuštění, když selháváme, prosbu za ochranu před pokušením, vlastním selháním i vědomí, že jemu všechno patří, že to s námi myslí dobře, a proto v něm smíme spočinout. V tomto smyslu je vlastně každá modlitba tou vyslyšenou. Modlitba může být ale i zápas, běh na dlouhou trať. Své zkušenosti s tím měli nejen bibličtí modlitebníci jako král David, ale třeba i stará Jednota bratrská. Autor 66. žalmu si uvědomuje, že důležitý je i náš přístup k modlitbě: *„Kdybych se snad upnul srdcem k ničemnosti, byl by mně Panovník nevyslyšel“*. ... ale on slyšel a věnoval mu svou pozornost, proto nakonec radostně zvolá: *„Požehnán buď Bůh, že mou modlitbu nezamítl.“*

Radost z vyslyšených i požehnání, z nevyslyšených modliteb vám všem.

Radovan Rosický
evangelický farář
Roudnice nad Labem

Leknín bělostný (Nymphaea candida) je v ČR přísně chráněný

Buď a nebo?

Hodně lidí je dnes smutných z toho, jak je společnost rozdělená a jak se dále dělí podle názoru na válku na Ukrajině, podle názoru na potřebnost očkování proti covidu, na dočasné přijímání Ukrajinců prchajících ze země před válkou a na vztah vlády k nim, která je má podle mínění některých lidí mnohem raději než “vlastní” lidi... a “dopřává” jim lepší život než “vlastním” důchodcům, “vlastním” rodičům samoživitelům...
Zvlášť sociální sítě (Facebook, Instagram, YouTube, Twitter a další) neblaze přispívají k tomu, že se dokáží pohádat i virtuální přátelé. I média mají značný díl odpovědnosti za současný stav, kdy značná část společnosti už ztrácí půdu pod nohama a téměř nikdo neví, čemu může nebo nemůže věřit. A to nás letos ještě čekají komunální volby, po nichž se v našem nejbližším okolí možná změní i radnice. Rozdělení se nevyhýbá ani církvím a křesťanským společnostem a jejich členům. Jedni ochotně pomáhají i “cizím” lidem v nouzi, druzí je od takové pomoci odrazují nebo je zahrnují zaručenými případy známých známých, kteří na takovou pomoc ošklivě doplatili, protože si “cizí” nevážili ochoty druhých.
Je velice jednoduché svalovat všechno na Boha a připomínat hlavní přikázání - miluj Boha a miluj bližního. Jak však uvěřit někomu, kdo tvrdí, že miluje Boha, kterého nevidí, a nepomůže bližnímu, kterého vidí?
Stejně jednoduché je svalovat všechno na postavené v moci, kteří zavinili to, že máme drahé jídlo, drahé energie, drahé nájmy... a za “naše” peníze a velké platy nic neřeší. Nestálo by za to se trochu zamyslet nad tím, že žádný člověk, ať už v moci postavený, nebo sebegeniálnější nic sám nevyřeší, že Bůh nemůže za nás vyřešit to, co jsme si sami způsobili tím, jak žijeme, jaké jsou naše priority, co očekáváme od druhých, jaké máme mezi sebou vztahy?

Helena Bastlová

Dvojí počátek

Ve 3. kapitole Janova evangelia čteme, jak sympatický a vzdělaný farizeus Nikodém přišel za Ježíšem, raději v noci, tajně, aby se od něho něco dověděl. Návštěva rozhodně nebyla marná. A tím, že evangelista Jan o ní zachoval svědectví, byla přínosem nejen pro Nikodéma, nýbrž pro celou, v té době ještě neexistující, Církev. Nikodém, vážený občan, slyší něco pro něho zcela nepochopitelného, totiž **že se musí znovu narodit**. Zrození je spojeno s tajemstvím života. Nabízí se uvažovat o vztahu početí a zrození, avšak tím bychom se asi dostali mimo základní linii tohoto Ježíšova rozhovoru, v němž se o početí nemluví. Zde jde o život pozorovatelný, a ten začíná zrozením. To Nikodém věděl. Teď však slyší, že jedno narození nestačí. To je přece nepředstavitelné! *"Jak se může člověk narodit, když už je starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit"* (J 3,4). Ježíš to však staví jako podmínku vstupu do Božího království.

Nové zrození je něco, co přesahuje náš rozum. Ovšem totéž platí i o Božím království. My tato Ježíšova slova určená předně Nikodémovi známe. Víme, že bývají v církvi různě chápána. Někteří křesťané uvádějí na den či dokonce na hodinu přesně okamžik svého znovuzrození. Jiní to chápou jako povlovný proces, související se stále probíhajícím pokáním – měněním myšlení a jednání při působení Ducha svatého. Slova *"Vítr vane kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha"* (J 3,8) nám naznačují, že to někdy může být tak, jindy onak.

Působení Ducha se nedá popsat

Dokončení na str. 2

Aktualita: Brno připomene 200. výročí narození “otce genetiky”

K dvoustému výročí narození augustiniánského opata Johanna Gregora Mendela se mj. obnoví skleník, ve kterém prováděl své genetické pokusy. Má stát na základech toho původního v zahradě Augustiniánského opatství v Brně. Náklady na obnovu skleníku dělají 38 milionů korun. "Skleník pro nás znamená odkaz našeho bratra Mendela a hlavně příležitost si uvědomit, že i máme povinnost něco nechat další generaci," vysvětlil význam skleníku pro brněnské augustiniány jejich představený Juan Provecho. Nosná konstrukce bude ocelová a bude vycházet z Mendelových zákonů dědičnosti, kdy jedna generace předává dědičné znaky těm následujícím. Původní skleník zničila v 70. letech 19. století bouře a jeho zbylé základy do 50. let minulého století chátraly. Augustiniáni budou ve skleníku pěstovat hrášek metodou aeroponie, u které není třeba využívat substrát. Kromě toho bude skleník prostorem pro kulturní a vzdělávací akce. Význam tohoto místa pro vědu a vzdělání vyjadřuje i požehnání základního kamene obnoveného skleníku papežem Františkem. Soutěž o ztvárnění odkazu Gregora Johanna Mendela na brněnském Mendlově náměstí vyhrál akademický sochař Jaromír Gargulák. K instalaci plastiky dojde během léta. V mezinárodní anonymní soutěži se utkalo osm návrhů. "Podmínky byly hodně náročné, zúčastnili se jen ti nejstatečnější," poznamenal člen odborné poroty, emeritní profesor Ateliéru veškerého sochařství Kurt Gebauer. Šestnáct až čtyřiapůl metru vysokých plastik bude umístěno v centrální části Mendelova náměstí. Výtvarník a autor návrhu Jaromír Gargulák z Brna se inspiroval jejich růstem, který pozoroval, když se snažil proniknout do tajů genetikových pokusů. Dílo vznikne v jeho slévárně ve Slatině a bude na něm pracovat šest až patnáct lidí. Součástí dvanactitunové kompozice bude i zmenšený model pro nevidomé.

Helena Bastlová

Čtenáři pozor! Důležitá informace!

Všichni dostávají náš časopis pravidelně do schránek, ale je mnoho těch, kteří (věřme, že jen omylem) neuhradili předplatné ve výši 592 Kč.
Víme, že má mnoho lidí problémy s hrazením bydlení, energií, mnozí z nich mají starosti s náklady na stravu... My však nemůžeme dávat všem zájemcům časopis zadarmo.
I když jsou naše náklady minimální, musíme zaplatit tiskárně, distribuční firmě, která Vám časopis zabalí a dopraví ho na poštu. Ta Vám včas dodá časopis do schránky.
Zaplaťte, prosíme, předplatné co nejdříve.

Číslo účtu:

2101709261/2010

Pokud neznáte variabilní symbol, napište 111, my si platbu podle adresy dohledáme.

Z církví doma i ve světě

Velkou výstavu o baroku v Bavorsku a Čechách chystají odborníci z obou zemí

Výstavu Baroko v Bavorsku a v Čechách připravují společně pro příští rok české Národní muzeum a Dům historie Bavorska v Řezně. Má představit baroko nejen jako uměleckou epochu spojující regiony, ale i dynamiku doby i propasti třicetileté války a četných krizí. Má být druhou bavorsko-českou zemskou výstavou po zemské výstavě 2016 o císaři Karlu IV. Výstava se chce zaměřit na podstatné momenty společné historie. "Obyvatelé obou zemí jsou vzájemně propojení již po staletí. Dobrý příklad této provázanosti jsme mohli pozorovat například v případě česko-bavorské zemské výstavy věnované císaři Karlu IV. u příležitosti 700. výročí jeho narození," řekl ministr kultury Martin Baxa (ODS).

Podle ředitele NM Michala Lukeše by měl být výsledkem mezinárodní spolupráce na výstavě poutavý a zajímavý obraz baroka. "Baroka jako doby, která byla pro obě země v srdci Evropy časem úžasných kulturních výkonů a současně převratných sociálních a politických událostí," řekl Lukeš.

Institucionálně výstavu připravují obě instituce za přispění odborníků na dané období, za českou stranu historik umění Vít Vlnas, řekl ČTK Lukeš. Pořadatelé spolupracují s několika univerzitami z obou zemí. Baroko je podle Lukeše v mnohém pro obě země podobné, odlišně je ale třeba na obou stranách hranic vnímáno, a to bylo na myšlence výstavy podnětné a vzrušující, uvedl ředitel Národního muzea. Výstava se bude konat od května do září 2023 v Řezně a od listopadu 2023 v Národním muzeu v Praze. Měla by představit kolem 200 originálů pocházejících z veřejných a církevních institucí. Pořadatelé uvedli, že mají slíbené i zápůjčky z dalších zemí, zejména z Rakouska či Nizozemska, a také z několika soukromých sbírek. Přehlídku výtvarného umění, uměleckého řemesla a historických artefaktů doplní více než desítka dobových architektonických modelů.

podle ČTK

Odešli dva významní klavíristé

Svět klavírní hudby přišel v rozmezí několika hodin o dva z nejvýraznějších interpretů. Ve věku 76 let 24. dubna zemřel ve Švýcarsku legendární Rumun Radu Lupu, který byl často řazen mezi vůbec nejlepší klavíristy druhé poloviny 20. století a současnosti. V 51 letech 25. dubna zemřel také uznávaný americký pianista Nicholas Angelich, který žil ve Francii.

Radu Lupu bývá často zastoupen v žebříčcích nejlepších klavíristů, podobně jako jeho další dva krajané proslavení o několik desetiletí dříve. Úmrtí agentuře DPA potvrdila umělecká agentura Jacques Thelen, která Lupua zastupovala ve Francii. Lupu se ze zdravotních důvodů stáhl z koncertních pódií v roce 2019. Milovníci klavírního umění zbožňovali na Lupuově hře zejména pozoruhodnou schopnost rozehrávat celu škálu nejjemnějších nuancí při tvorbě tónu. Získal mnoho mezinárodních ocenění, hrál s nejznámějšími orchestry světa a patřil mezi přední interprety Franze Schuberta, Ludwiga van Beethovena či Wolfganga Amadea Mozarta.

podle ČTK

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s občanskými sdruženími a s městskou částí Praha-Suchdol zvou na již patnáctou **Ekumenickou bohoslužbu za krajinu** v sobotu 28. května 2022 v 15 h na levém břehu Vltavy, na zahradě nad Sedleckými skalami.

Kázáním poslouží P. Mgr. Miloš Szabo, Th.D.

Po bohoslužbě (cca v 15.45) bude beseda s kulturní antropoložkou Mgr. Zdenkou Sokolíčkovou, Ph.D., na téma: **Krajina bez člověka?** Obydlování krajiny jako její tvorba. Bohoslužba se koná jako obvykle na zahradě na Sedleckých skalách nedaleko žlutě značené cesty ze Suchdola do Roztok. Pohodlně po rovině (cca 15 až 20 min chůze) je místo dosažitelné ze zastávek MHD v Praze - Suchdole (147 Budovec, 107 a 147 Kamýcká). Více na www.facebook.com/EkologickaSekceCKA

(jNe)

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám. Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

Dvojí počátek

Dokončení ze str. 1

nějakou šablonkou. Z Janova evangelia víme, že nové narození je velice důležitou skutečností v lidském životě. Nicméně týká se vztahu člověk–Bůh či člověk–Kristus a do vztahu člověk–člověk se jen promítá tím, že druzí lidé jsou našimi sestrami a bratry před Boží tváří. Ježíšova slova adresovaná Nikodémovi svědčí o důležité skutečnosti, totiž že plný život, směřující nikoli k zániku, nýbrž k Božímu království, přesahuje oblast našeho rozumového poznání, přesahuje to, co jsme schopni smysly vnímat a pak rozumem analyzovat a přidávat k oné velkolepé stavbě lidského poznání. Přesahuje ovšem i možnosti mezilidského sdělování. Nový život je život v Duchu a z Ducha.

Narozením začíná život jednotlivce. Dvě biblické knihy začínají slovy *"Na počátku"* – Genesis a Janovo evangelium. Týkají se ovšem počátku celého bytí. Může-me mezi nimi vidět souvislost: V první biblické knize čteme několikrát "Řekl Bůh" a evangelista Jan píše, že na počátku bylo Slovo. A přidává, že to slovo bylo u Boha, ba dokonce tím slovem byl sám Bůh. Další kontext vede ke ztotožnění Slovo – Kristus. Přijímáme-li trojiční učení, věříme-li, že Kristus je Bůh, není v tom žádný rozpor.

Příběh o stvoření je v prvních dvou kapitolách Bible ve dvou různých verzích. A již ve třetí kapitole čteme o lidském hříchu – o oné hrozné skvrně na krásném Božím díle. Písmo pak svědčí o tom, že toto porušení harmonie ve stvoření nemá poslední slovo – Bůh tvoří dále a posílá mezi lidi svého jedinečného Syna Ježíše Krista – Spasitele, Vykupitele. Jeho dílo se týká celého světa či vesmíru. Člověku se v Kristu otevírá možnost nového života, nového zrození.

V líčení počátku podle Genese můžeme vidět jakousi obdobu tělesného narození, vztaženou ovšem k celému bytí, Janovo svědectví o počátku je pak obdobou nového zrození, kde bytí je prodchnuto Boží přítomností, Božím Duchem. Čas u Boha není tím lineárním časem, který my vnímáme, ono naplnění Božího díla v Kristu se jistě týká i doby před Ježíšovým působením na Zemi, ono se týká všech dob a všech míst, avšak my, kdo žijeme v době s kladným letopočtem a máme k dispozici svědectví o něm, o tom, co on vykonal, máme velké privilegium: Onu vzácnou informaci o Kristu máme, a tak se nám také dostává pozvání k novému naro zení.

Počátek z Janova evangelia není nějakou konkurencí počátku z Geneze. Ukazuje na Boží tvůrčí dílo obohacené o duchovní rozměr. Svědčí o tom, že Bůh je stále při díle, jak připomíná evangelista Jan (5,17), když cituje Ježíšova slova *"Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji"*. Nové zrození, o němž Ježíš hovoří s Nikodémem, neznevažuje zrození v biologickém smyslu, ale obohacuje lidský život o vertikální rozměr, o pohled k Božímu Novému světu, v Bibli zpravidla označovanému jako **Boží království**, v německých překladech to bývá **Gottesreich** či **Gottes Herrschaft**, v ukrajinských **Carstvo Bože**. Tento Boží Nový svět přesahuje možnosti našeho rozumu i našich smyslů, nicméně v Kristu přichází do našeho světa, mezi nás lidi. Přichází i do dnešního rozbouřeného světa, v němž to na první pohled vypadá, jakoby vítězila nenávist. Evangelista Lukáš (17.20-21) však svědčí: *"Když se farizeové [Ježíše] otázali, kdy přijde Boží království, odpověděl jim: "Království Boží nepřichází tak, abyste to mohli pozorovat; ani se nedá říci: `Hle, je tu´ nebo `je tam´! Vždyť království Boží je mezi vámi!"* A apoštol Pavel píše do Korintu: *"Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové!"* Boží Nový svět je mezi námi a je nám otevřen. Život tak dostává novou dimenzi, přesahující hranice materiálního světa. To je úžasná skutečnost!

Jiří Nečas

Čisté srdce

Kázání na hoře je Ježíšovým programem Božího království, které předkládá svým posluchačům. Začíná ho blahoslavenstvími, mezi kterými je i zvláštní slovo: *„Blaze těm, kdo mají čisté srdce, protože oni uzří Boha."* (Mt 5,8)

Základní myšlenkou všech náboženství je důraz na to, že jen čistý člověk se může přiblížit k božstvu. I starozákonní člověk kladl důraz na čistotu ve vztahu k Hospodinu. Čistota ve Starém zákoně byla původně kultickým výrazem pro schopnost či neschopnost účasti a přítomnosti na bohoslužbě. Později proroci proklamovali bezcennost rituální čistoty bez čistoty mravní. Farizeové v době Ježíšově už zase nekladli příliš velký důraz na čistotu mravní, ale spíše na čistotu rituální, na dodržování nejrůznějších předpisů, úkonů a pokynů o čistotě a omývání se při bohoslužebných úkonech.

Ježíš blahoslaví ty, kteří jsou čistého srdce. Vyzdvihuje jednání a chování jako odraz vnitřního myšlení, tedy jejich srdce. Takovým slibuje *„patření na Boha!"* Ve starém Orientu mohli patřit nebo hledět do tváře panovníka pouze jeho nejbližší. Apoštol Pavel (1 K 13,12) píše, že jen spravedliví a lidé čistého srdce budou jednou moci spatřit Boží tvář! V tom bude spočívat jejich věčná blaženost! Chceme-li tedy i my vidět Boha, pak nemáme jiné cesty. Bůh u nás, při nás a v nás musí vidět čisté srdce! Jenže v tom je ta potíž! Kdo má čisté srdce? Jsme hříšníci a víme, že takové srdce, které od nás Bůh požaduje, nikdo nemá. Ale z Písma víme, že Bůh může naše srdce ze své milosti a lásky očistit!

Když Písmo mluví o srdci, mluví o člověku, o středu lidské osoby, o místě, kde se sjednocuje rozum, vůle, emoce, všechna naše citlivost a temperament, celý náš charakter. Je to tedy místo v nás, kde se rozhoduje o všem a kde zároveň poznáváme Boha i sami sebe. Je to místo, ve kterém tváří v tvář Bohu poznáváme svou lidskou slabost, porušenost a člověčinu, kde dochází k vnitřní jednotě nás samotných s Bohem. A ze srdce, které je jádrem naší bytosti potom vychází směr života každého z nás. Tak tomu rozumí Písmo. Srdce od pradávna vyjadřovalo vnitřní podstatu člověka. Starozákonní člověk pro ni měl dva souběžné výrazy: srdce *(léb)* a duše *(néfeš)*. To proto, že milování Boha bylo vždycky spojováno s vědomým rozhodováním člověka. I o Bohu Písmo říká, že má srdce a mysl! Bůh má svou vůli, která odpovídá jeho charakteru (1 S 2,35; 13,14; Jr 7,31, aj.). Bohu mnohé věci přicházejí na mysl. Bůh mluví ve svém srdci. V Gn 8,21 čteme, že *„Hospodin ucítil libou vůni a řekl si v srdci: Už nikdy nebudu zlořečit zemi kvůli člověku, přestože každý výtvor lidského srdce je od mládí zlý …"* I v Novém zákoně je srdce ústředním orgánem vnitřního života člověka. Je sídlem rozumu, zdrojem všech myšlenek, tužeb i úvah srdce (Sk 8,22; Žd 4,12; aj.).

Čisté, přímé a nelstivé srdce vytváří jednotu s Bohem. A podle Ježíše jen takové srdce vidí Boha. A my se ve svém duchovním zápase snažíme dosáhnout tohoto *„vidění Boha"*. Snažíme se dosáhnout účasti na Božím životě. A to je náš postoj srdce, který vyjadřujeme ve svém každodenním přání: *Buď vůle tvá, Pane!* Toužíme po tom, mít Boha ve svém srdci! Jenže cesta k tomu není jednoduchá!

Bůh doprostřed světa poslal svého Syna, Ježíše Krista, aby právě v něm a na něm nám tuto cestu ukázal. Je to každodenní cesta proměňování našeho srdce podle Ježíšova srdce! Je to stálý pokus být a žít na rovině srdce, které touží po Bohu. Boží nepřítel nás ustavičně strhává na rovinu nejrůznějších emocí, vůle a přání. Strhává nás k rozumu a k tělesným potřebám. A my takovým pokušením často podléháme. Ježíš nás volá k tomu, abychom žili srdcem, abychom ve všem o čem přemýšlíme a co činíme, byli přítomni celou svou bytostí. Jak bychom mohli být spaseni, kdybychom vyznávali jen svými ústy, ale při tom byli svou bytostí někde jinde? Musíme žít srdcem! A pokud budeme žít srdcem, pak se to nutně musí odrazit i do našich vztahů k druhým lidem, kdy jim nebudeme muset příliš hovořit o Bohu a Božím Synu, protože z naší bytosti zcela samozřejmě bude vyzařovat Boží blízkost. Tak se skrze nás mohou mnozí potkat s Bohem. Žít na úrovni otevřeného a Bohem naplněného srdce znamená být poslem Ježíšova evangelia! Žít na úrovni čistého a Bohem posvěceného srdce znamená být nositelem Boží lásky skrze nejobyčejnější věci, protože Bůh a Pán a Král našeho života může skrze nás jednat a pracovat v tomto světě na budování svého království. Proto Ježíš zmiňuje i toto blahoslavenství.

Spolupráce na Božím království je možná tam a tehdy, pokud jsme cele sami v sobě. Pokud neklademe Bohu, který je v našem srdci, žádných překážek! Všechna naše slova, gesta, chování a jednání mohou být prostředkem k tomu, aby se Bůh sám skrze nás mohl dostávat k mnohým, kteří žijí kolem nás. Jen je třeba žít duchovní a vnitřní život naplno. Jen je třeba žít srdcem a tak být v Bohu a s Bohem. Znamená to nebýt a nežít na povrchu! Nenechávat se oklamat Božím nepřítelem, který nás často volá k opaku toho, co nám Ježíš předkládá. A Boží nepřítel nám často namlouvá, abychom

Dokončení na str. 3

Rabíndranáth Thákur a učení křesťanské

7. května 1861, Kalkata, Indie – 7. srpna 1941, Jorasanko Thakurbari, Kalkata, Indie

„Spal jsem a snil, že život je radost.
Probudil jsem se a spatřil,
že život je povinnost.
Plnil jsem ji a pochopil,
že povinnost je radost.“

Básník, prozaik a etický myslitel R. Thákur patří k největším osobnostem moderní indické kultury. *„Svým zjevem moudrého proroka ze zašlých časů, ve splývavém plášti a s dlouhými prokvetlými vousy a vlasy, působil téměř magicky.“*

Jeho jemně utkané, snivé metafory, jeho neopakovatelné příměry i refrény, tak charakteristické pro bengálskou písňovou tvorbu, jsou nenapodobitelné a hovoří přímo k srdci. A to jim můžeme naslouchat pouze v překladu z anglického základu, který sice zachovává myšlenku, rozsah, metaforiku bengálského originálu, nikoli však jeho původní rytmus, rým a písňovou formu, neboť ty jsou nepřeložitelné, do jiného jazyka nepřenosné. Proto v roce 1912 pořídil básník výbor ze své duchovní lyriky a sám jej přeložil volně do angličtiny formou *„básní v próze“*. Tak vznikla *Gitanjali – Gítándžali* (Song Offerings), která byla o rok později oceněna Nobelovou cenou a v překladech do nejrůznějších jazyků se rozletěla do celého světa.

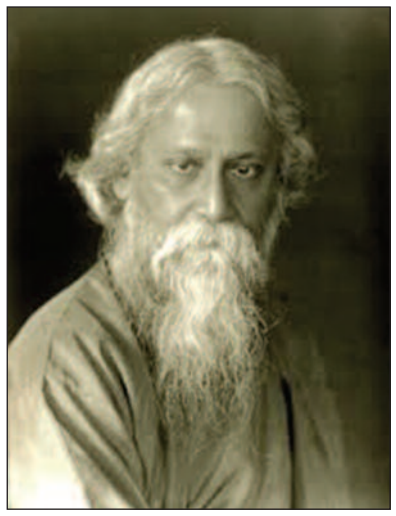
Každý den, Pane života, stanu před tvou tváří. Se sepjatýma rukama, Pane světa, stanu před tvou tváří.
Pod tvou bezbřehou oblohou, v samotě a mlčení, s pokorou v srdci a slzami v očích stanu před tvou tváří.
V tomto tvém přepestrém světě, na břehu oceánu práce, uprostřed lidí celého světa stanu před tvou tváří.
Až moje dílo v tomto tvém světě skončí, Králi králů, sám a mlčky stanu před tvou tváří.

Úspěch Gítándžali, který provázela nejen Nobelova cena, ale i řada dalších poct, jako bylo například udělení šlechtického titulu autorovi, byl obrovský. První český překlad z pera Františka Baleje vyšel již v roce 1914. Balej také jako první přeložil v roce 1916 Thákurovu sbírku filosofických úvah *Sádhaná*. Obě díla – Gítándžali i Sádhaná – jsou tak výmluvná, tak působivá a hluboká, že si je vojáci první světové války brali do zákopů pro útěchu a posilu v situacích nejtěžších.

Rovněž proslulé a velmi oblíbené básníkovy sbírky milostných a reflexivních veršů *Zahradník* a *Dárek z lásky* vznikaly podobným způsobem jako výbor poezie duchovní. Neotřelé metafory, při nichž se tají dech, výstižná filosofická přirovnání, okouzlující myšlenková bohatost, především pak oslovující něha ukrytá v obrazech i ve slovním odění jsou podmaňující.

Do veršů vetkal – tak trochu *„utajeně“* – Thákur pro kritické zamyšlení též příběh samotného Buddhy.

O půlnoci prohlásil muž, který se chtěl stát asketou: „Je čas vzdát se domova a jít hledat Boha. Kdo mě to tu zdržoval tak dlouho v klamu?“
„Já,“ zašeptal Bůh, ale mužovy uši byly hluché.
Jeho žena spala s dítětem v náručí na kraji lože.
„Kdo jste vy, kteří jste mě tak dlouho klamali?“ zeptal se muž.
„Je to Bůh,“ řekl hlas znovu, ale muž neslyšel.

Dítě zaplakalo ze sna a přitulilo se k matce.
„Stůj, blázne, neopouštěj domov!“ rozkázal mu Bůh, ale muž zase neslyšel.
Tu si Bůh povzdychl a postěžoval: „Proč mě můj služebník opouští a odchází mě hledat?“

Ano, i Buddha jednal podobně jako muž naší básně, když opustil bezohledně – zdá se nám, jen málo informovaným, – domov, ženu i dítě, aby se k nim už nikdy nevrátil, a odešel – odhodlán k oběti – hledat Pravdu. Ale jeho rozhodnutí nebylo projevem osobního sobectví či mravní nedokonalosti. Naopak. Buddha jen naplňuje jeden ze základních principů hinduismu i pozdějšího učení buddhismu, v němž je touha po poznání prioritní, nejdůležitější ve stanoveném žebříčku hodnot, o něž má člověk usilovat. Zcela jiné je ovšem učení křesťanské, které upřednostňuje přede všemi mravními důrazy lásku. Apoštol Pavel dokonce upozorňuje, že naše poznání jednou *„v nic přijde“*. Vždy je a navždy zůstane jen v mezích našich omezených možností, je – a vždy bude – nedokonalé, částečné, neúplné. Nikdy zcela neprorazíme oblak nejistých odpovědí či plnou absenci odpovědí na mnohé bytostné otázky našeho života. Naše námaha je marná, naše naděje liché. Nikdy nebudeme určité věci vědět jistě. Ale dělná láska – ta zůstává, ta se může stát trvalým pramenem štěstí a užitku, vzácnou životní náplní, ta může být pomocnou rukou, radostí nám, bližnímu i Bohu. Láska je hodnotou nejvyšší, v křesťanském učení je dokonalým projevem Boží vůle, Boží blízkosti, Božího řádu a celý Kristův příběh její význam, její hodnotu završuje.

O těchto a dalších rozdílnostech mezi oběma náboženstvími Thákur pochopitelně velmi dobře věděl. Znal základy křesťanství a byl samozřejmě do hloubky obeznámen s učením své země. Věděl, kolik vzácné etické snahy, ale i bolestné tíhy obsahuje dopad neúprosného karmanového zákona odplaty, na němž je v hinduismu založen princip všeho bytí, včetně všech forem převtělování, až po obavu z tzv. opětovné smrti. Věděl a procítil také, jak trpká a neurčitá je hinduistická představa světa jako pouhého přeludu, jak nesnadné a zavádějící se může stát učení, přijímající právě v důsledku převtělování vlastní já bez individuality a bez identity. Od oslovující pokory, kterou oba důrazy obsahují, mají jen malý krůček k pesimistické životní pasivitě. Ano, Thákur znal dobře své náboženství s jeho etickými hodnotami i s jeho mínusy a snažil se zbavit hinduismus ochromujících prvků, především pak zastaralých přežitků, pověr a temného, nelítostného, hluboce zakořeněného kastovního systému – předválečný odhad nedotknutelných v Indii činil 60 milionů.

Křesťanské učení Thákura inspirovalo. Odhodlaně vstoupil do veřejného, politického náboženského života společnosti, aby podle svých možností proměňoval a zdokonaloval život své země. Dlouhá léta pracoval jako tajemník společenství, které vědomě přejímalo některé podněty z křesťanství, což dosvědčuje i Thákurova lyrika. Zcela výrazně se v ní často objevuje například v polyteistickém hinduismu, zaplněném nekonečnou řadou nejrůznějších božstev, obraz víry v jediného Boha, dále pak důraz na výsostný princip lásky, na etickou zodpovědnost za bližního. V poetických zamyšleních objevíme i básníkův kritický vztah k asketismu, stále v hinduismu plošně považovaném za pomocníka na cestě za duchovním poznáním. Ale už sám Buddha přiznává, že přílišná askeze má svá nebezpečná, zavádějící úskalí a může vyvolávat ve stavu fyzické vyčerpanosti nikoli obrazy poznání, ale pouhé halucinace, zaměňované asketou za osvícení. Nejen Thákur, ale celá jeho osvětová náboženská společnost se pokoušela vytvořit směr, v němž by se prolínaly ty nejcennější principy obou zmiňovaných náboženských učení. Nešlo však o církev, spíš se jednalo o fungující společenství lidí stejně smýšlejících.

Rabíndranáth Thákur si byl také plně vědom toho, že k povznesení jeho vlasti nestačí byť sebelépe míněné úsilí o reformu náboženskou. Jeho touhou bylo rovněž zdokonalení plošné vzdělanosti indického lidu, které by vytvořilo opěrný bod pro mravní, kulturní, ekonomický a společenský rozvoj země, stalo se pomocníkem v boji proti pověře a zaostalosti, proti apatii a lhostejnosti. Proto napsal celou řadu učebnic a vědeckých článků a usiloval cílevědomě o reformu školství.

Nás bude pochopitelně zajímat, že na svou mezinárodní univerzitu v bengálském Šántiniketanu pozval k přednáškám mezi prvními také dva pražské indology, z nichž jednoho nazýval svým *guruem* (učitelem).

Jak všestrannou osobností indický básník byl, dosvědčují i jeho další aktivity. Pozoruhodné je, že patřil rovněž k nejosobitějším moderním indickým malířům a že založil i nový hudební styl, vycházející ze spojení klasické indické tradice, bengálských lidových písní a západní melodiky. Dvě z jeho písní jsou dnes národními hymnami – v Bangladéši – *Mé zlaté Bengálsko*, v Indii – *Přání všeho lidu*.

Svou prací, svými provoláními posiloval Rabíndranáth Thákur i boj za indickou samostatnost. Byl to on, kdo nazval vedoucího představitele nenásilného boje proti britské nadvládě za svobodnou Indii Móhandáse Karamčanda Gándhího Mahátmou, tj. *„velkou duší v žebráckých šatech“*. Gándhí ho naopak nazýval *gurudévem*, což znamená v překladu oslovení pro *„božského učitele“*.

V naší zemi, kterou indický básník navštívil v době mezi dvěma světovými válkami dvakrát a v níž jeho díla vycházela již od první světové války, byla jeho tvorba za Protektorátu zakázána. A kdo by se divil! Vždyť básník, známý bojovník proti fašismu, patřil k prvním světovým osobnostem, které ostře odsoudily mnichovský diktát.

Když druhá světová válka skončila, nastalo u nás nadějné uvolnění v letech 1945-1948. Příliš krátká doba na to, aby se vyhladovělý knižní trh stačil doplnit Thákurovým vzácným odkazem v úplnosti. Představitelé únorového puče v roce 1948 pak striktně a nesmlouvavě vyjádřili svou nelibost s tvorbou tak výrazného duchovního obsahu a Thákurovy verše byly opět zakázány. Jejich hlas však nebyl umlčen, byl pouze oslaben. Kolovaly v opisech, v kopiích v gymnaziálních učebnách, na vysokoškolských kolejích, v domácnostech – všude tam, kde slovo svoboda, tolerance a láska neznělo prázdně a falešně.

A tak bylo jen zcela přirozené, že se velký básník Indie trvale vepsal i do české hudební tvorby. Josef Bohuslav Foerster zhudebnil celý cyklus Thákurových milostných písní, které se staly vycizelovaným šperkem naší české vokální tvorby, a Leoš Janáček zkomponoval Thákurovu slavnou kantátu *Potulný šílenec*, v podání PSMU naprosto jedinečnou.

Milada Kaďůrková

Čisté srdce

Dokončení ze str. 2

kladli důraz na svůj výkon, úspěch, zájmy, slávu, štěstí, majetek, tedy co budu mít, čím budu obklopen, kvůli čemu budu mezi lidmi důležitý, co si pořídím a kam se vypravím do světa. Ve vztahu k Ježíšovým požadavkům je to velice pošetilé.

Jenže Boží nepřítel používá řadu rafinovaných metod. Jedna z nich spočívá v tom, že jsme spokojeni ve svém formálním náboženském způsobu myšlení a života. Mnozí v církvi říkají, že žijí svůj život s Bohem, ale nepotřebují k tomu svoje srdce! A když je chvilku posloucháte, zjistíte, že v jejich životě žádná sounáležitost s Bohem není. Jen o Bohu mluví, protože jsou na to za léta působení v církvi zvyklí, ale jejich srdce je někde jinde. Mluví o tom, že v jejich životě je jejich Pán, ale jsou tam hlavně sami. Je to jen jejich náboženský život, sledování určité náplně života s rádoby duchovním rámcem, u některých dokonce i sledování kariéry v něm, protože jinde jim to moc nejde. Potom už vůbec nejde o život víry, lásky a naděje v Kristu Ježíši. Navenek sice prezentují duchovní konání, ale jejich život je smutný, protože je bez Boha, i když si ledacos namlouvají. A my se můžeme ptát, jak se to pozná? Člověk bez Boha se nemění! Je to smutné, když někteří o Bohu vědí, od mládí vyrůstají v církvi, slyší slova Písma i častá kázání, a přesto u nich zůstává všechno při starém! Proč? Protože nepřijali Ježíše, Božího Syna do svého srdce a nevtáhli ho do všech svých životních zápasů. Ježíš říká: *„Aj, nové činím všechno!“* Proto se musím ptát především sám sebe, co nového Ježíš učinil v mém životě? Každý sám u sebe se takto musíme ptát, když se v našich životech nic nemění!

Ježíš říká: Odpouštím ti tvou minulost. Otvírám před tebou novou budoucnost. Vykoupil jsem tě svou krví na kříži a otevřel ti výhled k věčnosti. Přikryl jsem všechnu tvou minulost svou smrtí a svým vzkříšením. A mým přáním je, abych tě mohl doprovázet na tvé cestě za korunou života a přivézt tě do Božího království! Dokonce ti nabízím i Ducha svatého, aby ses skrze jeho působení mohl stát novým člověkem. Jenže ty pořád dokola říkáš svým srdcem ne! A všechno u tebe zůstává při starém! Nepozoruješ a ani si neuvědomuješ, že tvoje křesťanství už dávno odumřelo. Ježíš ve svém blahoslavenství volá k očištění a obnově našich srdcí! To, co nás může změnit, nejsou naše touhy a přání, ale Boží milost, Boží slovo, Boží láska a Boží milosrdenství. To mění lidská srdce, pokud jsou tato srdce schopná pochopit a přijmout Ježíšovu nabídku z evangelia. Potom se v nich může rozlít Boží blízkost, která všechno v životě začíná ovlivňovat.

Není to snadné v dnešní době žít život na úrovni čistého srdce, které není urážlivé, mstivé ani hrubé, ale nesmírně jemné a tím pádem i hodně zranitelné. Je citlivé a vnímavé pro potřeby druhých, proto to nemá vůbec snadné. Ježíš ale říká: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!“ My na tichost a pokoru často zapomínáme. Jenže tichost a pokora spočívá především v tom, že Pánu otvíráme svoje srdce, aby v něm měl prostor k tomu, aby v nás a našich životech mohl kralovat, aby mu naše srdce patřilo, abychom vyprázdnili sebe, aby v něm mohl vládnout on a tak abychom mohli žít jedinečný vztah se svým Pánem. *„Učte se ode mne“* znamená, že máme svého Pána milovat celým srdcem a celou duší. Tedy nejen někdy, nejen zčásti, ale cele! Jenže to je velice těžké. Máme Pána milovat jako svého Učitele, Pána, Spasitele, Přítele. Máme se snažit mu naslouchat, přemýšlet o jeho slovech a brát je vážně především pro sebe a pokoušet se podle nich jednat a žít. Jen tak můžeme naplňovat Boží vůli. Cesta ke spasení vede v otevřenosti našeho srdce pro Boha, který nás miluje a který nám skrze svého Syna otevřel cestu k branám věčnosti.

Evangelista Matouš nás volá k životu s Bohem, Pánem a Králem našeho života v čistotě srdce, kterou žil Ježíš. A ta naše čistota srdce spočívá v prozařování každého kroku a myšlení Boží láskou, v prověřování všeho Božím slovem, vpouštěním Božího milosrdenství do všeho našeho konání a činění při vědomí toho, že se pak skrze nás mohou i druhým otevřít dveře do Božího království.

Pavel Rybín, kazatel Církve bratrské

A vždyť přece ani nevíte, kdo jste, odkud jdete –
– To nevím. A nevím ani kam.
Do náhody?
Do náhody? To ne. Jdu do nutnosti, do smrti. Všechno, co se zrodilo a žije, musí také zemřiti. Tam tedy jdu najisto. Ale co je to, a jak dál, to věru nevím říci.

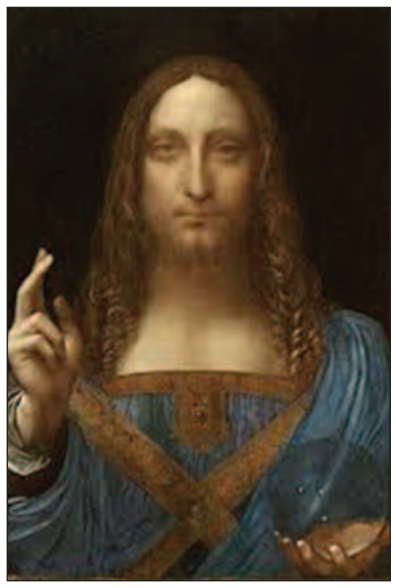
Josef Čapek: Kulhavý poutník

Světový génius

570. výročí narození Leonarda da Vinci

Když se o člověku vyjádříme, že je génius, pod tímto titulem určitě chápeme Leonarda da Vinci. Právě v něm se spojují víceré vynikající talenty. A to: slavného umělce, mimořádného badatele a mnohostranného vynálezce. Vždyť vytváří jako malíř renesance tak významná díla, jako Poslední Večeře (1495/98), Mona Lisa (1503 - 1506), Salvator Mundi (1490 - 1500), a Autoportrét (1512).

Pro další zákazníky vytváří obrazy na biblická témata: Jan Křtitel, Zvěstování Panně Marii, Narození a Křest Ježíše, Klanění Tří Králů, Andělé, Madonny, ale i portréty, skice, kresby a krajinomalby.

Vědce a badatele fascinuje příroda s rostlinami, vodou a lidskými a zvířecími korpusy, také anatomie, fyziologie, neurologie a embryologie. Ačkoli mnohé z toho bylo papežem Lvem X. zakázané, ale z touhy po vědomostech získal r. 1513 zvláštní povolení od papeže pitvat, zkoumat a řešit.

V každém případě Leonardo předběhl daleko svou dobu. I když nezhotovil a nepostavil žádné vojenské stroje a přístroje, i tak zanechal tisíce náčrtů a výkresů těchto zařízení.

Jak se později zjistilo, mnohé jeho vynálezy mohly fungovat a fungovaly. Nastupující generace - jak usoudil Sigmund Freud -: *"Leonardo se rovnal člověku, který se probudil velmi brzo, zatímco jiní ještě spali"*.

Kdo zná Leonardovo dílo, ví, že z jeho života před manželstvím se dozvídáme málo. Narodil se 15. 4. 1452 jako Lionardo di ser Piero da Vinci. Jeho otec byl notářem ve Vinci, matka byla služkou. Leonardo většinou žil v domě svého otce a starých rodičů ve Florencii. Za pomoci svého otce se vyučil v dílně jednoho malíře, sochaře a zlatníka Andrea Verrocia.

Od roku 1472 patřil Leonardo do cechu malířů ve Florencii a pracoval tam dalších deset let. Následujícími zastávkami jeho života se staly Milano, Benátky, Řím a Amboise ve Francii.

Vstoupil do služeb vévody Ludvíka Sforzu, Cézara Borgia a francouzského krále, pro nějž se stal malířem, sochařem i architektem.

U mnohých obrazů bychom si ho mohli představovat jako hluboce věřícího člověka, a v Bibli, přiznává, tu "Nejvyšší Pravdu." Ale nechává všecku pravdu "Hlavám mnichů a farářů! " věnuje se intenzivně rozluštění všech tajemství života a přírody. Takové je jeho krédo.

Leonardo zemřel ve věku 67 let, 2. května 1519 na zámku Clos Lucé v Amboise ve Francii.

Mgr. Vlastislav Svoboda

Dvojí život

Všichni tvorové včetně lidí prodělávají během života řadu tělesných změn. U některých je to pozvolný průběh menších nebo větších změn a růstu. Hmyz je typický svým vývojem z larev, které se dospělci – imagu – vůbec nepodobají. A u některých k tomu přistupuje ta zvláštnost, že jejich larvální stav je mnohem delší než život dospělých stadií. Všimněme si tří případů.

Chroust obecný je brouk asi 3 cm dlouhý se špičatým zadečkem a hnědými lesklými krovkami. Živí se listy stromů, v minulosti páchal značné škody, dnes je jeho výskyt omezen pesticidy. Já pamatuji stromky s čerstvě vyrašenými listy, doslova obalené chrousty. Objevují se u nás v dubnu a květnu, přeletují za soumraku. Žijí však především jako larvy v zemi 3 až 5 let, u nás 4 roky. Zimu přežívají larvy v hloubce zeminy až jeden metr. Dospělý brouk žije pouze 2 měsíce. Můžeme si ho splést s chroustkem letním, který je znatelně menší a jak napovídá jméno, vyskytuje se v letních měsících.

Jepice – Ephemera – uvádím i latinské jméno, které vystihuje její krátký život v dospělosti, pouze jeden až tři dny (efemérní = rychle pomíjející, prchavý). Během svého „jepičího", okřídleného života se páří a nepřijímají potravu. Je to drobný (okolo 2 cm) hmyz s protáhlým tělem a párovými křidélky. Poznají se podle dvou až tří protáhlých chlupů na zadečku. Samičky kladou velký počet vajíček (300 až několik tisíc) do vody, a to buď volně, nebo se potápí a lepí je na kameny. Samičky hynou po nakladení vajíček, samečci po spáření. Tvoří někdy hustá hejna nad vodou a jsou ve svém umírání vítanou potravou ryb. Larvy žijí ve vodě 2 roky i více let (podle druhu), živí se drobnými vodními živočichy a úlomky tlejících rostlin. Absolvují 30-40 svlékání pokožky.

Vážky a motýlice – Několik centimetrů dlouzí hmyzí jedinci s velikýma očima, dvěma páry síťovitých křídel, bravurní letci, rychlí, ale dokážou stát ve vzduchu na místě. Dospělci žijí 7 až 60 dnů, podle rodů. Jsou to dravci, kteří loví jiný hmyz – larvy ve vodě, dospělí ve vzduchu. Larvy, zvané tady nymfy, žijí ve vodě podle druhů několik měsíců až let, jeden rod 5 let. Mnohokrát prodělávají během růstu svlékání pokožky. Jistě jsme obdivovali let vážek podobný bojové helikoptéře, nebo třepetavý u tmavě modrých motýlic. Již Leonardo da Vinci pozoroval, co bylo ověřeno fotografiemi až za 400 let, že totiž vážky pohybují předními a zadními křídly nesouměrně. To jim pomáhá okamžitě měnit směr letu, mají také vysokou frekvenci mávnutí, až třicetkrát za sekundu, a rychlost letu 6 až 14 metrů za sekundu. V létě je vídáme, jejich barevná a lesklá těla připomínají létající drahokamy.

Vážka žlutavá (Sympetrum flaveolum) *foto: André Karwath aka*

Pohledem do života drobných hmyzích tvorů jsme postaveni před podivuhodnou proměnu. Jejich existence je rozdělena na dva úplně odlišné úseky života: dlouhého larválního období v půdě nebo ve vodě, a pak, konečně krásného, leč krátkého poletování vzduchem. Možná je nám až těch vybraných druhů líto, že je ta jejich přípravná fáze tak dlouhá, a ta druhá, na křídlech, mizivě kratší. K tomu se raději nebudeme připodobňovat. Na dětství a mládí máme většinou krásné vzpomínky, dospělost a stáří mohou být někdy hodně těžké.

Co mě na biologii těch tří skupin hmyzu zaujalo, je ta naprostá proměna vzhledu, velikosti a způsobu života. Mezi jejich larvami a dospělci až na výjimky není podobnost těla a u žádného není stejné prostředí, pohyb a způsob života. Zahlédám tady přirovnání k duchovní proměně nás lidí, jak to vyjádřili bibličtí autoři: *Byli jsme tedy křtem spolu s Kristem pohřbeni ve smrt, abychom i my vstoupili na cestu nového života* (Ř 6, 4). Nebo: *Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího* (Ga 2, 20). Skutečně jsou i lidé, kteří se těm hmyzím tvorečkům v duchovním ohledu podobají doslova: uvěří a obrátí se k Bohu někdy na samém konci života. Nemusí to být jejich vinou, setkali se až pozdě s živým svědectvím křesťanů. Jindy je to dlouhé zrání k zásadnímu obratu. Moje manželka Věra měla takového strýce, důstojníka armády a pedagoga. Po desetiletí ho zásobovala překlady Bible a jinou četbou. Zajímalo ho to, srovnával si např. Kralickou Bibli s Ekumenickým překladem. Po úmrtí milované manželky chodíval do sboru Církve bratrské v Brně na Kounicově a pochvaloval si kázání. Žil poctivě a mravně, ale poslední rozhodnutí pro Krista učinil až v nemocnici, kde ho laskaví bratři přijali rovnou za plnoprávného člena církve.

Ale ani takový průběh života nemusí být velikou ztrátou, protože nám lidem, na rozdíl od hmyzu, nabízí Stvořitel třetí, nejlepší a věčnou fázi: *Kdo věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života.* (Jan 5, 24). Ale prosím, neriskujme rozhodnutí až někdy v budoucnu.

Už tady na světě máme něco vykonat, vydat svědectví, pozvat další ven z hlíny nebo vody do svitu Ježíšova Slunce.

Pavel Javornický

Vydání časopisu Assemblies of God Heritage z roku 2010 obsahuje příběh Johna McConnella, letničního zakladatele Dne Země. McConnellovi rodiče byli zakládajícími členy Assemblies of God a jeho dědeček se hlásil k slavnému letničnímu probuzení na Azusa Street v Los Angeles. McConnell stanovil první vládou uznaný Den Země na 21. březen 1970. Organizace spojených národů tento svátek přijala v následujícím roce a od roku 1971 slavila Den Země při březnové rovnodennosti. Tento původní Den Země byl však rychle zastíněn druhým Dnem Země (slaveným 22. dubna) jehož zakladatelem byl americký senátor Gaylord Nelson. Podle McConnella se na něj na konferenci Organizace spojených národů obrátil zástupce Nelsona a požádal McConnella, aby změnil původní Den Země na 22. dubna. McConnell odmítl, protože se domníval, že oslava by měla souviset s přírodní událostí.

Kromě toho McConnell zamýšlel Den Země jako nestranickou událost, která by spojila lidi z různých prostředí a podpořila mír.

Naproti tomu Nelsonovým záměrem byl politický protest proti znečištění – Den Země považoval za prostředek, jak přinést problematiku životního prostředí do národní agendy masových protestů.

McConnell uvádí, že Nelson „ukradl" název Den Země a použil jej pro svou vlastní osobní politickou agendu. McConnell tvrdil, že zachovávání 22. dubna je příliš zpolitizované a byl přesvědčen, že tento den by se měl slavit o březnové rovnodennosti. Je příznačné, že na Den Země pohlíží jako na příležitost pro křesťany „ukázat sílu modlitby, platnost své lásky k bližnímu a svůj praktický zájem o život a lidi na Zemi".

McConnellovo volání není po uctívání Země, ale po zodpovědném správcovství (které nazývá poručnictví) země.

(hb)

Růst církve?

Kdysi si vzpomínám jak jsme na jedné domácí křesťanské skupince hovořili o tom, jak důležitý je fyzický růst církve. Mladému člověku možná takové téma připadá jako trapné, často nad takovými věcmi ještě nepřemýšlí. Hádám, ne, že by mladí nechtěli děti, ty chce snad každý, respektive každá, ale možná ne teď a ne tolik.

Nutno též podotknout, že aktivní věřící křesťanské rodiny mají obvykle děti a to možná i o něco dříve a o trochu více, než je celostátní průměr. Ovšem, je to dost? Neodkládáme rodičovství například z pohodlnosti, kvůli práci, postavě nebo penězům?

Kdekdo jistě namítne, že v kvantitě problém nespočívá, že je důležitá kvalita. Aneb raději méně, ale poskytnout jim šťastné a spokojené dětství, než mnoho dětí s bídou a strádáním. To jistě. Nic se nemá přehánět a navíc dítě není jen potomek, ale i úkol jej řádně vychovat. Svoji roli hraje rovněž zdravotní hledisko. Troufám si tvrdit, že mnoho párů z různých důvodů prostě mnoho dětí mít nemůže.

Na druhou stranu kdyby si křesťané rozebrali jen polovinu dětí z dětských domovů do adopce nebo pěstounské péče, tak bychom rázem měli odhadem o 5 tisíc dětí v nedělních besídkách k velké radosti sester více.

Samozřejmě, život je někdy hodně složitý a všechno nejde tak ideálně, jak bychom si přáli. Navíc děti si přeci neděláme kvůli náboženství, ale proto, že se manželé navzájem milují a že si potomky přejí. Nicméně přesto si myslím, že bychom jako křesťané neměli rezignovat na Boží rozkaz: „Milujte se a množte se!", byť ve světle Nového zákona nejde o povinnost, nýbrž o milost. Jinými slovy, k podmínkám spásy nepatří povinnost být matkou či otcem, ale jestliže rodiči s požehnáním jsme, je to v Božích očích dobré.

Ivo Kraus

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

17/2022

1. června 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
15. června 2022

Z obsahu

* *Světlo života*
* *Církevní demokracie*
* *Slovo o odpuštění*

Poselství ke svatodušní neděli

Ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem, praví Hospodin zástupů.

Zacharjáš 4,6b

Jako první to slyšel judský vladař Zerubábel. Vrátil se do země zpustošené válkou a měl spravovat zemi, kde mezilidské a majetkové vztahy byly rozvráceny a chrám rozbořený, i ten bylo nutné opravit. Panovník byl bezradný. Avšak ve své složité situaci není sám. Přichází za ním prorok Zacharjáš a povzbuzuje ho. Vyřizuje mu vzkaz od Boha: *Ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem.* Klíčem k budoucnosti nejsou politické a hospodářské schopnosti vládců. To chtěl Zerubábel ve své zemi nastolit: posílit vojsko, zpřísnit zákony, zvýšit daně. Mocí a silou přimět lidi k tomu, aby se život vrátil do normálních kolejí. A prorok mu oznamuje, že tak se k cíli nedobere.

Nemožné se stalo skutečností. Chrám byl obnoven, vztahy mezi lidmi byly napraveny. Na to bylo zapotřebí Hospodinova ducha. Kde lidé mají v sobě část z Božího Ducha, tam je možné vykonat veliké dílo.

Jak mít část z Božího Ducha? V rozhovoru s Ježíšem o narození z Ducha se Nikodém ptá: *Jak se to může stát?* (J 3,9) Nikodém uvažuje jako Zerubábel, co lze zvládnout lidskou silou, silou paragrafů a mocí politických výkonů. Ježíš však předkládá jiný pohled: *na život musíte jít z ducha, tím se přiblížíte Bohu*. Požehnaný život nepramení ve věcech, v lidských výkonech a představách. K šťastnému životu potřebujete být uvnitř prodchnuti radostí, mít v sobě radostného ducha, ducha poslušného Duchu Božímu.

Jsme lidé s omezeným vlivem. Nemůžeme se rovnat síle politiků a už vůbec ne moci bankovních i mediálních velmožů. To však nevadí. Na svůj život nepotřebujeme neomezené množství peněz, mocné a silné známé, být slavní v očích druhých lidí. Abychom jako Zerubábel něčeho požehnaného a smysluplného dosáhli, potřebujeme k tomu být nadšeni, být vybaveni Duchem svatým. A ten byl dán. Díky němu dokážeme žít požehnaně. Oslavujme svatodušní událost - seslání Ducha svatého církvi tím, že žijeme z Ducha svatého.

Panuje-li nespokojenost s poměry, víme, že díky Bohu se lze s nadějí pustit do práce na obnově národa. Tím, že se za něj budeme modlit. Jeli církev poškozená, víme, že Duch dává odvahu pustit se do obnovy církve. Tím, že věříme, čteme v Duchu svatém Bibli jako Boží slovo - dáme se jím oslovit, obnovit, inspirovat, a modlíme se. Naše úsilí nebude marné. Něco se podaří. Neboť ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem, praví Hospodin zástupů. Amen.

Jiří Ježdík, farář
Českobratrská církev evangelická
Písek

Komu nebo čemu věřit?

Teď už snad nikdo nemůže popřít, že svět se nevyvíjí k lepšímu, že ani historie není učitelkou života a že životní zkušenost před lží nikoho nezachrání (především pokud ji interpretujeme po svém a myslíme si, že jsou slova přenositelná na každého). Přitom bychom měli mít na paměti, že jen na nás záleží, v čem budou žít naše děti, vnuci, pravnuci... a že jen na nás záleží, kam se posune tento svět.

Jak napsal Karel Čapek v Přítomnosti (ročník XV.: "Vyvíjí se během staletí lidská spravedlnost směrem k větší krutosti a k slepé závislosti na mocných tohoto světa – nebo právě naopak? Vyvíjí se společenský řád od úsvitu dějin do dneška k větší nerovnosti mezi kastami, stavy a rasami – nebo právě naopak, ukazuje celá tendence lidských dějin zvolna, ustavičně a stále naléhavěji k postupnému vyrovnávání všech právních a občanských rozdílů mezi lidmi? Směřuje tisíciletý vývoj k rozmnožení lidských a občanských svobod pro každého člověka, nebo naopak k jejich potlačení a k otrocké reglementaci lidských bytostí? Jsou nějaké doklady toho, že by se náš svět, který od césarství a feudalismu přešel k emancipaci širších lidových vrstev, chtěl vyvíjet tímto směrem? Pochybuji, že by se někdo pokusil tak dalece přešupačit evropské dějiny."

Každou manipulací s lidmi je odsuzujeme k tomu, že se z nich stanou objekty - a ty se řídí přírodními zákony (např. silnější přemůže slabšího, víc objektů přitáhne skupinu, ve které je objektů méně...) Spoléhat se na to, že tzv. věřící jsou lepší než tzv. nevěřící, nemá smysl, když se to týká skupin, protože Bůh stvořil člověka k obrazu svému jako subjekt a v Písmu najdeme mnoho příkladů, co se s člověkem stane, když se od Boha vzdálí nebo Boží obraz dokonce úplně svévolně odmítne. Pak je těžké vytvořit mezi lidmi pravé vztahy, kde se neříká, že mají raději zvířata než lidi, kde se dokáže myslet na ostatní lidi, kde se neztotožní Bůh s automatem na splněná přání, kdy za modlitbičku vypadne všechno, co si přejeme. Pokud bychom chtěli myslet na další pokolení, měli bychom zapomenout žít minulostí, ale užívat přítomnost a věřit v budoucnost.

Helena Bastlová

Povolání rybářů L 5,1–11, L 4, 31–41

Po každých svátcích se postupně všechno vrací do svých kolejí. O Vánocích jsme zvyklí na dárky, sem tam se vracejí ty nevhodné a napravujeme pár omylů. Z mrazáku vyndáváme přebytky a snažíme se potěšit ty chudší, jak říkáme: sociálně slabší. Ale jinak zase práce a práce a život se stává opět všedním a dost často jaksi obyčejným, bez překvapení. Ale není tomu tak vždy. Někdo bývá překvapený až hrůza.

Až hrůza může být překvapený ten, komu vpadne do života Ježíš Kristus. Vidíme to na příkladu Šimona. Ale tak to je. To je to pravé Ježíšovo poslání. Přichází, aby nás zastavil, překvapil, aby nás lidi volal k Bohu. Volá nás slovy i činy. Tak to zaznamenává i evangelista Lukáš.

Ten píše, že v moci ducha Ježíš kázal v synagogách a všichni ho chválili. Svoje kázání pak Ježíš potvrzoval mocí shůry, která mu byla dána. Ta moc se nejdřív ukázala v synagóze v Kafarnaum. Tam uzdravil posedlého zlým duchem. Když to lidé viděli, přinášeli k němu potom nemocné a on skládal na ně ruce a zbavoval je všech nemocí a posedlostí.

Když Ježíš přišel do Šimonova domu, přivedli ho k Šimonově tchýni. Byla postižena vysokou horečkou. Proto ho prosili o pomoc. Čteme, že Ježíš se nad ní postavil, pohrozil horečce a ta ji opustila. - To bylo první setkání Ježíše a Šimona.

Nyní v oddílu povolání rybářů píše Lukáš o setkání dalším.

Šimon byl rybář. Spolu s dalšími v noci lovili. Teď, když už nastal den, uklízejí. Lodě jsou u břehu a na programu je vypírání sítí. Musí se všechno připravit na další večer.

Na břehu je nějak rušno. Je zde Ježíš a k němu se sune houf lidi. On jim něco vysvětluje. Zvědavců ovšem

Dokončení na str. 2

Aktualita: Speciální konference v senátu

„Pestrost, jinakost, předsudky a strachy" zněl název speciální konference, která se konala 28. dubna 2022 v Jednacím sále Valdštejnského paláce v Praze na Malé Straně. Pořádala ji Českobratrská církev evangelická ve spolupráci se Senátem Parlamentu České republiky. Sál zaplnili především studenti středních škol a jejich rodiče.

Náplň celodenního semináře tvořily zejména příspěvky a diskuse na téma lidských práv menšin. Protože se akce konala v rámci Týdnů proti rasismu, byla řeč především o diskriminaci a nenávistných projevech z rasových důvodů. Konferenci svou záštitou podpořil předseda Senátu Miloš Vystrčil.

Z přednášek a diskuse

Teolog Petr Gallus (Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy) na úvod připomenul kontext lidských práv z pohledu historie, filosofie a etiky. Uvažoval například o tom, zda koncept lidských práv nějak souvisí s náboženstvím nebo dokonce s hodnotami, které označujeme za křesťanské, případně nakolik jsou tato práva univerzální.

Svým příspěvkem navázala Monika Šimůnková z Kanceláře veřejného ochránce práv. Hovořila o právním rámci i o své pozici zástupkyně ombudsmana, proti jehož výrokům na adresu zejména romské komunity se sama musela v poslední době několikrát vymezovat. Jako velmi aktuální se ukázala otázka diskriminace romských uprchlíků z Ukrajiny. Ačkoli většinovým obyvatelům se dostává pomoci, bydlení i nabídek práce, ukrajinským Romům jsou v Česku zpravidla tyto možnosti upírány.

Dopolední blok uzavřela ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová. Ve své řeči mimo jiné poukázala na konkrétní systémové problémy například ve školství, čímž rozproudila následnou debatu.

Dokončení na str.2

Čtenáři pozor! Důležitá informace!

Všichni dostávají náš časopis pravidelně do schránek, ale je mnoho těch, kteří (věřme, že jen omylem) neuhradili předplatné ve výši 592 Kč.

Víme, že má mnoho lidí problémy s hrazením bydlení, energií, mnozí z nich mají starosti s náklady na stravu... My však nemůžeme dávat všem zájemcům časopis zadarmo.

I když jsou naše náklady minimální, musíme zaplatit tiskárně, distribuční firmě, která Vám časopis zabalí a dopraví ho na poštu. Ta Vám včas dodá časopis do schránky.

Zaplaťte, prosíme, předplatné co nejdříve.

Číslo účtu:

2101709261/2010

Pokud neznáte variabilní symbol, napište 111, my si platbu podle adresy dohledáme.

Z církví doma i ve světě

Novým apoštolským nunciem v ČR byl jmenován arcibiskup Okolo

Novým apoštolským nunciem v Česku se stal arcibiskup Jude Thaddeus Okolo, který se narodil v severonigerijském státě Kano. Po jmenování papežem Františkem jeho jméno oznámilo tiskové středisko Vatikánu, sdělila ČTK Česká biskupská konference. Papežský nuncius zastupuje v Česku Vatikán. Pětašedesátiletý Okolo na této pozici vystřídá Charlese Daniela Balva, kterého papež počátkem roku jmenoval zástupcem Svatého stolce v Austrálii.

Jude Thaddeus Okolo se v Kanu narodil 18. prosince 1956 a na kněze byl vysvěcen 2. července 1983. Do diplomatických služeb Vatikánu vstoupil v roce 1990 a postupně působil na apoštolské nunciatuře na Srí Lance, Haiti, Antilách, ve Švýcarsku a Austrálii a rovněž v Česku.

V roce 2008 byl jmenován apoštolským nunciem ve Středoafrické republice a Čadu, o pět let později v Dominikánské republice a apoštolským delegátem v Portoriku. Od května 2017 do současnosti byl apoštolským nunciem v Irsku, uvedla Česká biskupská konference.

Okolo, který již v minulosti působil na pražské nunciatuře, bude šestým papežským nunciem v České republice od roku 1990. Mezi jeho první úkoly bude patřit jmenování nových sídelních biskupů pro Prahu, Brno a Ostravu. „Je to člověk velmi příjemný, pracovitý a vybavuji si, že mluvil i česky," zavzpomínal na nového nuncia pro Radio Proglas Stanislav Přibyl a doplnil: „S tehdejším nunciem Diegem Causerem také velice často jezdil na Svatou Horu, kde jsem byl farářem. Svého radu, tedy našeho nového nuncia, brával s sebou. Dokonce jsem s ním dělal rozhovor do časopisu Svatá Hora.

Podle ČTK

Aktualita: Speciální konference v senátu

Studenti se aktivně ptali také přítomné senátorky Adély Šípové. Dotazy se týkaly mimo jiné možností konkrétních legislativních změn nebo způsobů, jak se komplexněji seznamovat s romskou kulturou.

Mezinárodní souvislosti

Odpolední blok přenesl účastníky do mezinárodního kontextu. Politoložka Zora Hesová (Ústav politologie Filosofické fakulty Univerzity Karlovy) popsala způsob, jakým se otázka lidských práv politizuje a jak se vnímání ze strany společnosti zvolna otupuje. Postupně si zvykáme, že některé politické subjekty – zejména populistické – otázku lidských práv ohýbají tak, aby vyhovovala jejich narativu a sloužila jako východisko jejich politického řešení. Otázky, které by měly zůstat výhradně expertní-právní se v jejich pojetí stávají otázkami politickými, a kvůli tomu mohou být snadněji relativizovány. Situaci demonstrovala na příkladu syrských válečných uprchlíků na Balkáně i ve střední Evropě (Chorvatsko, Maďarsko), či na nedávných politických krocích Polska. Selma Muhič Dizdarevič (Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy) hovořila ve svém příspěvku o nenávistných projevech ve veřejném prostoru i na sociálních sítích. Připomněla souvislosti nenávistných projevů provázejících potlačení práv Židů během druhé světové války – samotná konference se konala v den Jom ha-šo'a, tedy připomínky obětí holocaustu, jak v úvodu zmínil synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný.

Selma Muhič Dizdarevič potom v diskusi odpovídala na otázky studentů a vzpomínala také na svou zkušenost, když v první polovině 90. let 20. století sama přišla do země jako uprchlice z Bosny a Hercegoviny. V závěrečném příspěvku vystoupila Gwendolyn Albert, která spolupracuje například s Amnesty International nebo ROMEA a představila pohled na situaci v Česku z perspektivy zahraničí. Nastínila také možnosti mezinárodní spolupráce v otázce lidských práv prostřednictvím organizací, jejichž je Česká republika členským státem.

Vyhlášení studentské soutěže

Závěrečným bodem programu se stalo vyhlášení výsledků prvního ročníku studentské esejistické soutěže, kterou rovněž organizovala Českobratrská církev evangelická a svou záštitou ji podpořil Miloš Vystrčil. Středoškoláci z celé republiky se měli v rámci zadání vypořádat s tématem „Nejsem rasista, ale…"

Před odbornou porotou se nakonec sešly na čtyři desítky prací ve dvou věkových kategoriích. O pořadí prací rozhodli senátor a diplomat Pavel Fischer, moderátorka Nora Fridrichová, signatářka Charty 77 a bývalá ombudsmanka Anna Šabatová, koordinátorka škol Evangelické akademie Helena Wernischová a emeritní synodní senior Daniel Ženatý.

Porota ocenila první tři místa ve dvou věkových kategoriích:

Mladší kategorie (od 12 do 15 let):

1. místo – Rebeka Jurnečková (Arcibiskupské gymnázium Praha)

Starší kategorie (od 16 do 20 let):

1. místo Vendula Heroutová (Gymnázium a SOŠPg Čáslav)

Kromě toho se porotci rozhodli udělit ještě dvě zvláštní ocenění. Vysloužily si jej práce, které sice nesplnily formální zadání soutěže, ale obsahově byly mimořádné. Jakub Sedláček (Gymnázum Otrokovice) si porotu získal svým fejetonem a Klára Studnická (Gymnázium Komenského v Havířově) povídkovým zpracováním zadaného tématu. Konferenci i soutěž připravila Komise pro lidská práva synodní rady Českobratrské církve evangelické ve spolupráci se senátorem Petrem Šilarem a senátem. Společně připravujeme také videozáznam konference, který bude k dispozici na webu www.e-cirkev.cz a také na YouTube kanále Evangelické církve.

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami. Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám. Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

Povolání rybářů L 5,1–11, L 4, 31–41

Dokončení ze str. 1

stále přibývá. Málem ho vtlačí do vody. A tak Ježíš vstoupí do lodi, požádá Šimona, aby odrazil kousek od břehu a káže z lodě. Nevíme, co všechno Šimon slyší. Zdá se ale, že se mu všechno vrývá do duše. Protože když tento kazatel přestane mluvit, obrátí se na Šimona a řekne: *„Zajeď na hlubinu a spusťte sítě"*, tehdy Šimon řekne pozoruhodnou větu. *„Mistře, celou noc jsme se namáhali a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím sítě."*

„Na tvé slovo." To je velice zajímavé vyjádření. Avšak, není nám neznámé. Používáme ho i my v běžné řeči. Například někdy řekneme: „No, když to říkáš ty"... Pokud to nemyslíme ironicky, tak tato slova znamenají, že něco nebo někoho bereme vážně, že se za slovo dotyčného stavíme. Prostě věříme mu, věříme, že co řekne, to platí. Když řekne: „Přijdu", tak přijde, když řekne: „Udělám", tak udělá... Nevím, kolik takových lidí znáte, ale i takoví jsou. Totiž takoví, že jejich slovu věříme. Možná jich není mnoho, ale najdou se. Najdou se takoví, s kterými, jak se říká, bychom šli i přes poušť. A když nám je osud přihraje do života, máme štěstí.

Teď formulaci tohoto druhu použil Šimon. Proč? To není těžké uhodnout. Šimon Petr slyšel a viděl. A to mu stačí. Už ví, na čem je. Viděl věci nevídané - ba téměř nemožné! Vždyť kdo to kdy viděl, aby Ježíš jen něco málo řekl a nemoc zmizela. Z chudáků lidí, řekli bychom, „vykázal" nemoci. Na postižené a posedlé skládal ruce a z nich s křikem vycházeli démoni. A i ty umlčoval. Hrozil jim a nedovolil mluvit, protože věděli, kdo Ježíš je. - Věděli, že přišel konec jejich vlády. A křičeli, podobně jako ten v synagóze: *„Vím, kdo jsi, ty jsi ten svatý Boží!"* O svědcích těchto mocných činů v synagóze, čteme, že na ně *„na všechny padl úžas"*. O úžase v Šimonově domě nic nečteme. Evangelista Lukáš v případě Šimona Petra postupuje jinak. Šimon je přítomen okamžiku, kdy Ježíš zbavil nebezpečné horečky jeho tchýni. A vidí také, jak Ježíš uzdraví všechny, které lidé najednou přinášejí k jejich dveřím, a jak svými rozkazy umlčuje prchající démony. - A právě toto si odnáší se sebou do dalšího dne. Totiž poznání Ježíšovy moci a autority. Ježíš poručí a nemoc zmizí. Ježíš přikáže a démoni zmlknou.

Má toho určitě ten Šimon plnou hlavu. Umíme si ho představit, jak na to myslí v noci na lodi, či jak mu to vrtá v hlavě i teď při vypírání sítí. Možná tentokrát ani neprská a nenadává na to, že za celou noc lautr nic nechytili. Je duchem někde jinde. U události předešlého dne.

A než se nadál, hle, ten na koho myslí, Ježíš, je tady. Na břehu vedle rybářů. Lidé se sunou blíž a blíž a zatlačují Ježíše k vodě. Není ústupu. Ježíš vstoupí na loď a požádá Šimona, aby odrazil od břehu. Tak k nim může mluvit mnohem klidněji. Když se míra učení a kázání naplní, nastává čas na lekci pro samotného Šimona. Ježíš řekne: *„Šimone, zajeď na hlubinu a spusťte sítě."*

Je to nesmysl, myslí si asi Šimon. V noci snad; to se dá lovit. Ale teď, když stoupá slunce a začíná být teplo, ryby neberou. Jenže, může Šimon odmítnout Ježíše? Můžeme odmítnout toho, koho poslouchají i démoni? - Co asi teď u vody Ježíš Kristus sleduje?

Šimon řekne: *„Mistře, celou noc jsme se namáhali a nic jsme neulovili, Ale na tvé slovo vyhodíme sítě."* - V této chvíli Šimon nazval Ježíše trochu jinak. Je to nejen Mistr, rabi, ne jenom učitel. „Epistatés" to je i „velitel". Šimon pochopil, že když Ježíš může poroučet zlým mocnostem, a tak zbavovat lidi nemocí, tak Ježíšovo slovo je rozkazem. Ježíš je Velitel! - Ale co se chystá teď?

Spustili sítě a začali je stahovat. Děje se něco zvláštního. Sítě jsou těžké. Natahují úlovek do lodě. Nejdřív do jedné, pak i do druhé. Lodě jsou plné, až se potápějí. Šimon je v kolících. Už nemůže. Je překvapen „až hrůza". Padne Ježíšovi k nohám se slovy: *„Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!"*…

Lekce, kterou měl dostat Šimon, vrcholí. Viděl a pochopil. Viděl množství uzdravených. Slyšel moc Ježíšova slova, kterým Ježíš očišťuje lidi a vrací je k Bohu. A poznal, že Ježíš je ten, kdo dává příkazy. (Proto také jeden z překladů pro Ježíšovo oslovení zní: „Přikazateli") - Ovšem teď má Šimon poznat ještě jednu věc. Že tato Ježíšova Božská moc teď přikazuje něco jemu osobně.

Tváří v tvář zázračnému okamžiku, kdy nebe přetlačí zemi, ho nejdříve přepadne tak zvané Mysterium Tremendum. Prožije vlastní nanicovatos, vlastní nevhodnost setkat se se „svatým". Zmocní se ho zděšení. Chtěl by utéct, ale je přilepený k zemi. Tak to řekne obráceně. Vyzve Ježíše: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný". Šimon padá do prachu a poprvé nazve Ježíše: „Kyrie, Pane. Ale Ježíš neodejde.

Pán ho nenašel proto, aby na něj zapomněl. To, co se má Šimon naučit, nevede k rozdělení cest, ale ke spojení. Svaté s nesvatým, svaté s hříšným člověkem se má spojit!

Napadne nás otázka, čím si Šimon Petr zasloužil takovou výsadu? To nevíme. Stejně jako neví nikdo z nás, křesťanů, čím jsme si to my vysloužili, že od nás Ježíš neodchází. A ani nevíme, zda jsme si to vůbec mohli něčím zasloužit. Ale při pohledu na povolání Šimona začínáme chápat. Rybář Šimon je zavolán mnohem víc než kvůli sobě - kvůli druhým. *„Neboj se, Šimone, ode dneška budeš lovit lidi"*.

A Šimon jde. „Všechno opustili a šli za Ježíšem", píše Lukáš. Padl na ně úžas. Ze Šimona se stává Petr, Skála, základní kámen církve. Už ví, že Ježíš je ten, komu se dá věřit. Že Ježíš je ten, s kým by šel i přes poušť.

Zažil překvapení. A všední dny už skončily. Jsou tady ti druzí. (Tehdy i nyní.) Amen.

Marian Šusták

Světec Jan Nepomucký vs. M. Johánek z Pomuku

Mezi lety 1340-1350 se v Pomuku nedaleko Plzně narodil v rodině rychtáře Welflina syn Jan. V letech 1383-1387 studoval v Bologni, kde získal doktorát práv. Roku 1389 byl Johánek z Pomuku jmenován generálním vikářem pražského arcibiskupství.

V témže roce byl na kněžské synodě donucen odvolat některé své reformní, vlastně už reformační zásady Matěj z Janova. Roku 1392 jej předvolali oba generální vikáři, Johánek z Pomuku spolu s Mikulášem Puchníkem znovu, aby předložil dva své spisy; Matěje z Janova se tehdy patrně zastal sám arcibiskup Jan z Jenštejna.

Po roce 1380 se Jan z Jenštejna ´rozkmotřil´ s dosavadním přítelem králem Václavem IV. Napětí dosáhlo po čase takového rázu, že vylučuje působení kohokoli z okolí Jana z Jenštejna v okolí Václava IV. Tím spíše nepřichází v úvahu možnost být zpovědníkem královny, ať už Johany (korunovace 1370, +1386) nebo Žofie (královnou od 1389). O zpovědním tajemství nemluví ostatně ani arcibiskupova žaloba na krále podaná do Říma krátce po umučení generálního vikáře hned roku 1393.

Ve sporu krále s arcibiskupem, ve hře byla podpora pro různé ´schismatické´ papeže, potvrdil Johánek z Pomuku nového opata kláštera v Kladrubech proti králově záměru zřídit v západních Čechách nové biskupství, a tak oslabit arcibiskupovu sílu. Tato loajalita vyvolala prudký a tvrdý králův zásah, který 20. března 1393 nejsilněji dopadl právě na generálního vikáře. Po mučení bylo patrně už mrtvé tělo Johánka z Pomuku svrženo z Kamenného mostu do Vltavy.

Postupně se vytváří legenda (Ondřej z Řezna, Tomáš Ebendorfer z Haselbachu, svatovítský kanovník Pavel Žídek) mluvící o mučedníkovi zpovědního tajemství. Legendu završuje Václav Hájek z Libočan ve své Kronice z roku 1543, když jednoduše mluví o dvou událostech a dvou osobách.

O historické události v roce 1393 týkající se Johánka z Pomuku a o události legendární z roku 1383, na základě mylné informace v záznamech svatovítské kapituly prostřednictvím Jana z Krumlova.

Tak vchází do světa legendární pozdější světec Jan Nepomucký.

Roku 1715 začal kanonizační proces vedoucí ke svatořečení. Historické doklady selhávaly. Ani Balbínův životopis z roku 1671, který obsahoval mystifikace, jak je dodal kanovník Dlouhoveský, ani podklady přímo z Nepomuku v díle jezuity Jiřího Plachého z roku 1641, nebyly v Římě průkazné. V Čechách se tedy vsadilo na zázraky, včetně dvojího zázraku ´jazyka´ (15. dubna 1715 a 27. ledna 1725).

Beatifikace z 31. května 1721 vyvrcholila v Praze slavnostmi začátkem července, kde ohlašoval vítězný nápis: ´Labuť nad husou zvítězí a moc pekelnou porazí´. Svatořečení Jana Nepomuckého potvrdila kanonizační bula ´Christus Dominus´ papeže (1724-

Dokončení na str. 3

Ochránce na cestě (Výklad žalmu 121)

Žalm 121 je nadepsán slovy píseň k pouti. Staří Izraelité ho zpívali během putování na svátky do Jeruzaléma. Ale není to píseň jen pro zvláštní příležitosti. Vždyť celý náš život je vlastně putováním a my jsme poutníci - lidé na cestě. Směřujeme k cíli, který je před námi. K domovu v Božím království. A ta naše cesta prochází různými krajinami a obdobími. Někdy dokonce velmi nesnadnými a složitými, jak to konečně prožíváme právě v těchto dnech. Není tedy divu, že na této cestě potřebujeme pomoc.

1. Odkud pomoc?

Tím žalm začíná: Pozvedám své oči k horám: Odkud mi přijde pomoc? Zdá se, že ono hledání pomoci, kterou žalmista potřebuje, souvisí zkrátka už s tou skutečností, že je na cestě. Vyhlíží pomoc proto, že sama ta cesta je nebezpečná a nesnadná, že samo putování má svoje rizika, úskalí a hrozby. Stejně tak jako celý náš život, ta naše pouť. Je to docela přirozená otázka: Odkud můžu čekat pomoc? Je pochopitelně možné žít i s postojem: Já nikoho nepotřebuju, zvládnu to sám… Ale jak vidíme i dnes, to je iluze, co nic dobrého nepřináší. Kam obracíme o pomoc svoje oči my? Na co/na koho spoléháme?

2. Pomoc od Hospodina

Žalmista vyznává: Moje pomoc je od Hospodina, přichází od něj. K němu tedy obrátím svoje oči i svoje srdce. Vždyť on učinil nebesa i zemi a má všechno v rukou. Hebrejština tu ale zvláštním způsobem naznačuje, že tato pomoc nepřichází automaticky a že nemusí mít podobu, kterou bychom si představovali. Pomoc přichází doslova „z blízkosti", tedy ze společenství s Hospodinem. Přichází v kontextu vztahu s Bohem, Stvořitelem, kterého nemůžeme ovládat, ale před nímž se můžeme jen pokorně sklonit. A je to pomoc, kterou si nemůžeme vymanipulovat, ale kterou můžeme jen vděčně přijmout jako nezasloužený dar. Je to zaslíbení pro toho, kdo hledá u Hospodina, kdo mu chce patřit a putovat s ním. Je to zaslíbení pro víru. Pomoc pro žalmistu spočívá už v tom, že stojí ve společenství s Bohem, který své věrné neopouští. To předpokládá náš aktivní postoj. Pomoc se rodí v Boží blízkosti, proto ji musíme hledat, s pokorou o ni prosit a naslouchat Pánu Bohu, vytvářet prostor pro společenství s ním – v modlitbě, ztišení, v naslouchání Božímu slovu, v uctívání. Je to praktická výzva na každý den. Tam, kde se svými potřebami přicházíme k Hospodinu, abychom u něj hledali pomoc, tam se on sklání, aby podle svojí vůle jednal.

3. Ochránce na cestě

Přichází, aby byl s námi. Připojuje se k nám v našem putování, v našich zápasech, sdílí s námi i naši bolest a trápení. Pro našeho žalmistu je Hospodin předně Ochráncem na cestě. Tím, kdo nás chrání, střeží, bdí nad námi, brání nás. Boží ochrana je nesmírně intenzivní. Výraz chránit je tu v různých formách použit hned šestkrát. Hospodin je Ochránce, to je jeho titul. Ten, který učinil nebesa i zemi, chrání svůj lid svou stvořitelskou mocí. Chrání nás ode všeho zlého, chrání celý náš život, zachovává nás při životě. Obnovuje náš život. Nic mu není lhostejné či příliš nepatrné. A je v tom neustále aktivní, nedříme a nespí (v. 4). Je blízko a my k němu smíme kdykoliv s důvěrou přicházet a očekávat jeho jednání.

Chrání naše nohy před uklouznutím - Hospodin nás svou milostí střeží, abychom vytrvali a pokračovali v jeho cestě i přes všelijaká klopýtnutí. Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte, i když snad ještě máte nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek… (1 Pt 1,5-6)

Hospodin chrání naše vycházení i vcházení (v. 8). To je biblický obrat, který má co do činění se všemi Bohem nám svěřenými úkoly a povinnostmi všedního života. Boží ochrana nás tak obklopuje doslova na každém kroku, v celém našem životě, při každém nadechnutí a vydechnutí.

Boží ochranu žalmista také přirovnává k zastínění. V horkých dnech asi význam stínu docení úplně všichni. Ale v rozpálených podmínkách izraelského léta je stín pro poutníka doslova věcí života a smrti. Hospodin je náš stín. Vytváří životadárný stín tak, že pro nás nastavuje sám sebe sluneční výhni a žáru, abychom vůbec mohli žít. Žár nepřízně a zla jakoby praží na něj. A i to zlo, které nechá dopadnout do našich životů, obrací k našemu dobrému. On je dobrý pastýř, který dává svůj život za ovce. Vždyť ve svém Synu za nás na kříži porazil mocnosti temnoty a zla a slavil nad nimi vítězství. Vysvobodil nás z moci smrti a daroval nám věčný život. V Ježíši Kristu se za nás postavil i do té nejhorší výhně – do žáru soudu nad naším hříchem, aby nás se sebou smířil, odpustil naše hříchy a přijal nás za své děti.

Prožíváme čas, s nímž málokdo z nás má srovnatelnou zkušenost. Nevíme, co nás čeká, nevíme, jak dlouho bude čas pandemie trvat, kdy válka skončí, nevíme s jistotou, ani co bude zítra. Ale nemusíme se bát. Smíme se s důvěrou svěřit do Boží ruky. Jestliže ve víře patříme Kristu, pak si slova tohoto žalmu smíme s důvěrou přivlastnit pro sebe. Smíme se jimi i povzbuzovat navzájem. A smíme k této naději ukazovat cestu i druhým lidem. Být si oporou a vzájemnou pomocí na cestě i v této nejisté době, kdy se všemožné jiné opory ukazují jako vratké. Obracejme tedy svoje oči k Bohu a budeme moci stále žít v pevné naději. Pomoc nám přichází od Hospodina. On učinil nebesa i zem. Amen.

Robert Hart

Církevní angažovanost

Nevím jak vy, ale mně se zdá, že politika církví příliš nehýbe. Společenství Kristovců se totiž musí naučit držet pohromadě i přes rozdílnost názorů. Kdyby tomu tak nebylo, tak by nás bylo nepoměrně méně. Jinými slovy v prostředí severních Čech je rozdíl jestli na bohoslužby chodí čtyři a nebo pět sester. Když přibude jeden nový věřící, je to sláva. Naopak, pokud někdo přestane chodit, sbor se modlívá, aby nenastal jeho konec. Jistě chápete, že hádat se o politice by bylo až příliš.

Navíc na vesnicích a malých městech se lidé neradi mění. Když už někdo něco je, například je levicově orientovaný, tak to tak má až do smrti. To už opravdu musí být, aby někdo od základu změnil myšlení. Jistě, možná namítnete, že člověk má být flexibilní jako obyvatelstvo velkých městských aglomerací, sledovat TV a seriózní tisk a reagovat na výzvy umělců k občanskému neklidu. Ale chtějte to po někom, kdo nejprve musí zalít zahrádku, pohlídat vnouče a napéct pro návštěvu. Navíc se ptám. A proč?

Není snad v Písmu psáno modlete se za mocné a nezlořeč Pánu svému ani ve svém pokojíku? Navíc médii často znevažovaný prezident je lidem mnohdy sympatický stejně jako premiér bodující hlavně u důchodců. Samozřejmě to neplatí na každého, nemusíme s tím souhlasit, ale je to fakt.

Zdá se, že ústřední orgány některých církví často lpí na jakési církevní angažovanosti a to nejen vedení církve jako celku, ale apelují na každého křesťana formou různých prohlášení a výzev. Troufám si tvrdit, že to berou za jakousi křesťanskou povinnost s odůvodněním, že nepostavit se zlu rovná se hřích. Jen tak mohu chápat jejich jednání.

S tím ovšem nemohu souhlasit. Ostatně nejvíce by asi církevním představitelům pomohlo podívat se do regionů na realitu. Nedávno jsem hovořil s jedním Ukrajincem, který už pracoval v Polsku, Estonsku a nyní se v Čechách podivuje, proč jsou kostely většinou poloprázdné. Prý to ještě nikde neviděl. Vydedukoval si takovou úsměvnou teorii: „Ti křesťané budou asi hlavně na vesnicích. Ve městech skoro nejsou." S trochou nadsázky z toho dedukuji: „A zkuste s tou hrstkou podporovat nějakou revoluci?" Skoro bych řekl, že i kdyby se zapojili všichni aktivní protestanti do nějakých demonstrací, tak by si toho možná ani nikdo nevšiml. Nejsme přeci hybnou silou společnosti.

Jiná věc je ovšem naše občanská svoboda vyjadřovat svůj osobní politický názor. To samozřejmě každý křesťan může a snad i má. Myslím však, že by to neměla dělat církev jako celek. Za daleko prospěšnější považuji, když církev vnáší Ducha Kristova do společnosti, aby se kultivovala vnitřně v srdcích těch, co touží druhým sloužit jako politici. Jen tak může plnit své poslání.

Modleme se za v moci postavené, aby je Duch svatý naplnil moudrostí a aby dobře spravovali naše záležitosti. Dej Hospodine, aby se vlivní lidé obraceli k tobě a vedli náš národ zpět ke Kristu. Amen.

Ivo Kraus

Světec Jan Nepomucký vs. M. Johánek z Pomuku

Dokončení ze str. 2

1730) Benedikta XIII. z 19. března 1729 na základě čtyř uznaných zázraků.

Shrnuto: Kanonizační bula mluví o datu úmrtí 20. březen 1383 (sic!), o kanonizaci na základě přiznaných zázraků a o osobnosti Jana Nepomuckého s pouze legendárním přízviskem strážce zpovědního tajemství.

Historický Johánek z Pomuku byl umučen a zemřel 20. března 1393 kvůli mocenskému sporu mezi králem a arcibiskupem. O zpovědním tajemství neví nic dokonce ani ona žaloba na Václava IV., kterou v této záležitosti podal v Římě hned roku 1393 arcibiskup Jan z Jenštejna.

Text této žaloby, vpodstatě vyvracející jako důvod světcovy smrti zpovědní tajemství, se z vatikánských archivů dostal do Prahy teprve roku 1752. Tak to rozpoznal a v roce 1787 vyslovuje Josef Dobrovský v polemice s Gelasiem Dobnerem.

Podobně František Palacký o století později, v dopise z 12. března 1873 historiku Albertu Henrymu Wratislawovi, jako podklad pro jeho knihu ´Life, Legend and Canonization of St. John Nepomucen´ (faksimile vydána 2010), napíše: ´Dle mého uznání náleží svatý Jan Nepomucký jen do legendy, nikoli do historie české´. Tolik historicky.

Text papežské kanonizační buly mluví výhradně o nehistorické legendární osobnosti. Historického Johánka z Pomuku nelze nijak spojovat se zpovědním tajemstvím; ať se to komu líbí nebo ne.

Zajímavost

Protikladnost a spojitost světce Jana Nepomuckého s osobou a reformační výzvou Jana Husa se jasně objevila, nikoli poprvé, v nápisech při oněch beatifikačních slavnostech začátkem července v roce 1721.

https://www.mistareformace.cz/cs/m/jan-nepomucky-1729

Jaroslav Fér

Myslíme-li to doopravdy s jakoukoliv sociální teorií, máme nebo měli bychom z ní dost co uskutečňovat ve svém osobním hospodářském životě, – pokud nejsme z těch, kteří skutečně nemohou dávat nebo si odpírat, protože už nemají z čeho. Nemůže se o nás sice říkat, že náruživě uctíváme stát; ale přesto jsme fanatičtí etatisti; všechno čekáme jenom od státu, všechno mu ukládáme a div se nedomáháme toho, aby nás přišel podrbat soudní sluha, kousne-li nás blecha.

Karel Čapek: O věcech obecných čili zóon politikon, 1924

Nemoc lidstva

51letá Julia Roberts to řekla za všechny: "Nemocí lidstva je dokonalost! Leháme si pod nůž, abychom zkrášlili naše tělo, ale péči potřebuje hlavně naše duše. "

Známá herečka Julia Roberts šokovala veřejnost svými vyjádřeními o kráse a dokonalosti. Zde jsou její přesná slova, která napsala ke své fotografii, na které je bez špetky make-upu, a která vás jistě velmi mile překvapí.

"Dokonalost je nemocí lidstva. Na obličej si nanášíme tuny make-upu. Dáváme si dělat botox a hladovíme, abychom dosáhli své vysněné hmotnosti. Snažíme se něco napravit, ale nemůžete napravit to, co nevidíte. Je to duše, která potřebuje chirurga. Je čas, abychom se zamysleli. Jak můžete čekat, že vás někdo bude milovat, když nedokážete milovat ani sami sebe? Musíte být šťastní sami se sebou.

Nezáleží na tom, jak vypadáte zvenčí, počítá se to, co je uvnitř. Dnes bych chtěla zveřejnit jednu fotografii, na níž jsem bez make-upu. Vím, že mám vrásky na obličeji, ale dnes chci, abyste si toho nevšímali. Chci, abyste mě přijali takovou, jaká jsem a chci, abyste viděli, kdo jste vlastně vy a měli sami sebe rádi přesně takové, jací jste."

...napsala sympatická herečka ke své fotografii.

z internetu

Emeritní děkan ETF UK v Praze je 95letý

Prof. ThDr. Ing. Jakub S. Trojan, narodil se 13. 5. 1927 v Paříži. Ještě před začátkem 2. světové války se s rodiči přestěhoval do Prahy. Po studiu na gymnáziu se rozhodl pro cestu víry a tedy pro teologii. A to bylo moje první setkání s ním vůbec. Brzy na to jsme se setkali v jižních Čechách na Šumavě, kde nastoupil na svoje první farářské místo v obci Kdyně.
Tam už v roce 1957 započal se stavbou nového chrámu. Celá stavba, která byla budována za brigádní pomoci, nejen kdyňského, ale i jiných sborů a kde pomáhali i vojáci sloužící v okolních kasárnách, při své dvouleté presenční službě. Dokonce i já s několika vojáky z kasáren Janovice jsme se zúčastnili těchto brigád podle možností. Tato stavba byla zakončena v roce 1960. Modlitebna byla otevřena slavnostně 10. 7. 1960 za účasti tehdejšího synodního seniora dr. Viktora Hájka.
Po jedenácti letech přešel Jakub Trojan, námi nazývaný "Jacques", na sbor poblíž Prahy, od 1. 12. 1966 do sboru Neratovice - Libiš. Já jsem v té době působil jako seniorátní vikář nedaleko, a to v Lomnici nad Popelkou.
Právě 16. ledna 1969 došlo k mimořádnému a šokujícímu činu mladého studenta Filosofické fakulty University Karlovy z Neratovicko - libišského evangelického sboru - Jana Palacha.
O šest dní později se po jeho sebeupálení konal pohřeb.
Smutečního rozloučení se účastnilo veliké množství lidí, mezi nimi i já. Jeho rakev byla vystavena v Karolinu na Staroměstském náměstí.
Na Olšanských hřbitovech liturgoval právě "Jacques" Schwarz Trojan. Jsem rád, že jsem se setkal při pohřbu s nejen pozůstalými z Palachovy rodiny, ale i s Jakubem Trojanem.
V roce 1977 se stal chartistou a podepsal Chartu lidských práv. Potom jsme se setkávali na farářských kurzech v Praze - Vinohradech a v Libni.
V závěru svého života se stal Jakub S. Trojan vedoucím Katedry teologické etiky a děkanem na ETF -UK.
Nakonec musím svoje blahopřání k jeho 95. narozeninám ukončit biblickým slovem z 3. Listu Janova:
"Modlím se, milý Jakube, aby se Ti ve všem dobře dařilo a abys byl zdráv - tak, jako se dobře daří Tvé duši."(2 v.)

S úctou Tvůj

Vlasta Svoboda, emeritus

Většina politických ideálů vyjadřuje naše očekávání toho, co má kdesi nahoře udělat vláda nebo parlament, ale celkem velmi slabou představu toho, co máme tady dole dělat my.
Jeden z našich národních rysů je silná nechuť k úřadům; ale stejně výrazným rysem naší národní povahy je mystická důvěra, že úřady se mají o všecko postarat a mají k tomu plno prostředků. Kdyby na nás letěla kometa, budeme křičet po povolaných úřadech; kdyby nějaký drak na nás žádal denně tři panny a tři mládence k sežrání, nevstane mezi námi hrdina, který by s drakem bojoval, nýbrž obrátíme se na četnickou stanici.
Nechť povolané kruhy zakročí, umírá-li žebračka v příkopě hladem; nechť vláda podnikne energické kroky proti řádění myší v naší pšenici; nechť ministerstvo veřejných prací neprodleně odstraní suchou větev, která překáží na erární silnici mezi Vysokým Mýtem a Domažlicemi. Odkopnout řečenou větev do příkopu, to by byl osobní politický čin, jenž se příčí našemu zažranému etatismu.
A přece každá povinnost, o kterou státu ulehčíme, je politický pokrok; vzestup demokracie je myslitelný jen ve formě občanské autonomie. Nikde není tak naze vidět nepolitičnost našeho života jako v úpadku samosprávy. A v našem centralismu, ano; ale to dvoje jde nejspíše nějak pospolu... Dělat na malém městě politiku, to, jak se zdá, znamená převářet parlamentní polévky; to znamená přísahat na koalici místo na lepší budoucnost okresní silnice... Každá konkrétní politika je především lokální; zdá se však, že stojíme na kraji velmi povážlivého stavu, totiž duševního odumírání venkova.
Takzvaný probudilý člověk na venkově je člověk, který běduje na malé poměry a stůně touhou dostat se do Prahy. Bylo by jinou věcí polemizovat s pověrou, že Praha je velkoměsto; bohudík není to tak zlé. Ale zlé je, že tato pověra ochromuje regionální ctižádost. Žít na menším městě, to už není žít plně a sytě; tady se duchový život jaksi vytrácí v písku. Zastavte se u knihkupeckého výkladu na malém městě; je to svrchovaně poučné.
Zdá se skutečně, že duševní stav venkova je velmi špatný; ale je otázka, není-li mu pomoci. Abych tak řekl, mne méně znepokojují akutní pitomosti Prahy než chronická tupost malého města – prostě proto, že na malých městech a v jejich farnostech žije dvacetkrát víc národa než v celé Praze i s Hostivaří a Kobylisy. Máme-li vůbec myslet na nějaký pokrok, je ho víc a šíře třeba v maličkých centrech s podloubím a baňatou věží než v Rudolfinu a okolí. A tady zvýšit úroveň života – nu, není-li tohle dost rozsáhlý úkol pro lidi, jimž politika není jen věcí papírové legitimace, nýbrž osobní aktivity a osobního prožití, pak ať jsem nejzbytečnější z ševců, kteří se kdy spustili svého kopyta.
Karel Čapek: O věcech obecných čili zóon politikon, 1924

Brilliant Planet vyvíjejí levnou technologii ukládání uhlíku

Britský startup navrhuje vzít na milost nepopulární vodní květy a vrhnout je do bitvy proti uhlíku. Explozivně rostoucí vodní květ sežere spoustu uhlíku a pak je možné narostlé sinice a řasy sklidit, usušit a pohřbít v poušti do zapomnění. Tahle technologie zvládne odstraňovat uhlík z atmosféry levně a ve velkém měřítku.
Přímé lapání a ukládání uhlíku ze vzduchu je stále příliš nákladné a energeticky náročné na to, aby jej bylo praktické využívat v planetárním měřítku.
Britský startup Brilliant Planet se sídlem v Londýně ale pracuje na technologii, která umožňuje ukládat uhlík za cca desetinu současných nákladů a zároveň v gigantickém měřítku. Mají na to pozoruhodný trik – zkrocené vodní květy.
Vodní květy, čili masivně přemnožené sinice, případně řasy, má jen málokdo rád. Bývají nepříjemné až nebezpečné, především kvůli spouště toxických látek. V Brilliant Planet se ale rozhodli využít služeb vodního květu a využít ho pro levné ukládání uhlíku, které bude možné provádět v měřítku miliard tun ročně, s minimálními nároky na energii.
Kromě svižně rostoucího vodního květu k tomu postačuje levná pustina u pobřeží, kde se k ukládání uhlíku jako další zajímavý bonus přidává i snižování kyselosti použité mořské vody. Jak připomíná šéf startupu Adam Taylor, sinice a řasy jsou mnohem efektivnější biologické stroje pro těžbu atmosférického uhlíku než například stromy nebo byliny. Fotosyntetizuje prakticky celý jejich povrch. Pokud se ocitnou ve správném prostředí,

Zařízení Brilliant Planet v Maroku, o rozloze 3 hektary.
Kredit: Brilliant Planet.

rostou přímo ďábelskou rychlostí. Právě toho využívá technologie Brilliant Planet. V ploché pouštní krajině poblíž mořského břehu vybudují mělké nádrže s mořskou vodou. Tým bioprospektorů sežene vzorky tisíců lokálních kmenů sinic a řas a vybere ty nejvhodnější. Uhlík tedy ukládají domácí organismy, které jsou adaptované na místní podmínky.
Mořskou vodu do nádrží vhánějí pumpy, jejichž ústí je umístěné v moři 2 až 3 kilometry od pobřeží. Dostává se do nich chladná, živinami bohatá mořská voda, která se pohybuje od mořského dna ke hladině v důsledku působení větru. Tyto pumpy na mořskou vodu spotřebují většinu energie, kterou je nutné vynaložit na zmíněnou technologii. Podle Brillant Planet to snadno utáhnou solární panely, umístěné přímo na dané lokalitě. Zařízení o rozloze cca 1000 hektarů by mělo odstranit z atmosféry asi 40 tisíc tun oxidu uhličitého ročně. Zajištění optimálních podmínek pro vodní květ bude mít na starost umělá inteligence, která bude mít k dispozici data ze soustavy senzorů, denně pořizované satelitní snímky a veřejně dostupná data o počasí. Když vodní květ „uzraje“, budou sinice a řasy sklizeny jemnými sítěmi a vysušeny pouštním vzduchem. Vznikne slaná biomasa bohatá na uhlík, která bude pohřbena 1 až 4 metry pod povrch pouště. Tam by měl uhlík vydržet tisíce let. Mořská voda bez vodního květu se vrátí zpět do oceánu, bez živin a také se sníženou kyselostí.

Literatura: New Atlas 26. 4. 2022
Autor: Stanislav Mihulka
Objective Source E-Learning

Několik zajímavostí ke Dni dětí

Mezinárodní den dětí si už tradičně připomínáme 1. června. Málokdo asi ví, že první podnět k slavení dalo Turecko, a to při založení Národního shromáždění 23. dubna 1920 během Turecké války za nezávislost.
Tehdejší ochránce národních práv Mustafa Kemal prohlásil, že důležitou součástí k budování nového státu jsou děti. Proto ustanovil 23. duben jako Den dětí, který obyvatelé Turecka slaví dodnes a je státem uznávaným svátkem.
Vyhlášení dne dětí, který by se slavil po celém světě, bylo poprvé doporučováno v roce 1925 na **Světové konferenci pro blaho dětí**. Den dětí však nakonec vyhlášen nebyl. Konference se konala 1. června 1925. Stejný den se v San Franciscu konal festival Dračích lodí, na jejichž oslavu čínský generální konzul shromáždil mnoho čínských sirotků, aby poukázal na to, že by se společnost měla více zabývat blahem dětí. Tyto dvě významné události, které se staly ve stejný den, určily datum oslav Dne dětí, který byl ale oficiálně vyhlášen později.
V roce 1949 Mezinárodní demokratická federace žen vyhlásila Den pro ochranu dětí. Důvodem k vyhlášení bylo masové zabíjení žen a dětí v Lidicích v roce 1942 a také ve francouzském Ouradouru v roce 1944. Datum oslav bylo ustanoveno na 1. červen, který připomíná sirotky v San Franciscu a první konferenci, jež se zabývala blahem dětí. Den pro ochranu dětí se začal slavit rok po jeho vyhlášení a oslavy probíhaly každý rok. Některé státy převzaly datum a postupně se ze Dne pro ochranu dětí stal Den dětí nebo také jiným názvem Mezinárodní den dětí. Československo, později Česká republika také převzala toto datum a Mezinárodní den dětí se slaví na začátku června.
Během roku se připomínají i jiné významné dny věnované dětem, např.: Mezinárodní den dětí, které se staly obětí agrese; Mezinárodní den za odstranění práce dětí; Den afrického dítěte; Mezinárodní den mládeže; Mezinárodní den ztracených dětí; Světový den dětí (20. listopadu); Den nenarozeného dítěte (25. března).

Helena Bastlová

Musíme bejt tlustý v lásce!

(Skutečný výrok Jiřiny Kladenské, nyní Gonzales, Češky žijící v Equadoru)

Můj Bože, ač to divně zní,

Dej, prosím, ať jsem obézní!
Dej, ať se sotva unesu.
V tom ztučňujícím procesu
ať je nás pořád víc a víc.

Ne z buchet, husy, jitrnic
se denně tloustne pro zdraví.

Což o tom Písmo nepraví,
že chléb svůj najde v pohodě,
kdo pouštívá ho po vodě?

Poslala Eva Budzáková

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

18/2022

15. června 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
29. června 2022

Z obsahu

* *Jehan Susque je náš Jan Žižka z Trocnova*
* *Slovo a poslové zkázy*

Poselství k 1. neděli po sv. Trojici

Sestry a bratia. Prvú nedeľu po sv. Trojici čítame text z knihy Skutkov 20,35, kde je napísané *"...Blaze tomu, kto dáva, ne tomu, kto bere..."* V kralickom preklade stojí *„Blahoslaveněji jest dáti nežli bráti."* Dávať a nie brať, to je niekedy veľké umenie. Je ťažké naučiť sa dávať úprimne a od srdca. Je ťažké dávať nezištne, bez nároku na odmenu. Myslím, že je to pre nás veľká výzva. Aj pre mňa samotnú. Už ako deti sme prijímali so samozrejmosťou. Dostávali sme všetko potrebné od svojich láskavých rodičov. Boli sme obdarovávaní pri rôznych príležitostiach. Dostávali a prijimali sme všetko potrebné k nášmu životu. Je dobré si uvedomiť, že dostávame každodenné, nezaslúžené dary od Boha. A budme za to vďační. Ďakujme Bohu za to. Sme príjemcami Kristovej lásky a Božieho odpustenia.

Vo svojom živote dostávame mnohé nezaslúžene len z lásky a milosti tých, ktorí nám dávajú.

Nemáme na to nárok, ale je to pre nás dôležité a zásadné dostávať z milosti. Milostou sme aj my menení. Aj naše vnútro sa mení. Sme vnímavejší voči našim bližným a ich potrebám. A nie len voči našim bližným. Dokážeme sa pozrieť na seba, reflektujeme sami seba. Aj vďaka tomu sme schopní dávať a nie len brať. Apoštol Pavel cituje Ježiša, že viac blahoslavený je ten, kto dáva, než ten, kto berie. A ja som pochopila, že je pre mňa dôležité naučiť sa dávať a nie len brať. Pavel je nám príkladom, nežiada od nikoho zlato, striebro ani odev, ale na všetko potrebné pracuje vlastnými rukami. Možno ten, kto je finančne nezávislý, kto si dokáže zarobiť na veci potrebné pre vlastný život je slobodnejší. A možno je to len môj pocit. A Pavel ešte hovorí, že máme pracovať a ujímať sa slabých a chorých. To máme robiť podľa vzoru apoštola Pavla. Tak sa máme chovať, pokiaľ chceme vo svojom živote následovať Krista.

Vedieť dávať len z milosti, bez úmyslu si niekoho získať. Vedieť dávať a to nielen preto, že by nám to mohol niekto počítať a zapísať do knihy života. A my ľudia by sme mali vedieť dávať z milosti, pretože tým napĺňame naše ľudstvo. A je tiež dôležité vedieť prijímať, dostávať, tiež prijímať pomoc od druhých. To sa musíme ešte učiť. Vedieť prijímať a dostávať. Sice sa zdá, že ten, kto berie, je menej blahoslavený, ale aj naša odkázanosť na Božiu milosť patrí k nášmu ľudstvu.

Bratia a sestry, sú pred nami letné mesiace. Prajem nám všetkým Božie požehnanie v prichádzajúcich dňoch odpočinku.

Erika Petříčková
farárka ČCE v Silůvkách u Brna

Světlo života J 9,1–25; J 9,26–41

Pán Ježíš praví: *„Slova, která já mluvím vám, sám od sebe nemluvím, ale Otec ve mně přebývaje, on činí skutky."*

„Bude-li kdo zachovávat má slova, smrti neuzří navěky," nabídl Ježíš před Velikonocemi rozezleným strážcům pravověří v chrámě. „Amen, amen pravím vám, prve než Abraham byl, já JSEM."

„Ďábelství máš," zvedají kameny. „A umřeš, jako umřou všichni."

Skryl se, prošel mezi nimi. Vyšel z chrámu a spatřil člověka s postižením, jaké si patrně nese odmalička. Obecně se soudí, že politování hodný úděl stíhá člověka za trest. Takže z čí viny? Kdo zhřešil? Mistr by mohl znát řešení, jistě zajímavé i pro slepce. A tak se učedníci nerozpakují nad chudákem u cesty vyzvídat.

Jako dávní Jobovi přátelé zkoumají, zač ho Pán Bůh trestá: „…to on nebo rodiče, že se slepý narodil?" a slyší: „…aby zjeveni byli skutkové Boží na něm."

Jakže? Zpozorní žebrák. Táhnu životem slepý v téhle nuzácké mizerii, a ono to může mít nějaký smysl? Mlčí. Žádné „Mistře, ať vidím!" Ani Ježíš se neptá „Věříš, že to můžu učinit?" ale odkazem k Otci, ke skutkům Božím, dar víry nabízí a pouští se do práce. *„Dokud je den, je na mně stát v díle toho, který mne poslal. Přichází noc a žádný to za mě neudělá. Dokud jsem na světě, světlo jsem světa,"* jako by se superzbožným omlouval.

Je totiž sobota, den sváteční, kdy pravověrní si hlídají každý pohyb, a Ježíš tu káže rukama: Skloní se, plivne a mísí své sliny s prachem cesty. Blátíčkem pak ošetřuje oči zapadlé v očních důlcích. „Teď jdi a umyj se v rybníku Siloe, což zna-

Dokončení na str. 2

Aktualita: Skotská církev umožní duchovním, aby oddávali páry stejného pohlaví

Skotská protestantská církev umožní duchovním, aby ve svých farnostech oddávali stejnopohlavní páry, informoval BBC News. V historickém hlasování se na tom v Edinburghu shodli členové valného shromáždění církevních představitelů.

Znamená to, že páry stejného pohlaví budou moci uzavírat manželství v kostele při bohoslužbách vedených duchovními skotské protestantské církve. Ti budou žádat o povolení, aby mohli uzavírat homosexuální svazky. Nebudou ale nuceni vést takové obřady, pokud si to nebudou přát. Pro povolení sňatků párů stejného pohlaví hlasovalo 274 členů valného shromáždění, 136 jich bylo proti.

Hlasování předcházela ostrá debata. Mezi zastánci oddávání stejnopohlavních párů byl i reverend Scott Rennie, který se v roce 2009 stal prvním otevřeně homosexuálním duchovním ve skotské protestantské církvi. Svého manžela si ale nemohl vzít při církevním obřadu, jak by si přál. Uznal však, že v církvi jsou i tací, kteří tuto záležitost nepodporují.

„Chci říct, že manželství je úžasná věc. Manželství s mým manželem Davem rozvíjí můj život a mou službu," uvedl Rennie a dodal, že jeho manželství je v zásadě stejné jako svazek heterosexuálního páru.

Sňatky osob stejného pohlaví podporuje podle průzkumu valného shromáždění 29 ze 42 farností. Svatby osob stejného pohlaví by se tak mohly konat v budovách skotské protestantské církve ještě letos.

V loňském roce se metodistická církev stala největší náboženskou denominací ve Spojeném království, která povolila oddávání párů stejného pohlaví.

Tyto sňatky vítá ve Spojeném království i skotská episkopální církev, spojená reformovaná církev a kvakeři.

Foto: Skotský parlament (red)

Svět a mír podle Agathy Christie

Známá dvojice Voskovec a Werich to dokonce zhudebnila: "Čtěte Bibli, tam to všechno je". Existuje totiž nepřeberné množství knih, o kterých lidé tvrdí, že je - původně zavilé ateisty - jejich četba přivedla k víře v Boha.

Možná jste si toho také všimli, že Bible - zvláště Starý zákon - je podivně digitální. První stvořená dvojice měla dva syny a jak se v jejich dospělosti ukázalo, moc se nepovedli. Možná se mělo ukázat pro nás - prosté čtenáře - že se člověk bude stále rozhodovat mezi dvěma možnostmi a rozdělovat své okolí na ty, kteří mají pravdu, a ty, kteří ji nemají.

Teď se dost mluví o válce a míru, aniž bychom si uvědomili, že jsme zase u stejného dilematu. Opět hledáme přátele a nepřátele, opět chceme "fandit" jednomu nebo druhému státníkovi. Přitom osobně neznáme ani jednoho, známe jen jejich obrazy, jak se jeví v televizi. Jeden se může zdát starý a senilní, druhý mladý a aktivní. Nebo naopak - jeden vypadá, jako by byl bojechtivý a arogantní, druhý moc opatrný. Jenomže v případě celosvětového konfliktu by přišla o život spousta lidí.

A teď už přicházím k Agathě Christie a jejím dvěma hrdinům - slečně Jane Marplové a Herculovi Poirotovi. Slečna Marplová říká, že nic se nevyřeší, když se to nevyřeší správně. Hercule Poirot říká, že každý lidský život má stejnou hodnotu. A v každé povídce, které nejsou jen obyčejné detektivky, jež nás mají pobavit, najdeme různé typy lidí a z nich pramenící chování a události.

Už jsem se zmiňovala o tom, že je smutné, když se dva lidé hádají, protože si oba myslí, že mají pravdu. Přitom ji nemusí mít ani jeden, ale nejsmutnější je, že pravdu mohou mít i oba a pouze si nevyjasnili pojmy. Jenomže válkou se nikdy nic nevyřeší a nevyřešilo. Jen se svět poněkud přerozdělil na jiné sféry vlivu a ti, co doufali, že svět bude po válce lepší, budou jen smutnější, protože obě strany zbytečně ztratily mnoho svých přátel, příbuzných i nejbližších lidí. Hledat pravdu ve válkách se skutečně nemůže nikomu vyplatit. Hledat pravdu hlasováním rovněž k úspěchu nevede a nepovede. I když můžeme stokrát tvrdit, že náš svět se řídí demokratickou většinou s uplatňováním práv menšiny, není to pravda. Žádný stát to nevyřešil a ani neřeší.

Helena Bastlová

Zaplaťte, prosíme, předplatné co nejdříve na číslo účtu:

2101709261/2010

Pokud neznáte variabilní symbol, napište 111, my si platbu podle adresy dohledáme.

Z církví doma i ve světě

Po více než dvou letech papež prohlásil na Svatopetrském náměstí nové svaté

Po více než dvou letech pauzy 15. května papež František prohlásil na Svatopetrském náměstí nové svaté z Itálie, Francie, Indie, Nizozemska či Uruguaye. Slavnostní mše ve Vatikánu se zúčastnily tisíce věřících a řada významných politiků, uvedla agentura Reuters. Papež během obřadu zůstal sedět, ale na rozdíl od některých předchozích veřejných akcí, na které zdravotním potížím přijel na invalidním vozíku, se pohyboval pěšky.

Mezi novými svatými jsou například francouzský kněz, kazatel a poustevník Charles de Foucauld či nizozemský kněz a katolický novinář Titus Brandsma, který byl zadržen nacistickými úřady po obsazení Nizozemska a zemřel v nacistickém táboře v Dachau. Papež prohlásil za svatou také první ženu z Uruguaye či prvního Inda, který nebyl vysvěcen knězem. Mezi svatořečenými jsou čtyři jeptišky.

Mše se ve Vatikánu zúčastnilo na 50 000 lidí, a to včetně italského prezidenta Sergia Mattarelly, francouzského ministra vnitra Géralda Darmanina či nizozemského ministra zahraničí Wopkea Hoekstry. Jednalo se o jednu z největších bohoslužeb ve Vatikánu od začátku pandemie covidu-19 a o první mši od roku 2019, při které byli prohlášeni noví svatí.

Ve svém projevu papež zdůraznil, že svatost nespočívá „v několika málo hrdinných činech, ale v množství činů každodenní lásky“. Dodal, že láska znamená sloužit a zasvětit život ostatním.

Prohlášení za svatého se může uskutečnit po splnění tří základních podmínek: dotyčný musel vést příkladný křesťanský život, musel vykonat dva zázraky a musí být pět let po smrti.

www.christnet.eu

Českobratrská církev evangelická se omluvila homosexuálům

Synod Českobratrské církve evangelické přijal právě drtivou většinou hlasů toto usnesení: Žijeme spolu v jedné církvi, stejně jako v celé společnosti – lidé heterosexuálně i homosexuálně orientovaní. V Ježíši Kristu není mezi námi rozdílu. V něm Bůh přišel mezi nás a dosvědčil svou lásku ke všem lidem, zejména k opomíjeným a opovrhovaným. Na kříži na sebe vzal hřích každého člověka a ve svém vzkříšení dává každému naději nového života.

Bereme vážně biblické svědectví o Bohu. Věříme, že Písmo svaté se nám působením Ducha svatého aktuálně stává jeho slovem. To platí i pro ta místa, kde se Písmo vyjadřuje k homosexuálnímu chování. Čteme-li Bibli od jejího středu, totiž Ježíše Krista, říká nám zřetelně a jasně: Bůh ve své lásce přichází ke každému z nás. Tím také ovšem často překračuje hranice dané lidskými předsudky.

Začínáme si uvědomovat, že přes dosvědčování Kristovy lásky se lidé homosexuální orientace mnohdy necítí v našich sborech dobře. Je nám to líto. Vyznáváme, že v minulosti církev často těmto lidem ubližovala.

Omlouváme se jim.

Jako Kristova církev toužíme být společenstvím, kde se realita Božího království odráží v našich vztazích. Bereme vážně apoštolovu výzvu, abychom usilovali o to, co slouží pokoji a společnému růstu. Přejeme si, aby lidé s homosexuální orientací nacházeli v našich sborech domov a byli, tak jako všichni, přijímáni i se svými partnery a partnerkami.

Víme, že k problematice homosexuálních vztahů existují různé výklady a porozumění. Nechceme, aby to vedlo k radikalizaci a nesnášenlivosti ve společnosti i v církvi. Vždyť právě v Českobratrské církvi evangelické, vzniklé v živém rozhovoru různých církevních tradic, smíme své odlišnosti unést a být jednotní v Ježíši Kristu.

Usnesení schválil synod ČCE drtivou většinou hlasů.

(red)

Zákaz křesťanských webových stránek v Číně

Webové stránky „Jona Home“ byly přinuceny po více jak dvaceti letech ukončit svoji činnost, a to kvůli vzrůstajícím restrikcím ze strany čínských úřadů vůči jejich náboženskému obsahu. 12. dubna uveřejnila webová stránka následující vyjádření: „Z důvodů, které jsou všem známé, nemohou již od této chvíle naše stránky sloužit bratřím a sestrám v Kristu. Díky všem za společnost a podporu v uplynulých jednadvaceti letech!“

1. března 2022 totiž vstoupila v platnost nová vládní opatření, která tvrdě omezují náboženský obsah na internetu. Pro zveřejňování náboženských témat v online prostoru je nyní vyžadována licence, jejíž získání je však silně zredukováno.

Při hledání dalších informací se někteří uživatelé internetu ptali, co se stalo s jejich oblíbenými stránkami prostřednictvím čínské komunikační platformy s názvem Baidu Tieba.

Aniž by se odvážil zmínit přímo vládní restrikce, poznamenal jeden uživatel jednoduše: „Ukončení stránek nemá nic společného s vaším laptopem. Důvod by vám měl být přece jasný.“

The Voice of the Martyrs Canada

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami.
Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám.
Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

* * *

Farní sbor ČCE v Karlových Varech nabízí k okamžitému pronájmu ve svém sborovém domě v centru Karlových Varů 1 + 2.
Přihlášky podávejte do sídla sboru - Zahradní ul. 33, 360 01 K. Vary.
č. 2

Světlo života

J 9,1–25; J 9,26–41

Dokončení ze str. 1

mená Poslaný nebo Vedený. (Říkali tak nádrži pod Jeruzalémem, kam Ezechiáš před staletími svedl vody pramene Gihonu od východu s prameny chrámové hory.)

Slepec se bez řeči zvedne od své žebrácké štace u chrámu, ťuká hůlkou městem k rybníku Siloe, aby zjeveni byli skutkové Boží. Věří. Ve víře si oplachuje prach a sliny z tváří a žasne. Žasne nad zjevením skutků Božích.

A my pochopme, že sliny umožňují slovo, řeč. Vyprahlými ústy se nevymáčkneš. A prach? Prach jsi, člověče, ve své časnosti na světě. Víra, víra Boží obé mísí v zázračné blátíčko: Své SLOVO s naší existencí mísí tak, že s ním počítáme a žijeme a… prohlédáme.

Ježíš symbolicky shrnul bohatství významů svých povědění o moci svého, resp. Otcova SLOVA: *„Zůstanete-li v mé řeči, budete moji učedníci, poznáte PRAVDU a PRAVDA vás vysvobodí“* (J 8,31-32). Lidi žasnou. Chlap, co tu teď bloumá a okukuje svět, jako by se probudil, to přece není ta hromádka neštěstí dřepící dole na žebrotě! Ale ta podoba!

„Jó, jsem to já,“ říká. A jako každý poprask, i tohle řeší farizeové se zákoníky.

„Tak ven s tím! Kdo si tohle dovolil v sobotu?!“

„Nevím.“ – „A co o něm roztrubuješ, že zčistajasna vidíš? No!“ „Že je prorok.“ – „Ha! Zdá se ti prorokem? Nechápeš, že ruší sobotu? To z Boha není. Hřích! Cosi nekalého se tu děje,“ soudí někteří. – „Jenže ten člověk vidí!“ okřikují je jiní. „Jak může hříšník slepému dát zrak?“ Co za tím vězí? Vyslýchají rodiče. – „Je náš, narodil se slepý. Jináč, co my víme? Je dospělý. Jeho se ptejte.“ „Tak znovu. Chval Boha! My víme, že tě zatáhl do nepravosti. Je to hříšník!“

Čekali bychom ohnutý hřbet uťápnutého nýmanda, ale zázrakem prohlédnuvší žebrák se před vousatými autoritami zbožnosti napřímí: „Je-li hříšník, nevím, ale vím že byv slepý, nyní vidím.“

„Tak vyklop, na čem jste se domluvili!“

„Znovu? Potřetí? Chcete to snad zkoušet po něm?“„Ty seš jeho fámulus. My jsme Mojžíšovi učedníci. K Mojžíšovi mluvil Bůh. O tomhle nevíme, co je zač a odkud to má.“

„To je jistě divná věc, že nevíte, a otevřel mi zrak. Víme, že Bůh hříšníky neslyší, ale kdo by ctitel Boží byl, a vůli jeho činil, toho slyší. Od věků není slýcháno, aby kdo otevřel slepé oči, slepé od narození. Byť tento nebyl od Boha, nemohl by nic učiniti.“ Čteme, jak se prozřelý zastává svého neznámého dobrodince a udílí farizeům v radě lekci, jakou sotva kdy slyšeli. „Ty ses všecek v hříchu narodil,“ oboří se na něj,“ a ty nás učíš?“ ženou ho z chrámu, od bohoslužby. Ježíš o tom uslyšel a hledá ho. Pomáhá mu dál k přesahu toho, co vidí, k čemu prohlédl: „Věříš?“ oslovuje duši. Osvěcuje oči jeho mysli. „Vírou dohlédneš dál. Věříš v Božího Syna? Věříš, že Bůh je jiný, než sis dosud myslel? „Kdo to je, abych v něho věřil?“

„Viděl jsi ho, a mluví s tebou. Věř, že Otec poslal Syna. Víš, přišel jsem na soud. Ne abych soudil, ale abych rozlišil. Ti, kteří vidí to, že nevidí nic, aby viděli, a ti jimž se zdá, že do všeho vidí, aby slepí byli.“

„Takže jsme slepí?“ ušklíbli se někteří z farizeů. *„Slepí byste měli šanci. Ale říkáte: Vidíme, čímž zůstáváte mimo. Hřích váš zůstává.“*

Porozuměli jsme, přátelé, že počítat a žít se SLOVEM Pána Ježíše v zaprášené své všednosti znamená prohlédnout, vidět?

Nepřeslechněme, že zázrak víry ve SLOVO Pán Ježíš završil poznáním Otce: „Věříš v Syna Božího? To on mluví s tebou.“

Připomeňme si z jeho modlitby ze *„Životem věčným je poznání pravého Boha a toho, kterého on poslal, Ježíše Krista,“* čteme v jeho odkazu před smrtí (J 17,3). Amen.

s. j. h.

Svět je krásný, ale Božím obrazem jsi ty, člověče

Gn 1,25-28 *Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré. I řekl Bůh: "Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi."*

Gn 5,1-3 *Toto je výčet rodopisu Adamova: V den, kdy Bůh stvořil člověka, učinil jej k podobě Boží. Jako muže a ženu je stvořil, požehnal jim a v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je Člověk). Ve věku sto třiceti let zplodil Adam syna ke své podobě, podle svého obrazu, a dal mu jméno Šét.*

Gn 9,6 *Kdo prolije krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.*

Naším dnešním tématem bude člověk. Svět je krásný, ale Božím obrazem jsi ty, člověče, milý příteli. Svět je krásný proto, že v něm jsou lidé, kteří si tu krásu uvědomují a sami tvoří nádhernou galerii sedmi miliard originálních Božích obrazů.

Rabi Akiva dodává k našemu verši: *„Zvláštní přízeň byla prokázána člověku, že byl stvořen k obrazu Božímu, a ještě větší láska mu byla prokázána tím, když mu bylo oznámeno, že byl stvořen k obrazu Božímu.“* (Pirkej avot 3,18) Co to ale znamená, že člověk je stvořen k obrazu Božímu? Zřejmě to vyjadřuje to samé, co Ž 8, který jsme slyšeli: *„Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností.“* Tato slova vyjadřují lidskou mimořádnost a velikost, jinde to samé vyjadřuje Bible slovy, že Bůh člověka miluje, nebo že člověk je Božím dítětem. (Bible jistě zná i lidskou malost, a tak dodává: *„člověk je jen vánek pouhý“*, čteme v žalmu (Ž 39,6), *„prach jsi a v prach se navrátíš“, zanedlouho pokračuje* První kniha Mojžíšova. Ale zpátky k našemu tématu.)

V pondělí, 21. března, byl Mezinárodní den proti rasismu. Jak chápat důležité biblické učení o Božích obrazech v této perspektivě? Slovo rasismus je v češtině kontroverzní. Je negativní – a na jednu stranu jako by nebylo tématem. Nejsme rasisté – a uráží nás, že nás za rasisty pokládáte. Tak se před rokem vyjadřovali mnozí v souvislosti s fotbalovým skandálem Kúdela - Kamara. Jenže, když se u nás bavíte s lidmi tmavší barvy pleti, tak se vyjadřují úplně jinak. „Nejde o nějaké jednotlivé incidenty, jedná se o stálý tlak, v němž člověk žije už od dětství“ – tak se vyjádřila jedna má romská kamarádka, původem ze severních Čech. Jenže, zřejmě nejde jen o barvu kůže. „Rasismus znamená, že si zkonstruuji skupinu na základě některých vnějších znaků, které pak připisuji negativní vlastnosti“, popsal svůj pohled německý farář Jürgen Micksch, zakladatel Týdnů proti rasismu. „Rasismus je pro nás problém – a chceme s ním něco dělat“, tak se vyjadřuje společnost v Německu. Rasismus pak znamená, že jedna skupina si pak najde odůvodnění k odsuzování a nespravedlivému chování se k druhé skupině. U nás je, myslím, nápadný odpor kromě k Romům i obecně k lidem tmavé barvy pleti, ale také k muslimům, místy k Židům i k lidem odlišné sexuální orientace. Otázku vztahu k Ukrajincům a Rusům v současnosti právě promýšlíme. Ono totiž něco brát automaticky a bez reflexe také může znamenat, že člověk podlehne svým předsudkům, příliš rychlým soudům.

Jako člen Komise pro Romy a kamarád mnoha muslimů a muslimek si to uvědomuji – pro lidi určitého vzhledu u nás stačí, když přijdou do neznámého prostředí, a z pohledu lidí hned vidí, že tam nejsou vítáni. Jak se k tomu však staví Bible? Napadají mě k tomu dvě odpovědi: Všelidský vztah k Bohu provází Bibli od první do poslední stránky. Na začátku je líčeno stvoření jen jediného člověka – Adama. Proto, aby nikdo nemohl říkat – můj předek byl vznešenější než tvůj, jak to komentuje jeden rabín. Z jednoho člověka jsou najednou národy. Národy se moc nedohodnou – i když příběh o babylónské věži se dá interpretovat také pozitivně, že se vznikem různých jazyků také vznikají různé kultury a pestrost. Podle Izajáše nakonec přijdou na svatou Hospodinovu horu a budou mu sloužit společnou paží. A když přejdeme do Nového zákona, slyšíme, že po daru Ducha svatého najednou všichni rozumí slovům apoštolů. A na posledních stranách Bible, ve Zjevení Janově, čteme o tom, že před tváří Beránkovou se schází veliký zástup ze všech ras, kmenů, národů a jazyků. Jeden pohled je tedy na všechny lidi jako členy kolektivu – a v tom je Bible velmi antirasistická.

Druhý pohled je pak na jednotlivce. Rasismus se vztahuje na skupiny, ale prakticky dopadá na jednotlivce. Bible si nápadně všímá jednotlivců – vzpomeňte na ty veliké seznamy jmen, jako by každý usiloval, aby se jeho jméno dostalo do Bible – a skoro každému se to také podařilo. Velmi často jsou to lidé, kteří jsou nějak na okraji – od Hagar, vyhnané z Abrahamovy rodiny, přes sociálně vylučované hebrejské otroky v Egyptě až po lidi kolem Ježíše. Ostatně Ježíš začíná i končí svůj život na okraji. Na Ježíšovi, ale vlastně i v celé Bibli vidíme tedy Boží příklon k těm, které ostatní vylučují a vytlačují. *„Lidé hledí na to, co je před očima, ale Hospodin hledí k srdci.“* Bible je tedy velmi antirasistická – a zve nás do příběhů jednotlivých lidí. Myslím, že právě přes ty příběhy, setkání s jednotlivci, se člověk může rasismu sám v sobě postavit.

Dokončení na str. 3

Slovo o odpuštění – Efezským 4, 31–32

Ani se nechce věřit, že takováto slova mohl napsat apoštol Pavel bratřím a sestrám do církve v Efezu. Zdá se, že bylo třeba mezi křesťany často připomínat, že k sobě navzájem mají být dobří, laskaví, milosrdní a že si mají odpouštět. I když se první křesťané mezi sebou nazývali „svatí“, tak měli hodně daleko do svatosti. Apoštol Pavel jim proto připomínal Ježíšova slova, která vedle lásky k Bohu a bližnímu často kladla důraz na vzájemné vztahy a především na odpuštění! Celá Ježíšova veřejná činnost se nesla v duchu odpuštění. Ježíš se skláněl k hříšníkům. Přinášel jim odpuštění a otvíral před nimi novou cestu radostnosti života, ve které pak mohli žít v Bohu a s Bohem. Ježíš svůj život žil ke slávě svého nebeského Otce, kterého miloval a k němu všechny volal! I po nás chce, abychom Boha milovali, žili podobně jako on sám, tedy ve sféře odpuštění a lásky jednoho k druhému. Jenže my jsme vzpurní a svéhlaví lidé. Ježíš to věděl. Proto při svém pozemském působení často hovořil o nezbytnosti odpuštění. Zdůrazňoval, že všechny naše hříchy, mnohé povázanosti a člověčina v nejrůznějších podobách, nám mohou být odpuštěny jen skrze oběť Božího Syna. Proto také apoštol Pavel napsal do Efezu, že vykoupení, tedy odpuštění vin a hříchů, je možné jedině skrze Kristovu krev (Ef 1,7). A v listě Židům je uvedeno, že bez vylití krve není odpuštění! (Žd 9,22)

Z evangelijních příběhů víme, že kdykoliv se Ježíš potkal s hříšníky, tak z nich nejprve sejmul jejich viny, aby se mohli napřímit a nabrat dech k novému životu. Slova: *„Odpouštějí se ti hříchy“* se stávala pro ně zázrakem života. Ale za Ježíšovými slovy byla také výzva k tomu, aby už dál nešli stejnou cestou, ale aby se z nich stali lidé lásky, kteří by byli schopni i druhým odpouštět. Ježíš svoje učedníky napomínal slovy: *„Kdykoliv povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení!“* (Mk 11,25) Také do své vzorové modlitby k nebeskému Otci vložil Ježíš slova o odpuštění: *„Odpusť nám Bože naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám“*. Proč to takto Ježíš vyjadřuje? Protože pokud odpustíme lidem jejich přestoupení, pak i nám odpustí nebeský Otec. Jestliže ale neodpustíme lidem, pak ani náš nebeský Otec nám neodpustí naše přestoupení! (Mt 6,12 a 14-15) Takový požadavek byl velice revoluční ve své době. Ale on je revoluční v každé době!

Často hovoříme o tom, že nám Pán Bůh dnes a denně odpouští. Už ale méně hovoříme o tom, jak se my sami snažíme nebo nesnažíme druhým odpouštět. Když se k Pánu Bohu modlíme, tak se svou modlitbou cele vkládáme do Božích milostivých rukou. Vkládáme se do jeho rukou se vším, co je v nás, co nás trápí nebo bolí. Ale Ježíš nás učí, abychom do svých modliteb vkládali víc. Nejen sebe, ale také druhé. Učí nás, abychom byli schopni do svých modliteb vkládat svoje odpuštění ve vztahu k druhým, abychom byli schopni odpouštět druhým tak, jako Bůh všechno odpouští nám. Ježíš v prosbě za Boží odpuštění vidí spojenou nádobu s naší touhou po odpuštění druhým! Dávejme proto pozor na svoje slova ve svých modlitbách, kdy je třeba si uvědomit, co vyslovujeme. Protože Ježíš odkrývá naše sobectví, aby nám ukázal, jak často požadujeme, aby nám Pán Bůh všechno odpustil, ale my už nemáme odvahu odpouštět druhým. A ani na to někdy nepomyslíme! Ježíšova připomínka je jasná! Jak odpouštíme my druhým lidem, tak odpouští i Bůh nám.

Ježíšův důraz na odpuštění je vzácný a zcela mimořádný, protože odpuštění je něco, co neznají jiná náboženství. Odpuštění nám lidem přinesl Bůh sám ve svém Synu, Ježíši Kristu. Bůh nám nejprve všechno odpustil, aby nás nejen vykoupil, ale láskou svého Syna motivoval, abychom i my byli schopni odpouštět druhým! Ježíš před nás tedy předkládá jakýsi návod k životu v lásce, ve kterém je vyzdviženo odpuštění! Jenže my málo odpouštíme druhým! Sami sobě odpouštíme všechno, ale druhým? Pod vlivem Božího slova a evangelia se máme učit odpouštět, aby se pod Ježíšovým vlivem mohl měnit i náš život. Ale k tomu, abychom byli opravdu schopni odpouštět druhým, někdy i velké křivdy, které na nás druzí páchají, se v té naší lidské rovině z toho potřebujeme nějak dostat, abychom byli vůbec schopni reakce. Ovšem sami ze sebe to nedokážeme. Proto potřebujeme prosit Pána Boha, aby nás uzdravil, aby zhojil rány a šrámy na našich srdcích, které nám způsobili druzí. Naše rány v srdci a nitru musí nejprve uzdravit sám Pán! A potom teprve můžeme vyjít druhému naproti.

A samozřejmě to nejtěžší na odpuštění se vždycky děje tam, kde křivdy a bolesti, které přicházejí od druhých, stále pokračují, stále se dějí a neustávají. To je velice těžké. Pán sám ví, že to není pro nás jednoduché. Jenže musíme si uvědomit, že i my dnes a denně často nevědomky hřešíme. Proto i my musíme Pána Boha prosit za nové a nové odpuštění. Naše naděje je v tom, že Pán o nás ví a hledí na nás skrze rány svého Syna. Má s námi úžasnou trpělivost a znovu nám odpouští a ospravedlňuje nás svou milostí. Jenže problém je často v tom, že naši bližní o odpuštění neprosí. V takovém případě je třeba se dívat na Ježíše, Spasitele, protože on na kříži odpustil všem. Odpustil těm, kteří ho za nic neprosili. Odpustil i těm, kteří ho uráželi a nakonec ukřižovali. Proto Ježíš jako jediný nám může dát úžasný rozměr milosrdné lásky, ve kterém bychom byli schopni odpustit a tento rozměr odpuštění vysílali i dál, ke všem, kteří se na nás nebo proti nám provinili. Víme, že odpuštění je někdy nesmírně těžké. Ale je také velice důležité! Protože odpuštěním se šíří do našich rodin, sborů i světa zcela jiná mentalita. Není to mentalita odplaty. Není to ono staré a tak vžité *„oko za oko a zub za zub“*. Mentalita lidské spravedlnosti je Ježíšem nahrazena mentalitou upřímné lásky, mentalitou odpuštění a milosrdenství. A tuto mentalitu nabízí Bůh všem lidem, světu kolem, který ji tolik potřebuje. Máme ji šířit především mezi sebou, ale i kolem sebe. Ježíš na ni položil veliký důraz. Svět se nezmění odplatou, ani spravedlností. Svět se změní jen a jen odpuštěním! A Pán Bůh to ví. Zná nás a ví, jací jsme a k čemu nás ustavičně táhne naše přirozenost. Ale právě proto, že nás zná, tak nás zve na jinou rovinu. A abychom toho byli vůbec schopni, tak nám přidává milost Ducha svatého, protože sami ze sebe bychom odpuštění nezvládli. Odpouštět jsme schopni jen v síle Ducha svatého. Prosme o něj!

Výzva apoštola Pavla k odpuštění, lásce a milosrdenství nesměřuje jen do řad efezských křesťanů, ale i do našich řad. Nepřeslechněme ji! *„Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost. A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení. Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utrhání a s tím i každá špatnost. Buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám!“* (Ef 4,29-32)

Pavel Rybín

K. Č.: Říkáte, že zákon lásky platí stejně na politiku jako na život osobní.
T.G.M.: Ovšemže platí; platí přece na život celý, pro všecko jednání a konání. Všechna rozumná a poctivá politika je provádění a upevňování humanity uvnitř i navenek; politiku, jako vše, co děláme, nutno důsledně podřizovat zákonům etickým. Vím, že jsou politikové, hlavně ti, kteří se považují za náramně praktické a chytré, kterým se ten požadavek nelíbí; ale zkušenost, nejen moje, myslím, učí, že politika rozumná a poctivá, jak jí říká Havlíček, je nejúčinnější a nejpraktičtější. Nakonec mívají takzvaní idealisté vždycky pravdu a udělají pro stát, pro národ a lidstvo víc než ti politikové, jak se jim říká, reální a chytří. Chytráci jsou koneckonců hloupí.
K.Č.: Jenže ve své době idealisté pravdu nemívají.
T.G.M.: Někdy ne, někdy ano; i v politice boží mlýny melou pomalu, ale melou jistě. Mluvím-li o mravnosti v politice, myslím především na politickou taktiku a na celou administrativu; právě politická praxe musí být mravná – ovšem i politický program podléhá etice. Politiku, tak jako všecek život jednotlivce i společnosti, nemohu než pojímat sub specie aeternitatis.
Rozumí se: dost slušný a dokonce vznosný politický program napíše kdekdo. Něco jiného je znát administrativu a slušně ji provádět; a zase něco jiného je pochopit, oč v dané době pro stát a národ jde, ukázat v těžkých a osudových chvílích cestu, určit vhodný postup – a vést. V tom smyslu se mluví o politice vyšší a dělá se rozdíl mezi státníkem a politikem nebo politikářem; Palackému, Riegrovi jako nejvyšším politickým autoritám se říkalo: vůdce a otec národa. Takto pojímaná politika je pokus pochopit daný okamžik v toku dějin – takový politik bude znát minulost svého státu a národa, bude rozumět jejich přítomnosti, bude mít na mysli jejich budoucnost.

Karel Čapek z Hovorů s TGM

Církevní demokracie

Řekl bych, že demokracie neboli vláda lidu možná pro někoho není ideálem řízení církve. Snad by bylo správnější označit za ideál teokracii, tedy vládu Boží, respektive Božího zákona, tedy psané litery, Bible. Ale protože církev je napůl boží a napůl lidskou organizací, přeci jen ji nějací lidé musí řídit a právě v tom se liší různé systémy, které pak následně ovlivňují lidi, kteří v takových církvích vyrůstají.

Stručně řečeno katolíky řídí klérus, tedy kněží, zatímco protestanty lid zastoupený zvolenými staršovstvy. Samozřejmě dané modely se různě kombinují. Také tu máme různá menší církevní společenství, která uplatňují kongregační formu, ve které se může každý vyjadřovat ke všemu. Styly vedení církve jsou opravdu velice různorodé.

Nicméně já osobně jako člověk, který v jedné spíše episkopální klerikální církvi slouží a jinou presbyterní protestantskou navštěvuje jsem se vždy domníval, že v té jakoby bratrštější je více demokracie. To asi ano, ale velmi mě překvapují řekl bych velmi nešťastná vyjádření seniorátní rady tu k migrantům, tu k prezidentské volbě či ke genderismu obsažené v Istanbulské úmluvě. Samozřejmě chápu, že se církev na něčem usnese, ale zde se prý jedná jen o to stanovisko té zvolené rady, z čehož vyplývá, že se nejedná o stanovisko závazné. Tudíž si každý sbor, farář či člen klidně může myslet něco jiného a je to tak v pořádku. Nicméně v médiích to vyznívá, jakoby si celá ta církev myslela to či ono.

Mě by ovšem velice zajímalo jaké stanovisko by církev zaujala, kdyby dané téma prošlo celocírkevní diskusí a třeba se i dbalo na to, aby výsledný názor byl v souladu s učením církve. Jenomže ti církevní reprezentanti se asi potřebují vyjadřovat rychle a nechtějí čekat až se členstvo vyjádří. Můj kamarád evangelický farář, který tohle kritizuje, naopak říká: *„Když církev neví, má raději mlčet.“* S tím naprosto souhlasím. Domnívám se totiž, že mlčením by někdy vrcholní představitelé některých církví posloužili Bohu více, než když neuváženě mluví. Zapomněl jsem dodat, že za přínosnou nepovažuji ani jakoby křesťanskou politickou stranu, protože svoji víru mohou věřící vnášet do různých hnutí a stran, zatímco do církve se boj o světské záležitosti vnášet podle mého názoru nemá. Každopádně, abych teď nebyl za lepšolida, vím jak je to v praxi těžké a že církev musí nějak reagovat na svět. Troufám si však tvrdit, že bychom neměli rezignovat na naše poslání spojovat lidi různých politických, etických či náboženských názorů ve víře v Krista a kultivovat je i sebe sama Božím Slovem. A právě to by mělo být měřítkem kvality i oprávněnosti církve něco prezentovat vůči světu navenek.

Ivo Kraus

Svět je krásný, ale...

Dokončení ze str.2

Rasismus – promítám si do druhých své vlastní strachy a pak se jich bojím? Vraťme se zase zpátky na první stránku Bible. Ta prostě říká *„Člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím“*. A tak zůstává tajemstvím, v čem je člověk obrazem Božím. A to je dobře, protože vlastně nemůžeme nikomu – ani tomu, koho nemáme rádi – upírat, že je Božím obrazem. Obrazem Božím je tedy i ten, kdo je pod obraz, kterého bychom – kdyby to záleželo na nás – už dávno jako obraz Boží zamítli. Je jím každý člověk, ať je jakýkoliv.

Tím, že nám Bible říká, že Bůh stvořil člověka k obrazu svému, nám sděluje také něco velmi důležitého. Tam, kde se člověk setkává s druhým člověkem, se setkává také s Božím obrazem. A když druhého míjí, míjí se v něm s obrazem Božím. To nejdůležitější na světě tedy není žádná ideologie, soustava myšlenek či ideálů, ale člověk. To, co má ve světě cenu, kvůli čemu zde svět je, je člověk. Protože každá lidská bytost je Božím obrazem a představuje jedno zcela originální znázornění Boha. Chování k druhému, bližnímu, se tedy stává i chováním vůči Bohu. Kdo druhému pomáhá, třeba jen tím, že mu uctivým chováním pomůže zvýšit sebevědomí, ten pomáhá zřetelněji ve světě vykreslovat Boží obraz.

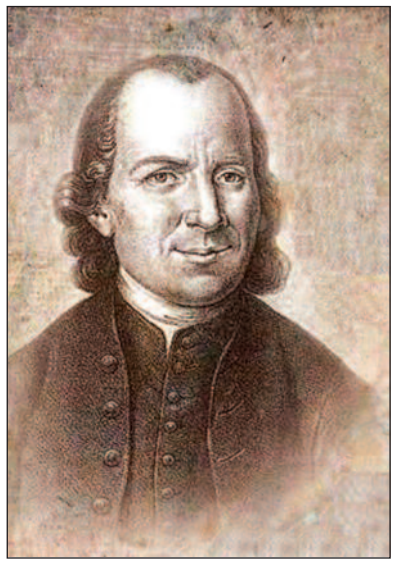
Ale sestry a bratři, platí to i naopak: *„Kdo prolije krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.“* (Gn 9,6) - kdo ublíží svému bližnímu, například tím, že mu nepomůže, když mu pomoci může, ten poškozuje Boží obraz ve světě. Kdo zničí druhého člověka, třeba jen tím, že ho připraví o ideály a vezme mu chuť dělat něco dobrého, zničil tím neopakovatelný Boží obraz ve světě.

Ale Bible jde ještě dále a přiznává i Adamovi schopnost tvořit ke svému obrazu. Genesis 5,3 *„Ve věku sto třiceti let zplodil Adam syna ke své podobě, podle svého obrazu, a dal mu jméno Šét.“* Děti jsou obrazem rodičů – rodiny přece pozorně sledují, v čem jsou malé děti vzhledem podobné svým rodičům, a rodiče pak u svých dospívajících dětí sami pozorují, v čem jsou jim jejich děti podobné i vnitřně, povahou, osudem.

Naštěstí ještě i dnes člověk zůstal člověkem a v druhých můžeme vidět obraz Boží. Ale může člověk vidět obraz Boží také sám v sobě? Nezpychne tím, třeba jako ti, kteří zdůrazňují duchovní dary ve vztahu sami k sobě? Pohleďte na Ježíše. Věříme, že Ježíš svým jednáním zobrazoval Boží vztah k lidem. Apoštol tak jasně viděl v Ježíšově jednání skutky Boží, že o něm napsal: *„On je obraz Boha neviditelného“* (Ko 1,15). Boží obraz je tedy také rolí, kterou má člověk naplňovat vlastním jednáním. Věřící je totiž reprezentantem, představitelem toho, v co věří. Tak si podle něj ostatní vytvářejí jak obraz o jeho víře, tak i o Bohu, jehož zde představuje. A tak, když o sobě přijmeme, že jsme stvořeni k Božímu obrazu, můžeme to brát jako gratulaci, ale i jako poslání. Poslání vidím hned na dvou rovinách: Jako lidé máme svým chováním mimolidskému stvoření zobrazovat vztah Stvořitele, o němž věříme, že světu dal vzniknout a nepostřehnutelně ho udržuje. A jako křesťané svým chováním zobrazujeme svému okolí to, čemu věříme, dobrotu chování Ježíšova: „Žijte vzorně mezi pohany, tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu“… *„Kristus vám zanechal příklad, abyste šli v jeho šlépějích“*.

Mikuláš Vymětal

300 let od skácení ochranovské borovice

Letos uplynulo 300 let od chvíle, kdy přišel na pozemky hraběte Nikolause Ludwiga Zinzendorfa Kristián David, (* 17. 2. 1692 Ženklava u Nového Jičína - † 3. 2. 1751 Herrnhut u Žitavy (Německo), kterého získal pro myšlenku založení osady Ochranov (Herrnhut), kde by se mohli usadit exulanti z Čech pronásledovaní po Bitvě na Bílé hoře.
Udává se, že 17. června 1722 pokácel první strom a že sekyra je stále uchovávaná v ochranovském muzeu Jednoty bratrské.
Kristián David pocházel z národnostně smíšeného manželství. Otec byl Čech, matka Němka. Živil se jako tesař (vyučil se v nedalekých Životicích), a po vyučení odešel na zkušenou do světa. V roce 1715 byl doložen v pruské armádě při obléhání Stralsundu, kde se setkal s Nikolausem Zinzendorfem. Ten, když se seznámil s myšlenkami reformace, ho nejříve podpořil při vydávání literatury, kterou Kristián tajně pašoval do Čech.
V Ochranově původně žilo 10 emigrantských rodin, ale i zásluhou opakovaných cest na Moravu, zejména do Suchdola nad Odrou a Kunína, bylo umožněno přesídlení mnoha dalších rodin (mezi nimi byli i Nitschmannové (David N. se později stal prvním biskupem obnovené Jednoty bratrské) či Zeisbergerové (David Z. proslul jako misionář u severoamerických indiánů). V květnu 1727 byla přijata tzv. herrnhutská ústava a zvolen sbor starších, jehož členem se stal i David a 13. 8. 1727 byla také v Herrnhutu slavnostně obnovena Jednota bratrská.

(hb)

Pietní shromáždění k uctění památky 27 popravených mučedníků za svobodu víry a svědomí

Tradiční pietní shromáždění k uctění památky 27 představitelů stavovského odboje se koná

21. června 2022 od 17 h

Začíná jako obvykle v chrámu sv. Mikuláše a po ukončení programu pokračuje průvodem k pamětní desce se jmény popravených umístěné na Staroměstské radnici.
Letos se můžete těšit na:
Přednášku k výročí popravy 27 českých představitelů stavovského odboje 21. června 1621:

Marie Neudorflová, Ph.D.

Komponované vlastenecké představení:

Američanka, která se stala Češkou.

Příběh o lásce a o spolupráci T. G. Masaryka a jeho ženy Charlotty k náboženskému, kulturnímu a morálnímu pozvednutí českého národa, v jehož pozadí byla hluboká úcta k české reformační tradici, zvláště učení mistra Jana Husa.

Pořádají: Potomci popravených a jejich příbuzní, Vlastenecké spolky (Česká duše, Kostnická jednota apod.)

Vstup volný

6. 7. - Svátek mistra Jana Husa

Frater Iohannis a Pražský sbor Luterské evangelické církve a. v., zvou všechny na neformální veřejné čtení:

Magistri Iohannis Hus:
Neděle čtyřmezcietmá po Svaté Trojici – Matúš v 9. kapitole.
(Kázání je v dobovém jazyce se slovníčkem)
Betlémské náměstí - před Betlémskou kaplí.
Středa 6. 7. Léta Páně 2022 v 17:00 hodin.
Vstup volný

Fíky – sladké a trvanlivé ovoce

Fíkovník smokvoň

Třetí v pořadí rostlin zmíněných na samém počátku Bible je fíkovník: jeho listy použili první lidé, když se začali stydět za svoji nahotu (Gn 3,7). **Fíkovník smokvoň – Ficus carica** patří do čeledi morušovitých. Ficus má přes 800 druhů. Doma pěstujeme na okrasu hlavně drobnolistý **F. benjamina**, vzácněji velkolistý **F. lyrata**. Jistě jste si všimli, že i váš drobnolistý fikus plodí malé, suché fíčky s dírkou vpředu.
Zprávy o pěstování smokvoní v Přední Asii jsou ze čtvrtého tisíciletí před Kristem. Jsou to 7 – 10 m vysoké keře nebo stromy, mají opadavé listy. Jsou dvoudomé, na samičích stromech se tvoří jedlé plody. Květy jsou uspořádány do zvláštního útvaru: měchýřek tvořící dužinu má vpředu malý otvor, drobné kvítky a později semenka ho vystýlají zevnitř. U samčích stromů jsou to kvítky obojího pohlaví; tam vzniklé plody, zvané „kaprifíky, kozí fíky" rostou celou vegetační sezónu, ale nejsou jedlé. Zato se v nich vyvíjí drobný létavý hmyz, stehnatky podobné malým vosičkám. Ty jsou jako jediný hmyz schopny přenést pyl ze samčích květů do dutinek v samičím ovoci, které jsou vystlány samičími květy.
Fíky se rychle kazí, proto se suší – sušené plody mají až 75 % cukru – u nás „vánoční ovoce"! Na východě je to velmi oblíbená pochoutka i materiál pro výrobu marmelády a nápojů. Fíkovník nese v Palestině ovoce po celý rok, ne ovšem stejné jakosti. V březnu zároveň s novými listy nasazuje malé plody velikosti třešní (Pís 2,11-13). Ty většinou opadají, ale z nouze se i jedly. Plody, které zůstanou na stromech, dozrávají v červnu jako výborné rané fíky. Hlavní úroda letních plodů dozrává v srpnu. Již po opadu listí nesou větve ještě třetí úrodu zimních fíků: *…nebeské hvězdy začaly padat na zem, jako když fík zmítaný vichrem shazuje své pozdní plody* (Zj 6, 13). To je obraz zániku hmotného vesmíru.
Fíkovníky jsou uvedeny mezi znaky blahobytu zaslíbené země: *Hospodin, tvůj Bůh tě uvádí do dobré země … kde roste pšenice i ječmen, vinná réva, fíkoví i granátová jablka…*(Dt 8,7-8). Izraelité je považovali za symbol pokojného domova: Juda i Izrael bydleli v bezpečí po všechny dny Šalomounovy, každý pod svou vinnou révou a pod svým fíkovníkem (1 Kr 5,5; Kral 4,25!); Podobně v prorockém slibu Mi 4,4. Ušlechtilé fíkovníky ovšem vyžadovaly sadařskou péči: *Kdo hlídá fíkovník, bude jíst jeho plody* (Př 27,18). Podobně Ježíšovo podobenství o fíkovníku na vinici (L 13, 6-9).
Neúroda fíků a zvláště poničení fíkovníků byla pro Izraelce pohromou: stromy mohly zvadnout v důsledku dlouhotrvajícího sucha, mohly být pobity kroupami, zpustošeny lidmi nebo zvěří nebo z nějakého důvodu nevypučely na jaře listy: (Abd 3,17-18). Sušené fíky navlečené na lýkový provázek byly jakousi konzervou – potravinou, která nepodléhala snadno zkáze: *Abigail rychle vzala dvě stě chlebů, dva měchy vína…dvě stě pletenců sušených fíků a naložila to na osly* (a vyjela vstříc uraženému Davidovi - 1 S 25,18).
Plody i listy fíkovníku jsou dodnes uváděny jako léčivé, ale ne na vředy nebo zhoubné nádory. Případ uzdravení krále Chizkijáše byl výjimečný: Izajáš poručil: *„Ať přinesou suché fíky, potřou mu vřed a zůstane naživu"* (Iz 38,21). Prorokův příkaz nesvědčí o jeho umění léčitelství, fíky jsou zde spíše znamením Boží milosti. Dobré a špatné fíky jsou obraznou řečí Jeremjášova vidění dalších osudů Izraelitů po babylonské okupaci (Jr 24,1-10). Koš výborných raných fíků zobrazuje ty, kdo poslechnou proroka a dají se odvést do babylonského zajetí. To znamená, že ani v Babylóně je Hospodin neopustí, má v nich zalíbení – jsou přece jen „dobrým ovocem".
V Novém zákoně Pán Ježíš použil několikrát fíkovník jako podobenství. Strom, který nenabídl hladovému Ježíšovi ovoce, pravděpodobně to nejranější, březnové (Mk 11,12-22), byl názorným zpodobením, ale otázkou je, čeho? Přirovnání zřejmě směřuje k tomu, že po něm následuje Ježíšovo vyčištění chrámu a dialog s kněžími. Neužitečný strom jen s listím, ale bez ovoce je tu obrazem tehdejších duchovních vůdců Izraele, neplodné židovské ortodoxie. Nebude zničen jenom fíkovník, ale i chrám a národ bude rozehnán. Je ovšem třeba si uvědomit, že to se týká i nás, křesťanů, církve i jednotlivců: neplodný, formální, do sebe obrácený duchovní život jistě uschne, zahyne.
Druhé kratičké, ale krásné Ježíšovo přirovnání: Od fíkovníku si vezměte poučení: *Když už jeho větev raší a vyráží listí, víte, že léto je blízko. Tak i vy, až uvidíte, že se toto děje, vězte, že ten čas je blízko, přede dveřmi* (Mk 13, 28-29). Je to přirovnání ke znamením, že druhý Kristův příchod se blíží. L 21,29-30 zde má ukázat *„že je blízko království Božího"*. Jedná se tedy prostě o jarní rašení, které nese předzvěst léta a žně. Po oznámení utrpení a katastrof přichází líbezný příslib přicházejícího léta, a tedy naděje pro všecky jeho věrné v těch nejhorších dobách.
Ještě dvě zmínky o těchto stromech v Novém zákoně: L 19,4: že *Zacheus „vylezl na moruši" je špatný překlad* (EP). V řeckém textu není morus, ale sycomorus, tedy ne moruše, ale fíkovník sykomora. Kraličtí s planým fíkem jsou tedy přesnější. Zdá se to zcela nepodstatné, i když tu může být drobná narážka: tomuto planému fíkovníku se říkalo **„oslí fík"**. Mohla to být další podrobnost, která Zachea zesměšnila v očích lidí, ale ne v očích Pána Ježíše.
Nakonec jsme si nechali podobenství o fíkovníku na vinici: L 13,6-9. Nebylo to nic neobvyklého, Židé rádi sázeli fíkovníky mezi vinné keře, nechávali révu dokonce pnout po jejich větvích. Tak mohly fíkovníky využívat úrodnou půdu vinic. Fíkovníky na vinicích jsou dodnes k vidění třeba v Itálii, asi se těmto rostlinám pospolu dobře daří, žijí v jakési symbióze. Nad stromem v Ježíšově vyprávění se ovšem vznáší soud: ještě čtvrtý rok péče, a potom se uvidí. Je nám sympatický vinař, který se přimlouvá, má trpělivost: je tu obrazem samého Ježíše: *„Zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého"* (1 J 2,1). „Fíkovník na vinici" je příběh, jehož konec neznáme, máme ho sami dopsat svým životem. Jak využiji poslední dny, roky svého žití? Jaký konec napíši tomuto podobenství o sobě samém, o své rodině, o našem sboru?

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

19/2022

29. června 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
13. července 2022

Z obsahu

* *Křesťanství na pouti dnešním světem*
* *Žena u studny*

Poselství ke 3. neděli po sv. Trojici

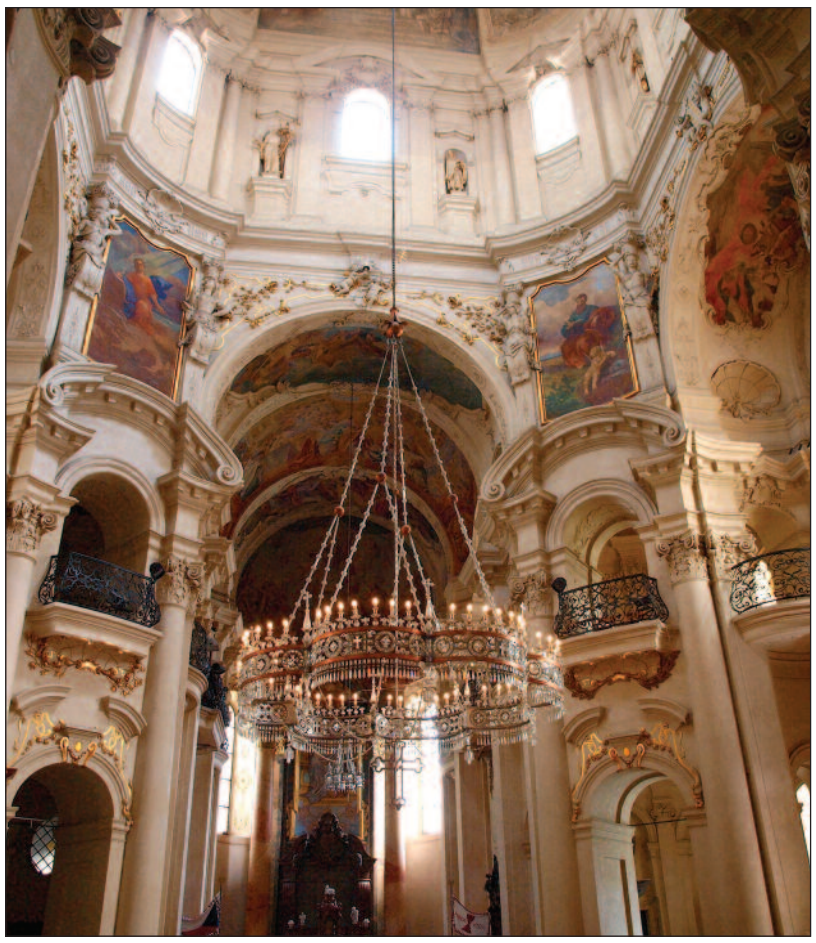
Pojďte, slyšte, všichni bohabojní, budu vám vyprávět, co mi Bůh prokázal.
Žalm 66,16

Žalmista končí tam, kde bych já měl začít. Sám u sebe. Já si také přeji, aby Boha chválila celá země (v.1.4) Aby Hospodinu vzdávaly dík všechny národy světa. (v.8) Tedy logicky i ti, kteří s ním do této chvíle neměli „tu čest" (žalmista je nazývá nepřáteli a odbojníky - v.3.7). A když ne všechny národy, tedy alespoň všichni „bohabojní". (v.16) Ale co já? Co já sám? Jak často vím přesně, co by druzí měli dělat. Jak často je mi smutno z toho, že druzí nepřišli v neděli do kostela, že se neúčastní bohoslužeb, že si už ani tu Bibli neotevřou. Jak často nechápavě kroutím hlavou, když se dívám kolem sebe a vidím, čím lidé žijí. Co je smyslem jejich života, do jehož mantinelů se Bůh prostě nevleze.

Ale co já? Jak jsem na tom já sám? Můžu se ztotožnit s tím, co žalmista prohlašuje? Když je mi úzko, volám k němu? Když se trápím, prosím Hospodina, aby mě právě on utěšil, pozdvihl a podepřel? Těžko! Často si vystačím sám. Dále: Dokážu mu vzdát chválu i uprostřed trápení? (v.17) Těžko! A když k tomu dojde… Když Bůh mé volání o pomoc vyslyší a své milosrdenství mi neodepře (v.20), umím mu poděkovat? Předstoupím před něj a přinesu mu srdečné a opravdové oběti chval a díků? (v.13.15) Těžko! Aniž bych se chtěl žalmistovi hrabat ve svědomí (v.18), moje srdce rozhodně není zcela čisté. A nakonec: Jsem ochotný či schopný mluvit s ostatními o tom, co pro mě Bůh vykonal? Těžko! Zbožným přáním žalmisty je, aby se do chvály Hospodina zapojili úplně všichni. A tak pro to i něco dělá. Zve k sobě blízké i vzdálené, aby jim vyprávěl o Bohu vysvoboditeli. *„Pojďte, slyšte, všichni bohabojní, budu vám vyprávět, co mi Bůh prokázal."* (v.16)

Silně na mě tento žalm zapůsobil. Možná i kvůli mně se druhým lidem neotvírají ani ústa, ani srdce k chvále věrného a milosrdného Boha. Co, možná… Určitě i kvůli mně! Je mi z toho všeho nakonec těžko. A tak musím začít tam, kde žalmista skončil. Už ne u sebe. To je slepá ulička. Ale u Boha, který mi stále věnuje dostatek své pozornosti, naslouchá mému hlasu, neodmítá mé modlitby, jedná se mnou a své milosrdenství mi neodepírá. (v.20) Jemu buď sláva, skrze Ježíše Krista, našeho Pána.

Petr Kulík,
farář ČCE
v Javorníku nad Veličkou

Nanebevstoupení Pána Ježíše Krista

L 24,36–53 a Sk 1,2–14

Po přečtení uvedených textů z Písma Svatého si znovu uvědomuji a my všichni uvědomíme, že oba oddílky napsal jeden a tentýž člověk. Ano, Skutky apoštolů začínají stejným příběhem, kterým Lukášovo evangelium končí. A to je velice zvláštní. Vypadá to, jako kdyby evangelista Lukáš dělil dějiny na ty před nanebevstoupením a po nanebevstoupení.

My se mnohokrát setkáváme s dělením dějin, které nám poskytuje náš kalendář, to znamená, který rozděluje dějiny na ty před Kristem a ty po Kristu.

Pokud pozorně čteme evangelia, pak zjišťujeme, že to nejdůležitější se vždy točí kolem smrti Pána Ježíše a Jeho vzkříšení. Tomu každý z evangelistů věnuje největší část svého sepsání. Dá se tedy čekat, že i Lukáš bude postupovat podobně. Ale je to od něj jiné, on vše rozděluje právě příběhem nanebevstoupení. Příběhem, který má své místo v kalendáři církve, ale dá se říci místo druhořadé. A nutno přiznat fakt, že se to tak opravdu děje. Tento svátek vychází na čtvrtek, uprostřed týdne, 40. den od vzkříšení, a nijak zvlášť se neslaví. Mnozí z křesťanů o něm ani neví. Také teologům připadá vyprávění o nanebevstoupení jako něco co do zvěsti o spasení tak nějak úplně nezapadá, spíše to tam vyčnívá. Evangelista Lukáš však má jiný názor a my si můžeme zkusit co a proč ho vedlo k takovému vnímání života a světa?

Mluvíme-li o díle spásy, určitě vnímáme jako podstatné vzkříšení Pána Ježíše. O tom není u evangelistů sporu. Ale k plnému porozumění dějin křesťanství dle Lukáše je nanebevstoupení naprosto klíčové.

Před nanebevstoupením jde o pří-

Dokončení na str. 2

Aktualita: Nový děkan Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy

V úterý 31. května byl ve Vlasteneckém sále Karolina rektorkou Karlovy univerzity Milenou Králíčkovou slavnostně inaugurován nově zvolený děkan Evangelické teologické fakulty UK Jan Roskovec. K čtyřletému funkčnímu období nastoupil 1. června. Jan Roskovec se narodil 25. února 1966. V letech 1984–1990 studoval na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě v Praze (nyní UK ETF) a v letech 1989–1990 na Westminster College v Cambridge (Velká Británie). V Českobratrské církvi evangelické působil v letech 1990–1999 jako vikář a později jako farář v Českém Brodě. V roce 1996 absolvoval tříměsíční studijní pobyt na teologické fakultě Friedrich-Alexander Universität v Erlangen (SRN)

Od roku 1999 je vědeckým pracovníkem Centra biblických studií UK a AV ČR V letech 2004–2005 byl na částečný úvazek farářem Českobratrské církve evangelické v Nymburce a od r. 2005 působí na katedře Nového zákona UK ETF. Od roku 2011 je ředitelem Centra biblických studií. "Evangelická fakulta je otevřena všem studentům, kteří mají zájem zde studovat, vymezení evangelická je označení toho, z čeho vycházíme a kam se snažíme směřovat, tedy zaměření, vůbec ne profese a tím méně nějaké požadované příslušnosti", uvedl před časem bývalý děkan fakulty Jindřich Halama v rozhovoru pro Christnet. Fakulta nabízí bakalářské obory, navazující magisterské a doktorské. Nejstarší, již stoletý obor je Evangelická teologie (bakalářská i magisterská), zaměřená na odbornou teologickou práci s využitím biblických jazyků, připravující také (ale nejen) pracovníky pro možnou církevní službu. Dalšími obory jsou Pastorační a sociální práce a Teologie křesťanských tradic. Tento obor je zaměřen na ekumenické vzdělávání a orientaci v teologii širokého spektra křesťanských církví i jiných náboženství.

(hb)

Média a svět aneb svět podle médií

Určitě jste si také všimli, že nemůžete pustit televizi, aniž byste nebyli zahrnuti spoustou informací, co se ve světě děje, co máte kupovat, co si máte oblékat, které bance svěřit své úspory, jakým práškem na praní máte vyprat... Pokud se náhodou děje něco mimořádného, v rámci ojektivity vám je poskytnut i názor druhé strany, komenář experta jednoho i druhého názoru a člověče, vyber si! Když se ptáte, jak můžete pomoci, dostane se vám zaručených informací o tom, co právě teď společnost nejvíce potřebuje... A vychází z toho, že nejvíc potřebuje správnou politiku, správného prezidenta, správného předsedu vlády...

Kam se ztratili novináři, jako byli Karel Havlíček Borovský, Karel Čapek, Ferdinand Peroutka...?

Karel Čapek např. napsal: "Mluvíme-li o politice, myslíme tím vždycky jen poslance a politické profesionály; nikdy to slovo nevztahujeme na sebe samy. Řekl bych, že při vší kritice nesmírně přeceňujeme politiky a velmi podceňujeme svou vlastní politickou funkci.

Každá užitečná práce je politická. Šije-li švec boty, které nás tlačí, zhoršuje tím makavě poměry beztoho dosti dezolátní; a šije-li k tomu příliš draho, zhoršuje je dvojnásob. Politický smysl každé práce je dělat ji tak, aby tím pokud možno získal život těch ostatních. Kdybychom řekli, že politika je péče o veřejné blaho, tedy švec pečuje o veřejné blaho především dobrými botami a řezník dobrým masem; jejich politické ideály jsou pro veřejné blaho jaksi méně důležité. Já nevím, čím vy jste; ale jste-li odsouzen dělat takovou práci, že pro veřejné blaho je zcela lhostejno, dělá-li se dobře nebo špatně, ochotně nebo neochotně, nebo nedělá-li se vůbec, pak vás, pane, lituju; musí to být otrava. Ale je-li vaše práce taková, že jí můžete rozmnožit úhrn statků nebo zvýšit úroveň života ku prospěchu hodně mnoha lidí, pak, pane, jste politicky velmi aktivní...

Řekl bych, že ideál demokracie je součinnost odborníků. Dnes sice ještě platí moudré slovo, že demokracie, toť diskuse; ale diskusi pěstujeme obyčejně jenom tehdy, když nevíme docela přesně, co se má dělat. Diskutují-li doktoři, má-li nebo nemá-li se řezat určitý případ apendicity, svědčí to o tom, že jejich lékařská jistota není ještě úplná. Nepřáli bychom si, aby dělníci diskutovali, spadne-li náš dům; ve věcech života je nám milejší nesporná jistota. Zatím však rozumíme demokracii v tom smyslu, že mám-li to tak říci, zedníci diskutují, má-li se řezat slepé střevo. Až získáme ve velmi četných oborech života rozsáhlejší zkušenosti a nesporné jistoty, ztenčí se podstatně oblast možných diskusí a tím i melhubovské politiky; ale jediná cesta k tomu je právě získávat zkušenosti a pokoušet se o potřebné jistoty. Avšak takové věci leží ve směru všeho druhu užitečných prací a nedají se objevit diskusí ani hlasováním..." Smutné je, že současní novináři vědí všechno nejlíp a ještě smutnější je, že se lidé dělí na ty, kteří jim věří, a ty, kteří jim nevěří. Totéž platí i o politicích.

Helena Bastlová

Z církví doma i ve světě

Ukrajinská pravoslavná církev vyhlásila nezávislost na Moskevském patriarchátu

Rada ukrajinské pravoslavné církve moskevského patriarchátu (UPC-MP) 27. května 2022 oficiálně vyjádřila nesouhlas s postojem ruského patriarchy Kirilla k válce na Ukrajině a vyhlásila nezávislost na moskevském patriarchátu, ke kterému se dosud hlásila. Informovala o tom ruskojazyčná verze stanice BBC. Moskevský patriarcha Kirill, nejvyšší představitel ruské pravoslavné církve a spojenec ruského prezidenta Vladimira Putina, odmítl odsoudit útok na Ukrajinu. Na Ukrajině působí vedle UPC-MP také na Moskvě nezávislá ukrajinská pravoslavná církev (UPC), která vznikla v roce 2018.

„Koncil odsuzuje válku, která je porušením božího přikázání ‚nezabiješ'. Vyjadřujeme upřímnou soustrast všem, kteří kvůli válce trpí," napsalo v prohlášení vedení ukrajinské církve po koncilu, na kterém se zabývalo ruskou agresí vůči Ukrajině. Podle ukrajinské církve byly její vztahy s moskevským vedením od vyhlášení válečného stavu na Ukrajině „komplikované nebo žádné".

„Rada přijala příslušné dodatky a změny Statutu o správě Ukrajinské pravoslavné církve, které hovoří o plné autonomii a nezávislosti Ukrajinské pravoslavné církve," uvedli účastníci Rady. BBC uvádí, že zatím není jasné, jaké změny byly v zakládací listině provedeny.

UPC-MP byla na Ukrajině už od takzvaného Euromajdanu z roku 2014 považována za ruskou „pátou kolonu" a za součást Moskvou vedené hybridní války proti Ukrajině, neboť se její většina tehdy otevřeně postavila na stranu Ruska.

„Farnosti ukrajinské pravoslavné církve jsou pod neustálým tlakem státních orgánů," uvedl podle agentury APA metropolita Onufrij na setkání biskupů, kněží a laiků ze všech ukrajinských diecézí v Kyjevě. Odpůrci církve již zaútočili na více než 40 bohoslužebných míst a místní politici nezákonně zakázali nebo omezili činnost místních farností ve více než 20 případech, uvedl Onufrij.

Postoj ukrajinské církve moskevského patriarchátu je podle agentury AFP zlomový a v posledních letech se jedná již o druhý rozkol v rámci ukrajinské církve. K pravoslaví se hlásí asi 60 procent ze 41 milionů Ukrajinců. Hlásí se ke dvěma různým církvím: ukrajinské pravoslavné církvi moskevského patriarchátu a nezávislé (autokefální) ukrajinské pravoslavné církvi založené na konci roku 2018, píše APA. Moskevská má asi 12000 farností, nová nezávislá církev má asi 7600 farností.

V dubnovém průzkumu 63 procent Ukrajinců podpořilo myšlenku oddělení ukrajinské pravoslavné církve od moskevského patriarchátu.

Stovky ukrajinských kněží také na začátku dubna podepsaly otevřený dopis, v němž vyzývají k tomu, aby Kirilla kvůli jeho postojům ke konfliktu soudil církevní soud.

www.christnet.eu

Papež jmenoval 21 nových kardinálů, opět jsou z různých koutů světa

Papež František po polední modlitbě 29. května oznámil jména 21 nových kardinálů a svolal konzistoř na 27. srpna. Mezi novými kardinály jsou osobnosti z celého světa, včetně italského arcibiskupa působícího v Mongolsku. Šestnáct z nich je mladších 80 let, a mohlo by tak v případě úmrtí či rezignace papeže volit novou hlavu Římskokatolické církve. Informovala o tom agentura Reuters.

Na seznamu, který zveřejnil server Vatican News, je i několik arcibiskupů z Latinské Ameriky, konkrétně z Brazílie, Paraguaye či Kolumbie. Dále je mezi nimi také arcibiskup z Východního Timoru či z Indie, biskupové z Nigérie, Ghany, amerického San Diega, z italského města Como nebo i metropolitní arcibiskup francouzské Marseille Jean-Marc Aveline.

Reuters ze seznamu vyzdvihl italského arcibiskupa Giorgia Marenga, který v současnosti působí jako apoštolský prefekt v mongolské metropoli Ulánbátaru. V Mongolsku se ke katolické víře hlásí jen asi dvě procenta obyvatel, přes polovinu obyvatel této země jsou buddhisté.

„Modleme se za nové kardinály, aby mi potvrzením své oddanosti Kristu pomáhali v mé službě římského biskupa pro dobro celého svatého Božího lidu," uvedl papež po přečtení seznamu nových kardinálů.

Papež František za svého pontifikátu, který začal v březnu 2013, vybírá na seznam nových kardinálů církevní činitele z nejzazších koutů světa. V předchozích letech to byli například duchovní z tichomořského souostroví Tonga, dále z Barmy či Vietnamu. Předloni jmenoval kardinálem prvního Afroameričana, washingtonského arcibiskupa Wiltona Gregoryho.

Podle Vatican News dnes tvoří kardinálské kolegium 208 kardinálů, z nichž 117 je volitelů a 91 nevolitelů. 27. srpna se počet kardinálů zvýší na 229, z toho 132 volitelů.

podle ČTK

Nanebevstoupení Pána Ježíše Krista

L 24,36–53 a Sk 1,2–14

Dokončení ze str. 1

běh o Pánu Ježíši, zatímco po nanebevstoupení je to příběh církve, a tedy příběh náš!!! Než došlo ke vzkříšení znali učedníci Pána Ježíše jako člověka. Setkávali se s ním jako s člověkem, mluvili s ním jako s člověkem, vnímali jeho únavu, radost, ale i pláč a hněv či rozhořčení. I když byl jejich učitelem, přece jenom ve svém lidství byl jedním z nich. Po vzkříšení se situace mění. Učedníci potkávali Ježíše, ale dokud jim neotevřel duchovní zrak, tak jej nepoznávali. Vzpomeňme na příběh dvou učedníků kráčejících do Emauz. Šli velký kus cesty s někým, s kým předtím putovali dennodenně po dobu tří let a najednou ho nepoznali? To není přece normální.

Po vzkříšení byl Pán Ježíš již v oslaveném těle, byl tedy jiný, než si to umíme představit. Přitom zároveň s učedníky jedl, nechával je, aby se ho dotýkali, sám pro ně chystal jídlo. Choval se opět jako člověk, ale jen tehdy, když se rozhodl, že se tak bude chovat. Jeho přítomnost byla pro učedníky obestřena tajemstvím. Už to nebylo jako dříve. A tento nový stav skončil právě nanebevstoupením.

Mít takového hrdinu, kterým sice nedisponujeme či nemůžeme manipulovat, ale víme, že je na naší straně, to by se leckomu z nás líbilo. Leckdo by rád měl po boku někoho, kdo dokáže vyřešit jakoukoliv situaci. Kdo vždycky umí překvapit něčím, co se vymyká naší běžné lidské zkušenosti. A nakonec, kdo by skupině takto výjimečných učedníků poskytoval určité privilegované místo ve světě a tam kde jsou. To by se nám a kde komu líbilo. Pán Ježíš ale věděl, že takto cesta nevede. Svým 40denním zjevováním se učedníky nejen potěšoval, klidnil, ale i ujistil, že se nemusí bát a děsit, že jeho příběh neskončil na kříži!! Ale zároveň znal a věděl, že touto cestou by těžko bylo možné pokračovat dál a budovat církev?

Abychom my, ty, milá sestro, ty, milý bratře i já mohli tu i dnes sedět a vyznávat, že Pán Ježíš Kristus je i naším Spasitelem, ba co víc, že je Spasitelem celého světa, pak bylo nezbytné tuto část – dobu potěšování a uklidňování zdrcených učedníků ukončit!

Pán Ježíš současně učedníkům vysvětluje, že se nejedná o žádnou změnu v jeho přístupu ke světu. ANO, že nejde o nic jiného než o naplňování toho, co učil, když byl ještě s nimi před svým ukřižováním: „To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi …", říká. A tak učedníci začínají vše postupně chápat nově a více do hloubky. A podobně je to i s každým z nás i dnes.

I naše víra roste postupně. Mnohému z toho, co jsme již tolikrát slyšeli, začínáme rozumět až postupně, a i v určitý čas, kdy jsme my sami k tomu vnitřně připraveni.

To postupné uvádění do hlubin víry, to je to, co dnes v církvi vykonává Duch Svatý.

To je dílo onoho Utěšitele, který by nemohl přijít, kdyby Pán Ježíš Kristus nevystoupil z tohoto světa před zraky učedníků na nebesa.

Pán Ježíš nám říká jednoznačně a jasně, že kdyby neodešel, nemohl by Duch Svatý přijít. Není to kvůli tomu, že by si sám Bůh sobě konkuroval, ale proto, že by to člověk ve své různorodosti neunesl.

Z těch posledních instrukcí, které Pán Ježíš Kristus před svým nanebevstoupením učedníkům dává, můžeme poznávat ba přímo přijímat, že ačkoliv již učedníci pochopili mnohem víc, než kolik chápali před smrtí a vzkříšením, přece jenom by nemohli jen tak vyrazit do světa a začít hlásat evangelium, zvěst o spasení pro každého, kdo činí pokání a přijímá vzkříšeného Ježíše Krista. Nadělalo by to spíše více škody než užitek.

Sice z jedné strany Pán Ježíš jednoznačně a bez jakýchkoliv dalších podmínek učedníky posílá a říká jim: *„Vy jste toho svědkové …"*, ale z druhé strany současně jim ukládá, aby s ničím nezačínali, dokud nebudou vyzbrojeni mocí z výsosti. Ano, i cesta víry má svůj vývoj, a to i u každého z nás, pamatujme na to!

Nikdy neporozumíme všemu najednou a také nikdy nedokážeme ve své síle měnit svět kolem k lepšímu.

Ze Skutků apoštolských víme, že čekání trvalo 10 dní. Nedávno jsme si i my připomínali svátek Letnic, kdy byli učedníci naplněni Duchem Svatým a hned pak začali s šířením evangelia.

Nanebevstoupením si připomínáme něco jako poslední kamínek do mozaiky spásy. Nezbytnou událost k tomu, aby církev vůbec mohla vzniknout a abychom i my směli a mohli čerpat sílu, pokoj a radost z onoho nevyčerpatelného zdroje, který je v našich srdcích skrze Ducha Svatého přítomen! Tak za to vše buď našemu Pánu a Bohu čest i sláva!

Josef Ptáček

Jan Bistranin (ed.): Dědic české reformace

Památník k nedožitým padesátinám Daniela Nevečeřala–Nevala

Jakmile jsem se dozvěděl, že náš spolek Exulant chystá knihu o Danielu Nevalovi (1970–2005), potěšilo mě to a byl jsem zvědavý, co se o něm dočtu. Měly to být (a také jsou) vzpomínky jeho blízkých a spolupracovníků a též ukázky jeho textů. Věděl jsem o něm pouze to, že taky pochází z exulantské rodiny, že před nějakými dvaceti lety vyučoval na teologické fakultě a že těsně před svatbou nečekaně zemřel ve svých pětatřiceti letech. V roce 2020 by mu bylo padesát let, a právě k tomuto výročí spolek Exulant vydal vzpomínkovou knihu (byť o rok později, z důvodu covidové pandemie).

Občas se mě někdo zeptá, jestli jsme se na fakultě potkávali. Je to možné, protože ve školním roce 1996/1997 tam studoval, ale chodil do třídy pro cizojazyčné studenty. Jeho otec Jaroslav Niewiecerzal z exulantského rodu Nevečeřalů emigroval roku 1962 z Polska do Švýcarska, tam si změnil jméno a oženil se. Danielovou mateřštinou tedy čeština nebyla, nicméně se česky naučil a svůj český původ si uvědomoval. Čas od času o něm někdo v Exulantu promluví a ostatní moudře pokývají hlavami. Říkal jsem si, že to asi byl sympaťák a že asi napsal nějaké zajímavé texty. Podle všeho jsem se mýlil, a to proto, že jsem ho nedocenil ani v jednom.

„Pečlivost a preciznost a velké pracovní nasazení se v Danielově osobnosti snoubily s otevřeností a přátelským duchem." Takto pěkně o něm píše evangelický farář Jan Satke a podobně mluví i autoři dalších příspěvků, jimiž jsou: Edita Štěříková (historička specializující se na pobělohorský exil), Eva Melmuková (farářka, teoložka, historička, docentka ETF UK), Michael Hoffmann (evangelický farář v Norsku), Markus Giger (slavista, pedagog Ústavu východoevropských studií FF UK), Dagmar Čapková (komenioložka, profesorka FF UK), Jan B. Lášek (teolog, profesor HTF UK, AV ČR), Petr Melmuk (evangelický farář). V knize na něj vzpomínají jako na výjimečně vzdělaného. Řečí ovládal víc než deset: uměl jazyky, jimiž se mluví ve Švýcarsku, naučil se polsky, protože v Polsku jeho rodina žila několik staletí, naučil se i ruštinu a další jazyky. Jeho otec ještě v Polsku vystudoval elektroinženýrství, Daniel vystudoval fyziku na vysoké škole v Curychu. Jeho dědeček byl farářem v polském Zelově, a to zrovna v šílených letech 2. sv. války. Daniel vystudoval i teologii, později filosofii, obojí v Curychu a z obojího získal doktorát. Jeho velkým zájmem byla česká reformace a především Jan Amos Komenský. *„Komenského univerzalismus mu byl neobyčejně blízký. Daniel dobře věděl, že Komenský se snažil o jednotu vědeckého poznání a víry (…). Jako školený fyzik a současně teolog viděl, jak důležitý je holistický přístup i v současnosti."* (J. B. Lášek). Zajímal se i o politiku 20. století, o Masaryka, Beneše, studoval v moskevských archivech.

Na konci knihy je citován jeden z posledních Danielových mailů. Přemýšlí v něm o svých českých reformačních kořenech. Tyto úvahy jsou pro mě osobně velice cenné, protože i já pochopitelně přemýšlím o tomtéž. Že pocházím z několik set let starého exulantského rodu, to jsem se dozvěděl asi až v polovině svých teologických studií. Když se naši rozvedli, celá exulantská rodina na nějakých 25 let zmizela a s druhou rodinou, jež je evangelická od 20. let 20. století, začala navazovat kontakty až po smrti mých prarodičů. To byli jedni z těch, co chodili do zelovského kostela na bohoslužby faráře Nevečeřala a do Československa přišli po 2. sv. válce. Proč z našich životů zmizeli? Zanedbal snad Danielův dědeček něco ve své pastorační činnosti? Anebo za to mohou jiní démoni, s nimiž si církevní společenství neporadí? – I takové úvahy se honí hlavou při četbě této zajímavé knihy.

Danielovo dílo je asi jako krásně malovaná rozbitá váza, z níž se nalezlo jen několik střepů. Čemu dát přednost: být vděčný alespoň za ty nalezené, anebo truchlit nad těmi ztracenými? V případě Daniela Nevala, mj. nadějného komeniologa: být vděčný za ta setkání, která se uskutečnila, a za texty, které napsal, anebo truchlit nad tím, co se nestalo, a nad texty, které nenapsal? Pokud jde o autora těchto řádků – neznal jsem ho, ale i nepřímé seznámení se s ním v této vzpomínkové knížce mě těšilo, a snad se povede přeložit a vydat ty jeho texty, které znalci znají, ale vydány nebyly.

Pavel Čáp

Inzerce

Realitní makléř z Církve bratrské - Realitní služby křesťansky pro křesťany. Jmenuji se Ruslan Grycik a pomáhám s prodejem a pronájmem napříč Čechami.
Spojme se a najděme společnou cestu, jak mohu pomoci i Vám.
Více na:
www.realitniodbornik.cz/prokrestany, nebo volejte +420734640054

* * *

Farní sbor ČCE v Karlových Varech nabízí k okamžitému pronájmu ve svém sborovém domě v centru Karlových Varů 1 + 2.
Přihlášky podávejte do sídla sboru - Zahradní ul. 33, 360 01 K. Vary.
č. 2

Jiří Jurok: Jehan Susque je náš Jan Žižka z Trocnova

V minulém roce jsem v tomto týdeníku publikoval svůj článek: Co v Čornejově Janu Žižkovi nebylo (Kostnické jiskry 106, č. 17/2021, 9. června 2021, s. 3 – 4) s upozorněním na dvě odborné studie, přinášející zčásti nová a zčásti pravděpodobná fakta o husitském vojevůdci Janu Žižkovi z Trocnova jak v Čechách a na Moravě, tak jako Jehanu Susque de Behaigne (Bohemie) v Burgundsku. Koncem minulého roku se mně podařilo najít přesvědčující důkaz, že Jehan Susque a Jan Žižka z Trocnova je jedna a táž osobnost. Tím se současně mění pohled na Jana Žižku jako předhusitského lapku a místo něj před námi vystupuje Jan Žižka jako bojovník královské strany, dvořan a diplomat burgundského vévody Jana Nebojácného, ještě předtím než se stal dvořanem českého krále Václava IV. Lucemburského.

Obě zmíněné studie se vzájemně doplňují

Ačkoliv svou studii (*Jan Žižka z Trocnova – straník krále Václava IV., moravského markraběte Prokopa a široce známý hejtman předhusitských lapků?*) Jihočeský sborník historický 88, 2019, s. 7 - 56) jsem napsal již v roce 2018 a studii francouzského historika **Bertranda Schnerba** *(Jehan Susque – panoš z Českého království na vévodském dvoře v Burgundsku)* Jihočeský sborník historický 89, 2020, s. 5 – 24) jsem dostal ve francouzštině v září 2019, kdy již má studie byla v tisku, obě studie se pozoruhodně shodují a jakoby na sebe navazují. Ve své studii jsem na základě Žižkově odpovědi (vypovězení) záští Jindřichovi z Rožmberka spolu s celou skupinou nižších šlechticů určil veřejnoprávní důvod této osobní války, a sice vystoupení na obranu panskou jednotou zajatého českého krále Václava IV. Lucemburského v roce 1402. Druhá zajímavá studie od univerzitního profesora Bertranda Schnerba přinášela podrobné seznámení s jeho objevem působení českého panoše *„Jehana Susque de Behaigne“* (Bohemie) na burgundském dvoře v letech 1404 – 1409, jehož pokládá za totožného s Janem Žižkou.

Žižkova odbojná činnost v letech 1402 – 1403, dosud kladená až do let 1405 – 1409, byla vystřídána po osvobození krále Václava IV. ze zajetí ve Vídni 11. listopadu 1403 Susqueovým - Žižkovým uchýlením na dvůr Lucemburkova příbuzného a spojence v Řádu točenice vévody Filipa II. Smělého na Nový rok 1404. Po Susqueově - Žižkově účasti na vojenské přehlídce v Paříži 23. září 1405 o něm není po celý rok 1406 až do února 1407 v burgundských pramenech žádná zmínka. V této době se podle nás Jan Žižka tak jako tak z Čech, kde mu jako zemskému škůdci podle výnosů českého zemského soudu z února 1402 hrozila šibenice, přesunul na Moravu. Tam působil na hradě Kraví Hora u Náměště nad Oslavou, patřícího podle nás jedinému majiteli Jindřichovi ze Šelmberka, jenž spolumajitelku hradu Zdenku z Odlochovic, vdovu po Přibkovi ze Šelmberka odtud právě v roce 1402 vyhnal. Kromě Popravčí knihy pánů z Rožmberka a Popravčích a psaneckých zápisů jihlavských je Žižkova lapkovská činnost bez bližší datace zmíněna i v Proskripčních záznamech města Prostějova patrně v roce 1406. Od února 1407 se Susque – Žižka objevil u burgundského vévody Jana Nebojácného, jemuž prodal asi vyvezeného koně z Čech, vévoda ho vzápětí vyslal jako kurýra do Uher a Čech od 1. března 1407 do 5. září 1407. V následujícím poselstvu burgundského komorníka Regniera Pota mezi 13. listopadem 1407 a 20. červnem 1408 Susque – Žižka není dosvědčen, takže mohl odbojně opět působit v Čechách a na Moravě. Podle útrpné výpovědi Matěje Vůdce před 2. červnem 1409 v Českých Budějovicích totiž připravovali v minulém roce (1408) Žižka, Kolúch a Matěj Vůdce útok na královský hrad Hus u Prachatic. Naopak je Susque – Žižka dosvědčen v posledních dvou poselstvích Regniera Pota mezi 6. červencem 1408 a 23. červnem 1409 (s vyúčtováním 3. července 1409). Naposledy jako kurýr byl Susque – Žižka vyslán do Čech snad hned po 3. červenci až do 21. listopadu 1409.

Kdo je francouzský historik Bertrand Schnerb?

Bertrand Schnerb (*1958 -), objevitel záznamů o Jehanu Susqueovi v burgundských účtech, patří k předním francouzským historikům zabývajícím se středověkými dějinami, je profesorem na univerzitě v Lille a je předsedou burgundské historické společnosti. Je autorem řady odborných studií a článků a několika významných knih. Z nich lze jmenovat především *Les Armagnacs et les Bourguignons. Le maudite guerre*, Paris 1988 (Armagnakové a Burgund'ané. Špinavá válka) o konfliktu mezi orleánskou stranou a burgundskými vévody v letech 1407 - 1435 a L' État bourguignon 1363 – 1477, Paris 1999, 2006 (Burgundský stát 1363 – 1477) o dějinách samostatného Burgundska v době, kdy se postupně stále více osamostatňovalo od Francouzského království (s úplnou samostatností od roku 1435). Čeští diváci ho mohli u nás zaznamenat nedávno v České televizi v uváděném pořadu o historii kláštera na hoře Mont-Saint-Michel v Normandii.

Širší souvislosti příchodu Susqueho – Žižky do Burgundska

V době příchodu Jehana Susque de Behaigne (z Čech) do Burgundska soupeřili o vládu nad Francouzským královstvím místo duševně nemocného krále Karla VI. (1380 – 1422) burgundský vévoda Filip II. Smělý (syn francouzského krále Jana II. Dobrého a Jitky Lucemburské s přemyslovskou krví) s vévodou Ludvíkem Orleánským (syn francouzského krále Karla V. a Jany Bourbonské). Spor obou stran vystupňovalo zavraždění Ludvíka Orleánského družinou nového burgundského vévody Jana Nebojácného v Paříži 23. listopadu 1407, což znamenalo občanskou válku obou stran – Burgund'anů a Armagnaků v letech 1407 – 1435. Krátce předtím Susque – Žižka prodal vévodovi Janu Nebojácnému další dva koně, a sice plaváka a grošáka z Čech 28. října 1407 a snad odešel s dalším poselstvím Regniera Pota do Čech 13. listopadu 1407, každopádně až do 6. července 1408 o něm není žádná jasná zpráva. Susque – Žižka se účastnil ještě tří dalších poselství v letech 1408 – 1409 a pouze jednou spolu s Regnierem Potem a jeho doprovodem patnácti rytířů z poselství 23. září 1408 zasáhl i do této občanské války v bitvě u Othée, kde vévoda Jan Nebojácný porazil vzbouřené Lutyšany. Burgundského vévodu Jana Nebojácného zavraždil dauphin a budoucí král Karel VII. (1422 – 1461) se svou družinou 10. září 1419. Následující burgundský vévoda Filip III. Dobrý uzavřel smlouvou v Troyes spojenectví s Angličany v roce 1420. Proto i svatá Jana z Arku z burgundské vesnice Domrémy pomáhající francouzskému králi Karlu VII. k jeho korunovaci v Remeši v roce 1429, byla právě Burgund'any vydána Angličanům a upálena jako kacířka v Rouenu v roce 1431. (Nehledě na to, že samotná Jana z Arku napsala kacířským husitům výhružný list v roce 1429.) Občanská válka Burgund'anů s Armagnaky (součást Stoleté války) skončila smlouvou v Arrasu v roce 1435, kdy se vévoda Filip III. Dobrý vzdal spojenectví s Angličany a byl propuštěn z lenního vztahu k Francouzskému království a Burgundsko se stalo samostatným státem v letech 1435 – 1477.

Česká šlechta na vévodském dvoře v Burgundsku

Na vévodském dvoře burgundských vévodů Filipa II. Smělého a jeho syna Jana Nebojácného se octla celá řada českých šlechticů. Pokusil se je v jiné starší studii identifikovat francouzský historik Bertrand Schnerb, ale až na dva se mu to jak z důvodu nedostupnosti českých pramenů, tak obtížnosti identifikace, ne úplně podařilo. Kromě jím předpokládané identifikace Jehana Susque s Janem Žižkou z Trocnova určil pouze rytíře Jana z Okoře, přišlého do Burgundska 20. července 1403, jako syna původně měšťana Františka Rokycanského, deskového majitele hradu Okoř. Mně se podařilo identifikovat celkem sedm dalších šlechticů, a sice pány: Albrechta Kornhauzského z Kolovrat uvedeného ve vévodském mandátu z 20. dubna 1405, Jindřicha Lacemboka z Chlumu a Košumberka ve škole burgundské etikety v roce 1408, Jana Hanovce ze Švamberka v doprovodu vévody Jana Nebojácného v květnu 1418, rytíře: Zikmunda(?) Kdulince z Ostromíře v letech 1409 - 1441 a panoše: Klause v letech 1383 – 1396, snad totožného či příbuzného se sekretářem moravského markraběte Jošta, Viléma Sudlici z Litovan v letech 1404 – 1416 a Wolfarta von Rackla z Moravy (bez data). I tak je několik dalších šlechticů pouze podle křestních jmen naprosto neurčitelných, jeden jmenovaný jako Roger Rache z Kolína v letech 1398 – 1415, byl snad německý patricij. Z výše uvedených šlechticů nejméně tři patřili ke královské straně Václava IV.: Jindřich Lacembok z Chlumu a Košumberka, Jan Žižka z Trocnova a Vilém Sudlice z Litovan, u dalšího Jana z Okoře je příslušnost ke dvorské šlechtě pravděpodobná.

Přesvědčující důkaz: Jan Žižka přišel do Burgundska současně s Vilémem Sudlicí z Litovan

Jak jsem uvedl již výše, koncem minulého roku jsem našel přesvědčující důkaz identifikace Jehana Susque jako Jana Žižky z Trocnova. Stala se jimi pro mě klíčová slova obsahující jméno jednoho z českých šlechticů na vévodském dvoře v Burgundsku: „Gillaume de Sully“, označeném jako „escuier du pais de Behaigne“ – tj. panoš ze země Čechy. Tohoto pro mě původně zcela záhadného šlechtice jsem při zmíněné předchozí analýze všech šlechticů na vévodském dvoře v Burgundsku a po uvědomění si, že Bertrand Schnerb uvádí, že přišel do Burgundska současně s Jehanem Susque kolem 1. ledna 1404, identifikoval jako Viléma Sudlici z Litovan!

Tuto identifikaci mohu podpořit nejméně třemi důvody: **Za prvé** podobnost jména Gillaume de Sully (vyslovované jako Džilóm de Sily) s Vilémem Sudlice. Takto byl psán například v moravských půhonných knihách – Vilém Sudlice z Litovan. Ale v německy psaných Popravčích a psaneckých zápisech jihlavských je psán jako „das der Sudlycz und Wylhelm vom Küperg“ (Vilém Sudlice z Kraví Hory) a dvakrát jako „des Südlicz“. Tzn. v němčině se jeho jméno vyslovovalo Vilhelm či Vilém de Sidlic, přičemž podle pravidel francouzské výslovnosti se koncové souhlásky ve francouzštině nevyslovují, takže francouzsky jeho jméno znělo: Vilém de Sidli, což je už blízké Džilóm de Sily. Tu je též důležité vysvětlit, že na vévodském dvoře v Burgundsku se pravděpodobně mluvilo nejen francouzsky, ale i německy a vlámsky podle zemí, které k Burgundsku patřily. Navíc západní část vévodství Burgundsko s Brabantem a Flandry patřily k lénům Francouzské koruny a východní část hrabství Burgundsko – Besancon s částí Lotrinska k Římskoněmecké říši. Ve své nahoře zmíněné studii jsem také uvedl, že Jan Žižka znal a domlouval se německy, neboť podle výpovědi Matěje Vůdce jednal o odbytu ukořistěného kramářského zboží například s rakouskými šlechtici Hansem Truchsessem z Grubu na Karlsteině a Leopoldem Krajířem z Krajku na Thürnau u Drosendorfu - Drozdovic na jejich hradech v Rakousku. Konečně křestní jméno Vilém je v české šlechtě zaznamenáno zcela výjimečně a hlavní pojmenování "Šuly" jednoznačně ukazuje na nejdůležitější jméno dotyčného: Sudlice. Z ostatních šlechtických rodů ze Sudlic, Sudličky, Sudoměře, Sudslavě, Sulek, Sulevic, Sulic, Sulislavě a Sulislavic se nikdo v tomto období se jménem Vilém nevyskytoval.

Za druhé: Gillaume de Sully - Vilém Sudlice sloužil nejprve jako panoš, později též jako číšník na vévodském dvoře, a to až do roku 1416. Málo se dovídáme o jeho funkcích na dvoře, spíše se o něm více v účtech píše jako o šlechtici paláce a šlechtici války, který bojoval zejména proti Angličanům v Pikardii a v Calais v roce 1406 (snad na podzim) a proti vévodovi z Gueldre a Brabantu na podzim 1407. V říjnu 1407 obdržel stejně jako jiní šlechtici dar 20 franků určených na vyzbrojení a vystrojení armády vyslané proti vévodovi Renaudovi IV. v Gueldre a proti vévodovi z Brabantu. Obdobný dar 30 franků ve zlatě dostal panoš a číšník Sudlice 27. září 1410 rovněž na nákup zbraní a jiných nezbytných věcí pro vyzbrojení a vystrojení armády, kterou král vyslal proti svým nepřátelům, jmenovitě straně Armagnaků (takže se rovněž zapojil do občanské války Burgund'anů s Armagnaky). Bertrand Schnerb dodal, že naproti tomu se nezdá být Vilém Sudlice na rozdíl od Jana Žižky, zapojen do jakékoliv diplomatické mise. To je v naprosté shodě, co víme o Vilému Sudlici na Moravě a v Rakousku, kde působil jako významný nájezdník a rozbojník, původně straník krále Václava IV., jemuž půjčil větší částku. Poté se stal předmětem celé řady půhonů v letech 1405 až 1407 (zřejmě i v jeho nepřítomnosti), 20. května 1407 dobyl spolu s Janem Sokolem z Lamberka v Rakousku město Lávu rakouského vévody Leopolda Habsburského a od ledna 1408 spolu se Sokolem vstoupil do služeb vévody Leopolda v Korneuburgu do července až října 1408, kdy se tam zúčastnili války s jeho bratrem vévodou Arnoštem. Vlastnil na jižní Moravě Litovany od roku 1399 a hrad Rabštejn od roku 1408.V popravčích a psaneckých zápisech jihlavských jsou jmenováni jeho střelci při loupení u Jindřichova Hradce a v Rakousku v zápise z prosince 1416, třikrát je pouze jmenován samotný Vilém Sudlice a dvakrát je popsána jeho činnost vždy v zápisech před rokem 1417: jednou loupil "Sudlycz und Wylhelm vom Küperg" (Vilém Sudlice z Kraví Hory) u Hardeggu, Bítova, Lukova, Vranova a Nového Hrádku nad Dyjí v Rakousku a podruhé Mikuláš Pyknoska z Boskovic vypověděl o podobném loupení snad Jana Žižky v Rakousku, přičemž kořist měla být odvezena k Vilému Sudlicovi a společně měli všichni ještě přepadnout město Humpolec. Celkově jako Jan Žižka střídal Vilém Sudlice působení na Moravě a v Rakousku s působením ve Francii a Burgundsku v letech 1404-1405, na podzim 1406, v říjnu 1407 a přinejmenším v září 1410.

Za třetí: jestliže Jehana Susque (vyslovováno: Žán Sizky) - Žižku doprovázel jeho bojový druh snad z rodného kraje jižních Čech a později z jižní Moravy, z hradu Kraví Hora zřejmě v roce 1406 a též ze společného výpadu do Rakouska asi na jaře 1408, zužuje se nám identifikace Jehana Susque z několika Šišků eventuálně nějakého Siskeho nebo Sischeho jen a jedině bud' na Jana Žižku nebo moravského Šišku. A nikoho jiného!

Oproti Janu Žižkovi, četně jmenovanému v Popravčí knize pánů z Rožmberka, několikrát v Popravčích a psaneckých zápisech jihlavských a též v proskripčních záznamech městské knihy Prostějova, když vyloučíme Oldřicha Stoše z Bránic někdy počítaného k rodu Šišků, tak o dalším Šiškovi máme pouhé čtyři zmínky. Tyto zmínky o Šiškovi se k němu vztahují jednak jako služebníku Vaňka z Dubé, jednou je výslovně Zikmundem z Kraví Hory jmenován v loupeživém bratrstvu na Kraví Hoře v roce 1410, dále je zmiňován jako zajatý bojovník z polské posádky v Elblagu Řádem německých rytířů na podzim 1410 a naposledy je o něm zmínka v díle Bartoloměje Paprockého. Ale v prvém případě se týkaji Zikmunda Šišky, v případě zmínky u Paprockého se jedná o rytíře Jana Šišku z Kounic žijícího v 1. polovině 16. století, třetí zmínka je sporná, neboť žoldnéř Šiška v Elblagu je jmenován v situacích bojově nepříliš lichotivých (dvojí zajetí), takže v úvahu připadá jediná zmínka o ovšem málo významném Šiškovi jako spolubojovníkovi Jana Žižky na hradě Kraví Hora. Kromě toho lze zmínit ještě jednoho asi šlechtice Jana Žižku zaznamenaného v moravských zemských deskách v roce 1446, kdy se zakoupil na dvoře v Litohoři u Moravských Budějovic, protože ale předtím není o něm nikde jinde žádná zmínka, jednalo se bud' o teprve plnoletého mladšího šlechtice, nebo někoho málo majetného, těžko si lze představit, že by kdysi působil asi jako dvacetiletý a přitom byl pověřený poselstvím do Uher a Čech v Burgundsku. O výše řečeném jsem pojednal ve své studii *Jan Žižka z Trocnova – předhusitský hejtman lapků v Čechách a na Moravě, dvořan a kurýr v Burgundsku*, Vlastivědný věstník moravský, LXXIII, 2021/3-4, s. 209 – 221.

Důvody totožnosti Jehana Susque s naším Janem Žižkou z Trocnova

Již v minulém článku v Kostnických jiskrách jsem zmínil tři indicie svědčící pro identifikaci Jana Žižky s Jehanem Susque. Jsou to tyto: prodej snad naloupených koní z Čech v Burgundsku, nepřítomnost Jana Žižky při dobývání rožmberských měst a první amnestie krále Václava IV. udělená Žižkovi 25. dubna 1407 pouhé dva dny před uzavřením svatební smlouvy Antonína z Brabantu s Eliškou Zhořeleckou prostřednictvím francouzského, burgundského a brabantského poselství v Praze. Nelze nezmínit ještě důležité upozornění Bertranda Schnerba na funkci Jehana Susqueho jako štolby vzácných koní burgundského vévody, kterážto funkce se v nomenklatuře vévodského paláce vůbec nenacházela a svědčila tak pro zcela výjimečné postavení českého panoše.

Shrneme tedy důvody, proč můžeme ztotožnit Jehana Susqueho s Janem Žižkou: **1. Jan Žižka z Trocnova je v českých pramenech jmenován mnohem četněji a mnohdy na významné čelní pozici**, zatímco pouhé čtyři zmínky o Šiškovi (a jakémsi pozdním Janu Žižkovi na Litohoři), a to částečně sporné nebo nevýznamné, nesvědčí v Šiškově případě pro jeho ztotožnění s Jehanem Susque.

2. Jehan Susque je ve francouzských pramenech jedním z mála významných českých šlechticů uvedených jménem a přezdívkou či predikátem. Z celé řady českých šlechticů jsou takto ještě psáni Jean Ocors (Jan z Okoře), Simon Ostlingher (Zikmund Kdulinec z Ostromíře), Roger Rache (německý patricij z Kolína) a Guillaume de Sully (Vilém Sudlice z Litovan). První dva pobývali v Burgundsku skoro celý život a rovněž Jan z Okoře, Zikmund Kdulinec z Ostromíře a Roger Rache vedli také poselství, podobně jako kurýrem a členem několika poselství byl Jan Žižka, zatímco Vilém Sudlice proslul jako zdatný kondotiér.

3. Jehan Susque a Guillaume de Suly, tj. Jan Žižka a Vilém Sudlice přišli do Burgundska podle Bertranda Schnerba současně v letech 1404-1405, pocházeli se stejného kraje jižních Čech a poté společně působili na hradě Kraví Hora na jižní Moravě v roce 1406 a asi též v Rakousku v roce 1408.

4. Jan Žižka a Vilém Sudlice, oba střídali pobyty v Českém království s působností v Burgundsku a Francii, přitom Jan Žižka zřejmě z důvodu osobní autority a určitého charisma pronikl až do diplomatických služeb v Burgundsku, zatímco Vilém Sudlice nikoliv a působil jen jako válečník v burgundských službách. Jestliže Vilém Sudlice se na rozdíl od Žižky nedostal do diplomatických služeb, je těžké si představit, že by se do nich dostal zcela nevýrazný lapka či šlechtic Šiška, eventuálně málo známý Jan Žižka z Litohoře.

Některé důsledky totožnosti Jana Žižky s Jehanem Susque

Například Žižkovo oloupení soukeníka Tandléře u Stražkova a jeho unesení asi kvůli výkupnému do Jemnice, kladené námi nejpozději do léta 1404, protože Jemnice spolu se Znojmem přešla od 20. února 1405 do vlastnictví markraběte Jošta, lze nyní položit do let 1402 – 1403, před 1. ledna 1404, kdy se Susque - Žižka objevil v Burgundsku. Proti námitkám, že markrabě Jošt přešel na stranu krále Václava IV. v září 1402, lze upozornit na listinu z 21. února 1405, ve které markrabě Jošt slibuje městu Znojmu ochranu před zásahy markraběte Prokopa, takže jeho strana dále existovala a bojovala.

Potvrzovala by se také zpráva Aennea Silvia Piccolominiho v jeho České historii o Žižkově ukořistění 1000 koní v Mladé Vožici po založení Tábora v roce 1420 a o Žižkově výcviku husitských jezdců jako znalce a překupníka koní: *„své bojovníky naučil vsedat na koně, skákat, cválat a obracet se v kruhu...“*

Protože se Jan Žižka a král Zikmund Lucemburský osobně znali po Susquově - Žižkově poselství do Uher a Čech v roce 1407, Zikmund by zřejmě vycházel ze znalosti Žižky jako předhusitského dvořana a diplomata, když mu sliboval jmenování správcem Čech, velitelem vojska a vysokou odměnu ve zlatě, když ho uzná za českého krále. To bylo ovšem po Žižkově obrácení v reformního činitele a revolučního husitského velitele nemožné a naprosto nepřijatelné, takže je lží Aennea Silvia, že by Jan Žižka tento návrh v roce 1424 přijal!

Slovo a poslové zkázy

Ke dvěma literárním dílům, se vzpomínkou na prof. Igora Kišše

Odkazy na Knihu knih čili Písmo sytí – při vší rozevlátosti tvůrců – literaturu. Nejen klasickou, i současnou. Jenomže mezi autorem a čtenáři stojí prostředníci (jako poslední v řadě korektor). Čím více prostředníků (k nimž u světové literatury patří navíc překladatelé), tím větší riziko zastření či zdeformování biblického odkazu, citátu, narážky …

Jeden z andělů v knize Michala Viewegha Andělé všedního dne praví k lidskému hemžení: „Kdysi dávno, dokud jsem NEZNAL SVĚTOVÉ JAZYKY, jsem choval jisté iluze o lidské moudrosti, přirozené dobrotě a tak dále, ale sotva jsem pochopil, co lidé říkají, byl s náklonností šmytec.“ (s. 84, zvýrazňujeme) Místo „SVĚTOVÉ jazyky“ mělo v souvětí zjevně stát „SVĚTSKÉ jazyky“ jako synonymum „jazyků lidských“ v protikladu vůči „jazykům andělským“ (srov. 1 K 13,1). V důsledku nahrazení přívlastku „světské“ přívlastkem „světové“ vyznívá souvětí tak, že dotyčný anděl znal nejprve češtinu (jazyk „malý“), až poté jazyky světové (angličtinu atd., tj. jazyky, jimiž se baví turisté na Karlově mostě, kde se daná pasáž odehrává). Zjevný to nesmysl, sotva pocházející od autora …

Když se spisovatel a nakladatel ve zlém rozcházeli, nechal se Vieweghův (dnes již bývalý) nakladatel v médiích slyšet, že po spisovateli „musel celé pasáže přepisovat“. Jedna biblická narážka přitom, jak vidno, vzala za své. Vieweghovská angelologie, už tak naivistická a poplatná celkově spíše náboženským schématům staré Persie (andělé znají pevně danou hodinu smrti lidí a mohou se jim nanejvýš snažit zpříjemnit zbývající dny), ztratila alespoň jakés takés biblické ukotvení … (Knížka přesto stojí za přečtení, neboť přece jen na vezdejší kolotání nabízí pohled shora; sám spisovatel ji řadí k vrcholům své tvorby.)

Umělým oplodněním, kde muž je jen „dodavatel materiálu“, se zabývá povídka Pipeta amerického spisovatele Jeffreyho Eugenidese, autora profilovaně křesťanského. Hlavní hrdina Wally během slavnostního „inseminačního večírku“ v newyorském bytě hostitelky nahradí v nestřeženém okamžiku v koupelně sperma „vítěze konkurzu“ (který mezitím s manželkou z večírku odešel) připravené v baňce spermatem svým. V této souvislosti opakuje přípitek, kterým předtím počastoval nastávající „těhuli“, svou dlouholetou lásku: „Ploď a množ se.“ (Z první ruky, s. 96, 98) Čistě gramaticky je sice takový překlad anglické předlohy (s. 80, 81: „Be fruitful and multiply.“) možný. Běží však o biblický citát. A ten měl být, mám za to, převzat doslova: „Ploďtež se a rozmnožujte se.“ (Gn 1,28) Množné číslo brojí proti odosobněnému pojetí otcovství! Zpětně navíc vrhá ironické světlo na propriety opatřené „v newageových centrech“ (s. 89) a na aranžmá večírku: „Všimli jste si toho? I květiny se daly na multikulturalismus …“ (s. 83)

V těsně předlistopadové Křesťanské revui rozebíral etické problémy související s asistovanou reprodukcí slovenský teolog Igor Kišš (21.7.1932-15.1.2018). Zkratka IVF (in vitro fertilisation, tj. oplodnění ve zkumavce) se tehdy jinak vyskytovala nanejvýš v lékařské literatuře. Tři desetiletí po Kiššovi jako by některé jeho důrazy převzal Eugenides: Má být upřednostněn geneticky co nejdokonalejší „dárce“? Nemá stát v popředí pár? (Ke škodě Eugenidesových českých čtenářů v nakladatelství Host patrně Kišše nečetli.) Také ve Francii jako by v návaznosti na Kišše volali po aktualizaci odpovídajících právních předpisů (ty u oficiálně zařízené IVF zatím neumožňují anonymizovaným „dodavatelům materiálu“ stát se plnohodnotnými otci zúčastněnými na výchově, ač mnozí z nich by o to po čase stáli) …

Pokud jde o biblické citáty, odkazy, narážky, působí ten či onen z tuzemských prostředníků (překladatelů, korektorů, nakladatelských redaktorů) namnoze jako posel zkázy.

František Schilla

Odkazy:

Viewegh, M.: Andělé všedního dne. Druhé město Brno 2014. Odpovědný redaktor Miloš Voráč. Vydání druhé.154 stran.

Eugenides, J.: Z první ruky. Z anglického originálu Fresh Complaint vydaného v New Yorku roku 2017 nakladatelstvím Farrar, Straus and Giroux přeložila Martina Neradová. Odpovědná redaktorka Lucie Bregantová. Jazyková redaktorka Jana Dolečková. Host Brno 2018. 1. vydání. 327 s.

Eugenides, J.: Fresh Complaint. Stories. 4th Estate London 2017, 288 s.

Karel Čapek: Z války s mloky

“Kdo zde mluví?” zvolal jsem česky.

“Byl jsem tak směl, pane,” odvětil Mlok uctivě povstávaje. “Nemohl jsem odolati, slyše poprvé v životě český hovor.”...

“Jakže,” užasl jsem, “vy umíte česky?”

“Náhoda mi zanesla do rukou tuto knihu,” odvece Mlok a podal mi knížku, kterou držel v ruce; bylo to Česky pro Mloky a její listy nesly stopy častého a pilného používání. “ Dostala se sem se zásilkou kněh obsahu poučného. Znám ji už celou zpaměti, avšak nalézám v ní stále nové zdroje zábavy i poučení”...

“Byl byste tak laskav a řekl mi,” tázal se nás milý besedník horlivě, “co jest nového ve stověžaté matičce Praze?”

“Ta roste, příteli,” odvětil jsem potěšen jeho zájmem a několika slovy jsem mu nastínil rozkvět naší zlaté metropole.

“Jak radostné jsou to zvěsti,” pravil Mlok s netajeným uspokojením. “Zdalipak ještě visí na Mostecké věži uťaté hlavy popravených českých pánův?”

“Už dávno ne,” řekl jsem mu, poněkud (přiznám se) překvapen jeho otázkou.

“To jest věru škoda,” mínil sympatický Mlok. “Byla to vzácná historická památka. Buď bohu žalováno, že tolik znamenitých památností vzalo zasvé ve válce třicetileté! Neklamu-li se, byla tehdy země česká obrácena v poušť, zbrocenou krví a slzami... ”

“Vás tedy upoutaly i naše dějiny,” zvolal jsem radostně.

“Zajisté, pane,” odtušil Mlok. “Zejména pohroma bělohorská a třistaletá poroba. Četl jsem o nich velmi mnoho v této knize. Jste zajisté velmi hrdi na svou třistaletou porobu. Byla to veliká doba, pane.”

“Ano, těžká doba,” přitakal jsem. “Doba útisku a hoře.”

“A úpěli jste?” ptal se náš přítel s dychtivým zájmem.

“Úpěli, trpíce nevýslovně pod jařmem sveřepých utiskovatelů.”

“To jsem rád,” oddechl si Mlok. V mé knize to právě tak stojí... Rád bych jednou stanul na památném místě, kde byli popraveni čeští páni, jakož i na jiných slavných místech krutého bezpráví.”

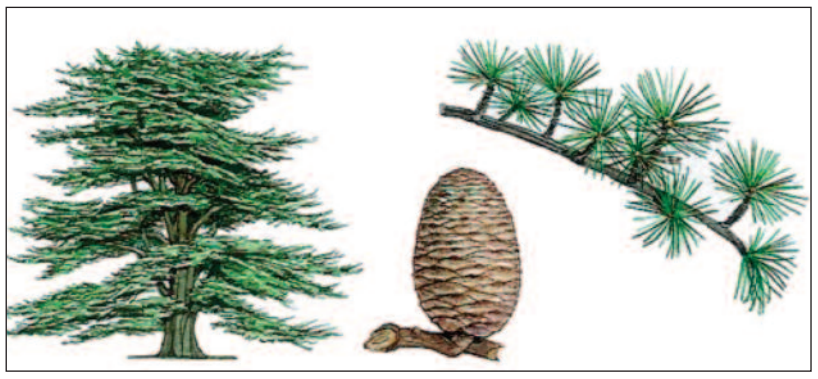
“Měl byste se k nám podívat,” navrhl jsem mu srdečně...

“Jmenuji se Boleslav Jablonský,” upozornil nás Mlok ostýchavě. “Jest to po mém mínění krásné jméno, pane. Vybral jsem si je ze své knížky.”

“Co byste, pane Jablonský, vzkázal našemu národu?”

Mlok se na chvilku zamyslil. “Řekněte svým krajanům,” pravil posléze s hlubokým pohnutím, “řekněte jim... aby nepropadli staré slovanské nesvornosti... a aby chovali ve vděčné paměti Lipany a zejména Bílou horu!

Cedr a mandloň

Cedr libanonský – Cedrus libani, jehličnatý strom z čeledi borovicovitých. Roste pouze na Blízkém Východě: Libanon, Sýrie, Turecko, Kypr – ve výškách 1400 – 2000 m nad mořem, je odolný proti mrazu. Stát Libanon má sice cedr na vlajce, ale strom byl na pohoří Libanon téměř vymýcen, zbyly dvě menší rezervace (jedna se jmenuje *Cedars of God - Boží cedry*). Cedry dorůstají výšky 20 až 40 m, průměr kmene při kořenech mají až 3 m. Mladé stromy mají pyramidální tvar koruny (jako smrk), staré tvar rozložitý, deštníkovitý (jako borovice). Nejstarší známé stromy mají za sebou přes 2000 let.

Jejich dřevo je velmi odolné i proti hmyzu a houbám, je růžové barvy a dlouhodobě krásně voní. Pryskyřice cedru má konzervační účinky, používala se na balzamování mrtvých, extrakt z ní k léčení ran. Dřevo bylo stavebním materiálem pro výrobu drahého nábytku, pro stavbu lodí a vznešených budov, jako byl Hospodinův chrám: T*ak budoval Šalomoun dům Hospodinův a dokončil jej. Přikryl jej cedrovými trámy a cedrovým obložením. Při celém domě dal vybudovat přístavbu a spojil ji s domem cedrovými kmeny… obložil také stěny domu uvnitř cedrovými deskami; od podlahy domu až ke stropu obložil vnitřek dřevem…* (1 Kr 6, 9-10; 15). Bylo to jistě krásné (dnes moderní!) a plnilo to chrám vůní, ale také to byla příčina, proč mohl být chrám snadno vypálen. Přesto bylo cedrového dřeva použito i při stavbě nového menšího chámu Zerubábelova po babylonském zajetí: *Dali peníze… potravu, nápoj a olej Sidóňanům a Týřanům, aby dopravovali cedrové dříví z Libanónu k moři do Jafy…* (Ezdr 3, 7).

Cedrové dřevo však bylo i nákladným materiálem na domech boháčů: Kdo říká: *„Vystavím si rozměrný dům…obložím jej cedrem a natřu rudkou.“ Zda proto budeš králem, když se budeš naparovat v cedrovi?* (Jr 22,14-15). Protiklad trní versus cedr byl zřejmě na Blízkém Východě příslovečný. Když chtěl severoizraelský král Jóaš ponížit a zastrašit judského krále Amasjáše, odpověděl mu na výzvu k boji: *Na Libanónu vzkázalo trní libanonskému cedru…*(2 Kr 14,9). Cedrem začíná titul přírodopisného spisu krále Šalomouna, který se nám nezachoval: Dovedl také mluvit (kral: Vypsal též) o stromech od cedru, který je na Libanónu, až po yzop, který roste na zdi (1 Kr 5, 13). Prorok Ezechiel přirovnává silnou a rozpínavou Asýrii k mohutnému pyšnému cedru: Ez 31,3-14. Přitom to byli zřejmě právě Babylóňané a Asyřané, kteří vykáceli libanonské cedry.

Cedry byly sice symbolem stálosti a pevnosti, ale neodolaly ani lidem, natož Božímu hněvu: Hospodinův hlas poráží cedry, Hospodin poráží cedry libanónské (Ž 29, 5). Byly totiž také symbolem pýchy a bohatství, jak to přirovnává Izajáš (9,9-10): V pýše a velikášství srdce říkají: …smokvoně byly vykáceny, nahradíme je cedry. Ezechiel použil také obraz cedru, aby vyložil zajetí Judejců v Babylónii: *Veliký orel…přilétl na Libanon a vzal vrcholek cedru. Utrhl vršek jeho koruny a přenesl jej do země kramářů…* (Ez 17, 3-4).

Co však člověk jen chlubně slibuje, Pán Bůh dokáže uskutečnit: …zemi vyprahlou změním ve vodní zřídla. V poušti dám vyrůst cedrům… (Iz 41,18-19). Cedry jsou nádherným Božím stvořením, a proto mohou být také obrazem Božího požehnání: *Spravedlivý roste jako palma, rozrůstá se jako libanónský cedr*. (Ž 92, 13).

Jak je to tedy s krásou, zdravím, nadáním, blahobytem? Jsou tyto dobré stránky života nepatřičné nebo dokonce hříšné? Nejsou, ale stávají se zhoubou člověku, když vedou k pýše, když se považuji sám za strůjce svého úspěchu. Jsou však Božím požehnáním, zůstanu-li v Boží blízkosti, porostu-li pokorně *„v nádvořích našeho Boha“*. Tam mohu skýtat blahodárný stín druhým a šířit vůni Boží přítomnosti. Umíme tak sloužit třeba jen svými malými schopnostmi a majetky?

Mandloň obecná – Amygdalus communis patří mezi růžovité ovocné stromy s peckovitými plody, jako třešeň, švestka, broskvoň apod. Pochází ze severní Afriky a západní Asie. Je to keř nebo nízký strom. Květy má pětiplátečné, téměř bílé, narůžovělé. Plody jsou peckovice se zeleným, chlupatým, více méně suchým povrchem. Těží se jádra – „mandle“ z tvrdých pecek s dírkovaným povrchem. Jádra se užívají celá nebo se z nich lisuje aromatický olej. V Palestině rozkvétá mandloň již v lednu a odtud její hebrejské jméno **šaqued** = probouzet *(„čilý strom“)*.

Mandloňových větví použil Jákob, aby obelstil svého stejně lstivého tchána Lábana (Gn 30,37-39).

Přerušovaně oloupané pruty předložené zvířatům měly působit na ovce a kozy, aby jejich mláďata byla strakatá, a tak připadla podle předběžné úmluvy Jákobovi. Je to stěží pochopitelný způsob, ale zabral. O řadu let později starý Jákob zahrnul mandle mezi *„vzácnosti země“*, které poslal po synech do Egypta vladaři, jímž byl jeho ztracený syn Josef, kterého však bratři dosud nerozeznali (Gn 43,11). Květy mandloně byly hlavní výtvarnou inspirací výzdoby zlatého sedmiramenného svícnu – menory - pro Stan Úmluvy (Ex 25,31-35). Rozkvetlá mandloň je pro starozákonního Kazatele obrazem bílé hlavy starců: *Člověk se bude bát výšek a úrazů na cestě; a rozkvete mandloň a těžce se povleče kobylka…* (Kaz 12,5).

Zajímavá je hebrejská slovní hříčka v Božím oslovení proroka Jeremjáše: *Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: „Co vidíš, Jeremjáši?“ Odpověděl jsem: „Vidím mandloňový prut.“ Hospodin mi řekl: „Viděl jsi dobře. Bdím nad svým slovem, aby se uskutečnilo“* (Jr 1,11-12). Hebrejská slova pro mandloň a rychlé uskutečnění jsou si podobná: šaqued – šoqued. Boží slib byl splněn brzy, jako brzy vykvétá mandloň.

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

20-21/2022

13. července 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
17. srpna 2022

Z obsahu

* *Svatost Boží volá k pokoře a tichosti*
* *Světlo v temnotách*

Poselství k 5. neděli po sv. Trojici

NEBO MILOSTÍ SPASENI JSTE SKRZE VÍRU, A TO NE SAMI Z SEBE: DAR JE TO BOŽÍ. EFEZSKÝM 2,8

Spasení, vykoupení, záchrana, to hledá člověk, který si uvědomuje, že potřebuje pomoc. Někdy v životě jste to určitě pocítili. Sama si dobře pamatuji několik období krizí. Pocity bezmoci a opuštění, noci, kdy nešlo zastavit myšlenky a usnout, strach z toho, jak vše zvládnu, snaha to zvládnout a pocit selhání, někdy až nenávist k sobě. Už vícekrát jsem zažila, že na některé věci prostě nestačím.

A přece mi vždycky trvá, než si uvědomím, že je potřeba se pokořit a kleknout na kolena. Vzdát se Pánu. A kdykoli k němu přijdu, on mě nevyžene ven.

V životě jsou ale i jiné dny. Dny, kdy vše celkem funguje. Dny plné práce, kdy často padáme únavou, ale naše cesta se vyvíjí dobrým směrem. Začne se nám dařit a jsme oprávněně hrdí na své úspěchy. O to více se snažíme, ale hrozí, že zapomeneme na dvě věci. Zaprvé na to, že jsme se až sem nedostali sami. To, že brzy vstáváme, zvládáme zodpovědně svou práci a vracíme se do svého domova s klidem v duši, není tak úplně naše zásluha. V tu chvíli je potřeba si připomenout své začátky, odkud jsme vzešli, kolikrát jsme potřebovali Boží milost a milosrdenství.

Ten, kdo si prošel vážnější krizí, nezapomíná tak snadno a přistupuje ke všemu dobrému s vděčností. Pamatuje si, že život není samozřejmost. Ten, komu bylo hodně odpuštěno, hodně miluje.

Za druhé si potřebujeme připomínat, co jsme to vlastně dostali. Spasení není jen záchrana před něčím zlým, je to dar nového života, semínko, ze kterého roste strom, a ptáci usedají v jeho větvích. K tomu stromu máme chodit každý den, zalévat, sedat tiše opřeni o jeho kmen a poslouchat vítr ve větvích. Vždyť nevíme, odkud a kam vane (i když bychom si to přáli), ale slyšíme to, co nám šeptá právě teď. Spása je dar Boží i pro náš „každodenní" život. Je to dar, který se přijímá vírou.

Alžběta Marie Kubrová,
náboženská obec
Církve československé husitské
Slaný

Labyrint světa nebo ráj srdce či cesta světla?

Letošek je opravdu zvláštní rok. Celosvětová pandemie covidu omezila cestování, rozložila hospodářství, přinesla nejrůznější omezení a mnohým lidem vzala i radost ze života. Teď se blízko naší země bojuje a není ani naděje, že válka brzy skončí. Do toho se ještě loni prohnalo naší zemí tornádo, smetlo domy, kostely, sportoviště, divadla... a jen náhodou nepřipravilo tolik lidí o život. Teď se ještě objevila další nemoc, kterou jsme dosud neznali - opičí neštovice, u které není moc jasné, že na ni budou účinkovat léčiva, která jsme si jako páni světa naordinovali. Miliony lidí jsou v pohybu, aby si zachránily život, a to nejen v Evropě, ale i v Africe, Asii, Americe... Jídlo pomalu dochází a co je horší, dochází i voda. Máme jako lidstvo ještě nějakou naději?

Letos si mj. připomínáme 430. výročí narození Jana Amose Komenského a slova v titulku upomínají na jeho nejznámější díla. Vždyť stejně jako on i my si můžeme připadat jako krysy v labyrintu světa a možná jen doufáme, že nám církve připomenou pocit ráje v srdci nebo ukážou cestu světla. Jenomže ten náš svět se mění tak rychle, že už se nestačíme tak rychle přizpůsobit. Jan Amos Komenský prožil hrozný život - musel opustit rodnou zemi, většina jeho díla byla několikrát zničena, většina dětí zemřela na různé nemoci... Přesto se nikdy nevzdal, nikdy nepropadl zoufalství, vždy se znovu a znovu zvedl z prachu a pokračoval v práci. I proto si nepochybně zaslouží označení "učitel národů".

Kéž bychom se od něho dokázali učit i my! Na to ovšem málo stačí mít v každé škole jeho obraz nebo bustu, v každém větším městě pomník, u kterého se scházíme v den výročí narození nebo úmrtí. Snad by pomohlo seznámit se s jeho dílem nebo si aspoň vštípit jeho jednoduchý recept: „Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykračoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost."

Helena Bastlová

Žena u studny Jan 4,1–24

Samaří bylo v době Ježíšově pohanskou oblastí. Tedy, správně řečeno, v očích Izraele. Pohané to nebyli, měli jen jiný výklad biblických textů. Ale jak víme, nebyli to Židé v pravém slova smyslu. V r. 721 př.n.l. bylo město Samaří dobyto asyrským králem Salmanassarem a převážná část obyvatel severního Izraele byla odvlečena do zajetí. Na jejich území přišli přistěhovalci z Mezopotámie a smíchali se se zbytkem židovské populace. Sice později přijali víru a Písma původních obyvatel, ale s novými prvky.

Jak jsem řekl, v očích Židů byli od té doby Samařané nečistými pohany. Židé jimi pohrdali. Vyhýbali se jim doslova jako něčemu nečistému. A nyní najednou čteme o tom, že Ježíš procházel Samařím! Nejenom, že se Ježíš nebál na toto území vkročit. Teď dokonce s jednou Samařankou mluví. Tím porušuje další tabu. Žádný učenec nebo rabín by s ženou (a dokonce s takovou ženou) nemluvil!

Rozhovor se odehrává u studny. Ježíš ženě řekl: „Dej mi napít." Žena se nestačí divit. Čteme: *„Jak ty jako Žid můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít? Židé se totiž se Samařany nestýkají"*. A teď tento člověk nejenom, že ji osloví, ještě je schopen se od ní i napít! Je hotová! Ale tak to je. To je Mesiáš, to je Ježíš Kristus. Tak jedná ten od Boha poslaný. Netřídí, neupřednostňuje. Každý člověk na zemi je v Božím hledáčku. Každý je hoden toho pozvání. A jakého pozvání? O jaké nabídce je řeč? To vyplývá z dalšího rozhovoru.

Žena se diví, ale Ježíš jde hned k tomu podstatnému. *„Kdybys věděla, co dává Bůh, a kdybys věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, aby ti dal vodu života"*. Voda života. Co to je? - Kde není vody, tam není život. To platí pro rostliny, stejně tak jako pro všechny živé tvory. Z tohoto pohledu je voda vždy vodou života, anebo můžeme říci *„vodou*

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: PROJEKT VÝSTAVBY POLYFUNKČNÍHO MULTIKULTURNÍHO CENTRA V KLADNĚ JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ

V ulici Václava Pázdrala v Kladně se letos v červnu otevřela nová budova, která má sloužit mimo jiné aktivitám Církve bratrské. Pod názvem Komunitní centrum Církve bratrské vyrostl prostor, který bude otevřený širší komunitě v okolí. Tomu odpovídá také složení aktivit.

Sbor Církve bratrské vznikl kolem roku 1870 a je to stále místo, kde přivítáme každého. V křesťanském prostředí máte možnost setkat se s novými lidmi, kvalitním zázemím, najít biblické odpovědi na nejdůležitější otázky života a také posilu a útěchu, když je potřebujete. Církev bratrská je evangelikální církví navazující na českou reformaci 15. a 16. století, kterou tehdy představovala především Jednota bratrská, její biskup J. A. Komenský a vzácné dědictví – Bible kralická. Církev bratrská (tehdy pod jiným názvem) se z existujících sborů zformovala roku 1880 v Praze a navazuje volně na český duchovní odkaz.

KDO A CO BUDE V KOMUNITNÍM CENTRU DĚLAT.

Sbor Církve bratrské v Kladně
- Kluby pro děti a mládež
- Tábory a víkendové akce, volnočasové aktivity
- Pravidelné nedělní bohoslužby
- Duchovní programy otevřené pro všechny

Diakonie Zábradlí
- Středisko křesťanské a sociální pomoci
- Pomoc lidem v nouzi nebo v izolaci
- Akreditovaná pomoc v oddlužení

Speciální pečovatelská služba
- Aktivity pro osoby s tělesným postižením
- Aktivity pro seniory

Člověk v tísni
- Sociální služby pro rodiny s dětmi
- Poradna pro děti a mládež

Anonymní alkoholici
- Terapeutická pomoc pro léčení se ze závislosti na alkoholu

František Flek, vikář

Bližší informace a možnost pomoci:
E-mail: kladno@cb.cz
Číslo účtu: 333444005/2010 (Fio banka)
Telefon: +420 733 690 233

Z církví doma i ve světě

V Prostějově byla otevřena výstava mapující podobu synagogy, dnešního Husova sboru

Vizualizaci formou virtuální rekonstrukce zachytila absolventka Technické univerzity ve Vídni Irene Moserová. Vzhled stavby v minulosti i v současnosti podrobně mapují i detailní informace na deseti panelech. Výstava připomíná 80. výročí transportů židovských spoluobčanů do koncentračních táborů, informovali ČTK zástupci Muzea a galerie v Prostějově.

Původně nová synagoga v sousedství židovské modlitebny Bet ha-midraš byla postavena židovskou obcí roku 1904 jako náhrada za zbořenou starou synagogu. Návrh vypracoval přední vídeňský architekt Jakob Gartner. Za okupace byla zničena a vydrancována. Po válce budovu odkoupila Církev československá husitská a v letech 1946 až 1949 ji nechala přestavět podle projektu olomouckého architekta Huberta Austa.

Jádrem virtuální rekonstrukce je 3D model a vizualizace, výsledkem jsou fotorealistické obrázky dnes už neexistujících prostor synagogy. "Technická univerzita ve Vídni se projektu virtuálních rekonstrukcí synagog v Evropě věnuje systematicky a Prostějovem se tato sbírka rozrostla o další objekt," uvedla autorka Irene Moserová, která virtuální rekonstrukci prostějovské synagogy zpracovala ve své diplomové práci. Podkladem podle ní byly nejen originální plány synagogy, ale také plány přestavby do podoby sboru Církve československé husitské architekta Huberta Austa z roku 1949. "Plány přestavby jsou zajímavé především proto, že budova byla znovu přeměřena předtím, než byla stavebně pozměněna. Takže plány přestavby do podoby husitského sboru sloužily svým způsobem jako kontrola, respektive jako potvrzení původních rozměrů synagogy. Tím byly eliminovány případné nepřesnosti," doplnila Moserová.

Výstava je součástí připomenutí letošního 80. výročí transportů, kdy z více než 1200 místních židů přežila koncentrační a vyhlazovací tábory pouze stovka z nich. Lidem tragické osudy symbolicky připomíná v ulicích města ode dneška i 15 dalších kamenů zmizelých. "Chceme jednak připomenout tragický osud prostějovských židů, zároveň však zdůraznit, že záměr nacistů vymazat tuto komunitu z paměti, se naštěstí nezdařil; naopak, připomínáme si život, bohatou tvůrčí činnost a přínos židovského obyvatelstva pro Prostějov. Výstavba nové synagogy, která existuje dodnes, byť v přestavěné podobě, byla jedním ze symbolů významu židovské obce v Prostějově," uvedla za spolek Hanácký Jeruzalém Jana Gáborová.

podle ČTK

Izraelští archeologové objevili jednu z nejstarších mešit na světě

Tým izraelských archeologů objevil a vykopal pozůstatky jedné z nejstarších mešit na světě, uvádí zpravodajský web The Times of Israel. Malá modlitební síň ze sedmého století byla objevena při archeologických pracích, jež předcházely výstavbě nových čtvrtí v beduínském městě Rahat na okraji Negevské pouště. Nachází se zhruba dva kilometry od jiné mešity ze sedmého století, která byla objevena v roce 2019. „Jedinečnost naší mešity spočívá v tom, že se v ní nachází velké množství keramiky ze sedmého století, což z ní činí jednu z nejstarších mešit na světě," uvedla archeoložka Elen Kogan Zehavi z izraelského památkového úřadu.

Obě modlitebny byly identifikovány jako mešity díky svým konstrukčním prvkům – čtvercové místnosti a stěně obrácené směrem k Mekce, svatému městu islámu. V nově nalezené mešitě se navíc podél středu zdi nachází výklenek ve tvaru půlkruhu, který slouží k určení směru modlitby.

Při vykopávkách nově nalezené mešity bylo podle Kogan Zehavi nalezeno mnoho keramických předmětů, které podle archeologů pocházejí ze sedmého až osmého století. V dříve nalezené mešitě takové artefakty nalezeny nebyly. Badatelé podle archeoložky začínají skládat „velmi zajímavý obraz" přechodu od osídlení ovládaného byzantským křesťanstvím, které se vyznačovalo kláštery a dalšími významnými stavbami, k osídlení polokočovnými lidmi s odlišnou stavitelskou tradicí charakterizovanou méně trvalými objekty. Badatelé podle Kogan Zehavi zjišťují, že islám přišel do severní části Negevské pouště velmi brzy a jeho vyznavači začali žít vedle křesťanského osídlení.

Kromě mešity archeologové odkryli statek z byzantské éry, ve kterém podle nich zřejmě sídlili křesťanští farmáři. Jeho součástí byla opevněná věž a místnosti se silnými zdmi obklopujícími nádvoří.

(red)

Nová evropská pouť

Plzeňský kraj a Dolní Bavorsko dokončily 162 kilometrů dlouhou poutní Vintířovu stezku (Gunthersteig), obdobu slavné Svatojakubské cesty do španělského Santiaga de Compostela. Turisté a poutníci si mohou projít devět jednodenních etap o délce 14 až 22 kilometrů, na nichž jsou místa spjatá se středověkým mnichem. Tři vedou Bavorskem, jedna přes hraniční přechod a pět je v Čechách. ČTK to řekla Elisabeth Unnaschová z oddělení propagace cestovního ruchu regionu Arberland, který je zodpovědný za přípravu a propagaci stezky. Česko-německý projekt zakončila instalace sochy mnicha v životní velikosti od sklářské výtvarnice Vladěny Tesařové, kterou v minulých dnech odhalili v historické sklárně v Anníně. Přeshraniční turistická a poutní cesta tak po třech letech intenzivní práce vstoupila do první oficiální sezony, uvedla Unnaschová.

„Hlavním motivem je nabídnout nejen poznání historie kraje a unikátní turistické zážitky v nádherných kulisách Bavorského lesa a Šumavy. Je zde výrazně zastoupen také duchovní přesah a každá etapa nabízí unikátní místa k rozjímání. Stezka má potenciál přilákat turisty i věřící poutníky i ze zahraničí," uvedl krajský radní Libor Picka (STAN).

Společný projekt Plzeňského kraje, rozvojové agentury Arberland REGio a obce Hartmanice odstartoval v listopadu 2018. Částkou 850.000 eur (dnes přes 21 milionů Kč) ho podpořil evropský přeshraniční program Cíl EÚS.

(red)

Žena u studny — Jan 4,1–24

Dokončení ze str. 1

živou". A tolik „filipa" má i tato žena.

To prostě napadne každého. Cokoli, co obsahuje trochu té životodárné tekutiny, může člověku za určitých okolností zachránit život. To ví každý. A proto žena zůstává u tohoto přemýšlení. Vidí jen vodu na uhašení žízně. Podle toho i reaguje. „Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká. Kde tedy vezmeš tu živou vodu?" Ale Ježíš mluví o jiné věci. Snad ji k tomu hlubšímu přemýšlení přivede. A tak řekne: „Každý, kdo se napije této vody (a myslí na vodu ze studny) bude mít opět žízeň. Ale kdo by se napil vody ode mne, nebude žíznit navěky."Jenže žena zatím tu skrytou rovinu nezahlédá. Ale ta šance, že by existovala taková zázračná voda, po které by už nikdy neměla žízeň, ta ji zaujala. A tak říká: „Dej mi napít té vody, abych už nežíznila a nemusela sem chodit pro vodu." - Je nějaká možnost jak vést lidi pod povrch, poodhalit duchovní věci? U Ježíše a té ženy se roviny míjejí. My bychom to možná už vzdali. Ježíš ne. Zamíří hlouběji do jejího života. Řekne: „Jdi, zavolej svého muže a přijď sem". Žena odpoví popravdě: „Nemám muže." Je zatím stále klidná. Ještě stále může mít pocit, že tohoto cizince do svého soukromí příliš nevpustila. Ale to neplatí. Můžeme si myslet, co chceme, ale Bůh nebo Ježíš Kristus vidí víc, než tušíme. Vidí všechno. A hned se o tom přesvědčí i Samařanka. Ježíš řekne: „Správně jsi odpověděla, že nemáš muže. Měla jsi jich pět a ten, s kterým teď žiješ není tvůj muž".

To je docela silný kafe, prolítne nám hlavou. - Pět mužů; vlastně 6. - A kdo ví, co dalšího se ještě v jejím životě dělo! Je to docela silný kalibr i pro otrlejší lidi. Hrůza, taková ničemnice… Jenže, teď si ty zvláštní chutě někoho soudit, musíme nechat zajít. O co jsme asi lepší? Snad jenom o to, že nám nikdo do hlavy nevidí. Tedy nikdo, až na toho jediného nad námi, který vidí vše. Ježíš vidí i minulost této ženy. Ale to ho nemate. On vidí ještě dál. Totiž - až na dno duše.

Ve studni, u které se setkali, je možná vody dost. I přesto, že je stará víc než tisíc let a pil z ní dokonce kdysi dávno i praotec Jákob. Ale na dně duše této ženy je sucho. Stejně jako na dně našich duší. A toto vidí Ježíš Kristus jako hlavní problém. Jako hlavní a snad můžeme říci i jediný problém. Vidí skutečnou nouzi a bídu člověka. Ale, zároveň je pravdou, že to je strádání, které Ježíš může změnit. Proto vlastně přišel. Ne proto, aby nám vystavoval vysvědčení z dosavadního života.

Lidské vztahy se povedou někdy lépe jindy hůře. Anebo se nepovedou vůbec. A někdo je odsouzený k neustálému hledání. O co je na tom lépe ten, kdo neměl žádný vztah a žádného partnera, od toho, kdo jich měl několik? Sucho je sucho. A pokud nedostaneme napít od Ježíše Krista z vody, kterou přináší on, budeme stále hasit žízeň a budeme stále strádat. I se rty ponořenými ve vědru s vodou pozemskou, s vodou pro hašení deficitů v naší duševní oblasti.

Hlad, žízeň, samota, touha po spřízněné duši, a zdraví či nemoc a potřeba určité zajištěnosti - to všechno tvoří základní předivo naší existence. A když nám něco z těchto běžných danosti chybí, jsme znepokojeni, neklidní. Strádáme nebo dokonce trpíme. A zcela zákonitě hledáme pomoc, naplnění nedostatků. A podle toho, jak ty krize řešíme, podle toho vypadá náš život. K čemu se v jistou chvíli upneme, to nám určí další vývoj. Nejhorší ze všeho je nedočkavost a netrpělivost. Dny, ve kterých pociťujeme tíživý nedostatek některých věcí, kdy máme trápení, na nás doléhají jako zkouška. Ale od samého počátku jsou učedníci nabádáni k trpělivosti. Vlastně je to jeden ze základních tónů Bible. Na jednom místě čteme: „Kdo věří, nebude kvapiti". A apoštol Pavel napíše v dopisu do Korintu: „Bůh nedopustí, abyste byli zkoušeni nad vaše síly, se zkouškou připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát". (1.K 10,13.)

Samařanka nebyla věřící podle pojetí tradičního judaismu. Věřila „posvém". Totiž, podle prostředí, ve kterém žila, ve kterém se Desatero a jiné biblické základy míchají s pověrami a s cizími pohanskými postoji. - Tak ovšem žije a věří většina lidí kolem nás - mimo křesťanství. A tato žena i podle toho řešila (hledala řešení) ve svém životě. Pět mužů. A teď doma šestý. „To je hustý", řekli by dnešní puberťáci. Jenže neházejme hned kamenem.

Není to o nic hustější než jak často míváme husto my ve svých životech. To, že se nám ne hned všechny nápady, představy a touhy plní, to možná není ani tak naše zásluha. O mnoho lepší, řekl bych, nejsme. „Kdo je bez hříchu, hoď…".

Ale ať už má někdo život divoký, jako žena, kterou Ježíš potkal u studny, anebo úplně obráceně, na první pohled klidný a seriózní, pro oba typy životů platí, že Ježíš Kristus nás nepřišel klasifikovat. Šmudla nebo lázeňský švihák, pan profesor nebo instalatér, to je fakt jedno. Každý, všichni bez rozdílu - i každý z nás - si můžeme nad tímto textem uvědomit, že Ježíš Kristus vidí všechno. Má jako na dlani naše životy. Počestné, zpackané či packané stále znovu. Ale Ježíš nepřišel nikomu nic vyčítat. To hlavní, s čím přichází, je nabídka. Nabídka jiné vody, než obsahují naše studny a naše vědra… „Pane, kde vezmeš tu živou vodu, vždyť ani vědro nemáš?", ptá se Samařanka. A možná ji napadne, že Ježíš jako pravý Žid bude mluvit o Jeruzalémě. Že tam a jenom tam je pramen všeho duchovního života - i pramen té vody živé. - Ale Ježíš ji hned opraví. Přichází hodina, vlastně ne, už je tu! - kdy bude všechno jinak. Nastal čas, kdy lidé „nebudou uctívat. Boha na hoře Garizim, ani ne v Jeruzalémě, ale v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, pokračuje Ježíš, „aby ho lidé takto ctili. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě". - Tak to čteme, těmto slovům naslouchám. A je to trochu šok! Že Ježíš Kristus odmítne jako centrum bohoslužby Garizim, to chápeme. - Ale že si dovolí říci, že ne v Jeruzalémě budou Boha ctít, to nás ohromí. To že je Žid? To je ten, kdo od Boha přišel? Ještě před chvílí sám řekl: „Spása je ze Židů". A teď mluví proti Jeruzalému?. Jak to tedy je?

Jak? Ano, spása je ze Židů. Ale dává ji ne nějaké místo na zemi, ale dává ji moc Ducha svatého.

Jediný a skutečný pramen je nyní už jen Boží Mesiáš. Jen on smí říci: „Voda, kterou já dám, se stane v člověku pramenem vyvěrajícím k životu věčnému." Amen.

Marian Šusták

Pravda zjevená, pravda poznaná a charakter národa

Vážení přátelé, vážení přítomní,

sešli jsme se opět u příležitosti události tragické pro osud a historii českého národa, kterou byla poprava 27 českých pánů na Staroměstském náměstí v Praze 21. června 1621.

Byly popraveny přední osobnosti českého národa, bránící práva a samostatnost českého státu proti expansivní moci katolických Habsburků a církve, nepřátelských k protestantství, náboženské svobodě a státnosti českého národa. Ten se jako první vzbouřil proti útlaku, nenasytnosti a nemravnosti Římskokatolické církve. Výsledkem vítězných husitských válek byla dvě stě let trvající náboženská svoboda, vzrůstající důraz na vzdělávání, značný sociální smír, rozvíjení národní kultury a soudržnosti. Nebylo divu, že 95 % českého národa přijalo protestantství. Byl to počátek moderní demokratizace, v níž většina národa měla přiměřenou účast na veřejných záležitostech. Zdrojem mravních principů a kritérií byla svoboda číst a interpretovat Bibli, dobírání se pozitivního poučení, což Římskokatolická církev svým členům zakázala.

Bylo trestuhodně naivní zvolit po sto letech unikátní svobody zemí Koruny české za panovníky katolické Habsburky, s jejich expansivní politikou, nerespektu k náboženské svobodě, české státnosti a kulturní a sociální úrovni. Čeští stavové jako representanti těchto hodnot podcenili hluboký rozdíl mezi rozpínavým a netolerantním katolictvím a svobodnějším protestantstvím, což se ukázalo v pravém světle po třicetileté válce, s jejími kořeny v bělohorské tragedii. Idea expanze, říše, globalismus, je trvalým elementem v myšlení mocných, kteří ve své lačnosti po bohatství často neváhají plenit bohatství ani vlastních zemí, natož cizích, a ve svém strachu omezovat svobodu. Nebyla náhoda, že po Bílé hoře nekatolická, svobodná a majetná vrstva 30 tisíc rodin byla vyhnána ze země, její majetek zkonfiskován, a že v násilné rekatolizaci a krutém znevolnění národa začala hrát primární roli cizí šlechta. Ta se, až na jednotlivce, nikdy neztotožnila s českým národem, naopak jí byla blízká filosofie mocných jezuitů „účel světí prostředky" a katolický pokřivený výklad pravdy zjevené. Devastace prosperujícího českého národa byla nedozírná, ještě o sto padesát let později někteří nevěřili v jeho budoucí existenci. Přitom v nekatolických zemích té doby se již formovaly moderní národy, rodily se základy osvícenské-

Dokončení na str. 3

Státnost budovaná na ideálu humanity

Pravda zjevená, pravda poznaná a charakter národa

Jaké důvody přivedly Tomáše Garrigua Masaryka k tomu, aby se rozhodl pro nesnadný, často i život ohrožující boj za obnovení samostatnosti českého státu? Provázela ho pouze touha po důstojném sebe-uplatnění vlastní země? Jistěže nikoli. Celé období svého prvního poslancování v Říšské radě naopak setrvával u přesvědčení, že se jeho úsilí o získání rovného postavení českých zemí bude odehrávat v rámci společenství ostatních národů rakouské monarchie.
Svou ideu, svůj sen vložil do těchto slov:
Nikoli násilí, ale smírnost – ne meč, ale duch ...
Jde o to provést revoluci hlav a srdcí. Dělat politiku rozumnou a poctivou.
- Byla to však rozumná politika, když se ve chvíli státoprávního vyrovnání zohlednila práva Maďarů nejen změnou názvu monarchie na Rakousko-Uhersko, a na české země se zcela zapomnělo?
- Byla to rozumná politika, když se čeští Němci vzepřeli i proti tomu, aby se čeština stala v rámci monarchie rovnoprávnou řečí, a dokonce vyžadovali odtržení tak zvaného území Deutsch-Bőhmenb z rámce českých zemí, což znamenalo zásadní narušení celistvosti zemí Koruny české?
- Byla to rozumná politika, když Masaryk narazil i na nehorázný požadavek, aby byli Češi vysídleni na jihovýchod Evropy, do Bosny a Hercegoviny?
To byla revoluce hlav a srdcí jeho představ? V takto ohroženém, nedůstojném postavení že bychom měli zůstávat i nadále? Jakou by měla taková věrnost monarchii logiku, jaký smysl? Masarykovo přesvědčení o prospěšnosti setrvávání českých zemí v monarchii a jeho důvěra v možnou federalizaci byly otřeseny v základech.
Ti, kdo dnes zvažují, zda byl rozpad Rakouska-Uherska tváří v tvář propojení současných evropských států v Evropskou unii správným krokem, mají zřejmě jen velmi neúplné informace o Masarykově zodpovědném politickém rozhodování.
On sám totiž, a to již v době svého osobního nasazení o rozbití neperspektivního habsburského celku, snil o budoucích Spojených státech evropských, jejichž koexistence by však byla postavena na rovnoprávnosti všech zúčastněných. To byl ovšem výhled značně vzdálený. V roce 1893 však, zklamaný, složil svůj mandát poslance a rozhodl se znovu do hloubky promýšlet a vědeckými argumenty podepřít cíle současné české politiky pro čas budoucí. Opustil svou původní vizi reorganizace státoprávního chodu monarchie a později jeho postoj ještě vyostřila slova ministerského předsedy Kőrbera, že „po vyhrané válce se už nebudou Němci s Čechy mazlit a definitivně s nimi zúčtují". Byl-li kdy pro Rakousko, nyní stál radikálně proti.
„Na život a na smrt," píše Pavel Kosatík ve svém skvělém díle Jiný Masaryk. Ne, Češi a Slováci nesmějí být nikdy přijímáni jen jako pouhá etnická skupina. V dopise Kramářovi Masaryk napsal: *„Vy se bojíte o Rakousko! Já ne. Palacký řekl: byli jsme a budeme před a po Rakousku. Ale ještě u Palackého to byla fráze – já chci, aby to byl fakt."* Byl pevně přesvědčen, že „zánik sebemenšího národa by byl ztrátou pro lidstvo."
Není to příliš zjednodušené tvrzení? Opravdu by byl jen z pouhého principu zánik každého národa ztrátou pro celý svět? Nebyl by to ovšem Masaryk, kdyby vytvářel své premisy tak unáhleně a zjednodušeně. Vzniká jeho pětice teoretických knih, kterou Zdeněk Mahler označil jako katechismus politického českého myšlení. – **Česká otázka, Naše nynější krize, studie o Husovi, monografie o Havlíčkovi a dvousvazková Otázka sociální**. – V nich vize o budoucnosti své vlasti, podložené vědeckými úvahami, Masaryk důkladně vyložil.
Národ v područí jiného národa zakrní, mravně chřadne. Jen svobodný lid dokáže vnášet do světového společenství vzácné hodnoty a napomáhat celému lidstvu z cesty temnosti na cestu světla, jak říkával Komenský. A proto každý národ, ať velký, či počtem a rozlohou zcela nepatrný, který dokáže mravně růst a působit, má nezadatelné právo na svou svobodnou existenci. Dějiny Čechů tuto vzácnou schopnost etického nasměrování přesvědčivě dokládají.
Do svého díla Česká otázka vložil Masaryk-myslitel svou zásadní, pro něho rozhodující **ideu HUMANITY**, která měla rozkvést v rukou nově vytvořené samostatné země Čechů a Slováků, a obhájit tak smysl ustanovení jejich vlastní státnosti. **Byl vnitřně přesvědčen, že jsme jako národ schopni stát se příkladem světu v humánnějším, spravedlivějším uspořádání společnosti.** *„Česká otázka je otázka celého světa, nejen nás,"* praví v závěru svého díla. **O sociálním cítění Čechů byla bytostně přesvědčená i jeho žena Charlotta.** Tvrdila kategoricky, že ten, kdo nemá sociální cítění, je darebák a prohlašovala s jistotou: *„Jestliže Češi dokázali evropskou reformaci o sto let předstihnout a ve jménu svobody myšlení byli ochotni cedit krev, pak jsou povoláni též k tomu, aby vůbec jako první vyřešili i problém sociální."* (Zdeněk Mahler) Masaryk spolu s ní věřil a doufal, že máme opravdu dosti sil a zkušeností, abychom jako stát nezastupitelně přispívali k budování Civitatis Dei = Obce boží – jak nazýval světové společenství spolu se svatým Augustinem. Věřil ve vnitřní etický potenciál Čechů obnovený nově získanou svobodou. Základní premisou, z níž se odvíjelo všechno jeho rozvažování byla nezlomná víra v Boha a v nesmrtelnou lidskou duši, neochvějné vědomí existence Prozřetelnosti, která garantuje našemu životu důstojný smysl. Ve své složité bohatosti nemůže být přece člověk dílem nevysvětlitelné náhody, není pouhou bezmocnou loutkou v rukou osudu a není ani bublinou, která proletí prostorem a časem, aniž by zanechala vlastní trvalou stopu. S celým svým snažením, se všemi svými výhrami i prohrami se nepromění v závěru jen v bezvýznamnou hrstku popele. Bylo by to proti všem zákonům vědeckého myšlení, neboť žádná energie na světě se neztrácí, ani ta energie v nás. **Ano, člověk má hodnotu věčnou a je povolán k velkému úkolu. Ke spolupráci se samotným Bohem na dotváření světa.** V tomto výsostném povolání je zakotvena jeho velikost, jeho osobní podíl zodpovědnosti za dějiny světa. Tento vzácný úkol obsahuje i výzvu, abychom co nejlépe, co nejhodnotněji prožívali každý okamžik svého darovaného času. Masaryk sám usiloval o to, aby v životě osobním, společenském i politickém žil život pod zorným úhlem věčnosti. A k tomu vyzýval i svůj národ. Věřil, že dojde sluchu, že jeho nadšení pro opravdovost křesťanské víry vstupující bez kompromisů do každodenního života bude nakažlivé. A národ mu rozuměl. Tehdy!
Ano, nebyl to jen sen, veliký a krásný, nebyl to jen sen naivní důvěry, když Masaryk svému národu věřil. **Stačilo pouhých dvacet letech svobodné existence, aby přes všechny nesnáze a přes všechna pochybení, jimiž mladý stát procházel, se stalo Masarykovo Československo jedinou – pro mnohé záchrannou – výspou demokracie v nacisty ohrožené Evropě.** Vysněná, toužená, nesnadná cesta humanity byla nastartována. Že poté musela republika projít bolestným, deformujícím údobím dvou totalit, což nezůstalo bez následků, nebylo Masarykovou vinou.
A nebýt totalitních útrap, snad by se splnil i další z Masarykových snů – bratrská jednota Čechů a Slováků. *„Češi a Slováci jsou bratři. Mluví dvěma jazyky, mezi nimiž je menší rozdíl než mezi severní a jižní němčinou. Rozumějí si dokonale, dělí je jenom stupeň kulturní …"* řekl v rozhovoru s francouzskými novináři. K prvnímu rozchodu obou národů došlo pod taktovkou Hitlera již po dvaceti letech trvání společného státu. Příliš krátká doba na to, aby vyhladila všechny nesrovnalosti nově nastoupené cesty a aby sémě bratrské lásky zapustilo hluboké kořeny.

Milada Kaďůrková

Karel Čapek: Jako za starých časů

K Eupatorovi, občanu thébskému a košikáři, který sedě na dvorku pletl své koše, přiběhl jeho soused Filagoros a volal už zdálky: "Eupatore, Eupatore, nech svých košů a poslouchej! Dějí se hrozné věci!"
"Kde hoří?" tázal se Eupator a zdálo se, že chce vstát.
"To je horší než oheň," pravil Filagoros. "Víš, co se stalo? Chtějí obžalovat našeho vojevůdce Nikomacha! Někteří říkají, že je vinen z nějakých piklů s Thesalskými, a jiní tvrdí, že se mu vytýkají jakési styky se Stranou Nespokojených. Pojď honem, srocujeme se na agoře!"
"A co bych tam dělal?" tázal se Eupator nerozhodně.
"Je to hrozně důležité," mluvil Filagoros. "Už je tam plno řečníků; jedni tvrdí, že je nevinen, a druzí říkají, že je vinen. Pojď je poslouchat!"
"Počkej," řekl Eupator, "jen co dodělám tenhle košík. A řekni mně, z čeho vlastně je ten Nikomachos viněn?"
"To se právě neví," pravil soused. "Říká se to a ono, ale úřady mlčí, protože prý ještě není vyšetřování skončeno. Ale na agoře ti je mela, to bys měl vidět! Někteří křičí, že Nikomachos je nevinen –" "Počkej trochu; jak mohou křičet, že je nevinen, když nevědí docela jistě, z čeho je viněn?"
"To je jedno; každý něco slyšel a mluví jen o tom, co slyšel. Každý má právo mluvit o tom, co slyšel, či ne? Já bych věřil, že Nikomachos nás chtěl zradit Thesalským; jeden to tam říkal a povídal, že jeden jeho známý viděl nějaký dopis... Prý je do toho zapletena i vláda obce...

Lidové noviny 3. 8. 1926

Dokončení ze str.2
ho myšlení a vědeckých přístupů, které hledaly cesty k řešení hlubokých sociálních problémů, ale ne v expanzi privilegií mocných, v potlačení pozitivních schopností lidí a jejich iniciativy, ale v jejich rozvinutí hlavně vzděláváním, rozvíjením zanedbané pravdy poznané i pravdy zjevené jako především morální síly. Osvícenské myšlení, většinou v konfliktech, prolamovalo nesvobodu a posilovalo víru lidí ve své schopnosti, právo na důstojný život, v možnost pozitivního rozvoje jednotlivců i národů při rozumné a zodpovědné politice. Dnes se toto myšlení opět začíná potlačovat.
Zdevastovaný český národ, zbaven svobody, náboženství, kultury i elementární sociální spravedlnosti, byl od Bílé hory ještě několikrát určen k vyhlazení. Otázka spojení historických mocenských koloniálních a aristokratických elit a moderních fašistických hnutí stále čeká na důkladný historický výzkum. Již delší dobu se opět brojí proti existenci národů ve prospěch globalizace, ač to byly právě národy, které se chopily ideje svobody v mravním, intelektuálním a kulturním smyslu a svou prací pozvedly obdivuhodně kulturní, mravní a sociální úroveň svou i celé západní civilizace.
Je na místě otázka, jaká to byla cesta, kterou zdevastovaný český národ zvolil ze svého ponížení kulturního a sociálního ke svému obrození, že se během několika desetiletí vyrovnal vyspělejším národům, zvláště Němcům v českých zemích, kteří měli privilegované politické podmínky. Samozřejmě, nemůžeme podceňovat vliv osvícenských tlaků a idejí – ideje svobody, rovnosti, spravedlnosti, důstojnosti lidí, jejich práv na vzdělání, účast v politice. Většina z nich měla ve skutečnosti kořeny v původním křesťanství. Ale byl tu ještě jeden důležitý aspekt, týkající se unikátní české zkušenosti, plný poučení a inspirace.
S postupně dobývanou svobodou měl devastovaný český národ jen omezené zdroje ke svému rozvoji a obrození. Ale měl myslitele velikány, kteří věřili v jeho pozitivní potenciál, kteří se dovedli poučit z historie, a navzdory podmínkám se rozhodli přispívat k jeho duchovnímu, kulturnímu a mravnímu rozvoji. Byla to cesta unikátní, vědomě spojená s historií české reformace, která měla být z paměti českého národa vymazána katolickou církví. Přesto žila po dvě stě let skrytě v myšlení mnoha lidí, a zároveň ne všechny knihy z reformace se podařilo jezuitům spálit, ne všechny „kacíře" zničit. Reformační doba byla dokonce připomínána jako „šťastné období českého národa" Bohuslavem Balbínem, sice jezuitou, ale vlastencem narozeným v roce popravy 27 českých pánů. Byli i katoličtí kněží českými vlastenci, samozřejmě církevní hierarchií pronásledovaní.
Reformační tradice, se svým důrazem na mravní zodpovědnost, náboženskou svobodu, vzdělání, budila zpočátku hlavně vědecký zájem (Dobner, Pelcl, Dobrovský). Ale sympatie a poznatky těchto osobností rychle ovlivňovaly skromně rostoucí vrstvu českých vzdělanců a postupně většinu národa. Ta odmítla nepravdivou a mocenskou účelovost katolických pohledů na život i na historii. Začala chápat, že ideje české reformace, myšlenky Mistra Jana Husa, mají trvalou hodnotu pro poučení, úroveň, sebedůvěru a sebeúctu českého národa, jehož zanedbaná, chudá většina však mluvila stále česky. Postupnou iniciativou zdola bylo vytvářeno nesmírné bohatství ve všech oblastech života národa, zvláště kulturní. První československá republika, hlavně dlouhodobou zásluhou T. G. Masaryka, v mnohém úspěšně navazovala na demokratické, mravní a intelektuální principy české reformace i obrození. Proto nesklouzla do autoritativní podoby jako okolní státy. Svou exilovou činnost za svobodu českého a slovenského národa Masaryk úspěšně zahajoval ve Švýcarsku odkazem na Mistra Jana Husa a českou reformaci.
Nejen po Bílé hoře se české země a její bohatství staly lákavou kořistí nadnárodních mocenských elit – podobné plány existovaly během první světové války i za německé okupace českých zemí. Jejich nejúspěšnější projekt se uskutečňuje po roce 1989 po heslem globalizace neoliberalistickými a neokoloniálními prostředky, které nezahrnují mravní principy do svého konání a vůči národům jako kolektivním entitám, naopak jejich existenci s jejich kulturou, historií, vzděláním, zásluhami pro úroveň lidí zavrhují, a stále hledají nějakého nepřítele. Jde v nich dokonce o absenci respektu k duchovním, mravním a humanitním kořenům naší civilizace.
V prvních dvou případech náš národ zachránilo válečné vítězství nad Německem. Zásluhy hlavních aktérů jsou dnes hrubě překrucovány, vděk ponižován. Je v našem urgentním zájmu bránit naši důstojnost a úroveň v duchu Husova respektu k pravdě poznané, v duchu jeho morální lásky k českému národu a jeho statečnost hájit obojí. K tomu je potřeba aby se národ těmito hodnotami semknul a to i veřejně, aby chránil a navazoval na pozitivní hodnoty vytvářené po generace. Aby se statečně bránil lživým interpretacím historie, které neslouží pozitivnímu rozvoji lidí ani národů, ale zájmům mocenských bezdomovců, zakotvených jen ve svém bohatství, destruktivní expansi a mocenské vizi bez národů.
Respekt a lásku k národu, k jeho pozitivním výdobytkům a státnosti je třeba přenést do veřejného působení, do nápravy pokleslé výchovy dětí, škol, kultury, a tím vytvořit bariéru proti destruktivním a nezodpovědným tlakům, ať ideologickým, kulturním či politickým. Bez tohoto obrozeneckého úsilí, v jehož základu jsou myšlenky Jana Husa a dalších reformátorů, zvláště J. A. Komenského a T. G. Masaryka, nebudeme existovat ani jako plnohodnotné bytosti ani jako národ se vším bohatstvím vytvořeným za staletí práce minulých generací s myšlenkou na nás, na budoucí generace. Přijetí tohoto svatého závazku vyžaduje znalosti, silné morální postoje a statečnost stát za pravdou poznanou přesvědčením i skutky. V tomto ohledu Mistr Jan Hus a česká reformace zůstávají nezastupitelným zdrojem poznání a inspirace navzdory opakovaným pokusům jejich hodnotu různými způsoby vykořenit.

Marie Neudorflová, Ph.D.

Projev k výročí popravy 27 českých pánů 21. června 1621 v Chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

Sebastian Kneipp

(17.5.1821, Stephansried, Ottobeuren–17.6. 1897, Bad Wörishofen)

Před 125 lety zemřel Sebastian Kneipp - německý farář, zakladatel vodoléčby.
Narodil se v těžké době a ve velké chudobě v regionu Švábsko. Už v mládí musel přerušit školní docházku, z důvodu zajištění obživy rodiny. Proto začal pracovat jako pastýř dobytka a pacholek. Jeho život se změnil, když vzdálený příbuzný kaplan Merkle ho vzdělal v latině tak, že Sebastian mohl navštěvovat gymnasium a potom studovat.
V roce 1848 začal studovat teologii na Teologické vysoké škole v Dillingene a v Mnichově. Už na konci studia onemocněl tuberkulózou a náhodně našel knihu od Johanna Siegmunda Hahna -"Vyučování o působení čerstvé vody na lidské tělo." Po přečtení této knihy se začal sám léčit. Několik dní v týdnu vstupoval do ledové vody Dunaje a byl uzdraven! A pak začal s léčbou chudých i bohatých farníků.
V roce 1852 byl Sebastian Kneipp ordinován na kněze a působil jako kaplan ve farním sboru. Když jedna služka onemocněla cholerou, ošetřoval ji a kvůli tomu byl označen za pokoutního léčitele, fušera a dostal pokutu od soudu - 2 guldeny kvůli přestupku v léčbě.
Nepřátelské útoky šly stále dál. Znovu byl nařčen od jednoho lékárníka, pro "omezování a poškozování jeho činnosti".
I když mu bylo úředně zakázáno léčit, v léčení pokračoval. V té době vypukla v Bavorsku epidemie cholery a otec Sebastiana se stal jednou z prvních obětí. Sebastian se stal vynikajícím léčitelem cholery a byl nazýván "Kaplanem cholery".
Na základě toho, ho církev přemístila do Augsburgu a na to jako zpovědníka a domácího duchovního do kláštera Worishofenu, kam byl v roce 1855 přestěhován. Ve Worishofenu stále více hostů navštěvovalo jeho léčebné terapie a kvůli pacientům se postavily hotely a hostince. V roce 1890 tam hledalo léčbu přes šest tisíc pacientů ročně.
Sebastian Kneipp píše, koncipuje svou knihu "Moje léčba vodou" a později na pokračování knihu "Tak máte žít". Kneipp léčil i bavorského prince Rupprechta. Denně konal zdravotní přednášky o svém konceptu léčení vodou.
Sebastian Kneipp procestoval téměř celou Evropu. Například v Maďarsku vyléčil arcivévodu Josefa Rakouského. Cestoval i do Říma a tam vyléčil papeže Lva XIII. Napsal své závěrečné dílo "Má závěť pro zdravé a nemocné". Sebastian Kneipp zemřel 17. 6. 1897 a byl pochován v rodném městě Stephansried na hřbitově. Toto město se od roku 1920 nazývá Bad Worishofen. Stalo se téměř identickým, že právě německý lékař Winzenz Priessnitz založil na návrší Grefenberg u Jeseníku na severní Moravě lázně, ve kterých se léči vodoléčbou mnoho pacientů z celé Evropy.

Mgr. Vlastislav Svoboda
emeritní farář

Karel Čapek: Agathon čili o moudrosti

Boiótští akademikové pozvali z Athén filosofa Agathona, aby jim přednášel o filosofii. Ačkoliv Agathon nebyl vynikajícím řečníkem, přece přijal pozvání, aby dle svých sil přispěl k propagaci filosofie, jež dle slov dějepisce "zdála se upadati". V ustanovený den přijel do Boiótie, ale bylo ještě časně; i procházel se Agathon za soumraku kolem města a těšil se z letu vlaštovek nad jeho krovy. Úderem osmé odebral se do přednáškové síně, ale našel ji skoro prázdnou; jen pět šest mužů sedělo v lavicích. Agathon usedl u katedry a rozhodl se počkati trochu, až se sejde větší množství posluchačů; zatím otevřel svitek, ze kterého chtěl čísti, a pohřížil se do něho. Tento svitek obsahoval všechny základní otázky filosofie; počínal teorií poznání, definoval pravdu, odbyl drtivou kritikou bludné názory, to jest všechny filosofie světa krom Agathonovy, a podával nárys nejvyšších idejí. Když Agathon dospěl až sem, zvedl oči; viděl, že všech posluchačů je devět, i popadl ho hněv a lítost a on uhodiv svitkem o stůl začal takto: "Dámy a pánové, či spíše andres Boiótikoi, nezdá se, že by vaše město mělo veliký zájem o vznešené otázky, které máme na programu. Vím, mužové boiótští, že vás právě zaměstnávají volby do místní búlé a že v takové chvíli není místa pro moudrost, ba ani pro rozum; volby jsou příležitost chytráků." Tu se Agathon trochu zarazil a přemýšlel trochu. "Počkejme," začal opět, "právě mně vyklouzlo z úst něco, o čem jsem dosud neuvažoval. Řekl jsem tři slova: chytrost – rozum – moudrost. Řekl jsem je v hněvu. Všechna tři znamenají jakousi schopnost intelektu; cítím, že mají docela různý smysl, ale stěží bych dovedl říci, čím se liší. Odpusťte, hned se vrátím k programu; jen ta tři slovíčka si musím drobet objasnit.

To je jasné," pokračoval po chvíli; "protiva chytrosti je hloupost, kdežto protiva rozumu je bláznivost. Ale co je protiva moudrosti? Jsou myšlenky, pánové, jež nejsou ani chytré, neboť jsou příliš prosté, ani nejsou rozumné, ježto se podobají bláznovství, a přece jsou moudré.
Moudrost se nepodobá ani chytrosti, ani rozumu. Mužové boiótští, v běžném životě se ani za mák, jak po řecku říkáme, nestaráte o definice pojmů, a přece je přesně odlišujete. Řeknete o někom, že je chytrý zloděj; nikdy se však neříká rozumný zloděj, nebo dokonce moudrý zloděj...
Zkrátka chytrost je dar nebo talent; rozum je přednost čili síla; ale moudrost je ctnost.
Moudrost nemůže býti krutá, neboť je sama blahovůle a sympatie; nehledá už ani obecný zisk, neboť příliš miluje lidi, než aby mohla milovat nějaký další účel; najde-li slabost či ubohost bližního, odpouští jí a miluje ji; vede k harmonii...

Lípa 1. 4. 1920

Beznozí a přece hbití

Od počátku Starého zákona až po poslední knihu Nového se často píše o hadech. V českých překladech jsou většinou označeni jako jedovaté zmije, výjimečně **zmije růžkatá,** druh, který se k nám šíří z jihu a je větší a nebezpečnější než naše **zmije obecná**. Někde se jedná možná i o jiné rody, třeba o kobry.
Hned na začátku Bible je had od Hospodina proklet, protože svedl první lidi ke vzpouře proti Stvořiteli. Přemýšlím nad tím, zda šlo o skutečného plaza, nebo zda je to spíše jen obraz Pokušitele, který se hadům v lecčems podobá – skrytý, tichý, hbitý a jedovatý. Zajímavé je, že Bůh za trest odebírá hadovi končetiny – na kostře hadů jsou patrné zbytky nohou, jsou zřejmě příbuzní čtyřnohých ještěrů (Gn 3,13-15).
Nejcennější na tomto příběhu je předpověď vysvobození lidí z moci Zlého Synem ženy: *Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu* (verš 15). Je tu předpověděno i Kristovo smrtelné utrpení, které je zřetelně pochopeno až po řadě staletí izraelskými proroky, zvláště Izajášem.
Mezitím je v Nu 21,4-9 zvláštní předobraz. Jako trest za reptání *„Proč jste nás vyvedli z Egypta?“* je lid napaden *„ohnivými hady“*, jejichž uštknutí bylo smrtelné. Izraelci vyznávají, že vzpourou zhřešili a přichází podivuhodné vysvobození: kdo se s vírou podívá na bronzovou nápodobu hada na vysoké žerdi, je zachráněn. Tady je Golgota představena v jasných obrysech, i když Vysvoboditel zpodobněn není. Ježíš sám vyložil tyto staré události: *Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný* (Jan 3,14-15). Ve světle Nového zákona to chápeme tak, že Kristův kříž je začátek konce satanovy moci nad námi: zločinec ukřižovaný vedle Krista uznává svoji vinu a prosí, aby si Pán Ježíš na něj vzpomněl. Slyší úžasná slova: *„Ještě dnes budeš se mnou v ráji“*. Ten měděný had byl snad jedinou dovolenou nápodobou živé bytosti v izraelském náboženství. Lidé však později propadli jeho kultu, uctívali ho jako modlu a okuřovali ho kadidlem. Proto se odvážil reformní král Chizkiáš (Ezechiáš) tuto památku na Boží zásah raději zničit (2 Kr 18,4). Tak se tu kolem obrazu hada proplétá svůdná moc temnosti s vysvobozením z její moci. Ve Zjevení na konci Nového Zákona je to uzavřeno: *A strhla se bitva na nebi… veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním jeho andělé* (Zj 12,7-9).
Mezi mocné nástroje satanského pokušení patří alkohol. Když jsme hovořili o vinné révě, nalezli jsme

kromě nadšených slov o vínu také jedno vážné varování: *Nehleď na víno, jak se rdí, jak jiskří v poháru. Vklouzne hladce a nakonec uštkne jako had a štípne jako zmije* (Př 23,31-32). *Ješurún (něžné jméno Izraele) ztučněl a zbujněl…Jejich réva je z révy sodomské…jejich víno, jedovina dračí, krutý zmijí jed* (Dt 32,15; 32-33).
K hadímu uštknutí je ve Starém zákoně přirovnáno několik škodlivých řečí a postojů. Jób 20,4; 11; 14: *Což nevíš, že je to tak odjakživa, od chvíle, co byl člověk postaven na zemi, že plesání svévolníků trvá krátce…Ať si mu zloba připadá v ústech sladká…v útrobách se mu změní, stane se mu ve vnitřnostech zmijím jedem… Lháři se dali bludnou cestou, mají jedu jako hadi, jsou jak hluchá zmije, když si zacpe uši* (Žalm 58,4-5). Žalmista zřejmě nevěděl, že hadi jsou opravdu hluší, nemají uši, ale jen ohledávají chvění vzduchu jazykem.
Podivná je Jákobova charakteristika jeho syna Dana. Otec tam oceňuje bojovnost tohoto kmene, ale hlavně jeho lstivost: Dan povede pře svého lidu jako jeden z kmenů Izraele. *Hadem na cestě buď Dan, buď na stezce růžkatou zmijí, jež do paty uštkne koně, že se jeho jezdec zvrátí nazpět* (Gn 49,16-17).
Ve stručných podobenstvích Ježíše Krista hraje had roli zrádného pokrmu: *Což by někdo z vás dal svému synu …hada, když ho prosí o rybu?* (Mt 7,9-10).
V pozadí je zákaz Starého zákona: *Neposkvrňujte sami sebe žádnou havětí plazící se po zemi* (Lv 11,44).
Přesto Ježíš neváhá, dát nám v něčem hady za příklad: *Já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice* (Mt 10,16). Je to projev Kristovy pozoruhodné svobody, nalézt i na všeobecně zavrhovaném něco kladného.
Na jedné z lesních pracovních brigád mládeže, které nám za komunismu nahrazovaly letní tábory s biblickým vyučováním, nás pan hajný zavedl ke starému lesnímu dělníkovi, který nás překvapil svými úlovky. Odklopil víko ze sudu a viděli jsme na dně celé klubko živých zmijí. Ten muž je lovil a odevzdával živé ústavu vyrábějícímu sérum proti hadímu uštknutí. Měl tam i svoje zvláštnůstky, jako celou hnědou zmiji s tmavým klikatým pruhem a dokonce bílou s klikaticí jen slabě šedivou. Ptali jsme se, jak ty hady loví. „No, sáhnu pod vyhřátý balvan a obyčejně ji tam nahmátnu.“ „Ale to vás může uštknout!“ „Občas ano, ale já jsem už na jejich jed imunní.“ Cestou do lesovny jsme si říkali: „Na všecko si člověk může zvyknout, i na hřích. Ale ten pán to nedělá, aby se předváděl, ani jen pro peníze, on svou odvahou pomáhá zachraňovat životy lidí, možná i někoho z nás.“

Pavel Javornický

Nový evangelický zpěvník

Českobratrská církev evangelická má po více než 40 letech nový zpěvník. Přivítala jej při slavnostních bohoslužbách 5. června v pražském evangelickém kostele U Salvátora. Na jeho přípravě se podílelo převážně dobrovolnicky více než 30 lidí. K dispozici je vedle knižního vydání také mobilní aplikace a celá řada dalších materiálů.
Cílem těch, kdo zpěvník připravovali, bylo uchovat to nejlepší ze vzácné tradice českobratrského zpěvu a zároveň dát dostatečný prostor nové tvorbě současných českých i zahraničních autorů. Zpěvník na 1200 stranách obsahuje 789 písní a dalších textových útvarů. Pestrost se projevuje také zařazením zcela nových forem (nejen) bohoslužebného zpěvu.
V dnešní době jsou nezbytné i digitální výstupy, zpěvník si tak můžete prohlížet i na internetu nebo zpívat z mobilní aplikace. Z nového zpěvníku se už nyní zpívá ve většině farních sborů Evangelické církve. Pořídit si ho samozřejmě mohou také jednotlivci, např. v e-shopu Nakladatelství Kalich.

www.e-cirkev.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 2

20 – 21/2022

VYCHÁZÍ: 13. ČERVENCE 2022

Křesťanství na pouti dnešním světem

Dušan Hamšík napsal kdysi do Literárních novin (č. 18,1967) článek pod názvem „O paměti, pamětnících a pamětech“. Píše zde: „V Literárních novinách se před časem objevila krátká poznámka o historickém bádání v Itálii, která zaznamenala potíže s pamětí a s pamětníky. Jejich výpovědi se velmi různí a jsou často v naprostém rozporu s dobovými dokumenty. Potíže jsou někdy takové, že se nelze divit, vedou-li ke skepsi a rezignaci. Snad je to dáno přirozeností paměti samé a křehkostí lidského vědomí, poddávajícího se tomu, co je, a zasouvajícího to, co bylo.

Přesto chci plédovat pro užitečnost a potřebnost začasto marného – dolování v polozasypaných, nemilosrdně rozkutaných a krutě rozrytých hlubinách lidské paměti… Hledáme-li odpovědi na aktuální a nanejvýš současné otázky, nezbývá, než se vracet po letech do minula, až tam, kde věci vznikaly, rodily se, kde doufáme proniknout k jejich kořenům. Jsme často překvapeni, jak je to daleko, a možná ještě dál, než stačíme dohlédnout; a jsme též překvapeni, kolik je na této cestě vžitých polopravd, obecně přijímaných stereotypů, schémat a klišé, kolik legend a mýtů, jež se zdají natolik vzdáleny od pravdy, že se chce zlostně křiknout věta, kterou prý vyslovil stařičký rabbi jako chápání a vědoucí moudrost: všecko je jinak! …

V Itálii tedy, jak se dočítáme, mají potíže s pamětí a s pamětníky… Některé cizí potíže bychom měli mít. Proč u nás vlastně nevycházejí paměti? Nebo vycházejí? Kolik vlastně u nás vyšlo politických memoárových knih za posledních, řekněme, dvacet let? Začněme počítat a počítejme na prstech.

Po uplynutí bezmála padesáti let máme problém opačný a to: vybrat ze záplavy vyšlé literatury několik charakteristických titulů, které by posloužily jako povzbuzení k četbě ostatních. Nakladatelství Academia vydává celou řadu výborných publikací v edici Paměť, Ústav soudobých dějin ČSAV ve spolupráci s Univerzitou Karlovou v Praze zřídil záslužnou edici, z jejíž produkce zmíním v roce 2002 vydání **„Deníků z let 1924-1948“** historika Otakara Odložilíka. Ponechám stranou monumentální paměti prezidenta Edvarda Beneše a sebrané projevy některých našich novodobých politiků, které vycházejí každoročně pod inspirujícími názvy jako **„Sebrané projevy roku 1996“** a plní knihovny fanoušků.

Přerušení kontinuity našeho společenského vývoje, způsobené 2. světovou válkou a únorem 1948, zahalilo předválečné období oparem nostalgie.

Možná proto jsou oblíbenou četbou vzpomínky na prezidenta Masaryka, bratry Čapky a sdružení Pátečníků. Konec těchto vzpomínek zachycuje konec starých dobrých časů.

Na schůzky Pátečníků zavzpomínal spisovatel **Karel Poláček** již v roce 1937 při příležitosti Masarykova pohřbu, ovšem nejucelenější vzpomínku zanechal **František Langer v knížce „Byli a bylo“** z roku 1994: *„Pátečníci, kteří se již vyznají ve zvyklostech tohoto kruhu, poznají vždycky bez říkání, čeká-li se návštěva prezidenta. Především o tom svědčí nápadně čistý vzduch, v němž není ani stopy kouře… Ale také podle rozhovoru lze poznati, že se čeká mimořádná návštěva. Mluví se jen, aby řeč nestála, protože všichni vědí, že to nejhlavnější teprve přijde…“*

Za tohoto rozhovoru se obyčejně nečekaně otevřou dveře a v jejich rámci se objeví vysoká štíhlá postava: pan prezident je tady. Pátečníci povstávají, prezident kývne s úsměvem hlavou, sedá si a s ním ostatní. Na Karla Čapka čeká těžká chvíle. Musí zahájiti rozhovor, musí dělat konferenciéra, než se zábava rozproudí. Ostatní si prezidenta, třebas ho viděli už častěji, vždy znovu prohlížejí. Jejich oči jsou výmluvné. V jedněch je plaché vyznání lásky, ve druhých obdiv, ve třetích přátelská úcta, ale ve všech se zračí zcela určitý vztah.

Prezident dívá se v takové chvíli, sedě v křesle s nohama lehce přehozenýma, k zemi. Cítí asi, že to je jakési intimní uvítání, jež mu chystá každý jednotlivě, jímž se každý jednotlivě sám v sobě raduje.

Rozhovor zprvu obyčejně vázne a po pravdě nutno říci, že prezident valně nepřispívá k jeho rozproudění. Nezajímá-li ho některé téma či nesouhlasí-li, řekne suše: *„Tož to ne“* nebo ještě sušeji *„Tož to nevím“* a Karel Čapek, jemuž nastává úkol vymyslit něco vhodnějšího, skloní ve smutném zadumání hlavu a saje zamyšleně na prázdné cigaretové špičce.

Chvílemi se plaše rozhlédne po přítomných, nepřiskočí-li mu někdo na pomoc, což se stává tehdy, je-li přítomen některý ze starších přátel prezidentových. Ale není-li přítomen žádný, je zle. Prezident si prohlíží své boty, Čapek saje na špičce a všech se zmocňuje nepokoj. Že by nebylo o čem mluvit?...

Kdo by však náhle přišel do téhož pokoje o půl hodiny později, byl by udiven čilostí rozhovoru, jež se tu náhle a téměř nepozorovaně rozproudil. Někdo z přítomných, většinou hostitel sám, dovedl vyloviti ze všeobecného mlčení otázku, jež prezidenta zaujala.

Napřímí se v křesle, rozhlédne se a začne mluvit. Všichni se zaradují, že led je prolomen, a poslouchají. Zprvu mluví prezident nerušeně, ale i to nutno po pravdě říci, že za chvíli, když už je rozhovor v plném proudu, ani on se nedostane vždycky ke slovu. Jeho názory, jeho formulace, vnitřní účast, s níž mluví, rozehraje myšlenky mnohých tak, že mizí počáteční ostych, že stále zřetelněji vidí v hlavě státu osobnost, s níž jsou spřízněni úsilím o poznání, o formulaci poznatků, o důsledné vytříbení názorů…“.

Jan Blahoslav Kozák zavzpomínal na dávná léta článkem „Pátečníci“ v časopise Zítřek č. 12, 1968: „TGM již po svém odstoupení z úřadu již nepřišel mezi Pátečníky. Čapkových tělesných sil v době, kdy psal svou nezapomenutelnou „Bílou nemoc“ a drama „Matka“, nějak ubývalo.

Po ukončení Matky přišla jeho paní a řekla, že Karel dopsal a teď dospává. Přinesla však rukopis a krásně nám jej celý přečetla. Myslím, že se v tom jevilo ovzduší občanské války ve Španělsku. Bolestná matka ztrácí syna za synem, a když dojde na posledního, kterého měla ochránit, vezme po nejvyšším vnitřním vypětí pušku a podá ji nejmladšímu chlapci se slovy „Jdi!“

(Na jaře 1968 byla tato úloha matky posledním divadelním vystoupením Olgy Scheinpflugové).

Ve stínu válečného nebezpečí byla již také poslední zahraniční cesta Karla Čapka. Bylo to v létě 1937. Viděli jsme spolu Cortinu d‘ Ampezzo, neviděli jsme Matterhorn, protože nám jej halil déšť, ale potom se před námi otevřel kouzelný výhled na modré Ženevské jezero s Montblankem v pozadí; navštívili jsme Interlaken, vyjeli jsme na horu Panna a prohlédli jsme si pozoruhodnosti severních Švýcar v promyšleném výběru. Když jsme na zpáteční cestě přijeli do Mnichova, bylo město plné k prasknutí. Konal se tam nacistický sjezd a měl mluvit Hitler. Vzduch se otřásal útočným nadšením. Naše auta se vymotala z města. Čapkova skupina našla kdesi nějaké noclehy, já a řecký přítel, s nímž jsem cestoval, až v jižním Bavorsku u Starnberského jezera. Druhý den se společnost opět shromáždila a po krátké, ale tvrdé nesnázi na německé pohraniční stanici jsme dorazili domů. Po jasných dojmech ze Švýcarska byla bavorská epizoda tísnivá“.

František Langer (Byli a bylo) připojil pozdní vzpomínku z roku 1939: „Než jsem v létě třicátého devátého roku odcházel za hranice, měj jsem u sebe na rozloučenou několik přátel. Byl mezi nimi i Josef Čapek. Rozpřádal před námi svou vizi návratu naší svobody a líčil průvod, který půjde po Václavském náměstí v den osvobození. *„První půjdou naši židé, protože těm bude po celou dobu nejhůře. Vpředu ponesou velkou Davidovu hvězdu, celou zlatou, aby se jí dostalo vší cti a slávy. Pak pojede Beneš v autu a za ním vy, noví legionáři ze zahraničí. Pak bude dlouhá mezera, dlouho nepůjde nikdo a teprv po dlouhé přestávce půjdeme my, domácí, protože – co my tady budeme moci dělat?“*

Nu ovšem, ten průvod bychom dnes sestavili v úplně jiném pořádku, a právě takový Čapek a jemu podobní dílem i sudbou by šli daleko před všemi ostatními. Ale nevím, zda by do něho pořadatelé nezapomněli zařadit české židy, aby se jim dostalo pocty za jejich ponížení, aby se i utrpení vzdala čest. Není to snad proto, že takoví Čapkové se srdcem jemným, citlivým, vpravdě lidským, že povídám, právě tihle Čapkové za těch šest let všude vymřeli?

V roce 1968 se vrátila paměť spisovateli **Františku Kubkovi** a po letech strávených v komunistické diplomacii a psaním povídek o krásných bulharských a sovětských lidech vydal posmrtně v roce 1969 knihu pamětí **„Mezi válkami“** s podtitulem „Vzpomínky na Masaryka a Beneše“. Symbolicky své vzpomínky ukončil posledním ohlédnutím za prezidentem Benešem: „3. září 1948 dr. Edvard Beneš v Sezimově Ústí zemřel ve věku 64 let… Za soumraku a potom i v noci, osvětlené plynovými pochodněmi, procházel před rakví průvod legionářů. Přišli ve vybledlých francouzských, italských a sibiřských uniformách starci a invalidé, poznamenáni třiceti roky života, znavení i vzpřímení. Kráčejíce za povel svých bývalých desátníků a četařů v nepevných řadách, vypínali prsa a upírali své uslzené oči na rakev. Loučili se, zbytkové slavných bojových rot, i jménem svých padlých s „bratrem prezidentem“ a s dávno doznělým, ale nezapomenutelným příběhem svého hrdinského mládí.

Poslední přehlídka, kterou přijímal mrtvý v přítomnosti své ženy a sourozenců, trvala dlouho. Bylo mi, že odcházelo, zapadalo, ale nezapadlo velké historické údobí, jemuž sledy svého myšlení a činů vtiskli oba prezidenti, Masaryk a Beneš…“.

V roce 1994 vydalo nakladatelství Lidových novin paměti **Václava Maria Havla**, otce Václava a Ivana Havlových, pod titulem **„Mé vzpomínky“**. Vedle vyprávění z pražského podnikatelského prostředí (otec V. M. Havla zakládal filmové ateliéry Barrandov a stavěl Lucernu) a na svého bratra Miloše Havla, který zemřel v roce 1968 v německém exilu, obsahují svědectví o počátku křesťanského studentského hnutí u nás a na příchod v Americe vzniklé YMKY, která mezi naší mládeží rozvinula mnohostrannou činnost.

„V době mého předsednictví ve Svazu československého studentstva (1920)…jsem poznal amerického Čecha, prof. Pípala, který k nám přijel z Ruska s oddílem americké vojenské YMKY a započal u nás významnou sociální a tělovýchovnou činnost pro naši mládež. Zavedl u nás neznámý volley-ball (odbíjenou) a basket-ball (košíkovou)... Do Prahy tehdy přijel předseda Světové organizace YMCA a zakladatel WSCF (Světové studentské křesťanské federace) dr. J. R. Mott, Američan neobyčejně vážený v tomto hnutí, nositel Nobelovy ceny míru. Zasloužil se o mnohé pomocné akce nejen u nás, nýbrž v mnoha zemích na světě. Pozval mne jako představitele našeho studentstva k osobnímu setkání. Měl v Praze - myslím že v Národním domě na Vinohradech – velmi navštívenou, eticky zaměřenou přednášku. Překládal ji farář Křenek, známý tehdy Čechoameričan. Dr. Mott byl spřátelen ještě z USA s prezidentem Masarykem…“.

Na jaře 1920 bylo na sjezdu ve Starém Přerově za pomoci pra-

covníků YMKY ustaveno Obrodné hnutí Československého studentstva (OHČS), jehož první věroučná báze zněla: ***„Pokládáme Krista za projevitele pravého lidství, který nejúplnějším způsobem vyjádřil slovem i životem etické myšlenky, které se nezávisle objevily na různých stranách Země, u různých národů v různých dobách, a tím ověřují svůj hluboký smysl životní. Tyto myšlenky chceme učiniti směrnicí svého působení mezi lidmi a práce o svém zdokonalování vnitřním“***.
Diskuse o poměru k náboženství tvořily stálé téma konferencí OHČS a vedly k pozdějšímu rozdělení organizace na větev uvědoměle křesťanskou a etickou. Souběžně ovšem rozvíjela YMCA svoji činnost přímo: „Když se vedení YMKY u nás ujal Mr. W. W. Gethman, velmi zkušený a sympatický sekretář, získal ke spolupráci na ustavení československé YMKY **PhDr. J. B. Kozáka**, později profesora Univerzity Karlovy, a spisovatele Františka Kubku. Oba uměli anglicky. Bohužel oba již nežijí.
Sekretariát YMKY byl tehdy v Mikulandské ulici v Praze. Bylo tam velice živo, neboť v té době se již stavěly v několika městech budovy YMKY podle amerického vzoru, byť mnohem menší a přizpůsobené našim poměrům. Přesto byly pro naši mládež objevem: v každé z nich byla dobře vybavená levná svobodárna, kafetérie a jídelna, tělocvična, společenská a přednášková místnost a několik kluboven pro různé kroužky…
Ve dnech 1.-3. července 1921 se konal v dříve již zmíněném Studentském domově v Praze první sjezd československé YMKY. V zastoupení předsedy Ústředního výboru prof. dr. Františka Drtiny předsedal tomuto sjezdu prof. dr. Emanuel Rádl“.
Tematicky navazuje a rozšiřuje pohled čtenáře monumentální monografie z pera **Mileny Šimsové „Svět Jaroslava Šimsy“**, kterou vydalo nakladatelství Eman v roce 2013. Mladý Jaroslav Šimsa působil v Zálesácké lize (později Lize lesní moudrosti) a stal se spolupracovníkem jejího zakladatele **Miloše Seiferta**. Postupně se však názorově sbližuje s profesorem Rádlem a stává se jako redaktor věrným referentem o všech podstatných diskusích, které v letech první republiky u nás profesor Rádl inicioval. V roce 1922 poznal profesora J. L. Hromádku a později se stává redaktorem Křesťanské revue. Kronikářským způsobem je zmapován jeho životní příběh až do zatčení a mučednického závěru jeho života.
Z doby počátku 20. let, kdy skautské a woodcrafterské hnutí u nás prochází spory, pochází Šimsova úvaha s názvem chvála samoty: ***„Na rozcestích nerozbíjíš svůj wigwam a svou radost a smutek nevykřikuješ na ulicích. Ale v ústraní lesa nakloněn nad broučkem šeptáš své tajemství a svou radost.***
Po silnicích chodí mnoho lidí, ale kdo hledá stezku, bloudí po osamělých pěšinách.
V samotě roste odvaha. Kdo nesnese samotu, bývá křikloun a mluvka. Ty uč se mlčenlivosti. Junák miluje samotu.
Osamoceni hájívali pravdu velcí průkopníci lidstva, neboť v koutku lesa netříští tě mnoho stop, cítíš mizeti svět, slyšíš zvonky odcházejících kravek a před tebou září jediná myšlenka.
Lítost je veliká věc: jedině samota dá ti odpuštění.
Ale ovšem: věc bojovníka je, aby zvítězil: proto musíme vyhledávat nepřátel a spolubojovníků. Nejlepší zbraně si však ukuj sám.
Samota budí lásku k věcem, která povede tvou ruku, aby vyzdobila stan a luk a dřevěnou misku.
Píseň osamělého je nejkrásnější. – Odpočinutí po práci, po boji. Vzývej Velkého Ducha.
Nech lidi mluvit a hlupce dupat nohama a bít se do prsou: jdi svojí pěšinou, třeba sám, za svojí pravdou.
Jaroslav Šimsa“.
Nepřeberná je úroda pamětí filosofů, vědců a odborníků různých oborů. Pokud však některá knížka nalezla své místo v srdci čtenářů, stalo se tak nikoli kvůli vědecké odbornosti, ale laskavé osobnosti jejího autora. Vřele byla přijata knížka rozhovorů s dětským psychologem, profesorem **Zdeňkem Matějčkem** pod názvem **„Naděje není v kouzlech“** v nakladatelství Portál 1999. Pan profesor pochází z Kladrub nad Labem a z jeho rozpomínání vybírám láskyplnou charakteristiku své širší rodiny: *„Našemu otci jsme jako děti říkali „tatíček“ a později „taťka“. Uvědomuji si, že oslovování, které se v rodině ustálí, není jen docela formální nebo docela náhodná věc. Je v něm vždycky vyjádřeno i rodinné postavení toho osloveného i vztah dítěte k němu. Dědeček, který s námi žil, byl „dědeček“, dědeček holohlavský byl „děda“. Babička holohlavská byla nějak v pozadí. Do našeho dětství nijak výrazně nezasahovala. Otcovo křestní jméno „Jaroslav“ naznačuje, že jeho rodina, byť venkovská a svým způsobem obyčejná, měla smýšlení česky uvědomělé a vlastenecké. Děda mu říkal docela něžně „Jaroušku“, i když byl otec už dávno statný chlap, ředitel hřebčína a vrchní rada – mně to vždy znovu připadalo nějak nepatřičné. Pár týdnů před svou smrtí mu psal: „Jaroušku, přijeď, ležím pádem“. To už jsem byl velký a divné mi to nepřipadalo, jen dojemné. Dnes už vím, že rodinné vztahy překračují všechny možné konvence a že rodiče jsou ti jediní, kdo nás znají důvěrně z hloubi našeho dětství a tato znalost že je nikdy docela neopustí. Děti jsou děti, i když je jim šedesát nebo sedmdesát let“*. Profesorem jeho srdce byl na fakultě **Jan Blahoslav Čapek**. Vzpomíná na něj: *„Kdybych měl jmenovat někoho, kdo byl na fakultě skutečně mým učitelem, byl by to na prvním místě profesor J. B. Čapek. U něho jsem dělal diplomovou práci z české literatury, pak disertační práci, a šťastnou shodou okolností byl v roce 1951 dokonce mým promotorem. Malý postavou, poněkud zavalitý, s velkou hlavou. Dnes víme, že neplatí přímá úměra mezi obvodem lebky a inteligencí člověka, ale profesor Čapek by byl jasným svědectvím ve prospěch oné teorie. Byl to „muž obrovitého rozumu a údivné paměti“, abych užil dobové charakteristiky jeho univerzitního kolegy ze 14. století, Vojtěcha Raňkův z Ježova, mistra pražského a pařížského. Ve mně profesor Čapek vzbuzoval vskutku údiv – a následkem toho i ostych. Byl jsem o hlavu větší než on, ale cítil jsem se před ním tááákhle maličký. Vzorem byl nedostižný!*
Když se v roce 1947 připravovalo výročí Karlovy univerzity, měl jednoho večera slavnostní přednášku ***profesor Odložilík****, historik, o dějinách univerzity po Bílé hoře a profesor Čapek po něm o Mistru Kampanovi. Odložilíkův výklad byl solidní, věcný, historicky obrněný, vynikající. Ale Čapek ho, i když se to zdálo nemožné, vskutku zastínil. Mluvil spatra, živě, svůj výklad měl neméně dobře dokumentovaný, ale navíc o básníkovi mluvil jazykem básnickým (ostatně profesor Čapek sám básníkem byl), dovedl tomu dát dramatický spád – a před námi stvořil umělecké dílo. Neopakovatelné ve své jedinečnosti“*.
Do zákulisí vědecké práce uvádějí zveřejněné deníky a paměti některých osobností. Pouze zde upozorním na paměti **doktora Pavla Jerieho**, nejmladšího syna faráře Bedřicha Jerieho, vydané pod názvem **„Pro koho je medicína“** (Academia, edice Paměť, 2009).
„Deník 1921 – 1961“ Albíny Dratvové, filosofky a první profesorky – ženy na univerzitě Karlově (Academia 2008) vypovídá jednak o metodě vědecké práce, jednak o osobních osudech a vnitřních duchovních pohybech citlivé ženy i pronikavé intelektuálky. Z denních záznamů vybírám:
29. března 1925: Ad rem Rádl: Diskuse, které on tak rád vyvolává, mají u něho původ v tom, že jeho přednášky jsou 1. velice srozumitelné, 2. velice nedbale připravené.
16. srpna 1925: Pojem Boha se mi změnil. Snad tím, že jsem mnoho vytrpěla a zdá se mi, že moje utrpení není ještě u konce – a kdož ví, zda vůbec kdy bude míti konec? Bůh se mi dříve zdál jako vyšší člověk, který tvoří asi jako vědec, fyzik, chemik a psycholog dohromady. Výsledky své činnosti pozoruje se zájmem, ale už do toho nezasahuje. Jeho zájem je pouze vědecký, proto nejvýše cítí intelektuální uspokojení ze svého díla, ale nevidí, co bolu dal stvořeným bytostem!
Dnes se hrozím svého dřívějšího mínění. Bůh cítí. Bůh zná lidský bol. Bůh se nedívá na svět jako zajímavé divadlo, kde je necitelným divákem. Ale přitom si nesmíme myslit, že udělá něco podle našich slepých přání! Ta mu připadají příliš malicherná. A není to všecko, filosoficky vyjádřeno, útěk z materialismu v zátiší Kristovo?
30. července 1927: Filosofkou jsem se stala roku 1921; myslím, že mi ukázal, co je filosofie, **J. L. Fischer**. Pak na několik let, možná vlivem Viléma Forstra, jsem zabředla do ukrutné psychologické analýzy. Znervózněla jsem. Teprve asi 1926 jsem si řekla druhé hlavní heslo svého života: „Neanalyzovat se“.
18. prosince 1928: Je pravda, že imitujeme ty, kdož jsou nad námi. Tato imitace ovšem musí se dít bezděčně a s určitým rozmyslem. Neboť mohu úmyslně imitovat rapla, a přesto není nade mnou. Cenná imitace záleží v tom, že si osvojujeme pracovní metody druhých.
6. ledna 1929: Dívám se na svou práci asi tak, jak je to v překrásném libretu k opeře Kejklíř Matky Boží: milý kejklíř přijde do kláštera a vidí, jak mniši všelijakými úctyhodnými obřady oslavují Matku Boží. Je z toho celý nešťastný, jak ji má oslavit on, prostý kejklíř. I skáče přes obruč v její kapli k její poctě, Matka Boží mu žehná a on umírá jako světec.
15. listopadu 1936: Jen kdyby mně dal Pán Bůh zdraví a našemu státu klid!
28. září 1950: Dnes jsem šla – po velikých duševních strádáních – zeptat se na děkanství, zda smím přednášet. Dověděla jsem se, že teprve teď posílali postiženým dopisy, že nesmějí přednášet. Na Filosofické fakultě jsou to: Král, Patočka, Chaloupecký, Růžena Vacková…
15. srpna 1961: ***Z liberála, říkám veřejně, nikdo neudělá marxistu“.***
Zajímavé příhody nalezne čtenář i tam, kde by to nečekal, např. v důkladné monografii **Zdeňka Nejedlého z pera Jiřího Křesťana (Politik a vědec v osamění, nakladatelství Paseka, 2012)**: „Na počátku dvacátých let se v Nejedlého vile (v Turnově) konaly pobožnosti Jednoty českobratrské, jež vedl Josef Cvrček. Toho pro kazatelskou službu získal sám **František Urbánek** přítel Masarykovy rodiny (J. Křesťan: Janu Štěpánovi vděčím za upozornění na tuto epizodu). Samostatný mistr krejčovský Josef Cvrček bydlel ve vile v podnájmu s manželkou, třemi dětmi a jedním hochem, svěřeným mu do výchovy. V rodině se zachovala vzpomínka na soužití s rodinou Nejedlých, jak ji zachoval kazatelův syn Jaroslav. ***„Pamatuji si na nejednu vzrušenou diskusi prostého evangelisty s profesorem ateistou. Po rozhovoru si však pan profesor s oblibou zahrál na harmoniu, jež si otec pořídil z vlastních úspor a přivezl je domů na trakaři. Když rodiče museli být večer mimo domov, požádali majitele domu, aby na nás dohlédl. A tu nám pan profesor nejednou vyprávěl před spaním pohádky“.***
Vedle četných polemik byl pan profesor Nejedlý terčem někdy nevybíravé satiry: takto o něm např. zaveršoval **Svatopluk Machar:**
Dobře se oženil – to byl realismus.
Za války byl ztícha – srdce hrdinné.
Nyní provozuje rázně komunismus.
Komunismus hrdel. Statků arci ne“.

Vzpomínky zanechali také historikové nám známí (mj. jako odborníci na Husa a husitství. V jejich memoárech jsou zachyceny i portréty některých výrazných osobností, jež poznamenaly svou angažovaností i odbornou prací české evangelictví. Takto vzpomíná historik **Jiří Kejř (Žil jsem ve středověku, Academia 2012)** na historika **Amedea Molnára**: *„Člověkem výjimečné inteligence a pracovitosti byl teolog profesor Amedeo Molnár, který byl vlastně nástupcem profesora Bartoše na evangelické teologické fakultě a věnoval se jednak husitství, jednak i valdenství, kdy se stal i profesorem valdenské univerzity v Římě. Málokdo se mu mohl rovnat hloubkou badatelských výsledků, intelektem a jazykovými schopnostmi. Jeho spisy o valdenství, studie o Husovi nebo k jiným postavám husitské doby a edice husitských památek jsou nepostradatelné. Jeho předčasný odchod krátce po sametové revoluci byl velikou ztrátou a jeho místo v české historiografii nebylo zatím nikým nahrazeno a nevím o nikom, kdo by ho mohl nahradit…Krásný zážitek mne čekal roku 1966. Přítel Amedeo Molnár… mě vyzval, abych spolu s ním přednášel ve shromáždění mládeže ve valdenském středisku v italských Alpách, v městečku Prali blíže Pinerola. Valdenští tam postavili praktickou a také architektonicky půvabnou osadu zvanou Agapé, kde pořádali každoročně shromáždění mladých na různá témata. Tentokrát se měla stát předmětem první reformace, jak Molnár nazýval reformační směry, které se uplatnily před vlastní reformací ze 16. století, ať to byli valdenští, angličtí lolardi nebo husité. Připravil jsem referát o poměru husitství k valdenství, zatímco přítel Molnár rozebíral vznik valdenství a jeho teologické zásady. Byla tam asi stovka mladých lidí z řady evropských zemí i z USA, kteří se živě zajímali o výklady z dávné historie, o níž dosud měli jen mezerovité vlastnosti... Neumím už udat přesná data, ale někdy koncem 70. let jsme se začali stýkat se skupinou kolegů vždy v pátek dopoledne u Amedea Molnára v jeho pracovně na fakultě, která byla tehdy v Jungmannově ulici. Později jsme se setkávali i u některých z nás doma k delším vědecko-společenským setkáním, kdy nás Josef Macek seznamoval s kapitolami své mohutné práce o době Jagellovců a po diskusi jsme probírali i běžné události ať již na poli vědy nebo také politiky. Tuto skupinu pátečníků tvořili profesor* ***František Kavka****, nová asistentka profesora Molnára a později docentka* ***Noemi Rejchrtová****, Pavel Spunar,* ***František Šmahel****, literární historici* ***Emil Pražák*** *a* ***Jaroslav Kolár****,* ***Ivan Hlaváček****, znalci dějin umění* ***Jarmila Vacková*** *a* ***Jaromír Homolka****, z Brna přijížděl* ***Josef Válka****, energický debatér, s kterým jsem se často střetl v diskusi, archeolog* ***Zdeněk Smetánka****,* ***Josef Macek*** *a samozřejmě* ***Amedeo Molnár****.*
Tato setkání a debaty při nich zůstávají v mé paměti jako světlé body z temné doby. Doma nabídla pohostinství paní Noemi Rejchrtová se svým manželem, Mackovi ve svém bytě v Dejvicích, doktorka Vacková, Pavel Spunar ve svém ústavu, Hlaváčkovi, František Šmahel a několikrát mě přátelé poctili svými návštěvami u nás. Paní Noemi napsala o těchto setkáních půvabný vzpomínkový článek“.
Již zmíněný historik **Pavel Spunar** zavzpomínal ve své knize **„Vlny vzpomínek“** (Academia 2010) na osobnost *profesora J. B. Kozáka, který ho výrazně ovlivnil jako posluchače svých přednášek: „Profesor Jan Blahoslav Kozák, k němuž jsem chodil na mnohasemestrální kurs dějin filosofie, měl jako protestantský teolog dikci kazatele, kterou mírnil chováním vzdělaného Anglosasa a přemítavého filosofa. Uměl pracovat s problémy. Nastínil otázku a v dlouhém výkladu se k ní z různých stran úhlů vracel. Jeho výklad nebyl nikdy monotónní, nudný, měl vždy dramatickou stavbu, hořel v něm svár názorů. Začal jsem poslouchat jeho přednášky, když již opouštěl půdu antické filosofie a začal se dotýkat sporů raného středověku. Miloval Aurelia Augustina a na jeho příkladu demonstroval, že všechny pochybnosti moderní doby byly již vysloveny, naznačeny a zkoumány, třebaže se slovník změnil. Středověké filosofii věnoval profesor Kozák mnoho času, rád prodléval především u výkladu britského empirismu. Fakultu jsem opouštěl, když se Kozákovy přednášky přehouply přes Kanta a otvíraly se problémům německého romantismu. Jak by se asi vyrovnal s marxismem, fenomenologií, k níž tíhl, a dalšími moderními směry? Mohu se jen domýšlet. Byl masarykovsky statečný, ale i opatrný a snobský… Roku 1950, kdy by se T. G. Masaryk dožil sta let, byl jediným profesorem Filosofické fakulty, který vzpomněl Prezidenta-Osvoboditele jednosemestrální přednáškou. Na „rudé“ fakultě působila jako z jiného světa – nás zapsaných bylo však mizivě“*.
Předem přijímám výtku, že jsem mohl vybrat autory jiné a z vybraných mohl vybrat ukázky charakterističtější. Záměrně jsem ponechal stranou paměti exulantů, kteří si zaslouží samostatné připomenutí: možná někdy příště. Co se týče křesťanské víry, u některých je uznávána jednoznačně, u druhých (Masaryk, Čapkové) je tématem nekončících úvah. Jindy se podobá ponorné řece, jako u psychologa **Vladimíra Tardyho**, který, ač farářské dítě, s gestem čerstvě nabyté dospělosti vystoupil z evangelické církve a vstoupil do KSČ. Nakonec však k překvapení mnohých měl církevní pohřeb a kdo se zeptal, dozvěděl se, že pan profesor v závěru života své členství v církvi tiše obnovil (podle **„Život a dílo Vladimíra Tardyho“, Academia 2012**).
Nenapadá mne jiný závěr než vzpomínka J. B. Kozáka na jeden rozhovor s T. G. Masarykem: „Jednou jsme u Čapků mluvili s prezidentem o tom, jak různě bývá oceňován člověk a jeho práce. Masaryk řekl: ***„Tož ona je v tom jakási spravedlnost, ale musí se to dlouho vydržet“. Slyším ta slova v sobě stále. My jsme to dlouho vydrželi a ještě nejsme hotovi. Ale ti mrtví, na které jsme vzpomínali, jsou trpěliví, ti mohou počkat libovolně dlouho“.***

Miloš Hübner

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

22-23/2022

17. srpna 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
7. září 2022

Z obsahu

* *O Bohu v dějinách*
* *Pokoj, který dává Ježíš*

Poselství k 10. neděli po sv. Trojici

Je blahoslavenému blaze?
Žalm 33,12

Nejdříve obecně: Blahoslavenství je v současnosti nesrozumitelný pojem a pokud se smrskne do charakteristiky, že blahoslavenému člověku je blaze, pak se míjí významem. Blahoslavenství si přivlastňovali lidé ve chvíli nouze, utrpení a bolesti. Těm blaze nebylo. Ostatně také Ježíšova slova blahosloví ty, kteří si procházejí krizí. Pláčou, jsou chudí duchem - tedy mají omezeny společenské možnosti. Rabín Ježíš blahosloví ty, jimž přepisuje ideály světská spravedlnost s jistotou, že mocnější má vždycky pravdu. Hlad po spravedlnosti dovedený do nějaké podoby milosrdenství má stejné hodnocení. Je blahoslaven. Taktéž určitá střízlivost ve vyjadřování bez výkřiků a osočování, ba i touha po pokojném vyjednávání má v Ježíšových očích královskou kvalitu. Vede ke skutečnému štěstí, jak našeptává jazyková příbuznost v hebrejštině a nakonec i v řečtině. Tam byl titul blahoslavenství spojován s božskou nadpřirozeností. Samotný výraz je v hebrejštině často používán jako citoslovce, takže v ústech mých mladých je blahoslavenství zvoláním spojeným s radostí, překvapením i nadějí na lepší budoucnost: „Bingo! Výborně!“ byť to zatím navenek vypadá naprosto strašně.

Kniha žalmů má hned v prvním žalmu blahoslaveného jedince. Je jím člověk, který se vyhýbá zkratkovitým řešením a hledá Boží cesty. A v našem žalmu je pak blahoslavený celý národ. Izrael si v nouzi své vědomé nedostatečnosti a ve vnějším nebezpečí prožívá svou krizi, do které mu Pán Bůh říká, že on neselže. Pro Izrael platí, že: *„Záměry Hospodinovy platí věčně, úmysly jeho srdce po všechna pokolení.“* A můžeme ten klíčový verš obrátit: „Ten národ, kterému je i nyní a za těchto podmínek Hospodin Bohem, je blahoslavený. Je to lid, který si Pán nebes zvolil za své dědictví.“ To je nezasloužený dar. Zatížení vyvolením a jeho úkoly jsou obšťastněni blahoslavenstvím.

Co si z toho vzít? Ač toto blahoslavenství jde mimo nás, protože je tu blahoslaven Hospodinův lid, přece se nás to týká také. Národ je tu rozkvetlou rodinou Abrahamovou, kterou si Hospodin vyvolil, aby jí dal Ježíše Krista. A právě ten je tím největším blahoslavenstvím pro celý svět. *„Skrze něho, s ním a v něm je všechna Tvoje sláva, Bože otče všemohoucí…“* říká naše liturgie. A nelže.

Pak si opakujme, že i když se nám daří zle, nemusí být všechno špatně. Vyvolení Abrahámovo, Izákovo a Jákobovo, vyvolení Ježíšovo chápejme jako zátěž, která bolí křížem. Ale navzdory tomu nese svoje výsledky ve vzkříšení.

Nakonec: Je blahoslavenství Ježíšovo, které nás zasahuje, závislé na naší práci? Můžeme se k němu dopracovat? Asi ne. Ale smíme s ním pracovat. Má nás nejenom držet, ale skrze nás má proměňovat svět.

Zmíněný dvanáctý verš třicátého třetího žalmu posiloval vždycky sebevědomí křesťanské menšiny této civilizace. Občas se cítila jako většina v názvech jako „křesťanské civilizace či křesťanská Evropa“. Skutečnost, že toho opravdu křesťanského bylo pomálu jak v dějinách, tak dnes, je pokořující. A je to tak správně. Blahoslavenství je pro ty, kteří vidí pravdu, kteří trpí, kteří se pokoušejí o nemožné!

Daniel Kvasnička
kazatel Církve bratrské
v Litomyšli

Z horkého léta přichází i horký podzim

Letošní léto bylo zvlášť horké a podzim, který přichází, nebude o nic lepší. Nejde však jen o počasí. Čekají nás dvoje i troje volby a příprava voleb prezidentských, u kterých už tradičně většina lidí neví, ke komu se přiklonit. Do toho se ještě mísí obavy, jestli bude na podzim dostatečná zásoba plynu, abychom zvládli topení tak, jak jsme zvyklí. Některé politické strany se schovávají za seniory nebo za mladé lidi, či matky samoživitelky a bědují nad jejich krutým osudem. Ve skutečnosti je zajímá jediné - jak vyhrát volby a získat co největší příspěvek od státu, aniž by je to co nejméně stálo.

V tomto roce jsme ve zvlášť dobrém postavení jako stát, protože můžeme mnoho získat z prostředků Evropské unie. Otázkou je, jestli si to zasloužíme. Většina akcí probíhá v Litomyšli, kde můžeme přímo na stěně renesančního zámku vidět, jak nefunguje ani to, na čem se naši členové dokázali shodnout. Myslím tím sluneční hodiny. Před časem bylo uspořádáno referendum, zda si přejeme každoroční změny času. Ukázalo se, že většina lidí si každoroční střídání času nepřeje. Letošek tedy měl být posledním rokem, kdy mělo ke změnám dojít. Jenomže se vyskytly nové okolnosti - epidemie covidu, výdaje za očkování, výdaje za roušky, výdaje za respirátory...

Do toho strach lidí, že se budou muset trochu omezit a nemít v zimě teplotu 25 stupňů, jak jsou zvyklí... Do toho, válka na Ukrajině, ruské výhrůžky, že přestanou dodávat plyn, do toho problém s vodou, problém s uhlím, problém s kůrovcem, problém s požáry ...

Bývaly časy, kdy se např. Egyptu přezdívalo obilnice světa, pak toto označení přešlo na Rusko a Ukrajinu. Dnes celému světu hrozí hladomor, protože žádná obilnice světa neexistuje. Státy, které mají nadprodukci potravin, se už dávno s nikým nedělí. Dnešní systém funguje tak, že pokud se na něčem nedá vydělat, je lepší, když to raději neexistuje.

Stále sice existují lidé, kteří jsou ochotní pomáhat zadarmo, obětovat se pro druhé... a není jich zrovna málo. Jenomže i těm brzy dojde dech, zůstanou-li osamoceni.

Jsou lidé, kteří i v této nepříznivé situaci, dokázali najít něco dobrého. Když děti nemohly chodit do školy, rodiče najednou měli více času na to, aby se jim mohli věnovat. Mnoho lidí pochopilo, že než kupovat obrovské zásoby jídla, které pak s prošlou lhůtou skončí v popelnicích, je určitě levnější naučit se vařit.

Ještě více lidí snad už chápe, že půjčovat si peníze, aby si ještě naposled užili dovolenou... je asi pořádná hloupost. Půjčit si peníze znamená, že je budu muset vrátit a že zrovna lhůta, ve které budu muset dluh zaplatit, nebude muset být pro mne nejvýhodnější.

Helena Bastlová

Světlo v temnotách

Jan 1,1–5

Světlo svítí ve tmě. Neuvěřitelně jednoduchá a krásná metafora. Světlo, které září a svou mocí zahání tmu. Jenže zároveň je ta metafora až nepříjemně realistická – není tu jen krásné a hřejivé světlo, z jehož záře se můžeme těšit, je tu rovněž tma. Tma, která je se světlem v nepřátelském konfliktu. Tma, která by ráda světlo uhasila nebo aspoň ztlumila jeho záři. Toto slovo se obvykle připomíná a čte o Vánocích, protože dál mluví o Slovu, které se stalo tělem… Myslím ale, že je zřejmé, že nám má co říct i ve zcela nesváteční situacích, ba právě v nich. A právě i v tom čase, co vlivem koronavirové epidemie prožíváme. Jako by temnota houstla. Můžeme mít až svíravě tísnivý pocit, že nás tma doslova obklíčuje a zabírá si pro sebe stále víc prostoru.

Pandemie nemoci, které čelí celý svět, vyvolává zcela oprávněné obavy o zdraví i o život. O život vlastní i o životy našich blízkých. A takové obavy se snadno přerodí v temnotu až panického strachu a svíravé úzkosti. Nejde ale jen o zdraví. Celá ta karanténní situace přináší významnou zátěž do našeho každodenního života. Výrazně, někdy i

Dokončení na str. 2

Aktualita: Moderní ozvučovací technika

Pro plnohodnotné prožívání bohoslužeb je nezbytná výborná srozumitelnost mluveného slova, aby i ti nejstarší bratři a sestry měli možnost soustředěného poslechu. K tomu slouží nejmodernější ozvučovací technika určená přímo pro kostely a modlitebny, dodávaná a instalovaná firmou OZVUK. “V poslední době jsme provedli kompletní obnovu ozvučení v kostelech a modlitebnách ČCE například v Poděbradech, Pardubicích, Jablonci nad Nisou či Novém Městě pod Smrkem. Těší nás ale také zvýšený zájem o přenosné reproduktory, které mohou ozvučit venkovní prostranství i pro mnoho desítek lidí, přitom se vejdou do malého kufříku.” říká MgA. Petr Šoltys, mistr zvuku z firmy OZVUK. “Důležité také je, aby ozvučovací technika fungovala automaticky a nebylo ji nutné během bohoslužeb ovládat. Zkrátka aby stačilo zapnout jeden vypínač a vše bylo funkční, aniž by docházelo k nepříjemným jevům jako je zpětná vazba, která se projevuje pískáním nebo houkáním.”

Co je tedy nejdůležitější pro farní sbor, který uvažuje o zlepšení současného stavu ozvučení?

Každý kostel, modlitebna nebo sál má nezaměnitelnou akustiku. Doporučuji nechat si před instalací předvést zvukovou techniku od profesionálů přímo v tom prostoru, pro který má být určena. Bez této ukázky kupujete “zajíce v pytli” – proto naše firma vždy nabízí bezplatné předvedení. Bližší informace naleznete na našich internetových stránkách www.ozvuk.net nebo na telefonu 608433983.”

MgA. Petr Šoltys

Z církví doma i ve světě

Negevský summit

Díky diplomatickému průlomu vyvolanému Abrahámovskými dohodami se izraelští představitelé v posledních letech zúčastnili některých pozoruhodných setkání s regionálními arabskými vůdci. Ale „Negevský summit" na konci března byl z několika důvodů jedinečný z hlediska historie i jeho významu. Především místo setkání Sde Boker bylo od počátku plné symboliky. Jedná se o malý izolovaný kibuc v jižní oblasti Negevské pouště, kde legendární sionistický představitel David Ben Gurion trávil v závěru svého života svůj důchod a zároveň propagoval svou vizi, že rozvoj Negevu je budoucnost Izraele.

Negevský summit měl velký význam také kvůli těm, kdo se ho zúčastnili. Šlo o ministry zahraničí Bahrajnu, Egypta, Maroka a Spojených arabských emirátů. Bahrajan a Spojené arabské emiráty jsou bohaté ropné státy, které byly původními signatáři Abrahámovských dohod s Izraelem. Hledí do budoucnosti a usilují o to, aby se staly centrem rozvoje globální ekonomiky, která, jak chápou, z velké části stojí na izraelských technologiích.

Přestože je Maroko více tradicionalistické, vidí v rozšiřování svých vazeb s Izraelem velký přínos. Navíc má Maroko v rámci Organizace islámské spolupráce také portfolio „Strážce Jeruzaléma", takže jeho účast měla pro Izrael v přetrvávajícím náboženském a diplomatickém boji o Jeruzalém další přidanou hodnotu.

Pro Egypt jeho účast znamenala další klíčový krok v aktivním naplňování Abrahámovských dohod. K oteplování vztahů Egypta a Izraele také přispěla úzká bezpečnostní a zpravodajská spolupráce ze strany Izraelských bezpečnostních sil v dlouhodobé bitvě Káhiry s islámskými milicemi operujícími na Sinaji.

A konečně přítomnost amerického ministra zahraničí Antonyho Blinkena ukázala, že Bidenova administrativa si jasně uvědomuje pozitivní regionální změny vyvolané Abrahámovskými dohodami.

Význam Negevského summitu spočívá také v tom, o čem se na něm diskutovalo. Zaprvé, pro izraelské a arabské vůdce stále ještě zůstává vzácnou příležitostí si jen tak spolu sednout a otevřeně hovořit o budoucnosti regionu. Nešlo jen o bezpečnost a obchod, diskutovalo se i o mnoha dalších tématech, především o rostoucí íránské hrozbě v regionu. Takže jedním z konkrétnějších výsledků Negevského summitu je podle izraelských zdrojů to, že zúčastněné strany nyní spolupracují na regionálním paktu protivzdušné obrany, aby mohly lépe vzdorovat raketové a bezpilotní hrozbě z Iránu a od jeho zástupných milicí a rostoucí íránské jaderné hrozbě.

Na společné tiskové konferenci izraelský ministr zahraničí Yair Lapid řekl: „Na tomto místě píšeme historii. Budujeme novou regionální architekturu založenou na pokroku, technologii, náboženské toleranci, bezpečnosti a zpravodajské spolupráci. Tato nová architektura, sdílené schopnosti, které budujeme, zastrašuje a odrazuje naše společné nepřátele, především Irán a jeho zástupce."

David Parsons, hlavní mluvčí ICEJ

Převzato z časopisu Slovo z Jeruzaléma

Jáhenské svěcení na hradě Krakovec

V rámci slavnostní bohoslužby Církve československé husitské k uctění památky M. J. Husa na Krakovci 5. 7. 2022 proběhlo jáhenské svěcení bratra kazatele Ivo Krause. Světili biskup pražský bratr David Tonzar, farářka Henrieta Neprašová, laici sestra Věra Foloufová z náboženské obce Peruc a sestra Jiřina Navrátilová z náboženské obce Podbořany. Svěcení přítomným doporučil bratr Ivo Šimůnek. Bohoslužby pod širým nebem se účastnilo několik desítek věřících.

Ivo Kraus

Zemřela sestra Ludmila Hallerová

Sestra Ludmila Hallerová zemřela po dlouhé nemoci 23. července 2022. Na její požehnaný život společně zavzpomínáme 3. září od 15 h v modlitebně Bratrské jednoty baptistů na nám. Jiřího z Poděbrad v Praze.

Ludmila Hallerová se narodila na Valašsku ve Vsetíně. Tatínek František Jeník se sice původně vyučil truhlářem, po návratu z legií ale dostal za zásluhy úřednické místo ve státní správě. A jednoho dne si pan oficiál Jeník koupil lístek do kina a byl to právě lístek, který vrátil maminčin nápadník, zaneprázdněný nečekanými povinnostmi. Seděli tedy vedle sebe. Po filmu si domluvili další schůzku a skončilo to sňatkem. Tatínek byl evangelík, ale maminka římská katolička. Jejich sňatek se katolickému faráři nezamlouval a v jednom kázání promluvil o zaběhlé ovci, která žije s beranem z cizího stáda. A protože dost necitlivě poukazoval na skutečnost, že jejich první dvě děti zemřely, maminka se rozzlobila a z Římskokatolické církve vystoupila. Oba manželé pak chodili do evangelického kostela. Postupně se jim ještě narodily dvě dcery. Roku 1927 Zdena a 1. září následujícího roku Ludmila.

(hb)

Básník a pravoslavný věřící, 56 let, hledá k dlouhodobému vztahu ženu z Církve českobratrské evangelické, československé husitské, evangelické metodistické, pravoslavné, nebo starokatolické. České Budějovice a Jižní Čechy vítány. Zn.: Najdu Tě?

č. 3

Světlo v temnotách

Jan 1,1–5

Dokončení ze str. 1

dramaticky mění náš navyklý životní rytmus. Školy i některé školky jsou zavřené a mnozí z nás najednou mají doma všechny děti pohromadě a musí se nějak postarat o úkoly, které mají nahradit chybějící výuku ve škole. Je skvělé, že leckdo má možnost bezpečně pracovat doma na home office. Jenže, jak vysvětlíte menším dětem, že tatínek nebo maminka sice jsou doma, ale zároveň doma nejsou, protože pracují? A co když nechodíte do práce prostě proto, že pracovat nemůžete? Co když podnikáte či pracujete v oboru, o který je vlivem situace nyní dramaticky nižší zájem, a tím pádem i vaše příjmy se dramaticky sníží? Nebo když vás stahuje ke dnu váš insolventní obchodní partner? A zkrátka nevíte, jaká bude budoucnost. Ostatně asi nikdo neumí pořádně předpovědět, jak se změní svět v čase po pandemii. Nebo když máte někoho z blízkých v zahraničí a nemůže se dostat domů. A to nemluvíme o temnotě, která se člověka může zmocnit, když se ho nemoc dotkne zcela osobně, když onemocní on sám nebo někdo blízký. Tma únavy, strachu, napětí, nervozity z nečekaných výzev. Temnota spravedlivého rozhořčení nad poměry mixovaného se zlobou jako by vytlačovaly víc a víc veškerou radost a vděčnost a naději. Asi dnes všichni vnímáme, možná víc než jindy, co dokáže tma v lidském životě způsobit. Co dokáže působit ve vztazích i v širší společnosti. Jakou bolest, pochybnosti, selhání, neštěstí působí tma pýchy, sobectví, přetvářky, křivdy, manipulace a tlaku. Nebo tma neochoty přiznat vlastní chybu, neochoty ze srdce odpustit druhému. Nedokážeme dost projevovat lásku lidem kolem, pomáhat jim tak, jak by potřebovali. Často radši myslíme na sebe.

Ale: Světlo svítí ve tmě a tma je nepřemohla. Nepřemohla! Nebo také nepohltila, nezískala do své moci. Tma světlo nepřemohla. Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi… Evangelium nám zvěstuje, že Boží Syn již podstoupil onen rozhodující souboj. Stal se smrtelným člověkem, který snášel chudobu, bolest, utrpení, nenávist lidí, stal se jedním z nás a dal svůj život jako oběť za naše hříchy, za naši temnotu. Porazil mocnosti tmy i smrt. V Jeho vzkříšení zvítězil život. Tma tu stále ještě je a nějaký čas ještě bude. Ale je to poražená tma. Už se blíží rozbřesk nového dne, který už bude plný života a tma v něm nebude mít místo. Bude odsouzena.

Evangelium nám zvěstuje dobrou zprávu o Světle, které zvítězilo nad tmou a které nezhasne. Všemožná pozemská světla, i ta sebezářivější, dříve či později zhasnou. Můžou zhasnout i lecjaká jiná světla v našem životě, na něž máme sklon spoléhat. Ale i když třeba pohasnou všechna světla světa, Světlo Ježíš zůstává a svítí ve tmě.

Evangelium je dobrá zpráva. Bůh nás má rád a záleží mu na nás. Spasitel o nás tak stojí, že nás hledá v naší lidské ztracenosti a tmě. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Tak je možné prožívat, že Bůh je s námi. Dává se poznat, odpovídá na naše volání. Dává poznat svou lásku. Že vstupuje i do našich temnot. Jeho světlo svítí i do našeho života. Jsme v jeho ruce.

Když světlo Kristovy lásky a pravdy vstoupí do našeho života, začne ho proměňovat, začne vytlačovat tmu, která v něm stále ještě je a tak často se ještě hlásí o slovo. Začne ji přemáhat. Protože Bůh je světlo a není v něm nejmenší tmy (1 J 1,5) Dávejme proto víc a víc prostor Světlu, které svítí ve tmě. Chtějme milovat Boží slovo. Postavme se temnotě v modlitbách. Dejme se vést Božím Duchem – a ne vlastními představami či vlastními ambicemi. Kdo zasévá pro své sobectví, sklízí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklidí život věčný. (Ga 6,8) Nejsme tu proto, abychom žili pro sebe, ale abychom byli pro druhé. Abychom v lásce sloužili Bohu a milovali druhé lidi. Byli jim nablízku právě tam, kde nyní jsou a právě tak, jak nyní potřebují. A abychom je zvali ke světlu. Díky Bohu i za onu úžasnou vlnu solidarity mezi lidmi. Připojme se k ní, jak můžeme.

Světlo svítí ve tmě a tma je nepřemohla. Stále žijeme ve světě, kde světlo zápasí s temnotou. Ale Boží slovo nám připomíná, že už přišel Král, který kvůli nám sestoupil do nejhlubší tmy. Dejme se vést jeho světlem, dejme se jeho světlem měnit a on nás provede vší temnotou. Amen.

Robert Hart

Křesťanství na pouti dnešním světem

V roce 1996 publikoval MEDARD KEHL knihu plnou myšlenek i otázek. Také laskavých výzev i podnětů na pouť křesťanům dnešním světem. Především římským katolíkům v jeho rodné církvi. Nazval ji „Kam kráčí církev?" V překladu ji vydalo Centrum pro studium demokracie a kultury Brno, roku 2000. Autor je učitel teologie na vysoké škole ve Frankfurtu nad Mohanem. Napsal už řadu ekumenických publikací o církvi v naší době v evropském prostoru. Soustředil se především na vlastní Římskokatolickou církev, současnou podobu jejího vývoje i s glosováním protestantských souputnic, částečně také nově rostoucích proudů s křesťanskými důrazy. Tento příspěvek není recenzi této publikace. Je jen upozorněním na hloubku, pestrost myšlenek a námětů autora o poslání Kristovy církve v jakékoli době.

Nejprve posoudil současný stav myšlení, jednání i rozhodování lidí řady generací mimo křesťanský proud, hlásících se o slovo k dnešku. Představují nové důrazy, někdy také jen rychle zrozené nápady. Ekologické, přírodovědecké objevy a experimenty, elektronické systémy, transpersonální psychologii, feminismus a jiné podněty do diskurzu. To vše vyvolalo vichr ve společnosti na mnoha rovinách, církev nevyjímaje. Jistota opěrných výpovědí křesťanské věrouky a praxe byla zneklidněna důležitou otázkou, jak v tomto současném prostředí vzájemně komunikovat bez předsudků, podceňování i nadřazenosti, když tato seskupení ráda inklinují buď ke vzájemnému přehlížení, či k případné dominanci. Církev tímto pokušením procházela také složitě v minulých staletích. Autor hledá východisko pro cestu dál, nejen míjením se. Našel pomocníka v představě o „komunikativní církvi", která vystoupí ze své „historické ulity" na most mezi křesťanstvím a současným světem. Při společném putování bez předsudků bude srozumitelně sdělovat jádro evangelia. To je přece základní poslání, kterým byla pověřena Vzkříšeným Kristem. *„Jděte ke všem…kažte, křtěte, učte, zachovávejte vše z mého díla na Zemi. Nezůstávejte křesťané, ve své dějinami vytvořené bublině. Pamatujte, že toto poslání obsahuje vždy aktualizaci pro každou dobu, má-li být srozumitelné."* (Volná interpretace.) Myšlenku služby koncilního společenství církve sděluje autor nepodbízivě především pro Římskokatolickou církev, a k inspiraci těm dalším. Postupuje ve svých úvahách jako lékař specialista. Zkoumá stav církve na řadě rovin. Na jejím svědectví, praxi, službě, vlivu či ohlase. Zmiňuje i její bariéry při komunikaci se současníky v kulturním kontextu dějin i současnosti. A jeví se mu, že se církev dnes ocitla v atmosféře BEZRADNOSTI. Zvláště při setkání s nároky moderní doby. Např. s rostoucí nesmlouvavou asertivitou jedince, až po zbytnělé EGO plné tříště nezralých názorů a rychlých proměn životních programů. Ty naznačují či dokonce předpovídají postupný „zánik" církve jako instituce. Takový verdikt o závěru křesťanské éry vidí autor jako zbytečně troufalý, a v podstatě chybný. Proto klade na stůl ilustraci biblického podobenství o *„zmaru pšeničného zrna"*, jež zdaleka není koncem, naopak počátkem života s novými životodárnými a násobnými plody. Má zato, že vůbec není na škodu, že leccos ze slupky historické podoby církve zanikne. Každá podoba má svůj vymezený čas, jako vše pod sluncem. Je to proměna, nikoli zánik, proměna zřetelná i potřebná. V současném čase má podobu vzniku křesťanské menšiny lidstva obývajícího planetu Země. Při historické úloze církve přijmout tuto skutečnost je náročné, nikoli nemožné. Protože právě tato „menšina" po staletí vytvářela základy, o něž se přítomnost stále opírá. Má vliv na současné dění, především v potřebné síti vzájemných lidských vztahů, které jsou více, než prosazovaný „růstu růstu". Proto je důležitá otázka, jakou cestou půjde církev dál v takovém prostředí. A jak dnes zvěstovat víru v Boha jako osobní pramen všeho života právě pro cestu dál dějinami. Jádro křesťanství je v myšlenkovém proudění dneška nesnadné předávat jak slovy, tak skutky. Slova se vyprazdňují a skutky mají své proměny. Tato brzda v komunikaci i v jednání ústí do vzájemného (ne)porozumění a rozpačité (ne)činnosti. Moderní svět a lidé v něm jako by se s církví jen míjeli bez komunikace a chybějícího vzájemného respektu. Je tu nový jev v současném světě, jev „prožitku", významného i lacíného. Jako by nestačilo prožívání „každodenního života" právě jen s vírou v Pána Boha. Zážitek, prožitek až s nádechem duchovního adrenalinu pronikl i do církve. Někteří členové církve vnímají svoji víru také jako vlastnoručně projektovanou religiozitu, kterou chtějí podob-

Dokončení na str. 3

Svatost Boží volá k pokoře a tichosti

Matoušovo evangelium 11,25–30

Evangelista Matouš nám zaznamenal jednu z nejkrásnějších Ježíšových modliteb. Ježíš se raduje při pohledu na svoje učedníky, které si vybral ze zástupu prostých a obyčejných lidí, kteří ho přijali, uvěřili mu a šli za ním. Velebí Boha na nebi, velebí Pána nebe a země, chválí ho za moudrost, která je jiná, než lidská. Lidská totiž sází na chytrost, prozíravost a vypočítavost. Ježíš ale vyzdvihuje jinou moudrost! *„Velebím tě, Otče.“* Tak vyjadřuje plnost své synovské důvěry k Otci v nebi, plnost své oddanosti a lásky vůči Bohu Stvořiteli, Pánu a Králi, který je svatý a svrchovaný. Je to Bůh svatý a přesto ve svém Synu, Ježíši Kristu, Bůh milující, plný milosrdenství a lásky k člověku. Toto tajemství je ovšem skryté před moudrými a chytrými tohoto světa. A je naopak odhaleno maličkým, díky příchodu Božího Syna na tento svět. Díky jeho lásce, díky jeho pochopení pro lidskou bídu, trampoty života i všelijakou beznaději. Jen díky lásce Božího Syna mohou ti, kteří jsou v jeho blízkosti přijímat tajemství Boží lásky a milosti a mohou do tohoto tajemství i nahlédnout. Ježíš, Boží Syn, poslaný od Otce, je zjevením Boha svatého a Svrchovaného. A přesto se tento Bůh ve své lásce k člověku stal maličkým, i když zároveň zůstal Bohem, Pánem a Králem nebe i země. Ježíš, tomuto Bohu, vyjadřuje plnou oddanost a odevzdanost. Vkládá se mu cele do rukou. Důvěřuje mu ve všem. Souhlasí se vším, co pro něho nebeský Otec připravuje, co má ve svém plánu a co s ním zamýšlí. A proto Boží zalíbení se stává i Ježíšovým zalíbením. *„Všechno je mi dáno od mého Otce.“* Tak to Ježíš vyznává před svými učedníky, kteří nejsou Bohem stvořeni k tomu, aby mohli ve svém životě všechno zvládnout ve své síle a vším bezstarostně projít. Všechno přijímají jako dar od Boha a Otce Ježíše Krista. Tak nám to evangelista Matouš přibližuje i v této Ježíšově modlitbě. Je v ní patrné vzájemné dávání a přijímání se v Duchu svatém, které se odehrává v životě nebeského Otce a jeho Syna. Ve vzájemném dávání a přijímání se Ježíš naznačuje, že se i náš život má takto odehrávat. Proč? Protože evangelista Matouš podotýká: „Nikdo nezná Syna, jenom, Otec. A ani nikdo nezná Otce, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit!“ Jenže to, co Ježíš ve své modlitbě předkládá, nám připomíná, že Ježíšův nebeský Otce je Bůh Stvořitel a Učinitel všeho, Svatý a Svrchovaný, Bůh spravedlivý, který přes svou svatost a vyvýšenost miluje člověka. Bůh člověka nejen stvořil, ale stále nad ním nepřestává bdít, ochraňuje ho a miluje ho stále. A i když časem mezi Bohem a člověkem vznikla hluboká propast, vytvořená lidskou hříšností, pýchou a neposlušností, našel Bůh způsob, jakým se přiblížit k člověku. Poslal doprostřed našeho světa lidí svého milovaného Syna, aby každý, kdo v něho uvěří, mohl být Bohem zachráněn. A poselství evangelia nám odkrývá, kdo je pro nás Bohem biblické víry a jaké jsou podmínky spasení.

Ještě dříve než vstoupil Izrael do zaslíbené země, kterou mu Bůh připravil, tak už Mojžíš vybízel vůdce izraelských kmenů ke svaté bázni před Bohem. Připomínal Izraelitům Boží milosrdenství, které ovšem platí jen pro ty, kteří mají Boha v úctě, vážnosti a kteří k němu přistupují v pokoře svých srdcí, plní jeho pokyny a jeho vůli. Kdo je Bohem Izraele? Písmo od stvoření světa až po Jákoba označuje Boha jako Stvořitele, Hospodina, Boha silného a Svatého, Boha Všemohoucího a Boha Nejvyššího! A od Mojžíše až po proroky pak hovoří o Bohu, který se člověku zjevuje a odkrývá mu svoje jméno. Bůh, Hospodin, Jahve, *„jsem, který jsem“* se stává jediným Bohem Izraele, který je Pánem všech pánů a Bohem všech bohů. Je to jediný svatý Bůh, který je ale také Bohem žárlivým. Při vysvobození Izraele z egyptského otroctví se uskutečnilo dějinné setkání Boha a vyvoleného národa. *„Bůh je Bohem tvým už od vyjití ze země egyptské“*, připomíná prorok Ozeáš (13,4). A myslí tím Boha silného (podle Ex. 6,3) a Všemohoucího. Jenže když stránky Písma hovoří o Bohu, pak nemají na mysli nějaký pojem, ale vždycky hovoří o jménu Božím! Je to proto, že staré hebrejské myšlení nebylo schopné obecného myšlení a vyjadřování. To je zcela zásadní věc k pochopení mnohého v Písmu. Proto se stránky Písma vždycky soustřeďují na jméno. Mnohem později, asi tak od roku 500 př. n. l., tedy od návratu Izraelitů z Babylonského zajetí, Písmo začíná hovořit o Bohu Zástupů. Stále mu při tom samozřejmě zůstává ona svatost a svrchovanost. Ale v té době chtěli Izraelci vyjádřit jakýsi protest proti zbožšťování panovníků, které se stalo módní záležitostí u okolních národů. Proto pro Izrael byl Hospodin nadějí zástupů. Byl nadějí všech, kteří zůstali Hospodinu věrní. Byl nadějí ostatků Božího lidu, které se vrátily po zajetí do své země. A v době prorocké už v Písmu nebyl Bůh Hospodin, Svatý, jen Bohem Židů, ale postupně se stával Pánem všeho světa. (Jeremjáš 10,7; Malachiáš 1,11). Je to Bůh soudu. Pro všechny věrné je to ale Bůh plný milosrdenství, v eschatologickém pojetí pak Bůh spasení!

Bůh Písma je tedy Bohem především zjevení, protože on se postupně zjevuje lidem a odkrývá jim svou tvář. Nejprve po stvoření volá člověka, ukazuje se mu, navštěvuje ho. Po vyjití z Egypta mu už oznamuje svoje jméno. Je to Bůh, který se zjevuje člověku a mimo zjevení není dostupný. Je třeba však povědět, že tento Bůh hořícího keře, není Bohem žádné spekulace. Není to žádný filosofický Bůh. Je to Bůh zjevení, který škrtá všechny lidské pokusy o jakékoliv uchvácení. Předchází člověka ve všem. Otvírá mu exodus. Stává se Bohem zaslíbení. A při odhalení Božího jména se potom představa Boha předků ještě více konkretizuje. Písmo o něm říká, že je to *„Bůh otců, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův!“* (Ex 3,6 a 14) A svoje jméno Bůh vkládá do opatrování Mojžíšovi a všem izraelským kmenům, které si vyvolil za svůj lid. Ostatní kmeny a národy ho ovšem neznají. Bůh Písma se zjevuje a odhaluje svoje jméno ovšem jen zcela výlučné skupině lidí, kteří jeho jméno poznávají, kteří ho vyvyšují, plní jeho pokyny, pro které se stává zárukou věrnosti, pomoci a pevné důvěry! A Boží lid ví, že k srdci Hospodinovu může nalézt vždycky cestu! Tak se Bůh stává pro svůj lid zachráncem, který se svým lidem putuje po této zemi a zůstává stále uprostřed něho. Není svým věrným vzdálený. Je to Bůh skutečně existující, Bůh mocně zasahující do každodenních zápasů. A svou přítomnost projevuje tím, že se prolamuje do života jednotlivců a celého Božího lidu v rozličných znameních a zázracích. Při vší svatosti je to Bůh milostivý, který se skrze nezaslouženou milost a lásku ujal svého lidu. A nejen, že ho vyvedl ze země egyptské, ale on se mu stal trvalým průvodcem života. „Budu vaším Bohem a vy budete mým lidem!“ (Leviticus 26,12) Takže Bůh Písma je postižitelný jenom tehdy, když se on sám dává, když se zjevuje a prolamuje do života člověka, když se mu dává poznat ve své lásce! Jenže Bůh se nedává člověku poznat jen ve své lásce, ale také ve svém soudu. Nakonec však přece více ve své milosti, později projevené ve svém Synu, Ježíši Kristu. A tento Bůh miluje člověka přes všechnu jeho člověčinu, porušenost, omezenost a hříšnost, kterou si dědičně nese z ráje. Bůh biblické víry tedy chce být s člověkem při všem a ve všem, co činí. Ale je to také Bůh, který trestá lidskou vzpouru a hřích. *„Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kdo mne nenávidí. Ale prokazuji milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a kteří moje příkazy zachovávají!“* Takový je Bůh Písma svatého. Není to žádné metafyzické neutrum! Je to Bůh osobní. Člověk je pak jediným protějškem svého Stvořitele. A tento třikrát svatý Bůh oslovuje člověka, volá ho k sobě a člověk na Boží volání reaguje. Tak je tomu ve vztahu Bůh a člověk vždycky. Proto je třeba se vším důrazem povědět, že Bůh biblické víry není Bohem, který by byl na naší lidské rovině. Je to náš protějšek! Přichází jako Svatý a Svrchovaný se svou iniciativou vždycky jako první, ne my lidé! Bůh se k nám sklání. On k nám přichází se svou pomocí. On nás volá a bere za ruku. On se k nám ve svém milovaném Synu ze své svatosti, lásky a z úžasného milosrdenství sklání. On nás bere za ruku a touží po našem obecenství.

Připomínám to proto, že občas slýchám na půdě církve podivné náhledy na Boha, včetně velice pošetilých slov některých, kteří troufale volají: *„Hej, Bože, tady jsem, kámo!“* Teď trochu parafrázuji a ještě více vyhrocuji takové myšlenky, abych upozornil na jejich velké nebezpečí! *„Ty sis po svém stvoření dal nohu přes nohu, dal sis kafíčko, aby sis odpočinul. Hej, kámo, my tě za to chválíme. Slíbil jsi, že když tebe budeme chválit a tebe prosit o cokoliv, tak že nám všechno dáš. Hej, kámo, dej nám všechno, jak jsi slíbil …“* Cítíte, jak mrazí v zádech při takové troufalosti! Bůh Písma svatého je Bohem naší víry. Ale je to svrchovaný Bůh a Pán! A nikomu nedovolí, aby si s ním kdokoliv zahrával nebo ho strhával na lidskou rovinu. Bůh nedovolí, aby ho ve své duchovní výši či lidské pošetilosti kdokoliv urážel nebo snižoval. Náš Bůh a Pán, přes svou úžasnou milost a projevy lásky a milosrdenství, kterou projevuje ve svém Synu, nepřestává být Bohem svatým a Bohem soudu. Je to Bůh, který si svůj lid sice zavazuje smlouvou, takže se stává Bohem obecenství, ale jeho slovo je a vždycky zůstane slovem naprosté suverénní Boží svobody. On říká: „Smiluji se, nad kým se smiluji. A slituji se, nad kým se slituji!“ Pamatujme, že Boží soud přijde od Božího domu. Ovšem to radostné v Písmu Starého i Nového zákona je poselství pro všechny tiché, pokorné a maličké, kteří k Bohu přistupují v pokání a s vědomím své porušenosti a hříšnosti. Náš Bůh se projevuje především ve své milosti a v odpuštění. Pro oběť a rány svého Syna se k nám ustavičně sklání a mnohé nám odpouští. Skrze oběť Kristovu na nás hledí milostivě a odpouští mnohé lidské i církevní pošetilosti a bláhovosti.

Bůh Písma svatého se postupně člověku odkrývá a prolamuje se do všech jeho zápasů, protože člověka miluje a chce být Bohem osobního vztahu. Je to Bůh obecenství, který touží po společenství s každým z nás. Je Bohem, který se k nám hříšným lidem projevuje svou milostí a skrze oběť svého Syna nám nabízí spasení. Tak se Bůh starozákonní víry v Novém zákoně konkretizuje v zaslíbeném a proroky dávno zvěstovaném Mesiáši a Vykupiteli. Apoštol Pavel to vyjádřil slovy: V Ježíši Kristu nalézáme jediný legitimní “obraz Boží“. Nalézáme ho v Ježíšově životě a utrpení, v jeho bezvýhradné účasti na našem reálném lidském údělu! Tak se Svatý a Svrchovaný Bůh, Stvořitel všeho ve svém Synu, kterého poslal na tuto naši zemi, aby obnovil soulad vztahu Boha a člověka, který byl narušený lidským hříchem, stává Bohem milostivým, Bohem lásky, Bohem, který není omezený na určité rody a pokolení, ale který svoje milosrdenství a lásku vylévá na všechny lidi dobré vůle, kteří žijí na této zemi a kteří ho v pokoře svých srdcí přijímají za svého Pána a Krále života. Stává se Otcem nejen pro svého Syna, ale stává se Bohem a Otcem i

Dokončení na str. 4

Křesťanství na pouti dnešním světem

Dokončení ze str.2

ně „prožívat“. Životní každodennost s vírou v Boha jako by nebyla „in“. Staletou strukturu církve nechtějí na sebe navléknout jako chomout, který by kolos církve měl jen táhnout. Někteří v této vlastní projekci hledali určité osvobození, jiní ji zase vidí jako ztrátu identity. A tak má křesťanství dnes podobu zvláštní barevné MOZAIKY.

1. První část je fundamentalistická, kritická i odmítavá ke vší modernosti, v hávu staromilství.
2. Druhá část upřednostňuje farní společenství v jeho nejrozmanitějších aktivitách. Místo v ní má tradiční stručný katechismus a nauka víry, jako opěrné body.
3. Třetí část pěstuje volnější spojení s církví přes základní události života: křest, biřmování, svatba, pohřeb; Vánoce a Velikonoce. Vše jako určité přijaté hodnoty života.
4. Čtvrtá část představuje religiozitu poněkud mimo rámec institucionální církev. Obsahuje nabídku „pomoci“ pro nesnadné křižovatky života, tj. obecně uplatněný altruismus jako variantu tradiční „křesťanské víry“, jakkoli bývá právě altruismus vírou křesťanů často inspirován.
5. Pátá skupina jsou stálí „válečníci“ takřka proti všemu, co se jim na církvi (případně vedení) nelíbí. Chtějí v ní sloužit jako inspektoři. Bývá to obvykle semeniště konfliktů uvnitř církve s obtížnou komunikací uvnitř i navenek.

Co s tím vším, ptá se autor. Je hluboce přesvědčen, že cesta dál vede k návratu ke SPIRITUÁLNÍMU ROZMĚRU CÍRKVE. Neznamená to opustit charitu, sociální službu všeho druhu a nebýt útočištěm pro všechny potřebné. Svět kolem církve by nejraději viděl církev jen jako sanitární pohotovou jednotku. Vše ostatní bude řídit a organizovat sám. A přece, církev bude tyto služby vždy konat, avšak sama především je a zůstane místem a pramenem duchovní NADĚJE pro člověka jako lidskou bytost. Zde je její poslání a nezastupitelnost. Potom může směle vycházet k ohniskům svého působení v budoucnosti. Jimiž budou i nadále farnosti, kláštery, poutní místa, kurzy, setkávání – happeningy. Zůstane však stále určitá asymetrie mezi aktivními a méně aktivními. Církev nikdy nesmí zapomenout na vstřícnost i k tzv. „odrodilcům“ či „lhostejným“, a na otevřenost k „sympatizantům“ všeho druhu. Z této tvořící se mozaiky se už dnes pozvolna buduje DŮM pro generace s různými důrazy jejich víry, který budou přijímat jako DOMOV. Na tuto cestu se pozvolna vydává už dnes. Autor zahrnul do knihy glosu o současném okolí církve v dnešním světě. Uvádí, že na běžeckou dráhu světem už po řadu desetiletí nastoupilo NOVOPOHANSTVÍ mnoha podob. NACISMUS s robustním kultem rasy. BOLŠEVISMUS s rituálními obřady kultu ideologie, strany, vůdců – až po jejich balzamování, NEW AGE s důrazy ekologie, uctívání řek, pramenů, hor, protože Bůh je přece všude a ve všem, netřeba kostelů s kazatelnami, které někdy pomáhají ideologizovat evangelium. Bolavým ostnem novopohanství je do široka se rozlévající lhostejnost života. (Milan Kundera to vystihl větou, že je to „Neunesitelná tíha lehkovážnosti života“.) Je to nejspíše určité „NICNEVĚŘENÍ“ doprovázené naopak „KONZUMACÍ VŠEHO“, co je k mání hmotně i ideově. Opět jen podle vlastního výběru. Určitá plytkost, rychlost soudu, povrchnost vnímání mají dnes široké pole působnosti. Nejspíše je to podoba spotřebního aktivismu. Není tu vidět žádné „pokleknutí“, řekl by zesnulý spisovatel L. Vaculík. Takový člověk je souputník cest církve dnes i zítra v tzv. „osvobozené“ moderní společnosti. Nakonec by se mohl stát jen zanedbatelným „číslem stáda“, nebo „osamělým běžcem“. Avšak ani v jednom, ani v druhém případě nepřestává být obrazem „bližního“ z evangelia, k němuž se sklonil Samaritán. A on toto „sklonění“ potřebuje i vyhlíží. Takto náročný i vznešený úkol je svěřen Kristově církvi od počátku, a pro každou dobu. Ta současná je také „časem příhodným“, a pro jedinečného Samaritána Krista trvale „časem milosti“. Autor je přesvědčen, že tudy vede cesta církve dál. Protože Ten, kdo je na cestě před ní „po všechny dny“, je přece sám Kristus. Pak platí: „Podepírá-li církev už jen Kristus, je na tom dobře.“ Nám odkázal B. Pascal.

Josef Hromádka

130 let od úmrtí Thomase Cooka

Následky alkoholismu už ve věku 14 let pocítil ve svém vlastním životě australský chlapec Thomas Cook. Thomas se narodil 22. listopadu 1808 v Melbourne, v anglické městské části Derbyshire. Jeho rodina žila v chudých poměrech. Rodiče byli aktivními členy tamního baptistického sboru. Když byly Thomasovi tři roky, zemřel mu otec. Jeho matka se opět vdala. Aby mohl uživit svou rodinu, Thomas musel předčasně skončit školní vzdělání, jenom mohl navštěvovat nedělní školu. Zaměstnal se potom u jednoho obchodníka se zeleninou a začal pracovat také u svého na alkoholu závislého strýce jako truhlářský učeň. Už v tomto věku začal vydávat křesťanské traktáty a postupně se stával baptistickým misionářem a učitelem nedělní školy. V roku 1833 se oženil. Jako rozhodný zastánce abstinence začal organizovat velké slavnosti a demonstrativní pochody proti "metle lidstva", jakou je alkoholismus. Toto všecko vedlo jistě k tomu, že Thomas Cook se stal později baptistickým laickým kazatelem, který se zvlášť staral o alkoholiky a podporoval skupiny abstinentů.

Proto už v roce 1841 zorganizoval s aktivisty abstinentního hnutí jednu velkou skupinovou cestu na setkání v deset mil vzdáleném městě Loughborough. Takže: 570 účastníků cestovalo železnicí společně tam a zpět, v ceně jen jednoho šilinku, na toto setkání. Tato cena obsahovala zpáteční lístek a chléb se šunkou a šálek čaje. Na základě této úspěšné cesty plánoval a organizoval Thomas Cook další skupinové cesty. A to: do Liverpoolu, do Skotska a v roce 1851 na světovou výstavu do Londýna. Po roce 1856 podnikl poprvé cestu do Ameriky. První souhrnná cesta vedla do Egypta a Cook nabízel i 202denní cestu do celého světa. Nakonec tento charizmatický muž si otevřel v roce 1845 cestovní kancelář. Zavedl cestovní tikety a hotelové kupony. Skutečně jméno "Thomas Cook a syn" zaručovalo v té době velmi dobré zájezdy pro lidi ohrožené alkoholismem. Zakladatel firmy "Thomas Cook" zemřel 18.7.1892 v britském Leicesteri. I po jeho smrti dále vedl firmu jeho syn John Mason Cook, a ta zůstala až do roku 1928 v rodinném vlastnictví. Je třeba ještě dodat, že v roce 1919 pro svou firmu "Thomas Cook" zakoupil letadlo a prodával první letenky pro cestující. Závěrem je nutno konstatovat, že firma "Thomas Cook" vykonala zejména pro křesťanskou církev na celém světě mimořádnou aktivitu v zápase proti alkoholismu a jiným závislostem. Dík za to patří nejen Cookově rodině, ale především Pánu Bohu.

Mgr. Vlastislav Svoboda, emeritní farář

Bible v životě církve (vč. DVD)

V sobotu 8. června 2013 se v Praze konala konference „Bible v životě církve“ na připomenutí 400. výročí posledního vydání Bible kralické na českém území roku 1613. Konferenci organizoval Exulant, nyní spolek, tehdy občanské sdružení, a část probíhala v evangelickém kostele U Salvátora, část v Betlémské kapli. Byla to doba drsná i na naše dnešní poměry: z důvodu povodní platil v Praze nouzový stav a o týden později padla vláda premiéra Nečase. Přednášky a kázání, jež na konferenci zazněly, Exulant vydal v následujícím roce ve stejnojmenném sborníku (A5, 118 str., 100 Kč).

Autory přednášek s výmluvnými názvy jsou historička Edita Štěříková (Exulanti a Bible), novozákoník Petr Pokorný (Bible Kralická – inspirace pro Český ekumenický překlad), evangelický farář Ondřej Macek (Bible v rukách lidu. Poznámky k fenoménu českého písmáctví), emeritní ředitel Muzea Komenského v Přerově František Hýbl (Bible a její cesta k českému čtenáři. Čtyři sta let od vydání jednodílné Bible kralické). Kázali evangelická farářka Ewa Milena Jelinek (Žd 13,14) a emeritní synodní senior ČCE Pavel Smetana (J 8,31–36: Cesta ke svobodě), oba potomci pobělohorských exulantů.

Sborník obsahuje medailonky hudebníků, kteří na konferenci zpívali a hráli: Salvátorský pěvecký sbor – sbormistryně Marie Žárská, Jan Meisl, Zvonky Dobré zprávy – sbormistryně Jarmiła Wiera Jelinek, Pěvecký sbor BJB Liberec a Jablonec n. Nisou – sbormistři Lenka Špringlová a Pavel Pospíšil, evangelický církevní kantor Ladislav Moravetz. Ve fotogalerii na konci knihy jsou fotografie z průběhu sjezdu a skeny různých Biblí, které ve své přednášce představuje dr. Hýbl. Tyto a další fotografie a skeny obsahuje též přiložené DVD. Jsou tam ke spatření stránky Bible pražské a Bible kutnohorské z 15. století a mnoha dalších Biblí, samozřejmě včetně oné připomínané „jednodílky“ Bible kralické z roku 1613. DVD se skeny různých Biblí je vhodné i jako učební pomůcka v hodinách češtiny a dějepisu.

Alois Jirásek někdy bývá vysmíván pro pojem *„temno“*. Avšak, jak upozorňuje E. Štěříková, přejal jej od exulantů, kteří si jím připomínali žalm 119,105 *„… lidé, kteří opouštěli svou vlast proto, že v ní nemohli svobodně číst Bibli – Slovo Boží (neměli své ‚světlo‘), hovořili o své otčině jako o ‚temné zemi‘, o zemi, v níž vládne ‚temno‘. Nechtěli žít v ‚temnu‘.“*

„Už děti byly rodiči vedeny tak, že si byly vědomy nezměrné hodnoty Bible, jejíž uchování stálo i za tělesnou bolest. Vyslýchaní zapírali, jak dlouho jen dokázali unést bolesti.“ Na závěr své přednášky klade autorka provokativní otázku: „Stojí Bible za tak veliké oběti, které pro ni přinesli exulanti?“

Pokud budete listovat obrazovou přílohou, prohlédněte si tři hromadné fotografie u Pomníku Mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí.

První je z roku 1993, kdy se po několika desetiletích takto ve velkém mohli opět sejít potomci pobělohorských exulantů, druhá a třetí jsou z roku 2013. Tehdy se kolem pomníku budoval záhon, přes který vedly dřevěné fošny. Po nich účastníci konference přešli, aby se k focení mohli posadit na schody stejně jako před dvaceti lety. Po chvíli přijeli strážníci Městské policie, které na „vandaly“ u pomníku upozornil kamerový systém (strážníci jsou na třetí fotce).

Všechno jsme si vyjasnili, avšak zaujalo mě, že v jedněch dobách strážci pořádku reformaci pronásledují, zatímco v jiné době její připomínku brání jakožto kulturní památku. Snad to tak vydrží co nejdéle.

Pavel Čáp

Svatost Boží volá...

Dokončení ze str.3

pro všechny přítomné a budoucí učedníky a následovníky Božího Syna. Ale přes svou lásku k nám lidem, přes všechnu svou dobrotivost a úžasné milosrdenství, s kterým k nám přistupuje, zůstává třikrát svatým Bohem. Zůstává Bohem, před kterým v úctě a úžasu pokleká každé pokorné lidské koleno a koří se před ním každé hříšné lidské srdce.

To je náš Bůh! A Ježíš, Boží Syn, nám v evangeliích připomíná, že tento Svatý a Svrchovaný je pro všechny lidi hluboké a oddané víry Bohem milujícím. Je Bohem, který po nás touží. A je Bohem a Otcem nejen pro samotného Ježíše, ale i pro nás. Ježíš nám připomíná, kým jsme my lidé tady na této zemi pro Boha. Jsme hříšní a porušení lidé s pečetí dědičného hříchu! Ale přesto nás Bůh ve svém Synu a skrze něho miluje. Vidí sice naši porušenost, ale hledí na nás skrze rány a oběť svého Syna. Kvůli němu nám odpouští. Skrze něho nás ustavičně volá do své blízkosti! Bůh poslal na tento svět svého Syna, aby nám předal svoje poznání Boha, poznání Otce lásky, milosrdenství i soudu. A vysvětluje nám, že tento Bůh je láska. Chce nás vtáhnout do vzájemného vztahu lásky Otce a Syna v přítomnosti a při působení Ducha svatého. Vtahuje tak všechny maličké do Boží lásky. Vtahuje všechny ty, kteří v pokoře svých srdcí k němu volají a kteří mu dovolí, aby mohl pročistit jejich srdce a rozzářit jejich životy Boží láskou. Těm odkrývá v plnosti lásku Boha, nebeského Otce. Proto nepřestává volat: *„Pojďte ke mně všichni, a skrze mě i k nebeskému Otci, a já Boží Syn, v síle svého nebeského Otce, vás občerstvím!“* Takové obrovské povzbuzení zní z evangelia!

Ježíš ví a zná námahu svých učedníků, apoštolů i všech následovníků. Zná i naši bídu a naše trápení. Ví o naší duchovní únavě v zápase o korunu života. Ale slibuje všem věrným, že on sám v síle nebeského Otce a v síle Ducha svatého bude pro nás zdrojem síly, naděje i pomoci. Osvobozuje nás od příkazů a zákazů Mojžíšova zákona a přináší nám spasení, které ovšem není a nikdy nemůže být předmětem naší lidské snahy. Získává se přijetím úžasné, nezasloužené Boží lásky a milosti v Božím Synu, v jeho díle a vykoupení. Ježíš odkrývá tuto úžasnou Boží lásku, která nás zachraňuje, občerstvuje a v Duchu svatém přidává sílu do každého kroku našeho života. A do duchovního zápasu o korunu života přidává vzácnou radu: *„Učte se ode mne. Já, Ježíš, Boží Syn, jsem tichý a pokorný srdcem. A pak naleznete odpočinutí!“* Ta rada je vzácná v tom, že zdůrazňuje dvě podstatné vlastnosti Kristova učedníka: tichost a pokoru srdce. Mohlo by se zdát, že v našem světě vítězí mocní a prosazují se ti, kdo mají široké lokty. Mohlo by se zdát, že vítězí pyšní, hluční, ctižádostiví, draví, kteří zatlačují druhé. Jenže u Boha Svatého a Svrchovaného je tomu jinak. Bůh, náš Otec v nebi, nám doprostřed našeho světa poslal svého Syna, který byl maličkým. A přesto byl tím prvním. Když dorostl, stal se kamenem, který sice stavitelé zavrhli, ale přesto byl a zůstal navždy tím základním kvádrem nárožním v našem životě. Pokora je Boží vlastnost. Proto i pravá láska je vždycky tichá a pokorná. A jako taková dává život a odpočinutí. Tichost a pokora je Boží způsob a návod, jak žít v tomto světě, jak bojovat dobrý boj víry, jak neztratit Božího ducha a nakonec získat korunu života. Prosme o tuto pokoru a tichost před Boží tváří, která je pro pokorné a tiché Boží láskou, Boží milostí a Božím milosrdenstvím. Pán Bůh touží po člověku, ale pyšného zavrhuje a pokorného bere na milost.

Prosme Pána o to, aby si z nás mocí svého Ducha utvářel děti pokory a tichosti, které by ve vší úctě a vážnosti chválily Boha, Otce v nebi, a pokoušely se následovat cestu jeho Syna. Pak se nebe bude radovat a mnozí kolem nás budou chválit a velebit Boha.

Pavel Rybín

Vždy se dá něco dělat

10. srpna uplynulo deset let od úmrtí Libuše Soběslavské, rozené Cardové, manželky faráře Českobratrské církve evangelické Jaroslava Soběslavského v Lanškrouně.

Narodila se 31. 10. 1925 v Krucemburku v rodině, pro kterou církev mnoho znamenala (její bratr Jiří se stal evangelickým farářem, působil především v Horní Čermné).

Otec Adolf byl značně hudebně nadán, leč pocházel z velmi skromných poměrů a proto na placené hudební vzdělání nebylo ani pomyšlení. A tak se naučil hrát sám na housle, které mu darovali ti, jimž se ho zželelo a kteří ho takto reálně podporovali (tyto housle jsou "deponovány" u mne). Adolf byl také příznivcem sociální demokracie. Právě od něho jsem slyšel její tehdejší heslo – "***osm hodin práce, osm hodin spánku, osm hodin vzdělávat se***". Protože se však *"v čas příhodný nesloučil"*, jak se očekávalo, vyměřili mu ten nejmenší možný důchod.

V polovině třicátých let minulého století přešla rodina Cardova do Chrudimi, kde Adolf prodával v tamním konzumu sociální demokracie (v jehož skladu z počátku bydleli). Zde se samozřejmě zapojili do tamního evangelického sboru, kde v tu dobu sloužil farář Bohumil Smetánka. Ve sboru byla i živá skupina mládeže, do které patřili mimo jiné i Miroslav Brož, Zbyněk Laštovka a další (nikoho jsem úmyslně nevynechal).

Na počátku války zemřela náhle Libušina matka Justýna (srdeční choroba) a tak náročný čas dospívání prožila jako poloviční sirotek. Po skončení války se přihlásila na filosofickou fakultu v Praze, obor čeština a dějepis. Ve studiu však došla jen k první odborné zkoušce, také proto, že jako manželka faráře by v těchto oborech v čase budování "světlých zítřků" v tomto státě zcela jistě nenašla uplatnění pro tuto kvalifikaci. V Praze se zapojila do života evangelické studentské mládeže, kde se seznámila s "jistým" Jaroslavem a byla z toho v roce 1947 svatba (v rámci sjezdu československých akademiků, který se konal ve Zruči nad Sázavou, kde tehdy Jaroslav působil a který "musel neustále něco organizovat").

V roce 1948 přešli do nově utvořeného sboru v Lanškrouně. Byla to také příležitost k uplatnění Libušiných učitelských vloh, zálib neboť v ten čas se učilo náboženství na mnoha školách ve městě a nejbližším okolí a což bylo to nad síly faráře. Byly to mnohačlenné skupinky.

Když se Jaroslav na podzim 1954 vrátil z vojenské základní služby, kterou vlastně absolvovat neměl, protože nesplňoval zdravotní podmínky (ale na to se tenkrát nebral ohled, hlavně když byl farář dva roky mimo službu, což se v tomto případě podařilo jenom z části, Jaroslav na neděli z kasáren zmizel a v Lanškrouně kázal skoro každou neděli), *"rozeběhly se"* ve sboru tzv. biblické hodiny pro děti (jednak proto, že ovzduší kolem vyučování náboženství na školách velmi *"zhoustlo"*, bylo vůči dětem nesmlouvavě agresivní - stávalo se, že tyto " hloupé " děti byly postaveny na stupínek a ostatní se jim povinně smály, jednak proto, že i to byl způsob jak děti hlouběji zapojit do sborového společenství, nechodily do školy, ale "domů"). Ty Libuše převzala a současně také i přípravu konfirmandů. Těchto setkání se tenkrát zúčastňovaly desítky, nikoliv jedinci. K lanškrounským samozřejmostem patřila i dětská vánoční slavnost a rodinné bohoslužby na velikonoční pondělí. Při nich zaznívaly nejenom slovní projevy dětí (ty bylo třeba obstarat, což nebylo za tehdejších technických vymožeností snadné), ale také mnohé písně, které byly doprovázeny "orchestrem" sestaveným z dětí sboru, které navštěvovaly lanškrounskou lidovou školu umění (mohly takto obohacovat společenství sboru). A také tenkrát ve sboru "působil" dětský pě-vecký "sbor". V průběhu času se Libuše stala ordinovanou presbyterkou ČCE, což bylo pro mě velkou pomocí v čase, kdy se s Jaroslavem v roce 1986 přestěhovali na důchod do Tábora. Byla to doba, kdy evangelického faráře v jižních Čechách viděti znamenalo *"velké štěstí míti"*. A já, který jsem spravoval nejen diasporní táborský sbor, ale někdy i dva další podobných parametrů, jsem skutečně nedokázal mít v neděli dopoledne dvoje bohoslužby na místech od sebe i 70 km vzdálených a odpoledne byly na "pořadu dne" kazatelské stanice (*byly neděle, kdy jsem musel "zvládnout" čtvery bohoslužby a najezdil jsem přitom 200 km*).

Svůj život dožila v Brně, v pečovatelském domově, kam se přestěhovali v roce 1996, kdy Jaroslav potřeboval vzhledem ke svému zdravotnímu stavu setrvalou péči. I tam se zapojila do církevního života, především v tzv. Kavárničce v tamním prvním sboru ČCE, kde přispívala i do programu. Ano, vždy se dá pro evangelium něco "podnikat", i když se snad některým malověrným zdá, že to nic nepřinese.

Ondřej Soběslavský,
syn a duchovní za zenitem

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 3

22 – 23/2022

VYCHÁZÍ: 17. 8. 2022

Křesťanství na pouti dnešním světem

Ke 200. výročí narození velkého Moravana, Čecha a Rakušana Gregora Johanna Mendela – "otce genetiky"

Málokterý "našinec" dosáhl ve světové vědě takové proslulosti jako "otec genetiky" Gregor Johann Mendel. Sice nezískal ani jednu Nobelovu cenu, jeho životopis neobsahuje desítky odborných publikací, i to přízvisko "otec genetiky" dostal až mnoho let po smrti ... Nikdy nesložil žádnou vysokoškolskou zkoušku, nezískal žádný diplom. Nezískal ani kvalifikaci pro učitele na nižším gymnáziu. Zajímal se o ledacos – o matematiku, meteorologii, botaniku, jazyky. Ale jeho examinátoři měli dojem, že v ničem není dost dobrý.
Geniální vědec? Na první pohled spíš jasný loser. Snad nadaný a hodný člověk. Ale introvertní trémista s podlomeným zdravím, navíc z chudých poměrů.

„Zakladatelé moderní biologie jsou dva. Já bych řekl přesně v tomto pořadí – Gregor Johann Mendel a Charles Darwin. Já si cením Mendela ještě více než Darwina," říká v současné době velice oblíbený český biolog a etik Marek Vácha.

„Neznám žádný jiný příklad vědecké disciplíny, která byla plně zformována jedním jediným mozkem," napsal o Mendelovi britský profesor biologie Gavin de Beer.

Johann Mendel se narodil v Hynčicích (dnes Vražné) v chudé statkářské rodině. Jeho matka byla Němka, otec napůl Čech. Mendelovou mateřštinou byla němčina, později se naučil česky a považoval se za „Moravana německé řeči".

Narodil se 20. července 1822. Někde se uvádí 22. července 1822. Přesné datum ale není tak důležité.

Vyrostl se dvěma sestrami - starší Veronikou a mladší Terezou, která se dokonce vzdala části věna, aby mu umožnila studia.

Jako jediný syn v rodině byl předurčen k převzetí rodinného statku. Místní vzdělanci ale rodiče přemluvili, aby nadané dítě nechali dál chodit do školy.Velký úspěch to však nebyl. Mendelovi chyběly peníze, byl nemocný, musel školu přerušit a vrátit se na čas domů.

Po absolvování základní školy v Hynčicích navštěvoval piaristickou školu v Lipníku nad Bečvou. Středoškolské vzdělání ukončil maturitní zkouškou na gymnáziu v Opavě. V letech 1840 až 1843 studoval na Filosofické fakultě Univerzity v Olomouci. V této době v Olomouci vyučoval přírodopis a polní hospodářství Johann Karl Nestler, významný výzkumník na poli šlechtění zvířat a rostlin, jehož výzkum šlechtění ovcí podle některých autorů ovlivnil pozdější Mendelovu práci. Dalším olomouckým profesorem, který jej ovlivnil, byl Bedřich Franz. Během studia se Mendel živil převážně kondicemi. Z finančních důvodů a na přání matky vstoupil do semináře. V roce 1843 přišel do augustiniánského kláštera sv. Tomáše na Starém Brně a přijal řeholní jméno Gregor. V kněžském semináři u kostela sv. Michala absolvoval J. G. Mendel studia teologie a v kostele sv. Michala byl slavnostně vysvěcen na kněze a 15. srpna 1847 v něm sloužil svoji první mši.

Ve svých 28 letech se jako suplent (řečtiny, latiny, němčiny a matematiky) gymnázia ve Znojmě, kde také přechodně bydlel v domě č. 42 na ulici Horní České, přihlásil k učitelským zkouškám z přírodopisu a fyziky na univerzitě ve Vídni. U zkoušek celkově neuspěl, paradoxně kvůli neúspěchu v přírodopisu. V letech 1851–1853 studoval Mendel matematiku, fyziku, chemii, botaniku, zoologii a paleontologii. Jeho profesorem fyziky ve Vídni byl Christian Doppler, který prosazoval užití kombinatoriky a teorie pravděpodobnosti v aplikovaných vědách. V roce 1853 ukončil studium na univerzitě ve Vídni, aniž by se mu z důvodu náhlé těžké nemoci podařilo složit profesorské zkoušky. Krátce pak ještě učil jako suplent přírodopisu a fyziky na 1. německé reálce v Jánské ulici. Během studií se velmi zajímal o fyziku, matematiku a meteorologii. Díky důkladnému studiu těchto věd si uvědomil důležitost matematiky a statistiky pro vysvětlování přírodních dějů. Toho později využil během svých pokusů s hrachem.

Po smrti opata Cyrila Nappa byl zvolen opatem Augustiniánského kláštera a v této funkci představoval významnou osobnost Brna a Moravy v tehdejším Rakousku-Uhersku. K této vysoké funkci postupně přibíral další a byl nucen svou pokusnou činnost stále více zanedbávat. Posledních deset let života spotřeboval hodně času a energie ve sporu s rakouskou vládou kvůli neoprávněně zvýšené dani z klášterního majetku. V roce 1883 vážně onemocněl a 6. ledna 1884 v klášteře zemřel. Byl pochován na Ústředním hřbitově v Brně do hrobky augustiniánů. Rekviem v kostele dirigoval klášterem na studiích v Brně podporovaný lašský rodák Leoš Janáček.

Po návratu do Brna se v letech 1856–1863 věnoval křížení hrachu a sledování potomstva. Na základě svých pokusů formuloval tři pravidla, která později vešla ve známost jako Mendelovy zákony dědičnosti. Později byla jeho experimentální data mnohokrát prověřována, protože se mnoha kritikům zdála až příliš přesná. Spíše než falšování dat ale lze Mendelovi vytýkat to, že ze svých mnoha tisícovek pokusů zveřejnil pouze ty, které nejlépe dokládaly jeho teorie. Tomuto závěru také napovídá to, že z mnoha znaků, které Mendel sledoval, nakonec popsal pouze ty, které jsou ovlivněny jediným genem a u kterých je dědičnost nejjednodušší. Dále je zřejmé, že aplikoval dnes nepřípustný postup, kdy pokusy, které nevyšly úplně přesně, nastavoval dalšími minipokusy tak dlouho, dokud nedostal přesně ten poměr, který chtěl. Faktem však je, že v tehdejší době, kdy statistika de facto neexistovala a Mendelova práce byla jedna z prvních, která aplikovala matematické metody na biologický výzkum, lze tento postup považovat za normální. Navíc se tím ani nijak zvláště netajil.

Své pokusy na rostlinách přednesl v roce 1865 na setkání Brněnského přírodovědeckého spolku a následně publikoval v práci ***„Pokusy s rostlinnými hybridy"*** (1866) (německy ***Versuche über Pflanzen-Hybriden)***.

V roce 1869 se mu dostalo jediné pocty za svého života v odborných přírodovědných kruzích: byl zvolen viceprezidentem Přírodovědeckého spolku v Brně. Téhož roku vyložil na půdě tohoto spolku výsledky své druhé práce v oboru křížení rostlin o jestřábnících. Jestřábníky byly ovšem nešťastnou volbou, vzhledem k jejich atypickému rozmnožování, které v té době nebylo známo. Mendel tak nabyl přesvědčení, že jím objasněné zákonitosti vlastně neplatí.

Mendelův přínos pro biologii byl rozpoznán až po jeho smrti, začátkem 20. století Hugo de Vriesem, Carlem Corrensem, Erichem von Tschermakem a především Williamem Batesonem, který nechal přeložit jeho práci do angličtiny. Nešlo jen o to, že položil základy oboru genetiky a definoval principy nyní známé jako Mendelovy zákony dědičnosti, ale jako jeden z prvních použil ve své práci biostatistické metody.

Od roku 1862 až do své nemoci prováděl Mendel každodenní meteorologická pozorování pro Meteorologický ústav ve Vídni. V seznamu třinácti Mendelových publikací se devět týká meteorologie. Jeho jméno nese i první česká vědecká stanice v Antarktidě.

Dílo a život Gregora Mendela od roku 2002 prezentuje Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity umístěné v autentických prostorách starobrněnského opatství. Moravské zemské muzeum se od roku 1965 propagaci jeho vědeckého a kulturního odkazu věnuje v rámci svého centra Mendelianum. Jméno zakladatele genetiky nese ve svém názvu Mendelova univerzita v Brně. Rodný dům v Hynčicích je kulturní památkou a vedle expozice věnované Mendelově životu a dílu se v něm nacházejí i exponáty zobrazující venkovský život regionu Kravařsko. V roce 2007–2008 bylo muzeum zcela rekonstruováno za přispění evropských fondů.

Rodný dům Gregora Johanna Mendela

Co nám zbylo po Mendelovi?

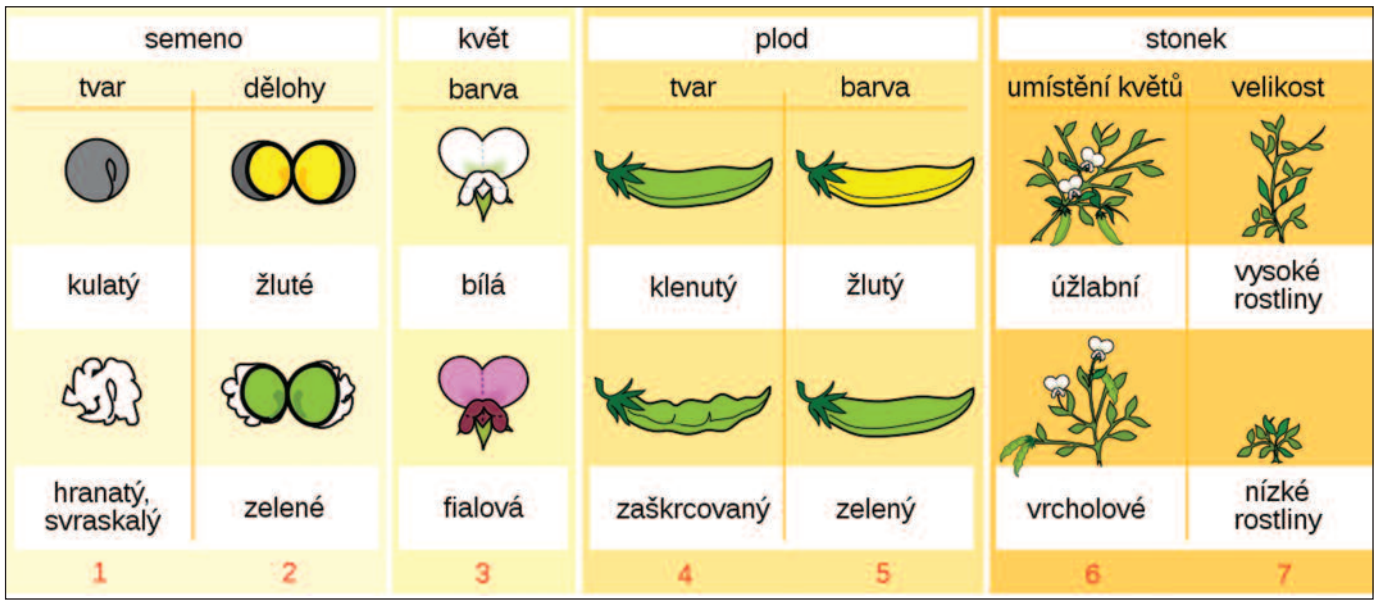
Po Gregoru Mendelovi byla pojmenována planetka 3313 (Mendel).

V roce 1976 o něm režisér Jiří Bělka natočil životopisný film Strom vědění dobrého s Karlem Högerem v hlavní roli.

V roce 1992 gymnázium v Opavě, kde Mendel studoval, přijalo na jeho počest název Mendelovo gymnázium Opava.

Po J. G. Mendelovi byl pojmenován (k r. 2017) také pár vlaků kategorie expres společnosti České dráhy jezdící v trase Praha–Pardubice–Brno a zpět.

V průběhu června 2021 byly na brněnském ústředním hřbitově z augustiniánské hrobky exhumovány kosterní pozůstatky

Sedm charakteristik hrachu pozorovaných Mendelem a popsaných v práci „Pokusy s rostlinnými hybridy"

Gregora Johanna Mendela a tři měsíce zkoumány týmem vědců. Tento výzkum je součástí programu oslav 200. výročí Mendelova narození v roce 2022.

Busta přemístěná do Opavy

Hrobka augustiniánů na Ústředním hřbitově v Brně

Brno chce vybudovat sochu odkazující na zakladatele genetiky Johanna Gregora Mendela. V tiskové zprávě to uvedl mluvčí magistrátu Filip Poňuchálek. Mendel působil v Brně jako opat, ve městě také zemřel a je pochovaný na Ústředním hřbitově Brno. Po objeviteli základních zákonů dědičnosti je v Brně pojmenované i Mendlovo náměstí. Na něm chce podle náměstka primátorky Petra Hladíka (KDU-ČSL) město sochu odhalit v roce 2022, kdy uplyne 200 let od narození přírodovědce.

Na podobu sochy byla vypsána soutěž.

Mendel se stal součástí projektu Sochy pro Brno. V rámci něj vznikají sochy významných brněnských osobností. Realizace se dočkala díla odkazující na spisovatele Jana Skácela, skladatele Wolfganga Amadea Mozarta nebo vynálezce Thomase Alvu Edisona. Realizovat se kromě Mendela mají i sochy architekta Adolfa Loose, pátera Martina Středy nebo řeholnice Marie Restituty.

Mendlovo náměstí v Brně, které v současné době prochází rozsáhlou rekonstrukcí, ozdobí Hrachovina. Tak se jmenuje dílo, které nejlépe vyhovělo kritériím veřejné soutěže na zhotovení monumentu při příležitosti 200. výročí narození otce genetiky Gregora Johanna Mendela.

Rok 2022 se ponese ve znamení oslav 200 let od narození Gregora Johanna Mendela. Člověka, jenž jako první v dějinách lidstva definoval na základě svých pokusů s křížením hrachu zákony dědičnosti. Položil tím základy genetiky, jednoho z nejdůležitějších vědních oborů současnosti. Součástí těchto velkých oslav, kterým čerstvě udělil záštitu také prezident republiky Miloš Zeman, bude i realizace uměleckého díla, jež bude Brňanům život a dílo světoznámého přírodovědce připomínat. „Dědictví, které Gregor Johann Mendel zanechal nejen Brnu, ale celému lidstvu, si zaslouží trvalou připomínku na náměstí, jež nese jeho jméno. Navíc jde o oblast, která je vzdálena jen pár metrů od míst, kde k převratným objevům došlo. Ve světových metropolích je naprosto běžné, že se vzdá hold jejich největším osobnostem podobným způsobem. A my v Brně můžeme být opravdu hrdí na to, že zde taková persona působila. Dílo by se mělo stát nejen památkou Mendelova výjimečného odkazu, ale v budoucnosti také jedním z turistických cílů," říká primátorka města Brna JUDr. Markéta Vaňková.

Základnímu kameni budoucího monumentu požehnal nedávno v Římě v rámci audience dokonce sám papež František. Ze strany Svatého stolce jde o potvrzení, že Gregor Johann Mendel je ve Vatikánu vnímán jako jeden z nejvýznamnějších představitelů řádu sv. Augustina všech dob, který snese srovnání snad jen s Martinem Lutherem, jak vysvětluje ekonom starobrněnského opatství otec Jan Emil Biernat, OSA. „Socha pro Mendela, který svou výjimečností předběhl dobu, je pro nás určitým poděkováním a přirozeným morálním závazkem. Už jen z toho důvodu, že výsledky Mendelových objevů nebyly za jeho života pochopeny a vědeckého uznání se mu dostalo až mnoho let po jeho smrti. Mendelovo dílo je unikátní a má přesah. Vždyť např. jeho činy vyjadřují myšlenku, která nevylučuje možnost, že víra v Boha a věda mohou stát pokojně vedle sebe," dodal.

Uplynutí 200 let od narození Gregora Johanna Mendela zařadila Výkonná rada Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu na seznam výročí UNESCO. Oslavy budou propojeny i s předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie. Realizace sochy pro Mendela by měla být jedním z pilířů kulatého výročí. „Chtěli jsme, ať je Mendlovo náměstí v budoucnu velkým veřejným prostorem, který bude hoden významu vědce, po němž je pojmenován. Proto mezinárodní devítičlenná odborná porota kladla důraz např. i na co nejpřesnější vystižení podstaty Mendelova odkazu a jeho objevů. Dílo, které bylo vybráno, je opět úplně jiné než ostatní sochy v Brně. Jednou ze zajímavostí tohoto monumentu bude to, že jím člověk bude moci procházet. Takto koncipovanou sochu zatím v Brně nemáme," shrnuje 1. náměstek primátorky města Brna Mgr. Petr Hladík.

„Rok 2022 je pro město Brno výjimečný. Uplyne 200 let od narození Gregora Johanna Mendela, vědce, který proslavil hrášek, položil základy genetice a je významně spjatý právě s naší metropolí. Výjimečnost Mendelovy osobnosti láká do Brna genetiky ze všech koutů světa a my jsme náležitě na odkaz Mendela hrdí. V rámci oslav tohoto jubilea bude jako připomínka na zakladatele vědy o genetice a o základních principech odhalena socha k poctě brněnského velikána. Město Brno poskytne dotaci ve výši 10 milionů korun," doplnil 2. náměstek primátorky Tomáš Koláčný.

Zvítězila Hrachovina

Jako nejvhodnější návrh porota po tuhém boji vybrala dílo s názvem Hrachovina od Jaromíra Garguláka. Umělce, jenž je nositelem ceny Masarykovy akademie umění v Praze za uměleckou tvůrčí činnost a jehož díla jsou zastoupena v galeriích v České republice i v zahraničí a také v soukromých sbírkách v Kanadě, Japonsku, Švýcarsku či Norsku. Gargulák je také autorem např. sochy stavitele železnic Jana Pernera v České Třebové nebo plastiky Promethea, která je k vidění na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Vítězství v soutěži jej překvapilo a znamenalo pro něj předčasný vánoční dárek, zejména v podobě spousty práce. „Říká se, že doma není nikdo prorokem, proto jsem to nečekal. A férově přiznávám, že je to velký závazek, podílet se na uměleckém díle tak významné osobnosti, jakou byl Gregor Johann Mendel," říká autor vítězného návrhu.

Ten se v autorových představách rodil několik týdnů. Třiašedesátiletý umělec, který vystudoval slévárenskou technologii a vždy vyhotovuje pouze jediný originální odlitek, se snažil během soutěže co nejlépe proniknout do tajů Mendelem definovaných zákonů dědičnosti. Dokonce si kvůli tomu koupil domů hrách, který zasadil, aby ho mohl v jednotlivých etapách pěstování pozorovat. „Připadal jsem si jako dřív na základní škole, kdy sledujete, jak ten hrách roste, probouzí se k životu, a na základě toho jsem začal skicovat a modelovat stély. Manželka s dcerou si ze mě dělaly legraci, vůbec nevěřily tomu, že bych mohl vyhrát. V průběhu času jsem si pohrával i s variantou rozmnožování, zvažoval jsem jít i někam směrem k DNA, ale protože Mendel pracoval s rostlinami, tak mě to stále vracelo zpátky k tomu hrachu. Mendel vycházel během svého křížení z barevnosti a tvarů semen a následně objevil i slavný poměr 9:3:3:1, který je dominantní i na mé plastice," přibližuje autorský proces Jaromír Gargulák.

Právě detailní souznění Garguláková návrhu s Mendelovými zákony dědičnosti rozhodlo v závěrečném hlasování pro dílo s názvem Hrachovina, které by mělo současným i budoucím generacím připomínat přelomový objev Gregora Johanna Mendela. „Vítězný návrh se skládá celkem ze čtyř samostatných objektů a obsahuje všechny Mendelem definované zákony dědičnosti, přičemž v monumentální části díla je znázorněno křížení alel při úplné dominanci, kde dochází při použití Mendelova čtverce k výslednému fenotypovému štěpnému poměru. Ten je na plastice, kde je dominantním materiálem bronz, přesně znázorněn," vysvětluje člen odborné poroty emeritní profesor a akademický sochař Kurt Gebauer.

Socha pro Mendela bude financována nejen z privátních zdrojů, ale požádáno bude i o podporu z veřejných zdrojů. Zároveň organizátoři vyhlásili veřejnou sbírku s transparentním účtem vedeným u České spořitelny, který má číslo 6175140379/0800. „Jednáme s konkrétními partnery, kteří by měli zájem se účastnit tohoto mezinárodně významného projektu. Díky tomu, že Gregor Johann Mendel byl otcem genetiky, tak jsme připravili pro nejvýznamnější donátory např. možnost uložit své DNA přímo do vítězné sochy," uzavírá Jakub Carda, ředitel Společně, o.p.s., která se dlouhodobě stará o popularizaci Mendelova odkazu.

Slavnostní bohoslužbou, kterou vedl pražský arcibiskup a český primas Jan Graubner v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně začal týden oslav 200. výročí narození Gregora Johanna Mendela. Další mše, pro změnu sloužená v latině, Mendelův týden také uzavře. Zařazením bohoslužeb v augustiniánském kostele na program festivalu Mendel 2022 chtěli pořadatelé zdůraznit, že ač je Mendel dnes znám jako zakladatel genetiky, byl za svého života hlavně opatem kláštera ve Starém Brně. „Pan arcibiskup účast na bohoslužbě přislíbil ještě jako arcibiskup olomoucký a my si velmi vážíme toho, že ji ve svém programu ponechal i poté, co jej papež pověřil vedením pražského arcibiskupství," uvedl Hollan. Bohoslužba baziliku zcela zaplnila, souvislost s Men-delem byla dobře patrná už při příchodu do kostela – v jeho sousedství nechali pořadatelé nafouknout obří hrášek.

Součástí oslav 200. výročí narození Gregora Johanna Mendela jsou odborné konference, komentované prohlídky augustiniánského kláštera, kde působil, veřejné debaty odborníků i koncerty populární a vážné hudby.

Hlavními hvězdami programu jsou americká skupina Kool & the Gang a Ewa Farna, z programu vážné hudby vystoupí v pátek v bazilice ve Starém Brně vystoupí Filharmonie Brno a Český filharmonický sbor Brno a zazní mimo jiné Janáčkova Glagolská mše.

Příští neděli ukončí festival Mendel 2022 bohoslužba, tentokrát sloužená v latině. „Jejím hostem bude i Luis Marín, blízký spolupracovník papeže a ředitel institutu augustiniánské spirituality ve Vatikánu. Mši přenáší Česká televize a zazní při ní světová premiéra hudební mše farního skladatele Jiřího Fadrného," dodal Hollan.

Oslavy výročí narození "otce genetiky" jsou samozřejmě ještě mnohem mohutnější - je např. plánováno vydání komiksu, které má učení významného přírodovědce přiblížit i dětem, je naplánována řada výstav, koncertů, poutí za poznáním...

Není tomu však příliš dávno, kdy byla genetika označována za buržoazní pavědu a na vysokých školách se místo ní vyučovalo o sovětských objevech Mičurina, Lysenka a Lepešinské. O genetice se tvdrdilo, že její výzkum povede k praktické zkáze lidstva. Poukazovalo se na to, jak rozvoj genetiky pomohl např. v Jihoafrické republice k "odhalování" míšenců, jak právě genetika pomohla nacházet rasově méněcenné lidi a očistit od nich současnou společnost.

Co by tomu asi Mendel říkal? Jak by ho asi nadchlo, že jsou zkoumány jeho kosti a zbytky tkání. Že se přišlo na to, že měl abnormálně velký mozek a nohu velikosti 44... Proč asi musel zemřít v 61 letech a co mu vlastně bylo, se dosud nezjistilo... Musel by si asi říci, že měl velké štěstí, že se nedožil éry Mičurina, Lysenka a Lepešinské, protože by ji nemusel přežít... stejně jako přírodovědec a biolog Nikolaj Vavilov. Ten se veřejně postavil proti bludům hlásanými těmito pseudovědci a byl v srpnu 1940 zatčen, mučen ve vězení NKVD a zemřel vyčerpáním v roce 1943.

Mendel byl vlastně šťastný muž, který většinu času strávil přemýšlením a prací na problému, jak smířit vědu s vírou, aby pracovaly ruku v ruce pro šťastnější budoucnost stvoření.

Helena Bastlová

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

24/2022

7. září 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
14. září 2022

Z obsahu

* *O Bohu v dějinách*
* *Pokoj, který dává Ježíš*

Poselství k 13. neděli po sv. Trojici

COKOLI JSTE UČINILI JEDNOMU Z TĚCHTO MÝCH NEPATRNÝCH BRATŘÍ, MNĚ JSTE UČINILI.
Mt 25,40

Kdysi nebylo snadné najít v našem okolí ty potřebné Kristovy nejmenší. Většina lidí kolem nás měla zajištěné základní potřeby i péči. Nouzi jsme museli hledat buď dole, kde žili ti, jež tento svět převálcoval, nebo v daleké cizině, kde docházelo k různým pohromám. Mezi tím se nám ty pohromy přiblížily a jejich oběti nás Čechy a Moravany vždy přiměly k příkladné vlně solidarity. Počínaje povodněmi, přes pandemii covidu, tornádo, a konče válkou na Ukrajině. Lidé dávali vyplaveným vody, potraviny, oděvy, obuv, nářadí, telefony, zařízení domácností, přispívali finančně i dobrovolnou prací. Církve, diakonie, charity, neziskovky, samosprávy i složky IZS spolupracovaly na koordinaci. Při pandemii lidé šili roušky, nosili nákupy, vařili profesím 1. linie, sportovní letci zásobovali nemocnice, firmy a univerzity adaptovaly nové technologie k výrobě masek, přístrojů a testů. K pomoci Ukrajincům se přidali i majitelé aut a drobní ubytovatelé, překladatelé, vydavatelé, školy, zaměstnavatelé, lékaři, umělci, sportovci. Na obranný fond se sešly miliardy.

Jenže po prvotním vzepětí zákonitě přijde i únava: válka či následky živelních pohrom trvají dlouho a potřeba pomoci též. A kolem stále jsou i jiní potřební. Ani ty nelze opustit. Ten Zlý chce lidi od pomoci odradit, a tak šíří dezinformace a pomluvy, podněcuje závist, ukřivděnost a sobectví. A tu nám může pomoci Kristovo ujištění, že v potřebných sloužíme jemu. Nemusíme vyhořet, on nám dá sílu, kde už žádnou nemáme. Nemusíme zkoumat, nakolik si postižení naši pomoc zaslouží – v nich k nám přece přichází on a žádá naši lásku jako odpověď na svou nekonečnou lásku. Dostane-li ji, nemá to dopad jen na situaci těch lidí, ale i na vztah s ním. Ano, má to dosah i na věčný úděl těch, kdo vidí, cítí a dají se pohnout ke skutkům milosrdenství, ať už chtějí být vědomě Kristovými vyslanci, nebo na to vůbec nepomyslí a poslouchají hlas svědomí.

Dagmar Ondříčková,
farářka ČCE v důchodu

Jsme národ odsouzený k emigraci?

Dnes bychom už těžko spočítali, kolik lidí bylo během dějin nuceno z politických důvodů opustit svou vlast. Můžeme začít vyvražděním Vršovců. Kdy z celého rodu zbyl jediný člověk, který se složitou cestou přes Polsko a Německo přes prakticky celou Evropu dokázal vrátit zpět a naučil se při tom spoustu užitečných věcí - malovat, najít ve stříbře wolfram, razit první mince apod. Pokračovat můžeme vyvražděním Slavníkovců, kdy konkurenční velký rod Přemyslovců nesnesl vedle sebe nikoho, kdo by mu mohl bránit v uplatnění práva silnějšího.

Tak můžeme dojít až k Bílé hoře, kdy nešťastná prohra způsobila, že zemi musela opustit prakticky celá elita národa a úbytek obyvatelstva byl obrovský. Na některých místech šlo až o polovinu veškerého obyvatelstva, které bylo z části vyvražděno při drancování, z části podlehlo nemocem a hladu či uprchlo do oblastí nezasažených válkou. Není jistě překvapivé, že lidé utíkali přes Polsko a obohatili svět svou schopností vidět věci trochu jinak než ti, kteří jim poskytli útočiště. Zapůsobily i schopnosti se spoustu věcí naučit, prosadit se na poli umění a vědy i schopnosti pomáhat si navzájem a hlavně pomáhat těm, kteří to nejvíce potřebovali.

Od té doby jsme se stali prakticky na 300 let součástí rakouského soustátí se všemi jeho zápory a úskalími. Většina lidí si už příliš neuvědomuje, že stále existovalo nevolnictví a lidé se nemohli volně pohybovat, jak je napadlo. A přesto i oni dokázali obohatit celý svět o umění, poznatky vědy...

Je to možná překvapivé, ale i dnes se najdou ve světě lidé různých ras i barev pleti, kteří chtějí snášet osud naší země tady s námi. A nejsou to jen lidé z Evropy a USA, kteří dokázali ocenit naše schopnosti pomáhat si navzájem a společně řešit nejrůznější krize a pohromy. Je to vidět i na tom, jak řešíme různé přírodní katastrofy, živelní pohromy a další úskalí, která život přináší.

V těchto dnech jsme si připomínali 54. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy, který na mnoho dalších let poznamenal naše vztahy s Ruskem. Tyto události mají dohru dodnes. Už tehdy jsme si uvědomili, že svět je rozdělený a současně vlivem globalizace tak nepřehledný, že je těžké se vyznat v tom, kdo je s námi a kdo je proti nám.

Je opravdu škoda, že se už prakticky nikde nepoužívá esperanto a že se příliš neumíme na ničem domluvit. Místo toho se vyžíváme ve sbírkách a pietních aktech...

Ještě ke všemu se blíží volby - komunální a na některých místech i senátní. Co si od jejich výsledků můžeme slibovat? Ještě více atomizovanou politickou scénu, nebo další počet otrávených lidí, kteří mají v poštovních schránkách mnohem více potištěného barevného papíru, který dříve či později skončí v kontejnerech na papír. A to nám bude připomínat, že se blíží volby prezidentské, kdy jsme si "vydupali" přímou volbu a přitom neexistuje všeobecně respektovaný člověk, na kterém bychom se aspoň minimálně shodli aspoň pokud jde o vlastnosti, vztah k lidem, ochota udělat něco pro druhé. Nechceme se snad spokojit jen s tím, že nejlepší je ten, kdo nám udělá nejmenší ostudu?

Helena Bastlová

Podobenství o ztracené ovci

Text: L 15,1-7
Čtení: Fp 3,7-11)

Vyprávění o zatoulané ovci je jedno z trojice podobenství o ztracených věcech. Ačkoliv to třetí už není věc, ale syn. Jsou to podobenství o penízi, o ovečce a ztraceném "marnotratném" synovi.

Když ztratíme peníze (mince nebo bankovky), a pak je najdeme, to nás jistě potěší. Podobenství o marnotratném synovi, to je zase veliký příběh v průběhu delšího času. Když z nálezu peněz máme radost, pak z návratu ztraceného syna nastane radost stokrát větší. A to naše podobenství o ovečce je jemný a až trochu dojemný obrázek.

Vyznívá jako pohádka. Můžeme se my dospělí sytit pohádkami? Nepotřebujeme jenom nechat se něčím ukolébat? Nepotřebujeme trochu toho opia? („Náboženství je opium lidstva", znělo za minulého režimu ze všech stran). Nevím, jestli někdo potřebuje opium, ale slyšet o tom, že někdo o nás ví, že mu na nás záleží, to asi potřebujeme všichni. Nebo alespoň většina z nás.

A co se týče pohádek - to je také velmi jednoduché. Pohádky, bajky a stejně tak i mnohé obrazy z Bible mají pro nás vždycky nějaký vzkaz, nějaké poselství. A skrze biblické podobenství k nám mluví Pán, to znamená Bůh a Ježíš Kristus. A i zde v podobenství o ztracené ovečce je určitý vzkaz, něco, co se má odít do slov.

Hlavní roli teď nepředstavuje král či jiná důležitá osoba, nýbrž obyčejný pastýř. Je to častý obraz. Už žalmista píše o Bohu a Izraeli. Ano, *"On je Bůh, my pak jeho lid, jsme ovce, které pase"*. A Ježíš na tomto dávném příkladu popisuje, jak máme tomu pastýři rozumět. Jaký je ten pastýř,

Dokončení na str. 2

V PRVNÍM POLOLETÍ LETOŠNÍHO ROKU JSME OD VÁS, MILÍ ČTENÁŘI, DOSTALI TYTO FINANČNÍ DARY, ZA KTERÉ SRDEČNĚ DĚKUJEME.

Farní sbor ČCE – Lysá nad Labem (sbírka)	1305 Kč	bratr Petratur Michal	500 Kč
bratr Balák	1000 Kč	bratr Pleva Jaromír	400 Kč
sestra Bellingerová Lenka	1000 Kč	bratr Pleva Pavel	500 Kč
bratr Bouček Miroslav	300 Kč	bratr Posolda Bohumír	1400 Kč
sestra Cuhrová Marie	1400 Kč	bratr Potoček Josef – Hradec Králové	300 Kč
bratr Číhal Vlastimil	400 Kč	bratr Raus Luboš	400 Kč
bratr Drápal Dan	200 Kč	bratr Remeš Blahoslav	400 Kč
bratr Horák Jan	200 Kč	sestra Říhová Helena	400 Kč
bratr Jirsák Pavel	400 Kč	bratr Schilla František	3000 Kč
bratr Kačer Pavel	2000 Kč	sestra Sirůčková Marie	400 Kč
sestra Kafková Zdena	300 Kč	sestra Součková Jitka	400 Kč
sestra Kalvachová Věra	1400 Kč	bratr Světlík Marek	400 Kč
bratr Kamp Jiří	100 Kč	bratr Ševčík František	100 Kč
sestra Kramolišová Hana	400 Kč	bratr Švaříček Jaroslav	2000 Kč
sestra Kuzďasová Miroslava	400 Kč	sestra Šmejkalová Jaroslava	1000 Kč
bratr Matuška Jaroslav	100 Kč	bratr Trnka Jan – Praha	800 Kč
sestra Morávková Vladimíra	200 Kč	bratr Vraj Milan	300 Kč
bratr Nedbal Jan	400 Kč	sestra Zvolánková Praha 1	200 Kč
bratr Novotný Petr	1000 Kč	nejmenovaní dárci	1000 Kč
sestra Nykodýmová Vlasta	300 Kč		
bratr MUDr. Páral Pavel	100 Kč	celkem	26805 Kč

Z církví doma i ve světě

Na evangelické faře v Poděbradech si začali vyrábět elektřinu ze slunce

Na střeše evangelické fary v Poděbradech vyrábí od začátku srpna elektřinu 16 fotovoltaických panelů. Malá fotovoltaická elektrárna s výkonem zhruba 6,5 kW sníží na faře náklady na elektřinu zhruba o polovinu.

www.christnet.eu

Až 85 procent Japonců nesouhlasí s vazbami politiků na Církev sjednocení

Až 85 procent Japonců nesouhlasí s vazbami politiků na Církev sjednocení Až 85 procent respondentů průzkumu agentury Kjódó v Japonsku nesouhlasí s tím, aby měli politici vazby na organizaci jménem Církev sjednocení, známou také jako Moonova sekta, o níž se začalo mluvit v souvislosti s vraždou expremiéra Šinzó Abeho.

podle ČTK

El País: Váha Opus Dei v církvi klesá, Vatikán bude organizaci více kontrolovat

Váha katolické organizace Opus Dei v církvi upadá. Papež František novými pravidly, která vstoupila v platnost začátkem srpna, posiluje dohled nad touto organizací, která je přítomná v 60 zemích světa, napsal deník El País. Opus Dei je často považována za jednu z nejvlivnějších katolických skupin, její představitelé však byli kritizováni za sektářství.

Novými pravidly obsaženými v dokumentu Ad charisma tuendum (Na ochranu charismatu) papež František provedl několik zásadních změn ve fungování Opus Dei. Organizace bude ve Vatikánu odpovídat nově Dikasteriu pro klérus místo dosavadního Dikasteria pro biskupy. Tomuto vatikánskému úřadu bude nově organizace překládat každý rok zprávu o fungování. Dosud tak musela činit jednou za pět let. Vatikán navíc bude mít poslední slovo ve veškerých změnách ve vnitřním uspořádání organizace.

Podle deníku El País nová pravidla znamenají pro vlivnou organizaci zbavení hodnosti. Papež František totiž rozhodl, že vedoucího Opus Dei nebude už dále možné jmenovat biskupem, jak bylo dosud zvykem. Podle papeže by fungování katolické organizace mělo být více založeno na charismatu a osobních vlohách než na hierarchii.

„Biskupské svěcení preláta nebylo a není nutné k vedení Opus Dei. Papežova touha zdůraznit nyní charismatický rozměr díla nás vybízí k posílení prostředí rodiny, náklonnosti a důvěry: prelát má být vůdcem, ale především otcem," okomentoval nové změny Fernando Ocáriz, prelát Opus Dei, v dopise zaslaném členům prelatury.

Opus Dei má ve světě přes 90000 členů a patří k nejvlivnějším katolickým organizacím. Její význam vzrostl především v období frankistické diktatury ve Španělsku, kdy její členové byli jmenováni i do španělské vlády. Organizace vlastní ve světě významný majetek a přispívá na chod mnoha školských organizací. Představitelé Opus Dei byli bývalými členy obviňováni z manipulace, donucování, používání sektářských praktik a šíření velmi konzervativních názorů. Jako skupinu bažící po moci vykreslil Opus Dei ve svých románech spisovatel Dan Brown.

www.christnet.eu

Při požáru v egyptském kostele podle koptské církve zahynuly desítky lidí

Při požáru koptského kostela v egyptském městě Gíza 14. srpna zahynulo nejméně 41 lidí a dalších nejméně 14 jich bylo zraněno, uvedla podle agentury AP egyptská koptská církev s odkazem na zdravotníky. Agentura Reuters s odvoláním na dva nejmenované bezpečnostní zdroje píše o nejméně 40 mrtvých a 45 zraněných. Požár způsobený elektrickým zkratem podle zdrojů Reuters propukl ve chvíli, kdy se v kostele Abú Sífína v hustě zalidněné dělnické čtvrti Imbába shromáždilo k bohoslužbě zhruba 5000 věřících. Ministerstvo vnitra uvedlo, že hlášení o požáru obdrželo v 9 h a že zjistilo, že požár vypukl v klimatizačním zařízení ve druhém patře budovy. Požár ministerstvo přičetlo elektrickému zkratu, vyšetřování však pokračuje. Církev, která informovala o bilanci obětí s odkazem na představitele zdravotnictví, sdělila, že požár propukl při bohoslužbě. Plameny podle zdrojů Reuters zablokovaly vchod do kostela, což vedlo k tlačenici. Většinu z obětí podle těchto zdrojů tvoří děti. Na místo bylo vysláno 15 hasičských vozů a sanitky rozvážely zraněné do okolních nemocnic. "Lidé se shromažďovali ve třetím a čtvrtém patře a viděli jsme, že z druhého patra vychází kouř. Lidé spěchali dolů po schodech a vypadalo to, že padají jeden na druhého," řekl Reuters jeden z věřících Jásir Munír. "Pak jsme uslyšeli ránu, jiskry a viděli oheň vycházející z okna," řekl. Dodal, že byl spolu s dcerou v přízemí, takže se jim podařilo utéct.

Egyptský prezident Abdal Fatáh Sísí telefonicky kondoloval papeži egyptské koptské církve Tavadrosovi II., oznámila prezidentská kancelář. "Pozorně sleduji vývoj kolem této tragické nehody," uvedl Sísí na facebooku. Dodal, že nařídil všem státním orgánům a institucím, kterých se to týká, aby se tragédií a jejími následky zabývaly.

Gíza, kde požár vypukl, je druhé největší egyptské město a nachází se naproti Káhiře na protějším břehu Nilu.

podle www.christnet.eu

Básník a pravoslavný věřící, 56 let, hledá k dlouhodobému vztahu ženu z Církve českobratrské evangelické, československé husitské, evangelické metodistické, pravoslavné, nebo starokatolické. České Budějovice a Jižní Čechy vítány. Zn.: Najdu Tě?

č. 3

Podobenství o ztracené ovci

Dokončení ze str. 1

co se děje v jeho mysli, případně se můžeme i ptát, co cítí. Máme vědět, že mu záleží na každém kusu. Stejně jako kdysi mladému Davidovi, když ještě zdaleka neseděl na trůnu, ale byl jenom mladíček a pečoval o stáda. Když zaútočil lev, vyrval mu ukradenou ovečku z tlamy a tak dlouho do něj bušil, až ho udolal! A tu ovečku zachránil.

V podobenství u Lukáše nikdo ovečku ze stáda nekrade. Ztratí se. Sama se o to postará. - Jde si svojí cestou a nevšimne si, že stádo je už trochu stranou - a pak už i daleko.

Nevím, jak se to mohlo stát - a ani nevíme přesně, jak se to stává nám. Ovečka se pase, našla něco chutného, sytí se tím, kráčí pohroužená do sebe, trhá dobroty - různé dary země. A než se naděje, zjistí, že je sama. Zkusí vyhledat ostatní. A tak jde a jde, ale žel, opačným směrem. Stále se vzdaluje. A když začne polekaně bečet, už ji nikdo neslyší. Neslyší, to je pravda. Ale pastýř zkušeným zrakem pozná, že právě ta s tím legračním flíčkem za uchem najednou chybí.

A co ten pastýř udělá? Třeba si řekne: "Už je to tady zase, zase se zatoulala, ta potvora jedna". A pustí se do práce. Do záchranné akce. Celé stádo (všech 99 ovcí) nechá někde stranou a pátrá po té jedné jediné. Prochází terén, prolézá houštiny, nahlíží do strží. Nedá si pokoj, dokud nezaslechne její volání. Pokud je zraněná, zvedne si ji na ramena a nese k sobě. Uleví se mu. Má radost. A ta radost musí ven. Musí se o ni s někým podělit. Zavolá sousedy a řekne: "Radujte se se mnou, tahle bláznivá se ztratila, ale už je zase tady. Ztratila se, ale je nalezena!"

A tak nějak podobně to bývá i s námi. Kráčíme životem, po něčem toužíme, něco hledáme. A tu narazíme na něco, co nám zachutná. Jdeme za tím, trháme ty dobroty, ty různé dary země, a postupujeme dál a dál. A než se nadějeme, zjistíme, že jsme sami. Zkusíme hledat ostatní a tak jdeme, ale vypadá to, že jdeme jaksi na opačnou stranu a stále se ode všeho (a ode všech) vzdalujeme. A když i my jako ta zatoulaná ovečka začneme polekaně bečet, už nás nikdo neslyší. Voláme, ale jaksi do prázdna. Nikde nikdo.

To je pravda, z lidí nás často neslyší nikdo. Ovšem ten pastýř, který je nad námi, který nad námi bdí, zkušeným pohledem zjistí, že se jedna lidská ovečka vzdálila. A to právě ta, například, s tím legračním flíčkem za uchem. A tak se pustí do práce. Do záchranné akce.

Ví o nás. Ví, kudy kráčíme, co všechno zakoušíme, abychom našli pevnou půdu pod nohama i své místo ve stádě, ve společnosti. Proto posílá za námi své posly. Staví nám do cesty lidi, kteří vyřizují pozvání, nesou nám informace o tom, co je ten pravý duchovní pokrm. Zvou nás k evangeliu, zvou ke Kristu. A tak se stane, že se setkáme s křesťany a s Biblí. A začneme hloubat a zjišťovat, že ty donedávna tak chutné dary země, kterými jsme se nechali omámit a které nás vedly špatným směrem, že to není to "pravé ořechové". Chceme víc, chceme něco lepšího, něco trvalého. Začneme číst Bibli a volat k Bohu. A ten, který nad námi bdí, ten nás slyší. Slyší to naše bečení, to volání o pomoc. A nakonec nás najde. Vezme nás za ruku a přivede mezi věřící. Vlastně přivede k sobě a do stáda, do toho pravého stáda. Říkáme mu sbor a církev. Našli jsme dobrou cestu! - Ale máme-li říct pravdu, je to obráceně. My jsme nalezeni. Kdyby On nenašel nás, nevíme o ničem.

Podle těch Lukášových podobenství o nalezených věcech, by se v té chvíli šťastného setkání měl někdo radovat. Raduje se někdo? Na první pohled by se mohlo zdát, že tady ta podobenství neplatí. Nikdo se tak extra neraduje, nikdo nejásá. Že by ne? Ale ano, raduje se, zcela jistě. Raduje se nad námi nebe i s tím pastýřem, který je nejen nad námi a jak už teď víme, který je i s námi. V takové chvíli je v nebi radost veliká. Radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání je teď dokonce větší než nad těmi 99 spravedlivými, kteří pokání nepotřebují. Není ani potřeba říkat: *"Radujte se, tento člověk byl ztracen a je znovu nalezen"*. Je to tam. Nebe tím zní a ta radost je nakažlivá. Přenáší se i na toho, kdo byl nalezen. Je to radost skrytá, ale oslavená. Oslavená slávou nebeskou! Ztratila se ovečka, ale už je tady. Radujme se, radujte se se mnou!

O této radosti, která rozvlní nebe i zemi, mluvil i Ježíš Kristus. Říká učedníkům: *"Jako si Otec zamiloval mne, tak já jsem si zamiloval vás. To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost, aby byla plná"*. (Jan 15,9nn)

Co říci na závěr? Co nám vzkazuje toto podobenství? Ukazuje na zvláštní rys Hospodina, Boha Otce. Ten rys spočívá v tom, že Otec v nebi nehledá radost pro sebe, ale radost druhých. Raduje se ze zachráněných. A z toho hříšníka, který prohlédl a činil pokání, úplně nejvíc. Asi proto celé své působení začíná Ježíš slovy: *"Čiňte pokání, království Boží se přiblížilo!"* Amen.

Marian Šusták

Slova zamyšlení i povzbuzení

Zamyšlení a věřím i povzbuzení nad Božími skutky pro nynější čas našich obav z drahoty, nenávisti, válečného běsnění a neskutečného blouznění mnoha lidí v potlačování Božích pravd a žel i nepřijímání jediné naděje pro celý svět, pro každého člověka – tj. Spasitele a Pána našeho, Pána Ježíše Krista!!!

„Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni." (Jan 8,36)

Každý z nás si asi nejvíce cení svobody projevu, co může a v čem není druhými či společností omezován. Ale v životě lidí, kteří říkají, že jsou křesťané a uvěřili pak dochází ke střetu právě svobody osobní se svobodou duchovní – s vírou.

Dokážeme všechno opustit skutečně pro Pána Ježíše Krista? Jinými slovy – co musíme udělat, když přicházíme ke Kristu. Na jednu stranu, ač velice jednoduché, tak přesto pro mnohé v podstatě krutě složité! Musíme totiž rozvázat pouto s věcmi tohoto světa, a ne se mu přizpůsobovat, a rovněž se rozejít se vším, co tento svět nabízí. Teprve pak v tu chvíli se i my stáváme novými „přistěhovalci" do Království Božího. A pro nás socha té svobody ducha, duše i těla má podobu kříže!

Ano ta socha svobody na Golgotském kříži osvěcuje cestu do věčného života. To světlo zasvítí i nám, pokud **„Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života."** (Jan 8,12).

Toto světlo dává svobodu mužům a ženám v temnotách vězení, které nedovoluje kázat evangelium. Člověk může mít politickou svobodu, a přece může být vězněm hříchu. Na druhé straně politický vězeň, který zná Krista, může být svobodnější než jeho žalářník.

Svoboda v Kristu je nejvyšší svoboda. A měli bychom si ji připomínat a slavit nejen v nějaký určený den, ale po celý rok!

„Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný." (Jan 12,25)

Mnoho křesťanů říká asi toto: **„Jsem členem sboru. Byl jsem konfirmován. Snažím se ze všech sil žít co nejlépe."** Ale hluboko ve svých srdcích cítí, že nikdy Krista v úplném odevzdání se nezakusili. Možná že je jejich Spasitelem, ale nikdy se nestal jejich Pánem. A my přece víme, že Pán a Spasitel – to patří k sobě! On je Pán Ježíš Kristus!

Jsme stvořeni k obrazu Božímu, k tomu, abychom oslavili Boha! Jsme učiněni pro Boha; bez Boha zůstává v našem životě prázdno. A tato prázdnota našeho skutečného nitra může být naplněna jen prostým vydáním se Ježíši Kristu.

A jak je to s námi, co chceme a po čem toužíme? Většinou okamžité potěšení a pokud možno to chceme ihned! Platí slova apoštola Pavla (z 2. Timoteovi 3,1-2 a 4): **„V posledních dnech …. budou lidé …. mít raději rozkoš než Boha."** Ano chceme se kochat, chceme rozkoš. Hledáme rozkoš, hledáme štěstí, hledáme povyražení; a žel dočasně je i nacházíme, ale pak přichází ráno!!! A znovu Pavel připomíná: **„Ta, která myslí jen na zábavu, je mrtvá, i když žije."** (1. Timoteovi 5,6). Tělesně jste naživu, ale uvnitř je cosi mrtvého a vy to víte! Je to vaše duše, je to váš duch – mrtvý před Bohem, protože jste nikdy opravdu nepřišli ke kříži se slovy: **„Pane, vydávám se ti celý."**

Písmo Svaté říká v 1. listu do Korintu 10,6 abychom netoužili po zlém. A apoštol Petr ve svém listu píše i pro nás: **„V tomto světě jste jako příchozí a cizinci. Prosím vás zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši."** (1. epištola Petra 2,11). Vášeň bojuje

Dokončení na str. 3

Ztišení před Bohem I

V Písmu máme 150 žalmů, které můžeme rozdělit zhruba do tří oblastí. Jedny jsou **modlitbou**, jiné jsou **osobním vyznáním** a některé **směřují k hluboké pokoře**.
Příkladem modlitby je žalm 31. Střídají se v něm vyznání, naděje v Bohu s díkem za vysvobození z těžkostí, nakonec i s prosbou o pomoc v nebezpečí. Žalmistu, jako modlitebníka a člověka víry trápí pokušení, přepadají ho mnohé pochybnosti, doléhají na něho častá nebezpečí. Povzbuzením v takové situaci mu je doufání v Boha *„utíkám se k tobě, kéž nejsem zahanben“* (2) a pevná naděje a víra *„já spoléhám na Hospodina“* (7). V těchto slovech je jistota, že Bůh je pro žalmistu základem neotřesitelným a nezničitelným! V modlitbě k Bohu volá, aby ho vedl a dovedl k cíli: *„Ty jsi můj Bůh, moje budoucnost je ve tvých rukou.“* Ano, Bože veď mě nejen nyní, ale i v budoucnosti. Veď mě až do konce mého života a přiveď mě až k trůnu milosti! V hlubokosti se před tebou skláním, v hluboké pokoře při vědomí své přízemnosti a nehotovosti víry spoléhám jen na tebe, na tvoje laskavé a neustálé vedení, bez kterého bych v životě zabloudil. Ve tvé síle mohu spatřovat rozdíl mezi dobrým a zlým a tak se smím bez jakéhokoliv povyšování odlišovat od těch, kteří následují mnohé marnosti (7). Smím se, Bože svatý, radovat z tvého milosrdenství, protože ty se skláníš ke všem ponížených, kteří jsou sevřeni mnohou bolestí a trápením (8).
Po těchto slovech žalmista předznamenává cestu budoucího Mesiáše a jeho ponížení (10-14). I když člověk musí někdy procházet cestou, na které doléhají mnohá utrpení a bolesti života, přesto má možnost prosit o Boží slitování. Žal, utrpení, zármutek a bolesti odebírají síly, zvláště když trvají dlouho. Nejhorší utrpení ale prožívá člověk, kterému přestávají rozumět jeho nejbližší. V tom je často dramatičnost a napětí cesty víry. My víme, že utrpením cesta Božího Syna neskončila. Podobně je tomu i ve všech našich zápasech. Jenže někdy se v životě zdá, že už z kritické situace není žádného východiska. Proto se člověk v takových chvílích obrací k Bohu ve víře i naději. Vysílá k němu nové signály a prosby. A Písmo nás ujišťuje o tom, že věřící člověk vždycky dostává ujištění o tom, že v takových situacích není nikdy sám! Jde o zvláštní jistotu víry, že Bůh zůstává neproměnným Pánem ve dnech dobrých i ve dnech zlých (15). Tuto jistotu žalmista má. Ví, že člověk není hříčkou osudu, ale že smí být v Boží ochraně (16). A k tomu žalmista vyslovuje přesvědčení o tom, že **lež, pýcha, podvody nemají v životě** člověka žádná zaslíbení. V závěru pak děkuje za vysvobození z těžkostí. Děkuje za Boží dobrotu i za vyslyšení pokorných modliteb.
V zápasech víry nemá místo netrpělivost, ani malomyslnost! Ta nikdy není cestou kupředu. Kdo však trpělivě prosí, ten poznává, jak Bůh vyslýchá pokorné prosby volajících. A výsledkem modlitebního zápasu je vždycky chvála Bohu za pomoc, která přišla nad všechna lidská očekávání. Tak nám Žalmista ukazuje, jak by měla vypadat naše modlitba a jaké by měla mít části. Mělo by v ní jít především o vyznávání vší naší nehodnosti. Mělo by v ní ale také jít i o vyznávání naší naděje v Bohu. Ale měla by v ní být vyjádřena i jistota vyslyšení, prosba o pomoc a nakonec i upřímné děkování a chvála Bohu za jeho lásku, pomoc a vysvobození! Někdy se ptám, zda umíme posilovat svou naději v Bohu? Umíme se ve všem a za všech okolností na Pána Boha spolehnout? Máme vždycky dost trpělivosti při modlitbách, když se nám Pán Bůh hned neozývá, když třeba nenaplňuje naše prosby, ale připravuje všechno jinak a přesto vždycky podle své dobré vůle? Umíme být dost vděční? Žalmista nás k této vděčnosti volá!

Pavel Rybín

Slova zamyšlení i povzbuzení

Dokončení ze str. 2

proti duši. Bojuje proti vztahu k Bohu.
Jeden ze svědků víry asi v šedesáti letech napsal: **„Můj Jezu, mám tě rád, vím, že jsi mým a rozkošem světa zde výhost dám zlým. Ó nejdražší Pane, jen k sobě mne vznes, ach, víc nežli dříve tě miluji dnes.“** A společně se žalmistou dodáváme a prosíme: **„Stezku života mi dáváš poznat; vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho.“** (Žalm 16,11). Neskonalé!!! Blaho nejen pro okamžik, pro vzrušující večer, který rychle pomíjí, ale navždy!!! Tuto radost můžeme získat jen na cestě plného obrácení a odevzdání se!!!
„V domě Otce mého je mnoho příbytků. Kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.“ (Jan 14,2-3)
V Ježíšově větě **„V domě Otce mého je mnoho příbytků“** má slovo „příbytek“ zajímavý význam. Neznamená impozantní dům, ale místo k odpočinku. Svým významem „přebývání“ naznačuje „odpočívání“. My víme, že během služby zde na zemi Pán Ježíš Kristus neměl domov. Jednou přece řekl: **„Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“** (Matouš 8,20). Avšak jeho domov v nebesích zůstává navěky.
První učedníci a další křesťanští poutníci trpěli mnoha způsoby a Pán Ježíš to věděl – on sám trpěl mnohem vážněji než kterýkoliv z jeho následovníků. Ale oni všichni nadšeně předjímali krásu a trvalost domovů, které nepominou a budou trvat věčně!!!
A pro nás k doplnění malý příběh = jednoho večera šlo jedno malé děvčátko se svým otcem na procházku. Podívalo se na hvězdy a zvolalo: „Tati! Je-li ten rub nebe tak krásný, jaké je to asi na té správné straně!!“ **„A já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude.“** (Jan 14,16-17)
Znovu si připomeňme, že Kristovu přítomnost zde na zemi mohla zakoušet v určitém čase jen malá skupina lidí. Nyní Kristus přebývá skrze Ducha v srdcích všech, kteří jej přijali jako svého Spasitele. Apoštol Pavel napsal Korintským: **„Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Svatý ve vás přebývá?“** (1. Korintským 3,16).
Duch Svatý je dán každému věřícímu – a to ne na omezenou dobu, ale na věky!!! Kdyby nás jen na chvíli opustil, dostali bychom se do vážných potíží.
A my si znovu můžeme uvědomit, že tedy skrze víru přijímáme skutečnost, že v nás přebývá Duch Svatý Boží. Je tu proto, aby nám dal zvláštní sílu k práci pro Krista Ježíše. Je tu proto, aby nám dal sílu ve chvílích pokušení. Je tu proto, aby vytvořil nadpřirozené ovoce Ducha, jako je **„láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání“** (Galatským 5,22-23). Je tu proto, aby nás provedl všemi obtížemi, kterými jako křesťané budeme muset projít!!!. **„Pokoj Boží pro Vás všechny do srdcí, duší i těl.“**

Josef Ptáček

"Sobectví je největší hřích člověka. Tolerance, víra, trpělivost – ty přinášejí štěstí. Přesto jen někteří jsou ochotni zaplatit cenu, jíž je tolerance, trpělivost a nesobeckost ve vztazích k naším bližním."

* * *

"Ti, kteří se snaží poznat Boha uvnitř sebe, naleznou radost, klid a štěstí, přestože cesta může být někdy těžká. Avšak ti, kteří se snaží uspokojit své sobecké potřeby, aniž by byli usměrněni opravdovou láskou Otce, ti se dočkají potíží, přestože z materiálního hlediska mají, co potřebují."

* * *

"Ten, jež nenávidí svého bližního, spáchal stejný hřích, jako ten, jenž ho zabil."

* * *

EDGAR CAYCE O JEŽÍŠI – CO BIBLE NEŘÍKÁ

Maria a Angela, dogy a „vlčáci“

K průlomové prvotině německé spisovatelky

Dospívající dívka Maria z nefunkční rodiny si na sklonku Německé demokratické republiky (NDR) postaví hlavu a místo přípravy na tzv. Jugendweihe (obřad přijetí dorostu do socialistického státu) se raději připravuje na konfirmaci. Následně se u příbuzných začlení do venkovského života a práce na soběstačném statku, kde zažije i pád berlínské zdi a související události Wende (obratu). V den německého znovusjednocení pociťuje – přes krušné zážitky z někdejších mládežnických akcí – cosi jako „nostalgii“ po NDR. Pádu totality nelituje, občas se nicméně do minulosti ohlíží. Vlastní děj románu, tragický milostný příběh, se totiž odehrává až v roce 1990, kdy Marii táhne na sedmnáct, a kolem jejích sedmnáctých narozenin. Vdovci z vedlejšího statku, do něhož se bezhlavě zamiluje, je čtyřicet …
Prvotina německé spisovatelky Daniely Krienové, kterou jsem v létě v alpském hotelu – v knižním regálu k tomu určenému (a v souladu s hotelovým řádem) – získal výměnou za jinou knížku, je naprosto strhující a (dle recenzí z předních německých periodik) „nebývalé intenzity“. (Není divu, že, jak se praví na přebalu, dosáhla průlomu na knižním trhu a byla promptně přeložena do patnácti jazyků.) Vedle stylového mistrovství je pozoruhodná i jinak.
Zejména ústrojnou („kunderovskou“) meditací obou hrdinů (mladičké Marie a vdovce Hennera, svérázného to chovatele dog a koní) i vypravěče na motivy Dostojevského románu Bratři Karamazovi. Už titul je citátem tohoto klasického díla. Ač se např. Vladimir Putin Dostojevského dovolává, Krienová výmluvně předvádí, že Dostojevskij patří ke kulturnímu dědictví celosvětovému. Francouzský myslitel Pascal Bruckner vyčítá Dostojevskému „nihilistický mesianismus“; Krienová spatřuje ústřední Dostojevského důraz v křesťanské pokoře, a to (na postavě Hennerovy matky) též v kontrastu s „nihilismem“ odlišného typu: hromadným znásilňováním německých žen na konci 2. světové války rudoarmějci – jistě národnosti nejen ruské … (Ze sovětských káznic se tenkrát dostali na frontu i řadoví kriminálníci.)
Vraťme se k hrdinčinu „enderáckému“ dilematu – socialistický obřad „Jugendweihe“, nebo konfirmace? V turbulencích obrodného procesu v roce 1968 nedolehl do tuzemských médií rozruch kolem východoněmecké farářské dcerky (jisté Angely), která participovala na obém. Angelu na rozdíl od Marie z románu Daniely Krienové nečekala lopota na zapadlém statku (a setkání s vdovcem Hennerem a jeho dogami), nýbrž zářná kariéra, ano dokonce funkce německé kancléřky. Potažmo ovšem též komunikace s Putinem (a jeho „vlčáky“) …

František Schilla

Odkaz:
Krien, D.: Irgendwann werden wir uns alles erzählen. List Taschenbuch Berlin 2013. Dritte Auflage. 236 S.

Minoritní sexualita v pastoraci věřících

ČEA iniciovala vznik knihy Minoritní sexualita v pastoraci věřících, jejímž autorem je psycholog Marek Macák. Shrnuje v ní své dlouholeté zkušenosti v pastoračním doprovázení lidí s jiným prožíváním sexuální orientace a jejich rodin. Věřím, že každému čtenáři dá nahlédnout do skutečných zápasů, hledání a cest. Nabízí nejen hluboké porozumění a erudici, ale také praktické kroky, jak reagovat a být duchovní podporou. Nejde primárně o teologickou knihu a její zaměření je pastorační, ale přesto ukazuje důležitost toho, jak může být zdravé doprovázení v této oblasti šancí pro hlubší pochopní evangelia v kontextu života sboru. Věřím, že bude důležitým materiálem i pro LGBT komunitu v církvi a vedoucí mládeží, kteří tyto otázky řeší velmi často. Marek Macák představí hlouběji svou knihu na Evangelikálním fóru 5. – 7. října v Praze.

Jiří Unger, tajemník České evangelikální aliance

O autorovi:
Marek Macák - klinický psycholog a člen Bratrské jednoty baptistů. Vystudoval psychologii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Pochází ze Slovenska a nyní působí v Praze, kde učí na Institutu klinické psychologie a na Evangelikálním teologickém semináři.
Jako školitel a lektor psychodiagnostiky působí též v řadě psychiatrických a psychoterapeutických zařízení.
Vede Asociaci pro dialog křesťanství a psychologie, kterou spolu s dalšími kolegy založil v r. 2011, a Českou společnost pro Rorschacha a projektivní metody.

Řekli o knize:
Když se (nejen) v církvi řekne homosexualita, pak někdy naskakují předsudky, emoce, odsuzování, a to jak od některých příslušníků většinové společnosti, tak i zastánců LGBT komunity. Na konci pak zůstává bolest, osamocenost a zmatek. Navíc pokud se kdysi církve štěpily kvůli teologii, potom se dnes často štěpí kvůli postojům vůči homosexualitě. Jsem proto vděčný, že v nastíněné atmosféře vyšla kniha M. Macáka Minoritní sexualita v pastoraci věřících.
David Novák, kazatel a předseda Rady Církve bratrské

Dokončení na str. 4

František Bílek

6. listopadu 1872 Chýnov u Tábora – 13. října 1941 tamtéž

*František Bílek byl český grafik, sochař, architekt, autor užitého umění a symbolista období secese. Již od dětství se u něho projevovalo umělecké nadání. V Táboře vystudoval gymnázium a pak v letech 1887–1890 studoval malbu u profesora Maxmiliána Pirnera na Akademii výtvarných umění v Praze. Kvůli potížím s vrozenou oční vadou – částečným daltonismem – zabraňujícím Bílkovi rozeznávat některé barvy, přešel na radu svých učitelů k Josefu Maudrovi na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze studovat sochařství (1888–1890). Nadále však zůstal i studentem Akademie výtvarných umění. Bílek získal stipendium mecenáše Vojtěcha Lanny mladšího a v lednu 1891 odjel do Paříže, kde studoval na soukromé Colarossiho akademii u prof. Jean-Antoine Injalberta (*1845, †1933). Zde se seznámil se Zdenkou Braunerovou, s níž ho pak pojilo celoživotní přátelství, a také s českými umělci v Paříži, např. Alfons Mucha, Luděk Marold, Vojtěch Hynais a Stanisław Wyspiański. V té době vznikala Bílkova první díla inspirovaná jeho náboženským cítěním: Golgota – hora lebek a Orba je naší viny trest (1892). Nebyla však příznivě přijímána a stipendijní komise v Praze v čele s Myslbekem i Vojtěch Lanna díla odsoudili a Bílkovi bylo stipendium odejmuto. Myslbek se vyjádřil nevybíravě o promarněném stipendiu a o Bílkovi řekl, že není hoden ani srovnání s jeho posledním žákem. Mecenáš Lanna odmítl přijmout od Bílka darovanou Orbu.*

Během života František Bílek podnikl řadu cest do zahraničí – Itálie (1900), Německo, Itálie, Sicílie (1902), Mnichov, Salcburk (1904), Paříž (1927).

F. Bílek byl od roku 1898 členem SVU Mánes, ale roku 1912 sám vystoupil, dále členem Umělecké besedy a SČUG Hollar.

Po návratu z jednoroční vojenské služby (1893) si František Bílek v Chýnově zřídil sochařskou dílnu, v roce 1898 si postavil stavení s ateliérem podle vlastních návrhů, kde tvořil osaměle, vyhýbal se určení směru a slohu i spolkovým setkáním. V roce 1902 se oženil a krátce poté přestěhoval do Prahy.

V Praze bydleli manželé na několika místech (ul. Nové Mlýny; na Smíchově ve Švédské ulici; v Bubenči v Korunovační ulici) a Bílek přechodně pracoval v refektáři v kláštěře na Strahově, v Bubenči nebo v Čechově ulici. Monumentální díla započátku tvořil v Chýnově, kam dojížděl zejména v létě. Když zakoupil pozemek po zbouraných městských hradbách, nechal si roku 1911 podle svého návrhu postavit vilu s ateliérem v Mickiewiczově ulici na Hradčanech. Galerie hlavního města Prahy ve vile zřídila muzeum se stálou expozicí Františka Bílka. Spravuje také Bílkův dům se stálou expozicí v Chýnově. Dům je zasazen volně do přírodního prostředí, stěny jsou z režného cihlového zdiva v kombinaci s dřevem. Fasáda je zdobena řadou symbolických reliéfů doplněných umělcovými mystickými texty. Expozice se nachází v obytné části domu v přízemí a prvním patře. Přístupný je i ateliér.

Počátkem 30. let byl Bílek nemocný. Zpět do Chýnova se s rodinou přestěhoval po německé okupaci Prahy v roce 1939. Je pochován na místním hřbitově pod svou monumentální sochou Modlitba nad hroby (z roku 1905), která vznikla obezděním stromu, ale po jeho setlení byla v roce 1980 nahrazena kopií. Dílo má dva názvy: Modlitba nad hroby a Génius smrti, které jako by symbolizovaly proměny tehdejšího vztahu ke smrti. Na rodném domku slavného umělce je pamětní deska.

Otec sochaře Bílka pracoval jako kolář a měl malé povoznictví; bratr Josef (1870) byl projektant a stavitel; bratr Antonín (1881) absolvoval Umělecko-průmyslovou školu a byl sochařem. Manželka Berta, roz. Nečasová, v roce 1963 darovala vilu i část manželova díla městu Praze; svého muže přežila o 23 let a zemřela roku 1964. Dcera Berta (1905–1971) byla opatrovatelkou otcova uměleckého odkazu; syn František (1907) byl farářem Církve československé. Vnučka Alena Bártová, žijící v USA, darovala Praze Bílkův dům v Chýnově.

Již jako žák 1. třídy Bílek ministroval a tehdy započal a postupně narůstal jeho vztah k náboženství. Jako dospělý se pak, i přes své hluboké náboženské cítění, často rozcházel s oficiální Římskokatolickou církví a v únoru 1921 s celou rodinou přestoupil do Československé církve (dnešní Církev československá husitská) a stal se jejím oficiálním umělcem. Svou uměleckou práci bral jako službu bratřím a oběť ve prospěch druhých. Jako umělec byl známý též jako náboženský myslitel a mystik, ve svém díle často spojoval křesťanské a orientální náboženství v mystické jednotě světa.

Postupem let navrhl Bílek pro Církev československou husitskou obřadní předměty (kalichy), bohoslužebná roucha, štóly, několikery jesličky, svícny, výtvarné symboly, prapory a korouhve nebo formy na hostie. Díky náboženské obci Církve československé husitské v Praze 4-Michli se po 85 letech podařilo v roce 2020 obnovit přerušenou výrobu hostií podle Bílkova návrhu. Ve sborech a modlitebnách Církve československé husitské byly instalovány desítky jeho plastik, reliéfů i drobnějších sochařských prací. Nejucelenější realizace chrámových interiérů se nalézají v Husově sboru v Českých Budějovicích a ve Sboru knížete Václava na Novém Městě v Praze. Umělec promýšlel rovněž strukturu husitského bohoslužebného obřadu.

František Bílek se stal jednou z nejvýraznějších osobností českého secesního symbolismu. Zobrazoval převážně náboženská témata, která doplňoval mystickými texty. Jeho výtvarný styl je netradiční a rozeznatelný na první pohled. V roce 1891 byl Bílek na Jubilejní výstavě v Praze zastoupen dvěma podobiznami (poprsími), ale až v roce 1898, po době nepochopení a odmítání se setkal s prvním oficiálním uznáním od Jiřího Karáska ze Lvovic za své dílo Podobenství velkého západu Čechů (z roku 1898); vystavoval na I. výstavě SVU Mánes roku 1898 (mezi jiným Mojžíše píšícího dekalog); v r. 1908 pořádal soubornou výstavu v kostele sv. Martina v Praze a putovní výstavy v Českých Budějovicích, Vodňanech, Rokycanech a Domažlicích. V roce 1908 ho při pobytu v Praze ocenil francouzský sochař Antoine Bourdelle – označil dílo Bílkovo jako původní, bez potřeby napodobovat německé nebo francouzské sochařství jako někteří jiní umělci. V roce 1909 se Bílek stal členem Umělecké besedy (UB) a poprvé vystavoval s UB v roce 1913. Práci Jihočecha Bílka sledoval několik let také JUDr. Leopold Katz (1854–1927), rodák z jihočeské Jistebnice, nálezce (1872) cenného Jistebnického kancionálu), velký mecenáš výtvarníků. A právě cenou L. Katze byl také odměněn Bílek za své dílo Budoucí dobyvatelé (dřevo 1931–1937). Zpočátku byl námětem jeho děl pocit zoufalství nad vinami člověka, ale postupně převládala naděje, vykoupení a víra. Postavy se přestaly sklánět a tyčily se vzhůru s patetickými gesty. Kromě biblických námětů vytvořil postavy rodiny a mnohé postavy českých duchovních i světských velikánů (Jana Husa, Jana Žižky, Jana Roháče z Dubé aj.). Zaujat událostmi národních dějin a veden svým silným vlastenectvím tvořil sochy nejen jako postavy, ale vyjadřoval celý příběh nebo osud lidské bytosti, případně osud celého národa.

(red)

Také i náš úkol

Jedenáct apoštolů se pak odebralo do Galileje, na horu, kterou jim Ježíš určil. Spatřili ho a klaněli se mu; ale někteří pochybovali. Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto věku."

(Mt 28,16-20)

Ježíš si po svém vzkříšení dal se svými učedníky sraz na hoře. Když přišli, už na ně čekal. Byl to on, Ježíš. Zase stál na hoře a měl pro ně nějaký vzkaz jako už mnohokrát předtím. Vzpomínali na jeho úžasné kázání také na hoře, to byl úplný ponor, což zní trochu zvláštně, když byli na hoře. Ale byli tehdy tak ponořeni do jeho učení, bylo to jako nějaké zasvěcení. Ježíš tehdy mluvil o tom, kdo je blahoslavený, vykládal Mojžíšův zákon nově a vlastně dost radikálně, naučil je modlit se, dívat se na svět a na druhé z Boží stránky, nemyslet tolik na sebe, na svoje potřeby, ale víc hledat Boží království, které naplní všechny jejich potřeby bohatě a do sytosti. Když tehdy Ježíš sestoupil z hory, šli za ním velké zástupy, protože Ježíš učil jako ten, kdo má moc, a ne jako jejich zákoníci. Těžko to vysvětlit, to musí člověk zažít. Prostě Ježíš měl v sobě autoritu od Boha nebo jak to říct. Petr, Jakub a Jan zase vzpomínali, jak byli s Ježíšem na hoře a on byl před jejich očima proměněn, byl to mystický zážitek, naprosté vytržení z galilejské reality. Ježíšova tvář zářila jako slunce a jeho šaty byly oslnivě bílé, vypadal jako nějaká nadpozemská bytost, měli skoro pocit, že už jsou v nebi, ale cestou z hory proměnění Ježíš mluvil o utrpení, které ho čeká. Tehdy se tomu bránili, ale teď pochopili. Ten, který trpěl, a byl ukřižován, byl vzkříšen. Ježíš tu sedí na hoře a učedníky pozval, aby tu byli s ním.

Už to pochopili, celé jeho učení, cesta na horu vede vždycky přes údolí a rokle, cesta k vyvýšení vede vždycky přes ponížení, cesta ke vzkříšení vede vždy přes kříž, cesta k Bohu vede přes službu těm nejmenším, lásku k bližnímu. Vždycky je tu pokušení, vzít to zkratkou, upsat se ďáblu, který vzal Ježíše na vysokou horu, ukázal mu všechna království světa i jejich slávu a slíbil mu, že to všechno mu dá, když před ním padne a pokloní se mu. Ježíš ale tomuhle pokušení, ani žádnému jinému nepodlehl, rozpoznal to staré známé mámení a spolehl na Boha, odmítl nabídku moci a dal se cestou bezmoci a pomoci všem, kdo pomoc potřebují. A teď tu sedí na hoře, ten, který nepodlehl pokušení, ten, který vzal na sebe naše selhání a čeká na ty, kdo zůstali, kdo si nechali odpustit, kdo přijali pozvání na sraz se Vzkříšeným. A přišlo jich Jedenáct. Přišel i Petr. Ježíš zemřel i za jeho viny a Petr to přijímá. Odpustit je veliké umění a obrovská hybná síla do života, ale odpuštění přijmout to vyžaduje také sílu a pokoru. Jidáš Ježíšovo opuštění nepřijal a skončil svůj život tragicky. Petr Ježíšovo odpuštění přijal a začal nový život, stejně tak můžeme i my.

Tahle Jedenáctka, která dorazila na sraz se Vzkříšeným na horu, je pro mě obrazem či podobenstvím církve. Šli tam, kam jim Ježíš ukázal. Ano, ale když tam dorazili a uviděli ho, někteří se mu klaněli a jiní pochybovali. Církev zahrnuje i pochybující.

A tak, když si někdy zoufáme nebo se vymlouváme, že učedníci a apoštolové to měli jednodušší, bylo pro ně snazší věřit, tak tady na té hoře můžeme prožít, protože i učedníci pochybují, a to mají vzkříšeného Ježíše přímo před očima. Víra byla vždycky otázkou rozhodnutí, tehdy tak jako dnes. Evan-gelista Matouš je realista, nelakuje základ budoucí církve na růžovo, nedělá si žádné iluze o církvi, a dokonce ani o tom nejužším okruhu učedníků. Dobrá zpráva je, že i tito pochybující do církve patří, a dokonce i oni dostanou od Ježíše úkol zvěstovat víru celému světu.

Toto je církev, kterou má Ježíš k dispozici, nic použitelnějšího k dispozici nemá. To jsme my, lidé věřící a pochybující, ospravedlnění hříšníci, Zacheové, kteří slezli ze stromu, a Ježíš se k nim pozval na večeři. Církev jsou lidé, kteří přijali alternativu, že zbitý pastýř je ten dobrý pastýř, který zná své ovce jménem, rozumí jim, má je rád, položí za ně svůj život a předchází je do Galileje, kde na ně čeká na hoře. A vítá je slovy: **„Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi."** A není to moc, kterou Ježíšovi sliboval Ďábel, když se mu pokloní. Je to moc, kterou Ježíš získal právě proto, že se před ďáblem nesklonil, ale sloužil Bohu. Ježíš získal autoritu bezmocí, a právě v této moci bezmocných vysílá učedníky do světa.

Jedenáctka dostává úkol a tento úkol trvá i pro nás. **„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal."** Je zajímavé, jak se vyslání učedníků rozšiřuje. Když je totiž Ježíš vysílal poprvé, vysílal je hlavně ke ztraceným ovcím izraelským, nyní když se s nimi loučí a učedníci už leccos z jeho učení pochopili, vysílá je ke všem národům. Ježíš jako by jim říkal **„teď je řada na vás, následujte mě, zpřítomňujte mě."** A zároveň dodává, že na to jeho učedníci tehdy i dnes, po všechny dny, nejsou a nebudou sami. **„A hle, já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto věku."** Právě v tomto zaslíbení je zdroj naší síly Ježíše následovat a zpřítomňovat v tomto světě. Tak to dělejme. Amen.

Drahomíra Dušková Havlíčková
farářka ČCE Čáslav

Minoritní sexualita v pastoraci věřících

Dokončení ze str. 3

* * *

Dané téma už není tak tabu, jak tomu donedávna bývalo. O to vzácnější je však najít pastorační přístup, který by fundovaně a s ci-tem skloubil naslouchání Božímu slovu a naslouchání člověku v jeho konkrétní situaci, jakkoli nám "nezapadá do škatulek".

Knížečka Marka Macáka vykazuje velkou fundovanost a poctivost v obou směrech, a navíc i pokojný tón, který v církevních debatách na toto téma mnohdy chybí (z obou stran). Dosud jsem o této problematice nečetla nic lepšího.

Kateřina Lachmanová,
katolická teoložka, psycholožka a autorka duchovní literatury

* * *

V této - v Česku zcela ojedinělé - knize nabízí psycholog Marek Macák základní přehled různých přístupů k pastoraci lidí s minoritní sexuální orientací, zvláště v prostředí evangelikálních církví.

Činí tak s velkým nadhledem, bohatými zkušenostmi a pastýřským přístupem. Kniha je dostatečně stručná, aby si ji přečetl každý, a přitom erudovaná, s hojnými poznámkami a doporučenou literaturou pro hlubší studium. Díky tomu se stane vítaným průvodcem pastorů a všech křesťanských vedoucích, kteří si v této oblasti potřebují vytyčit základní rámec pro vedení církve otevřené všem lidem hledajícím Boha.

Lukáš Targosz,
pastor církve Element v Hradci Králové a národní ředitel Global Leadership Summit

Předobjednávka knihy

Individuální prodej a distribuce knihy budou zahájeny v září 2022. Již dnes si můžete knihu předobjednat, detaily doručení a platby dle domluvy po emailu.

229 Kč + poštovné
sleva 10 % pro členy ČEA
sleva 15 % při koupi 5 a více kusů

Česká evangelikální aliance
www.ea.cz, info@ea.cz

Česká evangelikální aliance (ČEA, do roku 2003 Česká evangelická aliance) je křesťanská organizace, jejímž hlavním posláním je inspirovat evangelikální křesťany ke sdílení evangelia, službě a spolupráci, být jejich hlasem v dnešní společnosti.

Prvním předsedou se stal Miroslav Heryán. Od roku 2020 je předsedou aliance Zbyšek Kaleta ze SCEAV. Předchozími předsedy kromě zakladatele Heryána byli David Novák (CB), Tomáš Chvojka (CB), Petr Bartoš (AC), Karl Zolar (Operace Mobilizace), Ernest Welszar (CB) a Pavel Černý (CB). Tajemníkem aliance je Jiří Unger.

ČEA sama je členem Evropské evangelikální aliance i Světové evangelikální aliance.

česká evangelikální aliance

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

25/2022

14. září 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
21. září 2022

Z obsahu

* *O Bohu v dějinách II.*
* *Velké soužení*

Poselství ke 14. neděli po sv. Trojici

Dobrořeč má duše Hospodinu a nezapomeň na žádné jeho dobrodiní. Žalm 103,2

Jak můžeme *"nezapomínat na jeho dobrodiní"*?
David burcuje své celé nitro, aby "nezapomínal na jeho dobrodiní". Šestkrát v žalmu řekne své duši, aby *"dobrořečila Hospodinu"* a aby *"nezapomínala na všechna jeho dobrodiní"*. Původní hebrejské sloveso překládané jako *"zapomenout"* znamená *"ztratit paměť"*, ale může také znamenat "ignorovat" nebo "přestat se starat". Hospodinova "dobrodiní" představují všechny dobré věci, které Hospodin poskytuje na pomoc nebo podporu blaha svých dětí.
Dobrořečení je podobné fyzickému cvičení. Pokud se pravidelně protahujeme, napínáme a používáme své svaly, neztrácíme svaly. Naopak, získáme pružnost a sílu. A pokud si zvykneme pravidelně děkovat Pánu za jeho požehnání, nebudeme na ně zapomínat. Pokud nebudeme děkovat, pokud nebudeme Pána chválit, pokud budeme Jeho dobrodiní ignorovat, nebo ještě hůře, přestaneme se o ně zajímat, určitě na ně zapomeneme. Jaká dobrodiní bychom si měli připomínat? David je vyjmenovává: Odpouští mi všechny hříchy a uzdravuje všechny mé nemoci. Vykupuje mě ze smrti a korunuje mě láskou a milosrdenstvím. Naplňuje můj život dobrými věcmi. Mé mládí se obnovuje jako mládí orla! Hospodin zjednává spravedlnost a právo všem utlačovaným. David dále chválí Hospodinův soucit, milosrdenství a trpělivost. Ve svém milosrdenství Hospodin zadržuje trest, který si zasloužíme, a vylévá svou lásku. Hospodin je jako otec ke svým dětem, soucitný k těm, kdo se ho bojí. Ví přece, jak jsme slabí, pamatuje, že jsme jen prach.
Kéž nikdy nezapomeneme na jeho odpuštění. Kéž máme stále na paměti, že on nás uzdravuje z hříchu, který nás ničí. Kéž nezapomínáme na jeho dobrodiní, včetně vykoupení ze smrti. Kéž nikdy nepřehlédneme jeho milující laskavost a milosrdenství. Skutečně vděčné srdce nezapomíná vždy chválit Hospodina za jeho dobrotu. Ale zapomínání na jeho dobrodiní - ignorování nebo přestávání se o ně zajímat - naši chválu oslabuje. V Deuteronomiu Mojžíš varoval lid, že zapomínání je prvním krokem k duchovní katastrofě: *"Jenom si dej pozor a velice se střez zapomenout na věci, které jsi viděl na vlastní oči, aby nevymizely z tvého srdce po všechny dny tvého života. Seznam s nimi své syny i vnuky. Dávejte si pozor, abyste nezapomněli na smlouvu Hospodina, svého Boha, kterou s vámi uzavřel"* (Dt 4,9.23).
Když nedokážeme chválit Hospodina a zapomínáme na všechny dobré věci, které nám poskytuje pro naše blaho, odhalujeme hlubší problém srdce. Naše zanedbávání odráží apatii a lhostejnost, které končí duchovní smrtí. Když však nezapomínáme na jeho dobrodiní - když si připomínáme jeho milosrdenství, soucit, věrnou lásku, odpuštění a spasení - naše srdce se obnoví a náš život se pozvedne.

Tomáš Cvejn
kazatel sboru Církve bratrské v Bystrém

O Bohu v dějinách I.

J 3,16–21

„Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo."
L 19,10

Bůh v dějinách je významovým vrcholem (pointou) rozhovoru Pána Ježíše s Nikodémem o novém lidství. Pro zákoníka a židovskou školu se z nebe předně zjevuje hněv Boží proti každé nepravosti lidí, překážejících Boží pravdě (Ř 1,18). Tak čte Zákon. Od Ježíše, jehož Nikodém respektuje jako Bohem poslaného Mistra, slyší, že Bůh zjevuje lásku (J 3,16). Tak miluje svět, že poslal Syna, aby kdo v něho věří, nezahynul, ale měl hojnější, smysluplný, věčný život. Trend světa je hynutí. Týká se nás všech. Bezbožností hyneme.
Syn nepřišel, aby svět po zásluze odsoudil, a dal všem, co si zaslouží. Otec jej posílá, aby skrze něho byl svět dobrou stvořitelskou vůlí jeho lásky, a poznáním pravdy, která vysvobozuje (J 8,32); zachráněn.
„Jsme synové Abrahamovi," zakládá si Nikodém na svém původu. *„Žádnému jsme nesloužili nikdy"* (J 8,33).
„Do Božího království se musíte narodit znovu. Co se narodilo z těla, je tělo. Co se narodilo z Ducha, je duch. Vítr vane, kam chce. Jeho hlas slyšíš. Nevíš odkud ani kam," ale slyšíš. Mění tvé vědomí a tím celý život. Tak je, kdo se z Ducha narodil.
V plnosti svého Ducha poslal Bůh Syna na svět. Kdo v něho věří, nebude odsouzen. Kdo nevěří, již je odsouzen. Neuvěřil ve JMÉNO (událost) jednorozeného Syna Božího. Světlo přišlo na svět. Světlo nejen rozeznání jak na tom jsme, ale

Dokončení na str. 2

Aktualita: Archeologové objevili dům, kde žil apoštol Petr

Při vykopávkách byzantské baziliky z 5. – 6. století v archeologické lokalitě el Araj nacházející se na břehu Galilejského jezera archeologové objevili velkou řeckou mozaiku, která zřejmě podporuje teorii, že kostel byl postaven nad domem apoštolů Petra a Ondřeje. Catholic News Agency informuje, že Steven Notley, který vede vykopávky v dané lokalitě, která je nazývána „kostel apoštolů", je profesorem Nového zákona na Nyack University a specializuje se také na období rané církve. V rozhovoru pro agenturu CNA řekl, že mozaika v bazilice je „nejpřesnější archeologický nález, kterýnás spojuje se životem svatého Petra".
Na mozaice je vyryta prosba, která žádá o přímluvu svatého Petra, jenž je označován za „velitele nebeských apoštolů". Catholic News Agency dodává, že byzantští křesťanští spisovatelé tímto titulem běžně označovali apoštola Petra. Nápis zmiňuje také dárce jménem Konstantin, „služebníka Kristova." Ten je zarámován v kruhovém medailonu, který je součástí větší mozaiky na podlaze sakristie baziliky. Mozaika je stará více než 1 500 let a podle doktora Notleyho je přesvědčivým důkazem, že lokalita el Araj je ztraceným městem Betsaida, které nazývá „posledním ztraceným městem z evangelií". Notley poukázal na skutečnost, že mozaika se nachází na archeologických pozůstatcích z římského období jako součást kostela, který je přímo spojen s apoštolem. „To posiluje náš argument, že toto místo je třeba považovat za hlavního kandidáta na Betsaidu prvního století," dodal pro Catholic News Agency Notley. Tato lokalita také odpovídá popisu Betsaidy u Josepha Flavia z roku 30.

(red)

Několik slov k volbám všeho druhu

Kvapem se blíží volby, a to nejen komunální, ale v některých okrscích i senátní a brzy i prezidentské. Poštovní schránky přetékají letáky a volebními novinami. Svou přízeň nám nabízejí lidé, o kterých jsme v životě neslyšeli, strany s možná atraktivními názvy a lákavými programy, že by měl leckdo chuť je volit, kdyby neměl konktrétní zkušenost z minulé doby. Sebelépe napsaný program přece nemusí znamenat, že se byť i malá část z něho uskuteční.
Osobní zkušenost jistě znamená mnoho, pouze by bylo dobré si ji dobře zapamatovat a nedat moc na řeči a nálepkování. Někdo může být sympatický na fotografii, jiný působí dobře svou odborností nebo politickou zkušeností... někomu se nelíbí, že je někdo moc mladý, jiný dává přednost zkušenému stáří.
Jak napsal Karel Čapek o TGM: "Nikdy se na nic neptal; a nikomu neukládal, co má dělat. Od nikoho nežádal, udělejte to a to; a přitom přetékal úkoly, které by rád viděl splněny. To bylo co chvíli, ať mluvil s kýmkoliv, že naznačoval: ta a ta práce by se měla udělat, bylo by jí zapotřebí. Stále hledal spolupracovníky, kteří by se k takovým úkolům přihlásili dobrovolně; nepřikazoval práci, nýbrž čekal, že se jí člověk chopí sám. Byl to vůdce, který vedl lidi vlákny nejhedvábnějšími: žádným poroučením, nýbrž diskrétním očekáváním, že vy druzí ukážete sami, co umíte. I v té diskrétnosti bylo velmi mnoho (a právě toho nejjemnějšího) z toho, čemu se říká demokracie".
Pokud jde o prezidenta, mnozí by už rádi viděli na tomto postu ženu, jak se to "podařilo" na Slovensku. Pravda je, že ženy mají v mužských kolektivech výhodu, protože jsou zvyklé si lépe zorganizovat práci a nemají takovou potřebu všechno složitě rozebírat jako mnozí muži. Pravda však také je, že mnozí muži ženy dost podceňují a řada z nich by byla nejšťastnější, kdyby ženy zůstaly takové, jaké byly před sto a více lety.
TGM měl často příležitost hněvat se, – ovšem jen tehdy, když potkal špatnou myšlenku nebo nedobrý skutek v politice nebo veřejném životě; jinak se nehněval snad nikdy, ale v těchto oborech mělo jeho rozhořčení své stupně. "Tož, naivita," řekl s pokrčením ramen, když šlo o velikou chybu. Při chybě ještě větší se zachmuřil a poznamenal: "Taková nevzdělanost!" Ale když nad někým už udělal kříž, řekl: "Nepěkný člověk!"Nikdy neřekl špatný nebo ničemný člověk; jeho nejostřejší slovo bylo právě to "nepěkný", a pronášel je s výrazem, který už nebyl vážný, ale přímo smutný.
Snad se podaří zvolit takových lidí co nejvíce.

(hb)

Z církví doma i ve světě

Na Výšinách 2022: Křesťanský festival v kulisách pražského Vyšehradu

„Silný zážitek, krásná atmosféra a perfektní místo s výhledem na západ slunce.“ Tak shrnul poslední ročník festivalu na Výšinách jeden z jeho účastníků. Po Letné, Vítkově a Petříně se totiž poslední květnovou sobotu dalším vyvýšeným místem, které rozezvučel festival Na Výšinách, stal pražský Vyšehrad. Šestý ročník multižánrové open-air akce do Prahy přivedl nejen oblíbené křesťanské hudebníky, ale i řadu inspirativních řečníků.

Program složený z českých a slovenských interpretů tentokrát doplnil zahraniční host. „Byli jsme rádi, že na letošním ročníku mohl vystoupit britský raper Faith Child, který přinesl do české křesťanské hudební scény nový vítr,“ pochvaluje si vedoucí organizačního týmu festivalu Jan Adamec.

Na hlavní scéně ani letos nechyběly známé křesťanské kapely jako ESPÉ, Noemiracles nebo ONMY, plno bylo ale i na vedlejších scénách, kde návštěvníky kromě koncertů zaujaly také zajímavé semináře. Můžu i já slyšet Boží hlas? Blíží se konec světa? A jak vlastně křesťanství pohlíží na sex a partnerské vztahy? Za mikrofonem se vystřídali například Pavel Eder, Pavel Hošek nebo manželé Monika a Jakub Vejmělkovi.

Stejně jako každý rok, i tentokrát byla k dispozici modlitební služba a duchovní poradenství, rozšíření se dočkala také oblíbená chill-out zóna. „Organizátorům i účastníkům se opravdu líbilo nové prostředí na Vyšehradě, myslím, že díky tomu festival získal ještě jedinečnější atmosféru. Měli jsme radost, že přijeli lidé nejen z Prahy, ale z celé České republiky, a dokonce se zapojovali jako dobrovolníci,“ popisuje Jan Adamec.

Za festivalem Na Výšinách stojí tým složený z křesťanů z různých sborů a denominací, akci zaštiťuje Mládež pro Krista ve spolupráci s řadou dalších organizací a církví. Cílem festivalu je vytvářet prostředí, kde se lidé mohou přiblížit Ježíši Kristu a osobně jej poznat.

Kontakt pro média:
Jan Adamec
jan.adamec3@seznam.cz

Papež František jmenoval 20 nových kardinálů, dále klesá váha Evropy

Papež František 28. srpna ve Vatikánu jmenoval 20 nových kardinálů, z nichž 16 by nyní mělo právo volit novou hlavu Římskokatolické církve, protože jim ještě nebylo 80 let. Podobně jako v předchozích letech papež vybíral především mezi představiteli církve mimo Evropu. Své zástupce budou ve sboru kardinálů nově mít Mongolsko, Paraguay, Singapur a Východní Timor, uvedla vatikánská média.

Obřad jmenování nových kardinálů začal v 16 h ve Svatopetrském chrámu. Noví kardinálové předstoupili před papeže, slíbili mu věrnost, sklonili se před ním a dostali některé symboly své nové funkce, například purpurově červený kardinálský biret a prsten.

Mezi novými kardinály je 16 mladších osmdesáti let. To znamená, že kdyby nyní papež zemřel nebo odstoupil, mohli by se zapojit do volby jeho nástupce. Po dnešním jmenování se počet kardinálů rozrostl na 226 členů, z nichž 132 má v současné době právo volit papeže. Z kardinálů volitelů jich 83 jmenoval František.nV kardinálském sboru postupně klesá váha Evropy. Mezi jmenovanými hodnostáři je šest z Asie, pět z amerického kontinentu, dva z Afriky a sedm z Evropy. Mezi kardinály voliteli je nyní 54 duchovních z Evropy, 38 z amerického kontinentu, 20 z Asie a zbytek z Afriky a Oceánie.

Mezi překvapivé nominace podle agentury AFP patří například biskup z amerického San Diega Robert McElroy, který zastává některé velmi progresivní názory či italský hodnostář Giorgio Marengo, který řídí církev v Mongolsku, kde je jen několik stovek katolíků. Osmačtyřicetiletý Marengo se také stal nejmladším členem sboru kardinálů.

Původně chtěl dnes František jmenovat 21 kardinálů. Mezi nominanty figuroval i bývalý belgický biskup Luc Van Looy. Ten však čelí kritice, že když zastával vrcholné církevní funkce, nezasáhl dostatečně razantně proti případům sexuálního obtěžování. Hodnostář papeže požádal, aby ho kardinálem nejmenoval. Noví kardinálové se začátkem září zúčastní zasedání zhruba 200 vrcholných představitelů katolické církve. Při dvoudenní schůzce papež představí jím schválený dokument Predicate Evangelium, který mění organizaci ústředního aparátu katolické církve a dalších vatikánských institucí.

podle www.christnet.eu

Kyjev si předvolal apoštolského nuncia kvůli výrokům papeže o Duginové

Ukrajinské ministerstvo zahraničí si ve 26. srpna předvolalo apoštolského nuncia, aby mu vyjádřilo protest proti slovům papeže Františka ohledně zavražděné dcery ruského nacionalistického ideologa Darji Duginové. Informovala o tom agentura EFE a agentura Interfax. Duginová zemřela v Moskvě při atentátu a papež ji tento týden při generální audienci zařadil mezi nevinné oběti války na Ukrajině. “Ukrajina je hluboce zklamaná papežovými slovy, která nespravedlivě srovnávají agresora a oběť,“ sdělilo ministerstvo zahraničí nunciovi Visvaldasovi Kulbokasovi.

podle www.krestandnes.cz

Básník a pravoslavný věřící, 56 let, hledá k dlouhodobému vztahu ženu z Církve českobratrské evangelické, československé husitské, evangelické metodistické, pravoslavné, nebo starokatolické. České Budějovice a Jižní Čechy vítány. Zn.: Najdu Tě?

č. 3

O Bohu v dějinách I.

J 3,16–21

Dokončení ze str. 1

jak vybřednout. Světlo východiska, vysvobození. Pro zlo svých skutků se lidi zdržují raději ve tmě. To je ten soud. Ne ortel, ale nicování potmě, hynutí.

Kdo činí pravdu, jde k světlu, a s lítostí nad tím, jak vypadá, se vděčně chápe odpuštění Boha věrného Smlouvě své lásky. Soud se děje v nás, jestliže se nám světlo protiví, máme patrně svět na svědomí, říká Ježíš.

„Nediv se, že jsem ti řekl, musíte se znovu zroditi“ (J 3,7).

Narodili jste se v Abrahamovi oslovením Božím. Setkáním s Bohem silným nejvyšším (El Eljon), jste lid zvláštní (Dt 7,6; 14,2; 26,18) Hospodina zástupů. A Svatý Izraelský, který Duch jest, vás nyní opět oslovuje – Bůh věrný své stvořitelské PRAVDĚ Smlouvy lásky – Otec v Synu, člověk v plnosti Ducha, zajedno s Otcem.

Přiblížilo se vševládné silové pole Ducha, Boží království, jehož příslušnost se nedědí. Co se narodilo z těla, je tělo. Musíte se narodit znovu, abyste spatřili a vešli, lid svatých výsostí (Dan 7,27), děti Boží, živá ratolest pravého vinného kmene dějin. Už vane ten vítr, jehož hlas slyšíš… Nevíš odkud a kam. Tak je (takové je bytí toho), kdo se z Ducha narodil.

Pán Bůh není hráčem na politické scéně, ale světlem je přítomen dějinám, aby ještě někoho přivedl PRAVDOU k životu. Hledá, které by přiměl a uschopnil k lásce. Tak miluje a zachraňuje svět.

Modlitba:

Dobrý Bože, náš Otče v Pánu Ježíši Kristu, svěřil jsi nám život, a věříme, že mu dáváš svůj význam a smysl. Účastníme se bytí na světě, který jsi tak předivně stvořil, a dosud zachováváš. Těšíme se z tvé dobroty.

Těšíme se z tohoto dne, z času, který nám přidáváš. Bráníme se pomyšlení na možnou zkázu všeho, kterou člověk proti člověku chystá. Nepřipouštíme si vzplanutí toho, co doutná, ano, co nám dnes už před očima hoří. Pane, ty ses smiloval. Světlo přišlo na svět, ale my pro zlé skutky si libujeme ve tmě a děje se soud. Svévolník, překážeč v nás, jehož jméno je množství, boří svět. Díky za dar víry v tebe, a naděje i v této době, za dar pokoje, který náš rozum převyšuje. Vyvádíš nás ze tmy do předivného svého světla. Máš nás na zřeteli a zveš nás k sobě, do otcovského domu mnoha příbytků, v PŘÍTOMNOSTI nevymezené časem ani prostorem. Díky, Otče.

Díky, Otče, že jsme tě v Pánu Ježíši poznali, že jsme přijali tvé SLOVO. A prosíme, odpusť nám zapomínání a mnohou nedbalost. Osviť oči naší mysli, ať jasně vidíme, čím tě zarmucujeme a dokážeme se změnit. Dej nám obstát v časnosti, v této prchavé přípravce na věčnost nikoli v prázdné nicotě, ale s tebou.

Bože Duchu svatý, jsi středem. Shromáždil jsi nás ve JMÉNU svém. Jsi trpící PŘÍTOMEN dějinám. Vítáme chvíli, kdy tě v slávě spatří všichni lidé. Přijď, Pane Ježíši. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Pokoj, který dává Ježíš

(Jan 14,1.25-27)

Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Tato slova říká Ježíš učedníkům ve velmi napjaté situaci, která se má navíc brzy ještě zhoršit. Učedníci měli opravdu důvod k obavám. Vlastně přesněji řečeno k celému balíku velmi zneklidňujících emocí a prožitků. I to samotné řecké sloveso, jež máme přeloženo, ať se nechvěje úzkostí, je velmi komplexní. Obsahuje v sobě směs úzkosti, vyděšení, zármutku, obav z blízké hrozby, ale také zmatku a určité dezorientace. Je to celkem široká škála pocitů. Ale myslím, že nepotřebuje hlubší komentář.. Asi všichni do velké míry právě v těchto dnech prožíváme tuhletu podivnou škálu mnoha odstínů šedé a černé.

Ale stejně jako v případě učedníků tahle šeď není jen věcí našeho prožívání. Že bychom si zkrátka věci, co se dějí kolem, „moc brali“ a „moc řešili“. Ježíšova slova zaznívají v kontextu poslední večeře s učedníky a úplně cítíme, jak tam houstne atmosféra. Ale nejvíc tím, co říká sám Ježíš.. Mluví o tom, že bude brzy jedním z nich zrazen a vydán na smrt. Mluví o tom, že už s nimi dlouho nebude. Přitom oni s ním už tak srostli! Už si ani nedovedou představit, že by mohli být bez Ježíše! A on teď mluví o tom, že to skončí. Mluví o svém odchodu zpět k Otci. Říká také Petrovi, že ho ještě té noci zapře. Celý ten rozhovor je plný nejistoty. Je zpochybněno všechno, v co doufali. Vše, co se zdálo být neotřesitelné, se chvěje v základech. Zrada přijde od jednoho z nich, z nejužšího kruhu přátel. Pán, kterého mají za brzy korunovaného Mesiáše, mluví o své smrti a odchodu. Budou bez něj. Jejich plány a sny dospěly ke konci a začínají se sypat. Petr slyší, že jeho věrnost má hluboké trhliny. Ani na sebe se nemůže spolehnout! Jsou těmi slovy zneklidněni a vyděšeni. A také hluboce zarmouceni. A mnoho věcí jim vůbec nedává smysl a působí zmatek a nejistotu. Jako by v nich vzrůstala ta neodbytná otázka: Čemu se dá ještě věřit?

Narůstající úzkost, která se ale vlastně nedá moc popsat slovy a často ani racionálně uchopit. Obrovské temné těleso, břemeno, jež se na vás valí, a víte, že vás zcela jistě rozdrtí. Ale zároveň je to břemeno, co vás tíží i uvnitř a zevnitř pohlcuje vaši mysl a svírá vaše nitro. Ježíš těmi slovy vaše srdce ať se nechvěje úzkostí zřetelně potvrzuje učedníkům i nám: Ano, máte důvod k úzkosti. Ale já, váš Pán a Přítel, vám říkám: nepropadejte zármutku a strachu. Věříte v Boha, věřte i ve mne. Důvěřujte mi.

V celé 14. kapitole Janova evangelia pak Ježíš učedníkům několika různými způsoby odpovídá a povzbuzuje je v jejich zmatku a úzkosti. Dnes chci zmínit jen jednu věc. Tu, kterou vyjadřuje právě ono slovo o pokoji. Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám. Vlastně jím vrcholí delší pasáž, v níž Ježíš slibuje, že i když sám odejde, pošle za sebe víc než dostatečnou náhradu – jiného Přímluvce, Ducha svatého. Učedníci jsou vyděšení, že zůstanou sami, ale Ježíš jim slibuje: nezanechám vás jako sirotky. Nebudu sice již fyzicky mezi vámi, vrátím se k Otci, ale požádám ho a On vám pošle svatého Ducha. Nebudete sami, nezůstanete tu opuštění. Jeho mocným působením budete moct stále zakoušet moji i Otcovu přítomnost a blízkost. Ať už budete procházet čímkoli, ať na vás v budoucnosti čeká cokoli, já budu s vámi.

Proto může říct: odkazuji vám, dávám vám svůj pokoj. Smíme za tím slovem slyšet asi většině známý hebrejský výraz šalom. Prostřednictvím a působením svého Ducha nám Ježíš dává mnoho úžasných skutečností – ale zde mluví na prvním místě o pokoji. O pokoji, který zajišťuje klid a vyrovnanost i uprostřed trápení a nepokoje. Tento pokoj pramení právě z hlubokého vědomí, že Bůh je s námi. Bůh nás neopouští ani v časech pandemie, nemocí, všemožných zátěžových situací či ekonomických tlaků a hrozby krize. Nejsme opuštěni. Toto vědomí rozpouští strach. Tento Ježíšův pokoj, šalom, nám svět nemůže dát. Nic ze stvořeného světa. Je to dar shůry, který můžeme jen pokorně přijímat. Ale je to dar, který nám Duch svatý dává a který v nás chce působit. A je úžasné, že Duch Boží nemá moc proměnit jen naše smýšlení, působit takříkajíc jen na úrovni racionální či vědomé roviny naší osobnosti. Vždyť kolikrát racionálně víme, že strachem nic nevyřešíme, a přesto se naše srdce, tedy náš vnitřní člověk, naše nejvnitřnější já chvěje a děsí. Duch svatý, Bůh sám, má moc svou přítomností prostoupit i nejhlubší roviny naší bytosti. Jak se můžeme prakticky tomuto působení Ducha otvírat, si povíme, dá-li Pán, příště. Dnes se jen ztišme a dovolme s důvěrou Ježíšovu slovu, aby naplnilo naši mysl i srdce. Ať prožíváme cokoli, nejsme sami, nejsme opuštění. Nejsme sirotci. Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí.

Pane, prosíme, jednej hluboko v našem srdci, ať smíme být ujištěni o tvé blízkosti a naplň nás svým pokojem. Amen.

Robert Hart

Bůh zajisté chce, aby mezi námi byla namísto násilí láska, namísto hádek prostota víry, místo roztržek společná snášenlivost.

* * *

Život je jeden pouhý, ale smrtí tisíceré jsou způsoby. Pravda jedna a pouhá, bludů však tisíceré podoby.

Jan Amos Komenský

Pláč a smích

Matoušovo evangelium 11, 16-19

„Čemu připodobním toto pokolení?“, ptá se Ježíš zástupů ve chvíli, kdy od něho odcházejí Janovi učedníci, které Jan Křtitel poslal k Ježíšovi z vězení, aby zjistili, zda je skutečně Ježíš tím, který má přijít nebo jestli mají čekat na jiného. Ježíš se obrací k zástupům, aby si postěžoval na lidi, s kterými žije a s kterými se potkává. Hovoří před nimi o zvláštní Boží hře, kterou s námi lidmi hraje sám Bůh. Ježíšovi současníci odmítají hru Boha, která skrze Jana zve všechny k pokání, k pláči nad svými vinami, k zamyšlení se nad sebou samými, nad způsobem myšlení, jednání a života, který nevede k radosti a ke štěstí. Odmítají hru Boha, který skrze Božího Syna zve ke zpěvu, jásotu, tanci a radosti. Ježíš se snaží přiblížit zástupům Boží hru o dvou dějstvích: o pláči a smíchu!

To první dějství je o Janu Křtiteli, který volá všechny, aby se odvrátili od zlého. Zve je k jinému způsobu myšlení a života, který by měl perspektivu. Volá k pokání, k obrácení lidského srdce ve vší pokoře k Bohu, v slzách a zármutku nad dosavadním způsobem životem. Volá ke zpytování svědomí, které by nalezlo u Boha odpuštění a novou naději. Jde o volání v duchu starozákonních proroctví, aby se srdce člověka obrátilo k Hospodinu, aby nezahynulo, ale nalezlo nové Boží milosrdenství.

To druhé dějství je o Božím Synu, Ježíši Nazaretském, které je určeno pro ty, kteří první dějství slyšeli a přijali. Navazuje na Jana Křtitele. Také volá k pokání, které ovšem následně vede k radosti. V čem se mají radovat ti, kteří prošli obdobím pláče a slz? Ježíš hovoří o mesiášské svatbě. Sám svoje působení začal na svatbě v Káni Galilejské, aby všechny pozval na budoucí svatbu Beránkovu! Jenže i této Ježíšově svatbě se mnozí brání a nechtějí se na ni nechat pozvat. Ježíš nabízí radost ze zasnoubení člověka s Bohem. Se zásnubami a svatbou je ovšem vždycky spojeno veselí, smích, radost a tanec. Ale abychom byli schopni tuto radost, veselí a smích přijmout, musíme nejprve přijmout Janův prorocký nářek a pláč nad sebou samými a nad svou porušeností.

Ježíšovi současníci této Boží hře nerozuměli. Jejich život byl zatížen pýchou, sebevědomím, zlobou, lidským velikášstvím a hrozilo, že to všechno přejde i na budoucí generace. Proto Ježíš volá k odpovědnosti za život. *„Hráli jsme vám, ale vy jste netancovali. Naříkali jsme, ale vy jste neplakali!“* Odkrývá Boží hru o dvou existenciálních dějstvích: o nářku, slzách, pláči nad sebou a o veselí, tanci a radosti z lásky, z odpuštění a ze spasení!

Bůh umožnil člověku hned na začátku, aby mohl žít a těšit se z každého stromu v ráji. Všechno, co pro člověka připravil, učinil z lásky a pro jeho šťastný život. Člověk měl přístup ke všemu, i ke stromu, který byl uprostřed ráje. Ale Bůh člověku z tohoto stromu nedovolil jíst. Zapověděl mu strom smrti. Jenže člověk si právě tento strom postavil do středu svého zájmu. Varování z Boží strany bylo marné. Následky lidské neposlušnosti byly nedozírné.

Proto Bůh ústy svých proroků znovu přišel, aby uvedl na scénu novou hru života, ve které by se pokusil odradit člověka od cesty, která vede ke smrti, ochránit ho od všeho zlého a zachránit ho pro věčnost. Jan Křtitel jako poslední starozákonní prorok zanotoval nářek nad hříchem a zlem. Odmaskovával zlo, které se naparovalo a předstíralo, že je dobrem. Odmítal hostinu lidské hlouposti. Zval na hody moudrosti a připomínal, že život je krásný a dobrý, protože takový ho Bůh pro člověka učinil. Bůh stvořil tento svět a člověka v něm pro radost! Nechtěl, aby lidé jedli ze stromu smrti ve víře, že jim dá život.

Jenže lidské pokolení setrvává v klamu a hříchu působí jako droga. Vyvolává halucinace. Vytváří závislost. Ničí tělo i ducha! Dokonce působí tak, že zlo mnozí považují za dobro a naopak dobro za zlo, nebo za překážku šťastného života. Jan Křtitel nás volá ke smutku a zármutku, který jak říká apoštol Pavel (2. Korintským 7,8-10) pochází od Boha a přináší ovoce života! Obraťte se k Bohu! Obraťte svoje srdce k Hospodinu a pak se Bůh obrátí k vám. Tak volali všichni proroci z pověření, které měli od Hospodina. Volali k pokání, k pláči, k pokoře lidských srdcí před

1. část

Bohem, k vyznávání vin, k opuštění pýchy a hrůzného tance smrti. Jenže Boží lid často neslyšel Boží hlas, který volal a probouzel neklid svědomí. Kniha Kazatel (3,4) připomíná: *„Je čas k pláči a je čas k smíchu! Kdo nepláče nad tím, nad čím je třeba plakat, ten se nikdy nebude moci radovat!“*

A potom přichází zaslíbený Mesiáš, Ježíš Nazaretský, Boží Syn. Od počátku hraje na svatební flétnu! Odvrací pohled od zármutku k jásotu, radosti a tanci. Notuje zpěv lásky. Celé evangelium je zpěvem Boží lásky, která volá k následování! On, Emanuel, s námi Bůh, nás miluje! Obdarovává nás. Odpouští nám všechny naše viny, slabosti, všechnu naši člověčinu i ustavičné porušování zákona a Boží vůle. Dokonce vstupuje do všech našich zápasů, bolestí, nemocí. A je s námi ve všem našem trápení. To všechno proto, aby nám je pomohl unést. Tak k nám znovu přichází milující Bůh ve svém Synu a prostírá před námi stůl plný lásky, milosti, odpuštění a milosrdenství. A k tomuto stolu zve všechny odstrčené, ponížené a nikomu z nich nepřipomíná minulost. Chce učinit všechno nové. Chce setřít všechny slzy a proměnit trápení v radost a jásot. Zve všechny, kteří při vědomí svých proher a vin obracejí svoje srdce k němu, aby je očistil, aby je obmyl svou krví a tak je zachránil. Ježíš je přijímá, odpouští jim, zve je k novotě života, otvírá před nimi novou a radostnou naději smysluplného života. Melodie Božího Syna zve k radosti, jásotu a tanci!

Jsme tedy Bohem stvořeni k tomu, abychom se radovali, veselili se, tančili, smáli se, jásali, protože jsme nalezli Boha, který nás miluje. Jenže při tom všem platí, že kdo odmítá Janovo dějství, odmítá i Ježíšovo dějství. To druhé Ježíšovo dějství je totiž připravené pro ty, kteří otvírají v pokoře svoje srdce, aby je Pán slávy mohl vyčistit a očistit od všeho zlého. Zároveň, aby je mohl naplnit svým pokojem, který je zbavuje strachu a úzkosti, aby mohl vlít do jejich srdcí radost. Ztvárňuje je do podoby věrných Božích dětí. A oni pak jásají, zpívají, tančí a veselí se ze spasení!

Pavel Rybín

(pokračování příště)

Malé či velké sbory?

Žiji na venkově a čas od času o sobě slýchám, že jsem zburanoval, zvláště pak vyprávím-li zážitky týkající se místních drobných konfliktů se sousedy a jinými usedlíky typu spor o lipový květ. „Sousede, jen si natrhejte z naší lípy před naší kaplí, natrhejte si kolik chcete, nám to nevadí.“ Zvolal jsem na bližního. Odpověděl překvapivě: „Vy jste ten strom zabili! Proč jste proboha ořezali ty větvě?“ Jak vidno, každá taková podobná situace se dá vnímat z různých úhlů pohledu. Zatímco my chceme, aby ten strom nějak vypadal, tak soused, který si již zvykl trhat na našem, zřejmě nechce lézt na žebříku výš. Nezbývá než doufat, že se přeci jen nějak domluvíme.

V mé obci je pumpa, ale má svá specifika. Většinou nejde vzduch nebo lux, případně obojí. Navíc jsou tam jen dvě místa, kam si člověk může zaparkovat vůz, aby jej vyčistil či si nafoukl kola. Jenže ejhle, na jednom z nich permanentně parkuje nějaký zaměstnanec. A nejzajímavější na tom je, že to nikomu nepřijde divné. Život tu lidé berou takový, jaký je. Bývalý farář mě varoval, že má obec je kraj duchovního úhoru. Trochu mě překvapilo, že něco podobného si myslel před 150 lety i nedaleko sloužící Jindřich Šimon Baar, který zde pro nedostatek duchovní práce měl alespoň čas psát. Kdyby tomu tak nebylo, tak bychom o něm nevěděli a jeho romantický román Jan Cimbura popisující život v ideální vesnici by nikdy nespatřil světlo světa. Ostatně, i život omezený, jednoduchý a pro někoho „buranský“, má jistě své kouzlo.

Řekl bych, že dnešní velkoměstský člověk považuje problémy, které běžně řeší venkované, typu čí je tráva, hruška přes plot, a podobně za něco pod jeho rozlišovací úroveň. Takové věci on neřeší, nechává je plynout, protože na nich nezáleží. Žije na celoplanetární úrovni, je aktivistou. Oproti tomu mnohý vesničan tráví čas na zahrádce a nejnovější aktivismus nejenže nereflektuje, ale ani nezná.

Nechci teď hodnotit, kdo je lepší. Pouze si někdy všímám povyšování se měšťanů nad venkovany. V Písmu se můžeme dočíst: *„Mějte porozumění jeden pro druhého. Nesmýšlejte vysoko, ale věnujte se všedním službám. Nespoléhejte na svou vlastní chytrost.“* (Ř 12,16).

Myslím, že Bůh na venkově někdy dělá zvláštní věci. Dává požehnání tam, kde by to člověk nečekal, třeba i na malou vísku, kde přežije místní křesťanský sboreček. A naopak se někdy stává, že dříve početný sbor ve velkém městě upadá. Město není horší než vesnice, bez měst by nebyla věda, průmysl, hromadná výroba. Je v něm obvykle víc křesťanů a jsou zde větší možnosti. Pravděpodobnost, že si někdo z dáli na internetu vyhledá kázání vesnického kazatele je mikrometrická, naopak pražského faráře relativně vysoká. Prostě, nerovnost šancí jak hrom.

A tak mne napadlo. Těch nekatolických církví na vesnicích mimo Moravu a Vysočinu už asi mnoho nebude. Nestálo by za to některé z dosud přeživších takových sborů podporovat a tím oddálit jejich zánik? Znáte nějaké z nich? Víte, jaké problémy řeší nebo co potřebují? Tuším, že v jedné církvi v jednom vikariátu si vzal každý velkoměstský sbor pod patronát nějaký sboreček v malých obcích za Prahou. Nevím, zda-li to funguje, ale rozhodně se mi to zdá jako dobrá myšlenka.

Přeji vše dobré.

Ivo Kraus

Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá:
Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami!

* * *

Majetek jistou starostí, hodnosti prázdným dýmem, rozkoše sladkým jedem, osidly našeho zla.
Dokud to lidé nechápou, honí se za stíny bez věcí, a rozplývají se oddáni svým nicotnostem sami v nic.

Jan Amos Komenský

Dan Drápal: Černobílé vidění světa

Jeden z mých pravidelných čtenářů a kritiků mi v diskusi o mém předposledním článku vyčetl, že vidím svět černobíle. Jiný z mých čtenářů se mě pokoušel zastat, načež se rozvinula diskuse mezi panem Jiřím Aronem a panem Petrem Adamcem, zda vidím svět černobíle nebo ne. Tématem, na kterém se to mělo ukázat, byla Evropská unie. Zatímco pan Aron je zřejmě toho názoru, že ji vidím spíše pozitivně, pan Adamec je názoru spíše opačného. Oba se odvolávali na mé předchozí články, přičemž pan Aron z nich usoudil, že vidím svět černobíle, kdežto pan Adamec, že nikoli.

Co se týče citací z mých článků, mají pravdu oba. Ano, skutečně jsem se – v některých věcech – vyjadřoval o EU pozitivně. Nemyslím si, že bych ji nějak „vynášel“, jak tvrdí pan Aron, ale v něčem ji vidím pozitivně, zejména ve srovnání s jinými civilizacemi, konkrétně s ruskou, čínskou a islámskou. A ano, pan Adamec má pravdu, kdysi jsem hlasoval proti našemu vstupu do EU a vidím na ní spoustu negativních věcí.

Domnívám se, že už samotný vznik této diskuse je vyvrácením tvrzení, že vidím svět černobíle. Na EU – a na západní civilizaci jako celku – vidím věci pozitivní i negativní. Lze to nazvat černobílým viděním?

Spíše se mi zdá, že ho vidí černobíle řada mých spoluobčanů, a já se snažím o to, aby byli z tohoto černobílého vidění světa vyvedeni. Mám známé, kteří hovoří o „satanské EU“, a těm bych rád jejich mínění trochu zkomplikoval. Proto tvrdím, že západní civilizace je ze současných civilizací ta nejbezpečnější. Vím, že je asi těžko přesvědčím, jakkoli mi připadá kuriózní, že nevidí, že by v jiných civilizacích nemohli hlásat svá kritická, ba mnohdy až nenávistná stanoviska. Na druhé straně mi jeden vysoce inteligentní člověk, zastánce EU, nedávno napsal: „Pokládám konzervatismus a komunismus za podobně zrůdné ideologie.“ Zdá se mi, že tento člověk přes svou vysokou inteligenci vidí svět černobíle.

Domnívám se tedy, že svět nevidím černobíle, nicméně musím upozornit na to, že někdy se dostáváme do situace, kdy nám strukturované vidění okolního světa příliš nepomůže, a my musíme říci „ano“ nebo „ne“. Tak je tomu v současnosti s válkou na Ukrajině. V této válce nelze zůstat neutrální. Zůstat neutrální znamená souhlasit s tím, že Rusko Ukrajinu pohltí. Je možné zastávat proputinovský názor, že je to žádoucí a správné, nebo je možné přát Ukrajině svobodu a nezávislost a v jejím boji ji podporovat. Ano, takto černobíle to je. Střední cesta neexistuje.

Samozřejmě je možné tvářit se, jako by existovala. Tvrdit, že nás křesťanů se to netýká. Nebo že Ukrajina by se měla vzdát. Nebylo by ale poctivé tvářit se, že tato naše volba zůstane bez následků.

Méně naléhavá otázka je, zda chodit k volbám. Jsou křesťané, kteří se odmítají ve věcech veřejných jakkoli angažovat a tuto angažovanost vidí jako snahu dosáhnout Božího království lidskými prostředky a snahami. Některým lidem mohu stokrát opakovat, že politiku a vůbec angažovanost ve věcech veřejných nevidím jako samospasitelnou a že si dobře uvědomuji, že až přijde Pán, bude náhle všechno jinak. Ovšem i nechození k volbám je politický postoj, který má určité následky. Je to méně vyhrocené než válka na Ukrajině, ale nejde o zanedbatelnou záležitost. Pokud někdo nechodí k volbám s tím, že politika je špinavá věc, měl by si uvědomit, že odmítnutím své angažovanosti tuto oblast přenechává špinavým lidem, nebo že je alespoň posiluje. Ano, je to postoj, který zaujímali a zaujímají i někteří šlechetní lidé. Například můj oblíbený Jan Karafiát, známý jako autor Broučků a k naší škodě méně známý jako skvělý kazatel, za první republiky raději zaplatil pokutu, než aby šel k volbám (volby byly za první republiky povinné). Za méně šlechetné ovšem považuji skutečnost, že v účasti na volbách bránil své hospodyni, nicméně pokutu za ni nezaplatil.

Svět je komplikovaný a rozhodně není černobílý. A my nejsme ušetřeni voleb, které nebývají vždy snadné. Hledejme nejprve Boží království a jeho spravedlnost. A počítejme s tím, že se čas od času dostaneme do situace, kdy bude třeba říci buď „ano“ nebo „ne“.

Osmdesáté výročí smrti Edith Steinové

Bojovnice za víru a za práva žen

Edith Steinová se narodila 12. října 1891 jako nejmladší z jedenácti dětí v ortodoxní židovské rodině obchodníka Siegfrieda a jeho ženy Augusty v městě Breslau (Wroclaw).

Po brzké smrti otce matka sama vedla obchod se dřívím úspěšně dále a mohla tak všem dětem poskytnouti dobré vzdělání.

V roce 1911 Edith složila maturitní zkoušku s velmi dobrým výsledkem. Hned na to začala studovat na učitelském ústavu Univerzity v Breslau a v Göttingen.

Po státní zkoušce a doktorské práci, ačkoli Edith promovala s vyznamenáním a dosáhla doktorské hodnosti; pro židovský původ bylo jí zamítnuto udělení učitelského oprávnění!

Habilitační spis ji byl vydán až teprve "posthum", po válce, v roce 1950.

Nutno konstatovat, že Edith již ve svém rodičovském domě byla kritická k ortodoxnímu židovství a někteří ji měli dokonce za ateistku.

Edith začala záhy studovat a číst autobiografii Terezie z Avilly, a tím nastal obrat v jejím životě, takže konvertovala na katolictví.

Tedy 1. 1. 1922 byla pokřtěna v lázních Bergzabern. A když chtěla začít na školách učit, tak jí v tom zabránil arcibiskup Walzer z Beuronu.

V roce 1932 byla přijata aspoň na Německý Institut pro vědeckou pedagogiku v Münsteru. A tam přednášela o otázkách žen a vzdělávání děvčat.

Po uchopení moci Adolfem Hitlerem a po výzvách na pogrom proti Židům v roce 1933, píše Edith Steinová dopis papeži Piovi XI. a žádá ho, aby protestoval proti pronásledování Židů.

Vatikán byl však přímo v jednání o "říšský konkordát" a nedal Edith Steinové odpověď, kromě vstupního potvrzení od sekretáře kardinála Eugenia Pacelliho, pozdějšího papeže Pia XII.

Protože tlak na židovské spoluobčany se stával stále silnější, Edith odchází z Institutu v Münsteru a v říjnu 1933 se rozhoduje pro vstup ke karmelitánkám. Při přijetí za řeholnici obdržela jméno Terezie od Kříže. Opět byla obviněna ze židovského původu, a proto se uchýlila do nizozemského karmelitánského kláštera v Echtu. Ani tam nebyla v bezpečí a když nacistické Německo v roce 1940 obsazuje Nizozemí a začíná evidence tam žijících židovských emigrantů.

Její pokus utéci do Švýcar se nezdařil.

V roce 1942 začínají masové deportace Židů, a i když nizozemská katolická církev protestuje a vydává "Pastýřský list", už to nepomůže. Edith Steinová se stává jednou z 244 přistěhovaných Židů zatknutých gestapem. A pak byla odvedena do koncentračního tábora Auschwitz - Birkenau. Během tohoto pobytu ji nacistická zločinecká moc usmrtila.

Mgr. Vlastislav Svoboda,
emeritní farář

Reformace ve Slezsku (315 let Altranstädtské dohody)

Altranstädtskou dohodu byl císař Josef I. donucen švédským králem Karlem XII. 1. září 1707 podepsat, na základě dosavadního vývoje tzv. severní války (1700-1721), na zámku v Altranstädtu v Sasku nedaleko Lipska. Znamenala významné uvolnění pro slezské evangelíky a.v.

Většina Slezska, jedna z pěti zemí Koruny české, byla během první poloviny 16. století zasažena Lutherovým typem reformace. První rekatolizační tlak přišel po roce 1610, po konverzi těšínského knížete Adama Václava (1574-1617) ke katolictví. Když roku 1653 připadlo Těšínské knížectví vymřením Piastovců jako ´odumřelé léno´ Habsburkům, následovalo pětapadesátileté období tvrdé rekatolizace v celém Slezsku. Pomocí byla i v této době **Cithara sanctorum**, zpěvník obsahující původně přes 400 písní a poprvé vydaný těšínským rodákem Jiřím Třanovským v roce 1636 v Liptovském Mikuláši. Slezské evangelíky přicházeli také tajně povzbudit kazatelé ze Slovenska.

Altranstädtská dohoda po půlstoletí útlaku podstatně zlepšila postavení luterských evangelíků ve Slezsku, které bylo tehdy ještě celé součástí ´Koruny české ´. Během několika měsíců jim bylo vráceno všech 121 kostelů a získali např. i možnost výuky v evangelických školách.

Následně vydaný Exekuční reces z 27. ledna 1709 nadto zajistil vybudování šesti ´kostelů milosti´, z nichž nejznámější je Ježíšův kostel v Těšíně. Důležité se ukázalo první následující dvacetiletí - působení luterského pietismu. Stejně důležité bylo i vydání Biblí v Halle - české podle Kralického překladu (1613) v roce 1722 i polské podle překladu Gdaňského (1632) v roce 1726. Ve Slezsku se tehdy kázalo německy, polsky i česky. Po záboru většiny Slezska protestantským Pruskem byla z Vídně zřízena v Těšíně roku 1742 Evangelická konsistoř, která však byla nástrojem rekatolizace, když většina členů konsistoře byli katolíci.

Po válkách s Pruskem v letech 1740-1763 se Toleranční patent týkal v roce 1781 už jen Těšínska. Těšín byl ještě krátce sídlem Evangelické konsistoře a.v. pro celé Rakousko, než byla tato instituce, propojená s Evangelickou konsistoří h.v., přemístěna v roce 1785 do Vídně.

Kvůli specifickým poměrům byl Toleranční patent pro těšínské Slezsko vyhlášen až v roce 1782. Na Těšínsku vzniklo 11 tolerančních sborů, které získaly luterské kazatele ze Slovenska. V 1. polovině 19. století se projevovalo vzájemné ovlivňování a spolupráce mezi různojazyčnými sbory uvnitř Moravsko-slezské superintendence a.v. .Evangelická latinská škola při těšínském sboru byla roku 1813 přeměněna na teologické gymnazium pro obě evangelické církve v Rakousku. Studovala zde i dlouhá řada pozdějších českých a moravských farářů obou evangelických církví.

Gymnazium bylo roku 1850 převzato státem a v roce 1873 spojeno s gymnaziem katolickým, s německým vyučovacím jazykem.

Roku 1865 byl v polštině vydán Kancionál sestavený Jerzy Heczkem, který ve slezských sborech nahradil po dvě staletí používaný česky tištěný Třanovského kancionál. V Bílsku, severovýchodně od Těšína, byl roku 1867 založen evangelický učitelský ústav, který měl liberální vedení a postupně se začal projevovat i německý nacionalismus.

Od poloviny 19. století postupuje i ve Slezsku národnostní probuzení následované posléze národnostními třenicemi, které nakonec i v luterských sborech, žel, povýšily jazyk zvěstování nad zvěstování evangelia samo. A to i přesto, že počátkem 20. století došlo ve slezských sborech vlivem luterského pietismu i evangelikalismu z anglosaského prostředí k duchovnímu oživení, nazývanému *´těšínský zázrak´*.

V roce 1913 bylo na Těšínsku 93 000 evangelíků a.v. Národnostní polsko-české napětí zesilovala industrializace Těšínska a Ostravska doprovázená silnou imigrací z Haliče a z Moravy. Vnějším vyvrcholením byl koncem ledna 1919 vojenský konflikt kvůli územnímu sporu mezi právě vznikajícími státy Československem a Polskem a následné rozdělení Těšínska z 28. července 1920. Dosavadní jazykově smíšený Slezský seniorát a.v. se ´jazykově´ rozdělil. Z jeho 24 sborů v roce 1913 se 8 včlenilo roku 1919 do Německé evangelické církve (DEK), 6 sborů zůstalo po rozdělení území roku 1920 na polské straně, 4 sbory se po roce 1918 zapojily do Českobratrské církve evangelické (ČCE). Podle domluvy, při sejití nejspíš v Návsí, vytvořilo 6 slezských polskojazyčných sborů (Bludovice, Bystřice, Komorní Lhotka, Návsí, Orlová a Třinec) Slezskou církev a.v. ve .východním Slezsku v Československu. Ta byla 24. května 1923 potvrzena vládou. Prvním seniorem se stal farář v Návsí (1874-1921) František Michejda (1848-1921).

Těšínský Ježíšův kostel milosti zůstal na polské straně. V Českém Těšíně vznikly dva luterské sbory, německý a slezský. Slezská církev a.v. měla po celé období první republiky výrazně polský charakter.

Po záboru ´Záolší´ Polskem v říjnu 1938 se Evangelická církev a.v. ve východním Slezsku již 7. listopadu připojila ke slezské diecezi Evangelické církve a.v. v Polsku. Vzápětí, po obsazení Polska nacistickým Německem v září 1939, byla podřízena vratislavské konsistoři říšské Německé evangelické církve. Řada farářů byla internována, bohoslužby byly povoleny jen v němčině.

V poválečném období (1945-1948) usilovala ČCE o inkorporování slezských evangelických sborů, často dost nevybíravým způsobem. Teprve poúnorovým ministerským výnosem z 19. května 1948 byla Evangelická církev a.v. právně potvrzena a po přijetí církevní ústavy na synodu v Českém Těšíně 25. června 1950 byla státem uznána. Přijala současný název Slezská evangelická církev a.v. (SCEAV). Superintendentem zvolený Józef Berger (1901-1962), farář v Českém Těšíně, byl již roku 1952 komunistickým režimem pod nátlakem donucen odstoupit.

Po synodu v roce 1991 v Třanovicích, kdy byli dosavadní představitelé z éry komunistického režimu odvoláni a novým biskupem, prvním české národnosti, zvolen Vladislav Volný (*1949), došlo ke schizmatu. Konzervativní dřívější vedení a část členů vytvořili Lu-terskou evangelickou církev a.v. (LECAV).

Zajímavost:

Pro srovnání: ´Německá evangelická církev v Sudetech a Protektorátě´ odolávala integrování do říšské Německé evangelické církve až do září 1940.

Jaroslav Fér

Většina pastorů se domnívá, že ženy mohou zastávat vedoucí pozice v církvi

Nový průzkum společnosti Lifeway Research se ptal pastorů z různých denominací v USA na jejich názor, zda ženy můžou zastávat přední funkce v jejich církvích.

Těsná většina pastorů uvedla, že žena by mohla zastávat pozici pastora v jejich církvi, ale tento názor se mezi jednotlivými denominacemi výrazně lišil.

Podle 55 % dotázaných pastorů by ženy mohly zastávat pozici pastora. Toto číslo se zvýšilo na 64 procent, když se týkalo role diakonů v jejich církvích, informuje zpravodajský portál Premier.

Metodističtí a letniční pastoři o něco častěji než baptističtí a luteránští pastoři uvádějí, že by ženy mohly zastávat funkci hlavního pastora – 94 procent, respektive 78 procent.

Pouze 14 procent baptistů a 47 procent luteránů uvedlo, že jejich církve jsou otevřené tomu, aby ženy vedly jejich sbory.

Procenta se zvyšují, pokud jde o další vedoucí role.

Téměř devět z deseti pastorů uvedlo, že ženy by mohly zastávat službu v dětské besídce, 92 procent uvedlo, že by mohly být vedoucími výborů, 89 procent uvedlo, že by mohly sloužit v mládeži, a 85 procent uvedlo, že ženy by mohly vést biblická studia pro dospělé v jejich sborech.

Jedno procento dotázaných uvedlo, že žádná z těchto rolí není pro ženy otevřená, zatímco necelé procento uvedlo, že si není jisté.

„Někdo bez kontextu si může myslet, že rozdíly v názorech na to, kde mohou ženy v církvi sloužit, jsou jen náhodné nebo archaické. Nejedná se však ani tak o názorové otázky, jako spíše o biblický výklad," uvedl Scott McConnell, výkonný ředitel společnosti Lifeway Research.

„O této otázce se diskutuje již po staletí a teologové různých denominací docházejí k různým závěrům o tom, co Písmo v této otázce říká."

Průzkum také odhalil, že na názory na vedení žen mají vliv i další faktory, jako je velikost sborů nebo věk pastorů.

Starší pastoři v menších sborech častěji tvrdí, že ženy mohou sloužit jako pastorky.

Pastoři ve věku 55 až 64 let (60 %) a 65 a více let (59 %), častěji než pastoři ve věku 18 až 44 let (49 %), říkají, že jejich sbory umožňují ženě být pastorkou.

U pastorů ze sborů s méně než 50 účastníky na bohoslužbách (66 procent) a sbory s 50 až 99 účastníky (59 procent) je pravděpodobnější názor, že žena může být pastorem, ve srovnání s pastory ve sborech se 100 až 249 účastníky (46 procent) a sbory s 250 a více účastníky bohoslužeb (41 procent).

„Apoštol Pavel se sice zmiňuje o rozdílech v několika konkrétních církevních rolích, ale tím jakýkoli rozdíl v postavení žen a mužů v církvi končí," pokračoval McConnell.

„Když hovoří o vztahu člověka k Bohu, učí: ‚Není Žida ani Řeka, otroka ani svobodného, muže ani ženy, neboť všichni jste jedno v Kristu Ježíši' (Galatským 3,28)."

podle www.krestandnes.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

26/2022

21. září 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
19. října 2022

Z obsahu

* *Příloha k výročí úmrtí Jana Amose Komenského*

Poselství ke 15. neděli po sv. Trojici

VŠECHNU SVOU STAROST VLOŽTE NA NĚJ, NEBOŤ MU NA VÁS ZÁLEŽÍ. (1 P 5,7)

Kdo ze čtenářů Bible by neznal toto Petrovo zvolání? Je to verš, který nás může oslovovat ze dvou směrů. Na jedné straně svou univerzálností na straně druhé svou jednostranností.
To první je patrné v prvním slovu tohoto verše – Všechnu. Všechnu svou starost. Není zde žádné omezující slovo. Nejde tedy jen o starosti týkající se jedné oblasti života, ale všech. A ještě k tomu to, co způsobuje moje starosti, druhému v mém okolí žádné starosti nepřivozuje a naopak! A starosti z naší české kotliny a starosti lidí v rovníkové Africe jsou také zcela jiné. Univerzálnost těchto Petrových slov nás může šokovat. To, co je jednotící jsou ty starosti, které vstupují do našich životů a trápí naše myšlení. Petr vybízí, nebojte se – všechny své starosti vložte na něj, všechny, bez rozdílu. Je to taková zkouška naší důvěry v Hospodina. Vždyť my se snažíme své starosti často vyřešit nějak sami. Snažíme se a někdy na místo toho, abychom věci vyřešili a starosti odešly, se více a více do svých myšlenek a starostí zamotáváme. Letos o prázdninách jsme na jednom táboře měli naplánované přeplutí rybníka na nafukovacím člunu. Děti se měly v rámci svého odpoledního zápolení střídat po skupinkách a doplout k molu u jedné chaty na protější straně rybníka. Když jsme však připravovali tuto atrakci, na druhé straně u cílového mola byly dvě labutě s mladými – a ne a ne odplout. Pro děti by to bylo nebezpečné, ale dlouho jsme se snažili to nějak vyřešit, odlákat je, vyplašit… a nic. Až nakonec došlo i na modlitbu. A náhle se labutě vydaly na druhý konec rybníka. Až jsem se zastyděl, řešení bylo tak jednoduché. Kde byla moje víra v to, že Bohu mohu dát své starosti. Všechnu svou starost vložme na něj – to neznamená, že budeme žít bezstarostné životy, ale že naše starosti nás nepřemohou. A to druhé – ta jednostrannost? Ta zaznívá v posledním slově tohoto verše – záleží. Jemu na vás záleží. Jeden český překlad to překládá - neboť jste středem jeho zájmu. Starosti mohu Bohu dát, neboť mu nejsem lhostejný, ale jsem středem jeho zájmu. Pokud je někdo či něco středem našeho zájmu, pak se naše myšlenky a činy i slova stále „motají“ okolo. Zahrádkář má v hlavě i ústech svou zahrádku, rybář přemýšlí o rybolovu, zamilovaní nemohou z hlavy vypudit toho svého či tu svou. A Bůh? Nepochopitelně, nezaslouženě, ale středem jeho zájmu jsme já a ty, člověk. Jak jednostranné je to! Záleží mu na nás, vždyť proto na zem poslal svého syna, který se za nás obětoval. Jak by nám spolu s ním nedaroval všechno (Ř 8,32). Není to přemáhající?
Nabídka vložit své starosti na Hospodina je nabídkou starou už 2000 let, ale stále se opakující. Bůh nás zve, abychom mu důvěřovali a své starosti nevlekli životem, ale svěřovali je Hospodinu. Některé Bůh vyřeší hned podobně jako ty labutě, na vyřešení některých jiných věcí si možná počkáme, ale čekat můžeme s vědomím, že je má v rukou někdo komu na mne záleží.

Miloš Hejzlar
kazatel Církve bratrské
Benátky nad Jizerou

Třetí největší bronzová jezdecká socha na světě, kterou navrhl profesor pražské Akademie výtvarných umění Bohumil Kafka. Socha byla odhalena před památníkem v roce 1950.

Pomník Jana Žižky z Trocnova se nachází na slavném českém kopci zvaném Vítkov. Husité na Vítkově zaznamenali pod vedením Jana Žižky z Trocnova válečný úspěch: 14. července 1420 zde porazili křižácké vojsko. Před Národním památníkem na Vítkově byla 14. července 1950 (výroční den bitvy na Vítkově) odhalena třetí největší bronzová jezdecká socha na světě – pomník Jana Žižky z Trocnova. Tuto dnes třetí největší jezdeckou sochu navrhl profesor pražské Akademie výtvarných umění Bohumil Kafka, který na ní pracoval od roku 1931. Tvůrce se dokončení svého díla nedočkal. Krátce po dohotovení modelu zemřel.
Pomník je vysoký 9 m, dlouhý 9,6 m, široký 5 m a váží 16,5 t. Odlití sochy provedla slévárna K. Mašky v Karlíně, socha byla po detailním propočtu statiky profesorem B. Hacarem upevněna na železobetonové trny zakotvené v tělese Národního památníku.
Socha spolu s Národním památníkem tvoří nepřehlédnutelnou dominantu Prahy.

O Bohu v dějinách II. Iz 42,1–4; Mt 12,9–21

„Neposlal Bůh Syna svého na svět, aby odsoudil svět, ale aby spasen byl svět skrze něho.“ J 3,17
„Pro dobrý skutek tebe nekamenujeme, ale pro rouhání, že ty člověk jsa, děláš se Bohem,“ osopili se na Ježíše, když řekl: „Prve než Abraham byl, já JSEM“ (J 8,58-59). Už podruhé se chápou kamení. „Já a Otec jedno jsme,“ prohlásil (J 10,33), a oni urputně hájí přísného Hospodina a slávu davidovského Mesiáše, jak o ní sní.
„Tak tedy co se vám zdá o Kristu? Čí je syn? Davidův? (Mt 22,42) Ten jej ctí a oslavuje písní jako pána: ´Řekl Hospodin mému pánu: Seď na mé pravici, dokud ti k nohám nesložím tvé nepřátele´ (Ž 110,1). Říká-li mu David pane, jak může být jeho syn?“ – Mlčí. A my?
Jak myslíme Božího Služebníka my? Ptá se i nás. My už víme a věříme, že Davidovec podle těla se plností Ducha posvěcení a skrze zmrtvýchvstání, prokázal být milým Božím Synem (Ř 1,4). S Otcem zajedno v roli Syna člověka hledá hynoucí, aby spasil. (Mt 3,17). Dávno spatřen proroky v PŘÍTOMNOSTI Boží jako pánů Pán a Král králů, vynáší soud národům (diagnózu). Rozeznání nenávidících světlo od světlo hledajících.
„Nekřičí, nevyvyšuje se, zvenčí jeho hlas slyšet není. Nalomenou třtinu nedolomí, kouřící se len neuhasí, ale soud podle PRAVDY vynášeti bude. Nebude neochotný ani přísný, dokud soud na zemi nevykoná.“

Dokončení na str. 2

Evangelický týdeník Kostnické jiskry letos končí

Předsednictvo Kostnické jednoty rozhodlo o následujícím návrhu:

1. KJ ukončí vydávání týdeníku ET-KJ k 31. 12. 2022. Informaci o ukončení sekretariát projedná s partnery podílejícími se na vydávání (tiskárna, distribuce).
2. KJ vydá do konce roku 2022 čísla 26, 27/28, 29/30 a č. 31/32 a vydávání ukončí. Sekretariát neprodleně projedná s partnery podílejícími se na vydávání plán vydání výše uvedených čísel.

Odůvodnění návrhu:

V roce 2022 významnou měrou klesnul počet předplatitelů a KJ se jako spolek dostala do platebních problémů, které vedou k platební neschopnosti. Je nezbytné okamžitě reagovat na nastalou situaci snížením počtu vydávaných čísel. Prohloubení již tak existující ztráty vede k nedůvěryhodnosti spolku, což je v naprostém rozporu s odpovědností. Pokračování ve vydávání je z důvodu ekonomických nemožné. Nelze než poděkovat sestrám Bastlové a Kočnarové za vynaložené úsilí a dobrovolnickou činnost. Snahy získat další čtenáře – předplatitele se ukázaly liché a je nutné přijímat nastalou situaci jako realitu.

Ing. Daniel Toušek - statutární zástupce

AKTUALITA: NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ KALICH PO LETECH MĚNÍ MAJITELE

Více než sto let staré nakladatelství a s ním spojené jedno z nejstarších fungujících pražských kamenných knihkupectví mění svého majitele. Přestává jím být Českobratrská církev evangelická a značka se zařadí po bok nakladatelství Argo, do portfolia nakladatelského domu Kosmas.
Po více než století historii se Českobratrská církev evangelická rozhodla dát značce KALICH nový impuls k rozvoji. Vedení církve se dohodlo s majitelem nakladatelství Argo a spolumajitelem sítě knihkupectví Kosmas Jiřím Michkem, že se od 7. září 2022 stane majitelem obchodního podílu ve společnosti KALICH, nakladatelství a knihkupectví.

Dokončení na str.2

Z církví doma i ve světě

Papež František ve Vatikánu blahořečil svého předchůdce Jana Pavla I.

Papež František 4. září na vatikánském Svatopetrském náměstí prohlásil za blahoslaveného papeže Jana Pavla I. (1912–1978), napsala agentura AFP. Prohlášení za blahoslaveného je prvním krokem na cestě ke svatořečení. „S úsměvem na tváři dokázal papež Jan Pavel hovořit dobrotou Pána," řekl František o svém předchůdci, který setrval v úřadu pouhých 33 dní, než zemřel na srdeční selhání.

„Jak krásná je církev s poklidnou, šťastnou a usměvavou tváří, která nikdy nezavře dveře, nikdy se neuchýlí k rozhořčení, je trpělivá, otevřená a netrpí nostalgií vůči dnům minulým," řekl František davům posluchačů, kteří navzdory dešti dorazili na Svatopetrské náměstí.

Jan Pavel I. se narodil v severoitalské horské vesnici v roce 1912 jako Albino Luciani. Vysvěcen na kněze byl v roce 1932, na biskupa v roce 1958 a v roce 1973 na kardinála. Papežem byl zvolen 26. srpna 1978 po smrti Pavla VI. Jako první z papežů si na počest svých předchůdců při nástupu do funkce vzal dvě jména. Pontifikát Jana Pavla trval pouhých 33 dní. Papežovo tělo našly v ranních hodinách 29. září dvě sestry, které do papežovy rezidence nesly kávu. Lékaři uvedli, že Jan Pavel I. zemřel na infarkt. Papežovi asistenti potvrdili, že si hlava Římskokatolické církve stěžovala na bolesti na hrudi den před svojí smrtí, nebrala je ale vážně. Okolnosti papežovy smrti jsou předmětem mnoha konspiračních teorií. V roce 1984 publikoval britský autor David Yallop knihu s názvem „Ve jménu Božím – pátrání po příčinách tajemné smrti Jana Pavla I.", kde rozvinul teorii, že papež byl otráven kabalou spojenou s tajnou zednářskou lóží. Kniha se 15 týdnů držela na seznamu bestsellerů listu The New York Times. Tato i jiné konspirační teorie o smrti Jana Pavla I. byly nicméně vyvráceny.

www.christnet.eu

Aktualita: Nakladatelství a knihkupectví Kalich mění majitele...

Dokončení ze str. 1

Kalich se v posledních desetiletích potýkal s konkurenčním prostředím, jemuž – jako církví provozovaná společnost – nebyl schopen efektivně čelit. Firma od roku 2017 prošla několika pokusy o restrukturalizaci a ve vedení se vystřídali čtyři ředitelé. Nyní má možnost zařadit se do vydavatelské skupiny s kvalifikovaným vedením a čerpat benefity s tím spojené.

Značka Kalich zůstane zachována se svou historií, zaměřením na kvalitní literaturu i tradiční okruh zákazníků. Součástí smlouvy o prodeji je vytvoření ediční rady, kde má evangelická církev svého zástupce. Podobně i knihkupectví Kalich, které – jako jedno z nejstarších kamenných knihkupectví v Praze – čtenáři nadále naleznou v Jungmannově ulici č. p. 22 s nezměněným týmem.

„Jsem vděčný zaměstnancům nakladatelství a knihkupectví Kalich za jejich práci v posledním nejistém období a těším se výhledem na další spolupráci v novém uspořádání. Zvláštní poděkování patří zejména řediteli Michalu Plzákovi, a jednateli Kalicha Vladimíru Zikmundovi," připomíná synodní kurátor Českobratrské církve evangelické Jiří Schneider.

Evangelická církev plánuje s nakladatelstvím úzce spolupracovat. Nový majitel mu poskytne potřebné zázemí i robustní distribuční síť, která by kvalitní produkci Kalicha mohla nabídnout širšímu okruhu čtenářů.

Rozhodnutí prodat podíl ve společnosti se stoletou tradicí se rodilo těžce a po zralé úvaze a diskusi. Za posledních pět let evangelická církev investovala do Kalicha více než 3,75 milionu korun na příplatcích mimo základní kapitál, jako prominutí dlužného nájemného či jako dotaci formou odkupu neprodaných knih. A přestože se za tu dobu podařilo udělat mnoho dobrých dílčích kroků a vydat tituly, které lze bez nadsázky označit za bestsellery, recept na dlouhodobě udržitelné provozování se nenašel a firma byla nadále ztrátová. Proto se na základě rozhodnutí synodu nakonec otevřela i cesta k prodeji.

Prodej Kalicha v otázkách a odpovědích:

** **Proč prodáváme Kalich?***

Protože stojíme o jeho rozvoj a toho dle zkušeností z minulých let nejsme schopni dosáhnout vlastními silami. Nakladatelství má možnost se zařadit do silné vydavatelské skupiny s kvalifikovaným vedením a čerpat benefity i zázemí a know-how s tím spojené. Cestu k prodeji otevřelo rozhodnutí synodu, tedy nejvyšší shromáždění celé církve, už před několika lety. Jde o dlouhodobý proces, během něhož církev Kalich značně podporovala (subvencemi, dotacemi, odpouštěním dluhů, odkupem knih, zakázkami na výrobu publikací…) a hledala různé cesty, jak zajistit Kalichu efektivní a dlouhodobě udržitelné samostatné fungování. Přesto kumulovaná ztráta za dobu restrukturalizace činí více než 700 tisíc korun. K ní je třeba připočítat mimořádnou podporu ve výši přesahující 3,75 mil. Kč. Dále odkup neprodejných zásob nebo třeba realizaci publikací, které by jinak bylo efektivnější vyrobit jinde.

** **Kdo bude novým majitelem Kalicha?***

Celý obchodní podíl ve společnosti církev prodává Jiřímu Michkovi, majiteli nakladatelství Argo a spolumajiteli sítě knihkupectví Kosmas. Osoba majitele byla pro prodej významná – přichází s vizí rozvoje, chce zachovat nakladatelství i knihkupectví a zabývá se tituly, které nejsou prvoplánově pouze bestsellery, dobře zná cílovou skupinu, pro kterou značka Kalich dosud fungovala a produkovala kvalitní literaturu.

** **Poslední rok byl ziskový, není to důvod, proč Kalich zachovat ve vlastnictví církve?***

Hospodaření roku 2021 sice neskončilo ve ztrátě – naopak zisk činil cca 1 mil. Kč – ale je v něm obsaženo mnoho skrytých problémů a mimořádných „podpůrných" prvků. Tím největším je státní podpora v době mimořádných opatření proti šíření nemoci covid-19. Spolu s podporou ze strany ČCE dosahují tyto dotace téměř 950 tis. Kč.

** **Jaká je cena obchodního podílu ve společnosti?***

Prodejní cena obchodního podílu činí 100 000 Kč. Zohledňuje i rizika ztráty z letošního roku. ***(hb)***

O Bohu v dějinách II. Iz 42,1–4; Mt 12,9–21

Dokončení ze str. 1

Tak slyšeli zajatci v Babyloně svědčit proroka o Mesiáši (Iz 42,1-8). „Já, Hospodin, tě dám v Smlouvu lidu a za světlo národům, abys otvíral oči slepé a vyvodil z žaláře vězně, z vězení ty, kteří sedí ve tmách. Já jsem Hospodin…" Začínají chápat, že „ne silou ani mocí, ale Duchem mým" (Zach 4,6).

Že Mesiáš nedolomí a neuhasí, si rádi připomínáme jako naději pro svoji nedověru, duchovní skomírání a vlažnosti: Avšak prorok zde nejspíš Boží shovívavost nad naší chatrnou zbožností na mysli nemá. O tom jsou jiná místa. Zde svědčí o Boží PŘÍTOMNOSTI v dějinách, a odpovídá na naše otázky, na naše pochybnosti o Bohu nad hrůzami otřesných barbarství všeho schopných lidí, jichž jsme svědky. Proč je Všemohoucí nezastaví? *„Kdyby byl Bůh…"* slýcháme. Myslíme na Osvětim, Gulag, Rwandu, Srebrenicu, Buču a další nakročení ke konečnému zpustošení světa, Bože jsou tu, jsou mezi námi, a Ježíš je rozeznává: *„Vy z otce ďábla jste a žádosti svého otce chcete činit. On byl vrah od počátku a v pravdě nestál, pravda v něm není. Když mluví lež, ze svého vlastního mluví, je lhář a otec lži"* (J 8,44). Poslední z jeho zplozenců za potlesku mnohých podvrátí – už podvrací – svět. Poslední zhasne. Se zachvěním čteme, že Služebník Hospodinův tuhle kainovskou člověčinu nechává být, ačkoli se s krajní bolestí vložil a vkládá do opatření záchrany, jimiž svět pohrdá?

Přidržíme-li se staré písmácké zkušenosti, že se Bible vykládá Biblí, shledáme, že nalomená třtina se v ní vyskytuje na jediném místě, které je pak dvakrát připomenuto.

Po zničení severního Izraele Asyřany a pádu Samaří (722 Sargon II.) oblehl nový panovník Sennacherib Jeruzalém (701) (2 Kr 18,17n). Jeho vojevůdce a vyjednavač Rabsace nese králi Ezechiášovi podmínky kapitulace. Pod hradbami pokřikuje na obránce svá rouhání a vysmívá se naději ve vojenskou pomoc západní velmoce (2 Kr 18,21): *„Egypt? Cha! Třtina nalomená probodne ruku, jež na ni spolehne..,"*

Známe ten příběh. Hospodin v Egyptu spojence nehledá. Třtinu nedolomí, a přesto agresor s hanbou odtáhne, a už se nevrátí.

Nechá za sebou 185 tisíc mrtvých. (2 Kr 19,35).

Vedle kronikáře knihy Královské zaznamenává tuto událost současně i prorok Izajáš (Iz kap. 36.37).

Po sto padesáti letech pak jeho jmenovec, Druhý Izajáš, připomenutím této slavnější kapitoly jejich dějin povzbuzuje malomyslné ostatky Izraele v babylonském zajetí k mesiášské naději a k nalomené třtině, obrazu proradnosti, přidává paralelně hrozbu lnu, z něhož se kouří. Pán Bůh to obé nechává být. Nedolomí, neuhasí. Na rovných střechách palestinských obydlí často sušili, třeli a vochlovali (česali) len. Dřevnaté části stonků (pazdeří) spolu s potěrnou a vochelnou koudelí tvořily snadno vznětlivý odpad. V knize Jozue čteme, že jerišská nevěstka Raab v hromadě pazdeří na střeše schovala dva dospělé chlapy, izraelské zvědy. Musela toho být pořádná kupa. Kdo má zkušenost na zahrádce se samovznícením kupky sena, rozumí, že doutnáním se usazoval červený kohout na střeše (Joz 2,6), požár.

Nuže, ohrožující nalomení diplomatických vztahů, věčné doutnání sváru mezi národy, Služebník Hospodinův neřeší, (říká o Bohu v dějinách prorok). Politické vřavě se směje (Ž 2,1-4). Vynáší soud ne podle okolností, ale podle PRAVDY (Iz 42,1-4), a svých ovcí se zastává po svém (J 10,15-18).

Evangelista Matouš dávné proroctví připomíná, když Ježíš ve škole uzdraví člověka v sobotu a na nenávist farizeů radících se, jak jej přivést o život, prostě jde odtud. Odchází, a mnohé za sebou jdoucí dál v sobotu uzdravuje. „Mlčte o tom," říká a stupňující se zlobu strážců zbožnosti, doutnání zrady, nechává být (Mt 12,9-21), až dojde, lidsky viděno, k nejhoršímu. K potupě a utýrání Boha na popravišti.

Hospodin mezi Egyptem a Asyrií i mezi Babylonem a Perzií zachraňoval svůj lid po svém.

A Ježíš po staletích, nechává být, co doutná mezi Jeruzalémem a Římem, spolu s těmi, kteří prahnou po politické spáse. Syn slovem Otce a skutky jeho dobrodiní (J 14,10) vydává svědectví PRAVDĚ, vypravuje Matouš. PRAVDĚ své věrnosti Smlouvě LÁSKY domlouvající každému z nás.

Nyní se čas naplnil. Přiblížilo se vladařství Ducha. Jděte do sebe. Obraťte se k Bohu a věřte jeho evangeliu věrnosti Smlouvě lásky (Mk 1,15), ač mnozí k smrti nenávidí to světlo.

„Duch jest, který obživuje… Slova, která já mluvím vám, Duch jsou a život jsou" (J 6,63)… Otec ve mně přebývaje, ON činí skutky… Nermuťte se (J 14,10).

Tak je Kristus dávno přede vším a všecko jím stojí (Kol 1,16). ON zůstává tělem. Nikodémovi své dílo vykládá podobenstvím nového rození z vody a Ducha (J 3,3.5-8.), z očistek starého, přijetím živlu nového, jejž Duch nabízí v líhni tohoto světa každému zvlášť. Dech (ruach). Světlo očím mysli, světlo své duchovní PŘÍTOMNOSTI. *„Vítr kam chce věje, jeho hlas slyšíš, ale nevíš odkud přichází a kam jde. Tak je každý, kdo se z Ducha narodil"* (J 3,8).

Tak existujeme jako křesťané.

Nikodém, přední z politického Izraele, žasne.

„Nediv se. Žádný nemá ponětí o nebi, než ten, kdo odtud přišel. Syn člověka, který je v nebi" (J 3,13).

„Jsem doma. (Říká mu Ježíš). Vím, co mluvím… Znám Otce a jeho JMÉNO nesu světem. Bůh neposlal svého Syna na svět, aby odsoudil svět, ale aby svět byl skrze něho spasen… To je ten proroky předjímaný soud podle PRAVDY, že světlo přišlo na svět, ale lidi si libují ve tmě, aby schovali své zločiny. Kdo koná v PRAVDĚ, ten jakkoli zahanben, jde ke světlu. Ano, s tím, jaký je, aby bylo jasno: „I já v tom jedu zapřažen bezbožnostmi, a nemám to čím srovnat." Zbývá lítost, rozhodné pokání, změna, obrácení a víra s pomocí Boží.

Věřit s Davidem, že srdcem zkroušeným a potřebným, Bože, nepohrdneš (Ž 51,19). *„Tobě jsem zhřešil. Zjitřil jsem znovu tvou bolest do krve, bolest tvé oběti slitování (Ž 51,6; 1J 2,2). Odpusť mi má zavinění, a změň mne měkkou silou lítosti."*

Kdo v něho věří, kdo nezalézá do tmy před PRAVDOU Kristova svědectví, a spoléhá na Otcovu věrnost Smlouvě Lásky, nebude odsouzen (J 3,17.18.). Kajícník věří.

S tím jde Ježíš Nazaretský světem: *„Naplnil se čas, blízko je Boží kralování. Otevřete mu své vztahy a zájmy, svůj životní styl. Věřte!" Já JSEM ta cesta i pravda i život"* (J 14,6), říká Ježíš, a Boží království přichází.

Na konci své cesty časností, když jedí tělo beránka staré Smlouvy svatosti, zvedá chléb. „Toto je tělo mé. Vezměte a jezte" a zvedá kalich z plodů vinné révy. „To je krev má, krev Smlouvy té nové. Pijte z něho všichni. Pijte na své vcházení i vycházení. Já jsem dveře (J 10,9), dveře od krve. Cesta je úzká a brána těsná. Pojďte ke mně. Pojď každý zvlášť. V Duchu Smlouvy nové vás užívím i obveselím…

Chci, abyste kde jsem já, i vy byli se mnou (J 17,24).

Toto mluvím na světě, Otče, aby měli mou radost plnou v sobě (J 15,11; 17,13). Amen.

Modlitba:

Pomoz nám, Bože Otče v Synu, porozumět pohnutkám tvého srdce, abychom mohli vstoupit do tvých šlépějí. Chraň nás před pošetilostí, s níž očekáváme, že budeš ty následovat nás. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

„Tak jako kůň je zrozen k běhu, vůl k orání, pes ke stopování zvěře, tak je člověk zrozen k dvojímu, jak praví Aristoteles – k myšlení a jednání."

Marcus Tullius Cicero
římský filosof a státník –106 – –43 př. n. l.

* * *

„Lidem se téměř nikdy nedaří být šťastní, protože stále vidí minulost lepší, než byla, přítomnost horší, než je, a budoucnost růžovější, než bude."

Marcel Pagnol
francouzský spisovatel 1895 – 1974

Pláč a smích

2. část

Matoušovo evangelium 11, 16-19

(pokračování z minulého čísla)

Jenže realita lidského pokolení je bohužel v tom, že Ježíše považují za „žrouta a pijana vína"! Žrout a pijan vína bylo podle Mojžíšova zákona označením vzpurného syna, který by měl být potrestán ukamenováním (Deuteronomium 21,18-21). Jestli o Janu Křtiteli mnozí říkali, že přehání, že je posedlý ďáblem jen proto, že připomínal mnohé zlo a volal k novotě života, tak o Ježíšovi zase jiní říkali, že je bezbožník, protože přináší a nabízí dobro. Takto satan, Boží nepřítel, záměrně a často překrucuje skutečnosti v našich životech.

Všichni jsme pozváni Janem Křtitelem k dějství v Boží hře, kde pláčeme nad svou pýchou, nad svými vinami a nad svou porušeností, protože všichni jsme hříšníci a potřebujeme duchovní obnovu, která se ovšem bez pokání nemůže prosadit. Ale jsme zároveň Ježíšem pozváni do onoho druhého, radostného dějství, ve kterém, i když jsme hříšníci, přesto jsme z Boží lásky a z Boží milosti schopni rozpoznávat Boha, jeho práci v Božím Synu, i skrze jeho nabídku odpuštění a můžeme zvednout hlavu ke změně života.

Jan i Ježíš vyznávají, že Bůh je spravedlivý. Volají k odvrácení od zlého a k novotě života. Volají od smrti a beznadějnosti života k radostnosti života v Bohu a s ním. Tato změna a obrat od smrti k životu, vyvolává radost z Božího daru lásky a milosti. Otvírá srdce člověka k jásotu, vděčnosti a chválám z naděje lepšího a plnohodnotnějšího života.

Ježíš říká: „Přišel Syn člověka, jí a pije a říkají o něm, že je žrout a pijan vína, přítel celníků a hříšníků". To je velice důležitý aspekt Boží hry, o které Ježíš v Matoušově evangeliu hovoří. Ježíš přináší radost, jásot a smích! To je ovšem něco nového, revolučního v novozákonním poselství! Je to dobrá a radostná zpráva pro všechny! Smích a askeze nejsou v rozporu, i když Starý zákon vyzdvihuje více žalost, touhu po pokání a navrácení se k Hospodinu. „Smutná tvář polepšuje srdce!" říká kniha Kazatel 7,3. Vůbec celý Starý zákon má ke smíchu daleko. Smích je v něm spojen s pochybnostmi vůči Hospodinu, vůči Božímu slovu a vůči Božím zaslíbením. Hebrejské slovo „SÁCHAK" smích je překládáno vždycky jako posměch. Vzpomeňme na smích Sáry, manželky Abrahamovy, která zpochybnila Boží zaslíbení o narození jejich syna. Nikde ve Starém zákoně smích neznamená zbožnou nebo duchovní radost. Smích je zde naopak přirovnáván k bláznovství. Stejně tomu bylo i v pozdější rabínské literatuře, kde smích znamenal zřeknutí se Boha. Žalmisté sice říkají, že se Bůh směje (Bůh se směje bezbožným Ž 2,4; Bůh se směje bezbožníkovi, který zle myslí o spravedlivém Ž 37,13; Ty se Hospodine posmíváš všem národům Ž 59,9), ale chtějí tím vyjádřit naprostou Boží nadřazenost, převahu a sílu nad těmi, kteří nechtějí uznat Hospodinovu nadvládu nade vším. Prorok Abakuk říká (1,10), že se Bůh směje králům i knížatům, kteří jsou mu pro smích. Směje se každé jejich pevnosti a všechny je dobude!

Také v Novém zákoně je při smíchu naznačena jakási neodůvodněná sebe spokojenost těch, kteří s Bohem nepočítají. Blahoslavení, kteří lační, ti budou nasyceni. Blahoslavení, kteří nyní pláčou, ti se budou smát! Běda bohatým, těm, kteří jsou nasyceni. Běda těm, kdo se nyní smějí, budou plakat (Lukášovo evangelium 6,21 a 25). Ježíš radost, veselí, smích a jásot ovšem spojuje s nebeským královstvím, které je podobné svatební hostině. Ovšem Ježíšova svatební hostina překračuje rámec všech rodinných slavností, protože na ni bude pozván všechen Boží lid! A to je něco nového! Svatba totiž v biblických dobách byla vždycky pouze rodinnou záležitostí. Kdo na ni odmítl pozvání, ten se dopouštěl hrubé urážky rodiny. Ale svatba Beránkova, na kterou Ježíš zve, bude velkou svatbou. Ale i tady platí, že kdo odmítne pozvání, urazí Boží majestát.

Každá svatba je provázena veselím, smíchem a radostí. I svatba Beránkova bude pro všechny Boží vyvolené takovým veselím! Na svatbě se vždy podává víno jako symbol radosti. Po Ježíšově smrti a vzkříšení ovšem víno dostává ještě jiný a nový smysl. Je symbolem Ducha svatého, který rozradostňuje srdce člověka a dává mu sílu k mimořádným činům lásky! A na tu svatbu Beránkovu jsou pozváni všichni, kdo touží být v blízkosti Ježíšova srdce. Ježíš ji spojuje s eschatologickým výhledem. Tam v nebi, u trůnu milosti, budou jásat ti, kteří budou spaseni. A tak Ježíš uprostřed šedi života volá všechny k této eschatologické svatbě.

Pokračování příště

Pravopisné pokleknutí 2022

K prolamování pravidla o shodě mezi podmětem a přísudkem

Osm webů (internetových stránek) letos český stát *„opatřil náhubkem"*. Podle Jiřího Paroubka, který opatření kritizuje v Lidových novinách, doplatily dotyčné weby hlavně na to, že, citujme, *„už MĚLI slušnější sledovanost"*. (zvýrazňujeme)

„Weby" jsou sice mužského rodu, leč neživotné. Podle platného pravidla o shodě tedy mělo být v přísudku správně -y- tvrdé: *„weby měly …"* Paroubkův článek je rétoricky rozevlátý na úkor přesnosti. (Např. místo „fachidioti uzoučkého oboru" v něm mělo spíše stát „fachidioti uzoučkého obzoru". Úplně by ale stačilo jen „fachidioti".) Je formulace „weby měli" pouze jednou z chyb?

S podobným jevem jsem se setkal nedávno v literatuře takříkajíc vyšší: *„Po chodnících v dešti POSPÍCHALI převážně tmavé tváře."* (Ohňostroj marnosti, s. 472, zvýrazňujeme) V tuzemské verzi objemného románu novodobého klasika je pravidlo o shodě mezi podmětem a přísudkem porušeno pouze na daném místě …

Nemůže se v obou citovaných případech jednat o snahu pravidlo cíleně prolomit? A to ve jménu rádoby morálky: aby *„přednostní"* koncovka -li (u přísudku ve třetí osobě množného čísla v minulém čase) byla vyhrazena nejenom životnému podmětu mužského rodu jako dosud, nýbrž navíc ještě těm, jimž je přiznán status oběti! Běželo by o (například *„dobrovolně povinné"*) pravopisné „pokleknutí" před obětmi. Jako když některé americké noviny tisknou slovo „white" (bílý) s malým počátečním -w- jako dříve, avšak slovo „Black" (černý) nově s počátečním -B- velkým … Tedy jako dosud: *„Bledé tváře LELKOVALY."* Ale nově: *„Tmavé tváře POSPÍCHALI."* A jako dosud: „Náhubkem neopatřené weby MĚLY slabší sledovanost." Ale nově: „Weby náhubkem opatřené MĚLI slušnější sledovanost." Atd. ad absurdum … Otázečka: Co se stane těm, kdo pravopisně „pokleknout" odmítnou?

Závažné porušování pravopisných pravidel nemusí být zcela nevinné. Může být známkou „převrácenosti všeliké" (Př 6,14). – To jsme před časem konstatovali v souvislosti s populárním protiromským blogerem (blíže viz článek Pravopis a převrácenost všeliká, ET-KJ 16/2018), mezitím úspěšným politikem. Neplatí totéž u iniciativy bývalého premiéra, dnes vypjatě moralizujícího rétora, který jako by vycítil (a mazaně zohlednil), co ve světě „frčí"?

František Schilla

Odkazy:

Paroubek, J.: Svoboda slova v čase náhubků. LN 29.8.2022, s. 9 (rubrika Úhel pohledu)

Wolfe, T.: Ohňostroj marnosti. Z anglického originálu The Bonfire of the Vanities vydaného nakladatelstvím Picador v New Yorku v roce 2008 přeložila Alena Byrne. Jazyková redakce Eliška Pospíšilová. Odpovědná redaktorka Zuzana Malina Černohousová. Bourdon Trnová 2019. Vydání první.

Marian Šusták: Velké soužení

Oddíl nadepsaný v ekumenickém překladu jako „Velké soužení" (Mt 24,15 – 22), zní hrozivě. - Máme se bát?

Apokalyptických situací bylo ve světě tolik, že potřebujeme spíše nabrat dech, než se znovu nechat strašit. Morové rány, války, doslova jatka na mnoha místech světa – to už vše bylo a také znovu a znovu až dodnes propuká. Takže co si s dnešním textem počneme?

Ježíš se zmiňuje o „ohavnosti spuštění" z knihy Daniel. Podle vykladačů celé Danielovo proroctví směřuje na krále ze severu, z Asýrie. Teď ovšem, když o příchodu podobného znesvěcení svatého místa mluví Ježíš, tak myslí na jinou hrozbu. Předpovídá spoušť, která přijde brzo, už za jeho současníků. „Nezůstane kámen na kameni". Nezůstal. Stalo se v roce 70. Tehdy bylo zničeno svaté město Jeruzalém. - Co všechno museli v těch dnech lidé vytrpět, je dostatečně známo.

Říká se, že historie se opakuje. Někdy asi ano.

Ohavnost spuštění na místě svatém nastala v čase proroka Daniela a rodila se i za Ježíšovy doby. Židé se proti znesvěcování chrámu vždy bránili. Bránili se proti hrubému zásahu do jejich náboženského života. Nedivíme se. Když Antiochos IV. Epifanes - 164 př.n.l. - zakázal bohoslužby, dodržování Šabatu, obřízku – dokonce i studium Tóry – a do chrámu umístil sochu Dia Olympského, bylo zle. Toto všechno vedlo k povstání, které vedl Jehuda Makabi /(makabi v hebr. „kladivo"), česky Juda Makabejský. Je jasné, že takové znesvěcení chrámu Židé nestrpěli.

A znesvěcující ohavnost nastávala i za Ježíšovy doby. Římský prokurátor Pilát byl bezohledný vůči náboženskému cítění židovského obyvatelstva. Přenesl římské zástavy do Jeruzaléma, z chrámového pokladu financoval akvadukt, a aby toho nebylo málo, chtěl postavit v chrámu sochu zbožštěného císaře Caliguly - Podobnými činy byly skupiny Židů provokovány k neustálým vzpourám. A i když občas horliví a jistě i stateční bojovníci zvítězili, nakonec proti přesile zákonitě museli podlehnout. Jasně to vidíme v tzv. 1. Židovské válce. Vespasián a po něm jeho syn Titus měli vojska několikrát silnější, než mohli dát dohromady místní obyvatelé. Vyplenit Palestinu, vyhladovět a rozbořit Jeruzalém či dobýt Masadu nebyl žádný problém. A i přes to, že Masada odolávala 3 roky, nakonec i ona musela padnout. Hrdinným obráncům nezbývalo nic jiného než se vzdát. - Jak ale víme, raději zvolili sebevraždu. Vojáci našli už jenom na 1000 těl bez života. (Zachránily se pouze dvě ženy a pět dětí, ukryty v nádrži na vodu.).

Právě k tomu plenění a srovnání se zemí celého „svatého města", toho srdce Božího lidu, se vztahuje proroctví Ježíšovo…

Nevíme přesně, jak se historie opakuje, ale tu chmurnou vizi proroka Daniela teď Ježíš oživuje a vztahuje ji na strašný konec Jeruzaléma. A nejen to. Ježíš dává do souvislosti pád tohoto náboženského centra právě s tím, že „to město", a to znamená všichni ti, kdo stáli v čele Božího lidu, nerozpoznali Boží příchod – a Mesiáše odmítli.

V oddílu Pláč nad Jeruzalémem u Matouše čteme: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, ty, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě posláni; kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, ale nechtěli jste. Hle, váš dům se zanechává pustý."

Je to jakási elegie, nářek nad svatým městem. V těchto slovech však není vyjádřen jen Boží žal nad tvrdošíjností lidí. Je zde uloženo i to tragické vyústění, o kterém mluvíme. Na závěr Pláče Ježíš řekne: „Váš dům se zanechává pustý." - Neslyšeli jsme to už někdy? Ano. Je to přece věta z knihy Jeremiáš.

Prorok Jeremiáš to má náročné. Neustále kritizuje Boží lid. Do úmoru burcuje lidi, opakuje, že porušili smlouvu, ke které je přivedl Hospodin. Lidé ho nenávidí, jde mu o život. On ale nemůže jinak, než lid kárat za nevěrnost a zradu. Jenže, nic nepomáhá. A tak nakonec zazní těžké Hospodinovo slovo: „Svůj dům jsem opustil, odvrhl jsem, co mi bylo nejmilejší!" V r. 587 př.n.l. za vlády Nebúkadnesara byl Jeruzalém zničen a lid odvlečen do zajetí.

Teď toto slovo zní z úst Ježíšových: „Bůh zanechává dům Izraele pustý." - Tady se historie opakuje zcela jasně. Bůh opět opouští to, co budoval. Není to hrozné? Jistě ano. Ovšem i zde je naštěstí jedno „ale". Bůh nemůže zapřít sám sebe. „On je věrný, i když my jsme nevěrní". Proto on neopouští svůj lid navždy!

O Božím soudu a trestu pro Izrael přemýšlí i apoštol Pavel. Odepisuje Bůh svůj lid kvůli smrti Ježíše Krista? V epištole Římanům tomu věnuje tři kapitoly. K čemu dospěl?

Ano, srdce Izraele je zatvrzeno. Spasitele nepřijali. Nechápou, že Ježíš Nazaretský je skutečný Mesiáš. A nebudou to chápat dlouho. Jak dlouho? - „Do té doby, dokud nevejde plnost pohanů", píše Pavel. - To už jsme pro změnu v naší situaci. Ale i v tomto období, kdy je dán prostor pro šíření Evangelia Ježíše Krista pro jiné, Boží lid nepřestává být pro Boha vzácným. Naopak. Zůstává Bohu cenným a milovaným jako dříve. Jen je teď jaksi „upozaděn" ve prospěch těch, kdo o Bohu, o svém Stvořiteli zatím nevěděli. Jsou pozvaní, aby také patřili k těm prvotně vyvoleným. Tím ovšem ti první vyvolení (Židé) nejsou ani zavrženi ani odvrženi. Tak o tom píše apoštol Pavel: „Zůstávají Bohu milí pro své otce". A jak je to s námi? Může se nás osobně týkat text o „velkém soužení"? Anebo je to pro nás jen dějepisné okénko?

Jestli se naše historie někdy opakuje, to ví nejlépe každý sám za sebe. Ale u někoho je to do očí bijící. Například tehdy, když si mladá žena po rozchodu s násilníkem brzy najde partnera jiného, ale žel stejného tyrana. - Anebo kolikrát vidíme, že podléháme i my znovu a znovu stejnému pokušení!

A kolikrát jsme se v našich těžkostech spoléhali ne na Boha, ale na cizí síly? A jak často záchranu hledáme v druhém člověku? A proč všechno chceme strhnout sami ze svých sil a na Boha si jak je rok dlouhý nevzpomeneme? Dnes v moderní době, v takzvané sekularizované společnosti už nejsme ohraničený Boží lid. Roztroušeni po celém světě jsme malá zrnička, malé ostrůvky Kristovy církve. Proto nebýváme souzeni jako jeden velký „Hospodinův dům". Jsme souzeni každý sám, individuálně, se svými pokusy, zápasy či prohrami. Ale jistá analogie se starými texty může být pro nás aktuální stále.

Když kdysi byl Boží lid tvrdošíjný a neposlušný, tak byl Bohem jaksi odsunut – upozaděn – a Bůh jakoby se vydal za dalšími. - To se může stát i u nás, v naší osobní rovině. „Nevedeme zápas proti nepřátelům vnějším, ale proti silám a nepřátelům skrytým, neviditelným, proti silám zla" (sr. Ef 6,12). A je jen na nás, jaký boj vedeme, na koho či na co se spoléháme. Anebo jak říká apoštol, na čem stavíme, z čeho stavíme? Když budeme neustále hledět špatným směrem a lidsky řečeno, když si Bůh s námi dlouho a dlouho nebude vědět rady, třeba budeme také „upozaděni". A Bůh se vydá za jinými. Ale, tak jako i ten původní Boží lid nebyl zavržen, ani, když nepřijal Mesiáše a zůstal Bohu milým, tak ani my – i přes všechno špatné rozhodování – nemusíme pohořet navěky.

Tak to můžeme vyčíst z 1. epištoly Korintským. „Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který je už položen, a to je Ježíš Kristus. Zda někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamení, či ze dřeva, trávy, slámy – dílo každého vyjde najevo. Oheň vyzkouší jaké je dílo každého člověka. Když mu dílo shoří, utrpí škodu; sám bude sice zachráněn, ale projde ohněm."

Co říci na závěr? Máme se bát? Možná se nám z toho motá hlava. Asi ani nejsme moc potěšeni. Nejspíš ne. - Ovšem, nemusíme být sklíčeni. Protože z celého „biblického materiálu" neustále vyčnívá jedno. Totiž, že přes všechnu lidskou slabost „Bůh svého povolání nelituje". To naštěstí platí i pro nás.

Amen.

Kostel milosti v Těšíně

Kostel milosti (Gnadenkirche) v Těšíně, známý jako Ježíšův kostel (Kosciół Jezusowy), je výsledkem Alttrandstädtské dohody z 1. září 1707, kterou švédský král Karel XII. donutil císaře Josefa I. uvolnit protireformační poměry ve Slezsku. Evangelíci augsburského vyznání získali zpět 121 kostelů a císař Exekučním recesem z 8. února 1709 povolil stavbu dalších šesti ´kostelů milosti´. Z nich jsou dnes zachovány čtyři, ale jen tento těšínský slouží stále evangelické církvi.

Základní kámen byl položen 13. října 1710 nuceně na místě mimo městské hradby, což přispělo k tomu, že se kostel zachoval v původním stavu, přestože město postihlo později několik požárů. Pětilodní bazilika na půdorysu kříže s půlkruhovou apsidou byla dokončena v roce 1722. Kostel s valbovou střechou a rokokovým oltářem s obrazem ´Poslední večeře´ má trojí galerii. Roku 1750 byla dostavěna věž s cibulovou kopulí. V současnosti je v něm 3500 sedadel; pojme však šest, možná až osm tisíc účastníků.

Kázalo se v něm německy, česky a polsky, byť kazateli mohli být pouze obyvatelé Slezska. Putovali sem evangelíci z Moravy (také z okolí Fulneku), ze Slovenska, ba až z východních Čech. Důležitým obdobím bylo dvacetiletí působení kazatelů a učitelů ovlivněných pietismem, kdy v Těšíně působili např. faráři Johann Muthmann (v letech 1709-1730) a Johann Adam Steinmetz (1720-1730) a učitelé Jiří Sarganek (v letech 1720-1730) a Jan Liberda (do roku 1725). K vypovědění pietistických kazatelů a učitelů v roce 1730 přispělo i působení jezuitů podněcujících spory ortodoxů s pietisty uvnitř těšínského luterského sboru.

Na začátku prusko-rakouských válek byla v Těšíně roku 1742 zřízena evangelická konsistoř, která však byla nástrojem rekatolizace, když většina členů konsistoře byli katolíci. Sídlo této evangelické konsistoře a.v. bylo krátce po Tolerančním patentu, roku 1785, přeloženo do Vídně.

V letech 1813-1873 zde působilo výborné evangelické gymnasium s německým vyučovacím jazykem spolu s alumneem, ubytovnou pro studenty jak z českých zemí tak ze Slovenska. Gymnasium fungovalo i jako příprava pro studium evangelické teologie.

Od roku 1918 leží kostel Milosti v polské části Těšína a slouží Evangelické augsburské církvi. Na jedné z galerií je umístěna tzv. Tschammerova knihovna a roku 2009 bylo na druhé galerii otevřeno Museum protestantismu.

Jaroslav Fér

https://mistareformace.cz/cs/m/kostel-milosti-tesin

„O úrovni země svědčí Zvířata. Vztah ke Zvířatům. Pokud se lidi chovají krutě ke Zvířatům, nepomůže jim žádná demokracie a vlastně vůbec nic.“

Olga Tokarczuková, polská spisovatelka a politička 1962

* * *

„Nikdy toho nechtěj moc vědět. Čím méně toho člověk ví, tím snadněji se mu žije. Vědění činí člověka svobodným – ale nešťastným.“

Erich Maria Remarque, kniha Tři kamarádi

* * *

„Ach, proč je člověk člověku vlkem, a ne Karkulkou?“

Jiří Suchý

* * *

„Časy, kdy byl člověk člověku vlkem, jsou už za námi. Dnes jsme bohužel jeden druhému člověkem.“

Ladislav Muška 1928

Co bychom si počali bez nich?

Rostliny, stejně jako živočichové, mají vnitřní, tzv. **cirkadiánní hodiny**, které jsou v souladu s normálními cykly dne a noci. Tyto vnitřní hodiny regulují všechny součásti i našeho života (hlad, potřeba, spánek). Cesta letadlem přes polovinu zeměkoule naruší tuto synchronizaci, vzniká časový posun – jet lag. Prožil jsem ho jednou opravdu silně. Byl jsem vyslán na mezinárodní konferenci reformovaných církví do Jižní Koreje. Aby se ušetřilo, při obou cestách jsme několikrát na letištích přestupovali. Ta zpáteční vedla přes Japonsko na východ kolem zeměkoule, s mezipřistáním na Aljašce. Někde jsme přeletěli datumovou čáru a na Aljašce jsme tedy byli o kalendářní den dříve. Cestou do Evropy se to vyrovnalo, ale byli jsme z toho dost unavení. Přenastavení na původní cyklus může trvat i několik dní. U rostlin se jet lag rovněž projevuje, např. rozevíráním a sklápěním listů – ráno a pozdě odpoledne. Při časovém posunu se obráceně rozevírají listy za tmy a sklápějí za světla.

Rostliny mají také čich. Vydávají vůně, ale také vnímají pachy vlastní i sousedních rostlin. Nemají ovšem ani nos ani nervovou soustavu. Některé tvrdé ovoce však změkne, když je dáme do sáčku se zralým banánem. Už staří Egypťané rozřezávali několik fíků a přidávali je do hromad tohoto ovoce, aby rychleji dozrálo. Moderní věda dokázala, že rostlinný hormon působící dozrávání plodů rostlin je etylén (bezbarvý hořlavý plyn sladkého zápachu a chuti). Vzduch nad povrchem dozrávajícího jablka etylén obsahuje. I jiné dozrávající plody produkují tento organický plyn.

Popínavá parazitující rostlina kokotice evropská se ovíjí kolem zelených rostlin a zvláštními výrůstky odsává jejich tekuté produkty. Je vybíravá a zřejmě cítí rostliny v okolí. Má-li na vybranou, dá např. přednost rajčeti, které je mnohem šťavnatější, před pšenicí. Některé stromy si dávají navzájem varování před škůdci. Např. vrby, které jsou obklopeny vrbami napadenými housenkami, produkují fenoly a taniny, které jsou housenkám nechutné, a tak tyto stromy napadeny nejsou. Nemocné stromy tyto látky v listech neměly, ale zřejmě nějak chemicky, vzduchem varovaly dosud zdravé jedince. Od starověku používali lidé hořkou vrbovou kůru jako lék proti bolesti a horečce. Dnes víme, že tato kůra obsahuje hodně kyseliny salicylové, základ aspirinu. Vrby ji používají jako ochranu před infekcí bakteriemi a viry.

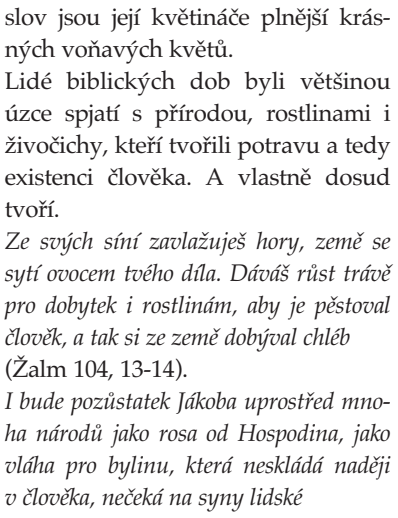
Když jsou květy byliny fazol měsíční napadeny hmyzem, produkují nektar, který láká hmyzí nepřátele svých škůdců. Všeobecně rostliny, zvláště kvetoucí, vydávají množství vůní. Nedělají to pro naše potěšení, ale lákají tak hmyzí opylovače svých květů. Vůně plodů zase přitahují zvířecí pojídače, kteří pak trusem rozšiřují nestravitelná a tedy neporušená semena.

Rostliny potřebují řadu anorganických látek a prvků, které získávají z půdy a vody. Např. v centru molekuly chlorofylu – zeleně listové, která přetváří oxid uhličitý a vodu na organické látky – musí být atom hořčíku. Podobně v molekulách našeho červeného krevního barviva hemoglobinu, který umožňuje krvinkám vázat a předávat kyslík, musí být atom železa. Rostliny se „rozhodují“, které minerály a v jakém množství z půdy přijmou.

Každý, kdo má doma pár květináčů, ví, že rostliny spotřebují množství vody. Ale podle zarosení oken místnosti s několika rostlinami při chladném počasí venku, si všímáme, kolik vody zase naše rostliny „vypotí“. Ony se tím ochlazují, brání proti přehřátí. Košatý dub za horkého dne vypustí prý do ovzduší víc než 350 litrů vody. Proto je i při parném počasí v lese, zvláště listnatých stromů, tak příjemně chladno a vlhko. Rostliny regulují odpar z listů otevíráním a zavíráním množství drobounkých průduchů v pokožce listoví. Zavíratelné průduchy v listech také určují, kolik kyslíku ve dne vypustí rostlina do ovzduší a kolik ho použije zvláště v noci na vlastní dýchání.

Když se rostlinným fyziologům podařilo zjistit, které minerály jejich „pacienti“ nejvíc potřebují a které jim nejvíc „chutnají“, začala se vyrábět a používat syntetická hnojiva namísto chlévské mrvy. Tak např. v USA od počátku dvacátého století, kdy se umělá hnojiva začala používat ve velkém, se dvakrát zvýšil výnos pšenice. V Indii býval až do dvacátého století často hladomor. Dnes má Indie dvojnásobek obyvatel, ale díky umělým hnojivům může potraviny i vyvážet. Tomuto období zemědělství se říká „zelená revoluce“. Má však i své problémy. Jednak se vyčerpávají z hornin ložiska minerálů pro rostliny výživných, jednak se velké přebytky těchto látek v hnojivech splachují dešti do řek, jezer i moří, a tak vzrůstá jejich úrodnost pro vodní řasy – říká se tomu „druhotné znečištění“.

Rostliny mají i hmat. Tak například ty popínavé „nahmatají“ plot z drátěných ok a rády se po něm ovíjejí. Mucholapka podivná reaguje na přivábený hmyz a zavře rychle svůj speciální dvoulist, opatřený na obvodu ještě tenkými ostny. Naše rosnatka okrouhlolistá, drobná rostlina mokřadů a rašelinišť, má na listech dvojí žlázy: jedny v podobě chlupů vylučují sladké a vonné kapičky; lákají tak hmyz, který se na nich přilepí. Jiné žlázy bez výrůstků vylučují enzymy, kterými rostlina lapený hmyz usmrtí a stráví. *(Příklady jsou převzaty z knihy „Co rostlina ví - Průvodce smyslovým světem rostlin“ od izraelského biologa Daniela Chamovitze; český překlad vydalo nakladatelství Academia roku 2020).*

Tak bychom mohli pokračovat dál a nalézat u rostlin vlastnosti, které jsme možná dosud přisuzovali jen živočichům nebo lidem. Měli jsme ve sboru starší sestru, která se přiznala, že na své květiny v bytě mluví. Vyslechli jsme to s úsměvem, ale ona byla přesvědčena, že pod vlivem laskavých slov jsou její květináče plnější krásných voňavých květů.

Lidé biblických dob byli většinou úzce spjatí s přírodou, rostlinami i živočichy, kteří tvořili potravu a tedy existenci člověka. A vlastně dosud tvoří.

Ze svých síní zavlažuješ hory, země se sytí ovocem tvého díla. Dáváš růst trávě pro dobytek i rostlinám, aby je pěstoval člověk, a tak si ze země dobýval chléb
(Žalm 104, 13-14).

I bude pozůstatek Jákoba uprostřed mnoha národů jako rosa od Hospodina, jako vláha pro bylinu, která neskládá naději v člověka, nečeká na syny lidské
(Mich 5,6).

Země, která často přijímá déšť a rodí užitečnou rostlinu těm, kdo ji obdělávají, má účast na Božím požehnání
(Žd 6,7).

Země sama od sebe plodí nejprve stéblo, potom klas a nakonec zralé obilí v klasu
(Mk 4,28).

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

27-28/2022

19. října 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
16. listopadu 2022

Z obsahu

* *Radost v Pánu*
* *Uzdravení deseti malomocných*

Poselství k 19. neděli po sv. Trojici

"Uzdrav mne, Hospodine, a zdráv budu; vysvoboď mne a vysvobozen budu, ty jsi zajisté chvála má." Jeremjáš 17,14

Jeremjáš byl prorokem v Judsku. Hospodin si ho vyvolil už jako malého chlapce, aby vyřizoval judskému lidu Boží vůli. Nevím, zda toto své povolání vykonával rád. Každopádně mu obětoval skoro všechno. Neoženil se. Rodinu neměl. Ale že by byl člověkem, kterému davy visí na rtech a poslouchají na slovo – to říci nemůžeme. Možná si připadal jako lékař, který domlouvá lidem, aby žili zdravějším způsobem života. „Ano, není to snadné zbavit se svých špatných návyků, ale stojí to za to. Budete žít." A jako my často nebereme vážně lékařská doporučení, stejně tak judští nebrali vážně slova Jeremjášova.

A před čím že to varoval prorok Jeremiáš? Inu před přeceňováním svých schopností a před nevírou v Boží pomoc. Lidé tehdejší doby nám byli v lecčems podobní. A také svět byl podobně neklidný, jako je svět dnešních dní. Tehdy hrozila Babylonská říše, že anektuje veškerý známý prostor. A judští na tuto hrozbu reagovali po svém. Někteří věřili v sílu svých hradeb. Jiní se uklidňovali pohledem na chrám a říkali si něco o tom, že chrám je přeci sám o sobě zárukou bezpečí. Jeremiáš to poslouchal a bylo mu smutno. „Přátelé, teď nejde ani tak o hradby. Ty vás před babylonským vojskem neuchrání. A nejde ani chrám. Ani ten vám bezpečí nezajistí. Jediné, na co se můžete opravdu spolehnout, je víra. Tu vám nevezme ani Nabuchodonozor."

To ale nikdo nechtěl slyšet. Lidé hledali ujištění o tom, že to dobře dopadne a že život zase bude jako dřív. Všechno ostatní pokládali za dezinformace.

Jeremjášovi, který jim opakoval, že hradby ani chrám jim mír a pokoj nezajistí a že všechno co hledají, nabízí Hospodin. Usilovali o krk a Hospodina zavrhli úplně. Že prý v čase války je potřeba pojistit si bezpečí všemi dostupnými prostředky.

Jeremjáš poslouchal, co se mezi lidmi povídá a čemu lidé věří, a možná dostal sám strach. Mohl mít obavu, aby davovému úprku od Boha k hradbám sám nepodlehl. Nebo si dovedl představit, kam až to šílenství může dospět. Každopádně se modlil a prosil Boha: "Uzdrav mne, Hospodine, a zdráv budu; vysvoboď mne a vysvobozen budu, ty jsi zajisté chvála má."

Bratři kaličtí tuto Jeremjášovu modlitbu komentují slovy: Poněvadž jsou tak mnozí a velicí hříchové lidu tohoto, že jako nějakým morovým povětřím nakaženi jsou, ty mne sám, jenž si lékař nejlepší v svou ochranu vezmi, a před nakažením takovým opatruj.

Myslím, že to vystihli přesně. Ustrašenou náladu ve společnosti, kdy lidé nedůvěřují Hospodinu, ale snaží se zachránit na vlastní pěst jakýmkoli způsobem, označují jako morové povětří. Podobně jako mor nebo koronavirus se takové myšlenky šíří mezi lidmi a způsobují jenom paniku a strach. Jeremjáš přesně věděl, na koho se obrátit a o co prosit. A z jeho slov je zřejmá naděje, že se mu dostane toho, oč prosí.

Ondřej Zikmund
farář sboru ČCE Kutná Hora

V Husově sboru v Dobrušce mají nový oltářní obraz

V Husově sboru Církve československé husitské v Dobrušce na Rychnovsku odhalili nový oltářní obraz od Luďka Rathouského z výtvarné skupiny Rafani. V současnosti jde v ČR o výjimečný počin, protože tvorba oltářních obrazů je v republice ojedinělá, řekla ČTK farářka Erika Oubrechtová. Oltářní obraz nazvaný Zrcadlení má rozměry tři metry na 2,5 metru a je v kněžišti modernistické budovy ze 30. let minulého století. Sobotní vernisáž byla spojená i s koncertem experimentální varhanní hudby Tomáše Hrubiše. "Oltářní obrazy se u nás moc často nevytvářejí a tím, že tento je ještě k tomu od žijícího nonkonformního a zároveň uznávaného umělce, se stává opravdu výjimečným," řekla ČTK Oubrechtová. Podle Rathouského obraz vznikl technikou, která má původ ve středověku, vychází z gotické malby, kde se používal plátkový kov. Rathouský nanesl na plátno akrylovou vrstvu, na ní vrstvu speciálního lepidla a nakonec plátkový kov, v tomto případě hliník. "Je to forma akryl na plátně, který je kombinovaný s plátkovým kovem," řekl ČTK Rathouský, který působí na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně (FAVU VUT).

Tematicky vycházel z křesťanské symboliky, divák může v obraze rozpoznat kříž, kruh a pod ním motiv kalichu. Obraz je ústředním prvkem interiéru modernistické stavby. "Pan Rathouský byl účasten naší liturgii, je to obraz, který je primárně určen na kněžiště," řekla ČTK Oubrechtová. Husův sbor pořádá veřejnou sbírku, ze které financuje obraz. Číslo bankovního účtu, kam mohou lidé posílat peníze, je 2001001661/2010. Zájemci si mohou také zakoupit originální grafiku tematicky vycházející z oltářního obrazu, čímž projekt Zrcadlení pro Dobrušku podpoří. Více o projektu je na webu. "Autor obrazu Luděk Rathouský se zřekl honoráře ve prospěch neziskové organizace Člověk v tísni. Takže peníze, které vybereme, pomohou dvakrát. Nejprve nám k zaplacení obrazu a poté, po odečtení nákladů na realizaci obrazu, i jako humanitární pomoc," řekla ČTK Oubrechtová. Koncert experimentální varhanní hudby Tomáše Hrubiše se konal nejen při příležitosti odhalení oltářního obrazu, ale také při příležitosti vydání jeho nového LP Prismatic a nultého ročníku festivalu experimentální varhanní hudby Drone fest. Plnohodnotný první ročník festivalu Drone fest organizátoři připravují na příští rok.

Umělecká skupina Rafani vznikla v roce 2000 v Praze mezi studenty Akademie výtvarných umění, nyní jde hlavně o výtvarníky, pedagogy nebo kurátory, jejich skupinová činnost má politický a společenský přesah, mnohdy vyznívá jako provokace. Zviditelnily je jejich projekty, jakými bylo například přetření Lennonovy zdi na Kampě nebo utopení obrazu z Národní galerie v Orlické přehradě. Před lety se vymezili vůči konceptuálnímu umění.

podle www.christnet.eu

Podle ovoce

Mt 7,15–23; Ř 8,12–17

Někdy máme velké otazníky nad činy druhých lidí. Ale protože se známe a víme, že i my někdy ulítnem, tak zvolíme měkčí přístup a řekneme to zvláštní větu: Poznáme to podle ovoce. Nebo jinak: Uvidíme, co to vynese. - Je to hledisko velmi rozumné, zvlášť při posuzování našich bližních. Nemůžeme hned porozumět pohnutkám každého člověka, protože neznáme celé pozadí jejich rozhodování. Ale když vidíme výsledky některých kroků, tak se mnohé projasní a ukáže. Někdo například je poněkud hrubý, používá ostřejší výrazy, někdy bývá i trochu vulgární. Ale i přesto ho lidi mají rádi a cítí se v jeho blízkosti bezpečně. To je případ některých lékařů. Pacienti i pod tou drsnou maskou poznají pečujícího odborníka a obětavého ochránce…

Jiný člověk je opatrný, útlocitný, neslušné slovo neřekne ani kdybyste ho prosili. Ale přitom se nemůžete zbavit dojmu, že je neupřímný, falešný a nezřídka se dozvídáme, že za rohem pomlouvá. Na setkání s ním se netěšíte a určitě byste s takovým člověkem společnou dovolenou neplánovali. - To jsou první nápady nad dnešním textem. Ale Ježíš má na mysli něco mnohem závažnějšího. „Varujte se falešných proroků, vystupují v rouše ovčím a přitom jsou vlci hltaví."

Falešní proroci byli při pohledu do Starého zákona například v dobách Elijášových. Zatímco Elijáš na Boží pokyn ohlašoval příchod soudu, ti

Dokončení na str. 2

Aktualita: Nová poutní cesta propojuje Říp a Blaník

Poutní horu Říp a bájnou horu Blaník propojuje nová poutní cesta, dlouhá téměř 300 kilometrů. V Dobřichovicích u Prahy, které jsou jedním z míst na trase, ji slavnostně otevřel spolek Cesta Česka, na přípravě značení se podílel i Klub českých turistů. Cesta navazuje na poutní cestu otevřenou v roce 2019 z Blaníku na Říp, která vede východně od Prahy. Dnes otevřený úsek je rozdělený do čtyř částí, každý má vlastní téma k zamyšlení, například ticho a klid nebo umění prožitku, řekl předseda spolku Cesta Česka Jindřich Chmelař.

"Trasu lze ujít přibližně za dvanáct dnů, ale i postupně po etapách, sám se na ni s manželkou teprve chystám, zatím jsem prošel teprve východní cestu," řekl Chmelař. Každý z úseků má zhruba 70 kilometrů, které doplňují texty v takzvaném Poutníkově deníku, kde jsou popsána i jednotlivá témata k zamyšlení.

Cesta začíná u románské rotundy sv. Jiří a sv. Vojtěcha na hoře Říp, vede západní cestou okolo Prahy a končí na vrcholu Velkého Blaníku. Poutníci na trase navštíví mimo jiné Křivoklát, Beroun, Svatý Jan pod Skalou, Karlštejn nebo Dobřichovice. V každém z těchto míst je spolupracující informační centrum nebo městský úřad, případně jiná partnerská organizace, kde je možné nakoupit poutnickou mapu a Poutníkův deník, kam si mohou lidé nechat dát razítka z partnerských míst.

Na trase je 80 tabulek s QR kódy, po jejichž načtení do telefonu se poutníkům zobrazí další informace.

Spolek Cesta Česka působí od roku 2014, věnuje se projektům zaměřeným na seznamování lidí s českou historií a tradicí. Pořádá i výlety a tábory pro děti, organizuje přednášky a podobně.

(hb)

Z církví doma i ve světě

Cisterciácké opatství Osek neuspělo ve sporu s Uměleckoprůmyslovým museem

Cisterciácké opatství Osek s konečnou platností neuspělo ve sporu, který vedlo s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze o soubor sbírkových předmětů z někdejšího klášterního majetku. Stížnost opatství odmítl Ústavní soud (ÚS), zjistila ČTK z usnesení v databázi soudu. Justice dospěla k závěru, že osečtí cisterciáci přišli o majetek, včetně toho movitého, už před únorem 1948, což je klíčové datum pro nároky uplatňované v restitucích. Ze stejných důvodů v jiných sporech neuspěli ani s nárokem na vrácení lesů na Teplicku. Usnesení ÚS konkrétně neuvádí, jaké sbírkové předměty z fondů muzea chtělo opatství vrátit. Pouze zmiňuje, že část věcí sloužila „bohoslužebným a kultovým účelům". Podle jedné ze starších výročních zpráv muzea šlo o 33 předmětů, například vitráží, skla, porcelánu a nábytku. Situace byla po právní stránce specifická v tom, že cisterciáci přišli o majetek na základě poválečných prezidentských dekretů, sporná konfiskační vyhláška ale byla vydaná až v červnu 1948. Podle ústavních soudců se však "jednalo toliko o dokončení konfiskačního procesu, který byl zahájen již před rozhodným obdobím", tedy před únorem 1948, kdy se moci ve státě chopili komunisté a postupně začali perzekvovat církevní řády. Klášter Osek v podhůří Krušných hor vznikl ve 13. století. Po roce 1945 jej museli cisterciáci opustit. V 50. letech tam totalitní stát zřídil internační tábor pro mnichy a kněží, později pak charitní domov pro řeholní sestry z různých řádů. Cisterciáci se mohli vrátit až po roce 1989. Momentálně je klášter bez mnišského konventu, patří k významným památkám a turistickým cílům.

www.christnet.eu

Letošní Modlitba za domov má téma Odkud mi přijde pomoc?

Je člověk pouze součástí velkého systému, kterému podléhá? Nebo je odpovědný sám za sebe před Bohem a je na jeho odpovědnosti, jak se stavět k systémům, které ho přesahují? Ekumenická rada církví srdečně zve k hledání odpovědí na tyto otázky a k účasti na 16. ročníku ekumenického setkání lidí dobré vůle Modlitba za domov, která se bude konat v rámci oslav vzniku Československé republiky 28. října 2022 v Národním památníku na Vítkově v Praze 3. Tématem letošního ročníku je modlitba: „Odkud mi přijde pomoc?" (Žalm 121,1). Při slavnostní bohoslužbě v přímém přenosu České televize od 13 h promluví vojenský kaplan Pavel Ruml, farářka a členka Československé obce legionářské Jana Šmardová Koulová, prof. Pavel Hošek, Ph.D. a kněz Marek Orko Vácha. Bohoslužbu budou vést představitelé církví a biskup Tomáš Holub. Hudebně slavnostní bohoslužbu doprovodí Kühnův dětský sbor, Vladimír Merta a Brass Five Ústřední hudby Armády ČR s vedoucím nadporučíkem Janem Pohořavým.

Pro rodiny s dětmi bude připraven doprovodný program s divadelním vystoupením, kreativní dílnou a výrobou dřevěných hraček. Bude i možnost prohlédnout si Národní památník na Vítkově. Děti a mládež zveme také k účasti na výtvarné soutěžní přehlídce, do které mohou zaslat své výtvarné práce do 15. října. Nejlepší práce budou odměněny a vystaveny.

Modlitbu za domov pořádá Ekumenická rada církví s podporou Ministerstva kultury a ve spolupráci s dalšími partnery. Vstup na všechny body programu je zdarma. Více informací: na www.modlitbazadomov.cz.

Aleš Čejka

Izrael uzavřel kvůli svátku Jom kipur hranice, celá země se na den zastavila

Izraelské mezinárodní Ben Gurionovo letiště 5. října zastavilo na den provoz, ze silnic zmizela auta, zastavila se veřejná doprava a postupně se odmlčelo rozhlasové a televizní vysílání. Začal nejvýznamnější svátek roku Jom kipur, neboli Den smíření. Armáda je v pohotovosti kromě jiného i kvůli rekordnímu množství hrozeb teroristickými útoky, píše server The Times of Israel. Také byly uzavřeny přechody na palestinská území - na Západní břeh Jordánu a do Pásma Gazy, což Izraelci dělají při většině svých svátků. Jom kipur, označovaný také jako Jom ha-kipurim, v českém překladu den smíření, je největší židovský svátek, jeden z vysokých svátků v judaismu. Mezi sefardskými Židy je Jom kipur nazýván jako den „trýznění duší" a „očisty od hříchu" (Lv 16,29-34; 23,27-32; Nu 29,7). Jde o jeden z nejvýznamnějších dnů v židovském kalendáři. Tento den totiž odpustil Bůh Izraeli zhotovení zlatého telete a tento den také Abrahám uzavřel smlouvu s Hospodinem. Tento den se připomíná dlouhým, více než dvacet čtyři hodin trvajícím půstem a intenzivními modlitbami. Jako jediný den v roce má celkem pět modlitebních časů, během kterých se říkají amidy (modlitby) – Ma'ariv, Šacharit, Musaf, Mincha a Ne'ila. Jedná se o nejsvětější den židovského roku. Jom kipur se nazývá šabat šabaton, což jen vypovídá o velikosti tohoto svátku. Bezpečnostní agentury dostaly před zahájením svátku 80 varování před možnými útoky. Podle televize byly vyslány posily k 26 armádním praporům na okupovaném Západním břehu Jordánu. Vojáci tam v minulých týdnech čelili palestinským útokům při raziích podnikaných na tamní extremisty. Zemřelo při nich od jara podle The Times of Israel 200 Palestinců, většina z nich byli útočící radikálové, avšak část také civilisté, kteří do násilností zapojeni nebyli.

Provoz na mezinárodním letišti bude obnoven ve středu odpoledne a večer se také znovu otevřou hraniční přechody. Auta na silnicích nahradí jízdní kola a další bezmotorové prostředky. Řídit automobil v Den smíření mají židé zakázáno a nepraktikující Izraelci využívají vyprázdněných silnic k cyklistice. Ve vysokém stupni pohotovosti jsou kromě vojska také záchranné služby, protože o tomto dni bývá mnoho zranění na silnicích, kde se objeví na kolech tisíce dětí. Zdravotníci zasahují často i u synagog, kde rodiče nechávají děti bez dozoru, další zásahy si vyžádají komplikace související s půstem nebo dehydratací. Loni zabil 12letého chlapce opilý cyklista a při podobném incidentu se vážně zranil 11letý hoch.

podle www.christnet.eu

Podle ovoce

Mt 7,15-23; Ř 8,12-17

Dokončení ze str. 1

nepraví proroci krále utvrzovali v jednání, které nebylo podle Boží vůle. Eliájš ohlašoval, že za nepravosti lidu přijde trest. Zničení Jeruzaléma, zajetí. A že se nikdo - ani panovník ani lid – nemá spoléhat na cizí mocnosti. Mají hledat jenom a jenom Boží vůli. Mají se ptát, proč přichází trest, z čeho je Pán obviňuje a co od nich Hospodin žádá. Taková je Boží vůle. A o ni jde vždy na prvním místě. V dobách starozákonních i při novozákonní církvi. Ptát se na Boží vůli.

Míváme pocit, že není vždycky lehké poznat, jaká v dané situaci ta Boží vůle je. Pravdou je, že někdy se dostaneme jakoby mezi dva mlýnské kameny a máme hlavu zamotanou, máme dilema. A právě v takových chvílích nám (i nám, jak jsme zde přítomni) může pomoct vodítko z dnešního evangelijního textu. „Podle ovoce" to poznáme.

Stává se, že nás to táhne jedním směrem. Téměř se tomu náporu nemůžeme ubránit. Ale když si uvědomíme, co naše kroky vyvolávají - a co všechno ještě mohou způsobit, zarazíme se. - Když náš postup nepůsobí dobré věci, tak to asi nemůže být dobrá volba a dobrá cesta. Toto poměřování je jednoduché. Problém je jenom v tom, že neradi opouštíme věci, ve kterých jsme se vzhlédli, do kterých jsme se zakoukali, zamilovali. - To platí o záležitostech osobních, soukromých, a stejně tak i o věcech sborových.

Ježíš Kristus ví, co je člověk zač, co je v každém z nás. A to se odráží i v dnešním textu. Evangelista Matouš už nejspíš kombinuje Ježíšovy myšlenky s praxí a zkušenostmi prvních sborů. Hned zkraje se totiž v nových sborech objevují různé nešvary. Tak to vidíme i u apoštola Pavla. Do sborů se dostávají silné osobnosti a prosazují sebe, svůj vliv, jak říkáme, své ego. Někdy jde o touhu po moci, po slávě, po úspěchu na tom malém písečku, někdy jde o peníze. Za svůj život jsme my starší už viděli ledacos.

Mnoho smutných věcí se odehrávalo ve sborech s nástupem letničního hnutí. Nebo později po roce 89 s příchodem různých křesťanských uzdravovatelů a misionářů. Nechci to rozebírat detailně, ale když se vlivem nových důrazů v zájmu tzv. plného evangelia sbory tříští, rozdělují a mnoho lidí sbory opouští, svědčí to o něčem závadném. A když po evangelizačních shromážděních spojených se zázračným uzdravováním přibývají lidé, kteří musí vyhledat lékaře, nebo dokonce být hospitalizováni, tak to neukazuje na dobré ovoce. A když se z lidí vytahují peníze pod heslem: „Když se dávají dary, tak to musí bolet", tak to také není nic dobrého. Podle ovoce jejich poznáte je... Takoví falešní proroci však nezkoumají, jaké ovoce jejich působení přináší. Nejde jim o lidi, o svěřené stádo, ale o prosazení jejich zájmů. Jenomže tak jako dobrý strom nemůže přinášet špatné ovoce, tak ani špatný strom nemůže přinášet ovoce dobré.

Slovo Pána Ježíše z tohoto oddílu bereme jako varování. Je o stopách, které zanecháváme ve sboru či které zůstávají po nás v našem soukromém životě. Samozřejmě, občas něco špatně vyhodnotíme, uděláme chybu. V takovém případě platí v Božím lidu výzva ke smíření se svými bližními, s bratry a sestrami. „Pokud to na vás záleží, mějte pokoj mezi sebou."

Jako varování, které má vážný dopad dokonce při Božím soudu, znějí verše, které jsme už slyšeli: „Mnozí mi řeknou v onen den: Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali, ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a nečinili mnoho mocných činů?" - A co na to Ježíš? „Tehdy prohlásím: Nikdy jsem vás neznal, jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravostí."

Možná se nám zdá horizont „onoho dne", dne posledního soudu zatím příliš vzdálený. Jenomže kromě toho dne konečného zúčtování se děje i povolávání nás jako jednotlivců. A tak Matoušův text není pro nás málo aktuální. Neznáme dne ani hodiny. Aniž bych chtěl vnášet mezi vás nějakou pochmurnou náladu připomínám si (pro vás i pro sebe) slovo: „S bázní a třesením spasení své konejte." Jsme lidé omylní, chybující, některé věci nám docházejí pozdě. Ale Písmo nám radí, abychom zkoumali, jaké ovoce může přinést naše jednání. Můžeme mít pocit, že máme v nějakém sporu pravdu, můžeme mít pocit, že se máme bránit. Ale mysleme na to, že v církvi Kristově přeci jenom na prvním místě by mělo být smíření.

Vzpomínám si na jednu radu, na slovo jednoho psychologa. Potřeboval jsem pomoc. Potřeboval jsem se vyznat v jednom sporu a najít cestu. A když jsme to probírali, tak mi nakonec tento odborník řekl: „No, máš pravdu. Ale co s ní uděláš?" Je to velmi jednoduché kritérium. Jen na ně nesmíme zapomínat. S tou svojí pravdou můžeš pomoct sobě a můžeš ublížit druhému. S pravdou také můžeš žít bez toho, že by padaly cizí hlavy. Když podobné věci řeší apoštol Pavel, tak se ptá: „Proč raději netrpíte křivdu? Proč raději nenesete škodu?"

„Podle ovoce jejich poznáte je". Podle ovoce poznáváme druhé lidi, podle ovoce však můžeme poznávat i sami sebe. Když nebudeme zapomínat na tuto radu z Bible, tak se, možná, s Boží vůlí budeme míjet méně často. O to vždy jde: Být Boží vůli na stopě, nevzdalovat se od ní. Neboť stále platí slovo Ježíšovo: „Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království Božího, ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích.

Někdy si opakujeme (a děláme to rádi), že v nebi budou i lidé, o kterých bychom to nikdy neřekli. Ale dnes uděláme výjimku a řekneme si to obráceně: V nebi nebudou i někteří z těch, o kterých bychom to automaticky předpokládali. Ne každý, kdo mi říká Pane.

Ale aby celé kázání nevyznělo jenom jako strašení, dokonce strašení peklem, přivolejme si na pomoc apoštola Petra. (2 Pt 3,9). První církev očekávala příchod Kristův velmi intenzivně. Žila tím, co Ježíš slíbil. „Aj, přijdu brzy. Přijdu a poberu vás k sobě." - V lidech to znělo. Když to Pán zaslíbil, tak se to musí stát. Jenomže když ten Kristův druhý příchod nenastával v tak krátkém čase, lidé ve sborech se ptali, jak to vlastně je? Přijde Ježíš splnit, co slíbil? Proč se nic neděje?

A apoštol Petr odpovídá: „Pán neotálí splnit svá zaslíbení, nýbrž má s vámi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání."

Ano, Pán je trpělivý. Čeká i na pokání naše. Než přijde náš čas, smíme zkoumat ovoce padající z našich kapes. Amen.

Marian Šusták

Jan Karafiát a volby

V čísle 25 ET KJ z 14.9. 2022 Dan Drápal v článku „Černobílé vidění světa" zmiňuje autor i Jana Karafiáta *„šlechetného člověka," který podle něj odmítal po vzniku Republiky československé chodit k volbám, neboť „politika je špinavá věc"*. Dan Drápal píše: *„raději zaplatil pokutu, než aby šel k volbám (volby byly za první republiky povinné). Za méně šlechetné ovšem považuji skutečnost, že v účasti na volbách bránil své hospodyni, nicméně pokutu za ni nezaplatil."*

Nevím, za jak špinavou věc považoval Karafiát politiku, ale nechodil k volbám – a bral to jako diskriminaci – z důvodu svědomí, protože se konaly pouze v neděli.

Karafiátovými vlastními slovy uveďme, oč přesně šlo: *„Stihly pak nás ještě rány, kterých jsme se nikdy nenadáli. Ať už to bylo jinak za císařství jakékoli, já jsem se v celém svém dlouhém životě těšil úplné svobodě svědomí. Toť znamená: Nikdo mi nesměl překážet, když se mi to stalo věcí svědomí, abych ostříhal zřetelné přikázání Boží. Aniž se mi kdy v úřední mé službě vyskytl jediný případ, aby kterýkoli náš bohabojný člověk byl za to vládou pokutován, nerci-li žalařován, že svědomitě světil den Páně … V republice však jsme jinak dopadli. Národní shromáždění odhlasovalo, že se veřejné volby mají konat v den Páně, nic se neohlížejíc, že jsou v republice také lidí, kteří v neděli pro svědomí k žádné světské volbě jít nemohou, a nepůjdou. Tím se bohabojní, bezúhonní lidé, (ti nejlepší republikáni) předně zbavovali svobody svědomí… za druhé se tito bezúhonní lidé zbavovali volebního práva… a za třetí ti nejlepší republikáni se v republice pokutují aneb i žalařují, když se oni těch voleb v den Páně nezúčastní. … Já jsem arci v neděli nevolil, mne však oni za to pokutovat nemohli, protože jsem již byl přes 70 roků starý. Ale mou hospodyni oni za to už dvakrát pokutovali, že odepřela volit v den Páně. Ona sice zadala rekurs (který jsem já vypracoval, ona pak jen podepsala): Že vždyť my rádi vrchnost posloucháme, ale jenom tak, jak nás k tomu vede Slovo Boží…. ´Více sluší poslouchati Boha než lidí.´ Náš rekurs se však nevyřídil. Přišel přísný rozkaz, aby má hospodyň pokutu zaplatila, sic že bude ihned odvedena do arrestu. A tak jsem za ni tu pokutu už dvakrát zaplatil já (právě nyní se takováto pokuta vymáhá na nás po třetí). … Až se bude zakládat to evangelické museum, budou si moci pro ně vyžádat úřední toho doklady, jak jsme byli v republice za to pokutováni, že jsme světili svatou Boží neděli."* (Paměti spisovatele Broučků, svazek pátý, Praha 1928, str 337-339).

Takže, jak už tomu mnohdy bývá, i v tomto případě bylo všechno poněkud jinak.

A dodejme, že „až se bude zakládat to evangelické museum" tak už asi tento dokument k dispozici nebude.

Jan Bistranin

Pláč a smích

Matoušovo evangelium 11,16-19

Dokončení z minulého čísla

Volá k radostnosti života ve Spasitelově blízkosti a v síle Ducha svatého, který vlévá vnitřní sílu do srdce k přetváření všeho, co přináší život v hluboké a opravdové lásce k Božímu Beránku.

Opravdový smích je smíchem od srdce. Je to smích, který pramení v prostinkém a čistém srdci Božího dítěte. Upřímně se směje ten, kdo vidí věci, jaké opravdu jsou, který nic nezveličuje, nic nepovažuje za střed světa, ani sebe, ani druhé! Smích hraje v životě člověka nesmírně důležitou roli. Nedovoluje nám lidem se brát příliš vážně. Brání nám, hrát si na svaté. Brání nám zabývat se věcmi, které jsou ve své podstatě před Boží tváří směšné. Smích nás uvolňuje. Je součástí naší každodenní hygieny.

Kolem nás je mnoho lidí, s kterými si mnohdy nevíme rady, a často se před nimi snažíme obrnit neprostupným krunýřem trpělivosti. Jenže krunýř před druhými není naše cesta. Smích často tento krunýř rozrušuje. Smích otvírá srdce, prostor k rozhovoru, k pochopení, k lásce a k porozumění. Smích vrací do života radost.

Kdosi pověděl, že v evangeliu se nikde nepíše, že by se Ježíš smál. Opravdu je tomu tak? Myslíte si, že by zvali Ježíše na svatby, ke stolu a na návštěvy, aby se tam celou dobu jen mračil, tvářil se smrtelně vážně a zkazil každou zábavu? To by ho asi pozvali jen jednou. A co třeba Ježíšův vztah k dětem? Měl je rád a bral je často na ruce, smál se s nimi a sdílel s nimi dětinskou radost. Copak by k němu přicházely, kdyby se na ně mračil, až by z něj šel strach? Báli by se ho. Ježíš měl radost ve svém srdci! A tato jeho radost, láska, porozumění a jemnost srdce z něho vyzařovala. Usmíval se i nad namyšleným farizeem, který se před oltářem nemodlil, ale předváděl se ve své ješitnosti, pýše a sebestřednosti. To my bychom ho už dávno napomenuli a odsoudili. Ježíš měl dobré, jemné a odpouštějící srdce plné lásky.

Náš Pán nás všechny dobře zná. A to mnohem lépe, než známe sami sebe. Někdy se usmívá nad naší pošetilostí. Přesto nikoho neodmítá. Miluje nás takové, jací jsme. Jinak by si nás nevybral za své spolupracovníky na Božím díle a na budování svého království.

Náš Bůh je Bohem svatým a svrchovaným. Ve svém milovaném Synu, Ježíši Kristu, k nám má obrácenou svou milostivou tvář. Hledí na nás skrze rány svého Syna. V něm a skrze něho nám odpouští. Miluje nás a v Kristu Ježíši nám běží naproti. A přes všechny naše vrtochy, slabosti a mnohé pošetilosti má s námi úžasnou trpělivost. Svou hru s námi hraje dál. Je jen na nás, jak se do ní zapojíme.

Do této úžasné Boží hry patří slzy, prosby za odpuštění, pokání v otevřenosti, pokoře a opravdovosti srdce. Ale patří do ní také jásot, smích, veselí a dokonalá radost z jistoty Boží blízkosti, z Boží lásky, kterou Bůh k nám projevil ve svém Synu.

Rozchod se světem, ale i láska ke světu, to obojí zní z evangelia. A není to v rozporu. Kdo se chce do této Boží hry zapojit, pak se musí zapojit celým srdcem, celou svou bytostí, celým životem. My se často chováme jako ti, kteří všemu rozumí, kteří všechno znají, kteří všechno už mnohokrát slyšeli a mají všechno ve svých rukou. Děláme ze sebe malé a nezbedné děti, s kterými není rozumná řeč. Boží velkou hru s námi lidmi ovšem stejně nepřekazíme. Boží hra pokračuje s naším pokolením a bude pokračovat i s pokoleními dalšími, až ke dni Božího soudu. A do této hry se zapojují synové moudrosti, kteří pochopili Boží úmysly, Boží touhu po člověku, Boží lásku a jeho neuvěřitelné milosrdenství.

Ten, kdo v pokoře svého srdce tuto Boží hru přijímá, tomu se ze slz a zármutku nad svou nedostatečností, častou slabostí, neustálou porušeností a člověčinou, kterou před Bohem v pokoře vyznává a prosí za odpuštění, znovu rozjasňuje tvář. A tato jeho tvář je ozářená Boží láskou a Božím milosrdenstvím. Proto se mu v jeho srdci rodí nová radost, touha po životě v Boží blízkosti, přání být v rukou toho, kdo ho miluje a v jehož blízkosti se může cítit bezpečně. Tam, kde jsme zakotveni v Boží náruči, se z našich tváří i života odráží radost. Jásáme, veselíme se a smějeme se, protože jsme obdrželi od Krále života pozvánku na svatbu Beránkovu! Kéž by naše srdce jásalo, smálo se a radovalo se ze spasení, které nám vydobyl svou smrtí a svým zmrtvýchvstáním náš Pán a Spasitel, Ježíš Kristus.

Pavel Rybín

3. část

Jednota bratrská – Kunvald 1457 – Herrnhut 1722 – podnes

Kunvald je ´kolébkou´ Jednoty bratrské (JB). Roku 1457 odešla do Kunvaldu u Žamberka, na panství Jiřího z Poděbrad (1420-1471), skupina posluchačů Jana Rokycany (cca 1396-1471), *´bratři a sestry zákona Kristova´*, toužících žít podle evangelia, vedená Řehořem, snad Rokycanovým synovcem.

Rychle se integrovaly další skupiny a vzniklo zde církevní společenství, které samo sebe nazvalo **Jednotou bratrskou**, později ve styku se světovou reformací latinsky Unitas fratrum. Charakteristickým rysem první bratrské generace byl život v ústraní, bez majetku, s jasným vymezením proti lichvě a proti násilí. To v reakci na užití moci v husitské reformaci, i na základě rozhovorů s **Petrem Chelčickým** (cca 1380-1460).

Prvním dochovaným projevem Jednoty je ´Svolení na horách rychnovských´ z roku 1464: *"Přede všemi věcmi nejprve o to jsme se svolili, abychom se spolu u víře Pána Krista ostříhali a v spravedlnosti ustavovali, kteráž z Boha jest, v lásce přebývajíce, naději měli."*

Na jaře 1467 se rozhodli losem se ujistit, zda mít vlastní kněze bez ohledu na ´apoštolskou posloupností´ předávané svěcení, což se neodhodlala zrušit církev podobojí. Prvními zvolenými knězi byli selský syn Matěj z Kunvaldu, mlynář Eliáš z Chřenovic a krejčí Tůma z Přelouče. Volba losem byla potvrzena ještě na další synodě, opět ve Lhotce u Rychnova, 20. srpna 1467. V čele Jednoty ale i nadále stál **Bratr Řehoř** (1420-1474).

Od nástupu Jagellonců na český trůn (1471) Jednota roste a postupně se v dalších generacích otevírá navenek - opouští původní odmítání přísahy i nedůvěru ke vzdělávání a vůči světské moci.

Lukáš Pražský (cca 1460-1528) doplňuje důraz první bratrské generace, již prvotně orientovaný biblicky na trojinu *´víra-láska-naděje´* (1Te 1,3) jakožto na věci potřebné ke spáse z naší lidské pozice, odkazem na *´milost Boží, zásluhu Ježíše Krista a dary Ducha svatého´*. To jsou podstatné věci pro život křesťana i pro život společenství. Všechno ostatní jsou jen věci služebné nebo docela jen případné. Tím, co slouží ke spáse jako nástroje Ducha svatého, jsou jak ´Bible a její výklad´ tak sama ´církev, svátosti i vyznavačské texty´. To další - ´liturgie, církevní řády, zpěvník, časy bohoslužeb, budovy (i jazyk zvěstování)´ - jsou už jen věci případné, na kterých spása nezáleží.

Důraz na původní uzavřenost před světem způsobil po smrti B. Řehoře (1474) uvnitř Jednoty napětí. Převážila *´Velká stránka´*, která postupně Jednotu otevřela navenek. JB formuluje a zdůrazní živou víru, která se projevuje dobrými skutky. To křesťanu umožňuje účastnit se plně života ve světě a pro společnost.

Záhy po roce 1517 navazuje JB kontakty s rozvíjející se ´světovou reformací´, s Lutherem a Bucerem. O generaci později, kdy luterství po Augsburském náboženském smíru (1555) pod heslem *´Cuius regio, eius religio´* přijalo konzervativní ráz, se rozvíjí i kontakty s reformovanými. V roce 1530, 23. září na mladoboleslavském Karmeli za seniora Ondřeje Štefana, přiznala JB svým šlechtickým podporovatelům členství a roku 1535 formulovala vlastní **Bratrské vyznání.**

Tento reformační vývoj je i základem pro úsilí **Jana Augusty** (1500-1572) o ´ekumenické sbližování´ s utrakvisty, postupně se otevírajícími pro důrazy světové reformace, především luterské. Jeho snahy ukončila porážka evangelické strany ve Šmalkaldské válce (1547), kdy se centrum Jednoty (doposud Mladá Boleslav a Litomyšl) přesunulo z Čech na Moravu (s centry v Přerově a Ivančicích), kde už od konce 15. století působí také německojazyčné bratrské sbory (Lanškroun, Suchdol nad Odrou, Fulnek) pro společenství valdenských, kteří přišli z Braniborska. Proti cca 60 bratrským sborům v Čechách jich na Moravě působí více než 80.

Dalším důsledkem šmalkaldské porážky byl **první exil Bratří do Polska**, kde vznikaly postupně i polskojazyčné sbory, polská větev Jednoty. Ostatně JB čelila vnějšímu tlaku již od Svatojakubského mandátu proti ´pikartům´ v roce 1508 - kvůli jasnému biblickému postoji včetně odklonu od ´apoštolské posloupnosti´.

Jan Blahoslav (1523-1571) důrazem na vzdělání a překladem Nového zákona (1564) nasměroval Jednotu k vytvoření Kralické bible (1579-1593), tištěnou pod ochranou pánů z Žerotína. Roku 1575 se JB podílí na vzniku **Českého vyznání** (a tím na jeho ekumenickém rozměru), které ji po přijetí Rudolfova majestátu (1609), s velkým podílem člena Jednoty Václava Budovce z Budova, propojilo s církví podobojí.

Po porážce stavovského povstání (1618-1620) následoval druhý bratrský exil, jak do polského Lešna, kam zamířil i Komenský, a dalších polských bratrských enkláv, tak na Slovensko a do Slezska, i jinam. Jednota nuceně končí své působení jak v Čechách, tak i na Moravě, třebaže přístup Moravy ke stavovskému povstání byl ovlivněn zdrženlivým postojem **Karla st. z Žerotína**. Na její vklad do křesťanské tradice navazuje roku 1722 v Herrnhutu **Obnovená Jednota bratrská**.

Zjara roku 1722 přivedl **tesař Kristian David** (1692-1751), ovlivněný luterským pietismem, první skupinu tajných, německy mluvících, ´evangelíků´ z okolí Fulneku a Suchdola nad Odrou na panství hraběte Mikuláše Zinzendorfa (1700-1760) v Horní Lužici. První strom k vybudování nového útočiště pro exulanty, nazvaného posléze Herrnhut = ´pod ochranou Páně´, česky Ochranov, zde byl pokácen 17. června.

V 18. století tak vznikla první osada pro ty, kdo odcházeli hledat svobodný prostor pro svou evangelickou víru, se kterou se už celé století od Bílé hory museli v Čechách i na Moravě tajit. Evangelická emigrace z českých zemí začala bezprostředně po roce 1620, znásobeně po vyhlášení Obnoveného zřízení zemského roku 1627 v Čechách, na Moravě 1628, které uzákonilo katolické vyznání jako jediné povolené.

Kdo se ´nesrovnal s panovníkem´ ve víře, mohl zvolit emigraci - pokud byl šlechtic nebo měšťan; poddaní byli nuceni konvertovat nebo se tajit, případně protizákonně také emigrovat. Systematická rekatolizace českých zemí probíhala od roku 1624. Po Westfálském míru se pro rekatolizaci, mnohdy značně násilnou, otevřelo volné pole. Jen šlechtických rodin odešlo do roku

Dokončení na str. 4

Královnin básník, básníkova královna

100 let od narození Philipa Larkina

„Tak rád bych věděl, kdo tu bude poslední, / kdo přijde sem a bude to tu znát." – Tak v básni *Chození do kostela* reflektuje sekularizaci Philip Larkin (1922-1985).

Dobová kritika vyčítala britskému „mistru špatné nálady" údajnou neschopnost vyrovnat se s aktuálními problémy. Jak se ale s odstupem let zřetelněji ukazuje, přemítal o dlouhodobých trendech pronikavě jako málokdo. Báseň o postupně se vylidňujícím kostele vrcholí vizí: „na vážné půdě je to vážný dům, / v němž setkává se, co v nás hárá / a obléká šat daný osudům. / A tohle přece nikdy nezastará, / vždyť překvapení vždy se může stát, / v někom hlad dojde k vážným rozměrům / a s ním se těmto místům vyhne stěží, / když, jak snad zaslech, moudrost měla dát / – už pro tu spoustu mrtvých, co tu leží."

V básni sarkasticky nazvané *Hold jedné vládě* se zase Larkin zamýšlí nad dekolonializací a kousavě konstatuje, že stažením vojáků z dosavadních držav se ušetří, přičemž doma bude vše vypadat jako dříve: „Naše děti nebudou vědět, že jsou v jiné zemi. / Teď už jim můžeme odkázat jen trochu peněz." (Báseň je z roku 1969; následně se Británie přece jen vzchopila k obraně Falklandských ostrovů čili Malvín vůči argentinské invazi. To za premiérky Thatcherové, s níž dokonce básník párkrát soukromě povečeřel.)

Annus mirabilis – pro latinské označení roku 1989 se v esejích ustálil překlad „rok zázraků". Larkin báseň takto latinsky nazvanou věnuje roku 1963, kdy „… Beatles první LP stvořili". Šedesátá léta přinesla též kontrolu porodnosti. K tomu Larkin jinde: „Zbabraj nás, tátové a mámy, / a ani to snad nechtějí. / K všem chybám, které mají sami, / další – jen pro nás – přidají. / Je zas však jiní zbabrali …" Podrobil někdo roku 1971 středostavovský „projekt Dítě" sžíravější kritice? Podle Wendy Copeové patří začátky básní o „zázračném" roce 1963 a o „zbabrání" rodičovství k nejcitovanějším anglickým veršům vůbec. Též závěr básně *Arundelský náhrobek* (ten se má ale, jak zdůrazňuje, citovat s předposledním řádkem): „téměř pud téměř správný je: / Jen láska přežít dokáže." („Our almost instinct almost true: / What will survive of us is love.")

Díky Larkinově básni o nezdařeném odhození ohryzku do koše pochopil pořádně Benjamin Markovitz, oč jde v košíkové – i kolikrát v životě. Do českého výboru Larkinových básní se žel tato ani některé další mudroslovně laděné básně nedostaly – ani *Going, going* o rozmachu měst na úkor venkova, z níž někteří po úmrtí Alžběty II. vyjímají větu: „A tak skončí Anglie."

Roger Lewis uvádí, že při zahradní slavnosti v Buckinghamském paláci údajně královna Alžběta II. Larkinovi řekla: *„Musel jste se nahoře, kde nikdo před Vámi nekráčel, cítit velmi osamělý."* Odtud Larkinova přezdívka „poustevník z města Hull". Výrazem „nahoře" („up there") ovšem královna, jež Larkinovi možná rozuměla lépe než kritici a vyznamenala jej jako komtura/komandéra Řádu britského impéria a nositele Řádu společníka cti, nemusela mít nutně na mysli básníkovo bydliště …

„Zavřené jako zpovědnice / kličkují polednem a nevracejí / nic z pohledů, jež vstřebají …" Rovněž Larkinova báseň *Sanitky* jako by – na pozadí pandemie – časem získala na aktuálnosti ...

František Schilla

Odkazy:

Larkin, P.: Vysoká okna. Z anglického originálu Collected Poems, vydaného nakladatelstvími The Marvell Press a Farber and Farber v Londýně roku 1988, vybral, přeložil a doslov napsal Zdeněk Hron. Odpovědný redaktor Milan Macháček. Mladá fronta Praha 1995. Vydání první. 120 s.

Cope, W.: Why I won´t stop reading Larkin. The Daily Telegraph – Review, 30.7.2022, s. 4.

Lewis, R.: ´Hermit of Hull´? Pull the other one! The Daily Telegraph – Review, 30.7.2022, s. 6-7.

Markovitz, B.: If poetry hadn´t panned out … The Daily Telegraph – Review, 30.7.2022, s. 4-7.

Jednota bratrská...

Dokončení ze str.3

1635 do emigrace na 450, do roku 1660 emigrovalo jistě 50000 rodin, cca přes čtvrt milionu exulantů - a v následujících desetiletích mnoho dalších.
Utrakvistická a luterská emigrace směřovala především do luterského Saska, a do vedlejších zemí Koruny české, Slezska a Lužice.
Zprostředkováním saského kurfiřta Jana Jiřího I. udělil, Drážďanským akordem z 28. února 1621, Ferdinand II. slezské šlechtě generální pardon zahrnující dosavadní privilegia a zajišťující i svobodu vyznání. Obojí Lužice se od roku 1635 stala součástí Saska. V Sasku existoval krátkodobě český evangelický sbor v Pirně. Až do 19. století se konaly české bohoslužby v Drážďanech, stejně tak v lužické Žitavě.
Členové Jednoty bratrské odcházeli jak do Slezska, tak především do polského Lešna a dalších polských bratrských středisek Na Slovensko kromě členů Jednoty přicházeli i utrakvisté. Exulantská střediska byla v Púchově a Myjavě, i přímo na moravských hranicích ve Skalici (roku 1650 zde byl za přítomnosti Komenského otevírán bratrský kostel). Důležitý až do Tolerančního patentu byl zvláště reformovaný sbor v Réci u Bratislavy.
Od druhé poloviny 17. století už nutně probíhal evangelický exil protizákonně. V této druhé vlně odcházeli především poddaní, řemeslníci a další měšťané. Během první poloviny 18. století vznikla celá řada exulantských středisek, z nich jako první právě Herrnhut roku 1722. Následovaly Berlín (1732) a poblíž Rixdorf (1737) a Nová Ves (1752), v Lužici Niesky (1742). Když připadla roku 1742 většina Slezska luterskému Prusku, vznikla zde další exulantská místa: v roce 1749 Husinec a Tábor, roku 1752 Fridrichův Hradec a 1764 trojí Poděbrady.
Hrabě Zinzendorf osadníky Herrnhutu podporoval, sám byl také ovlivněn pietismem, zdůrazňujícím živou, vřelou a v životě prožívanou víru. Herrnhutští tvořili zpočátku společenství uvnitř luterské evangelické církve. Toužili ale po sborovém řádu podle původní Jednoty bratrské. Není docela jasná Zinzendorfova role při zprostředkování tohoto sborového řádu pro potřebu herrnhutských. Nicméně po probíhajícím napětí došlo ke konsolidování společenství, k vnitřnímu probuzení a ke společnému slavení Večeře Páně 13. srpna 1727 v Berthelsdorfu.
Herrnhutští osadníci byli takto pietismem zasaženi a ovlivněni už podruhé. Poprvé mnozí už doma v okolí Suchdola a Fulneku v návaznosti na náboženské uvolnění ve Slezsku po roce 1709. Nepochybně zde byl v pozadí ještě i ohlas působení Jana Amose Komenského ve Fulneku v letech 1618-1621.
Vývoj po ´požehnané Večeři Páně´ v Berthelsdorfu rychle dospěl k ustavení samostatného církevního společenství - **Obnovené Jednotě bratrské.** Návaznost na původní Jednotu stvrdila ordinace Davida Nitschmanna (1696-1772), když roku 1735 přijal svěcení od vnuka Komenského Daniela Arnošta Jablonského (1660-1741), biskupa polské větve Jednoty. V roce 1737 byl Jablonským ordinován na biskupa i hrabě Zinzendorf.
Hned roku 1732 se z Herrnhutu vypravili první ochranovští misionáři mezi otroky na ostrov Sv. Tomáše v Karibiku, roku 1733 za Eskymáky do Gronska, od roku 1740 probíhají misie mezi řadou indiánských kmenů (David Zeisberger, 1721-1808). Misijní působení, které od počátku zahrnuje i kulturní a sociální oblasti, patří k podstatě Obnovené JB. Bratrská misie postupně zasahuje nejrůznější oblasti Ameriky, Asie i Afriky.
Dnešní Unitas fratrum, známá i jako Moravian Church či Moravští bratři, pracuje ve 24 bratrských ´provinciích´ těchto tří kontinentů a v řadě dalších misijních oblastí. Do českých zemí, do ´země otců´, se Obnovená JB ´vrátila´ až po roce 1861, pod názvem ´Evangelická církev bratrská´. První bratrský sbor vznikl v roce 1870 v Potštejně. Od roku 1946 měla česká provincie JB svého prvního biskupa, **Václava Vančuru** (1857-1952).
V roce 1999 došlo uvnitř české provincie k vnitřnímu rozdělení, když se sedm sborů nezasažených ´charismatickou obnovou´ připojilo k ČCE jako její 13. seniorát.

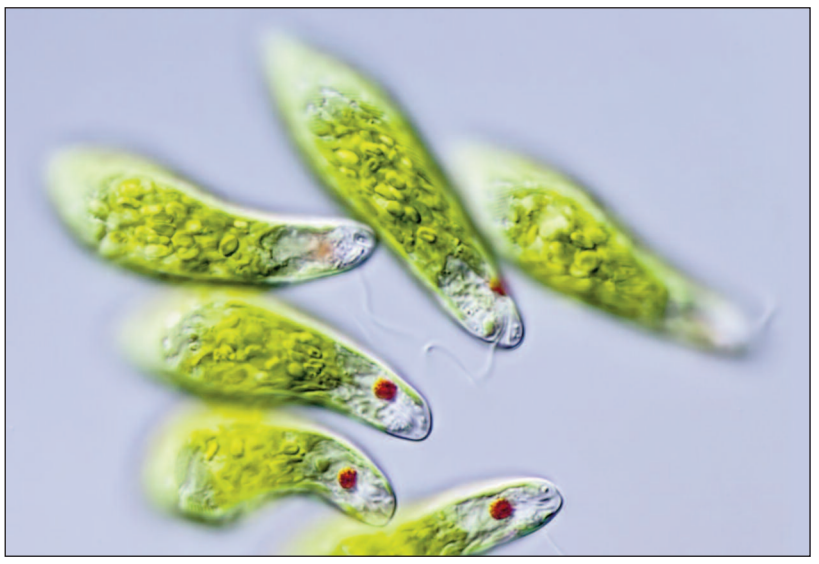
Zajímavost

V původní bratrské modlitebně v Kunvaldě, přestavěné a naposledy v roce 1991 rekonstruované, zřídila Českobratrská církev evangelická Památník Jednoty bratrské.
Roku 1728 se poprvé objevují bratrská Hesla, kde je k vylosovanému starozákonnímu ´dennímu´ verši vybrán doplňující verš z Nového zákona. Hesla pro rok 2022 jsou již 292. ročníkem této řady.
Ochranov symbolizuje také adventní herrnhutská hvězda; poprvé se objevila již roku 1821. Každoročně jich v Herrnhutu vyrobí na 700 000 .
https://mistareformace.cz/cs/m/jednota-bratrska-kunvald-1457
https://mistareformace.cz/cs/m/obnovena-jednota-bratrska-herrnhut-1722

Jaroslav Fér

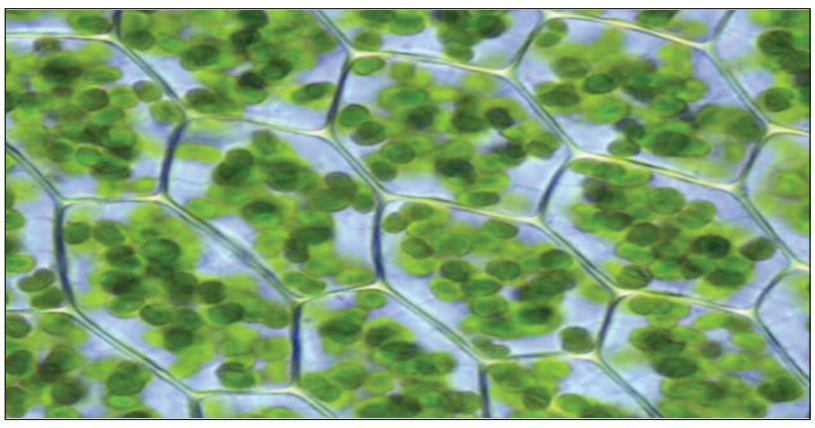

Rostliny vidí?

Je podobnost mezi rostlinnými a živočišnými nebo dokonce lidskými smysly? Jestliže není, jak rostliny racionálně využívají světlo a živiny a regulují svůj vývoj? Vždyť nejsou velké rozdíly mezi DĚDIČNOSTÍ rostlin a živočichů. Dokonce na genetické úrovni jsou rostliny složitější než mnoho živočichů. Náš slavný krajan Gregor Mendel v 19. století prokázal mechanismus a zákony dědičnosti na rostlinách, na hrachu. Barbara McClintocková ve 20. století objevila na kukuřici zvláštní chování genů, nositelů dědičných vloh, které nazvala „skákání“. Dnes genetici vě-dí, že tento jev se vyskytuje i u živočichů a lidí a že je spjat s výskytem rakoviny. Říkat, že rostliny něco „vědí“ nebo „vidí“ má ovšem problém: rostliny nemají centrální (mozek, mícha) ani periferní nervovou soustavu. Přesto v nich nějak kolují mezi kořeny a lis-ty, květy a stonky informace o světle, vláze, chemických látkách i teplotě.
Vy starší si vzpomenete na starý šlágr „Jako ta slunečnice každým dnem, já obracím se stále za sluncem…“ Již starořímský básník Ovidius napsal: *„(Rostlina) kořeny vězněna v zemi, přec za sluncem se vždy otáčí.“* Rostliny skutečně svým způsobem vnímají světlo, jeho intenzitu i barvy. Vědí, kdy je světla příliš a kdy den končí západem slunce. Vědí, z které strany světlo na ně dopadá. Nemají zrak, ale jejich vnímání podmínek okolí se dá srovnat se zkušeným člověkem s poruchou zraku, nebo dokonce slepým. U lidí kromě úplné slepoty může vzniknout barvoslepost - třeba na semaforu postižený nerozezná zelenou od červené. Rostliny barvoslepé nejsou. Využívají především modrou složku záření k orientaci, kam se ohýbat, a červenou, aby změřily délku světelného dne.
Klasik vývojové teorie Charles Darwin nazval svoji poslední knihu Schopnost pohybu u rostlin. Píše na příklad: *„Je extrémně málo rostlin, u kterých by se aspoň některá jejich část neohýbala za bočním světlem.“* Toto chování rostlin nazýváme FOTOTROPISMUS a dnes víme, že ho vyvolává hlavně modrá složka světla. Rostliny reagují i na velmi slabý světelný zdroj po pobytu v temnotě. Toto ohýbání je způsobeno tím, že na stonku se rychleji množí buňky na neosvětlené straně než na straně osvětlené.
Rostliny také vnímají délku světelného dne. Oblíbené chryzantémy kvetou za krátkých podzimních dnů. Protože Svátek matek je na jaře, pěstitelé přisvětlují chryzantémy na podzim a v zimě. Tím květinám prodlužují léto. Dva týdny před svátkem jim přestanou svítit, chryzantémy to vnímají jako podzim a hromadně vykvetou.
Nelze říci, že rostliny VIDÍ SVĚTLO. Nemají nervovou soustavu a oční sítnice, které by jim skládaly světelné paprsky do obrazů. Místo toho používají světelné signály k různým růstovým podnětům. Nejprimitivnější rostlinné organismy, buněčné řasy, však mají často červenou světločivnou skvrnu – stigma. Mají také bičíky, které ji pomáhají vydat se za postřehnutým světlem. Jejich stigma je vlastně velmi jednoduché oko, které se však v rostlinné říši dál nevyvíjelo.
(Věcné údaje a vědecké objevy převzaty z knihy „Co rostlina ví - Průvodce smyslovým světem rostlin“ od izraelského biologa Daniela Chamovitze; český překlad vydalo nakladatelství Academia roku 2020).
Pozoruhodný popis vzniku všeho hmotného, stvoření, uvedený na samém začátku Starého zákona, se naprosto liší od všech pohanských bájí na toto téma. V bájích bojují bohové a všelijaké příšery a z jejich mrtvol vzniká svět. V Bibli jen Bůh řekne a jeho slovo se na Zemi mění ve hmotný, neživý i živý svět. Ten živý je zahájen rostlinami ve třetí etapě stvoření spolu se vznikem souše. Bůh Stvořitel říká: *Člověku…veškeré zemské zvěři i všemu nebeskému ptactvu a všemu, co se plazí po zemi, v čem je živá duše, dal jsem za pokrm veškerou zelenou bylinu* (Gn 1,30). Zdá se, že rostlinstvo má být jedinou potravou, a skutečně je základem všeho výživného, i masa. Ale zeleň má i další veliké úlohy. Například vytváří pro živočichy a lidi dýchatelnou atmosféru s kyslíkem a vůbec krásnou přírodu. Zdravý duchovní život člověka je přirovnán k zeleným rostlinám: Já vyleji svého ducha na tvé potomstvo a své požehnání na ty, kteří z tebe vzejdou. Porostou jak mezi trávou, budou jako topoly při tekoucích vodách (Iz 44, 3-4). Pán Ježíš dává polní květiny za příklad královské krásy a přitom skromnosti: *Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou – a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn, jako jedna z nich* (Mt 6, 28-29).
Vztah rostlin ke světlu, který jsme uvedli výše, se v Bibli vyskytuje jen okrajově. Zřejmě proto, že dávka denního světla byla stálá – to s deštěm a vůbec s vodou to bylo horší. Zmínky o záření se však najdou, např. *Rozsívej své símě zrána…Sladké je světlo a vidět slunce je milé očím* (Kazatel 11,6-7).
…pěstuješ cizokrajnou révu… za jitra pečuješ, aby tvá setba vyrašila (Iz 17,10-11).
Až moderní věda odhalila, jak zásadní úlohu pro růst a plodnost rostlin má světelné záření a jak rostliny na ně reagují.

Pavel Javornický

Karel Čapek o osobní odpovědnosti

Co chvíli čteme v novinách vážné výzvy k odpovědným činitelům. Je-li na pražských ulicích nějaký neřád, voláme veřejně odpovědné činitele, aby jej odstranili. Padají-li z některé střechy tašky, dovoláváme se mocným, tak říkajíc kozinovským hlasem odpovědných činitelů, přinejmenším pražského primátora, aby do roka a do dne zakročil. Vystrčí-li někdo někde červený nebo velkoněmecký prapor, strhne se pokřik volající za to k odpovědnosti přinejmenším ministerského předsedu. Od veřejných záchodků až po veřejné otázky domáháme se sluchu odpovědných činitelů; což rozšiřuje tajemný dojem, že existují jakési bytosti, které nemají nic jiného na práci nežli být odpovědny za vše, co se děje.
Je-li na Karlově náměstí ucpaný záchodek, neupozorníme na to nejbližšího strážníka, nýbrž celý pražský magistrát s pochmurnou narážkou na jeho odpovědnost. Zpozdí-li se vlak, voláme za to k osobní odpovědnosti a soudu božímu ministra železnic a tak dále.
Máme jakési demokratické představy o všem, jenom ne o odpovědnosti; odpovědnost připisujeme pouze “činitelům”, čímž míníme osoby zvláště vysokých hodnostních tříd. Voláme-li pořád k odpovědným činitelům, zapomínáme na demokratický fakt, že všichni lidé jsou odpovědni. Za ucpaný odtok není tak tuze odpovědný starosta jako spíše lidé, kteří tam naházeli papíry a ohryzky. Ve většině případů je skutečná odpovědnost daleko blíže než tam, kde se jí slavnostně dovoláváme. Nikde ve světě se tolik nepíše o odpovědných činitelích jako u nás; snad je to proto, že jsme ze všech darů přírody zvláště zapomněli pěstovat dar osobní občanské odpovědnosti.

LN, 23. 5. 1926

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

ET

Příloha 4

27 – 28/2022

VYCHÁZÍ: 19. 10. 2022

Jan Amos Komenský – svědek Kristův a představitel univerzální reformace

Komenského pohled na Jana Husa

Jan Hus a Jan Amos Komenský – i přes odlišnost životního příběhu a údělu a časovou vzdálenost dvou set let – mají k sobě velmi blízko. Spojuje je silná a odhodlaná touha i pevné úsilí po obnově a nápravě křesťanství a společnosti jejich doby. První z nich položil základy programu reformy křesťanské církve v Čechách a druhý tento program dovršuje v univerzálním celosvětovém kontextu jako pozoruhodný projekt všeobecné nápravy lidstva.

Komenský se k Janu Husovi zřetelně přihlašoval jako člen Jednoty bratrské a chápal její počátek v Husově reformaci. Píše o tom ve svém dopise z roku 1647, jehož adresátem byl Jan Valentin Andreae. Vyslovuje v něm svoji sounáležitost s církví, která nezačala svou reformaci od Martina Luthera nebo Jana Kalvína, nýbrž od Jana Husa. Připomíná, že česká reformace je o sto let starší než pozdější, ke kterým v Evropě dochází.

Komenský považoval ve své koncepci českých církevních dějin právě Jednotu bratrskou za vlastní dědičku Husova odkazu. Skutečnost, že Betlémská kaple, která proslula Husovými kázáními, byla po vydání Rudolfova majestátu v roce 1609 svěřena univerzitou právě Bratřím, považoval Komenský za doklad toho, že jsou „pravými Husovými potomky", jak píše ve Stručné historii církve slovanské. Přesto ve spise „Obnova církve" (Hageus redivivus), kde parafrázuje citát z 1. listu apoštola Pavla do Korintu, zdůrazňuje, že křesťané mají především náležet Ježíši Kristu a k němu vést druhé: „Přestaňte říkat: Já jsem Pavlův, já Apollův, já Husův, já Lutherův, já Kalvínův."

O Janu Husovi píše Komenský podrobněji ve dvou svých historicky zaměřených pracích, v **„Historii o těžkých protivenstvích církve české"** a ve „Stručné historii církve slovanské". V prvním z těchto děl poukazuje, že když Hus ve svých kázáních káral obyčejné lidi, považovali ho duchovní za velkého muže. Jakmile však začal kárat je, změnili názor. Ve druhém uvedeném spise jsou zmiňována některé Husova díla, včetně česky psané „Postily na nedělní evangelia".

Komenskému byl na Husovi blízký jeho zájem o vzdělávání a výchovu, neboť jak Hus, tak i Komenský byli učitelé. V české Didaktice charakterizuje Husa jako *„zvláštního milovníka škol a vzdělavatele"*. Komenský v předmluvě Kancionálu z roku 1659 oceňuje Husův příklad a význam pro obnovu církve pěstováním církevního zpěvu a tvorbou písní. Písně připisované Husovi, včetně písně „Jezu Kriste, štědrý kněže", byly zařazovány do bratrských kancionálů a zařadil ji do svého Kancionálu i Komenský.

Komenský uvádí Jana Husa, když se ve Všenápravě věnuje tématu reformace. „Ohniveji začal nápravu Hus… hlavně světskou vládu ve věcech duchovních." Jan Hus je Komenským připomínán spolu s dalšími náboženskými reformátory, jakými jsou Petr Valdus, Martin Luther, Jan Kalvín a další. Ale to podle něho byly jen reformace částečné, avšak musí se prosazovat celek. Reformace se sice v minulých stoletích uskutečňovaly ve své rozmanitosti, ale byly přece jen místně vymezené. Komenský oceňuje na Husovi, že jeho reformace byla zaměřena především na život. *„Hus započal s nápravou života křesťanů." „Nikdo nezahájil dílo v jeho úplnosti, jeden každý se zaměřil na něco částečného: Hus na bezbožný život, doktor Martin Luther na článek o ospravedlnění, Kalvín na článek o večeři Páně a obřadech…"*

Reformaci chápe Komenský v nejširším smyslu jako pravou nápravu věcí lidských. Podle něho všechny dosavadní reformace byly jen zlomkovité, a proto musí nastat obecná náprava. Komenský pod pojmem „reformace" nemyslí jen náboženskou či církevní reformaci, ale chápe ji v nejširším smyslu jako nápravu vzdělání, politiky a náboženství ve vzájemné spolupráci osvícených odborníků. Náprava – reformace má být celkovou reformací nejen částečnou – nejen vnější, ale i vnitřní. Ve spise **„Cesta ke světlu" (Via lucis)** píše: *„Neboť je reformován spíše vnějšek než vnitřek, spíše články víry a obřady než víra projevená živými skutky, a tím i účinná služba pravé kázně." Podle Komenského má začínat každý reformu od sebe. „Spořádaná náprava církve bude také tím, budeli každý člen začínat reformu od sebe samého očišťováním chrámu Ducha svatého, jímž je a má být srdce každého křesťana…".*

Komenský Jana Husa spojuje s hodnotou pravdy a označuje ho za „věrného svědka pravdy". Komenský v **Závěti umírající matky Jednoty bratrské** hned na úvod svého Šestera národu odevzdává: *„Nejprve lásku k Boží čisté pravdě, kterou nám před jinými národy začal ukazovat Pán službou mistra Jana Husa. On ji zpečetil svou krví se svým pomocníkem i jinými mnohými věrnými Čechy…"* V jednom ze svých dopisů Komenský sám cestu poznání pravdy charakterizuje takto: *„Poznání pravdy je věc řádného života, opravdové pokory a vytrvalé modlitby."*

Komenský jako teolog

Přestože je J. A. Komenský všeobecně znám spíše jako učitel, byl svým vlastním povoláním teolog. Ve svém dopise amsterdamskému pastorovi reformované církve Bohumíru Huttonovi píše: „Jsem přece teolog a pro své didaktické i pansofické práce jsem se nezřekl svého povolání, jenom jsem se mu na čas vzdálil, abych jej mohl lépe sepsat."

Komenského rodina byla spjata s Jednotou bratrskou. V jejích školách na Moravě získal Jan základní a střední vzdělání. Součástí bratrských škol byla náboženská výchova a výuka, která byla spojena s katechismem – základní, a zvláště od doby reformace rozšířenou a užívanou příručkou. Prostřednictvím katechismového vyučování, které obsahovalo souhrn hlavních věroučných, etických a liturgických textů, byli vzděláváni a formováni mladí křesťané. Vzdělání a náboženská výchova v Jednotě bratrské byly soustředěny na Bibli a na její znalost i mezi laiky. Komenský byl pro své nadání vytipován a určen pro kněžské povolání v Jednotě bratrské. Této službě se nebránil a přijal ji jako celoživotní poslání. Jako budoucí kněz Jednoty si rozšířil obzor vzdělání zahraničním studiem teologie na kalvinistických školách – akademiích v Herbornu a Heidelbergu. Východiskem studia teologie na protestantských školách byla Bible a její výklad s tím, že se studovaly texty v původních biblických jazycích – řečtině a hebrejštině. Teologii chápal Komenský jako „vysvětlování Písma Písmem". Užíval opakovaně citát reformovaného bohoslovce a humanisty Andrease Hyperia, že teolog se rodí v Písmu. U Komenského se v jeho spisech setkáváme s důsledným biblicismem, který dokládá jeho zakotvenost v reformačním myšlení, jehož stanovisko priority Písma svatého trvale sdílel. Teologie má být zaměřena na Boží slovo, jak je to vyjádřeno již v názvu tohoto oboru. V **Obecné poradě** píše: *„Jsou bohoslovci, kteří sledují náboženské zákony nikoli dané Bohem, nýbrž vymyšlené lidmi, a proto buď zanedbávají slovo Boží, nebo čtou toliko písmena a platnost a smysl si vypůjčují odjinud."* Středem křesťanské teologie je podle Komenského *„znát prostého Krista"*, jak to vyjadřuje ve spise „Jedno nezbytné" **(Unum necessarium)**.

Komenský velmi těžce nesl konfesní spory. V teologických a náboženských sporech spatřoval i neblahou příčinu konfliktů a válek. Teologie se snaží o přesné formulace nauky a vymezuje se proti jiným názorům. Podobně reformační učení Lutherovo a Kalvínovo bylo formulováno ve vyostřené polemice a kritice tehdejšího učení a praxe římského katolicismu. Komenský si reformátorů vážil, ale přistupoval k jejich učení kriticky. Na akademii v Heidelbergu obhájil pod vedením učitele Bartoloměje Copenia svoji disputaci na téma **„O povaze ospravedlňující víry"**, ve které se zabýval základním protestantským článkem o ospravedlnění z víry. Její rukopis se sice nedochoval, ale Komenský se tématu ospravedlnění z víry věnuje v Obecné poradě, kdy se snažil o smíření sporů týkajících se tohoto učení. Komenský zdůrazňuje, že ospravedlnění není ani jen z pouhé víry, ani jen ze skutků, ale z obojího. Upozorňuje, že Pavel a Jakub hovořili každý do rozdílné situace. Pavel k těm, kteří se přikláněli k židovství a lpěli na zákoně, a Jakub se obracel proti těm, kteří zneužívali křesťanskou svobodu. V této souvislosti je dobré připomenout ekumenický dialog na toto téma a Společnou deklaraci Římskokatolické církve a Luterského světového svazu o ospravedlnění z roku 1997.

Komenský se také zabýval sporem o předurčení a možností názorového smíření v této otázce. Říká, že víra má tajemství, které není rozumem proniknutelné. Komenskému byl z reformátorů blízký Filip Melanchthon, který byl více otevřen humanismu než Martin Luther. Komenský na Melanchthonovi oceňoval, že se „drží zlaté střední cesty". Tato Melanchthonova střední cesta spočívala v tvrzení, že pro spásu je sice rozhodující Boží milost, ale lidské snažení není pominutelné.

Současně má teologie společně s filosofií a politikou své důležité místo v Komenského pozoruhodném konceptu všenápravy – univerzální reformace. Podle Komenského náleží teologům nade vše nejvznešenější cíl, ležící mimo všechny viditelné věci, spočívající v samé nesmrtelnosti duše, v její základně – Bohu a v jejím obvodu – věčnosti. Těžce nesl, že teologie je rozpolcená do tolika tisíců problémů, pochyb, svárů a nekonečných sporů a hádek. V Obecné poradě se obrací k teologům, aby se vyvarovali řevnivosti a sporů: „Dejme tomu, že by nějakého věřícího napadlo přijít dnes na schůzi teologů a že by viděl, jak se nemohou shodnout v názorech, že se hned nechají strhnout hněvem a častují se navzájem nadávkami, hned si vjíždějí do vlasů, bijí se pěstmi a k tomu se ještě koušou jako psi. Ke komu z nich se připojí? Rozhodně k nikomu, bude-li mít zdravý rozum; raději se vzdálí, aby se nepodílel na tom řádění." S naléhavostí Komenský prosí: „Prvním zdržením pokroku křesťanství byly ony neblahé, světu známé a pohoršlivé spory křesťanů, živené náruživým sklonem k disputacím, který se příliš rozmohl, při nejmírumilovnějším srdci Kristově vás snažně prosím a zapřísahám, přestaňte s tím konečně!" Teologové mají sloužit míru a jejich úkol je misijní, šířit evangelium k těm, kteří jej neznají. Vybízí teology: „Napodobujte již svého vůdce, který napřed konal a potom učil (Sk 1,1)."

Komenskému šlo o teologii založenou na Bibli a zaměřenou na praktický život. V tomto smyslu byl věrný pojetí teologie v Jednotě bratrské jako pomoci pro život z víry. Výstižně to Komenský vyjadřuje myšlenkou: „Teorie náboženství budiž krátká, praxe dlouhá po celý život."

Tři „Boží knihy" jako zdroje poznání

„Boží knihy" je klíčový název pro obsah pansofického vzdělávání, jímž je spatřován celek světa ve třech oblastech jako svět přírody, svět lidský a svět Boží. Koncepce všenápravy vychází z jeho pojetí trojího světla či trojí knihy poznání. Jindy hovoří také o trojí pokladnici moudrosti či o třech svících nebo svítilnách nebo o třech zrcadlech či třech divadlech a třech zákonech. Komenský mluví o trojí cestě k plnosti poznání: „Obrátit smysly a mysl všech lidí k věcem, k sobě a k Bohu skrze trojí knihu Boží, uvedenou u všech v důvěrnou znalost, aby odtud čerpali neustále vědění, moudrost a zbožnost." Smysly, rozum a víru stanovil Komenský jako kritéria poznání, jak pronikat k jednotlivým knihám Božím – přírodě, lidské mysli a Písmu. V Obecné poradě píše: „Tři svíce rozžal Bůh svému obrazu, člověku, a postavil je na svícny, aby viděli světlo ti, kteří vcházejí do světa; dosud však nevidí všichni a nevidí všechno. Vždyť až po dnešní den se mnoho neodkrytého skrývá v oněch pokladnicích Božích, v odlehlých koutech přírody, lidské mysli i Písma, jak uznávají ti, kdo pozorují každodenní odhalování nových tajemství a vidí, že jistě ještě mnohé zbývá."

Někdy Komenský vidí tyto tři knihy také jako tři stupně, po kterých se má postupovat. Začít se má od hmotných věcí a kráčet skrze duchovní ke zjeveným.

Tento obdobný postup shledáváme u středověkého františkánského teologa a mystika Bonaventury v jeho kontemplativním spise „Putování mysli do Boha", který také hovořil o trojím osvícení. Mysl se má nejprve obracet k hmotnému světu a vnějším věcem, pak se zaměřuje k sobě a do sebe, a nakonec vzhlíží nad sebe samu. Komenský říká: „Zdá se, že tuto metodu naznačil sám Bůh, který nejdříve stvořil tento hmotný svět, pak člověka plného rozumu a konečně přidal (oslovením člověka) svůj hlas. Tímto způsobem se také tyto schopnosti v člověku vyvíjejí: 1. v dětství smysly; 2. v mládí rozum; a konečně se utváří víra v Boha."

V Pansofii klade světlo mysli Komenský na první místo, poněvadž hovoří k těm, kteří jsou již obeznámeni s věcmi smyslovými.

U Komenského se setkáváme s tzv. přirozeným zjevením a s přirozenou teologií. Boží zjevení se neomezuje výlučně na Bibli, ale jeho prostředkem je celý svět – příroda a lidské nitro. Bůh se dává poznávat člověku skrze přírodu, skrze jeho nitro a skrze Písmo. Takto otevřená teologie je předpokladem jeho pedagogiky, kdy se člověk učí z přírody, ze svého nitra a z Bible. Toto trojí světlo je také pro Komenského východiskem v jeho Obecné poradě o nápravě věcí lidských.

Šťastný je člověk, kterého varuje cizí chyba.
Jan Amos Komenský

* * *

Uč se z cizích chyb, neboť život není dost dlouhý, aby je člověk spáchal všechny sám.
arabské přísloví

Pokaženost lidských věcí a role Prostředníka

V případě pohledu na člověka bývá Komenský charakterizován tak, že neakcentuje hřích takovým způsobem jako klasičtí reformátoři. Přesto se v Obecné poradě setkáme s jeho důkladnějším pojednáním o hříchu, který však označuje jako „pokaženost" lidských věcí. Toto pokažení lidských věcí se podle Komenského projevuje zvláště na náboženství. Původ pokaženosti je podle něho potřeba hledat hlouběji, v pádu prvních lidí. Komenský se věnuje lidskému hříchu a zaměřuje se na biblickou zprávu ze 3. kapitoly knihy Genesis, kterou podrobně vykládá. Pokaženost je podle Komenského úplná a odkazuje při tom na Žalm 14. „Nejjistějším důkazem pokažení je nepřetržitá špatnost. Ačkoliv se Bůh občas snaží o nápravu, lidé se stále řítí k horšímu. Také kdykoli Bůh svět slavnostně očistí, není to nadlouho. Svět brzy upadá do dřívějších chyb. Smysl pro mravnost přetrvá sotva pár let, brzy se vrátí záplavy hanebností, stačí číst všechny dějepisné knihy…" „Posledním stupněm bídy je to, že člověk, který takto padl, se nemůže pozvednout sám, ani ho nemůže pozvednout jiné stvoření. Pokažení je totiž úplné." Komenský rozlišuje hřích prvotní a hřích aktuální, který je myšlenou, vyřčenou nebo uskutečněnou špatností.

Komenský jako teolog zdůrazňuje zásadní roli Ježíše Krista pro nápravu člověka a světa. „Člověk, který tak padl, se nemůže pozvednout sám, ani být pozdvižen jiným stvořením… člověk tedy potřeboval někoho jiného, kdo by mu pomohl a vrátil mu to, co ztratil." „Kristus je vskutku pro naši nápravu vším, jako jím byl při našem stvoření. Jím jsme totiž byli všichni stvořeni, on nás osvěcuje, když přicházíme na tento svět, on nás přitahuje k lásce ke všemu dobrému, co kde na světě je. Od něho přijímáme životní síly, protože on je život nás všech." Pro Komenského je Ježíš Kristus „Bůh a člověk v jedné osobě, Slovo učiněné tělem". V Kristově osobě se spojuje Boží i lidská přirozenost. Tato jeho lidská přirozenost nebyla poznamenána hříchem. Ježíšovo lidství je „bez pokažení". Komenský označuje Krista jako „nového Adama" podle apoštola Pavla. Ježíš měl být novým Adamem, protože měl obnovit, tedy jakoby znovu stvořit, pokaženou lidskou přirozenost. Jiný z titulů Ježíše, který Komenský užívá, je „Obnovitel". „Ježíš Nazaretský, syn Mariin, ukřižovaný za Pontského Piláta, je tím Obnovitelem lidského rodu." „To, že nás Kristus znovu navrátil do rajského stavu, může ukázat také jasná paralela mezi Adamem starým a novým, poněvadž právě Kristus je nazván novým Adamem, …skrze něhož se máme stát syny Božími a pravým Božím pokolením."

Komenský nazývá Krista „Opravovatel", který přichází, aby opravil a vrátil věci k jejich počátkům. „Tento jediný člověk ukázal, jací měli být všichni. Tento jediný byl dán za příklad, jímž by všichni mohli znovu získat to, o co přišli. A jedině jeho zásluhou se mu všichni, kdo chtějí, mohou podobat prostřednictvím znovuzrození (J 1,15)." Kristus je pro Komenského vzor, na který se máme dívat a jeho napodobovat. Pro Komenského však není Ježíš Kristus jen učitel, ale současně je ten, který nám přináší spásu. Komenský vyznává: „Mimo Krista není spásy." Ježíš Kristus je prostředníkem, obnovitelem, opravovatelem a jako takový zaujímá ústřední místo v monumentálním Komenského konceptu univerzální nápravy světa. Není rozdíl mezi osobní vírou Komenského, vyjadřovanou v modlitbách a v jeho útěšných spisech, jakými jsou „Přemyšlování o dokonalosti křesťanské", „Hlubina bezpečnosti" i ve spise ze závěru jeho života „Jedno nezbytné", a jeho všenápravným konceptem, kde Kristus je v samotném jeho středu. Komenského christocentrismus je zjevný v jeho spiritualitě i v jeho teologii, pansofii a všenápravě. „Ježíš Nazaretský je tím jediným prostředníkem mezi Bohem a lidmi a tím pravým obnovitelem lidského rodu."

Komenského spjatost s Jednotou bratrskou a její odkaz národu

V roce 1650 píše Komenský Kšaft umírající matky Jednoty bratrské. Jednota je pro něho jako matka, která umírá a loučí se se svými dětmi. Na Jednotu bratrskou tento poslední biskup (senior) její české větve však myslí ve spojení s národem. Český národ je Komenským viděn jako hlavní dědic duchovního majetku Jednoty bratrské. Jednota bratrská přišla o svůj majetek i o své sbory a školy. Komenský zde užívá přirovnání, jako když byl Ježíš zbaven svého roucha jako toho jediného, co měl. Komenský povzbuzuje ty, kteří museli pro své vyznání odejít ze své vlasti a již se tam nemohou vrátit: *„Ó synové, nekormuťtež se již více nad ztrátou zemské vlasti a stánků obydlí svého i stánků božích zde na zemi."* A posiluje je vizí z knihy zjevení o Beránkovi u trůnu Božího a vítězství jeho věrných. Ve svém spise Kšaft umírající matky Jednoty bratrské se obrací k jednotám polské (polská jednota přežila českou), římské, německé a helvetské.

Komenský neužíval pro jednotlivá vyznání slovo církev, ale označoval je jako jednoty: jednota polská, jednota římská, jednota německá, jednota helvetská (švýcarská). Z toho je zřejmé, že ve svém Kšaftu má Komenský na mysli pojetí církví národních. Ale již v tomto spise se rýsuje jeho pojetí církve univerzální, které je pak spojeno s jeho všenápravou a vizemi nového náboženství jednoty a harmonie, když píše: „Všechněm pak spolu jednotám křesťanským odkazuji roztoužení se po jednomyslnosti a smíření se a spojení ve víře a lásce v jednotě ducha."

Základ a podstatu křesťanství spatřuje Komenský právě v odkazu Jednoty bratrské, kterým jsou věci podstatné, služebné a případné. „Ó byste se roztoužili všickni po pravé účastnosti milosrdenství božího, po pravé účastnosti zásluhy Kristovy, po pravdivé účastnosti přesladkých vnitřních darů Ducha svatého, kterých se skrze pravdivou víru, pravdivou lásku a pravdivou naději k Bohu dochází, v čemž podstata křesťanství záleží." Podstatnými věcmi je milost Boží, zásluha Kristova a dary Ducha svatého a k nim se vztahuje víra, láska a naděje. Služebnostmi (služebné věci) jsou pak slovo (kázání), klíče (kázeň) a svátosti (křest a večeře Páně). „Případnými věcmi" jsou pak různá nařízení a ceremonie (obřady). S tímto základem křesťanství se u Komenského setkáváme také v Obecné poradě, kde představuje pravé budoucí náboženství na podkladě bratrského učení o věcech podstatných, služebných a vedlejších. Toto bratrské učení vyjádřené již Lukášem Pražským je Komenskému podstatou křesťanství. V podstatných věcech mají být praví křesťané jednotní. Podle Komenského „má být to podstatné naplňováno nejpilněji, služebné nejjednodušeji a obřadné dobrovolně".

Pojetí a podoba církve v Jednotě bratrské se promítá do Komenského koncepce všenápravy. Jedná se o pastoračně-pedagogické rozdělení do tří skupin jako počínající, pokračující a dokonalé (k dokonalosti se nesoucí), jak tomu bylo ve sborech Jednoty bratrské.

Základním rysem nového náboženství podle Komenského projektu Obecné porady je však ekumenismus založený na pravé jednotě. Ve své vizi hovoří Komenský o velké budoucí Jednotě, která nastoupí místo té malé, již umírající. Ve Výzvách Eliášových (Clamores Eliae) se Komenský obrací k Jednotě bratrské slovy: *„I ty, milá Jednoto bratrská, posloužilas za dnů svých vůli Boží v národu svém a připravila cestu jiným… usni již ve jménu Božím a dej místo veliké jednotě, kterouž Pán shromáždí ze všech národů pod nebem…"*

Ve svém dopise Bratřím Lednickým, Púchovským a Skalickým z 10. února 1670, který Komenský psal na lůžku, nastiňuje prorockou vizi, že *„místo malé jemu milé Jednoty, vyzvedl moudrý a dobrý Bůh velikou Jednotu, sobě milejší nejen v celé vlasti, ale po všech národech země."* „Již vidím, jak po sobě dveře Jednoty malé zavříti a před sebou dveře Jednoty veliké odevříti."

V Obecné poradě vyslovuje svoji velkou ekumenickou vizi: „Částečné církve ustanou, nechť tedy ustanou i hesla, nyní jaksi nezbytná mezi církvemi od sebe oddělenými, ale v budoucnosti nepotřebná. Církev bude už jediná, obecná." Je zřejmé, že Komenského ekumenismus má souvislost s jeho pansofickým univerzalismem a s jeho eschatologicko-chiliastickou nadějí.

Stále aktuální Komenského poselství v jeho Šesteru

Komenského tzv. Šestero obsažené v **Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské** lze vyjádřit ve zcela stručné podobě:

1. Odkazuji ti lásku k Boží pravdě,
2. Bibli svatou,
3. lásku k řádu a kázni,
4. společnou službu Bohu,
5. pěstování rodné řeči a
6. lepší výchovu mládeže.

První výzva Šestera souvisí a je tematicky propojena s Husovým „Sedmerem" o hledání pravdy z jeho spisu Výklad víry, zejména se čtvrtou výzvou „miluj pravdu". Pojem „Boží pravda" či „pravda Páně" se stal charakteristickým a ústředním pojmem pro českou reformaci. Druhá výzva se týká Bible jako zdroje poznání této pravdy, která je zosobněna v postavě Ježíše Krista. Komenský zde měl na mysli biblickou překladatelskou a vykladačskou práci v Jednotě bratrské, jejímž vrcholem je šestidílná Bible kralická. Třetí výzva nám připomíná řád a jeho dobrovolné přijímání, jak to bylo příznačným rysem Jednoty bratrské. Tento charakteristický rys rozvíjí ve spise „Historie církve slovanské" a chápe jej jako její zvláštní přínos. Služba Bohu „jedním ramenem" (srov. Sof 3,9 ve znění podle Bible kralické) znamená tolik potřebnou jednotnost, svornost a schopnost spolupráce. V této výzvě je obsažena ekumenická vize jednoty křesťanství, ale i eschatologický výhled k jednotě a harmonii lidstva a světa jako celku. Pátá výzva směřuje k pěstování a kultivaci našeho rodného jazyka. Šestá výzva připomíná pedagogický charakter Komenského díla a jeho zájem o mladou generaci a její kvalitní a odpovídající výchovu. Komenského Šestero nepostrádá aktuálnost ani dnes a jeho znalost náleží mezi základní katechetické texty křesťanů, hlásících se k české reformaci, neboť jsou stručným shrnutím Komenského poselství a reformačního odkazu.

Tomáš Butta

Uherský Brod – jedno z možných míst narození Jana Amose Komenského

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

29-30/2022

16. listopadu 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
14. prosince 2022

Z obsahu

* **Vánoce**

Poselství k 19. neděli po sv. Trojici

BUĎTE PŘIPRAVENI A VAŠE LAMPY AŤ HOŘÍ.
LUKÁŠ 12,35

Co znamená být připraven? Pro Ježíšovy posluchače to bylo zřejmé; Ježíš doslova řekl: „Ať jsou vaše bedra přepásána.“ Je třeba převázat si plášť, aby nepřekážel při práci. Buďte připraveni, něco budete dělat. Takový plandavý plášť překážel i při chůzi. Když se Izraelci chystali vyjít z egyptského otroctví, jedli beránka podle Hospodinova příkazu ve chvatu, měli přepásaná bedra, opánky na nohou a hůl v ruce (Ex 12,11). Byli připraveni okamžitě vyrazit na cestu ke svobodě, jakmile Mojžíš zavelí. Nevím, jestli si Ježíšovi posluchači vzpomněli právě na tuto chvíli. Možná ano, vždyť hod beránka slavili každý rok a vlastně – Ježíš s učedníky právě míří na svátky do Jeruzaléma.

Co znamená „vaše lampy ať hoří“? To rozhodující, na co máme být připraveni, možná přijde v noci, a to tak náhle, že nebude příležitost shánět olej a hledat zápalky. Bydlím ve městě, kde lampy na ulici svítí celou noc. Nedávno jsem navštívila přátele na vesnici. Pouliční lampy zhasly v jedenáct večer, lidé v domech už nesvítili, obloha byla zatažená, zkrátka všude naprostá tma. Měla jsem u sebe mobil a byl dost nabitý, takže jsem si mohla svítit na cestu tak dlouho, jak jsem potřebovala.

Buďte připraveni. Ale na co se máme připravit? Kdybychom měli alespoň nějakou představu o tom, co přichází, mohli bychom se přece připravit lépe. Co tedy čekáme? Tuším, že jste se také setkali s lidmi, kteří rozhlašují, že právě nastává konec světa. Všude se dějí hrozné věci, ale Bůh už přichází a všechny ty viníky potrestá. My spravedliví se pak už jen budeme věčně radovat. To je poněkud jiný postoj než prosby lidí, kteří trpí, velmi trpí, a prosí o vysvobození. Jsou na světě lidé, kteří umírají hladem a dívají se na to, jak hladem umírají jejich děti. Jsou na světě lidé, kteří umírají, protože je někdo zastřelil nebo na ně hodil bombu. Jsou na světě lidé, kteří jsou dlouhodobě deptáni zotročením nejrůznějšího druhu. Ti všichni vyhlížejí záchranu. Bůh přece přijde a všechno napraví. Poslední soud. Pak bude zřejmé, co je dobro a co je zlo. Jak se ale na tohle připravit? A mluví Ježíš vůbec na tomto místě v Evangeliu podle Lukáše o posledním soudu? Je teprve na cestě do Jeruzaléma a učí posluchače, jak žít (L 12,31).

Poslední neděle v církevním roce se jmenuje Neděle Krista Krále. Následuje období adventní, kdy uvažujeme o Kristově příchodu ve všech různých významech toho slova. Kristus přijde také jako král. Nevíme, kdy (Sk 1,7). Co budeme dělat do té doby?

Jana Křížová
farářka
Evangelické církve metodistické
v Praze 2

Kostel P. Marie Vítězné Praha

Kostel postavil v letech 1611-1613 nejspíše Giovanni Maria Alliprandi pro německé evangelíky a.v., jednalo se patrně o první barokní stavbu v Praze. Slavnostně byl otevřen 21. července 1613 - o rok dříve než staroměstský evangelický luterský kostel Svatého Salvatora - jako kostel Svaté Trojice, se vchodem situovaným ze směru od Petřína. Evangelickým farářem malostranských luteránů byl již od roku 1609 Tobiáš Winter.
Dne 8. července 1619 zde byl slavnostními bohoslužbami zahájen Generální sněm Koruny české, který 31. července přijal ústavu České konfederace, 19. srpna sesadil Ferdinanda II. Štýrského a 26. srpna zvolil českým králem Fridricha Falckého. Po Bílé Hoře připadl kostel řádu bosých karmelitánů, kvůli přímluvě člena řádu za vítězství v průběhu bělohorské bitvy. Na přání Ferdinanda II. byl přejmenován na kostel P. Marie Vítězné a Antonína Paduánského, jehož ctitelem císař byl. V letech 1625-1644 byla stavba adaptována, vnitřní orientace byla otočena, se vchodem ve směru od Vltavy. Kostel je celosvětově znám jako kostel ´U pražského Jezulátka´ - podle sošky přivezené v 16. století ze Španělska matkou Polyxeny z Lobkovic; ta ji roku 1628 věnovala tomuto kostelu.
Zajímavost
Úcta věnovaná této sošce, pro kterou je určen i rozsáhlý soubor obleků, překračuje biblické novozákonní svědectví o dítěti Ježíši a přesahuje nejen protestantskou a pravoslavnou církevní tradici, ale i věrouku římskokatolickou. Převlékáním sošky dosahuje tato lidová zbožnost až za hranici křesťanství, přes hranici pověrečnosti.
https://mistareformace.cz/cs/m/kostel-p-marie-vitezne-praha

Uzdravení deseti malomocných
L 17,11–19; 2 Kr 5,1–17

Setkáváme se s postavou Samařana. Všichni známe podobenství o milosrdném Samařanu, ve kterém tento cizinec je dán za příklad lidského a milosrdného jednání. Teď je opět vyzvednut jeden z těch, kterými Židé pohrdali. - Co to asi má Lukáš s těmi Samařany?, napadne nás. Možná v tom ovšem nebude žádná záhada, Lukáš, který určitou dobu doprovázel apoštola Pavla, byl lékař. To znamená, že se jistě řídil etickými principy podle Hippokrata. A žádný doktor nebude rozlišovat lidi na vhodné léčby a na lidi, pro které se nevyplatí věnovat své síly a lékařské umění. Pro pravého lékaře je na prvním místě vždy člověk. A je lhostejno, z jaké krajiny pochází. Když podle ústního podání kdysi Ježíš řekl tu známou větu, že lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní, tak to pochopitelně souzní s Lukášovým myšlením. A Lukáš jen rád podtrhuje, že i Ježíš takto přemýšlí. Překračovat kastovní či etnické bariery nevelí jen lékařská morálka, ale je to i záměrem Hospodinových řádů.

V našem příběhu teď čteme, že se Ježíš setkává s deseti malomocnými. V té době šlo o nemoc smrtelnou. Malomocní žili v nucené izolaci od společnosti a musíme říci - i když to zní příliš tvrdě - vlastně čekali na smrt. Tito nemocní na lepru teď vidí přicházet Ježíše. Podle daných konvencí zůstanou stát opodál. A hlasitě volají: „Ježíši, mistře, smiluj se nad námi.“ Oslovují Ježíše slovem „mistře“ nebo „veliteli“. Nevolají k němu jako k náboženské autoritě. Ježíš v této chvíli není pro ně Bohem poslaný Rebbe nebo snad dokonce Pán, ale mistr - léčitel, velitel nad zlými nemocemi. Touží po uzdra-

Dokončení na str. 2

Kaple Božího těla Praha

Kaple Božího těla stávala na dnešním Karlově náměstí, od později postaveného kostela sv. Ignáce směrem do náměstí. Byla založena roku 1393 bratrstvem ´Obruče a kladiva´. Jednalo se o šestibokou stavbu s věží uprostřed. Její podoba je známa z dochovaných dobových rytin. V roce 1403 byla kaple předána univerzitě, která roku 1416 zavedla i zde vysluhování ´sub utraque´, pod obojí způsobou. Dne 12. dubna 1437 byla v kapli slavnostně vyhlášena kompaktáta přijatá církevním koncilem v Basileji a podepsaná 5. července 1436 v Jihlavě. Po vydání Rudolfova Majestátu byla kaple v roce 1612 dána do užívání Jednotě bratrské, jejímu německy mluvícímu sboru, jehož správcem byl Johannes Corvinus. Po bělohorské bitvě byla kaple předána jezuitům, kteří ji používali, dokud nepřešli do protějšího kostela sv. Ignáce, který byl stavěn v letech 1665-1699, a který se stal vedle Klementina druhou baštou protireformace. Kaple chátrala a město ji nechalo roku 1791 zbourat, třebaže o ni po Tolerančním patentu žádali pražští evangelíci.
Zajímavost
Na vnější zdi byly umístěny dvě kamenné desky s latinským a českým textem kompaktát, které zde tak byly, na křižovatce dvou hlavních směrů, komukoli k dispozici. Dnes jsou uloženy v lapidáriu Národního muzea na Výstavišti. V kapli byli pohřbíváni univerzitní mistři, posledním byl rektor Jan Kampanus Vodňanský (+ 1622)
https://mistareformace.cz/cs/m/kaple-boziho-tela-praha

Jaroslav Fér

AKTUALITA: CENY CHARITY ČR ZA ROK 2022

V katedrále sv. Víta na Pražském hradě se dnes večer udílely Ceny Charity ČR za rok 2022. Obdrželo je devět osobností především z řad dobrovolníků. Předávání cen následovalo po liturgii, které předsedal pražský arcibiskup Jan Graubner. Sám pak také jednu z cen obdržel za olomouckou arcidiecézi, kterou léta vedl. Od počátku svého působení měl jako biskup charitu na starosti a věnuje se jí také na úrovni České biskupské konference. Významným způsobem se podílel na vzniku konkrétních projektů, největší z nich je Tříkrálová sbírka, která je dnes největší sbírkou v ČR. Za pražskou arcidiecézi ocenění dostal Stanislav Žák, zakladatel a ředitel Charity Starý Knín, kterou vede tři desítky let. Za jeho vedení se organizace rozšířila z jednoho malého střediska na středisek deset a z počtu pěti pečovatelek a zdravotních sester na zhruba 250 pracovníků a dalších charitních dobrovolníků ve farnostech. Cenu si odnesl dobrovolník Řeckokatolické charity Andrij Penjuk, farář řeckokatolické farnosti v Karlových Varech, kaplan věznice Ostrov a dobrovolný duchovní věznice Horní Slavkov. Věnuje se také práci s dětmi a mládeží, duchovní a sociální péči o vězněné osoby a jejich rodiny, spolupráci s probační a mediační službou, péči o bezdomovce a sociálně slabé. Po vypuknutí války na Ukrajině pomáhal organizovat pomoc v Karlových Varech a okolí jak pro uprchlíky, tak i pro Ukrajince, kteří zůstali ve vlasti a bojují. Charita ČR předala svou cenu pro letošní rok také dobrovolnici Oblastní charity Rajhrad Beatě Jandákové, dobrovolníkovi Diecézní charity České Budějovice Vladislavu Štrejnovi nebo Petře Zíkové, která je koordinátorkou dobrovolníků či Tříkrálové sbírky a působí v Oblastní charitě Hradec Králové. Cenu si převzal i vedoucí Střediska sociální prevence a humanitární pomoci Charity Litoměřice Jakub Ružbatský, ředitelka Charity Frenštát pod Radhoštěm Lenka Tabachová a Lada Vlčková, vedoucí Intervenčního centra Plzeňského kraje a Terénní krizové služby Diecézní charity Plzeň. ***(red)***

Z církví doma i ve světě

Členové Ekumenické komise pro církevní dějiny 17. století uzavřeli činnost slavnostním zasedáním

V úterý 11. října se sešli členové Ekumenické komise pro církevní dějiny 17. století s představiteli České biskupské konference (ČBK) a Ekumenické rady církví (ERC) na svém slavnostním zasedání na závěr své činnosti ve Vratislavově sále na pražském Vyšehradě.

Za Ekumenickou radu církví byla na setkání přítomna 1. místopředsedkyně ERC Ivana Procházková, emeritní předseda ERC Daniel Ženatý a generální sekretář ERC Petr Jan Vinš. Za ČBK se zúčastnil její předseda, pražský arcibiskup Jan Graubner, delegát ČBK pro ekumenismus, plzeňský biskup Tomáš Holub a generální sekretář Stanislav Přibyl. Kromě zástupců církví se zde sešli také historici Tomáš Parma z Cyrilometodějské teologické fakulty v Olomouci, Ota Halama z Katedry církevních dějin ETF UK, Tomáš Petráček z Univerzity Hradec Králové a Jiří Just z Historického ústavu AV ČR.

Členové komise se podělili o své zkušenosti ze společné práce na ekumenickém pohledu na církevní dějiny v konfesně vyhroceném 17. století. Zhodnotili výstupy své práce, kterými byla série pracovních listů na témata spojená s oblastmi činnosti komise, několik odborných kolokvií a společná modlitební setkání na Bílé Hoře v roce 2020 a na Staroměstském náměstí v roce 2021. Představitelé ERC a ČBK poděkovali členům komise za jejich nasazení. Setkání poté pokračovalo neformálně společnou večeří.

Ekumenická komise pro církevní dějiny 17. století vznikla společným rozhodnutím ERC a ČBK v roce 2017.

Více informací o činnosti komise lze nalézt na stránkách ERC: https://ekumenickarada.cz/17stoleti

Pracovní listy jsou volně ke stažení na webu ERC:

Pracovní list č. 1 – Kudy se ubíraly dějiny kulturního dialogu
Pracovní list č. 2 – Proč se utíkalo z českých zemí kvůli náboženství?
Pracovní list č. 3 – Bílá hora – mýtus a dědictví ?
Pracovní list č. 4 – S odvahou odstraňujme předsudky
Pracovní list č. 5 – Rekatolizace

www.christnet.eu

Studie odhalila, že více než polovina amerických pastorů se ve svých sborech potýká s psychickými problémy

Nová studie odhalila, že více než polovina amerických pastorů se potýká s problémy duševního zdraví, které ovlivňují jejich sbory.

Společnost Lifeway Research provedla studii o duševních nemocech v protestantských církvích v USA a o tom, jak se s nimi pastoři vyrovnávají. Podle studie nejméně 54 % pastorů uvedlo, že „znají alespoň jednoho člena církve, u kterého byla diagnostikována závažná duševní nemoc, jako je klinická deprese, bipolární porucha nebo schizofrenie".

Oproti tomu pouze 34 procent z nich uvedlo, že „nikdy neměli člena církve s diagnózou závažného duševního onemocnění," informuje britský portál Premier.

Scott McConnell, výkonný ředitel společnosti Lifeway Research, vysvětlil, že „dochází ke zdravému generačnímu posunu, neboť u mladších pastorů a pastorů středního věku je mnohem pravděpodobnější, že se v církvi setkali s lidmi s vážným duševním onemocněním, než je tomu u nejstarších pastorů".

„Není však jasné, zda se přítomnost osob s těžkým duševním onemocněním mezi členy církve zvyšuje, nebo zda se prostě cítili pohodlněji, když se o svou diagnózu svěřovali mladším pastorům," dodal.

Ve studii bylo zohledněno také duševní zdraví pastorů. Nejméně 26 procent dotázaných uvedlo, že „bojovali s nějakým typem duševní nemoci", včetně 17 procent, kteří uvedli, že jim byla diagnostikována, a dalších devět procent, kteří ji zažili, ale nikdy jim nebyla diagnostikována.

Studie také ukázala, že ti pastoři, kteří jsou mladší 45 let, „nejčastěji uvádějí, že prodělali duševní onemocnění".

Pokud jde o duševní zdraví, o kterém se mluví z kazatelny, nejméně „60 procent pastorů uvádí, že o akutním nebo chronickém duševním onemocnění hovoří v kázáních nebo v poselstvích pro větší skupiny alespoň jednou ročně".

„U více než dvou z pěti pastorů se toto téma objevuje vícekrát ročně, 30 % o něm mluví několikrát ročně, devět procent přibližně jednou měsíčně a čtyři procenta několikrát měsíčně," píše křesťanský portál Premier.

www.krestandnes.cz

Skotská společnost musí zaplatit více než sto tisíc dolarů za zrušení evangelizační kampaně Franklina Grahama

Skotský soud rozhodl, že společnost vlastnící budovu, kde se měla konat evangelizační akce, na níž měl vystoupil americký evangelista Franklin Graham, musí zaplatit 111 000 dolarů za zrušení jeho kampaně. Důvodem zrušení měly být názory baptistického kazatele na homosexualitu a islám. V rozsudku, který v pondělí vydal glasgowský soud, bylo rozhodnuto, že společnost Scottish Event Campus Limited porušila britský zákon o rovnosti, protože v lednu 2020 zrušila akci pořádanou Evangelizační asociací Billyho Grahama.

www.krestandnescz

Inzerce

Rodina kazatele a nemocniční kaplanky vděčně přijme staré, jednoduché, nenáročné auto.

Tel.: 605 222 693.

Uzdravení deseti malomocných

Dokončení ze str. 1

vení fyzickém, touží být opět jako jiní lidé. To znamená, vrátit se do společnosti, mít přátele, být se svými rodinami - prostě fungovat jako dřív. Být opět člověkem a nejenom rozpadající s tělesnou schránkou. Teď tito nemocní nemyslí na spasení a věčný život. Touží po životě takovém jaký znali předtím.

Není to moc přízemní? Čteme Bibli, a v ní vždy půjde o nebe a o ty věci nejvyšší. Zdraví - když je - tak je to pěkná věc. Ale jsou i jiné poklady, poklady víry, spasení a věčný život, řekl by někdo. Ano máme před sebou Bibli, ale teď máme před sebou také deset chudáků, kteří se rozkládají. Co bychom si přáli my na jejich místě? Buď uzdravení, nebo rychlou smrt. Oni ještě stále touží po životě. Po životě vezdejším. Je to snad něco špatného?

Na tuto otázku nepřímo odpovídá i sám Ježíš. Ježíš navazuje na proroky, kteří ohlašovali, že příchod Božího království je spojen s pomocí trpícím. Snadno si vzpomeneme na Jana Křtitele. Ten z vězení posílá k Ježíši posly s otázkou: „Jsi ten, kdo má přijít, a nebo máme čekat někoho jiného?" A Ježíš odpovídá: „Řekněte Janovi, slepí vidí, hluší slyší, chromí chodí a chudým se hlásá radostná zvěst" To co předpovídal Izajáš, se teď plní. Ježíš Kristus to ví. A ví také, že fyzická nemoc je zpravidla jakýsi zvláštní (i když pro nás vždy trochu tajemný) projev té základní nemoci lidských bytostí, která v Bibli nese jméno „porušenost". Nejsme u konce s hledáním těch nejhlubších souvislostí mezi narušením vztahu s Bohem a lidskou bídou a strádáním duší. Ono pověstné vyhnání z ráje cítíme na sobě všichni. Totiž ty důsledky vyhnání z ráje. Bolesti duše i těla nás provázejí stále. Ježíš Kristus to ví. A proto touhou po zrušení kletby nepohrdá. Záchrana, vymanění z tohoto prapůvodního odcizení se jistě netýká jenom těla. Ale těla také. A nejedná se jenom o ovečky z izraelského ovčince. Bůh má ve svém záběru i další lidi - lidi z jiných národů. A to ví Ježíš také. Mohli by to dobře vědět všichni v Izraeli. Všichni, kdo vyznávají víru v Hospodina a kdo čtou Písmo svaté. Mohli, kdyby naslouchali Božímu hlasu, který zaznívá z Bible. Určitě by to vědět mohli, jenže takové věci slyší neradi. Lukáš píše o začátcích Ježíšova působení a vůbec neskrývá, jak si Izraelci drží v myslích jen to, co se jim líbí.

Je jednodušší zkusit si Hospodina rezervovat jenom pro sebe. A také je mnohem pohodlnější, určovat Bohu, jak má vypadat ten správný Mesiáš, kterého Bůh pošle. Jenže Ježíš se nemůže přizpůsobovat lidským představám. Bůh je pro všechny a tak pro všechny lidi na světě bude i Kristus. A když to Ježíš ví, tak to pro něj znamená, že tato zpráva bude znít jasně jako zvon. Lukáš toto Ježíšovo riskantní a provokativní zvěstování ani trochu neutlumuje. Ba dokonce píše, že tím provokováním Ježíš začíná celé své působení.

Stalo se tak v synagoze v Nazaretě, ve městě, kde Ježíš Kristus vyrůstal. Když někteří začali pochybovačně kroutit hlavami a říkat: „ Což to není syn Josefův?" Tehdy Ježíš věděl, že bude kamenem úrazu už ten fakt, že znali jeho rodinu, znali jeho dům. Věděli, jak vyrůstal v otcovském domě. - „Jaký tohle může být Mesiáš? Vždyť celou tu familii známe", říkali si lidé v synagoze. A tak Ježíš řekne: Jistě, „doma není nikdo prorokem". A dodá to, co ho málem už teď bude stát život: „Popravdě vám říkám, mnoho vdov bylo v Izraeli za dnů Eliášových, kdy na celou zemi přišel velký hlad. K žádné jiné nebyl poslán prorok, nýbrž jen k té vdově ze Sarepty v zemi sidónské. A mnoho malomocných bylo za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očištěn než syrský Náman.

Ježíš věděl, co dělá. Ví, že si zahrává, ale musí tak činit. A co tato jeho slova vyvolala? Čteme, že všichni v synagoze byli naplnění hněvem. Vyhnali Ježíše z města a vedli ho až na sráz hory, aby ho svrhli dolů. Ježíš ještě ani pořádně nezačal a už mohl skončit. Ale teď unikl, tak mu to dal Bůh. Prošel jejich středem a svou kůži si pro tentokrát zachránil. Bylo mnoho malomocných za proroka Elizea - a je jich mnoho i za Ježíše. V této chvíli k němu jde deset z nich. Volají: „Mistře, smiluj se nad námi." Nevím, jaký zásah od Ježíše čekali. Možná něco podobného jako čekal Náman. Že Ježíš bude jako každý jiný léčitel mávat rukama, vzývat Boha, vkládat na ně ruce, a nebo je bude přinejmenším něčím potírat. Jenže nic z toho se neděje. „Jděte a ukažte se kněžím", řekl Ježíš. To je všechno. Jděte a nechte se prohlédnout knězem, aby vás uznal za čisté. Oni jdou. A cestou zjistí, že jsou té hrozné nemoci, toho prokletí, zbaveni.

Umíme si představit jejich radost. Jak by ne, zase se stali lidmi, mohou normálně žít. A mohou zase i do chrámu na bohoslužby, a tak mít opět účast a podíl na bohoslužebním životě a Božím požehnání. To chápeme, tu jejich radost. Jen nechápeme, že nejdou opět za Ježíšem, aby mu prostě poděkovali. Je to divné. Jeden se však přece jenom vrátil. Hned jak zjistil, že je uzdraven, otočil se a spěchal za Ježíšem, padl tváří k jeho nohám a děkoval. Jak čteme" „Velikým hlasem chválil Boha." Ten, který se vrátil, byl Samařan. On a nikdo další. Na to Ježíš řekl: „Nebylo jich očištěno 10? Nikdo z nich se nenašel, aby se vrátil a vzdal Bohu chválu než tento cizinec?"

To je reakce, která nás zarazí. Ježíš vzápětí ocení Samařana, to ano. Ale v prvním momentě z jeho slov zaznívá zklamání. Devět mužů z Izraele, z Božího lidu, zůstává na povrchu dění. Bůh jim vrací zdraví a oni to berou jen jako štěstí v loterii. Nejspíš se smějí, možná poskakují radostí, možná jeden druhého plácá po zádech. Avšak jedno chybí. Vděčnost Bohu. Pochopení, že ten velký zázrak je Boží dar. Že to se nad nimi smiloval sám Hospodin, Bůh jejich otců a celého lidu. Že nejde jen o nějaký léčitelský kousek.

„Nikdo z nich se nenašel, aby vzdal chválu Bohu?" Je to smutné, ale nenašel. A tak i o nich platí, že celníci a nevěstky je předcházejí do Božího království.

Zároveň se i v této události potvrzuje, že to, co nejsou schopni „pobrat" domácí, to Bůh rád nabídne cizím. A nehledí na hněv vlastních oveček v synagóze. Nejdřív čteme o hněvu v Nazaretu, pak přijde i hněv jinde. A ta zuřivost vyvrcholí v Jeruzalémě. Ukřižováním.

Tomu cizinci z našeho příběhu Ježíš potvrdí jeho duchovní obrácení slovy: „Vstaň a jdi. Víra tvá tě zachránila." Ano. Víra jej zachránila pro zemi i pro nebe. Tak to chce Bůh. Chce, aby se z cizích stávali domácí.

Amen

Marian Šusták

30 let od rehabilitace Galilea Galilei

"A přece se točí," řekl prý italský učenec Galileo Galilei poté, co ho inkvizice pod hrozbou upálení donutila odvolat své poznání, že Země se točí kolem Slunce. Vědec, který s mnoha objevy z oblasti gravitace nebo astronomie značně předběhl dobu a popudil tím církev, byl před 30 lety, 31. října 1992, s konečnou platností rehabilitován. Rehabilitoval jej papež Jan Pavel II. po třináctileté práci zvláštní komise.

Astronom, fyzik a matematik Galileo Galilei se narodil v únoru 1564 v Pise ve zchudlé patricijské rodině, nejprve studoval medicínu, později matematiku a fyziku, kterým se pak věnoval až do své smrti. Jeho záběr byl obdivuhodný - studoval Archimédovo učení a sestrojil hydrostatické váhy, objevil neměnnost doby kyvu kyvadla, což později využil v kyvadlových hodinách, studoval zákony pádu, zabýval se zákony o stejnosměrném pohybu a setrvačnosti, odhalil i zákon akcelerace. Zabýval se i mechanikou.

Šikmou věž v Pise proslavil tento univerzitní učitel a badatel házením železných kulí při dokazování zákona o zemské přitažlivosti. Sestrojil mimo jiné první primitivní teploměr, tehdy nazývaný vzduchový termoskop. Zdokonalil dalekohled a prováděl s ním astronomická pozorování. Objevil s ním mimo jiné krátery na Měsíci, skvrny na Slunci či čtyři Jupiterovy měsíce. Církev zprvu nové objevy tolerovala jako možné hypotézy. Protože ale Galilei hlásal, že Slunce stojí a Země se točí, byla proti němu podána u inkvizice žaloba a jeho hlavní dílo Rozhovory o dvou velkých světových soustavách ptolemaiovské a koperníkovské (1632), v němž geocentrismus rozcupoval na kousky, bylo označeno za kacířské.

V roce 1633 byl proti němu veden v Římě proces, na němž byl nucen zříci se svých "bludů", a až do konce svého života pak zůstal pod kontrolou inkvizice. Zemřel 8. ledna 1642 v Arcetri téměř slepý - tak zaplatil za objev slunečních skvrn.

(red)

Radost v Pánu

(Filipským 4,4-7)

Tenhle Pavlův text je opravdu výzva. A nejen v této době. Před devíti lety se mi právě s tímto slovem stala hodně zvláštní věc. Připravoval jsem na tuhle pasáž kázání pro náš sbor. A hned na začátku mé přípravy mi zazvonil telefon. Volal jeden z mých nejlepších přátel, s nímž se znám už od gymnázia, že umřel náš společný kamarád. Přítel, s nímž jsme se znali 24 let. Ani dnes neznám úplně všechny souvislosti, ale zdá se, že se mu život stal nesnesitelným břemenem, jehož tíhu nedokázal už dál nést. Zastřelil se doma svou legálně drženou pistolí…

Radujte se v Pánu vždycky… Co teď s tímhle Božím slovem? Co dělat s takovým textem, když na něj pro slzy ani nevidíte? Jak to myslí: vždycky? Radujte se vždycky. Nevím, co byste dělali vy, ale já jsem tehdy prostě zavřel Bibli. A otevřel jsem ji až po několika dnech. Napadlo mě, že se podívám i jinam do Bible, jak o radosti mluví.

Zjistil jsem, že k biblické víře prostě radost neodmyslitelně patří. V ČEP se jen podstatné jméno radost vyskytuje asi 270x a kolem stovky výskytů má sloveso radovat se. Křesťanství je víra radosti. Radost patří do jeho DNA. Asi i proto Pavel říká v Ř 14,17, že království Boží… je ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. A když anděl zvěstuje pastýřům zprávu o narození Krista, říká zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid. (L 2,10) Radost patří do života lidí víry – a zřejmě nikoliv jako občasná příhoda nebo letmý záblesk světla v temné jeskyni, ale jako něco trvalého. Jak je to možné v tomhle slzavém údolí stínů, kde přece každá radost dřív nebo později skončí?

Zjistil jsem zvláštní věc. Například v žalmech, ale i jinde se radost vyskytuje v těsném sousedství s životními situacemi a emocemi zcela opačnými. Často v sousedství hluboké a temné bolesti. Kolik je tam vedle radosti zároveň slz, trápení, zklamání, emocí plných zoufalého nářku. Jistě, nalezneme v Písmu pasáže – a mnohé - o radosti, která má takříkajíc čistě pozemské rozměry, typu radosti z úspěchu, dobrého jídla, zemědělské úrody apod. Ale pak je tam i radost, když všechny takové radosti chybí nebo se jich zoufale nedostává.

Vždyť konečně ani apoštol, když píše tento dopis, není v zrovna lehké situaci. Je ve vězení a hrozí mu rozsudek trestu smrti. Navíc má starost o filipský sbor. Hrozí jim nebezpečí ze strany falešných učitelů, ale také vnitřní nejednota a třenice.

Radost, kterou má Pavel na mysli, zjevně není závislá na radostnosti situace, v níž je, není závislá na okolnostech. A podobně je to i jinde v Bibli. Je to radost, která je možná i v utrpení, která vás neopustí v pronásledování, kterou je možné mít uprostřed zkoušek a trápení, v soužení nejrůznějšího druhu. Ve 2 K 6 apoštol víc mluví o okolnostech své služby a výčet všemožných těžkostí končí slovy: máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme.

Tohle zjištění mě, navzdory bolesti, jež ve mně tehdy zůstávala, obrovsky povzbudilo. A věřím, že nás může povzbuzovat i dnes ve všech těch složitých okolnostech a tlacích, které prožíváme díky pandemii. Je tu pevná a hluboce zakotvená naděje. Máme proč mít starosti, ale je tu zdroj radosti, který nevysychá. Mnozí už mají proč být vyčerpaní, možná zdeptaní… Je tu radost, na kterou nemusíme čekat až do doby, kdy se naše situace změní. Pavel neví, jestli z vězení vyjde, a přesto se raduje. A zve i nás k radosti, i když jsme třeba jako on u konce lidských možností či na konci sil.

Ta radost rovněž souvisí s rozměrem vzájemných vztahů, se společenstvím, s přátelstvím. Nikdo z nás nemá být sám na svoje starosti, na svoje slepé uličky, na svoji bezradnost. Buďme těmi, kdo se radují s radujícími a pláčou s plačícími.

A nakonec, ona radost, je radost v Pánu. To se v tomto dopise, ale i na mnoha jiných místech Písma vytrvale opakuje. Není to radost bezdůvodná, není to laciný optimismus, není to pozitivní myšlení. Radost, o níž jde, má svůj základ v Bohu. Je to radost srdce, které je zaměřeno na Krista, raduje se ze vztahu s Bohem, žije z Boha. Hospodin je moje radost. (Ž 104,34) Sešli své světlo a svoji věrnost, ty ať mě vedou … a já přistoupím k Božímu oltáři, k Bohu zdroji své jásavé radosti a hrou na citaru ti budu vzdávat chválu, modlí se žalmista ve 43.žalmu, kde se zároveň ptá své duše, proč se tak trpce rmoutí. Vrcholem radosti je být s Tebou, vyznává David v žalmu 16. Zdrojem a základem této radosti je Bůh, náš dobrý Otec.

Radost v Pánu není žádný výkon našich zbožných sil, je to Boží milost, ovoce Ducha svatého. Nepramení z nás, působí ji Bůh. Pán, který je blízko. Bůh, který se k nám sklonil v Ježíši Kristu, který sestoupil do naší bídy a vzal ji na sebe. A i dnes ve svém Duchu vstupuje na naše všelijak i třeba slzavé cesty, do našich bolestí, do našich slepých uliček, protože, jak říká žalmista, je s tím, kdo je zkroušeného a zdeptaného ducha.

Tahle milost je nicméně úzce spjata s modlitbou. A o tom si povíme příště.

Robert Hart

Nelze sloužit dvěma pánům

Podle prvního přikázání Desatera (Ex 20,3) úcta patří jedině Hospodinu, Bohu Abrahamovu, Izákovu a Jákobovu. Zákazu úcty jiným bohům rozumíme především ve vztahu k různým lidskou rukou zhotoveným modlám. Kniha Exodus svědčí o Mojžíšově zděšení, když s deskami Desatera sestoupil s hory Oreb a našel lid křepčící kolem zlatého telete. Ony tesané či jinak lidskou rukou zhotovené modly byly pro Boží vyvolený lid neustálou hrozbou a nástrahou. Izrael byl Božím lidem, lidem zvláštním, Božím zvláštním vlastnictvím. Byly na něj proto kladeny vyšší nároky. Nepotřeboval hmatatelné bohy, vždyť už během cesty z Egypta měl celou řadu zkušeností, že Bůh, který byl patrný jen v poněkud abstraktním ohnivém sloupu, byl s ním, vedl jej a obklopoval jej svou péčí. Ale přesto Izraelité svodům k modloslužbě podléhali. O jednom takovém zajímavém svodu píše prorok Izajáš (44,15-17): Jakýsi muž měl dřeva více, než potřeboval; z toho, co měl navíc, zhotovil modlu a té se klaněl. Z nadbytku byl jen krůček k modloslužbě.

V dobách, kdy nám byl vnucován tzv. vědecký světový názor, který popíral existenci jakéhokoli boha či božstva, mohla mezi těmi, kdo věřili v Boha Hospodina, vznikat mylná představa, že úcta jiným bohům patří minulosti. Nešlo jen o různé talismany a podobné předměty, které s sebou někdy lidé nosí a kdesi hluboko ve svých nitrech si myslí, že jim přinesou štěstí či ochrání před něčím nepříjemným. Modloslužba v naší civilizaci – jak tehdy za komunistické totality, tak i dnes – přímo kvete. Na její častou a velmi nebezpečnou formu upozorňuje americký ekonom prof. Herman Daly (*1938) v předmluvě ke sborníku Toward a Steady-State Economy (K ekonomii stacionárního stavu): Tesané modly byly nahrazeny moderními modely aut, dalekými zahraničními cestami, cennými papíry a dalšími součástmi našeho způsobu života. Základní tón starozákonních proroků - varování před modloslužbou - je tak živý i pro současnou evropskou kulturu. Materiální bohatství, majetek přináší pokušení k modloslužbě.

I když Dalyho slova míří do civilizace konce 20. století, vedou nás zároveň i o dvě tisíciletí zpět, k Ježíšovu učení, a to k Jeho slovům z Kázání na hoře (Mt 6,24); v překladu Bible pro 21. století znějí: Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď totiž bude jednoho nenávidět a druhého milovat, nebo se bude toho jednoho držet a tím druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu."

Vyskytuje se zde dnes téměř nepoužívané a těžko přeložitelné řecké slovo mamon. Ani v novozákonním originále není časté, setkáváme se s ním ještě na jednom místě u Lukáše. Mnohé překlady je ponechávají nepřeložené, v ekumenickém překladu je použito slovo majetek, některé překlady mají peníze či bohatství, Josef Kurz je překládá spojením peníze a majetek. Na pošetilost kultu mamonu ukazuje Ježíš v podobenství o bohatém muži (L 12,15-24).

Vraťme se však ještě k putování izraelitů přes Sinajský poloostrov. Stály tam proti sobě kult Hospodina, Boha Stvořitele – který je vysoko nad světem, který přesahuje možnosti lidského poznání, a kult rukou zhotovených model, které jsou uchopitelné a nepřesahují hranice poznatelného světa. Pán Ježíš staví proti sobě uctívání Boha – Hospodina a kult mamonu. Předmět kultu mamonu se – podobně jako klasická modloslužba – vejde do materiálního, smysly poznatelného světa. Mamonu je věnována kniha, o níž jsme dříve slýchali z mnoha stran – Marxův Kapitál. Její autor vycházel z představy, že mimo smysly poznatelný svět nic neexistuje. Vytvořil ucelený filozofický systém, na nějž navazovaly jeho ekonomie a sociologie, chtějící vytvořit zcela spravedlivou společnost, v podstatě přiblížit se Božímu království, ovšem bez Boha, v omezeném materiálním prostoru. Dějinná zkušenost potvrzuje, že se mýlil, že to nelze. Písmo svědčí, že na samém začátku dějin vstoupil do lidské společnosti hřích. Jeho tíhu přišel sejmout Ježíš Kristus. On zve lidi k novému životu ve znamení víry, lásky a naděje. Zve nás za hranice rozumem poznatelného světa. Jeho prostřednictvím Bůh působí, Jeho prostřednictvím Bůh tvoří. On zdůrazňuje, že nelze sloužit Bohu i mamonu. A říká: *Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce* (Mt 6,21).

Sloužit Bohu vyžaduje vykročit za hranice rozumem a smysly poznatelného materiálního světa a přijmout Ježíšovo pozvání na cestu k nebesům. Naproti tomu služba mamonu se odehrává jen v tomto světě, který rozumem a smysly aspoň zčásti poznáváme. Tato dvojice cest nám připomíná jiná Ježíšova slova z Kázání na hoře o dvou branách a dvou cestách (Mt 7,13,14). Služba Bohu odpovídá úzké cestě, služba mamonu cestě široké. Onu úzkou cestu poznáváme a nacházíme v Ježíši Kristu. On o sobě vyznává (J 14,6): *Já jsem ta cesta, pravda i život.* Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. Skrze Něho, nikoli skrze mamon či bohatství. Jeho prostřednictvím poznáváme skutečné hodnoty. On je cestou k pravému, plně lidskému životu, cestou k Bohu Otci, cestou k Božímu novému světu, k Božímu království.

Jiří Nečas

Česká konfederace 1619

Česká konfederace je politický projekt protestantských stavů Koruny české, podle soudobého příkladu Spojených nizozemských provincií, uskutečněný Generálním sněmem v červenci 1619.

Generální sněm byl zahájen 8. července slavnostními bohoslužbami v evangelickém kostele Sv. Trojice na Malé Straně, přejmenovaném záhy na kostel P. Marie Vítězné.

Generální sněm jednal za stavovského povstání, které reagovalo na dlouhodobý tlak katolické strany a zvyšující se náročivost habsburské vlády.

Ústava České konfederace byla přijata 31. července 1619 ´v soudní světnici´ (Vladislavský sál) starého královského paláce na Pražském hradě.

Text Ústavy, připravovaný komisí složenou ze zástupců pěti historických zemí Koruny české, je založen na ideji stavovského státu a na rovnoprávném vztahu všech pěti zemí (Čech, Moravy, Slezska, Horní a Dolní Lužice).

Česká konfederace chtěla být a měla být právě alternativou absolutistické panovnické moci a náročivosti katolické strany, nedosahující v českých zemích ani 15 % obyvatel.

Slavnostní přijetí ústavy a vyhlášení konfederace zahájil česky president direktoria (stavovské vlády) Václav Vilém z Roupova (1580?-1641) a německy jeden z vůdčích iniciátorů konfederace Jáchym Ondřej Šlik (1569-1621).

V obou jazycích zazněl text Ústavy, Češi a Moravané přísahali česky, zástupci Slezska a obojí Lužice německy.

Česká konfederace je podle textu Ústavy evangelický stavovský stát, nábožensky v návaznosti na oba Majestáty a Porovnání z roku 1609 ba až na husitské manifesty a politicky na švýcarské Spříseženstvo a na nizozemský stavovský stát, případně na polskou stavovskou Rzeczpospolitu.

Jednotlivé země představují rovnoprávné právnické osoby.

Panovník je volen celým generálním sněmem, s pravomocemi omezenými ve prospěch stavů.

S existencí katolické církve se počítá, katolická víra zakázána není, ke konverzi katolíci nejsou nuceni. Požadováno je však prohlášení veřejně ani skrytě neškodit konfederaci.

Úřady jsou obsazovány evangelíky. **Ústava obsahuje zákaz působení jezuitského řádu na území České konfederace.** To všechno ovšem vyplývá ze skutečností a zkušeností minulých desetiletí.

Česká konfederace existovala necelých 16 měsíců, Rudolfovy majestáty platily pouhých 12 let - krátký čas ve srovnání s vývojem Spojených nizozemských provincií, které právě roku 1609 uzavřely mírovou smlouvu, jímž habsburské Španělsko de facto uznalo jejich samostatnost vyhlášenou roku 1581. Roli hrála i geopolitická situace exponované střední Evropy.

Zajímavost

Následně byla v srpnu 1619 uzavřena česko-rakouská konfederace a začátkem roku 1620 také česko-uherská.

https://mistareformace.cz/cs/m/ceska-konfederace-1619

Jaroslav Fér

Šetři, když ostatní utrácejí. Žij život, o kterém ostatní sní.

* * *

Než cokoliv vzdáš, uvědom si nejprve, proč jsi s tím začal.

* * *

Nikdo nikdy neřekl, že tvoje sny by měly být reálné.

* * *

Nejprve se tě budou ptát, proč to děláš. A potom se tě budou ptát, jak jsi to udělal.

* * *

Teorie pravděpodobnosti: čím více přání máš, tím víc se ti jich splní. Nejdůležitější je nepřestat snít.

Německá evangelická církev (DEK) 1919

Německy mluvící evangelické sbory luterské (a.v.) i reformované (h.v.) církve na území Československé republiky se po vzniku Československé církve evangelické (na Generálním sněmu v prosinci 1918) také oddělily od evangelických církví a.v. a h.v. v dřívějším Rakousku a na církevním sněmu 26. října 1919 v Trnovanech (německy Turn, dnes součást Teplic) vytvořily ´Německou evangelickou církev (Deutsche Evangelische Kirche, DEK) v Čechách, na Moravě a ve Slezsku´.

Církev přijala Augsburské vyznání (1530), které však nebylo uvedeno v názvu církve, neboť DEK přijala do svého společenství i nečetné německé reformované sbory. Sídlem církevního prezidenta Dr Ericha Wehrenfenniga (1872-1968) byl Jablonec nad Nisou. DEK byla uznána československým státem k 1. březnu 1920. Na 2. církevním sněmu (Kirchentagu), 5.-7. prosince 1920 v Trnovanech, bylo přijato Církevní zřízení (Kirchenverfassung), které bylo státem potvrzeno k 1. únoru 1923.

DEK se dělila na šest seniorátů (Ašský, Západočeský, Středočeský, Východočeský, Moravský a Slezský). Při vzniku v roce 1919 ji vytvořilo necelých 60 sborů, v meziválečném období vznikaly další. Roku 1944 DEK tvořilo vedle 70 sborů také 28 filiálních sborů a 120 kazatelských stanic. V roce 1930 měla DEK přes 130 tisíc členů, v tom asi 6 tisíc bylo národnosti české nebo slovenské a 3 tisíce polské; roku 1944 přesáhl počet členů 156 tisíc.

Třetí církevní sněm, 26.-30. září 1926 v Jablonci, sice odmítl vstup DEK do Svazu evangelických církví v Československu, ale nechal tuto možnost pro budoucnost otevřenou. Další církevní sněm, 23.-26. dubna 1933 v Jablonci, jednal již pod tlakem, když i někteří faráři se přidali k ´Německým křesťanům v Říši´ a podporovali nacismus, ale jiní byli na-opak ve spojení s Vyznávající církví v Německu a synod žádné veřejné prohlášení nepřijal. V Jablonci jednal i poslední církevní sněm, 30. srpna - 1. září 1940, až dva roky po záboru Sudet. Církev byla přejmenována na DEK v Sudetech a Protektorátě´ a byla inkorporována do Říšské církve a.v.

Německá evangelická církev přestala existovat po roce 1945 odsunem Němců. Podle retroaktivního těsně ´poúnorového´ zákona ze 6. května 1948 se tak právně stalo již ke 4. květnu 1945. Majetek DEK se dostal většinově do vlastnictví Církve československé (husitské) (také kostel v Jablonci nad Nisou), o něco více než čtvrtinu získala Českobratrská církev evangelická (např. Kristův kostel v Ostravě). Přitom vedení DEK v září 1945, a opakovaně na rozhraní let 1945 a 1946, dalo souhlas s připojením k ČCE. Ovšem Českobratrská církev evangelická se orientovala v dalším období na demokratické strany, kdežto Církev československá (husitská) na KSČ.

https://www.mistareformace.cz/cs/m/nemecka-evangelicka-cirkev-dek-trnovany-1919

Jaroslav Fér

K 550. výročí narození Lucase Cranacha st. – malíře reformace

Jiskra, kterou Martin Luther roznítil svými 95. tezemi, jejich přibitím na dveře wittenberského kostela, se rozhořela ve velký plamen a zaplála nad Německem a později nad celou Evropou. Luther se takto stal nejen odvážným rebelem a jako augstiniánsky mnich upoutal pozornost středověké církve. Významně ovlivnil také osobnosti, ze kterých je třeba si připomenout zejména Lucase Cranacha st.

Lucas Cranach se narodil 4. října 1472 v Kronachu. Posléze na základě svého vzdělání ve svém rodičovském domu, vede jeho putování do Vídně. V roce 1504 přichází do Wittenbergu, kde se stává dvorním malířem u kurfiřta Friedricha Moudrého. Tento post zastává také u kurfiřta Johannna Friedricha Chrabrého. Maluje obrazy nejen těchto kurfiřtů, ale portrétuje Albrechta z Brandenburgu, císaře Maximiliána s celou jeho rodinou. Dokonce se účastní i ilustrování modlitební knihy tohoto císaře.

Nejzávažnější je, že ve Wittenbergu poznává reformátory Luthera a Melanchtona. Ve Wittenbergu vznikají jeho nejznámější dřevoryty, které se dále šíří z Německa do světa. Maluje rovněž manželku Martina Luthera - Kateřinu z Bory a Lutherovy rodiče. Lucas Cranach v roce 1525 je důvěrným svědkem při Lutherově svatbě, a kmotrem při křtu nejstaršího syna Johannese. Nakonec Lutherovo manželství je úzce spojeno s Cranachovým manželstvím. Je třeba dodat, že nejvýznamnější vliv na rozšíření reformace mají Cranachovy obrazy, portréty a dřevořezby, které ve velkých nákladech jsou prodávány a tak rozšiřovány myšlenky reformace.

Na hradě Wartburg Martin Luther za jedenáct týdnů přeložil Nový zákon do němčiny.

Na vydání tohoto tisku Nového zákona se účastnil Lucas Cranach st. spolu se zlatníkem Christianem Doringem jako nakladatel.

Lucas Cranach a jeho dílna připravila 21 dřevorytin ke všem spisům Nového zákona. V této dílně ve Wittenbergu Lucas Cranach vytvořil známé oltářní obrazy pro městský kostel ve Wittenbergu, obrazy Madonny, scény Ukřižování, obraz Svaté rodiny a svatých. Sloužil tak nejen protestantům, ale i katolíkům.

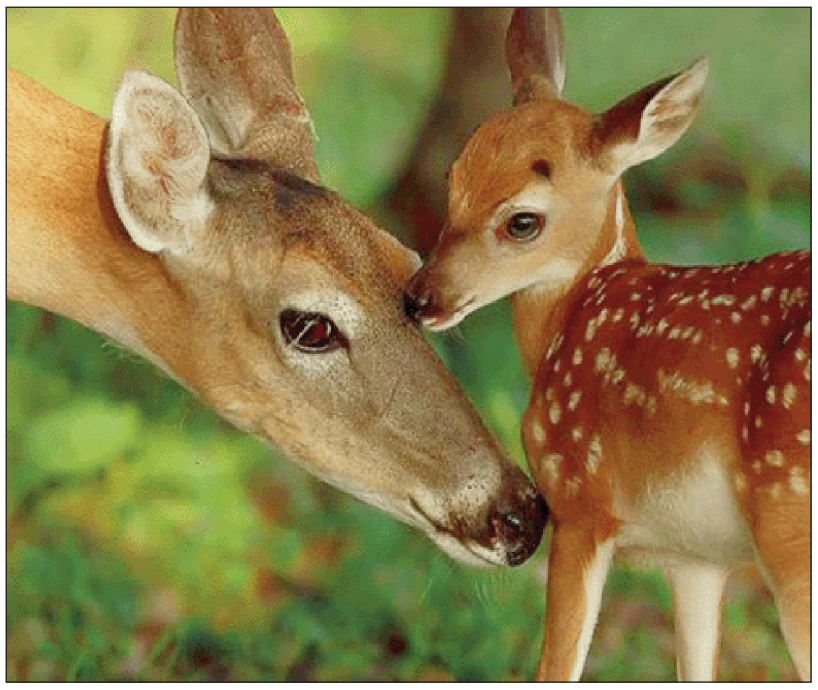
V roce 1550 Cranach odevzdal svou dílnu svému nejstaršímu synovi Lucasovi, který pokračoval v jeho práci. Lucas Cranach st. následoval svého kurfiřta do Augsburgu a nakonec se usadil u své dcery ve Weimaru, kde zůstal až do své smrti v roce 1553. Členové protestantských cirkví si připomínají den reformace jako historickou událost, především spojenou s reformátorem Martinem Lutherem, a jistě se jako "děti reformace" zamýšlíme nad jeho odkazem a tážeme se, zda jsme opravdu věrni Kristovu reformačnímu učení.

Váš pravidelný čtenář i přispěvatel

Mgr. Vlastislav Svoboda emeritní farář

Vysoká zvěř

Jeleni a srnci žili v Izraeli zřejmě na severu v horách, v rovinaté stepi můžeme k vysoké zvěři připočíst gazely a antilopy. Ti prvně uvedení jsou krásní tvorové, s nimiž se v našich lesích rádi setkáváme, pokud nejsou právě v říji. Jednou jsme s Věrou a malým Davidem přenocovali u přehrady Klíčava na hranici Lánské obory, kde moje pracovní skupina prováděla výzkum života v údolní nádrži. Pan hrázný nám vylíčil, že na nedaleké pasece se k večeru pase vysoká zvěř. Vypravili jsme se tam, když Davídek usnul. Bylo to tak veliké a druhově rozmanité stádo, jaké jsme viděli poprvé i naposled: jeleni, laně, daňci, srnci a srnky…

Potom jsme ale slyšeli vyprávět, že muž, který pracoval v Lánech a bydlel u Klíčavy, si krátil cestu do zaměstnání přes oboru. Dělal to i na podzim a jednoho dne ho nalezli ubodaného od řícího jelena. Některá krásná zvířata mohou být i nebezpečná. O tom nás přesvědčil také pan hajný v lesích okolo řeky Nežárky. Šli jsme do hájovny ohlásit táboření skupiny dorostu a strážce polesí jsme našli v posteli s obvázanými slabinami. Srnci mají říji počátkem léta a ani zkušený lesák se tomu poměrně malému zvířeti neubránil.

V tom se lépe osvědčil můj kolega ze studia, Jindra Perman zvaný Henry. Dovedl skvěle napodobovat hlasy a zvuky, škádlil nás někdy telefonním voláním hlasem pana profesora nebo paní knihovnice. Každý jsme mu na to skočil. Téma jeho závěrečné práce byl výzkum Černých jezárek v Jizerských horách. Jednou tam konal odběry planktonu, k čemuž měl také planktonní síťku na dlouhé tonkinové holi. Bylo to v červnu, nedaleko se ozval hlas řícího srnce. Jindra pohotově a věrně odpověděl. Srnec se ozval o něco blíž a Jindra pokračoval v „rozhovoru“. Jenomže to už na něj žárlivý srnec běžel. Honili se hodnou chvíli kolem stromu a Jindra se bránil tonkinkou. Ale

teprve, až ji o srncovy parůžky přerazil, dal se rozzuřený sudokopytník na ústup.

Je zajímavé, že bibličtí lidé, kteří ještě ani neměli střelné zbraně, se vyjadřují o vysoké zvěři vždy kladně a nepovažují ji za nebezpečnou. Jednak patřila mezi čistá zvířata, která směli bez zábran jíst podle Mojžíšova zákona. Ve svých spisech však neobdivují chuť jeleního masa, ale hbitost, eleganci a krásu těchto tvorů. Jedna taková věta je ve Starém zákoně doslova citována ve třech různých spisech: Bůh dává mým nohám hbitost laně, na mých posvátných návrších mi dopřává stanout (2 S 22,34 - Žalm 18,34 - Abakuk 3,19)! Jak bych si zvláště ve svém pokročilém věku přál mít něco z té hbitosti. Asi bych unikl všelijakému nebezpečí, jak to radí dívka svému milému v Písni písní: *Uprchni, milý můj, podoben gazele či kolouškovi na balzámových horách* (Pís 8,14). Vždyť ho znala jako hbitého muže v dobré formě: Můj milý přichází, hory přeskakuje, přenáší se přes pahorky. Gazele se podobá můj milý nebo kolouškovi (Pís 2,8-9). Ale bylo by málo, kdybychom nohaté zvěři záviděli jen její „fyzičku“ a rychlost. Není v Bibli často, že by bylo člověku dáváno zvíře za příklad v oblasti lidských citů. U laně a srny to najdeme v knize Přísloví: *Buď požehnán tvůj zdroj, raduj se ze ženy svého mládí, z milované laně, z líbezné srny* (Př 5, 18-19).

A ještě víc nás může překvapit a oslovit prožitek skladatele žalmu, který pozoroval laň, která konečně našla pramen dobré vody: Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože! (Ž 42, 2). Jak to krásné zvíře nenasytně pije, jak se z toho těší, jak ho to osvěžuje! Kéž bychom my, kéž bych se já tak radoval z četby i poslechu Božího slova. Marná sláva, četba je důležitá, ale nenahradí požitek ze společného naslouchání, zpěvu, poznámek, dotazů a modliteb. Kéž už by nám to vše bylo vráceno. Snad ta pustina koronavirové epidemie nás má napomenout, že už jsme leckdy lehkomyslně vynechali přítomnost ve sboru, nebo soustředění na to, co se tam předkládá, a požitek z pramenité vody evangelia. Jak nám to dnes chybí! Někteří jsme vděčni za přenosy shromáždění na počítačích, ale je mnoho těch, kdo ani tuto možnost nemají.

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

ET

Příloha 5

29 – 30/2022

VYCHÁZÍ: 16. 11. 2022

Křesťanství na pouti dnešním světem

Ohlédnutí a pohled vpřed

Při pohledu zpět na více jak sto let nevelkého státu uprostřed Evropy jsme si vědomi toho, jak několikrát proměněný náš malý stát, tak přehršel křesťanských církví v něm, mají právě dnes nalézt vlastní poslání. Právě na počátku 21. století plného překvapivých, také nečekaných zvratů.
Oč tu jde? O to stále stejné. Vykonat něco potřebného a prospěšného navíc. Vést odpovědně vlastní agendu života a poslání. Být také inspirací i pro jiné. Pomáhat změnám k lepšímu jedincům i celku společnosti.
Pro úkoly, které nás čekají je potřeba dobrá vůle a inspirace, jež otevírají dveře pro spolupráci všech. Prosperita z toho přichází až po odevzdané práci a službě, nikoli naopak.
Po více jak třiceti letech nového ovzduší ve společnosti se stále rozhlížíme na všechny strany. Hledání vlastního úkolu, poslání a cíle bylo, je a bude vždycky náročné. Demokratický stát, který usilujeme budovat je dynamický útvar procházející dějinami. Je plný proměn, které podmiňuje a vyvolává život. Jsou to proměny, které stejným dílem uskutečňuje občanská odpovědnost právě tak jako ti, kterým společnost dala mandát k vládnutí. Ve zdravé společnosti obojí, volitelé i zvolení, mají toužit po tom, aby vytvářeli životaschopnou společnost. V rodině národů a států usiluje být i Česká republika, vyjádřeno starým křesťanským výrazem, COMMUNIO VIATORUM, společenstvím poutníků. Každý v něm má mít své místo, svoji čest i svůj úkol a potřebný díl odpovědnosti. To je významný prvek od časů sv. Augustina pro každou společnost a každou dobu.
Základní směr a cíl je správný tehdy a tam, kde se o něm dokážou poradit všichni společně. Spravovat veřejné věci v ovzduší společenského porozumění. Tak jsme to cítili na samém počátku této velké změny v roce 1989. Dnes úsilí o žádoucí konsensus činí postup vpřed nesnadným, protože různá seskupení prosazují většinou své partikulární zájmy. Potom shoda o jednotícím programu pro všechny je stále složitější. Shoda však zůstává trvale potřebná a nezbytná.
Ve společnosti proto vzniká napětí, rodí se plodné i plané polemiky. Nedůvěra tu našla své takřka trvalé místo. Při rostoucí hrozbě jejich recidiv naplňuje celou společnost nezdravým ovzduším. Bývá často úsilím o vytěsnění oponenta z pole společenského dění, přemýšlení a rozhodování o přítomnosti i budoucnosti.
Navíc jsme se octli v pluralitním globalizovaném světě 21. století. Život v jakékoli pluralitě je vždy náročný. Vyžaduje nejen bezpředsudečnost pro jednání a rozhodování o konkrétních úkolech. Vyžaduje také znovuobjevení etických hodnot shromažďovaných lidstvem po staletí a tisíciletí, bez nichž život jedince, rodiny a společnosti neobstojí v průvanu doby vychýlené často do jednostranné polohy. Zde má své stálé místo ve společnosti křesťanství a jeho nejpodstatnější základ: evangelium, bez ceremoniálních ozdob z historického vývoje jednotlivých církví.
Jeho jádrem je geniální „dvojí příkaz lásky“, tj. lásky k Bohu (chcete-li k pravdě, právu, spravedlnosti, sdílení, porozumění, pokoji) – a k člověku, lidem. A vedle křesťanství tu jsou i další etické pilíře filosofické a spirituální, které také jdou s lidstvem po tisíciletí. Nevymýšlejme proto ty zkratové ze zúžených, rychle tvořených názorů na složitosti současného dění.
Když se rozhlížíme po nově se usazujících strukturách moci doma i ve světě, bude nezbytné připomínat všem dočasným držitelům moci jejich „dočasnost“ a relativitu jejich konání i rozhodování. To není podceňování jejich legitimně nabytých postavení. Pokud při nich nezahlédneme také etický rozměr jejich působení, vládnutí, chybí záruka zdravého vývoje pro přítomnost i budoucnost. Dokonce vážné nebezpečí opakování tragických chyb překonané minulosti.
Etická základna jedince i společnosti v odpovědnosti a s odpovědností unese mnoho. Také leccos z toho, co člověk na cestě technických a civilizačních postupů objevil a prosadil, nebo také jimi bolestně poškodil svět přírody i lidské vztahy.
Na tomto prostém základu spočívá určitý optimismus pro

dnešek i zítřek naší malé a překrásné země uprostřed Evropy, jejímž křesťanským duchovním dědictvím ji budeme muset znovu budovat a chránit. O to více, když se současnost proměňuje v globalizovaném světě v jednu obrovskou vesnici, ve které, se zdá, že si všichni ani nerozumějí, zůstávají si lhostejní nebo dokonce nepřátelští. Vykopou dokonce „válečnou sekeru“ jak lusknutím prstu. A pak vážná nebezpečí hrozí pro celé lidstvo. Takto nesnadný, avšak důležitý úkol nás čeká.
Věřím, že křesťanské církve, u nás i jinde ve světě, zůstanou iniciátory spravedlivého, potřebného, a nakonec i harmonického vývoje lidského společenství. Navzdory jakémukoli obtížnému průvanu doby.

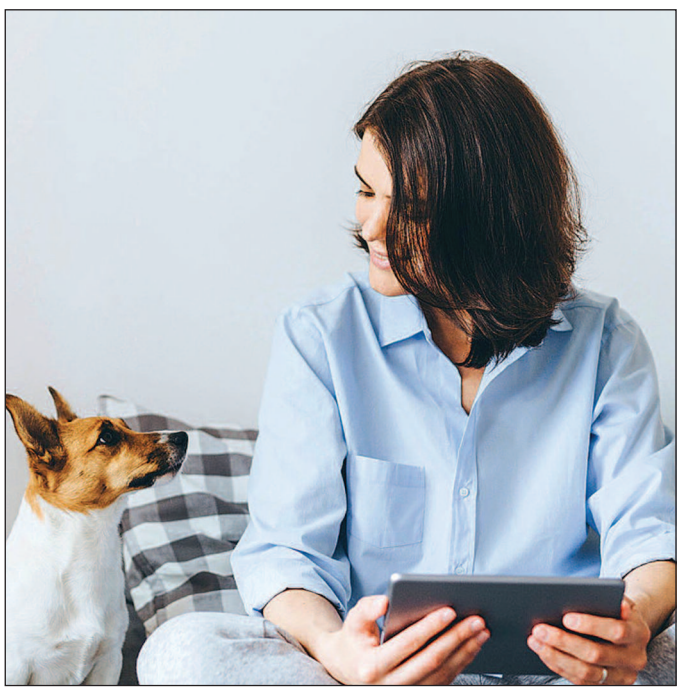
Josef Hromádka

Odkud pocházíme?

Většina Čechů si mylně myslí, že jsme Slované. Testy DNA ale tvrdí něco jiného.
Sami sebe často prezentujeme jako hrdé Slovany. Jenže jak se ukázalo, z našich původních genů v nás samých dnes už příliš nezbylo. Spíše než Slovany jsme směsicí mnoha etnických skupin.
Od Slovanů máme zejména jazyk, ale neseme si v sobě i mnohé z Keltů a Germánů. Jaký je tedy náš původ?
Staří kronikáři měli ve věci našeho původu jasno. „Powrch této země zaujímaly toho času širé pauště lesů, kteréž byly bez obywatelů lidských, ale welmi hlučné od rojů wčel a od zpěwů rozličného ptactwa,“ uvádí Kosmas ve své kronice a pokračuje v líčení, kterak lid vedený „starostou“ Čechem osídlil liduprázdné nížiny v okolí hory Říp.
Jenže dnes už bychom měli zapomenout na to, že jsme Slované.
Genetické studie České národní genografické databáze, která otestovala 4500 Čechů, hovoří jasně. My, Češi, jsme mix!
Genetika nás nutí revidovat staré kroniky a pověsti a samozřejmě zejména náš původ. Evropské národy jsou směsicí mnoha genetických mísení, kdy se na původní genetický základ nabalovaly další a další vrstvy, z nichž nakonec vše ovládla ta nejsilnější.
Nejvíce o našich předcích se však dozvíme po přímé mužské linii neboli v testu Y-DNA.
A co více, jsme dokonce jeden z geneticky nejnamíchanějších národů Evropy. V našich žilách kolují geny evropských lovců mamutů, později i migrantů ze severní Afriky či Blízkého východu, spolu s geny již zmíněných Germánů a Keltů.
Česká národní genografická databáze podle dat vyhodnotila, že pouze tři z deseti Čechů mají v sobě ryze slovanské geny. A to je velmi nízký podíl. Skutečnost je taková, že patříme mezi geneticky nejpestřejší národy v Evropě. Jak se totiž ukázalo, že již praotcem Čechem vedení prapředci mohli být velmi důkladně namícháni s jinými etniky.
Jak se ukázalo, překvapivě nejblíže máme k Maďarům, a to i přes poměrně zásadní jazykový rozdíl. Geneticky jsme si nejbližší, jak výsledky genetických profilů, které ze složitých statistik poskládali badatelé.
Po Maďarech máme blízko ke Slovincům, Slováci jsou až třetí v pořadí. Jsme také velmi odlišní od Poláků, kteří inklinují spíše k Rusům.
Přitom 18 procent Čechů patří do skupiny prapůvodních obyvatel Evropy, kteří zde žijí už 35 tisíc let, a až 35 procent obyvatel má germánské geny. Nezanedbatelné je i to, že asi 6,5 procenta z nás má blízko k Albáncům, 4 procenta pak ke Gruzíncům.
Jak se tedy ukázalo, rozhodně nejsme Slované. Máme blíže téměř ke komukoli jinému, dokonce k Němcům a Rakušanům. Nacionalistické bludy o geneticky čistých Slovanech a Germánech, soupeřících o nadvládu nad střední Evropou, jsou tedy skutečně jen bludy.
Národní buditelé z 19. století a komunističtí rusofilové by jistě byli překvapeni, jak moc blízko máme k Němcům!
Jak ukázala Česká národní genografická databáze, testy Y-DNA si pořizují nadšenci do genealogie, zvědavci i lidé, kteří shánějí originální dárek pro své příbuzné. A právě z těchto výsledků je jasné, že ke Slovanům máme poměrně daleko.
České území během posledních deseti tisíc let zasáhlo několik migračních vln, a navíc před deseti tisíci lety nastala globální změna klimatu.
Teploty rychle vylétly nahoru, sníh a led ustoupily a lidé začali expandovat na nová území. I díky tomu máme blízko k Albáncům a vzdáleně i k severoafrickým Berberům.
Necelá čtyři procenta jsou geneticky spřízněna s dnešními obyvateli Kavkazu, zejména s Gruzíny a Osetinci.
Pakliže jste si tedy mysleli, že jsme potomky Slovanů, kteří stanuli v zemi oplývající medem a strdím, pak tato představa moc nevychází.
I proto výsledek testu, který odhalí slovanský původ, přijímají někteří lidé s viditelným zklamáním.
Takže je načase vměnit praotce Čecha, za Asterixe nebo Obelixe?

(hb)

Česko A? Česko B? Česko Kristovy kvality Ómega!

Kromě změny času z letního na zimní, kdy se pro mnohé lidi jakoby úplně promění okolní svět a podmínky k životu, je říjen ve znamení svátku na počest vzniku Československé republiky. Je skoro neuvěřitelné, že v osobě Tomáše Garrigua Masaryka stál u základů novodobého československého státu filosof, sociolog, novinář, vědec a hlavně křesťan, který se nezdráhal otevřeně hovořit o svém vztahu k Bohu, k reformaci, k historickému i soudobému katolictví a pochopitelně o svém složitém vztahu k církvím.

Tím, kdo Tomáše Masaryka zásadním způsobem proměnil, a to zvláště v jeho každodenním vztahu k Bohu, byla jeho žena Charlotta. Myslím, že i mnozí křesťané bez rozdílu denominací mohou žasnout, jak otevřeně, dialogicky a rovnocenně se manželé baví o Bohu, o své víře, o svých nadějích. Aniž bych chtěl TGM jakkoliv legendarizovat, je zbožnost jeho všedního života tím, co i po tři čtvrtě století může inspirovat ty, kteří mají se svou zbožností problémy dokonce v centru svých církví.

Je zvláštní, jak se nejen 28. října lidé obracejí k minulosti a s jakou nostalgií vzpomínají na časy, které se nikdy nevrátí. V Čapkových Hovorech s TGM vyjádřil prezident mnohokrát své přesvědčení, že budovat novou republiku bez víry a předně bez víry ve věčnost by pro něj nemělo žádný smysl. Také proto – kromě vzpomínek na dětství a na rodiče – u něj nenajdeme ono zvláštní zádumčivé obracení se k minulosti a brodění v moři vzpomínek, které je někdo schopen celoživotně zaměňovat za život sám.

28. říjen nám každoročně dopřává možnost znovu si promyslet, kam Česko po rozpadu Československa kulturně, nábožensky a geopoliticky patří. Žije tu celá řada našich spoluobčanů, kteří se domnívají, že patříme na Východ jako jedna z ruských gubernií. Jiní si myslí, že bychom měli jako Středoevropané oplotit hranici do výšky pěti metrů, a tak zůstat sami sebou. I díky Masarykovým úvahám o náboženství, o Ježíšovi, o české i světové reformaci, o katolické církvi či o důležitosti kritického bádání tu ale stále žijí ti, kteří se domnívají, že Česko nemusí být pasivním členem evropského společenství a dalších světových institucí a komunit, ale že by mohlo být aktivním ve vytváření kulturního prostředí, v němž se bude moci vést mnoho vnitřních a mezinárodních dialogů. Prostředí, které bude osobnostmi a autoritami celého světa vyhledáváno jako místo mimořádné míry svobody, laskavosti, tolerance a bezpečí. A leccos z toho se díky Bohu už děje.

Je to možná trochu naivní. Už Bernhard Häring přece kdysi napsal, že „náboženství ve službě moci – to je nejnestydatější pokušení"; a vidíme, že pokušení stýkat se s mocnými je v tak maličké zemi, jako je Česko, nějak návykové. 28. říjen nám ukázal, že člověk se může a musí osvobodit od toho, co ho stahuje do otroctví, zpátky, do starých pořádků, často až groteskně podbarvených náboženskými motivy a příkazy. Jaké Česko budoucnosti si asi přejí čeští a moravští křesťané? Pro jaké Česko pracují, namáhají se, obětují? Za jaké Česko budoucnosti se modlí? Jaké Česko nadcházejících desetiletí by chtěli pro své děti? Bude to Česko vybudované důvěrou v Boží prozřetelnost? Bude to Česko, které si neví rady se svobodou, s odpovědností, s láskou k bližnímu, dosvědčovanou v běhu všedních dní? Bude to Česko, kde v srdcích a díle lidí bude ještě přebývat Bůh, který je láska? Bude to Česko, jak by řekl papež František, přátel? Česko citlivé na devastaci životního prostředí, a tedy blízké a vzdálené budoucnosti? Kdoví. Mluví se nahlas o Česku A a Česku B. O občanech první, druhé i třetí jakosti. Mluví se o Česku dezolátů a zetkařů, kteří by ho obratem prodali za věnec buřtů. Žádné takové Česko lidem nepřeji. Naše modlitby by měly směřovat k tomu, aby Česko budoucnosti bylo Českem Kristova bodu Ómega.

Zdeněk A. Eminger

Autor je křesťanský teolog, vycházející z katolicky orientovaného prostředí, inspirovaný českým evangelickým porozuměním a světem umění.

Kázání proti rodině

„Kdo je má matka a kdo jsou moji bratři?" Čili, kdo je moje rodina? Co je to za otázku? Všechno křesťanské vyučování a křesťanské kazatelství, všechna publicistika a politika odvolávající se na křesťanství má jasnou odpověď. Rodina, to je ono nejužší biologické společenství, ze kterého lidský jednotlivec vzešel. Rodina je křesťanská hodnota!

Není snad žádný pojem, který by byl v křesťanském prostředí užíván s větší samozřejmostí, než je právě rodina. Jenže všechno to křesťanské vyučování a kazatelství, o publicistice a politice nemluvě, se tváří nevědět a nevidět, že Ježíš dává zcela jinou odpověď.

„Rodina coby křesťanská hodnota". Ale co je na samotné biologické rodině specificky křesťanského? A co je specificky křesťanského na vyzdvihování rodiny coby hodnoty, jež má smysl sama v sobě? Neklade snad judaismus, islám nebo čínský konfucianismus na rodinu důraz stejný, nebo ještě větší? Není snad pojem rodina automaticky používán i v sekulárním světě, ba v komerci a v reklamě?

Rodina, rodina! Rodina hrne se na nás, je nám připomínána a vnucována na každém kroku. Člověk usedne v čekárně u lékaře a dívá se na plakát „Očkujte se, chraňte rodinu." Člověk potká auto dovážející potraviny a čte sugestivní nápis „Chcete trávit čas s pokladní, nebo s rodinou?"

A vůdcové autoritativních fašistických režimů dvacátého století, kteří se odvolávali na křesťanství, jak ti rádi mluvili o rodině! Horthy, Salazar, Franco, Tiso, ti všichni se mohli přetrhnout v chvále rodiny. Ti „křesťanští" diktátoři se v opěvování rodiny nijak nelišili od ateistického normalizačního režimu Husákova: Seďte po práci doma s rodinou, čumte na televizi a žerte hodně sádla, myslete na rodinu a starejte se o rodinu, čili: Nestarejte se o věci veřejné. Takovéto „starání se o rodinu" není nic více než rozšířené sobectví. Výroky typu „já jsem to udělal kvůli rodině" často omlouvají nepěkné činy, a výroky typu „já se obětuju pro rodinu" bývají ve skutečnosti projevem citového vydírání.

Tento kult rodiny, lhostejné ke všemu, co ji přesahuje, dokonale zesměšnil Karel Čapek ve hře Ze života hmyzu v postavách cvrčků, kteří se vesele zabydlí v díře, již předtím vlastnil jiný cvrček, jehož ale právě ulovil pták ťuhýk:

CVRČEK: Ale milánku, když mám takovou radost! Považ těch cvrčičátek, toho křiku, toho cvrkání, hihihi! Ženuško, já se zblázním radostí.

CVRČKOVÁ: Ty… ty… hlupáčku! Kuk, táto, hihi!

CVRČEK: Hihihi! A jak se ti tu líbí?

CVRČKOVÁ: Pěkně. Tohle je náš nový dům?

CVRČEK: Naše hnízdečko, naše vila, náš krámek, naše, hihihi, rezidence.

CVRČKOVÁ: Bude tu sucho? Kdo to stavěl?

CVRČEK: Panečku, tady bydlel jiný cvrček.

CVRČKOVÁ: Ale? A proč se odstěhoval?

CVRČEK: Hihihi, jo, ten se odstěhoval! Ten se odstěhoval! Že nevíš kam? Hádej hádej hádači!

CVRČKOVÁ: Nevím. Ach bože, to trvá, než ty něco řekneš! Honem, Cvrčku!

CVRČEK: Tak tedy – včera si ho napíchl ťuhýk na trn. Namouduši drahoušku, skrz naskrz. Jen si to považ! Takhle tam třepe nožičkama, vidíš? Hihi, ještě je živý. A já hned: No tohle bude něco pro nás! To se postěhujeme do jeho bytečku! Jemine, to je štístko! Hihi, co tomu říkáš?

CVRČKOVÁ: A ještě je živý? Hu, to je hrůza!

CVRČEK: Viď? Ó, my máme nějaké štěstí! Tralala, tra tra, tralala, tralala tra.

...a co se stane? Ťuhýk přiletí znova jako Nemesis.

V podobném duchu popisuje Homérova Odysseia Kyklópy: Jsou tak tupí, tak barbarští, že mají jen rodinu, ale žádné širší společenství, doslovně žádnou „agoru":

„Nemají poradní sněmy a nemají zákony řádné:
na hřbetech vysokých hor svá trvalá obydlí mají,
jakož i v klenutých slujích, a nad ženou, nad svými dětmi
každý má právo a moc a jeden druhého nedbá."
(Od I,112–115)

Sobectví rodiny je však zlé a ničivé nejen „nahoru", k širšímu lidskému společenství, ale především „dolů", k jednotlivým členům, kteří „ve jménu rodiny" nemají žádnou vlastní hodnotu. Ve Hře o trůny praví Tywin Lanister, tvrdý vládce jednoho aristokratického klanu, svému synu Jamiemu: Na tobě nezáleží, ani na mně nezáleží. Jediné, na čem záleží, je rodina a její jméno. – Na což by znalci Hry o trůny mohli odpovědět: Ale proti zlým Lanisterům přece stojí hodní Starkové, ta rodina dobrá a soudržná. Ano, zajisté: Matka Starková udělá pro svou rodinu všechno. Matka Starková pro svou rodinu zničí velký osvobozenecký projekt své země – a nakonec zničí přesně tu rodinu, kterou chtěla zachránit, a sama zahyne při děsivé Krvavé svatbě.

Na všechny tyto a další příklady sobeckých cvrčků, blbých Kyklopů, krutých Lanisterů i zbrklých Starků jako bych už slyšel odpověď: Ale to všechno se netýká křesťanské rodiny! Ta má přece vědomí vnějšího přesahu a vnitřní etiky, ta se modlí a chodí do kostela!

Ano. Jenže to vůbec neznamená, že takováto rodina nemůže být v praxi stejně sobecká a vůči svým členům stejně opresivní – ba, hůř: že právě ono vědomí „my jsme křesťanská rodina" může vytvářet ještě další tlak a stres. Připomeňme si depresivní filmy Ingmara Bergmana o „vzorných" rodinách křesťanských, ba farářských. Připomínám si též jednoho českého spisovatele, který tak dlouho psal knihy (a to opravdu výborné!) o křesťanské rodině, až si sám vedle své oficiální rodiny pořídil bokem ještě jednu.

...a co na to všechno Ježíš? Co říká – a co sám prožívá?

Předně, v Ježíšových slovech i v jeho zážitcích zaznívá naprosto jasné popření a vyvrácení představy, že rodina je nějakou hodnotou sama v sobě, natož hodnotou „křesťanskou". Rodina může být zdrojem trýzně a nepochopení i sama v sobě – natož pak tehdy, když do ní vstoupí něco, co přesahuje její zájmy a její obzor: „Nemyslete si, že jsem přišel, abych na zem přinesl pokoj. Nepřišel jsem přinést pokoj, ale meč. Přišel jsem, abych rozdělil člověka proti jeho otci, dceru proti matce a snachu proti tchyni. Člověk bude mít nepřátele ve vlastní rodině." (Mt 10,34-36) Jsou hodnoty vyšší a důležitější než rodina: „Každý, kdo pro mé jméno opustil domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo děti nebo pole, získá stokrát více a obdrží za dědictví věčný život." (Mt 19,29)

I sám Ježíš zažívá hluboké nedorozumění s vlastní rodinou. Zažívá ho v našem základním textu, kde ho vyjadřuje onou otázkou „Kdo je má matka a kdo jsou moji bratři?" Zažil ho už v oné jediné scéně, kterou máme od evangelistů dochovánu z let jeho dospívání, tedy scéně dvanáctiletého Ježíše učícího v chrámu. Všichni se divili jeho moudrosti, „ale když ho uviděli rodiče, zhrozili se. ´Cos nám to udělal, synu?´ řekla mu jeho matka. ´Pohleď, tvůj otec a já jsme tě zoufale hledali!´ ´Proč jste mě hledali?´ odpověděl. ´Nevěděli jste, že musím být v domě svého Otce?´ Oni však nechápali, o čem mluví." (L 2,48-50)

Ve svém působení se pak Ježíš nikdy neobrací k „rodině", ale vždycky ke konkrétnímu člověku, bez ohledu na jeho rodinu. Tu povolá nějakého finančníka, tu nějakého rybáře, ale vždycky mu řekne TY. Vždycky ho osloví jménem.

TY jsi povolán – ne tvoje rodina.

TY sám máš absolutní hodnotu – ne tvoji předkové a příbuzní.

To je Ježíšovo poselství, a to platí dodnes.

Tvoje prababa mohla být nacistka.

Tvoje bába mohla být komunistka.

Tvoje máma možná podporuje Alianci pro rodinu.

Ale TY přesto můžeš být dobrý člověk.

A také naopak:

Tvoji předkové mohli být odbojáři, chartisté, hrdinové, svatí lidé.

Ty můžeš být prase, které šíří nenávist a kremelské lži.

Pokud se přitom odvoláváš na „křesťanské hodnoty" – tím hůř.

Ježíš říká na vážno přesně totéž, co říká v lehkém tónu nedobrovolný kazatel Bryan zástupu svých posluchačů v klasickém montypythonovském filmu:

„You are all individuals!
You are all different!"

Či, jak to zpívá afroamerický spirituál: TO JSEM JÁ, kdo se potřebuje modlit – ne moje rodina:
„It's me it's me O Lord
Standing in the need of prayer
Not my brother not my sister
But it's me O Lord standing in the need of prayer
Not my father not my mother
But it is me O Lord standing in the need of prayer"

To je tedy první Ježíšův krok: Osvobodit člověka od nadvlády biologické rodiny. Druhý krok naopak jest: Dávat lidi znovu dohromady, vytvářet nová společenství, ať už biologická či nikoliv. „Neboť kdekoli se shromáždí dva nebo tři v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich." (Mt 18,20). A Ježíš dává příklad: Nežije v biologické rodině, ale v „rodině volbou", „family of choice". Kdepak je paní rabínová Ježíšová? Kde jsou rabíňátka Ježíšátka? Ježíšova rodina, to je „family of choice", jeho učedníci, jeho žákyně, jeho přátelé, jeho komunita: „Ukázal rukou na své učedníky a řekl: „Pohleď, má matka a mí bratři. Kdokoli plní vůli mého nebeského Otce, to je můj bratr, má sestra, má matka." (Mt 12,49-50). S touto novou rodinou pak Ježíš chodí po staré Palestině. Ježíš bezďák. Ježíš squater. „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil." (L 9,58).

Dokonce právě v ústřední chvíli dějin spásy, na Golgatě, zakládá jednu velmi konkrétní „family of choice": „Když Ježíš uviděl matku a učedníka, kterého miloval, jak tam stojí, řekl své matce: ´Ženo, hle, tvůj syn.´ Potom řekl tomu učedníkovi: ´Hle, tvá matka.´A ten učedník ji od té chvíle přijal k sobě." (J 19,26-27).

K tomu několik řeckých pojmů, které jsou porůznu tlumočeny slovem „rodina", či slovy téměř-ale-ne-zcela synonymními:

Genos = biologická rodina.

Syngeneis = příbuzní, širší rodina.

Oikia = ti, kdo dlí v domě, aniž by to byli biologičtí příbuzní.

Patris = vlast, doslovně „otčina" od „patér" čili otec. „Vlastí" může být míněna i obec, i země, ale také opět rodina v širším smyslu. Všechny tyto tři pojmy jsou zahrnuty v Ježíšově hořkém autobiografickém verši: „Prorok není beze cti; jedině ve své vlasti, u svých příbuzných a ve vlastním domě." (Mk 6,4)

Ta idia = „vlastní", „(k) někomu náležející". Právě tento pojem je použit pro vytvoření nové rodiny mezi cizí starou ženou a cizím mladým mužem, tedy Marií a učedníkem. Z cizích jsou „vlastní", ze vzdálených blízcí. To je Ježíšovo dílo.

Konečně, je tu ještě třetí krok, který v Ježíšových stopách dokračuje apoštol Pavel – krok vnímání lidstva jako jedné velké rodiny. V listě Efezským praví: „Proto klekám na kolena před Otcem, jehož jméno nese veškerá rodina na nebi i na zemi." (Ef 3,15). Na athénském Areopagu pak říká o Bohu: „Vždyť jím žijeme, hýbeme se a trváme.' Jak řekli někteří z vašich básníků: ‚Jsme přece jeho rodina.'" (Sk 17,28) V prvním případě používá slovo „patria", ve druhém slovo „genos" – tedy onen pojem pro rodinu nejužší, biologickou. Všichni jsme Boží rodinou.

Dnes, po dvou tisících letech, je křesťanství vnímáno obvykle jako „tradice". Jenže Ježíšovo konání není „tradice", nýbrž revoluce. „Slýchali jste, že předkům bylo řečeno..., já vám však říkám." (Mt 5,21–22) Ježíšova revoluce netkví v odmítnutí rodiny, ale v odmítnutí kultu rodiny coby hodnoty nadřazené nad jednotlivé lidské životy i nad širší lidské společenství.

Rodina není „křesťanská hodnota".

Rodina je jeden z nástrojů, které mohou pomáhat lidskému životu, ale také mu škodit a ničit ho.

Rodina může být pohanská modla, jíž klanět se je hřích.

Ve jménu rodiny se někdy vraždí, a po vraždě se zase kondoluje rodinám.

Ne rodina, ale každý jednotlivý lidský život má smysl, je vztažen k Bohu, Otci-Stvořiteli-Smyslu univerzálnímu.

A každé lidské společenství, které si navzájem pomáhá, je rodinou.

To je Ježíšova revoluce.

A tak to je.

Martin C. Putna

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

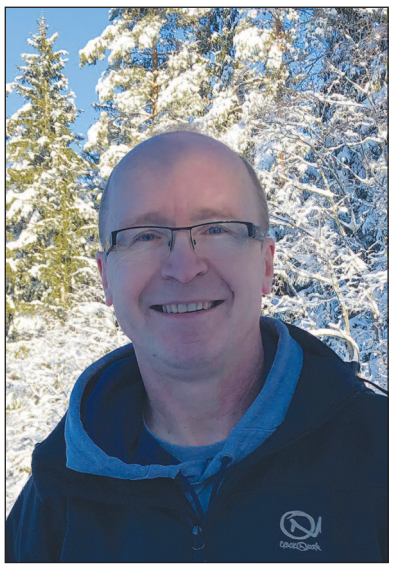
31-32/2022

14. prosince 2022 ✦ ročník 107 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Ty jsi Bůh, který mne vidí.

Genesis 16,13

Poselství ke 4.neděli adventní

„Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Pán je blízko“ Filipským 4,4–5b

Tato slova v této době znějí silněji než v jiném čase. Překážky, nepochopení, zloba, strach – to je jen několik slov, která mohou ovlivňovat naše životy. Slova radujte se, nám mohou znít poněkud vzdáleně, a přesto tato slova znějí pravdou a skutečností.

Pod pojmem radost si člověk představí pocit velikého potěšení, radosti. Je to skutečně tak, nebo je radost daleko více jak jen štěstí a potěšení?

Štěstí je totiž závislé na vnějších okolnostech a faktorech. Štěstí je okamžikem, rychle přijde, a také rychle odejde. Je závislé na okolnostech, a když příznivé okolnosti odejdou, odejde i štěstí. Okamžik štěstí není naší volbou, kdežto radost, tak jako láska je volbou a vyžaduje odevzdanost.

Ano, pro křesťana, člověka je radost volbou. Je založena na poznání, kdo je Bůh, a co pro nás v Kristu udělal. Bible říká, že radost je jedním z ovoce Božího Ducha (Ga 5,22-23).

Radost totiž není závislá na okolnostech, ale můžeme ji prožívat navzdory smutku a nejistotě. Radost se nepotřebuje viditelně smát a přesto je. Dokáže se radovat.

Křesťanská radost je závislá na spojení s Bohem, splynutí s ním. To on, Bůh, Ježíš je zdrojem naší radosti. Víra, důvěra v zaslíbení nám daná samotným Bohem, nám přetváří podmínky zde na zemi.

Pán Ježíš říká, že nám dává svůj pokoj, a ne ten co dává svět. Nemáme se chvět ani děsit. Ale jestliže jej milujeme, pak se máme radovat. A tak to skutečně je. Radovat se a nenechat okolnosti, ďábla nás zničit.

Pokud vidíme skokana do dálky, závodníka, tak on právě chce dosáhnout co nejlepšího cíle. Dá do toho vše. Rozhodne se. Před skokem ještě poprosí, aby ho lidé povzbudili, ale pak se plně soustředí na své kroky, a ztiší se uvnitř. Jistě by bylo chybou, kdyby se v půlce svého běhu k písku soustředil na pokřik lidí, který by ho vyvedl z míry. On se soustředí na běh, je to jeho závod, jeho skok.

A tak i pro křesťana zní slova z Jana: „Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, proste, oč chcete a stane se vám“. (Jan 15,7)

„Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, to připravil Bůh těm, kdo jej milují“. (1 K 2,9)

A tak se to zdá až neskutečné, že se můžeme radovat a radujeme se i v této době. Vždyť Pán je blízko. Blíží se čas Vánoc, čas pokoje. Přeji nám, Vám, aby to byl čas rozhodnutí vydat se Pánu. Být mu blízko, být s ním a v něm. Pak budeme oplývat radostí.

Zdeněk Neužil
kazatel sboru ECM
ve Vimperku

Na zemi pokoj, lidem dobrá vůle

Text: L 2,1-14.
Čtení: 1. Korintským 13,1-7.)

Narození Mesiáše, narození dítěte, kterému pak dali jméno Ježíš, se odehrálo velmi nepoeticky.

Poutníci z různých částí Palestiny jdou do Jeruzaléma kvůli soupisu lidu. Dny v prosinci jsou v Izraeli příjemné, ale noci ty už jsou chladné. A jistě by nebylo moudré, kdyby žena těsně před porodem musela spát někde venku. Noclehárny jsou plné a tak nezbývá než vzít zavděk slámě ve stáji. Stáj není špatné místo na nocleh, pokud není prázdná. Ale když je dost živočišného tepla, tak je všechno veselejší! A to je to hlavní, hlavní tón Vánoc. - Všechno, co je a co je po ruce, všechno má prospívat životu, pomáhat všemu živému. Zvířata na straně lidí, lidi na straně zvířat a teplo tlející slámy (a možná i hnoje) na straně porodu - tedy trochu stranou, ale tak, aby to teplo nepřišlo vniveč. Protože tak to Bůh chce. A tak to Bůh chtěl, když dělal cestu pro příchod Mesiáše.

„Tak Bůh miloval svět“, píše Jan, „Tak Bůh miloval svět, že syna svého dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“... Tak Bůh miloval svět. - To znamená, že Bůh dává světu Mesiáše pro lidi. Jako nabídku cesty k nejvyššímu cíli. Jako pozvání do společenství se svatou rodinou a se sebou samým - jako se svatým Stvořitelem.

Bůh Otec a také Syn a Maria a Josef a zvířata - to všechno je jedna rodina. A k tomu, lépe řečeno k ní a do ní, jsme všichni zváni. A jistě: patří tam i andělé. Protože, když je to svatá rodina, tak spojuje všechny, kdo mohou pozvání přijmout a

Dokončení na str. 2

Aktualita: Vánoční dárky pro papeže ze Slovenska

Slovenská prezidentka Zuzana Čaputová na audienci ve Vatikánu předala papeži Františkovi obraz jeho jmenovce svatého Františka z Assisi od slovenské výtvarnice, vánoční ozdoby i cukroví. Během soukromého setkání v knihovně Apoštolského paláce, které trvalo 45 minut, mluvili o roli církve i Ukrajině, informovala slovenská média.

Papež a Čaputová během svého druhého setkání hovořili o bilaterálních vztazích obou zemí či o úloze církve ve společnosti. Diskutovali rovněž o válce na Ukrajině a jejích dopadech na regionální a mezinárodní úrovni, zejména o humanitární situaci, přijímání uprchlíků a sociální a ekonomické krizi, uvedl server Vatican News.

„Naše dnešní setkání bylo lidsky blízké a rozhovor s ním (papežem Františkem) byl hluboký a inspirativní. Prožíváme těžké časy a lépe je zvládneme, když všichni ti, kteří to cítí stejně, budou otevřeni spolupráci a porozumění,“ napsala Čaputová na facebooku. „Jak řekl Svatý otec ve svém poselství pro Slovensko – jednota je důležitější než konflikt,“ dodala a zveřejnila fotografie ze setkání.

Papež věnoval slovenské prezidentce bronzovou medaili s vyobrazením svatého Martina na koni, který se dělí s chudými o svůj plášť. Čaputová dostala také čtyři tištěné publikace.

Papež obdržel ručně vyráběné skleněné vánoční ozdoby z družstva Okrasa v Čadci a cukroví ze sociálního podniku v Bratislavě na proutěném podnose z chráněné dílny v Bardejově. František dostal také ilustrovanou knihu pro děti o papežovi a biografickou publikaci o Silvesteru Krčmérym, osobnosti slovenského katolického disentu v době komunismu.

podle www.krestandnes.sk

Koho si vybereme na Hrad?

Začátkem roku budeme vybírat nového hradního pána nebo paní. Podle všech průzkumů to zatím vypadá tak, že si můžeme vybírat podle věkových kritérií nebo podle toho, co nám kdo o nich dokáže v krátkém čase namluvit. Máme výhodu, že je nás tak málo, proto se na volbě může podílet skoro každý. V tom krátkém čase, který do voleb zbývá, si můžeme určit priority výběru. Máme svobodu rozhodování, jestli volit půjdeme, jestli dáme přednost kandidátovi, který toho nejvíc naslibuje nebo vypadá pěkně na známkách či nám ho “cizina” bude závidět!

Můžeme se také přidat do některé modlitební skupiny, která se spoléhá na to, že nám ho boží prozřetelnost nejlépe vybere. Otázkou je, jestli o takové rady opravdu stojíme. Máme štěstí, že se nemusíme bát, když se někomu nezavděčíme, nikdo nás nehlídá, jak si v životě vedeme. Vždyť ještě nedávno někteří lidé nabádali své děti, aby moc ve škole neříkali, o čem se doma mluví. Ještě nedávno se nevydávaly knihy, o které lidé měli zájem, a jen ochotní a stateční spoluobčané je tajně opisovali a rozdávali. Přibývá ochotných lidí, kteří pomohou těm, kteří si sami pomoci nemohou nebo neumějí.

Lidská povaha je různá, hodně záleží na tom, s čím se kdo v životě setkal a jak se dokázat s pozitivními i negativními zkušenostmi vyrovnat. Záleží také na tom, zda se v okolí najde člověk, který mu dokáže podat nezištně pomocnou ruku.

Před lety dávali v televizi anglický seriál Monty Pythonův létající cirkus. Jeden díl se jmenoval Život Briana, což je britská filmová komedie, natočená v roce 1979. Vypráví o muži, který se narodil ve stejný den jako Ježíš, jen trochu dále v téže ulici. Celý život má pak ztrpčený tím, že je zaměňován s mesiášem, což mu přináší nemalé problémy. Tento film by se měl povinně promítat všem křesťanům, aby pochopili, k čemu vede slepé následování autorit a jak je dobré myslet vlastním rozumem.

Vždyť každý z nás dostal od Hospodina různé dary a různé úkoly a jen na nás je, k čemu je budeme využívat nebo také zneužívat. Stejně jako každý nemůže být špičkovým vědcem nebo mistrem světa v atletice, může být prospěšný společnosti jinak a neztrácí přitom svou hodnotu.

Helena Bastlová

Z církví doma i ve světě

V Římě rozsvítili vánoční strom a odhalili betlém. Italská církev se také vrací k pozdravení pokoje

Ve Vatikánu 3. prosince oficiálně rozsvítili vánoční strom. Svatý stolec získal 30 metrů vysokou jedli darem od malé horské vesnice Rosello v regionu Abruzzo. Během ceremonie na Svatopetrském náměstí byly rovněž odhaleny osvícené jesličky, které darovala severoitalská vesnice Sutrio, uvedl web Vatican News.

Papež František poděkoval zástupcům italských obcí za jejich dary. Postavy v betlémě ze Sutria jsou vyřezány ze dřeva. Vatikán dnes slavnostně odhalil také druhé jesličky, darované Guatemalou, které jsou vystavené v papežské hale Pavla VI. Betlémy podle Františka lidem pomáhají znovu objevit "skutečné bohatství Vánoc", odlišných "od těch konzumních a komerčních".

Svatopetrské náměstí ve Vatikánu měla letos původně zdobit 54 metrů metrů vysoká jedle bělokorá z italských hor. Těsně před kácením ale ochránci přírody upozornili, že strom je přes 200 let starý, roste v přírodní rezervaci a tento druh je navíc zákonem chráněný. Dřevorubci od kácení na poslední chvíli upustili. Vesnice Rosello musela vybrat jiný strom, který poté ozdobily výrobky pacientů z rehabilitačního psychiatrického zařízení.

Papež se dnes nad symbolikou vánočního stromu krátce zamyslel. "Stejně jako stromy, tak i lidé potřebují kořeny. Protože jen ty, které jsou zakořeněny v dobré půdě, zůstávají pevné, rostou, zrají, odolávají větrům, které jimi otřásají, a stávají se orientačním bodem pro ty, kdo se na ně dívají. Ale bez kořenů se nic z toho neděje: bez pevných základů zůstává člověk vratký. Je důležité udržovat kořeny, v životě stejně jako ve víře," uvedl.

Italská katolická církev dnes také oznámila, že v rámci uvolnění opatření proti šíření koronaviru znovu zavede během bohoslužeb podávání rukou, které symbolizuje mír. Na vrcholu pandemie bylo toto gesto při bohoslužbách zrušeno; loni se obnovilo pouze částečně, lidé si měli místo podání ruky pohlédnout do očí či pokynout hlavou.

podle ČTK

Do Prahy přijeli zástupci evropských církví, setkali se i s premiérem Fialou

Situace v Evropě v souvislosti s válkou na Ukrajině a s ní spojená humanitární a uprchlická krize a také krize energetická jsou tématy návštěvy Komise biskupských konferencí Evropské unie (COMECE) a Konference evropských církví (CEC) v Praze. Jejich členové se setkali s předsedou vlády Petrem Fialou (ODS) a členy sněmovního výboru pro evropské záležitosti. Na programu dvoudenní návštěvy České republiky je také setkání s vedením České biskupské konference včetně pražského arcibiskupa Jana Graubnera a Ekumenické rady církví, kterou bude zastupovat její generální sekretář Petr Jan Vinš. Delegaci povedou předseda COMECE arcibiskup Jean-Claude Hollerich a prezident CEC Christian Krieger. Na konci letošního října se už zástupci obou organizací setkali s českou velvyslankyní při EU Editou Hrdou, které představili společný dokument, v němž vyjadřují svá očekávání a perspektivy ohledně současného vývoje a politiky Evropské unie. Apelovali v něm na to, aby české předsednictví přispívalo k pokojnému a udržitelnému řešení války, podporovalo vyhlídky Ukrajiny na přistoupení k EU a přispělo k zajištění vyšetřování zodpovědnosti za všechny válečné zločiny. V případě humanitární krize vyvolané válkou církev připomíná nutnost solidarity zemí EU s těmi členskými státy, které přijímají většinu lidí hledajících ochranu. Požaduje také garanci rovného zacházení s každým jednotlivcem, který hledá mezinárodní ochranu, a za nutné označuje zabránit obchodu s lidmi, zejména se ženami a dětmi prchajícími před válkou na Ukrajině. Církve v dokumentu adresovaném českému předsednictví uvedly, že by Rada EU měla přispět k zajištění přístupu každého k dostupnému vytápění, podpoře místních energetických společenství v členských státech, snaze o odpojení od fosilních energií, aby se posílila nezávislost na autoritářských režimech, a urychlení přechodu k dekarbonizaci prostřednictvím Zelené dohody pro Evropu (Green Deal) a souvisejících opatření.

COMECE reprezentuje katolické biskupské konference členských zemí Evropské unie při orgánech EU. Monitoruje unijní politiku a legislativu, zejména z pohledu sociální nauky katolické církve. CEC sdružuje 113 evropských církví protestantské, anglikánské a ortodoxní tradice. Organizace vznikla po druhé světové válce ve snaze podpořit mír a sblížení evropských zemí s odlišnými politickými, ekonomickými a společenskými systémy díky spolupráci jejich církví.

podle ČTK

KMS a ČEA vyzývají české křesťany, aby se 6. ledna připojili k modlitbám a půstu za prezidentské volby. Uspořádejte ve svých městech a společenstvích modlitební shromáždění. Modlit se můžete také individuálně.

V Praze se modlitební setkání uskuteční v modlitebně KS Praha, Na Žertvách 23, Praha 8, metro B „Palmovka“, v čase od 18 do 20 h. Modlitební bloky uvedou Miloš Kačírek, Petr Kobylka a Tomáš Dittrich.

Inzerce

Rodina kazatele a nemocniční kaplanky vděčně přijme staré, jednoduché, nenáročné auto.

Tel.: 605 222 693.

Na zemi pokoj, lidem dobrá vůle

Dokončení ze str. 1

radovat se z něj. A to andělé takový jsou! (I když je zatím ještě až tak moc neznáme a víme o nich spíše hlubší intuicí.) A patří tam i andělé na horách kolem Betléma a i ti pastýři…

Ale právě ty nebeské bytosti víc než co jiného podtrhují to prolnutí onoho „nahoře“ a tady toho „dole“. Ty kopečky u Betléma vlastně nejsou vůbec žádné hory. Jsou to opravdu jenom hrbky a pahrbky. Ovšem to je také dobré dokreslení této tak velké Boží akce. Říká se, že vysoko na horách je člověk Pánu Bohu blíž. Pokud ano, tak zase platí, že sem, na ty mírně zvlněné plochy v krajině, se musel Pán Bůh snést ještě o kus níž, aby „dosedl“ až do pozemské reality. - První to pocítí anděl, který se objeví u pastýřů hlídajících stáda ovcí. Je pod nulou, pastýři mají kožichy a on - bílou krátkou blůzku, chudák.

Pastýři, když uvidí anděla, tak se pochopitelně leknou. Avšak anděl je uklidňuje. Říká: „Nebojte se hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid. Dnes se vám narodil Spasitel v městě Davidově, Kristus Pán. A toto vám bude znamením. Naleznete děťátko v plenkách položené do jeslí.“ - Dál čteme: „A hned tu bylo s pastýřem množství nebeských zástupů a chválili Boha… A sláva Páně se rozzářila kolem nich“…

Znamení je dítě v jeslích. - Znamení něco znamená. A takovéto znamení může znamenat jen jedno. Totiž to, že právě narozený Spasitel není a nebude majetkem hradního lidu ani palácové smetánky. Naopak. Spasitel je pokrmem, který se rozdává v tom nejzákladnějším pachu života - na hlíně, ze které byl člověk stvořen. A tam, kde Pán Bůh přestal konat celé své stvořitelské dílo, když z prachu země stvořil člověka Adama, tam a na to nyní v Betlémě navazuje! A také je tím řečeno, že pokud chceme - my nebo kdokoli jiný - přijmout Spasitele, tak se vracíme k počátkům stvoření a k samotnému Stvořiteli. - Ano, judaismus a z toho vzniklé křesťanství je náboženstvím knihy. To určitě platí, ale toto znamení, toto „verbum visibile“ – Ježíš v plenkách a v jeslích - nás vrací na zem! - A je jedno, zda v kostele, ve studovně či ve fabrice, před Bohem se vždy ocitáme v situaci Adama a Evy a přijímáme nový Boží čin. A při tomto novém stvoření, kterého se nám dostává, se děje něco podobného jako při vzniku Adama. Jsme naplňování dechem života, nyní naplňování dechem života věčného - skrze Ježíše Krista a Ducha svatého. A ten pokyn: „Vrať se na zem“ zůstává, neboť tento nový čin Bůh udělal proto, že „tak miloval svět“!

Narození Spasitele je činem Boží lásky ke všemu, co existuje, co vidíme. Možná proto papež při návštěvě nového státu políbí zemi, na kterou vstoupí. - Jako napodobení toho, co udělal Pán Bůh. ON sestoupil na zem v Kristu. V Betlémě přišel a od té doby na zemi zůstává pro všechny. “Zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid.“ - Tak to ohlásil anděl a takto to chtěl Bůh. Bůh přišel, řekli bychom, v míru, s dobrou vůlí. „Sláva na výsostech Bohu, na zemi pokoj, lidem dobrá vůle!“

V tom je ten projev Boží lásky, že Bůh nepřišel lidi kárat a trestat, ale zjevil se jako ten, kdo nabízí smír, smíření. A to se dá nabízet jenom z lásky. Jen když mám někoho rád, tak můžu udělat první krok pro obnovení vztahu. Bůh tak učinil. A musíme říci, že to není poprvé, kdy Bůh zapomíná na hněv a zklamání. - Vzpomeňme na potopu a pak na novou smlouvu; vzpomeňme na Mojžíše a na vydání nových desek Desatera! A obnovení smlouvy se stalo i po babylonském zajetí, kam byl lid pro své hříchy vypuzen! - Těch kroků udělal Pán Bůh hodně. A teď znovu! Až se nám tají dech. Jak se to může stát? - Jak? Vždyť víme: „Tak Bůh miloval svět, že syna svého dal.“ To tajemství seslání Mesiáše je tajemstvím jeho lásky.

A co na to svět? To také víme. Až na ten zlomek věřících si svět jede po svém. Bůh miluje a svět se ubírá svými vlastními cestami. A s Boží láskou se míjí! - Ale, opravdu se míjí? Mohlo by se stát, že by ta láska padala vedle, že by nenašla cíl? A v čem by pak byla ta ohlášená radost? Že by opět bylo vše jen marnost nad marnost?

Tak tomu naštěstí není, že by láska Stvořitele mizela nenávratně. Boží láska nevyprchává ani nechladne. „Láska je trpělivá, nenechá se vydráždit, nepočítá křivdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska vytrvá.“ - Tak to psal apoštol Pavel. A myslím, že začínáme chápat, kde to objevil…

Láska se neztrácí. Září a působí dál a její světlo nepřichází vniveč. - Nachází své lidi věrně a spolehlivě. A při každém novém prolnutí onoho „nahoře“ a tady tohoto po-zemského „dole“ se ozývá zpěv nebeských zástupů. Je psáno, že v nebi je radost nad každým hříšníkem činícím pokání. O Vánocích, tehdy u Betléma, je odzvoněno marnosti. Neboť z lásky Bůh objal svět – a objímat ho nepřestává. Vine ho k sobě skrze Ježíše Krista. Skrze Syna, kterého dal. Amen.

Marian Šusták

Martin C. Putna: Kázání proti národu

Základem kázání jsou verše z Markova evangelia:

Potom vstal a odešel odtud do okolí Týru. Vešel do jednoho domu a ačkoli nechtěl, aby se to někdo dozvěděl, nedalo se to utajit. Hned se totiž o něm doslechla jedna žena, která měla dcerku s nečistým duchem. Přišla, padla mu k nohám a prosila ho, aby z její dcery vyhnal démona. Ta žena byla Řekyně, rodem Syroféničanka, a tak jí řekl: „Napřed nech najíst děti. Není správné vzít chleba dětem a hodit ho psům.“ Ona však odpověděla: „Ano, Pane, ale i psi pod stolem jedí zbytky po dětech.“ „Díky tomu, cos řekla, můžeš jít domů,“ odvětil jí na to. „Ten démon už z tvé dcery vyšel.“ Když pak přišla domů, zjistila, že dívka leží na lůžku a že démon je pryč. (Mk 7,24-30)

Bůh stvořil celý svět, tedy i národy. Když se však mluvívá o národu – často je to spíš řeč ďábelská, „diabolická“, přemlouvající ke zlu: K pýše na sebe a k nenávisti vůči jiným. Dospěli jsme až tak daleko či spíš klesli tak hluboko, že za „vlastence“ se sami označují příslušníci ultrapravicových xenofobních spolků tak hrdě a tak hlasitě, až se ti ostatní začínají toho slova štítit. Pokud se někdo dnes ohání českou vlajkou a nepřidává k ní aspoň vlaječku evropskou či ukrajinskou - je velká pravděpodobnost, že to bude spíše bytost, pro kterou se vymyslelo ironické označení „flastenec“. Letos proto vznikla kolem 28. října výborná iniciativa „bereme si vlajku zpět“. Uvidíme, nakolik uspěje.

„Národ“ bývá také rovněž často pokládán za křesťanskou hodnotu. Není pochyb o tom, že směrem do historie českého národa, podobně jako ostatních národů evropských, se národní a náboženské mnohokrát potkávalo a prolínalo a že z toho potkávání a prolínání často vznikalo leccos dobrého, tvůrčího a krásného. Avšak, jakmile se začne mluvit o „křesťanském národu“ – ihned je třeba se ptát: A co na to Ježíš?

Ježíš se k tématu národu vyjadřuje mimo jiné v úryvku z Markova evangelia, který zaznamenává jeho výlet do Libanonu. Ježíš, jak známo, nebyl příliš velký cestovatel a Palestinu neopouštěl. Toto je jediný případ, kdy se vydal z Galileje na sever, do fénického města Tyru, tedy do dnešního Libanonu. Ostatně, kousek od Tyru, už téměř těsně na libanonsko-izraelské hranici, leží i jedno málo známé poutní místo, zvané Kana čili Káně, jež je podle místní tradice tou opravdovou Kání Galilejskou.

V rozhovoru s místní ženou se Ježíš vyjadřuje metaforou, která se může jevit pohoršlivá. Féničanka ji pochopila přesně. Kdo by ji nepochopil, pro toho říká Ježíš v paralelní verzi příběhu u Matouše: *„Byl jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.“* (Mt 15,24). Jinak řečeno: Mé poslání se týká jen mého vlastního národa.

Jenže právě naštvání z vlastního národa, přesněji řečeno z jeho církevní elity, Ježíše přivedlo k onomu nečekanému libanonskému výletu! Těsně předtím se totiž pohádal s farizeji (možná bychom měli překládat „biskupy a kanovníky“ či „seniory a presbytery“, abychom neměli pocit, že nás se Ježíšův spor s církevní elitou netýká) a na jejich pocit vlastní národně-náboženské dokonalosti odpovídá citátem z Izajáše:

„Tento lid mě ctí svými rty,
srdcem je mi však vzdálený.
Nadarmo mě ale uctívají,
když učí lidské nauky a příkazy.“
(Iz 29,13; Mk 7,6–7)

Ježíš řekl tvrdé slovo elitě vlastního národa, vzápětí říká tvrdé slovo ženě z cizího národa. Jenže ta žena se nedá. Chytí se jeho metafory, vtipně ji otočí – a přiměje Ježíše změnit názor.

Tak! Ježíš mění své názory, Ježíš se otevírá nové zkušenosti, Ježíš se nechává přemluvit! Tak jako Hospodin v hebrejských písmech smlouvá s lidmi a nechává se občas přemluvit – i syn Boží s lidmi jedná, naslouchá jejich argumentům a vychází „ze svého“, tak jako vyšel i Izraele do Libanonu – vychází vstříc. Zde vychází vstříc pohanské ženě.

Pokračování na str.3

Slova naděje: O radosti

(Filipským 4,4-9)
Milí přátelé, zdravím vás u dalšího dílu Slov naděje. Možná si vzpomenete, že minule a předminule jsme mluvili o radosti a o pokoji, který nám nabízí Ježíš. A slíbil jsem v obou těch dílech, že se zastavíme i u toho, jak radost i pokoj prakticky hledat. Tím se dotýkáme zvláštního napětí, které křesťanská víra v sobě nese, napětí mezi dvěma skutečnostmi, které nesmíme oddělovat. Dotkli jsme se toho už na konci minulého dílu. Radost v Kristu, k níž vyzývá Pavel, a stejně tak pokoj, nejsou žádným výkonem našich zbožných sil, ale darem Boží milosti. Radost i pokoj jsou plody působení Ducha svatého. Působí je Bůh. Pán, který je blízko. Ze své nekonečné lásky a milosrdenství, jež nám daroval v Ježíši i dnes vstupuje do našich všemožných zápasů.. A přesto nás opakovaně, znovu a znovu vyzývá, abychom jeho radost, pokoj, odpuštění, vysvobození a spoustu dalších věcí hledali v modlitbách. Abychom se učili Hospodina vděčně a vytrvale prosit. A skrze tyto naše, často všelijak neučesané i zmatené modlitby pak Pán skutečně jedná. Ale činí tak podle svojí dobré, laskavé, ale svrchované vůle. Podle své moudrosti a ve svůj čas. Někdy tomuto předivnému Božímu jednání porozumíme, jindy zůstává zahaleno tajemstvím. Jistě si smíme tyto často těžké otázky klást. Nemusíme se bát klást sobě i druhým otázky, které jsou těžké a bolí. Ale i když je křesťanská víra racionální, žije předně důvěrou, ne vysvětlováním. Připomeňme si znovu to apoštolovo slovo z Fp 4,4-9: ***Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Konečně, bratří, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu. Čemu jste se u mne naučili, co jste přijali a uslyšeli i spatřili, to činěte. A Bůh pokoje bude s vámi.***
Jak jsme říkali minule, naše radost je pevně zakotvená v naději, kterou uvedl v život Kristus. Je to radost, z toho, že pro jeho oběť patříme Bohu.. Pánu, který je blízko, miluje nás nekonečnou láskou a znovu přijde, aby nás uvedl domů, do svého království. Vždyť Ježíš pro tuto radost, podstoupil kříž nedbaje na potupu (Žd 12,2).
Z Pavlova slova je ale zřejmé, že účast na této radosti není samozřejmá. Máme trvalý sklon hledat zdroj radosti někde jinde než v Kristu. Prožíváme i všelijaké starosti, které se nás chtějí zmocnit a pohltit nás do víru trápení. Prožíváme dobu, která vůbec není snadná, a nevíme, co všechno přinese budoucnost. To na nás nepříjemně doléhá. Apoštol nám tu dalšími pokyny ale ukazuje směr, kde a jak hledat zdroj radosti a pokoje.
Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Nebo také laskavost či vlídnost. To je základní postoj srdce, který potřebujeme. A z nějž jak radost, tak i pokoj vyrůstají. Souvisí s pokorou vůči Bohu i lidem. Mírný člověk pokládá druhého za přednějšího než sebe, nejde mu o ctižádost, nehledá pro sebe slávu. Takový člověk se nechlubí svými kvalitami. Ví, že jen Boží milostí je tím, čím je. A že bez Krista není nic. Nemá ten bezedný pocit, že mu druzí něco dluží – lásku, odpuštění, pomoc, přijetí – ale naopak sám chce být tím, kdo slouží druhým v lásce podle toho, co potřebují. Nesleduje předně svoje vlastní zájmy, ale zájmy druhých. Nepočítá křivdy, ale odpouští, protože ví, že mu bylo mnoho odpuštěno.
Netrapte se, ale s vděčností se modlete. Modlitba je lék proti obavám a strachu. Naše starosti a zápasy nás chtějí pohltit a spoutat, ale my je smíme s důvěrou a vděčně odevzdat svému všemohoucímu Otci. Smíme u něj nacházet útočiště. K tobě, Panovníku, pozvedám svou duši, říká žalmista, vlej do duše svého služebníka radost. (Ž 86) Nejde o to nemít starosti, to není možné. Ale je možné se starostmi nenechat pohltit. V každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. To znamená zastavit se, věnovat ztišení před Bohem a rozhovoru s ním čas. Možná zcela konkrétní čas, pravidelně každý den. Z Božího slova naslouchat Pánu a pak s ním hovořit. Otevřít před ním svoje srdce se vším i třeba úzkostným nebo temným, co v něm je, a požádat ho, aby do toho vstoupil. A pak s důvěrou vykročit do nového dne. Nemusíme se pak bát např. o své nejbližší, protože víme, že jsou v Boží ruce. Nemusíme se bát vstoupit i do nepříjemných úkolů, protože víme, že nejsme sami. Bůh vstupuje živě se svou láskou i do naší bolesti a trápení.
O reformátoru Janu Calvinovi se ví leccos, ale jen málokdy narazíte na zmínku o jeho manželství. Trvalo jen devět let, ale můžeme říct, že se jednalo o velmi dobré partnerství. Bylo však poznamenáno bolestným utrpením a nemocemi. Jejich první syn, Jacques, zemřel pouhých 14 dní po narození a i další dvě děti zemřely krátce po porodu. Calvinova manželka Idelette, která mu věrně pomáhala ve službě, se vlastně zdravotně zcela nevzpamatovala již z prvního porodu, i později byla často nemocná a v roce 1549 zemřela. V dopise příteli Calvin trochu poodkryl svoje pocity: Polykám slzy. Dělám všechno, co mohu, aby mě žal nepřeválcoval… Pane Ježíši, pomáhej mi v mém žalu, který by mě určitě zcela přemohl, nebýt toho, který pozdvihuje vysílené, posilňuje slabé a vrací sílu znaveným. On mi z nebe podal ruku.
Přemýšlejte a čiňte. Nakonec máme přemýšlet o všech dobrých a krásných věcech. Kriticky přemýšlet, zvažovat věci, zkoumat je. A zaměřit svou mysl na to, co je krásné, čestné, pravdivé... A pak také učinit závěr a vzít ho vážně. Žít podle něj. Podřiďte se tomu, co jste poznali jako pravdivé.
Pak pokoj Boží bude s námi. Pokoj Boží bude střežit naše srdce i mysl v Kristu. Naše nohy najdou pevnou půdu ve vědomí, že nejsme odkázáni sami na sebe, na to, co dokážeme zajistit a udělat. Že jsme se vším trápením, bezradností, beznadějí, úzkostí skryti v Božím pokoji, v mocné Boží ruce. Tam, kde složíme všechnu svou naději a doufání v něj, získáme uprostřed všeho zápasení novou stabilitu. V nedobytné pevnosti, kterou je pro svůj lid Ježíš Kristus. Amen.

Robert Hart

Martin C. Putna: Kázání proti národu

Pokračování ze str.2

Říká se: „Žena, která přinesla světu spásu.“ Říká se to o Ježíšově matce. Ale mělo by se to říkat o této ženě, o té Féničance-Syřance-Řekyni (evangelisté toho o etnických poměrech mimo Izrael zjevně moc nevědí). To ona přinesla světu spásu, neboť to ona přiměla Ježíše začít působit „ve světě“, mimo jeho národ. To její vytrvalostí se začíná z křesťanství stávat světové, ne jenom národní náboženství.

Jazyk Ježíšova národa má pro „národ“ dva pojmy. Slovo GOJ, odvozené zřejmě od „tělo“ (GÉV), znamená jednak „národ“ obecně, jednak „pohan“ čili „ne-Žid“, v moderní hebrejštině pak může značit i „nenáboženský Žid“. Odtud pak adjektivum GOJIJ čili pohanský, pojem GOJUT čili pohanství či slovo GOJA, které značí pohanku – ale téměř stejně zní výraz pro mrtvolu. V izraelském seriálu Shtisel, vyprávějícím o jedné takové úplně běžné ultraortodoxní rodině, si stýská žena rabínovi, že její manžel ji opustil, ba co hůř, žije s pohankou. Z jejích úst zaznívá s nejhlubším opovržením toto slovo „goja“: pohanka, čili vlastně mrtvola.

Konotace slova „GOJ“ jsou tedy vysloveně tělesné, biologické – zatímco alternativní pojem AM čili „lid“ souvisí se „spojováním“ (ÁMAM). „Spojení“ mohou být lidé biologicky, ale i jinak. Toto rozlišení je dosti zásadní pro moderní pojetí národa – je-li opravdu kategorií biologickou, nebo i kulturní a duchovní, překračující biologii, a kdo všechno tedy patří nebo nepatří k národu. Místo „lid“ mohlo by se slovo AM volněji – a méně toxicky - překládat i „komunita“. Na druhou stranu, v biblických textech, zvláště ve verších, jsou oba pojmy uváděny vedle sebe, tedy víceméně jako synonyma.

Izrael se tedy odděluje od „gojů“ – ale sám je „goj“. Tato dvojznačnost se nedá oddělit od jeho specifika, totiž jeho vyvolení. I ono je totiž ambivalentní. Na jedné straně vyvolení k tomu, aby právě Izraeli zjevil Bůh sám sebe a své zákony:

„Zjevil své slovo Jákobovi,
své zákony a práva Izraeli dal.
Žádnému národu to neučinil,
a proto nepoznali jeho pravidla.“
(Ž 147,19-20)

Na druhé straně tvrdá kritika téhož Izraele z úst téhož Boha:

„Slyšte, nebesa, země, vyslechni,
co praví Hospodin:

Dokončení na str.4

Přepřeklady“ a nabodeníčko

K české verzi Houellebecqova románu Možnost ostrova

Nahrazení stávajícího lidského druhu tzv. neolidmi zachycuje román Možnost ostrova spisovatele Michela Houellebecqa, známého to provokatéra. Dosavadní lidé přežívají jako divoši (podobní pralidem) mimo chráněné prostředí; občas se k nim nějaký odpadlík z řad neolidí připojí … Z civilizačního zlomu (po několika celoplanetárních katastrofách, včetně jaderné války) vzešla jako dominantní sekta tzv. elohimitů, jež už předtím vytlačila z pozic monoteistická náboženství i buddhismus.

Náboženství věnuje autor hodně prostoru. Tu a tam zazní biblický citát. Leč místo zavedených překladů (kralického, ekumenického aj.) nacházíme v českém textu jakési „přepřeklady“, tj. překlady pořizované takříkajíc „z voleje“ ze znění francouzského. Tu rádoby doslovné, onde s odhadnutým ekvivalentem obecnějšího francouzského výrazu.

Neolidé využívají k výživě povětšinou fotosyntézu; rozmnožují se klonováním z „věčně“ uchovávaných genů, vzájemně komunikují převážně online. Za láskou lidských dvojic (neolidé jen vzdáleně tuší, co asi láska je resp. byla) se ohlíží též citát: *„Oba se stanou jedním tělem; to tajemství je velké, to potvrzuji, vzhledem ke Kristu a Církvi.“* (s. 336) Oproti klasickým překladům Ef 5,31-32 lze překladovému „nástřelu“ vytknout přinejmenším neobratnost. (Už „velké“ místo „veliké“ působí málo „liturgicky“.) Zato poznámka pod čarou tamtéž přiřazuje citát z Platóna: „Platón, Hostina. Překlad František Novotný. (Praha 1936, str. 25)“ Zavedený překlad Platóna vedle suverénního „přepřekladu“ Písma …

Po zavraždění dosavadního vůdce sekty se na post „proroka“ vyšvihne jeho biologický syn, u něhož by autor zápisu svého času tipoval spíše nastávající zhroucení či sebevraždu. Údivu dává průchod citátem: *„Kámen, co stavitelé ODHODILI …“* (s. 284, zvýrazňujeme) Výraz „odhodili“ je chybný. Z komentáře k ekumenickému překladu Ž 118, 22 („Kámen, jejž zavrhli stavitelé, stal se kamenem úhelným.“) vyplývá, že se hovoří o kvádru přemisťovaném spíše za pomoci dobové techniky (na dnešní poměry, pravda, „primitivnější“). „Odhazování“ kamenů na stavbě je zjevně vymyšleno „od zeleného stolu“; jeví se problematickým i z hlediska bezpečnosti. Místo „odhodili“ patří do textu obrazné „zavrhli“! (Prostředníci, tj. překladatelka, korektor a redaktor, nejspíš netušili, že mají co dělat s biblickým citátem.)

Daniel 1. (zástupce lidského druhu, jehož DNA přejímají v generacích neolidí další „Danielové“, jeho nástupci) jako humorista zesměšňoval revolucionářství, čímž *„v druhém plánu … zároveň oprašoval učení sva-tého Pavla, podle něhož každá AUTORITA pochází od Boha …“* (s. 43, zvýrazňujeme) Francouzský výraz „authorité“ zde ovšem znamená „úřad“, „mocenský orgán“, tedy zhruba totéž co kralické „vrchnost“. Jakpak by asi „autorita“ mohla „nést meč“? A „autoritářští“ bývají přece v otevřených společnostech ani ne tak zástupci establishmentu, jako právě revolucionáři (viz třeba „kulturu rušení“ nekonformních hlasů prosazovanou pokrokáři). Byla autorita vůdců pařížské studentské revolty z roku 1968 od Boha? Kundera ji zpochybňuje (např. v románu Život je jinde) s ironií jemnou, Houellebecq se sarkasmem sžíravým. Pakliže by Houellebecq použil širší citát epištoly (Řím 13,1-4), trefila by se překladatelka?

Ze tří uvedených „přepřekladů“ Písma „ulétává“ tento nejvíce …

Pořizování překladu Písma do národních jazyků v jejich moderní podobě představuje projekt náročný. Vycházet musí každopádně z originálních verzí Písma (hebrejské, řecké). Pravděpodobnost, že intuitivní románový „přepřeklad“ objeví něco podstatného (dosud zasutého), je pranepatrná. Riziko, že něco podstatného (tradičně zohledňovaného) opomene, je naopak reálné. K doložení orientace prostředníků v náboženské problematice postačí, mám za to, v daném případě jediná další ukázka z románu:

„Jeho SVÁTOST prorok …“ (s. 164, zvýrazňujeme) Správně: „Jeho Svatost prorok …“. („Sa Sainteté le prophète …“ – s. 210 originálu). Pročpak se absurdnímu titulu „Jeho Svátost“ (s dlouhým -á-) tak daří? Možná proto, že se od titulu „Jeho Svatost“ (s krátkým -a-) liší maličko, pouhým „nabodeníčkem“… Běží o novodobý bohemistický „šibolet“ – výslovnostní/pravopisný oříšek sloužící k odlišení mluvčích/uživatelů s náboženskou problematikou obeznámených od mluvčích/uživatelů neobeznámených. Při pořizování české verze Houellebecqova románu Možnost ostrova měli zjevně navrch ti druzí ...

František Schilla

Odkazy:

Houellebecq, M.: Možnost ostrova. Z francouzského originálu La possibilité d´une île vydaného nakladatelstvím Libairie Arthème Fayard v Paříži roku 2005 přeložila Jovanka Šotolová. Redigovala Alexandra Pfimflová. Odpovědný redaktor Jindřich Jůzl. Počet stran 344. Vydala Euromedia Group, k. s. – Odeon v roce 2016. Vydání druhé.
Houellebecq, M.: La possibilité d´une île. Éditions J´ai lu, Paris 2015, 448 s.
Žalmy. Nový překlad Písma svatého. Starý zákon. Překlad s výkladem. Svazek 9. Praha Kalich 1975. První vydání, 562 s.

Masarykovo cukroví

Ořechy na 2 hodiny namočíme do vody, pak osušíme a nasekáme - nijak jemně to být nemusí. Hladkou mouku, žloutek, máslo smícháme dohromady, přidáme ořechy. Vytvarujeme válečky, průměr tak 5 cm, zabalíme do fólie a dáme je do lednice ztuhnout, klidně je tam necháme do druhého dne, s těstem se pak lépe pracuje. Troubu rozpálíme na 150 °C, na plechy dáme papír na pečení. Válečky krájíme na tenká kolečka a pečeme, až zrůžoví. Horké obalujeme ve směsi moučkový + vanilkový cukr.
Jinak já jsem mlsná, tohle je jedno z nejlepších cukroví, co znám. Navíc nedá skoro žádnou práci. Lze ho jíst už dva tři dny po upečení, po týdnu v chladu, je ale lepší.

Martin C. Putna: Kázání proti národu

Dokončení ze str.4

Syny jsem hýčkal, vychoval,
oni mě ale zradili.
I býk zná svého hospodáře,
osel zná jesle, kde ho krmí pán –
Izrael ale nechce znát,
můj lid si nevšímá!
Ach, národe hříšníků,
lide obtížený vinami,
plemeno zločinců,
synové zkažení –
Hospodina opustili,
Svatého izraelského zavrhli,
odvrátili se jako cizí!
(Iz 1,2–4)

Verš „ach, národe“ zní v originálu dokonce jako rýmované dvojité zanařík ání Hospodinovo: HOJ GOJ. Do tohoto národa se tedy narodí Ježíš; a Ježíšovým libanonským výletem začíná víra překračovat národní hranice. V Ježíšových stopách pak kráčejí apoštolové dál a dál: Petr přijímá Římana (Sk 10), Filip Etiopana (Sk 8), Pavel vidí Židy i Řeky (čili: ne-Židy vůbec) jako rovné, neboť stejně podrobené hříchu, čili nutkání jednat zle a svinsky (Ř 2).

Féničanka a Říman a Etiopan a další a další, to jsou jednotlivci, kteří činí osobní rozhodnutí. Jenže když se křesťanství oddělilo od židovství, a to věru ne v dobrém; a když se na sklonku antiky začalo stávat v mnoha zemích náboženstvím státním; a ještě víc, když se v novověku začal identifikovat „stát“ a „národ“ – začaly si národy a/nebo státy myslet, že biblická proroctví o vyvoleném národě se vlastně týká jich samých: že ony samy jsou „novým Izraelem“.

V devatenáctém století se pak nacionalismus stává oním skutečným náboženstvím, na něž lidé věří vášnivě a absolutně, a náboženství se často redukuje jen na příznak této víry. I ten náš československý Jan Kollár, evangelický farář a autor mnoha výborných kázání, prokazuje ve svém básnickém díle, že víra v národ je pro něj prvotní. Slavný verš ze Slávy dcery „váš je Hus i Nepomuk i Cyril“ zní skvěle a moderně, pokud si na něm všímáme aspektu církevně ekumenického – ale je vlastně děsivý, pokud si uvědomíme, že jeho kontextem je vyznání oné prvotnosti národa vůči všem ostatním hodnotám.

A takováto víra v národ je hřích. Národ se tu proměňuje v pohanskou modlu. Mimořádně odporné a vražedné vzývání této modly vidíme v současném Putinově Rusku. Avšak, víra, že vlastní národ je vyvolený, že je „novým Izraelem“, postaveným mimo okolní národy a vlastně nad ně, je univerzálním pokušením všech národů mocných.

Řím si od Konstantinova obratu myslel, že je Bohem povolán ke světovládě.

Cařihrad si myslel, že je novým Římem.

Moskva si myslela, že je novým Cařihradem.

Kronikář Řehoř z Tours napsal Gesta Dei per Francos – „Skutky Boží skrze Franky“.

Francouzský dominikán Lacordaire vymyslel slogan „France, fille aînée de l'Église“ – „Francie, prvorozená dcera církve“.

Británie zpívá o sobě v písni Land of Hope and Glory: „Wider still and wider shall thy bounds be set / God, who made thee mighty, make thee mightier yet“ – „Šířeji a stále šířeji / budou tvé hranice položeny / Bůh, který tě učinil mocnou / učiní tě ještě mocnější.“

Amerika si sama říká „A City upon a Hill“, „město na hoře“, vidíc v sobě naplnění Ježíšových slov z horského kázání (Mt 5,14).

A co národy, které nikdy příliš mocné nebyly, ba v dějinách spíše strádaly pod národy jinými? Jsou ušetřeny tohoto „novoizraelského“ pokušení?

Ale kdež. U těchto národů se projevuje také, ale v opačné podobě: Že jsou „národ mesiáš“, „národ obětující se za jiné“. K Mesiášovi se přirovnává rozporcované Polsko 19. století ústy Adama Mickiewicze. O svém zástupném utrpení pod tureckým jhem mluví Srbové, Maďaři či Slováci.

A dnešní Ukrajina? Ta zaslouží veškerou pomoc s boji s ruským imperialismem, ale nestává se tím „národem vyvoleným“, národem lepším než jiní.

A my Češi? My se v různých dobách provinili obojím: Za Karla IV. i pak za husitů tím velikášstvím, tím pocitem, že u nás vyvrcholí dějiny spásy – a později naopak pocitem, že trpíme nejvíc ze všech, a proto jsme nejlepší.

Že národy mají různá pokušení – tím se nepopírá, že také dostávají a rozvíjejí různé dary. Že různé národy opravdu občas vytvoří něco, co je požehnáním pro celý svět: Řekové filosofii a demokracii a poezii, Římané právo, Italové malířství, Německo reformaci, Amerika pluralitní společnost. Ukrajina opravdu dostala zvláštní krutý dar, darposlání, vzdorovat ruské říši zla a lži, bojovat za nás za všechny. Ale i to Rusko, tak strašlivě provinilé, přinejmenším jednou v dějinách vykonalo cosi dobrého, totiž když zásadně pomohlo porazit Hitlera.

Ale tím se žádný z těch národů nestává lepším než ostatní a žádnému nejsou kvůli tomu automaticky omluveny jeho viny.

Každý národ se totiž prohřešil. Každý se prohřešil tím svým, čeho se v dějinách dopustil, a všechny dohromady se provinily nacionalismem, tímto kolektivním hříchem moderního lidstva. Pokud se tento nacionalismus odvolává na křesťanství – tím hůře. A čím blíže k současnosti – tím hůře. Galerie autoritářských až fašistických „křesťanských“ vůdců varuje: Horthy, Franco, Salazar, a krom jiných ten nejodpornější: Jozef Tiso. Katolický kněz, který ve svých kázáních obhajoval deportaci Židů starostí o „křesťanský“ národ a který zůstal Hitlerovi věrný až do hořkého konce. Páter Tiso není osamocenou figurou. Páter Tiso je nejhutnějším ztělesněním onoho kolektivního hříchu, na němž se po léta, ba po staletí podíleli hlasatelé „křesťanských národů“, vylučujících všechno a všechny, co a kdo je „nenárodní“. A jako by poučení z druhé světové války nebylo dostatečně strašlivé – hle, znovu tu jsou „křesťanští“ vůdcové jako Putin, Trump, Orbán či Bolsonaro. A zase vylučují a zase určují, co je „národ“ a kdo je „náš“.

Písmo jim odpovídá slovy apoštola Petra, pronesenými při přijímání Římana Kornelia do církve: *„Opravdu vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě se mu líbí, kdokoli ho ctí a koná spravedlnost. To je to poselství, které Bůh svěřil synům Izraele; jím zvěstuje pokoj skrze Ježíše Krista, který je Pánem všech.“* (Sk 10,34-36)

Konat spravedlnost! Napříč všemi národy! To je, oč jde. Naštěstí jsou i v moderních politických dějinách národů případy, kdy se toto děje. Po velikém zničení Evropy ve druhé světové válce – po krachu „křesťanských nacionalismů“, které většinou tak či onak kolaborovaly s Hitlerem – sešlo se několik mužů, kteří pocházeli z různých národů; a byli to všichni křesťané; a během války si uchovali čistý štít, prošedše odbojem, vězněním či exilem; a řekli DOST, je třeba začít znovu. Byli to Ital Alcide de Gasperi, Němec Konrad Adenauer, Francouz Robert Schuman a představitelé dalších evropských národů. Překročili hranice dosavadního rozumění tomu, co je přirozené uspořádání a rozdělení světa, jako Ježíš překročil nejen hranice izraelsko-libanonské, ale také svoje vlastní hranice mentální a národní. Překročili a začali projekt, z něhož se zrodila Evropská unie, tento zázrak dvacátého století. Dokonce u toho zázraku byli i křesťané.

Poučení z krutého konce starých nacionalismů ani vznik Evropské unie neznamená, že národy mají zmizet. Znamená jen tolik, že kdo se napříště chce hrdě hlásit k nějakému národu – musí k němu být současně tvrdý jako proroci k národu izraelskému. Musí hledět na to, zda jeho národ koná spravedlnost:

„Spravedlnost povznáší národ,
hřích je národům k ostudě.“ (Př 14,34)

Chcete říci, že váš národ je dobrý? Tak to předveďte! Říkáte, že jste dostali od Boha speciální dary? Tak je použijte k dobrému!

Tak to říká Písmo: *„Řiďte se jimi, dodržujte je a ostatní národy uvidí vaši moudrost a rozumnost. Až uslyší o všech těchto pravidlech, řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid! Jak znamenitý národ!“* (Dt 4,6)

Tak to říká, v naprostém souladu s biblickými proroky, i autor hluboký navzdory tomu, jak je populární a „lidový“, totiž Jan Werich:

„Dali jsme vám, kamarádíčkové, já a mí bratříčkové, dary jsme vám dali. Pročpak jsme vám dali dary? Abychom vám udělali radost! A proč jsme vám chtěli udělat radost? Nu? Inu proto, abychom měli my radost, že vy máte radost. A měli jsme z vás radost? Ne, neměli! Ani tu nejmenší radost! Zámky jste si vystavěli! Jedli a pili a pili a jedli! Načež jste chtěli svět násilím spasit, manévry pořádali a lidi strašili a otravovali. A my se ptáme, kamarádíčkové, kolik lidí jste rozesmáli? He? A kolik dětí? He? No, my skřítkové jsme, naštěstí, trpěliví. Začneme s vámi znovu. Budeme s vámi smrtelnými začínat znovu a znovu, dokud se nenaučíte zacházet s kouzelnými dary, které jsme vám svěřili.“

Tak doufejme, že je Pánbůh s námi pořád ještě trpělivý jako ti skřítkové. A tak to je.

(Proneseno 8. listopadu 2022 v Rock Café, v cyklu NEKOSTEL)

Devánotizace

Začíná večer Tříkrálový. Mám zjištěno, že dnes zapadá slunce o šest minut později než o svátku svaté Lucie, která noci upije. Tak významné prodloužení slunečního svitu využívám, oblékám si svetr a jdu na balkon odstranit vánoční výzdobu. Čtyři blikající LED svíčky mi ale trochu sentimentálně připomínají, jak jsem je během Adventu postupně rozsvěcela, aby poutníci ve tmě našli místo, kde se svítí. Nikdo nepřišel. Tak mu dám ještě šanci dnes do půlnoci.

Venku už se zešeřilo a barevné koule, roztodivní andílci a řetězy putují spolu s umělým chvojím do krabice. Zlaté jmelí, usychající větve a scvrklá nahnilá jablíčka končí v odpadcích. Ozdobenou větev na stole jsem nahradila živými květy. Vše uloženo, vytříděno, nachystáno na příští Vánoce. Snad se jich všichni dožijeme ve zdraví.

Nalévám si do sklenice jiskřící červené víno a tento pohár pozvedám směrem ke krabicím se zakonzervovanou idylou. Tak: Na život...!

Z reproduktorů se line Händelův Mesiáš zpívaný hebrejsky. Je zvláštní, jak živé a nadšené mi přijdou hlasy zpívající chválu Bohu na výsostech. Jak šťavnatě působí Halleluja v podání mně dosud neznámého pěveckého sboru. Hm, jestlipak to není tím vínem...? Všude je zhasnuto. Jen na balkoně blikají čtyři elektrické svíčky. Dnes naposled.Přemýšlím o sobě, o Vánocích, o všech kázáních, která jsem během Adventu vyslechla, o všech křesťanských článcích a biblických moudrostech přečtených za uplynulých pět týdnů. Jako bych si přehrávala v hlavě další desku, jejíž Halleluja se nese celou svou silou, celým mým srdcem a celou mou myslí ke chvále Nejvyššího.

Už je skoro půlnoc. Můj pohled opět zabloudí na krabice připravené k úschově. Chybí tam jen ta blikátka z balkonu. Poutníci zas nedorazili. Je mi za ně smutno – kdo ví, kde bloudí.

Do zklidněné a usebrané mysli se vkrádá vzpomínka na Vánoce před třiceti, čtyřiceti lety. Vždycky byly doprovázeny smutkem. O Vánocích mi zemřely obě babičky. O Vánocích se naši nejvíce hádali. O Vánocích zemřela máma. O Vánocích jsem bývala nejbolestněji zklamaná nejen z jejich pomíjivosti, ale především z dárků. Na co jsem vlastně čekala? Dnes to vím. Čekala jsem na bílý kamínek, na němž bude napsáno mé jméno.

Jedinečný kamínek jsem nakonec přeci jen dostala. Stalo se to o Vánocích 1987. Daroval mi je ten, který má mé jméno nesmazatelně vyryto také ve svých dlaních. Od té doby, kdy jsem natáhla zcela prázdné ruce, abych si svůj bílý kamínek konečně vzala, jsem nezvratitelně šťastná. Od té doby jsem tak bohatá, že mohu kolem sebe rozdávat plnými hrstmi spoustu dárků. A stejně, jako můj Dárce, mám nevýslov-nou radost, když si je někdo vezme a potěší se jimi.

Je půlnoc, večer Tříkrálový. Lampičky z balkonu se odebraly spát do své krabice. Kam šli spát poutníci, kteří nenašli ani o těchto Vánocích světlo, to věru nevím. Kéž nezabloudí, nezlomí si nohu na srázných cestách a kéž jim uprostřed tmy zabliká alespoň maličká hvězda naděje.

Delicie Nerková

Pár slov k adventu

První adventní neděle je časem, kdy se zapaluje první svíčka adventního věnce. Krásně nazdobený věnec z chvojí nebo jiného materiálu je po celou dobu adventu ozdobou domácnosti, kterou navíc provoní příjemná vůně jehličí. Ale ruku na srdce – co o adventním věnci vlastně víme? Kde se vzal a jak má vypadat jeho tradiční výzdoba?

Na rozdíl od tradice zdobení příbytku jmelím, cesmínou nebo břečťanem je adventní věnec ryze křesťanskou záležitostí. Zvyk vzniknul asi před 150 lety v hamburském sirotčinci, kde byl vychovatelem p. Johann Hinrich Wichern, mladý pedagog a student teologie. Děti se ho v době před Vánocemi neustále ptaly, kdy už budou Vánoce. Johann jim v roce 1839 pro názornost vyrobil předchůdce dnešních adventních věnců ze starého dřevěného kola, kde bylo 19 malých červených svíček a 4 bílé svíce. Každý den děti zapálily jednu červenou malou svíčku, v neděli pak velkou bílou. Pěkný nápad se začal rychle šířit, poprvé pro širší veřejnost byl věnec umístěn v protestantském kostele v Cáchách, měl však pouze čtyři svíce.

Adventní věnec se stal nejdříve ozdobou protestantských domácností a kostelů na severu Německa, potom v sousedních zemích. Ve 20. století jej přijala i katolická církev, nejprve na jihu Německa. Pomocí emigrantů se pak věnec dostal do Severní a Jižní Ameriky.

Tradiční adventní věnec má být vyroben ze zeleného základu – větví jehličnanů nebo cesmíny. Kruh symbolizuje věčnost. Na věnci nesmí chybět něco červeného – červená barva upomíná na krev Kristovu prolitou za spásu světa. Obě barvy, tedy zelená a červená pak symbolizují život. Jako ozdoba se používají také jablíčka, od času ráje jsou to symboly plodu života – kulaté jako věnec sám a dobré jako Boží přízeň.

(red)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatele.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451
e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

ET

Příloha 6

29 – 30/2022

VYCHÁZÍ: 14. 12. 2022

Poslední dobou se rozšířil zvyk, že Vánoce se začínají slavit velmi brzo několik týdnů či snad i měsíců předem. Osvětlené ulice, domy, obchody. Čím více blikajících světel tím líp. Já se přiznávám, že to mám docela ráda, tu atmosféru. Ale něco ve mně říká i kolem mě, že to správně má být až o vánocích. Vnímám kolem sebe v lidech velkou touhu po světle, po naději. A to vánoční světlo se zrodilo v Božím Synu.

Můžeme to vyjádřit v modlitbě: Bože, víme, že některé věci vznikají v ústraní tiše, přesto jsou pro nás tak důležité, toužíme se zastavit, ztišit, abychom slyšeli, abychom nebránili tvému působení a požehnání a přijali v tiché víře, že dnes se nám narodil Kristus Pán. Skutečně každému z nás. Děkujeme za ten dar naděje nového začátku, děkujeme, že to betlémské světlo, které září, září až tady k nám. Děkujeme, že i naše obyčejnost i lidskost je pro tebe důležitá. Děkujeme za tvůj příchod do našich životů, radostí i starostí. Děkujeme za rodící se naději. Kéž nás osloví, promění i prohřeje. Vyprošujeme si přítomnost tvého Ducha, aby nás provázel nyní i v budoucnu.

A nyní slova evangelia (Jan 1,1-5):

Na počátku bylo Slovo, a to slovo bylo u Boha,
a to slovo bylo Bůh.
To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně
a bez něho nepovstalo nic, co jest.
V něm byl život a život byl světlo lidí.
To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.

Světlo potřebujeme, potřebujeme ho k životu. Kolika způsoby o světle mluvíme. Světlo na konci tunelu jako poslední naděje, kterou máme. Světlo potřebujeme, abychom se dokázali orientovat, abychom viděli, co se děje kolem nás. Život se světlem souvisí, bez světla se nedá žít. Jak příjemné je hřejivé světlo ohně. Máme hluboko v sobě zakódovanou touhu po světle. A když prožíváme temnotu, potřebujeme rozsvítit. Třeba dáváme na hroby svíčky, takové malá světýlka a vnímáme to jako symbol naděje. Další vlastností světla, že je nezasloužené. Světlo dopadá na každého z nás, právě tam, kde jsme. Září kamkoli se dostane, prosvítí všechno, co mu přijde do cesty. A právě tato vlastnost se mi velmi líbí. Právě proto světlo tak dobře, krásně a výstižně dokazuje jaký Bůh je. Jak přichází Boží láska, právě v těchto dnech, v malém dítěti. To největší se stává tím nejmenším, chce se tím k člověku přiblížit.

Řekla bych, že láska Boží je cílená. Taková nezasloužená, nepodmíněná. Co z toho plyne pro nás? To, že na nás je, zda-li ten dar přijmeme. O Vánocích si dáváme dárky. Právě v tomto zvyku se hluboce ukrývá pravda, že právě my jsme ti, co byli obdarováni. Dostali jsme o Vánocích dar lásky Boha, který nabízí sám sebe. V malém dítěti se rodí do našich životů láska Boží, která je tu pro každého, pokud chceme či nechceme, ať si ji zasloužíme, nebo ne. Přijmout to, že Bůh miluje mne, tebe, všechny ostatní, prostě nás. Přijmeme ten dar?

Další dar, který z toho plyne je vděčnost. Vděčnost, že o tom daru víme, a to není jen tak. Láska Boží nemá žádné hranice. To s našimi hranicemi je horší. Právě tyto Vánoce nám říkají jak je to důležité.

Říkám si, že když se setkám s tak velkou štědrostí, jakou dává Bůh, tak si tím víc uvědomuji, jak mám prázdné ruce, jak nemám co nabídnout na oplátku. Tenhle pocit mne přepadá, když se setkávám se štědrostí, ale i s bezmocí a já si s tím nevím rady, mám prázdné ruce. Co s tím? Pomohla mi jedna kouzelná legenda o Vánocích a pastýřích. Pastýři, kteří přišli k jeskyni a k Ježíšově narození přinesli mu své dary. Každý donesl, co měl, plody své práce a všichni byli naplněni štědrostí. Ale jeden z pastýřů byl tak chudý, že skutečně nic, ale vůbec nic neměl, a zatímco se všichni ostatní předháněli s předáváním darů on stál opodál. Svatý Josef a Marie se při přijímání všech těch darů octli v nesnázích,

Vánoční Boží dary

zvláště Marie, která pečovala o dítě a když uviděli pastýře, který měl prázdné ruce, pokynuli mu, aby šel blíž a Marie mu dala do náručí malého Ježíše. Pastýř ho vzal a tu si uvědomil čeho se mu dostává něco tak nezaslouženého, když drží v náručí největší dar světa. Hleděl na své ruce, které byly vždy tak prázdné, ale teď jsou kolébkou Boha. Pocítil, že je milován. Překonal zahanbení a všem ostatním šel Ježíše ukázat, protože si ten dar nemohl nechat sám pro sebe. Tento příběh pomáhá i mně. Moje prázdné ruce nedokážu naplnit svou pílí, svým úsilím, dokonce ani svou láskou. To dokáže jenom Bůh. Moje prázdné ruce dovede on naplnit, abych měla co nabídnout dalším.

A ještě něco důležitého, na co nemůžeme zapomenout. A to je tma, temnota. Víme, že tma je jen absence světla. Světlo svítí všude, kam to jde. Světlo se tmy nebojí ani neštítí a tma světlo nepohltí. A už to slovo nepohltí, nám říká, že pohltit nás můžou různé věci – strach závislosti, nenávist…, ale světlo tma nepohltí je nepohltitelné. Do světa tma patří a někdy právě tma nás donutí zastavit se, odpočinout a dívat se místo kolem do sebe, protože v okolí nic nevidím. Tak i my jsme čas od času ve tmě a je to tak v pořádku. Už minimálně v tom, že budeme o to víc vděčni za světlo, protože světlo tma nepohltí.

Odnesme si toto poselství ve svých myslích a srdcích, že takhle Bůh působí, jako světlo, které nic, ani temnota nepohltí. Nebojme se nových věcí, to, co přichází, dokonce ani tmy se nemusíme bát, protože světlo Boží se zrodilo pro nás.

A tak vám všem i sobě přeji krásné, radostné a prosvětlené Vánoce.

Ludmila Míchalová MikšíkováSlavíme Vánoce roku 2022,

Zimní čas

V zimě můžeme jít přes pole, tak, že se neboří nohy do změklé půdy, ale můžeme jít po ledové krustě dál a dál. Pod ní jsou budoucí klíčící rostlinky. Je to zvláštní pocit, že pod ledem je skryt nový život.

V zimě nás nečekají na zahradě běžné práce – pletí, sbírání slimáků nebo zalévání. Člověk nemá špatné svědomí, že by něco zanedbal, když se natáhne na pohovku a příjemně lenoší. V zimě mám prostě alibi k tomu, abych se mohla zabývat sama sebou, svými myšlenkami na dalekou minulost, na současné vztahy s druhými lidmi i vzpomínkami na ty, kteří tady na zemi už nejsou. V srdci cítím příjemné teplo, jaké mi přináší jenom zimní čas.

Podle Helgy Schubert

Co vidíme a co ne

„Vidíte měsíc na obloze? Je ho vidět jen z půlky, i když je přece kulatý a krásný dost.

Tak to bývá s mnoha věcmi, nad kterými se usmíváme, protože oči nevidí skutečnost.“

Pohlednici s těmito verši básníka Matthiase Claudia jsem dostala k letošnímu adventu. Vedle veršů nebyl obrázek Měsíce, jak bychom očekávali, ale jakýsi černý flek. Vedle bylo napsáno: je to obrázek odvrácené strany (=poloviny) Měsíce. Nahřát nad svíčkou nebo hrnkem horkého čaje. To jsem udělala a ejhle, objevila se měsíční utajená strana. Básník měl pravdu: naše oči nevidí celou skutečnost, ale jen její část. Co vše nám zůstává utajeno? O čem se chceme přesvědčit? Po čem toužíme? Co hledáme? Co hledáme v tomto adventním čase….?

NAI

Společenství u stolu

Naše maminka nám nejvíce vštěpovala lásku k bližním. V době nouze, po válce, u našich dveří často klepali muži, kterým chyběla ruka nebo noha a kteří nabízeli ke koupi jehly nebo nitě. Když maminka otevřela dveře -a to dělala vždycky- říkali: Dobrý den, mladá paní. Považoval jsem to za přehnané. Maminka je vždy pozvala ke kuchyňskému stolu, kde jsem psal úkoly. Měli hlad a páchli. Maminka říkala, že jim nedá peníze, aby je nepropili, ale že jim může dát krajíc chleba nebo trochu polévky. Mně se to vůbec nelíbilo a později jsem se zeptal, proč to dělá? Měla by je nechat čekat venku a jídlo jim dát také ven. Řekla, že je nechce nutit, aby jedli venku. Kdo sedí u stolu, toho přijímáme s důstojností, jako lidskou bytost… Pamatuji si to celý život.

Podle Franze Muenteferinga

Jedlička

Proč je to s námi jiné než s jinými páry? Na začátku jsme se měli rádi, měli jsme před sebou velké plány, postavili a splatili jsme domek, vychovali děti a pak začali pociťovat podivné prázdno. Začali jsme se odcizovat. Protože jsme byli zvyklí mluvit o všem spolu otevřeně, chtěli jsme tuto situaci v klidu probrat. Jedné krásné jarní neděle jsme se vydali na procházku do lesa, mluvili o tom všem a padlo i slovo ROZVOD.

Advent jinak

Přiblížili jsme se právě k lesní školce, kde byly vysázené budoucí vánoční stromky. Na kraji plantáže byla jedlička - chudinka. Trochu křivá, trochu zaschlá. Jestli z téhle chudinky vyroste vánoční strom, bude to takový zázrak, jako když se nerozvedeme - byla naše myšlenka. Po tom dnu se naše cesty vzdalovaly a my si oba -moje žena a já - žili podle svých představ a od sebe. Asi za měsíc jsem si vyšel na procházku a mé kroky se stočily k té stromové chudince. Překvapilo mne, že někdo přihrnul ke kořínkům zeminu a ošetřil vršek bílou barvou proti okusu zvěří. Úplně náhodou-samozřejmě-jsem měl v batůžku láhev s vodou, a tak jsem stromek zalil. Při příští cestě kolem jsem objevil - náhodou -v batůžku sáček s hnojivem. Vodu jsem měl s sebou samozřejmě-náhodou-také. Na podzim bylo toho roku velmi sucho. To už jsem chodil stromek zalévat pravidelně. V polovině prosince nasněžilo. Ihned mne napadlo: sníh je těžký, mohl by stromek zlomit. Vydal jsem se proto na známou cestu a uviděl člověka, který sníh z větviček oklepával. Ten člověk byla moje žena. Stáli jsme proti sobě a hleděli si překvapeně do očí. Pak jsme každý udělal ze své strany krok dva k sobě - a padli si do náruče….

Podle Bernharda Bitterwolfa

Hvězda

Vánoční (i předvánoční) hry mají velkou tradici. Také ta, o které chci vyprávět. Právě ve chvíli, kdy se k betlémským jeslím v našem kostele blížili tři králové, se to stalo. Velká hvězda, která visela a svítila nad Betlémem, spadla s velkým rámusem dolů. Naštěstí se nikomu nic nestalo.

Když se diváci utišili, řekl do ticha král Baltazar: *„Bez hvězdy nemá cenu, abychom hráli.“*

Nastalo ještě větší ticho.

Najednou se ozvala Lenka, která držela figuru papírového velblouda: *„Já bych chtěla dělat hvězdu“.*

Josef se na ni podíval a pochybovačně řekl: *„Ale jak se to dělá?“*

Lenka horlivě vysvětlila: *„To je lehké. Postavím se na židli a budu zářit.“*

A hned to udělala. Postavila se na židli, usmála se a obličej se jí rozzářil. Její radost naplnila celý kostel.

Příběhy v šesti slovech

Zkusili jste někdy vyprávět příběh za pomoci jen 6 slov? Že to není možné? Určitě to možné je. Tady je několik příkladů:

Něco dělat. Něco dělat? Něco dělat!
Nic nehledala. Našla Zdeňka. Velká láska.
Miluj svého bližního jako sám sebe.
Jel riskantně. Měl štěstí. Díky, Bože.
Nemoc přinesla slepotu. Objevil vnitřní světlo.
Hledala byt. Našla nejlepší kamarádku! Zázrak.
Potřebovala pomoc. Pomáhala dalším. Štafeta víry.
Milovala ho. On také miloval – jinou.
Maminka zemřela, zůstala bolest. Nová síla.
Víc hledat. Víc prožít. Víc žít.

Můžete v 6 slovech napsat, co vám přinesl tento rok?

Výzva a odkaz Vánoc 2022

Slavíme Vánoce roku 2022, který přinesl řadu bolestných změn a zvratů pro nás všechny, obyvatele krásné planety Země. Také mnohá zranění jejímu přírodnímu řádu, podobně i rozkymáceným vzájemným vztahům mezi lidmi, národy, státy, náboženstvími i civilizacemi. Mocnosti začaly používat násilné páky všeho druhu, které nikdy v dějinách nic nevyřešily, jen dále a více ubližují, citlivě pověděno.

Tak si kladu otázku: může tradiční vánoční výdech u prostřeného svátečního stolu s přehršlí dárků nějak podstatně přispět k uvolnění či dokonce k nápravě tohoto bolestného stavu? Sotva. Mohla by to být však výzva a odkaz Vánoc s jejich poselstvím. Provázejí lidstvo už dva tisíce let.

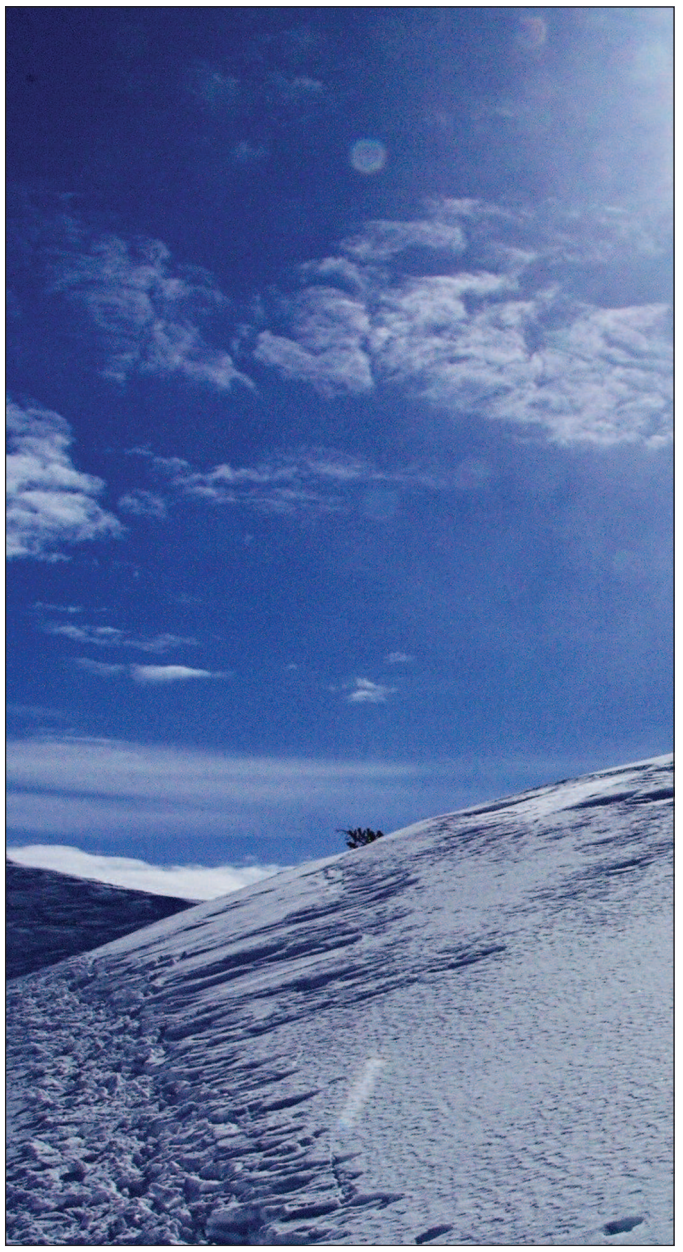
Už od podzimu slyšíme ve veřejném prostoru písně a koledy o vánočním příběhu narození Ježíše v Betlémě. My dříve narození bychom jej mohli dokonce recitovat, jak…císař Augustus vydal nařízení o sčítaní lidu…až po chvalozpěv andělů na betlémských pláních s přáním „…a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle“, podle Kralického překladu. Nejsem si jist, zda o této události něco ví současná nejmladší generace, aby v hledání své cesty k budoucnosti v ní objevila pevný a opěrný bod života.

O události Ježíšova narození nám zanechali zprávu čtyři evangelisté. Lukáš ji popsal mistrovsky barvitě. Marek ji výslovně ani nezmiňuje. Píše jen o Ježíšově působení. Matouš uvádí jméno narozeného, IMANUEL, což znamená, že Bůh je tu s námi, nejsme ponecháni zmatenému dění kolem nás. Jejich vyprávění bylo nazváno dobrou zprávou, EVANGELIEM, kterou máme zaslechnout a mít radost. Tak to v bezpočtu variant připomínají po staletí koledy všech evropských národů, i působivá a bohatá klasická hudba. Čtvrtý je evangelista Jan. Ten píše o této události ve velikém myšlenkovém rozsahu. Stručně řečeno, že boží tvůrčí SLOVO z počátku všeho, přijalo podobu narozeného dítěte Ježíše. Mojžíšův zákon, který tu byl po staletí jako vodítko života, byl rozšířen o boží milost a pravdu v tom narozeném, který nás bude životem provázet a zachraňovat, jak sám na závěr svého poslání pověděl „…po všechny dny.“ Má obnovit náš vztah k Pánu Bohu i k lidem. My jsme tento dvojí vztah, který dává smysl životu, zavalili hlušinou sobectvím vyprazdňovaného lidství.

Jan popisuje, že Ježíš před Pilátem přece jen zmínil své narození. „Já jsem se proto narodil, a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví Pravdě. Každý, kdo je z Pravdy, slyší můj hlas.“ Je pozoruhodné, že právě tam připomenul své narození, tedy vánoční zvěst. Tato jeho výpověď nás dnes vede k zápasu současného lidstva o skutečnou pravdu a pravdivou náplň lidského života v prolhaném světě, jak říkají mnozí. Ježíšův život je svědectvím o Pravdě – Bohu, s níž má člověk počítat, o ni se má opírat, aby naplňoval své poslání. Pilát se tomu vysmívá skeptickou otázkou „Co je pravda“? Chce povědět, že přece máme každý jen tu „svou pravdu“. Jako bychom v Pilátově reakci slyšeli zcela zřetelný ohlas současné doby, plné zmatků i lží. A v tom je příčina a základ mizérie celých lidských dějin až po dnešek.

Proto nám Vánoce každoročně laskavě připomínají, že v Betlémě narozený Ježíš ve svém životě a díle, až po kříž, prázdný hrob a vzkříšení, přinesl svědectví o této Pravdě, která vysvobozuje, tedy o Bohu. Zve nás k tomu, abychom svůj život naplňovali podle jeho putování na světě: soucitem, odpuštěním, sdílením, pomocí, důvěrou, milosrdenstvím, láskou, pokojem, nadějí. A stáli o hodnotu, kterou ztrácíme, hledáme a potřebujeme – POKOJ. V srdci, ve vzájemných vztazích od jednotlivců po všechna seskupení dnešního globalizovaného světa. Pokoj, který nám zanechal Kristus přejeme jeden druhému při sv. Večeři Páně. A vida, jeho pramen je ukotven už v andělském chvalozpěvu. V novém překladu. „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení.“ Vánoční odkaz a výzva jsou šperk, jimž smíme obnovit i ozdobit svůj život po Kristově příkladu i v roce 2022. Nepromarněme to.

Josef Hromádka

Vánoční střípky

Moje máma

Vánoce v rodinném kruhu byly vždy ošemetné. Těšení střídal stres. Těšívala jsem se na vánoční prázdniny, ale především na návštěvu babiček v Litoměřicích. U jedné z nich se scházeli všichni příbuzní, všichni mě měli rádi a podnikali se mnou nebývalé radosti, které k vánocům patří. To nejhezčí na vánocích bylo, že jsem při bohoslužbách mohla sedět za varhanami s mým strejdou, který na ty varhany hrál. Už tehdy jsem cítívala potřebu splynout v nějaké myšlence s lidmi dobré vůle. Tuto potřebu měla i máma, hasívala rodinné požáry, o kterých jsem neměla ani tušení, starala se o všechno, co babičky nezvládaly a co dělalo vánoce vánocemi. Starala se, aby každý měl, co potřeboval. Jen o ni se nikdo nestaral. Když jsme před Silvestrem opouštěli tuto idylku a vraceli se do Prahy, obě babičky dávaly najevo něco jako úlevu. Matka mojí matky měla velmi malý byt a často si pochvalovala, že je jí příjemné bydlet takhle, protože se k ní nevejde moc lidí. Na Štědrý večer bývala už od pozdního odpoledne sama. Poslouchala koledy z rádia, zapálila svíčku a myslela na své věci. Když se za nás všechny pomodlila, šla spát, těšíc se na zítřejší bohoslužby. Moje maminka to nechápala – proč není s námi všemi pohromadě? -ptávala se více sama sebe. O čtyřicet let později moje máma ovdověla. Na Štědrý den jsme se o ni se sestrou přetahovaly jako o mikulášskou punčochu. Ona ale nikdy nechtěla zůstat na tu pravou slavnostní večeři. Vždy přijala pozvání jen na pozdní oběd, ať u mne nebo u sestry, bez většího zájmu shlédla vyšňořený byt, načančané mísy s cukrovím a ovocem, poděkovala za dárky, svoje nenápadně odložila pod stromeček, který jsme kvůli ní ustrojili o den dříve. Když se začalo smrákat, poprosila, jestli bychom ji mohli odvézt domů. „Ale mami, co tě to napadá, vždyť je sotva pět hodin!“ ukecávala jsem ji. „Zůstaň přece ještě s námi, vždyť je Štědrý den!“ „Právě proto chci jet už teď domů. Pustím si z rádia koledy, zapálím svíčky, chvíli se budu modlit, chvíli vzpomínat a pak půjdu spát. Ráno chci brzy vstát a jít do kostela.“

* * *

Naše Babička

Znám jednu krásnou dámu, která si říká Babička. Je jí už dost přes osmdesát a žije nedaleko našeho města uprostřed své rodiny v domku, kde má své soukromí i veškerou lásku a péči svých dětí a pokrevních vnuků. Ona je však Babičkou mnohých. Slouží Bohu i lidem a mnozí ji mají velice rádi. A tak se všichni staráme, aby ty vánoce měla opravdu šťastné a veselé. Hrneme se k ní během Adventu, navštěvujeme ji před Štědrým dnem, ale i na Boží hod, Štěpána, Silvestra, na Nový rok. Babička by měla být šťastná a veselá. Ale zrovna o Vánocích bývá spíš unavená z toho mumraje. Všechny nás ráda vidí, nicméně nejvíce se těší na Štědrý večer. Se svou rodinou uzavřela dohodu, že společně poobědvají, podarují se, pomodlí a požehnají si navzájem. Odpoledne už je Babička ve svém pokoji sama a užije si zaslouženého šlofíčka i pár pohádek v televizi, kterýžto "úlet" vesele přiznává. Dříve babičky pohádky vyprávěly, dnes je sledují v televizi. Doba se mění a naše Babička je docela moderní. Kolem páté poklidí, aby měla "hezký stůl". Babiččin stůl se neprohýbá pod cholesterolovými bombami.

Vyniká krásnou aranží z živých květin a nějaké té zeleně. Na stole jsou jablka, fíky a hrozen vína, protože Babička miluje Izrael, který nám dal to nebeské Dítě, co nás všechny zachránilo. Babička zapálí svíčky v menoře, oblékne se do svátečního a usedne ke stolu. Modlí se, žehná a vzpomíná na ty, kteří nepochopili štěstí nebeského daru v jesličkách. Naše Babička neposlouchá koledy, ale chvály z céděček nebo z křesťanského rádia. Koledy se hrají jen v obchodech, patří k reklamě. Kdo by o ně stál? Nakonec si otevře bibli a nahlas čte Izaiáše. Pak sfoukne svíčky, jde dát dobrou noc své rodině o patro výš, a usne spánkem spravedlivých, protože ráno jde přece do kostela.

* * *

Rosťa a Cyril

V jednom městě byl vybudován velmi komfortní dům pro obyvatele s těžkým zdravotním postižením. Jmenuje se Krásný domov a poskytuje nadstandardní péči lidem, kteří se o sebe nemohou postarat buď pro pokročilý věk, nebo pro těžkou nemoc. Těžká nemoc je třeba roztroušená skleróza. Rosťa a Cyril se v tomto svém novém „domově“ seznámili poté, co jim bylo přiděleno společné bydlení v moc pěkném pokoji. Byly zde polohovací postele, velká televize, noční stolky a dvě pohodlná křesla pro návštěvy a dva vozíky pro chromé. Pod oknem stál jídelní stůl, na kterém nikdo nikdy nejedl. Rosťa a Cyril byli ochrnutí, tak nač jim jídelní stůl? Když jim bylo dobře, odvezli je na vozíku do jídelny, když jim bylo špatně, krmili je na posteli. Jenže jídelní stůl patřil do výbavy pokoje a tak tam byl. O vánocích na něj někdo postavil stromeček plný veselých kouliček, sněhuláčků, dědů Mrázů. Pod stromečkem keramický betlémek, kde jezulátko nerušeně podřimovalo ve stínu volka a oslíka. „Že sem zase postavili ten lapač prachu?“ ptá se Rosťa Cyrila. „Nevím, taky na to nevidím, ale je to pravděpodobný,“ odpovídá Cyril Rosťovi. „Mám dojem, že už se smaží řízky, co maj bejt k večeři. A to je dobře, že je dostaneme teď, protože večer aspoň nikdo nebude votravovat. Aspoň Štědrej večer by měl bejt bez buzerace a teploměrů,“ souhlasí Cyril s Rosťou. Ošetřovatelka, přizdobená umělou větévkou na zástěrce a slavnostním úsměvem ve tváři, přinese dva talíře s nadrobno nakrájenými řízky a rozmixovaným bramborovým salátem. Postupně oba mládence nakrmí, protože dnes, jako naschvál, se u obou dostavila ataka, která jim znemožňuje pořádně kousat a sdílet s ostatními společný oběd v ozdobené jídelně. „Kdyby sem dal někdo jmelí, s gustem bych se nacpal těma jedovatejma kuličkama. Aspoň by byl od vánoc pokoj,“ medituje nahlas Rosťa po odchodu ošetřovatelky. „Já bych zase bral flašku něčeho, po čem bych ty blbý Vánoce zaspal až do Třech králů. S tou mojí „rozkou“ bych toho moc nepotřeboval, míní Cyril. „Ty se máš, bejvalka za tebou nepřijde a kluka máš ještě malýho, ten sám netrefí. Ale do hodiny můžeme počítat s invazí mojí famílie, protože, přece mě tu na Štědrej den nenechaj samotnýho. A tak budeme muset tu šaškárnu nějak vydržet,“ obává se Cyril známé vánoční reality. Stmívá se, na dvoře Krásného domova se rozsvítil obrovský vánoční strom, jako by ho někdo z pacientů mohl náležitě ocenit. Návštěvy se už většinou vytratily, protože musí přeci slavit Vánoce podle všech pravidel. V Krásném domově není ta pravá atmoška, jakkoliv se o ni tolik lidí snaží. Všude ozdůbky vlastnoručně vyráběné v arteterapeutických dílnách, na stolcích ve výklencích chodby misky s cukrovím a ovocem, vázičky se smrkovými větévkami a jmelím. Jenže u stolků nikdo nesedí, nikdo nemlsá, nikdo nebeseduje. Všude je ticho, jen ze sesterny hraje rádio koledy. Rosťa a Cyril se dočkali zaslouženého klidu. Leží na svých postelích v civilu, jak říkají slušivým teplákovým soupravám. Vedle postele je připevněn plastikový sáček, který po několika hodinách ošetřovatelka vymění za prázdný. Rosťa a Cyril si povídají o sexu, o svých bývalých sportovních i pracovních výkonech, zlobí se na své bejvalky a stýská se jim po psech, které mívali. Rosťovi se dokonce často zdává, že jezdí na kole, zatímco Cyrilovi o basketu, který hrával. Večer přijde řádová sestra dobrovolnice, která mívá noční službu. „Tak co pánové, mám rozsvítit svíčku a přečíst vám něco z Písma svatého?“ ptá se zdvořile a přátelsky zároveň. „Klidně, sestři,“ říká Rosťa, „my aspoň rychlejc usnem.“ Sestra při svitu svíčky čte vánoční příběh z Lukášova evangelia. Před tím ještě nabídla možnost zúčastnit se ranní bohoslužby. Nakonec se pomodlí, oba spící požehná křížem, sfoukne svíčku a potichu odkráčí. V noci se Cyril probudí s jakýmsi divným pocitem. Diví se, že neslyší Rosťovo obvyklé chrápání. Brzy pochopí, že je v pokoji zcela sám. Tělo ležící na vedlejší posteli už s kamarádem Rosťou nemá nic společného.

Delicie Nerková

* * *

Jesličky z moře

Někdy slyšíme neuvěřitelná vyprávění a toto se bude zdát být jedním z nich. Je to ale pravda pravdoucí. Ve městě Oberstaufen v Bavorsku žil výborný řezbář Fidelis Bentele. Jeho jesličky byly známé daleko široko, a tak není divu, že si troje objednal biskup z Chicaga. Do Ameriky však žádné z nich nedoputovaly. Převážela je loď Flying Enterprise, která v bouři ztroskotala. Nikdo z pasažérů nezahynul, ale jesličky se potopily a už je nikdo neviděl. To se stalo před 70 lety. V roce 2001 byl objeven vrak zmíněného parníku. V té době byly jedny jesličky z něho v Oberstaufenu. Jak to? Pět let po havárii byly vyvrženy 1000 km od místa ztroskotání na pobřeží dánského ostrova Roem. Nálezce je nabízel starožitníkovi. Tam je objevila turistka, která je bedlivě prozkoumala lupou. Na spodní straně objevila téměř nečitelná slova: F. B. Oberstaufen/Germany. Spojila se se starostou Oberstaufenu a brzy se jesličky dostaly ke svému tvůrci. Nebyly ani příliš poškozené. Jen hvězda byla odlomená a Josef ztratil svou pravou ruku s lucernou. Jesličky mají zvláštní stříbřitou patinu, kterou vytvořil na lipovém dřevě pobyt ve slané mořské vodě. Prostě….zázrak.

Podle Iris Macke